

UNIVERSAL
LIBRARY

OU_202076

UNIVERSAL
LIBRARY

ವೇದಾಂತದ ಜೀವಾಳ (ಪ್ರಸ್ಥಾನತ್ರಯದ ತಿರಳು)

ಬರೆಹಗಾರ:

ಭಗವದ್ಗೀತಾನಾರವಿಚಾರ, ಅರ್ಯಧರ್ಮಸ್ರದೀಪ, ಅನುಭವಾಮೃತದ
ಸರ್ವಾರ್ಥಸಂದರ್ಶಿನಿಯೆಂಬ ಟೀಕು, ಗೀತಾರ್ಥಚಂದ್ರಿಕೆ,
ಪಂಚದಶೀತತ್ತ್ವಾರ್ಥ-ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಬರೆದಿರುವ

ಹೊಸಕೆರೆ ಚಿದಂಬರಯ್ಯ

ಭಕ್ತಬಂಧು ಕಾರ್ಯಾಲಯ, ಬಸವನಗುಡಿ, ಬೆಂಗಳೂರು ಸಿಟಿ.

ಹೊರಕವಚವರು:

ವಿದ್ವಾನ್ ಬಿ. ಎನ್. ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ಜೋಷ್ಯರ್

ಪ್ರೊಫೆಸರ್,

ಶ್ರೀ ವಿಜಯಲಕ್ಷ್ಮೀವಿಲಾಸಪ್ರೆಸ್, ಹಲಸೂರುಪೇಟೆ, ಬೆಂಗಳೂರು ಸಿಟಿ.

ಅಚ್ಚಾಪ ಸ್ಥಳ:

ಶ್ರೀ ವಿಜಯಲಕ್ಷ್ಮೀವಿಲಾಸಪ್ರೆಸ್,

ಹಲಸೂರುಪೇಟೆ, ಬೆಂಗಳೂರು ಸಿಟಿ.

ಮೊದಲನೆಯ ಮುದ್ರಣ ೧೦೦೦ ಪ್ರತಿಗಳು

೧೯೩೪

ಇದರ ಸ್ವಾಮಿತ್ವವು ಗ್ರಂಥಕರ್ತರದು

ಬೆಲೆ ೧-೮-೦

ಇದರ ಪ್ರತಿಗಳು ಪ್ರಕಾಶಕರಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವವು

ಮೊ ದ ಲ ಮಾ ತು

ವೇದಾಂತವೆಂಬುದು ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡವನ್ನೇ ತೂಕಕ್ಕೆ ಹಾಕಿ ಅದರ ಕೊರಳಿಗೆ ಬೆಲೆಯ ಚೀಟಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟುವ ಶಾಸ್ತ್ರ. ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡದೊಳಗೆ ಸಿಕ್ಕು ಬಿದ್ದಿರುವ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನೂ ತಾನು ಕುಳಿತಿರುವ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡವೆಂಬ ಹಡಗು ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಭದ್ರವಾದದ್ದೆಂದು ತಿಳಿಯುವದಗತ್ಯವಾದ್ದರಿಂದ ವೇದಾಂತವು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಬೇಕಾದದ್ದು. ಇದರ ವಿಚಾರಗಳು ಯಾವದೋ ಒಂದು ಕಾಲಕ್ಕಾಗಲಿ ಯಾವದೋ ಒಂದು ಸಂದರ್ಭಕ್ಕಾಗಲಿ ಕಟ್ಟುಬಿದ್ದವುಗಳಲ್ಲ. ಇವು ಎಲ್ಲ ಕಾಲಗಳ ಮೇಲೆಯೂ ಎಲ್ಲ ದೇಶಗಳ ಮೇಲೆಯೂ ಎಲ್ಲ ಸಂದರ್ಭಗಳ ಮೇಲೆಯೂ ತಮ್ಮ ಆಳಿಕೆಯನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿರುವವ.

ವೇದಾಂತವೆಂದರೆ ವೇದದ ಕೊನೆಯ, ಅಥವಾ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಹೇಳುವ, ಭಾಗವಾದ ಉಪನಿಷತ್ತೆಂದರ್ಥ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ವೇದಾಂತಗ್ರಂಥಗಳೆಂದು ಹೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವುಗಳು ಎಷ್ಟೋ ಇವೆ. ಆದರೆ ಅವು ನೇರವಾಗಿ ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳ ಅರ್ಥವನ್ನೇ ಹೇಳತಕ್ಕವುಗಳಾಗಿರದೆ ಅದರ ಒಂದೊಂದು ವಿಚಾರವನ್ನೇತ್ತಿಕೊಂಡು ವಿವರಿಸಿ ಬರೆದವುಗಳಾಗಿರುವವು. ವೇದಾಂತವು ಮೂರು ಕವಲಾಗಿದೆ. ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳೂ ಅವುಗಳ ಅರ್ಥವನ್ನು ಹೊಸ ಎರಕಕ್ಕೆ ಹೊಯ್ದು ಹೇಳುವ ಭಗವದ್ಗೀತೆಯೂ ಹಿಂದಿನ ಮತ್ತು ಮುಂದಿನ ಸಂದರ್ಭಗಳ ಹೊಂದಿಕೆಯಿಂದ ಅವೆಲ್ಲವುಗಳ ಅರ್ಥವನ್ನು ಗೊತ್ತುಮಾಡುವ ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರಗಳೂ - ಈ ಮೂರೂ ಪ್ರಸ್ಥಾನತ್ರಯಗಳೆಂದು ಹೆಸರುಗೊಂಡಿರುವವು. ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದ ಆಚಾರ್ಯರೆಲ್ಲ ಈ ಮೂರು ದಾರಿಗಳೂ ಒಂದೇ ಗುರಿಯನ್ನು ಮುಟ್ಟುವವೆಂದು ಹೊಂದಿಸಿ ತೋರಿಸುತ್ತ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಅದ್ದರಿಂದ ಈ ಮೂರೂ ಕನ್ನಡದ ಆಸ್ಥಾನಮಂಟಪಕ್ಕೆ ಇಳಿದಾಗ ಮಾತ್ರ ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ನಿಜವಾದ ವೇದಾಂತವು ಸಿಕ್ಕಿದಂತಾಗುವದು. ಈಗ ನಾನು ಅಷ್ಟು ದೊಡ್ಡ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡದಿದ್ದರೂ ಕನ್ನಡಿಗರು ಅವುಗಳ ಸವಿಗೆ ಬಾಯಿನೀರು ಸುರಿಸುವಂತೆ ಆಗಲೆಂದು ಅವುಗಳ ತಿರುಳಿನ ಒಂದೊಂದು

ತುತ್ತುನ್ನು ಈ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ ತೋಡಿಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ಇನ್ನು ಇವನ್ನು ಸವಿಯುವದು ಕನ್ನಡಿಗರ ಕೆಲಸ.

ಸಕ್ಕರೆಯು ಯಾವ ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರೂ ಹೇಗೆ ಸಿಹಿಯೊ ವೇದಾಂತದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರೂ ರಸವತ್ತಾದ ವಿಷಯವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನು ತೋಡದೆ ಕೈಬಿಟ್ಟಿರುವ ಭಾಗದಲ್ಲಿನ್ನೂ ಅಪಾರಸವಾರ್ಥಗಳಿರ ಲಾರವೆಂದು ಯಾರೂ ತಿಳಿಯಬಾರದು. ಹೆಚ್ಚು ಅಪಾರಸವಾರ್ಥವಿರುವ ಅಗುಳುಗಳನ್ನೆ, ಅವು ಕನ್ನಡಿಗರ ಎಳೆ ಹಲ್ಲಿಗೆ ನುರಿದೀತೊ ಇಲ್ಲವೊ ಎಂದು, ನಾನು ಕೈಬಿಟ್ಟಿದ್ದರೂ ಇರಬಹುದು. ಇದರ ಮೇಲೆ ಇವನ್ನು ತೋಡುವಾಗ ನಾನು ಆಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಹೆಚ್ಚು ಕೈ ಅಡಿಸದೆ ಮೇಲೆಮೇಲೆ ಹಗುರವಾಗಿ ತೇಲಿ ಅಂಗೈಗೆ ಇಳಿದು ಬಂದವುಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರವೇ ಇಳಿಸಿ ಕೊಂಡಿರುವುದರಿಂದ ಇನ್ನೂ ಗಂಭೀರವಾದ ಅಸೌಕ ಸವಯಗಳು ಮೂಲ ದಲ್ಲಿ ಉಳಿದುಕೊಂಡಿರುವವು.

ಒಂದೇ ವಿಷಯವು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಅಸೌಕ ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದಿ ರುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಈ ಗ್ರಂಥವು ಬೆಳೆಯದಿರಲೆಂದು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ತೋರಿದ ಒಂದು ಕಡೆಯದನ್ನು ಮಾತ್ರ ಆರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಬೇರೆಬೇರೆ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಅದೇ ವಿಷಯದ ಮೇಲಿನ ಹೆಚ್ಚು ವಿಚಾರಗಳೇನಾದರೂ ಕಂಡು ಬಂದಾಗ ಆ ಮಾತುಗಳ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿಯೆ ಆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು (ಅ), (ಆ)- ಮೊದಲಾದ ಅಕ್ಷರಗಳ ಗುರ್ತಿನಿಂದ ಬೇರೆಬೇರೆಯಾಗಿ ತೋರಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಯಾವ ಯಾವ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಂದ ಆರಿಸಿಕೊಂಡಿರುವೆನೆಂಬುದನ್ನು ಆ ವಿಚಾರಗಳ ಮಾತಿನ ಗುಂಪಿನ ಮುಂದೆ ಕಂಪದಲ್ಲಿ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತರಗಳಿಂದ ತೋರಿಸಿ ಅವುಗಳ ಪೂರ್ಣವಾದ ಹೆಸರಿನ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ಗ್ರಂಥಗಳ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಅವುಗಳ ಮೇಲಿನ ಶಾಂಕರಭಾಷ್ಯವೂ ಸೇರಿರುವ ದೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಮೂಲದ ಮತ್ತು ಭಾಷ್ಯದ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಬರೆಯುವಾಗ ನಾನು ಬರೀ ಭಾಷಾಂತರವನ್ನು ಮಾಡದೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ವಿನೂಸಿ ಬರೆದಿರುತ್ತೇನೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿರುವ

ವಿಚಾರದ ಸೊಗಸೆಲ್ಲ ಶ್ರೀಮಾಚ್ಚಂಕರಭಗವತ್ಪಾದರದು; ಭಾಷೆ ಮಾತ್ರ ನನ್ನದು. ಕೆಲವು ಕಡಿ ವಿಷಯಗಳು ಹೊಂದಿಕೆಯಾಗುವದಕ್ಕೆ ಹಾಕಿರುವ ತಾಕುನಾತುಗಳು ಮಾತ್ರ ನನ್ನವು. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಆ ಮಾತುಗಳ ಗುಂಪಿನ ಮುಂದೆ ಅವರ ಮೂಲವ ಸ್ಥಲವನ್ನು ಕಾಣಿಸಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಈ ಗ್ರಂಥದ ಮುಖ್ಯಭಾಗವೆಲ್ಲ ವೇದವುರುಷನ ಮತ್ತು ಭಾಷ್ಯಕಾರರ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಬರೆದ ಅನುವಾದವಾಗಿರುವದರಿಂದ ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ಬೇರೆಯಾವ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಎಂದೂ ಕಾಣಬರದ ಒಳ್ಳೆ ಹೊಸಹೊಸ ವಿಚಾರಗಳೂ ಯುಕ್ತಿಗಳೂ ಅನುಭವದ ಮಾತುಗಳೂ ಇವರಲ್ಲಿ ತುಂಬಿ ತುಳುಕುತ್ತಿರುವವೆಂದು ಹೊಸದಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕಾದದ್ದೆ ಇಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ವೇದಾಂತದ ಪರಿಚಯ ಉಂಟೆಂದೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಕನ್ನಡಿಗರು ಬೇರೆ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಎಷ್ಟು ಓದಿದ್ದರೂ ಅಗತ್ಯವಾಗಿ ಈ ಗ್ರಂಥದ ಪರಿಚಯವನ್ನು ಪಡೆಯಲೇಬೇಕು. ಏಕೆಂದರೆ: ಇದು ಸ್ವಲ್ಪದರಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಟ್ಟಿದ ಹಾಗೆ ಆಗುವಂತೆ ವೇದಾಂತದ ಮುಖ್ಯತತ್ವಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಒಳಗೊಂಡದ್ದಾಗಿಯೂ ತುಂಬಾರಿಯ ನಾದಕ್ಕೆ ಜೀವಕಳೆಯನ್ನು ತುಂಬುವ ಜೀವಾಳದಂತೆ ಉಳಿದ ಎಲ್ಲ ಗ್ರಂಥಗಳಿಂದಾಗಿರುವ ತಿಳಿವಳಿಕೆಗೆ ಜೀವಕಳೆಯನ್ನು ತುಂಬುವ ಜೀವಾಳವಾಗಿಯೂ ಇರುವದು.

ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿರುವ ವೇದಾಂತವಿಚಾರಗಳ ಹೆಚ್ಚುಗಾರಿಕೆಗಳು ಜಗತ್ತಿನ ಎಲ್ಲರ ತಿಳಿವಳಿಕೆಗಳ ತಲೆಯನ್ನು ಮೆಟ್ಟಿಹಾರುವವುಗಳಾಗಿರುವವು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ನೋಡಬಹುದು.

(೧) ನಮ್ಮ ಸುಖಕ್ಕೆ ಹೊರಗಣ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಗತಿ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಮಹಾಮಹಾ ಬುದ್ಧಿಶಾಲಿಗಳು ಕೂಡ ಒಡನೆ ಆಗುವ ಫಲವನ್ನು ಗುರಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಸುಖಕ್ಕಾಗಿ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ದೊರಕಿಸುವದಕ್ಕೇ ಮುಂದೆ ಮುಂದೆ ನುಗ್ಗುತ್ತಿರುವರಷ್ಟೆ. ಮಿಂಚು ಧಳಾರನೆ ಹೊಳೆದು ಆ ಮೇಲೆ ಕಗ್ಗತ್ತಲೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುವಂತೆ ವಿಷಯಗಳು ಆ ಕ್ಷಣದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಸುಖವನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಆಮೇಲೆ ತಾವು ಇಲ್ಲದಂತಾಗಿ ದುಃಖವನ್ನೇ

ಕೊಡುವವೆಂದೂ ಈ ಕ್ಷಣಕಾಲದ ಸುಖವಾದರೂ ದೇಹೇಂದ್ರಿಯಗಳ ತೇಜಸ್ಸನ್ನೆಲ್ಲ ಹಾರಿಸಿ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಕಳೆಗುಂದಿಸುವದೆಂದೂ ನಮ್ಮ ವೇದಾಂತವು ದೂರದೃಷ್ಟಿಯ ಮಾತನ್ನು ನೆನಪುಗೊಟ್ಟು ವಿಷಯಸುಖದಲ್ಲಿ ಹುರುಳಿಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ಮನಗಾಣಿಸುತ್ತದೆ.

(೨) ಬುದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಬೃಹಸ್ಪತಿಯನ್ನು ಒಮ್ಮೆಟ್ಟಿಸಬಲ್ಲೆವೆನ್ನುವವರು ಕೂಡ ತಮ್ಮ ಮುಂದಿರುವ ಜಗತ್ತು ನಿಜವಾಗಿರುವದೆಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತಿರುವ ರಷ್ಟೆ. ಈ ಜಗತ್ತು ಹುಟ್ಟಿಯೇ ಇಲ್ಲವೆಂದು ನಮ್ಮ ವೇದಾಂತವು ನಾಲ್ಕು ದಾರಿಗಳು ಸೇರಿದ ಕಡೆ ಎರಡು ಕೈಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ಸಾರುವದು. ಅವರು ಮನುಷ್ಯರಿಗಿರುವ ಎಚ್ಚರ, ಕನಸು, ನಿದ್ರೆ - ಎಂಬ ಮೂರವಸ್ಥೆಗಳನ್ನೂ ಲೆಕ್ಕಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದೆ ಎಚ್ಚರ ಒಂದನ್ನೇ ನೋಡಿ ಹೇಳಿರುವದರಿಂದ ಹಾಗೆ ಮೋಸಹೋಗಿರುವರು ಇರುವದೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ವಸ್ತುಯಾವಾಗಲೂ ಇರಬೇಕು. ಎಚ್ಚರದ ಜಗತ್ತು ಕನಸಿನಲ್ಲಿಲ್ಲದೆ ? ಗಾಢನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿಲ್ಲದೆ ? ಆ ಎರಡು ಕಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಇಲ್ಲದ್ದನ್ನು ಇರುವದೆಂದು ತಿಳಿಯಬಹುದೆ ? ಅದ್ದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಇರುವದೆನ್ನಬಾರದು. ತೋರುವ ಮಾತ್ರದಿಂದಲೂ ಅದಕ್ಕೆ ಇರುವಿಕೆ ಸಲ್ಲುವದಿಲ್ಲ. ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ತೋರುವ ಜಗತ್ತು ನಿಜವಾಗಿ ರುವದೆ ? ನಿದ್ರಾರಕ್ತಿಯಿಂದ ಕನಸಿನ ಜಗತ್ತು ಎದ್ದು ಕಾಣುವಂತೆ ಪರ ಮೇಶ್ವರನ ತ್ರಿಗುಣಾತ್ಮಕವಾದ ಮಾಯಾಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಎಚ್ಚರದ ಜಗತ್ತು ಎದ್ದು ಕಾಣುವದು.

(೩) ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಕುಶಲರೆನಿಸಿವರೆಲ್ಲ ಜಗತ್ತಿನೊಳಗಣ ವಿಷಯಗಳ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ತೇಲುತ್ತಿರುವರಷ್ಟೆ. ನೆಲಾಗುದ್ದಿ ಮೈನೋಯಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವ ಆ ಉದ್ಯೋಗದಿಂದ ಫಲವಿಲ್ಲವೆಂದು ನಮ್ಮ ವೇದಾಂತವು ಬರೀ ತೋರಿಕೆಯ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಆಧಾರವಾಗಿ ನಿಜವಾಗಿರುವ ಬ್ರಹ್ಮವೆಂಬ ಚೈತನ್ಯದ ವಿಚಾರವನ್ನು ಮುಂದಿಡುತ್ತದೆ. ಅದು ತನಗಿಂತ ಬೇರೆಯಾದ ಇನ್ನೊಂದು ಬೆಳಕಿನಿಂದ ಬೆಳಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದಾಗಿರದೆ ತನ್ನ ಬೆಳಕಿನಿಂದ ತಾನೂ ಬೆಳಗುತ್ತ ಎಲ್ಲ ತೋರಿಕೆಯವುಗಳನ್ನೂ ಬೆಳಗುತ್ತಿರುವದು, ಅದನ್ನು ಮರೆಮಾಡಿರುವ

ಬರೀ ತೋರಿಕೆಯವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕಳೆದು ನೋಡಿದರೆ ಅದು ತಾನೇ ತಾನಾಗಿ ಕಾಣುವದು.

(೪) ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ನಾವು ಮಾಡುವ ವ್ಯವಹಾರಗಳೆಲ್ಲ ತಮ್ಮ ಕಾಲ ಮೇಲೆ ತಾವು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ನಿಂತಿರುವನೆಂದು ಎಲ್ಲರೂ ನಂಬಿರುವರಷ್ಟೆ. ಅವೆಲ್ಲ ಆಕಾಶದ ಅರಮನೆಗಳೆಂದು ನಮ್ಮ ವೇದಾಂತವು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಟ್ಟಿ ತೋರಿಸುವದು. ಇಂದ್ರಿಯಗಳಿಲ್ಲದೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಮೊದಲಾದ ವ್ಯವಹಾರವಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಶರೀರವಿಲ್ಲದೆ ಇಂದ್ರಿಯಗಳಿರಲಾರವು. ಆ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ನಾನೆಂಬ ಅಭಿಮಾನವಿಲ್ಲದೆ ಯಾವನೂ ತೀಯುವವನಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಶರೀರ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ನಾನೆನ್ನಬೇಕು. ಅದು ತಪ್ಪುತೀಳಿಕೆ. ಏಕೆಂದರೆ: ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಎಚ್ಚರದ ಶರೀರ ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಲ್ಲದೆ ನಾನೆನ್ನುವ ವಸ್ತುವಿದ್ದೇ ಇರುವದು. ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ಶರೀರವೂ ಇಲ್ಲದೆ ನಾನೆನ್ನುವ ವಸ್ತುವಿದ್ದೇ ಇರುವದು. ಇದರಿಂದ ಆ ನಾನೆನ್ನುವ ವಸ್ತು ಶರೀರ ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಗಿಂತ ಬೇರೆಯಾಗಿದ್ದು ಮೂರವಸ್ಥೆಗಳನ್ನೂ ನೋಡುವ ಸ್ವರೂಪದ್ದಾಗಿರುವದು. ಆದಕಾರಣ ಶರೀರವನ್ನು ನಾನೆನ್ನುತ್ತ ಮಾಡುವ ನಮ್ಮ ವ್ಯವಹಾರವೆಲ್ಲ ತಪ್ಪಾದದ್ದೆ.

(೫) ನಮ್ಮ ನಿಜಸ್ವರೂಪವು ಅವಸ್ಥಾತ್ರಯಸಾಕ್ಷಿಯಾದ್ದರಿಂದಲೇ ಅದು ಯಾವಾಗಲೂ ನಿಜವಾಗಿರುವದೆಂದು ನಮ್ಮ ವೇದಾಂತವು ಹೇಳಿದ ಮೇಲೆ ಮಾತ್ರ ನಮಗೆ ತಿಳಿಯುವದು. ಅದು ತನ್ನ ಬೆಳಕಿನಿಂದ ತಾನೂ ಬೆಳಗುತ್ತ ಉಜ್ವಿಲ್ಲವನ್ನೂ ಬೆಳಗುತ್ತಿರುವದು. ಅದರ ಈ ಬೆಳಗುವ ಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನು ಕನಸು ಮನಗಾಣಿಸುವದು. ಬ್ರಹ್ಮವೂ ಇಂಥದ್ದೆ ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಯಕ್ಕೆ ತಂದುಕೊಂಡರೆ ನಮ್ಮ ಆತ್ಮವು ಬ್ರಹ್ಮವೆಂದು ಗೊತ್ತಾಗುವದು. ನಮ್ಮ ಆತ್ಮ ಬ್ರಹ್ಮ-ಈ ಎರಡೂ ಚೇತನವಾದ್ದರಿಂದಲೂ ಎರಡೂ ಒಂದೆ. ಅವು ಬೇರೆಬೇರೆಯೆಂದರೆ ಒಂದು ಚೇತನವಾದರೆ ಇನ್ನೊಂದು ಅಚೇತನವಾಗಬೇಕಾದೀತು. ಹಾಗಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಎರಡೂ ಒಂದೇ ಎಂದು ತಿಳಿದಾಗ ಮಾತ್ರ ನಮ್ಮ ತಪ್ಪುವ್ಯವಹಾರವು ಕೊನೆಗಾಣುವದು.

(೬) ನಮ್ಮ ಆತ್ಮವೂ ಬ್ರಹ್ಮವೂ ಎಂದಿಗೂ ಒಂದೇ ಆಗಲಾರದೆಂದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ತೋರುವದಷ್ಟೆ. ನಮ್ಮ ವೇದಾಂತವು ಬೆಟ್ಟಟ್ಟು ತೋರಿಸುವಂತೆ ಕರ್ಮ, ಭಕ್ತಿ, ಯೋಗ, ವಿಚಾರ-ಎಂಬ ಸಾಧನಗಳನ್ನು ಮೈಗೂಡಿಸಿಕೊಂಡವರಿಗೆ ಅದು ಈಗಲೇ ಇಲ್ಲಿಯೆ ಹೊಳೆಯುವದು. ನಮ್ಮಂತೆ ಶರೀರವುಳ್ಳವರಾಗಿದ್ದರೂ ಯಾವದೊಂದು ಹೊರಗಣ ಸುಖಸಾಧನವೂ ಇಲ್ಲದೆ ತಮ್ಮ ಜ್ಞಾನದಿಂದಲೇ ಆನಂದವನ್ನು ಸವಿಸು ಚಪ್ಪರಿಸುವ ಅನುಭವಿಗಳಾದ ಜೀವನ್ಮುಕ್ತರು ಈಗಲೂ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಉಂಟು.

(೭) ನಾವು ಯಾವಾಗಲೂ ಎರಡನೆಯ ವಸ್ತುಗಳ ನಡುವೆಯೇ ಜೀವಿಸುವ ಪ್ರಾಣಿಗಳೆಂದು ಎಲ್ಲರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಷ್ಟೆ. ಎರಡನೆಯದೇನೂ ಇಲ್ಲದ ಗಾಢನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಇರುವಿಕೆಯು ನಮಗೆ ಯಾವದರ ಸೋಂಕೂ ಇಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ತೋರಿಸುವದೆಂಬ ಗುಟ್ಟು, ನಮ್ಮ ವೇದಾಂತದಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದಿರುವದು.

(೮) ನಾವು ಕರ್ಮದ ಸುಳಿಯೊಳಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಹುಟ್ಟುಸಾಯುತ್ತಿರುವವರೆ ನಿಸಿಕೊಂಡಿರುವೆವಷ್ಟೆ. ಕರ್ಮಗಳೆಲ್ಲ ಮನಸ್ಸು, ಇಂದ್ರಿಯ, ದೇಹ-ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಗುಂಪಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟವುಗಳಾದ್ದರಿಂದ ಅವುಗಳ ಫಲವಾದ ಹುಟ್ಟುಸಾವುಗಳು ಆ ಗುಂಪಿಗೇ ಹೊರತು ಆ ಗುಂಪಿನ ಸಾಕ್ಷಿಯಾದ ನಮಗಲ್ಲವೆಂದು ನಮ್ಮ ವೇದಾಂತವು ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಅಭಯಹಸ್ತವನ್ನು ಹಿಡಿದಿರುವದು.

(೯) ವೇದಾಂತವೆಂದು ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರು ಒಂದೊಂದು ಬಗೆಯಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತ ಒಬ್ಬರ ಮೇಲೊಬ್ಬರು ಕೈ ಎತ್ತುವರೆಂದು ಕೆಲವರು ಅಡಿಕೊಳ್ಳುವರಷ್ಟೆ. ಅದ್ವೈತಿಗಳಾದ ನಾವು ಅಂಥವರಲ್ಲವೆಂದು ನಮ್ಮ ವೇದಾಂತವು ನಮ್ಮ ಭುಜವನ್ನು ತಟ್ಟುವದು. ಬಹುಬಗೆಯಾಗಿರುವ ದ್ವೈತಗಳೆಲ್ಲ ಒಂದೇ ಬಗೆಯಾಗಿರುವ ನಮ್ಮ ಅದ್ವೈತದ ಬೇರಿನಿಂದ ಚಿಗುರಿದವುಗಳಾದ್ದರಿಂದ ನಾವು ಎಲ್ಲರಲ್ಲಿಯೂ ಸಹಾನುಭೂತಿಯುಳ್ಳವರು. ನಾವು ಯಾರನ್ನೂ ಅಲ್ಲ

ಗಳೆಯುವದಿಲ್ಲ. ಅವರು ಹೇಳುವದನ್ನೆಲ್ಲ ವ್ಯವಹಾರದೃಷ್ಟಿಯ ಮಾತೆಂದು ಒಪ್ಪುತ್ತೇನೆ. ನಮ್ಮ ಅದ್ವೈತವು ಪರಮಾರ್ಥದೃಷ್ಟಿಯ ಮಾತು.

(೧೦) ಈ ನಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ಯಾರಿಗೂ ತಾನಾಗಿ ಹೊಳೆಯಲಾರವೆನ್ನುವಿರಷ್ಟೆ. ನಿಜ ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಪರಮಾತ್ಮನೇ ನಮಗೆ ಅದನ್ನು ತನ್ನ ನಿಶ್ಚಾಸದ ರೂಪವಾದ ಈವೇದಾಂತದ ಮೂಲಕ ತಿಳಿಸಬೇಕಾಯಿತು. ಬೇರೆಬೇರೆ ಧರ್ಮಗ್ರಂಥಗಳು ಬೇರೆಬೇರೆ ಬಗೆಯಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಿರುವಾಗ ಶ್ರುತಿಯನ್ನೊಪ್ಪುವದು ಹೇಗೆಂದರೆ: ಶ್ರುತಿಯು ತನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಯುಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಕೂಡ ಹೊಂದಿಸಿ ತೋರಿಸಿರುವದು. ಆ ಯುಕ್ತಿಗಳು ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಬಲವಾದ ಯುಕ್ತಿಗಾರನ ಮುಂದೆ ತಲೆಯನ್ನು ಬಗ್ಗಿಸಬಹುದಾದೀತೆಂದರೆ ಅಂಥ ಸಂಭವವಿಲ್ಲ. ಶ್ರುತಿಯು ತನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳಿಗೆ ನಮ್ಮ ಅನುಭವದ ಬೆಂಬಲವನ್ನೂ ತೋರಿಸಿರುವದು. ಅನುಭವದ ಮುಂದೆ ಮಾತಿಲ್ಲ.

ಹೀಗೆ ಇಲ್ಲಿರುವ ವಿಷಯಗಳು ಅನೇಕ ಕಡೆಗಳಿಂದ ಆರಿಸಿ ಕೂಡಿಸಿದವುಗಳಾದ್ದರಿಂದ ಇದು ಅನೇಕ ಹೊಗಳ ರಸದಿಂದಾದ ಜೀನತುಪ್ಪವನ್ನು ಹೋಲುವದೆಂದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಆದರೆ ಹೆತ್ತವರಿಗೆ ಹೆಗ್ಗಣವೂ ಮುದ್ದಾದಂತೆ ಆದರೆ ಸಾಲದು; ಕನ್ನಡಿಗರ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬೀಳದೆ ಸಂಸ್ಕೃತಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿಯೇ ಉಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದ ವೇದಾಂತದ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯಸ್ವರೂಪಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡದ ವಚನ ಕಾವ್ಯದ ಬಣ್ಣವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಬಳಕೆಯ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಸರಳವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತಿಳಿಯ ಹೇಳುವ ಹೆಚ್ಚುಗಾರಿಕೆಯುಳ್ಳ ಇದನ್ನು ವಾಚಕರು ಸವಿದು ಚಪ್ಪರಿಸಿದ ಫವನಿಯು ನನ್ನ ಕಿವಿಗೆ ಬಿದ್ದರೆ ಆಗ ನನ್ನ ಶ್ರಮೆ ಸಾರ್ಥಕವಾಯಿತೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತೇನೆ. ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಅಭಿಪ್ರಾಯದ ಬೆರಕೆ ಇಲ್ಲದೆ ಶ್ರೀಶಾಂಕರಭಾಷ್ಯವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಹಿಡಿದು ನೇರವಾಗಿ ಶ್ರುತಿಸ್ಮೃತಿಸೂತ್ರ(ಪ್ರಸ್ಥಾನತ್ರಯ)ಗಳಿಂದಲೇ ಆರಿಸಿದ ಸಂಗತಿಗಳ ಹೊಂದಿಕೆ

ಯಿಂದ ವೇದಾಂತದ ಮೂಲಸ್ವರೂಪದ ಮುದ್ದನ್ನು ಕನ್ನಡಿಗರ ಮುಖದ ಮುಂದಿಡುವದಕ್ಕೆ ಇದೇ ನೋದಲು. ಈ ಸಣ್ಣ ಗ್ರಂಥವನ್ನೋದಿದರೆ ಓದಿ ಮುಗಿಸಲಾರದಷ್ಟಿರುವ ಎಲ್ಲ ವೇದಾಂತಗ್ರಂಥಗಳೂ ಅವನಿಗೆ ಪ್ರಸನ್ನವಾಗುವವೆಂದು ನಾನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತೇನೆ. ಅಪಾರವಾದ ಗ್ರಂಥರಾಶಿಯಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಲಾಭವು ಆರಿಸಿದ ಕೆಲವು ಮಾತುಗಳಿಂದ ಹೇಗೆ ಉಂಟಾದೀತೆಂದು ಸಂಶಯ ಉಂಟಾಗಬಹುದು. ಕಣ್ಣುಗಳತೆಯನ್ನು ವಿಾರಿ ಹರಿಯುತ್ತಿರುವ ಗಂಗಾನದಿಯ ಸ್ನಾನಪಾನಗಳಿಂದಾಗುವ ಲಾಭವೆಲ್ಲ ಒಬ್ಬ ಯಾತ್ರಿಕನು ಕಾನಡಿಯಲ್ಲಿ ಹೊತ್ತುತಂದ ಬಿಂದಿಗೆಯ ತೀರ್ಥದಿಂದ ಆಗುವಂತೆ ಈ ಗ್ರಂಥವು ನಾಚಕರನ್ನು ಧನ್ಯರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡದೆ ಇರಲಾರದು.

ಓದಿದರೆ ಇದು ಅವರನ್ನು ಕೃತಾರ್ಥರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಯೇ ಮಾಡುವದು. ಅದ್ದರಿಂದ ಕನ್ನಡಿಗರು ಇತ್ತಕ್ಕಡೆಗೆ ಮನಸ್ಸು ಹಾಕಬೇಕು. ವೇದಾಂತವಿಚಾರವೆಂದೊಡನೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಜನರು ಮುಖವನ್ನು ಸುಕ್ಕಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಒಳಹೊಕ್ಕು ನೋಡಿದರೆ ಇದು ಎಷ್ಟು ನಾಚಿಕೆಗೇಡೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಗ್ರಹಗತಿಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಮುಂದಾಗುವದನ್ನು ಹೇಳುವವರ ಮಾತಿಗೂ ಬುಡಬುಡಿಕೆಯವರ ಮತ್ತು ಕಣೀಯೆಳುವವರ ಮಾತಿಗೂ ಅವರು ತನ್ನ ಭವಿಷ್ಯವನ್ನು ಹೇಳುವರೆಂದು ಮನುಷ್ಯನು ಬಾಯಿಬಾಯಿ ಬಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಮುಖವನ್ನು ಅರಳಿಸಿಕೊಂಡು ಕಿವಿಗೊಡುತ್ತಾನಷ್ಟೆ. ಅವರ ಮಾತುಗಳಿಗೆ ತಲೆಯಾಗಲಿ ಕಾಲಾಗಲಿ ಏನೂ ಇರುವದಿಲ್ಲ. ಇದರ ಮೇಲೆ ಅವರು ಹೇಳುವದೆಲ್ಲ ನಮ್ಮ ಮೂರುದಿನದ ಬಾಳಿನದಾದ ಶರೀರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧ ಪಟ್ಟ ಮಾತು. ಶರೀರವು ಸುಳ್ಳಾದ ಆತ್ಮ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ನಿಜವಾದ ಆತ್ಮನ ವಿಷಯವನ್ನು ಹೇಳುವದಕ್ಕೆಂದು ಬ್ರಹ್ಮನ ಮುಖದಿಂದ ಬಂದ ವೇದಾಂತವನ್ನು ಜ್ಯೋತಿಷ್ಯರೇ ನೋದಲಾದವರ ಮಾತಿಗಿಂತ ಕಡೆಗಂಡು ಮುಖವನ್ನು ಸುಕ್ಕಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದು ಯಾವ ನ್ಯಾಯ ?

ಜ್ಯೋತಿಷ್ಯರೇ ನೋದಲಾದವರ ಭವಿಷ್ಯದ ಫಲವು ಅವರು ಎಷ್ಟೇ ಹೊಗಳಿ ಹೇಳಿದರೂ ವೇದಾಂತವು ಹೇಳುವ ಫಲದ ಮುಂದೆ ತೀರ

ಕೀಳಾಗಿರುವದು. ಇದರ ಮೇಲೆ ಅದು ಕೂಡ ಅದರೂ ಆಗಬಹುದು ; ಆಗದೆಯೂ ಹೋಗಬಹುದು. ವೇದಾಂತದ ಮಾತುಗಳು ಹಾಗೆ ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ತೂರಿಹೋಗುವವುಗಳಲ್ಲ. ವೇದಾಂತವು ನಮ್ಮ ಆತ್ಮವನ್ನು ಬ್ರಹ್ಮವೆಂದು ಹೇಳುವದು. ಇದು ಬರೀ ಮಾತಲ್ಲ ; ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಟ್ಟಿದ ಹಾಗೆ ಕಾಣಬರುವದು. ಈ ಫಲವು ಇನ್ನೆಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಸಿಕ್ಕದು. ಇದಕ್ಕಿಂತ ಉತ್ತಮವಾದ ಫಲವೆಂಬುದಂತು ಇನ್ನಿಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ. ತಾನು ಬಹುದೊಡ್ಡವನೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಆಸೆಯುಂಟಷ್ಟೆ. ಬ್ರಹ್ಮಕ್ಕಿಂತ ದೊಡ್ಡದಿಲ್ಲ. ತಾನು ಆ ಬ್ರಹ್ಮವಾಗುವದು ಯಾರಿಗೆ ಬೇಡ ? ವೇದಾಂತವು ಎಲ್ಲ ಸುಖಗಳ ಬಾಯಿಗೂ ಎಳ್ಳು ನೀರನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ವೈರಾಗ್ಯದಿಂದ ಒಣಗಿಸುವದೆಂದು ತಿಳಿಯುವದು ಮೂರ್ಖತನ. ವೇದಾಂತದ ವೈರಾಗ್ಯವು ಸುಖವನ್ನು ಕಳೆಯತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ ; ಹೃದ್ರವಾದ ಸುಖಗಳನ್ನು ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ಸರಿಸಿ ಮದತ್ತಾದ ಸುಖವನ್ನು ಕೈಗೂಡಿಸುವದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಇಂಥದ್ದನ್ನು ಎಷ್ಟು ಮಾತ್ರವೂ ಉಪೇಕ್ಷೆಮಾಡದೆ ಅತ್ಯಾದರದಿಂದ ಗ್ರಹಿಸುವದು ಜಾಣತನ. ಇದಲ್ಲದೆ ತಾನಲ್ಲದೆ ವಿಷಯವನ್ನು ತಾನು ಉಪೇಕ್ಷೆಮಾಡಿದರೂ ಒಪ್ಪುವದು. ತನ್ನನ್ನು ತಾನೆ ಉಪೇಕ್ಷೆಮಾಡುವದು ವಿನೇಕವೆನಿಸಿತೆ ? ಇನ್ನೊಂದೇನೆಂದರೆ: ವೇದಾಂತವು ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಕೈಕಟ್ಟಿ ಮೂಲೆಗೆ ಮುಟ್ಟುವುದಾದೆಂದು ಕನವರಿಸುತ್ತಿರುವವರು ಇದರಲ್ಲಿರುವ ಕಠ್ಠಯೋಗದ ಕಡೆಗೆ ಕಣ್ಣು ಹಾಕಿದರೆ ಅವರ ಹುಚ್ಚು ಬಿಟ್ಟುಹೋಗುವದು.

ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ಕನ್ನಡಿಗರು ವಿಚಾರಕ್ಕೆ ತಂದುಕೊಂಡು ಈ ಗ್ರಂಥದ ಮೂಲಕವಾಗಿ ವೇದಾಂತದ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ಸೂರೆಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಬೇಡುತ್ತೇನೆ. ಇಂಥ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಮೊದಲನೆಯ ಸಲ ಹೊರಕ್ಕೆ ತಂದ ಪುಣ್ಯಕ್ಕೆ ಪ್ರಕಾಶಕರು ಪೂರ್ಣಭಾಗಿಗಳಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಗ್ರಂಥದ ಎಷ್ಟೋ ಭಾಗಗಳು ತರ್ಕವಿದ್ವಾಂಸನೂ ಶ್ರೀಶಂಕರಮಠದ ವೇದಾಂತಮಹಾವಿದ್ವತ್ಪರೀಕ್ಷಾಕಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿರುವವನೂ ಆದ ಚಿ|| ಅನಂತಮೂರ್ತಿ ಶಾಸ್ತ್ರಿಯ ಕಣ್ಣು ಮುಂದೆ ಹಾದು ಹೋಗಿವೆ. ಪ್ರಮಾದದಿಂದ ಬಿದ್ದಿರುವ ಮುದ್ರಣದ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ವಾಚಕರು ಮುಂದಾಗಿ ತಿದ್ದಿ ಕೊಳ್ಳಲೆಂದು ಇಲ್ಲಿಯೇ ತಿಳಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಪುಟ	ಸಾಲು	ಆಶುದ್ಧ	ಶುದ್ಧ
೨೪	೪	ಒಂದಯವ	ಒಂದವಯವ
೧೨೬	೧೯	ಉಪ್ಪುಪ್ಪು	ಉಪ್ಪು
೧೬೧	೨೪	ಅಗು	ಆಗ
೧೭೪	೨೪	ಮುಂದುಗುಣದ	ಮುಂದುಗಾಣದ
೨೨೫	೧೬	ದಿಲ್ಲವಾದರ	ದಿಲ್ಲವಾದರೂ
೨೩೩	೧೯	ಯಾವ	ಯಾದ

ಇನ್ನೂ | ಇಂಥ ಮತ್ತು ಬೇರೆ ಬಗೆಯ ತಪ್ಪುಗಳು ಇನ್ನೇನಾದರೂ ಉಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದರೆ ಅಭಿಜ್ಞರು ವಯವಿಟ್ಟು ತಿಳಿಸಿದರೆ ಅವರಿಗೆ ತಲೆಬಾಗಿ ಅದನ್ನು ತಿದ್ದಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಮಕರ ಸಂಕ್ರಮಣ, ಶ್ರೀಮುಖ;
 ದತ್ತಾತ್ರೇಯಾಶ್ರಮ, ವಿದುರಾಶ್ವತ್ಥ.
 ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ದಿನ
 ವಿನಾಯಕಚತುರ್ಥಿ, ಭಾವ.

ಹೊಸಕೆರೆ ಚಿದಂಬರಯ್ಯ

ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿರುವ ಸಂಜ್ಞೆಗಳ ವಿವರ

ಸಂಜ್ಞೆಗಳು

ವಿವರ

ಅಧ್ಯಾ

ಅಧ್ಯಾತ್ಮೋಪನಿಷತ್ತು

ಅ. ಭಾ.

ಅಧ್ಯಾಸಭಾಪ್ಯ

ಅ. ಬೋ

ಅತ್ಮಬೋಧೋಪನಿಷತ್ತು

ಈ

ಈಶ್ವರವಾಸ್ತವೋಪನಿಷತ್ತು

ಋ

ಋಗ್ವೇದ

ಐ

ಐತರೇಯೋಪನಿಷತ್ತು

ಐ. ಅನ

ಐತರೇಯದ ಅವತರಣಿಕೆ

ಐ. ಆ

ಐತರೇಯಾರಣ್ಯಕ

ಕ

ಕರೋಪನಿಷತ್ತು

ಕೈ

ಕೌನೋಪನಿಷತ್ತು

ಕೈ

ಕೈವಲ್ಯೋಪನಿಷತ್ತು

ಗ

ಗರ್ಭೋಗೋಪನಿಷತ್ತು

ಛಾಂ

ಛಾಂದೋಗ್ಯೋಪನಿಷತ್ತು

ತೇ

ತೇಜೋಬಿಂದೂಪನಿಷತ್ತು

ತ್ರಿ

ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಯೋಪನಿಷತ್ತು

ತ್ರಿ. ಅನ

ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಯದ ಅವತರಣಿಕೆ

ತ್ರಿ. ಆ.

ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಯಾರಣ್ಯಕ

ಪ್ರ

ಪ್ರಶ್ನೋಪನಿಷತ್ತು

ಬೃ

ಬೃಹದಾರಣ್ಯಕೋಪನಿಷತ್ತು

ಬ್ರ.ಬಿಂ

ಭ

ಮ

ಮ.ವಾ.ರ

ಮಾಂ

ಮುಕ್ತಿ

ಮುಂ

ವೈ

ವೈ.ಯಿ

ಶ್ವೇ

ಸ.ಸಾ

ಸ್ಕಂ

ಸೂ

ಬ್ರಹ್ಮಬಿಂದುಪನಿಷತ್ತು

ಭಗವದ್ಗೀತೆ

ಮಹೋಪನಿಷತ್ತು

ಮಹಾವಾಕ್ಯರತ್ನಾವಳಿ

ಮಾಂಡೂಕ್ಯೋಪನಿಷತ್ತು

ಮುಕ್ತಿೋಪನಿಷತ್ತು

ಮುಂಡಾಕೋಪನಿಷತ್ತು

ವೈತ್ರಾಯಣ್ಯೋಪನಿಷತ್ತು

ವೈಶೇಷ್ಯೋಪನಿಷತ್ತು

ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರೋಪನಿಷತ್ತು

ಸರ್ವನಾರೋಪನಿಷತ್ತು

ಸ್ಕಂದೋಪನಿಷತ್ತು

ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರ

ವಿಷಯ ಕ್ರಮ

ವಿಷಯಗಳು

ಪುಟ

ಪ್ರಾರಂಭ

....

....

....

.... ಗ-ಚ

೧ ಸಂಸಾರದ ಒದ್ದಾಟ

....

....

.... ೧

ಸಂಸಾರದ ಸ್ವರೂಪ ೧, ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಹುರುಳುಳ್ಳ ೪, ಸಾವಿನ ಗಾಬರಿ, ಕತ್ತಲೆಯ ದಾರಿ ೧೪, ಮತ್ತೆ ಹುಟ್ಟುವದು ೨೦, ಬೆಳಕಿನ ದಾರಿ ೨೬.

೨

ಸಂಸಾರವೆಂಬ ಕುತ್ತಕ್ಕೆ ಮದ್ದು

....

....

.... ೨೯

ಜಗತ್ತಿನ ಆಕೃಶ್ಯವನ್ನು ಬಿಡುವದು ೨೯, ಜಗತ್ತನ್ನು ಅತ್ಮವೆಂದು ನೋಡುವದು ೩೨, ಅತ್ಮನನ್ನು ಕಂಡವರಿಗೆ ಹುಟ್ಟು ಸಾವಿಲ್ಲ ೩೬, ಅತ್ಮನನ್ನು ಇಲ್ಲಿಯೇ ಕಾಣಬೇಕು ೪೦.

೩

ವೇದಾಂತದ ವಿಚಾರ

....

....

....

.... ೪೨

ತಾನಲ್ಲದವುಗಳನ್ನು ತಾನೆಂಬ ತಪ್ಪುತಿಳಿವು ೪೨, ತಾನು ಹೊರಗಣವನೆಂಬ ತಪ್ಪುತಿಳಿವು ೪೫, ಕರ್ಮದ ತಿಳಿವೂ ಸರಿಯಲ್ಲ ೪೬, ಬ್ರಹ್ಮವನ್ನೇ ಬೇರೆ ತಿಳಿಯಬೇಕು ೫೨, ನಾಲ್ಕು ಸಾಧನಗಳು ೫೬.

೪

ಜಗತ್ತಿನ ಹುಟ್ಟು

....

....

....

.... ೫೯

ಬ್ರಹ್ಮದಿಂದಾದ ಹುಟ್ಟು ೫೯, ಬ್ರಹ್ಮವು ತಾನೇ ಜಗತ್ತಾದದ್ದು ೬೬, ಜಡಗಳು ಹುಟ್ಟಿದ ಕ್ರಮ ೮೨, ಜೀವರ ಹುಟ್ಟು ೮೯, ಜಗತ್ತು ಹುಟ್ಟಲೇ ಇಲ್ಲ ೯೫.

೫

ಮಾಯೆಯ ಬಿನ್ನಾಣ

....

....

....

.... ೧೦೫

ಮಾಯೆ ಕಾಣುವದು ೧೦೫, ಮಾಯೆಯಿಂದಾಗಿರುವ ಕೇಡು ೧೦೬, ಮಾಯೆಯನ್ನು ಹಾರಿಸುವ ಉಪಾಯ ೧೦೮.

೬

ಜಗತ್ತು ಹುಸಿ

....

....

....

.... ೧೧೧

ಜಗತ್ತು ಇರುವ ಸಂಭವವಿಲ್ಲ ೧೧೧, ಜಗತ್ತು ಕನಸು ಮೊದಲಾದವುಗಳಂತೆ ೧೧೬, ಜಗತ್ತು ಇಲ್ಲವೆಂಬ ಡಂಗುರ ೧೧೯.

೭

ನಿಜವಾದ ಅತ್ಮ

....

....

....

.... ೧೨೨

ಅತ್ಮನನ್ನು ಈಗಲೇ ಕಾಣುವ ಅಗತ್ಯ ೧೨೨, ಅತ್ಮನನ್ನು ಕಾಣುವ ಯೋಗ್ಯತೆ ೧೨೪, ಅತ್ಮಜ್ಞಾನದ ಹೆಚ್ಚುಗಾರಿಕೆ ೧೨೯, ಅತ್ಮನನ್ನು ತೋರಿಸುವ ಕೈಮರಗಳು ೧೩೩, ಅತ್ಮಸ್ವರೂಪದ ವರ್ಣನೆ ೧೪೨, ಅತ್ಮನ ವಿಭೂತಿ ೧೪೬, ಅತ್ಮನನ್ನರಿತ ಗುರ್ತು ೧೪೯.

- ೮ ಅವತಾರ ಮತ್ತು ಗುರು ೧೫೩
ಅವತಾರದ ಗುಟ್ಟು ೧೫೩, ಅವತಾರದ ಅರಿವಿನ ಫಲ ೧೫೫,
ಗುರುಗಳ ಅಗತ್ಯ ೧೫೬, ಗುರುಭಕ್ತಿ ೧೬೦.
- ೯ ಕರ್ಮವೆಂಬ ದಾರಿ ೧೬೩
ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಲೇ ಬೇಕು ೧೬೩, ಕರ್ಮಗಳ ಕತಿ ೧೬೮,
ಆತ್ಮನ ಅರಿವಾದ ಮೇಲೆ ಕರ್ಮದ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ ೧೬೪, ಜನರ
ಮೆಲುಪಟ್ಟಿಗಾದರೂ ಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು ೧೬೬.
- ೧೦ ಭಕ್ತಿಯೆಂಬ ದಾರಿ ೧೮೦
ಭಕ್ತಿಯಿಂದರೇನುಗಲಂ, ಭಕ್ತಿಯ ಹೆಚ್ಚುಗಾರಿಕೆ ೧೮೧, ವಿವೇ
ಕಿಗಳ ಭಕ್ತಿಗಲಂ.
- ೧೧ ಯೋಗವೆಂಬ ದಾರಿ ೧೮೫
ಮನಸ್ಸನ್ನು ಬಿಗಿಹಿಡಿಯುವ ಅಗತ್ಯಗಲಂ, ಧ್ಯಾನದ ಹೊರಗಣ
ಸಾಧನಗಳು ೧೯೦, ಹಿಂಕಾರದ ಧ್ಯಾನ ೧೯೧, ಧ್ಯಾನದ
ಅಭ್ಯಾಸ ೧೯೬, ಫಲ ೧೯೭, ಯೋಗದಲ್ಲಿ ಕೊನೆ ಮುಟ್ಟುವ ಹೋದ
ವನ ಗತಿ ೧೯೯.
- ೧೨ ವಿಚಾರವೆಂಬ ದಾರಿ ೨೦೧
ಆವಸ್ಥೆಗಳು ೨೦೧, ಆವಸ್ಥೆಗಳ ಭೇದಗಳು ೨೦೪, ಕನಸಿನ
ನಿವರಣೆ, ತನಿಸಿದ್ರೆಯ ನಿವರಣೆ. ಆತ್ಮನಿಗೆ ಇನ್ನೊಂದರ
ಸೊಂಕಿಲ್ಲ ೨೦೪.
- ೧೩ ಆತ್ಮನು ಏನನ್ನೂ ಮಾಡುವವನಲ್ಲ ೨೨೦
ಆತ್ಮನ ಮಾಡುವಿಕೆಯು ಮಾಯೆ ೨೨೦, ಮಾಡುವಿಕೆಯು
ದೇಹ ಮೊಲಾದಲಾದವುಗಳದು ೨೨೨.
- ೧೪ ಜೀವವು ಬ್ರಹ್ಮವೆ ೨೨೪
ವೇದದ ಮಾತುಗಳ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ೨೨೪, ಜೀವಿ ಜೀವಿಯೆಂದರೆ
ಹಾಸಿ ೨೨೦.
- ೧೫ ಬಹು ದೊಡ್ಡ ಫಲ ೨೩೨
ಸ್ವರೂಪ ೨೩೨, ಆದ್ವೈತವೇ ಮಂಗಲ ೨೩೯, ಹೆಚ್ಚುಗಾ
ರಿಕೆಗಳು ೨೪೦.
- ೧೬ ಅನುಭವಗಳ ನಡೆವಳಿಕೆ ೨೪೫
ನಡೆನುಡಿಗಳು ೨೪೫, ಪ್ರಾರಬ್ಧ ಕರ್ಮಗಳ, ವಿದೇಹಮುಕ್ತಿ ೨೫೧.

ಪ್ರಾಥಮಿಕ

(ಶಾಂತಿಪಾಠಗಳ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು)

(೧) ಪ್ರಾಣವೃತ್ತಿಯ ಮತ್ತು ಹಗಲಿನ ದೇವತೆಯಾದ ಮಿತ್ರನೂ ಅಪಾನವೃತ್ತಿಯ ಮತ್ತು ರಾತ್ರಿಯ ದೇವತೆಯಾದ ವರುಣನೂ ಕಣ್ಣಿನ ಮತ್ತು ಆದಿತ್ಯನ ದೇವತೆಯಾದ ಅರ್ಯಮನೂ ಬಲದ ದೇವತೆಯಾದ ಇಂದ್ರನೂ ವಾಕ್ಯನ ಮತ್ತು ಬುದ್ಧಿಯ ದೇವತೆಯಾದ ಬೃಹಸ್ಪತಿಯೂ ಪಾದದ ದೇವತೆಯಾದ ವಿಷ್ಣುವೂ ನಮಗೆ ಸುಖವನ್ನು ಕೊಡುವವರಾಗಲಿ. ಎಲ್ಲ ಕ್ರಿಯೆಗಳ ಫಲವನ್ನೂ ಹಿಡಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವ ವಾಯುವಿನ (ಸೂತ್ರಾತ್ಮನ) ರೂಪದಲ್ಲಿರುವ ಬ್ರಹ್ಮನಿಗೆ ಎರಗುತ್ತೇನೆ, ವಾಯುವೆ, ನಿನಗೆ ಎರಗುತ್ತೇನೆ. ನೀನು ಕಣ್ಣು ಮೊದಲಾದ ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಒಳಗಣವನಾದ್ದರಿಂದ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾದ ಬ್ರಹ್ಮವಾಗಿದ್ದಿ. ನಿನ್ನನ್ನೇ ನಾನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾದ ಬ್ರಹ್ಮವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದಂತೆ ಹೇಗೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಬುದ್ಧಿಯ ನಿಶ್ಚಯವು ನಿನ್ನಧೀನವಾದ್ದರಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನೇ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಅದನ್ನು ಮಾತಿ ನಿಂದಲೂ ಶರೀರದಿಂದಲೂ ನಡೆಸುವದೂ ನಿನ್ನ ಧೀನವೇ ಆದ್ದರಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನೇ ಸತ್ಯವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಹೀಗೆ ನನ್ನಿಂದ ಹೊಗಳಿಸಿಕೊಂಡ ವಾಯುವೆಂಬ ಬ್ರಹ್ಮವು ನನಗೆ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ವೈಗೂಡಿಸಿ ಕೊಟ್ಟು ಕಾಪಾಡಲಿ. ಆ ಬ್ರಹ್ಮವೇ ನನಗೆ ಹೇಳಿ ಕೊಡುವ ಗುರುಗಳಿಗೆ ತೀಯ ಹೇಳುವ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಕಾಪಾಡಲಿ. ನನ್ನನ್ನು ಕಾಪಾಡಲಿ. ನನಗೆ ಹೇಳಿಕೊಡುವವರನ್ನು ಕಾಪಾಡಲಿ.

—(ತೈ ೧-೧)

(೨) ಬ್ರಹ್ಮವು ನನ್ನನ್ನೂ ನಮ್ಮ ಗುರುಗಳನ್ನೂ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಕಾಪಾಡಲಿ. ಅದು ನಮಗೆ ಉಣಿಸಲಿ. ನಾವಿಬ್ಬರೂ ವಿದ್ಯಾಸಂಬಂಧವಾದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದೋಣ. ನಮ್ಮ ಓದು ಹುರಿಗೂಡಲಿ. ನಮ್ಮಿಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರಿಗೆ ಹಗೆತನ ಉಂಟಾಗದಿರಲಿ

—(?)

(೩) ವೇದಗಳ ತಲೇಮಣಿಯಾಗಿಯೂ ಸರ್ವಸ್ವರೂಪವಾಗಿಯೂ ವೇದಗಳೆಂಬ ಅಮೃತದಿಂದ ಮೇಲಕ್ಕೆದ್ದು ಕೊಂಡಿರುವದಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಹಂಕಾರದ ಸ್ವರೂಪವಾದ ಪರಮೇಶ್ವರನು ನನ್ನ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಬಲಗೊಳಿಸಲಿ. ಹೆ, ದೇವ, ನಾನು ಸಾವಿನ ಹೆದರಿಕೆಯನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುವ ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನವನ್ನು ಹಿಡಿದಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವವನಾಗಬೇಕು. ನನ್ನ ಶರೀರವು ಅವಕ್ಕೆ ತಕ್ಕದ್ದಾಗಿರಲಿ. ನನ್ನ ನಾಲಿಗೆಯು ಬಹಳ ಸವಿಮಾತಿನವಾಗಿರಲಿ. ನನ್ನ ಕಿವಿಗಳು ಬಹಳವಾಗಿ ಶ್ರವಣ ಮಾಡಲಿ. ನೀನು ಬ್ರಹ್ಮನ ಒರೆಯಾಗಿದ್ದಿ. ಲೌಕಿಕವಾದ ತಿಳಿವುಗಳಿಗೆ ಮರೆಯಾಗಿರುವ ನಿನು ಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ಗೋಚರವಾಗುವದಿಲ್ಲ. ನಾನು ಕೇಳಿ ತಿಳಿದದ್ದನ್ನು ಕಾಪಾಡು. —(ಶ್ಲೋ ೧-೪)

(೪) ನಾನು ಸಂಸಾರವೆಂಬ ಮರದ ಒಳಗಿರುವ ಪ್ರೇತಕನು. ನನ್ನ ಕೀರ್ತಿಯು ಬೆಟ್ಟದ ಬುಡದಂತೆ ಹರಡಿಕೊಂಡಿರುವದು. ನಾನು ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಕಾರಣನು ಮತ್ತು ಪಾವನನು. ಸೂರ್ಯನಲ್ಲಿರುವ ಅಮೃತದಂತೆ ಮಂಗಳಕರವಾದ ಅತ್ಮತತ್ವವಾಗಿದ್ದೇನೆ. ನಾನು ಹೊಳೆಯುವ ಧನ. ಒಳ್ಳೆ ಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳ ನಾನು ಅಮೃತವನ್ನೆರಚಿಕೊಂಡವನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಇದು ತ್ರಿರಂಕುವು ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪಡೆದು ಹೇಳಿದ ಮಾತು. —(ಶ್ಲೋ ೧-೧೦)

(೫) ಹೆ, ದೇವತೆಗಳೆರಾ, ನಮ್ಮ ಕಿವಿಗಳು ಮಂಗಳಕರಗಳಾದ ಶ್ರುತಿ ಸ್ಮೃತಿವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಕೇಳುವವುಗಳಾಗಲಿ ; ಯಾಗಗಳನ್ನು ಮಾಡಬಲ್ಲ ನಾವು ಯಜ್ಞ ಪೂಜಲಾದ ಮಂಗಳಕರಗಳನ್ನು ಕಣ್ಣು ಪೂಜಲಾದವುಗಳಿಂದ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರಿ ನೋಡುವವರಾಗಲಿ ; ಕೊರತೆ ಇಲ್ಲದ ಅವಯವಗಳಿಂದಲೂ ಶರೀರದಿಂದಲೂ ಕೂಡುವವರಾಗಿ ನಾವು ನಿಮ್ಮ ಸ್ತುತಿಯನ್ನು ಮಾಡುವವರಾಗಿ ದೇವತೆಗಳು ಕೊಟ್ಟ ಆಯುಸ್ಸನ್ನೆಲ್ಲ ಅನುಭವಿಸಬೇಕು. ದೊಡ್ಡವರಿಂದ ಹೊಗಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಇಂದ್ರನು ನಮಗೆ ಕ್ಷೇಮವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಲಿ. ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತಿಳಿದ ಪೂಷನು ನಮಗೆ ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನು ಮಾಡಲಿ. ಕಟ್ಟಿಗೆಯ ಗಾಲಿಯನ್ನು ಕಬ್ಬಿಣದ ಹೇಳಿಯು ಕಾಪಾಡುವಂತೆ ಗರುಡನು

ನಮಗೆ ಹಾಸ್ಯ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ತೊಂದರೆಯನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿ ಸುಖವನ್ನು ಕೊಡಲಿ ಬೃಹಸ್ಪತಿಯು ನಮಗೆ ಬ್ರಹ್ಮವರ್ಚಸ್ಸನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಪ್ರೇರಿಯಲಿ.
—(ಶ್ಲೋ. ೨-೧-೧)

(೬) ಆ ಶುದ್ಧಬ್ರಹ್ಮವು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ತುಂಬಿಕೊಂಡಿರುವದು. ಹೆಸರುಗಳಿಂದಲೂ ರೂಪಗಳಿಂದಲೂ ವ್ಯವಹರಿಸುತ್ತಿರುವ ಈ ಕಾರ್ಯಬ್ರಹ್ಮವು (ಜೀವನು) ತನ್ನ ಸ್ವರೂಪದಿಂದ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ತುಂಬಿಕೊಂಡಿರುವದೆ. ಈ ಕಾರ್ಯಬ್ರಹ್ಮವು ಕಾರಣರೂಪವಾದ ಆ ಶುದ್ಧಬ್ರಹ್ಮದಿಂದ ಎದ್ದುಕೊಂಡದ್ದಾಗಿರುವದು ಈ ಕಾರ್ಯಬ್ರಹ್ಮದ ಹೆಸರುಗಳನ್ನೂ ರೂಪಗಳನ್ನೂ ಸುಳ್ಳೆಂದು ತಿಳಿದು ಅದು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ತುಂಬಿಕೊಂಡಿರುವದನ್ನರಿತರೆ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ತುಂಬಿರುವ ಶುದ್ಧಬ್ರಹ್ಮವೇ ಉಳಿಯುತ್ತದೆ. —(ಬೃ ೨-೧)

(೭) ನನ್ನ ಆನಂದನಿವೇಶನವಾದ ಈಶ್ವರನು ಕಣ್ಣು ಕಿವಿಯೂ ಮುತ್ತು ಬಲಸೂ ಎಲ್ಲ ಇಂದ್ರಿಯಗಳೂ ನನಗೆ ಹಿತವನ್ನು ಮಾಡುವವುಗಳಾಗಿ. ಇವೆಲ್ಲ ಉಪನಿಷತ್ತಿನಿಂದ ಮಾತ್ರ ಗೊತ್ತಾಗುವ ಬ್ರಹ್ಮದಲ್ಲೆ ಎದ್ದು ಕಾಣುವವುಗಳು. ನಾನು ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನು ಕಡೆಗಾಣದಿರಬೇಕು. ನನ್ನನ್ನು ಬ್ರಹ್ಮನು ಕಡೆಗಾಣದಿರಲಿ. ಕಡೆಗಾಣದಿರುವಂತಾಗಲಿ, ನಾನು ಕಡೆಗಾಣದಿರುವಂತಾಗಲಿ. ಆತ್ಮನಲ್ಲ ನೆಲೆಗೊಂಡ ಮನಸ್ಸು, ಸ್ವರೂಪ ಧರ್ಮಗಳೆಂದು ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವವುಗಳೆಲ್ಲ ನನ್ನಲ್ಲರಲಿ; ನನ್ನಲ್ಲಿರಲಿ. —(?)

(೮) ನನ್ನ ಮಾತುಗಳು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿದ್ದದ್ದನ್ನು ಆಡಲಿ. ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಬ್ರಹ್ಮವನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಮಾತುಗಳಲ್ಲೆಯೇ ಜಾಗರೂಕವಾಗಲಿ. ತನ್ನ ಜೀವಕಿಸಿಂದ ಜೀವಿಸುವ ಬ್ರಹ್ಮಚೈತನ್ಯವು ನನ್ನ ಅಚ್ಚಾನವನ್ನು ಕಳೆದು ನನಗೆ ಕಾಣಬರಲಿ. ಹೆ ವಾಕ್ಯ, ಹೆ ಮನಸ್ಸೆ, ನನಗೆ ಬ್ರಹ್ಮಚ್ಛಾನವನ್ನು ತಂದು ಕೊಡುವವರಾಗಿರಿ. ನಾನು ಕೇಳಿದ ಯಾವ ಗ್ರಂಥವೂ ಮರೆತುಹೋಗದೆ ಇರಲಿ. ನನ್ನ ಹೆಗಲಿರುಳುಗಳು ಇಂಥ ಓದಿನಲ್ಲಿಯೇ ಕಳೆಯುವವುಗಳಾಗಿ. ನಾನು ಪರಮಾತ್ಮನಿಷಯಕವಾದ ಗ್ರಂಥವನ್ನೇ ಓದಿದವನಾಗಿ ಬೇಕು. ನಾನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನಿಜಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ವಿಚಾರಮಾಡಿ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ

ಅದನ್ನೆ ಹೇಳುವವನಾಗಬೇಕು. ಆ ಬ್ರಹ್ಮತತ್ತ್ವವು ನನಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿ
ವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿ ಕಾಪಾಡಲಿ. ಆ ಬ್ರಹ್ಮತತ್ತ್ವವು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿಯ
ಹೇಳುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ನಮ್ಮ ಗುರುಗಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಕಾಪಾಡಲಿ. ಅದು
ನಮ್ಮ ಗುರುಗಳನ್ನು ಕಾಪಾಡಲಿ. —(ಐ. ಅ. ೨-೭-೧-೨೬)

(೯) ಹೆ, ದೇವ, ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯದರ ಕಡೆಯ ಒಲವ
ನ್ನುಂಟುಮಾಡು. —(ಋ ೭-೭-೧)

(೧೦) ಯಾರು ಮೊದಲು ಹಿರಣ್ಯಗರ್ಭನೇಂಬ ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನು ಹುಟ್ಟಿ
ಸುವನೋ ಯಾರು ಅವನಿಗೆ ವೇದಗಳು ಹೊಳೆಯುವಂತೆ ಮಾಡುವನೋ
ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಬಯಸುವ ನಾನು ನಮ್ಮ ಬುದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳಗುತ್ತಿರುವ
ಆ ದೇವನನ್ನು ಶರಣೆನ್ನುತ್ತೇನೆ. (ಶ್ವೇ ೬-೧೮)

ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯೆಯ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸುವವರಾದ ಹಿರಣ್ಯ ಗರ್ಭಬ್ರಹ್ಮನೆ

ಮೊದಲಾದವರಿಗೂ ದೊಡ್ಡವರಿಗೂ ಗುರುಗಳಿಗೂ

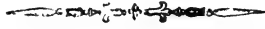
ನ ಮ ಸ್ವಾ ರ

ಶ್ರೀಗುರುಭ್ಯೋ ನಮಃ

ವೇದಾಂತದ ಜೀವಾಳ

(ಪ್ರಸ್ಥಾನತ್ರಯದ ತಿರಳು)

೧—ಸಂಸಾರದ ಒದ್ದಾಟ

ಸಂಸಾರದ ಸ್ವರೂಪ

ಅನುಭವವೆಂಬ ಅಡಿಗಲ್ಲಿನ ಮೇಲೆ ಮನುಷ್ಯನ ಭರವಸವು ಹೆಚ್ಚು. ಸಂಸಾರದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಯಾರ ಅನುಭವವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೂ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಹುರುಳುಳ್ಳವೆಂಬ ಮಾತು ಎಲ್ಲರ ಬಾಯಲ್ಲಿಯೂ ಬಂದು ನಿರಾಲೆಯ ನಿಟ್ಟುಸಿರನ್ನು ಹೊರಡಿಸುವದು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಈ ಮಾತು ತುಡಿನಾಲಿಗೆಯದೆಂದು ಕಂಡರೂ ಅದರ ಅರ್ಥವು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಟ್ಟಿದ ಹಾಗೆ ಇರುವದು. ಹೇಗೆಂದರೆ:- ಸಂಸಾರವನ್ನು ಸುಖಮಯವಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಹಗಲೂ ಇರುಳೂ ಯುಗಯುಗಾಂತರಗಳಿಂದ ಪ್ರಯತ್ನವು ನಡೆದಿದ್ದರೂ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿರುವ ಯಾವನಿಗೂ ತಾನು ಸುಖಿಯಾದೆನೆಸಿದ್ಧು ಕಂಡು ಬಂದಿಲ್ಲ. ಕೆಲಕೆಲವು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಸುಖವು ಕಂಡರೂ ಅದು ದುಃಖದಲ್ಲಿಯೇ ಕೊನೆಗಾಣುತ್ತ ಬಂದಿರುವದು ಎಲ್ಲರ ಅನುಭವದಲ್ಲಿಯೂ ಇದೆ. ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿದ ವಿಷಯವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಊದುವದೇನೆಂದು ಕೇಳಬಹುದು. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿನ ಮಹನೀಯರ ಅನುಭವದ ಮಾತುಗಳ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಅದನ್ನು ಗಟ್ಟಿಗೊಳಿಸುವದೇ ಇಲ್ಲಿಯ ಹೆಚ್ಚುಗಾರಿಕೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇದರಲ್ಲಿ ಶ್ರುತಿಸ್ಮೃತಿಗಳ ಸಮ್ಮೇಲನವಾಗಿರುವಂತೆ ಅವುಗಳ ತಾತ್ಪರ್ಯಗಳನ್ನೆ ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ತಾಕುಹಾಕಿ ಸಾಲುಸಾಲಾಗಿ ಪೋಣಿಸಿ ಅವು ಎದ್ದು ಕಾಣುವಂತೆ ಮಾಡಲಾಗಿರುವದು.

(ಅ) ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ಮತ್ತು ವಿಷಯಗಳ ಸೇರಿಕೆಯು ಸುಖವನ್ನೂ ದುಃಖವನ್ನೂ ಬೆರಸಿಕೊಡುವಂಥದ್ದು, ಬಂದು ಹೋಗತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ನೆಲೆಯಾಗಿ ನಿಲ್ಲತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ (ಭ ೨-೧೪). (ಆ) ಈ ಸೇರಿಕೆಯು ಸುಖವು ನೊದವೊದಲು ಅನ್ಯತದಂತಿದ್ದು ಬಲವನ್ನೂ ವೀರ್ಯವನ್ನೂ ರೂಪವನ್ನೂ ಪುಜ್ಞೆಯನ್ನೂ ಹಣವನ್ನೂ ಉತ್ಸಾಹವನ್ನೂ ಹಾಳುಮಾಡಿ ಅಧರ್ಮದಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ನರಕಕ್ಕೆ ಗುರಿಮಾಡುವದರಿಂದ ಕೊನೆಗೆ ವಿಷದಂತಾಗುವದು (ಭ ೧೨-೨೮). (ಇ) ಇಂಥ ಸುಖದ ಸವಿಗೆ ಮರುಳಾಗಿ ಮುಖವನ್ನು ಬಿಮ್ಮಿ ಅರಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಬಿಮ್ಮಿ ಸುಕ್ಕಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ವ್ಯವಹರಿಸುತ್ತಿರುವದೊಂಕು.

ಇದೊಂದು ಬಗೆಯ ಅರ್ಜುನ್ಯವು. ಮಾರಿಯೊಂಬ ರಕ್ತಿಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಬ್ರಹ್ಮನೆ ಇದರ ಬೇರು. ಅದು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದದ್ದರಿಂದಲೂ ಕುರಣದ ರೂಪವಾದದ್ದರಿಂದಲೂ ನೆಲೆಯಾಗಿರುವಂಥದ್ದಾದ್ದರಿಂದಲೂ ಮೇಲು ಗಡೆಗಿರುವದನ್ನಿಸುವದು. ಬುದ್ಧಿ, ಮನಸ್ಸು-ಮೊದಲಾದವುಗಳೆ ಇದರ ಕೊಂಬೆಗಳು. ಅವು ಕೆಳಗಡೆಗಿರುವವು. ಇದು ನಾಳೆಗಿದ್ದೀತೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎನಿಸುವದರಿಂದ ಆ ಅರ್ಥವನ್ನುಳ್ಳ ಅರ್ಜುನ್ಯವೆನಿಸುವದು ಈ ಸಂಸಾರ ವೆಂಬ ಅರಣೀಮರವು ಎಂದಿನಿಂದಲೂ ಎದೆಬಿಡದೆ ಬೆಳೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ವೇದಗಳೇ ಎಲೆಗಳು. ಏಕೆಂದರೆ: ಎಲೆಗಳು ಮರವನ್ನು ಕಾಣಾಡುವಂತೆ ವೇದಗಳು ಧರ್ಮದ ಮತ್ತು ಅಧರ್ಮದ ಫಲಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತ ಸಂಸಾರವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡು ಬರುವವು. ಮನುಷ್ಯನ ತೀವಳಿಕೆಗೂ ಕೆರಳುತ್ತೂ ತಕ್ಕ ಫಲವಾಗಿ ಕೆಳಗಿನದಾದ ಮನುಷ್ಯಜನ್ಮವನ್ನು ನೊದಲು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಮೇಲಿನದಾದ ಬ್ರಹ್ಮಜೋಕವನರಿಗೂ ಇದರ ಕೊಂಬೆಗಳು ಮರದ ಕೊಂಡಿರುವವು. ಇವುಗಳೆಲ್ಲ ಸತ್ತವು, ರಜ, ತಮ-ಎಂಬ ಗುಣಗಳಿಂದ ಮೈದುಂಬಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವವು. ಸದ್ವು, ಸೊಂಕು-ಮೊದಲಾದ ವಿಷಯಗಳೆ ದೇಹವೆಂಬ ಕೊಂಬೆಗಳಲ್ಲಿ ಮೊಕೆತ ಚಿಗರುಗಳು. ಈ ಮರದ ತಾಯಿ ಬೇರು ಬ್ರಹ್ಮವೆಂದು ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ್ದಾಗಿರುವಷ್ಟೆ. ಧರ್ಮದಲ್ಲಿಯೋ ಅಧರ್ಮದಲ್ಲಿಯೋ ಮುಂದುವರಿಸುವಂಥ ಪ್ರೇಮ, ಹಗೆತನ-ಮೊದಲಾದ ವಾಸನೆಗಳು ಕೆಳಗಡೆಗೆ ಇಳಿದಿರುವ ಮರಿಬೇರುಗಳು. ಇದು ನೋಡಬೇಕೆಂದರೆ

ಸಿಕ್ಕುವ ಮರವಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ: ಇದು ಕನಸಿನಂತೆಯೋ ಬಿಸಿಲದೊರೆಯಂತೆಯೋ ಆಕಾರದ ಅರಮನೆಯಂತೆಯೋ ಬರೀತೋರಿಕೆಯದಾಗಿರುವದು. ತೋರಿ ಹಾರುವ ಇದಕ್ಕೆ ತುದಿಮೊದಲುಗಳೂ ಇಲ್ಲ, ನಡುವೆಯೂ ಇಲ್ಲ. ಇದರ ಜೀರುಗಳೆಲ್ಲ ಬಲವಾಗಿ ಅಳಕ್ಕೆ ಇಳಿದುಕೊಂಡಿರುವವು.

—(ಭ ೧೧: ೧೦೦)

ಇದರ ವರ್ತನೆಯ ಇನ್ನೊಂದು ಬಗೆಯನ್ನು ನೋಡಿ. ಇದು ಕತ್ತರಿಸಿ ಹೋಗುವ ಮುಟ್ಟುಗುಣವಾದ್ದರಿಂದ ಮರಕ್ಕೆ ಹೋಲುವದು. ಇದು ಗಣಿಗೆಗೊಂದೊಂದು ಬಗೆಯಾಗುವದು ; ಬಾಳೆಯ ಕಂಬವಂತೆ ಹುರುಳಿಲ್ಲವು, ಅನೇಕರು ಅಸಾಕ ಬಗೆಯಾಗಿ ವರ್ತಿಸುವ ವಾಗಿದ್ದು ಸಿಪ್ಪನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಇದು ಹೀಗೆಯೇ ಸರಿಯೆಂದು ತಿಳಿಯುವದಕ್ಕಾಗುವದು; ಅಜ್ಜಿನ, ಬಯಕೆ, ಕರ್ಮ-ಎಂಬ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣದ ಮುಖವಿರುವ ಮುಟ್ಟು. ಸೂಕ್ಷ್ಮವೇದಗಳ ಬಟ್ಟಿನ ಅಭಿಮಾನಿಯಾದ ಹಿರಣ್ಯಗರ್ಭನ ಇದರ ರೂಪಕ್ಕೆ. ಬಯಕೆಗಳೆ ಇದನ್ನು ಬೆಳೆಸುವ ಸೀರು. ಬುದ್ಧಿ, ಇಂದ್ರಿಯಗಳು, ಏಷಯಗಳು-ಇವೇ ಚಿಗುರುಗಳು. ಯಜ್ಞ, ತಪಸ್ಸು, ಹಾಸ-ಮೊದಲಾದ ಕ್ರಿಯೆಗಳೇ ಇದರ ಹೂಗಳು. ಸುಖಮುಖಗಳ ಸೇವನೆಯೇ ಇದರ ರಸ. ಇದು ಬ್ರಹ್ಮಾಸಿ ಮೊದಲಾದ ದಕ್ಷಿಣ ಮಾರದಿವ ಲೋಕಗಳೆಂಬ ಗೂಡುಗಳಲ್ಲವು. ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಸುಖವಿರುವೆನೋ ದುಃಖವಿರುವೆನೋ ನಗುವ, ಅಳುವ, ಚಪ್ಪಾಳೆಯಿಕ್ಕುವ ಮತ್ತು ಬಿಂಬಿಡಿದುಕೊಳ್ಳುವ ಗದ್ದಲವೇ ಈ ಮರದ ಸದು. ಬಯಕೆ ಮತ್ತು ಕರ್ಮಗಳೆಂಬ ವಿರುಗಾಳಿಗಿಂದ ಇದು. ಯಾವಾಗಲೂ ಹೊಯ್ಯಾಡುತ್ತಿರುವದು. ಸ್ವಗತ, ನರತ, ಪರು, ಸುಖ-ಮೊದಲಾದ ಬನ್ನಗಳೆ ಇದರ ಕೊಂಬೆಗಳು.

—(ಕ ೬:೧)

* ಹೀಗೆ ಸಂಖ್ಯೆಗಳ ಸಡುನೆ ಹುಕ್ಕೆ ಗೆದ್ದರೆ ಮೊದಲನೆಯ ಸಂಖ್ಯೆಯಿಂದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿರುವ ಸಂಖ್ಯೆಯವರೆಗಿನ ಶ್ಲೋಕಗಳೆಂದೋ ಮಂತ್ರಗಳೆಂದೋ ಅಯಾಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಅರ್ಥ.

ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಹುರುಳಿಲ್ಲ

ಇದು ಹೀಗಿದ್ದರೂ ಇದರ ಮೇಲೆ ಯಾರಿಗೂ ಬೆಸರ ಉಂಟಾಗುವ
ದಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸುಖದ ಸುಳಿವು ತಿಳಿಯದಿರುವದೇ ಇದಕ್ಕೆ
ಕಾರಣ. ಅದು ಯಾರ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಹೊಳೆಯುತ್ತದೋ ಅವರು ಈ ಮರ
ವನ್ನು ಎಡಗಾಲಿಂದೊಡೆಯದೆ ಬಿಡುವದಿಲ್ಲ. ಇದು ಹುರುಳಿಲ್ಲದೆಂದು ಸರ್ವ
ಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ಹೊಳೆಯದಿದ್ದರೂ ಪುಣ್ಯಶಾಲಿಗಳಿಗೆ ಹೊಳೆಯುವದು.
ಯಮನು ಏನೋ ಒಂದು ಪ್ರಸಂಗಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿಬಿದ್ದು ನಚಿಕೇತನೆಂಬವನಿಗೆ
ಮೂರು ವರಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು. ನಚಿಕೇತನು ಅನ್ಯದಾಸದಲ್ಲಿ ಹೆಸರು
ಗೊಂಡ ಯಾಜ್ಞಿಕರ ಮನೆತನದ ಪುಣ್ಯಶಾಲಿಯಾಗಿದ್ದನು. ಅವನು
ಮೂರನೆ ವರವನ್ನು ಕೇಳುವ ಸಮಯವು ಒದಗಿದಾಗ ಅವರಿಬ್ಬರಿಗೂ
ನಡೆದ ಮಾತುಗಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಸಾರದ ಟೊಳ್ಳು ಹೊರಬಿದ್ದಿರುವದು. ಅದು
ಹೇಗೆಂದರೆ:-

ನಚಿಕೇತ-ಮನುಷ್ಯನು ಸತ್ತ ಮೇಲೆ ಅವನ ಶರೀರದಿಂದ ಜೀರಿ
ಯಾಗಿ ಮತ್ತೊಂದು ಶರೀರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಸೇರಿಕೊಳ್ಳುವ ಆತ್ಮನೆಂಬ ವಸ್ತು
ಒಂದುಂಟೆಂದು ಕೆಲವರೂ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಕೆಲವರೂ ಹೇಳುವರು. ಇದರ ನೆಲೆ
ನನಗೆ ತಿಳಿಯದಾಗಿದೆ. ಮುಂದಿನ ನನ್ನ ಒಳ್ಳೆ ಅಥವಾ ಕೆಟ್ಟ ಗತಿಯು ಈ
ತಿಳಿವಳಿಕೆಯ ಬಾಲವನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡಿರುವಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದ
ರಿಂದ ಇದನ್ನು ನನಗೆ ತಿಳಿಸು. —(ಕ ೧-೨೦)

ಯಮ-ಅಪ್ಪ, ಹಿಂದೆ ದೇವತೆಗಳು ಕೂಡ ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸಂಶಯ
ವನ್ನು ಹೊಂದಿದರು. ಇದು ಬಹು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ ವಿಷಯ; ಎಷ್ಟು ಬಾರಿ
ಕೇಳಿ ತಿಳಿದರೂ ಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ಎಂದಿಗೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.
ಆದ್ದರಿಂದ ಸಂಶಯಕ್ಕೆ ದಾರಿ ಇಲ್ಲದ ಇನ್ನೊಂದನ್ನು ಕೇಳು. ಹಣಗಾರನು
ಸಾಲಗಾರನನ್ನು ಪೀಡಿಸುವಂತೆ ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ
ಪೀಡಿಸಬೇಡ. —(ಕ ೧-೨೧)

ನ-ಓಹೋ ! ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ದೇವತೆಗಳೂ ಸಂಶಯಗೊಂಡು ವಿಚಾರ ಮಾಡಿದರಲ್ಲವೆ ? ನೀನು ಅದನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿಸಬಲ್ಲವನು. ನಿನ್ನ ಹಾಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿಸಬಲ್ಲ ಪಂಡಿತರು ಜೀರೆ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ. ನಾನು ಕೇಳುವದು ಶಾಶ್ವತವಾದುದು. ಇದಕ್ಕೆ ಸಮಾನವಿನ್ನೊಂದಿಲ್ಲ. ಉಳಿದವುಗಳೆಲ್ಲ ಮೂರುಗಳಿಗೆಯ ಬಾಳಿನ ಸುಖವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಕೊಡತಕ್ಕವು.-- (ಕ-೨)

ಯ-ಮಗು, ನೂರು ವರ್ಷ ಬಾಳುವಂಥ ಮಕ್ಕಳು ಮುಮ್ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಬಯಸು ; ಬೇಕಾದಷ್ಟು ದನಕರುಗಳನ್ನೂ ಅನೆಗಳನ್ನೂ ಹಣಗಳನ್ನೂ ಕುದುರೆಗಳನ್ನೂ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಭೂಮಂಡಲದ ಏಕಚ್ಛತ್ರಾಧಿಪತ್ಯವನ್ನೂ ಬಯಸು ; ತಾನು ಬೇಗ ಸಾಯುವವನಾದರೆ ಇವೆಲ್ಲ ವ್ಯರ್ಥವಾದ ರಿಂದ ನಿನಗೆ ಎಷ್ಟು ಕಾಲ ಬದುಕಬೇಕೆನಿಸುವದೋ ಅಷ್ಟುಕಾಲ ಬಲವಾದ ಶರೀರ ವನ್ನೂ ಪುಷ್ಟಿಯಾದ ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನೂ ಹೊಂದಿರು ; ಇದಕ್ಕೆ ಸಮನೆಂದು ನಿನಗೆ ಇನ್ನೇನು ತೋರಿದರೂ ಬಯಸು ; ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಬಂಗಾರ, ರತ್ನ, ಹಣ-ಇವುಗಳನ್ನೂ ಇವುಗಳೊಡನೆ ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಬದುಕಿರುವದನ್ನೂ ಬಯಸು ; ಬಹಳ ಹೇಳುವದೇನು ! ಈ ದೊಡ್ಡ ಜಗತ್ತಿಗೆಲ್ಲ ಆರಸಾಗು. ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ದೊರೆಯತಕ್ಕ ಬಯಕೆಗಳು ಕೂಡ ನಿನಗೆ ದೊರೆಯುವಂತೆ ನಾನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ನಾನು ದೇವವರ್ಗದವನು. ನಾನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಎಣಿಸಿದ್ದು ನಡೆದೇ ತೀರುವದು. ಮನುಷ್ಯರ ಲೋಕ ದಲ್ಲಿ ದೊರೆಯಲಾಗದಂಥ ಬಯಕೆಗಳನ್ನು ಕೂಡ ಬೇಕಾದ ಹಾಗೆ ಬಯಸು. ಪುರುಷರನ್ನು ಮೋಹಗೊಳಿಸುವ ಈ ದೇವಲೋಕದ ಅಪ್ಸರಸ್ತ್ರೀಯರು, ಈ ತೇರುಗಳು, ಈ ಮಂಗಳವಾದ್ಯಗಳು-ಇವೆಲ್ಲ ನಮ್ಮಂಥವರ ಅನುಗ್ರಹದ ಹೊರತು ಮನುಷ್ಯಲೋಕದವರಿಗೆ ದೊರೆಯತಕ್ಕವುಗಳಲ್ಲ. ನಾನು ಇವು ಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಇವುಗಳಿಂದ ನೀನು ಸಂವೇದಿಸುತ್ತೆಗೆದುಕೊ. ಈ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಂದ ನೀನು ಕಾಲು ತೊಳೆಸಿಕೊಳ್ಳುವದೇ ಮೊದಲಾದ ಉಪಚಾರವನ್ನು ಹೊಂದು. ನಚಿಕೇತ, ಕಾಗೆಯ ಹಲ್ಲನ್ನು ಎಣಿಸ ಹೋಗುವ ವ್ಯರ್ಥಪ್ರಯತ್ನದಂತೆ 'ಸತ್ತಮೇಲೆ ಆತ್ಮವೆಂಬುದೊಂದುಂಟೋ ಇಲ್ಲವೋ?' ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಯ ಗಂಟುಬಿಚ್ಚಿದು ಮಾತ್ರ ನನ್ನನ್ನು ಕೇಳಬೇಡ.

(ಕ-೨...೨೫)

ನ-ಅಯ್ಯ, ನೀನು ಹೇಳಿದ ಸುಖಸಾಧನಗಳೆಲ್ಲ ' ನಾಳೆಗಿರುವವೋ ಇಲ್ಲವೋ ? ' ಎಂದು ಸಂಶಯಗೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕವುಗಳು. ಸ್ವಾಮಿ, ಮೃತ್ಯುವೇ, ಇವೆಲ್ಲ ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ಹೊಗಳರನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸುವವು. ಅಪ್ಪರಸ್ತ್ರೀಯರೇ ಮೊದಲಾದ ಭೋಗಗಳು ನಮಗೆ ಕೆಡುಕೇ ಸರಿ. ಏಕೆಂದರೆ:- ಇವು ಧರ್ಮ, ನೀತ್ಯ, ಪ್ರಜ್ಞೆ, ತೇಜಸ್ಸು- ಮೊದಲಾದವುಗಳ ನ್ನೇಲ್ಲ ನಾರಗೊಳಿಸುವವು. ಬಹುಕಾಲ ಬದುಕುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆಂದೆ ಯಷ್ಟೆ. ಪ್ರಹ್ಲಾದ ಅಯ್ಯನು ಕೂಡ ಕಡೆಮೆಯೆ. ಇನ್ನು ನಮ್ಮವರ ಪಾಡೇನು! ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ತೇರುಗಳು, ವಾದ್ಯಗಳು, ಕುಣಿತಗಳು-ಇವೆಲ್ಲ ನಿನಗೇ ಇರಲಿ. ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಹಣವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ತೃಪ್ತಿಗೊಳಿಸುವದಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಹಣವೇ ಸುಖದ ಸಾಧನವೆಂದು ಎಲ್ಲರೂ ಎಷ್ಟೋ ಹಣಗುವರಾದರೂ ಹಣ ದಿಂದ ಯಾರಿಗೂ ತೃಪ್ತಿಯಾದದ್ದು ಕಂಡಿಲ್ಲ. ನಮಗೆ ಹಣದ ಬಯಕೆ ಇದ್ದರೆ ನಿನ್ನ ದರ್ಶನದ ಫಲವಾಗಿಯೇ ಅದು ನಮಗೆ ಮೊರೆಯುವದು. ಬಹುಕಾಲ ಬದುಕುವ ಮಾತೂ ಅಷ್ಟೆ. ನೀನು ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಅಧಿಕಾರಿ ಯಾದ ಯಮನಾಗಿರುವವರೆಗೂ ನೀನು ಬದುಕಬಹುದು. ನಿನ್ನ ದರ್ಶ ನವನ್ನು ಪಡೆದ ಮನುಷ್ಯನು ಬೇಗ ಸಾಯುವವನೂ ದಂದ್ರನೂ ಹೇಗೆ ಆದಾನು? ಆದ್ದರಿಂದ ನನಗೆ ಅತ್ಮನ ವಿಷಯವನ್ನು ಹೇಳಬೇಕು. ಮುಪ್ಪೂ ಸಾವೂ ಇಲ್ಲದಂಥವರ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ಅವರಿಂದ ಪಡೆಯಬಹುದಾದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪುಯೋಜನವನ್ನರಿತವನು ಮುಪ್ಪೂ ಸಾವೂ ಉಳ್ಳ ಅನಿವೇಶಿಗಳು ಬೇಡು ವಂತೆ ಮೂರು ದಿನದ ಬಾಳಿನ ಮಕ್ಕಳಿಗೂ ಹಣಕ್ಕೂ ಏಕೆ ಬಾಯಿವೀರು ಸುರಿಸುವನು? ಹುರುಳಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದದ್ದನ್ನು ವಿವೇಕಿಯು ಎಂದೂ ಒಯಸು ವದಿಲ್ಲ. ಸಾಮಾನ್ಯರಾದ ಎಲ್ಲರೂ ಮಕ್ಕಳ ವಿಷಯಕ್ಕೂ ಹಣದ ವಿಷಯಕ್ಕೂ ಮರುಳಾದರೂ ನಾನು ಆ ಬಲೆಗೆ ಬೀಳಲಾರೆನು. ಈ ಅಪ್ಪರಸ್ತ್ರೀಯರೇ ಮೊದಲಾದವರ ಬಣ್ಣವು ಯಾವಾಗಲೂ ಹೀಗೆಯೇ ಇರುವದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದ ರಿಂದ ಮೂರು ದಿನದ ಬಾಳಿನ ಸುಖಸಾಧನಗಳಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಒಳಗುಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಯತ್ನಿಸಬೇಡ. ನೀನು ಪರಲೋಕವಿಷಯಕವಾದ ವಿಚಾರ ವನ್ನು ನನಗೆ ತಿಳಿಸು. ಇಂಥ ಗಂಭೀರವಾದ ವಿಚಾರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಅವಿ

ವೇಕಿಗಳು ಕೇಳುವ ಕೇಳುವರವನ್ನು ನಚಿಕೇತನು ಕನಸಿನಲ್ಲಿಯೂ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತಂದುಕೊಳ್ಳುವದಿಲ್ಲ. —(ಕಗ-೨೬.೨೯)

ಸಾ ವಿ ನ ಗಾ ಬ ರಿ

ಹೀಗೆ ಪೂರ್ವಿಕರಾದ ಮಹಾಮಹಾವಿವೇಕಿಗಳ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಿರುವದರಿಂದ ವಿಷಯಗಳ ಮತ್ತು ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ಸೇರಿಕೆಯಿಂದ ಆಗುವ ಸುಖವು ಎಷ್ಟು ಮಾತ್ರವೂ ಬಯಸತಕ್ಕದಲ್ಲವೆಂದು ಸರ್ವಾನುಭವಸಿದ್ಧವಾಯಿತು. ಹೀಗೆ ನಮ್ಮ ಅನುಭವವನ್ನು ದೊಡ್ಡದೊಡ್ಡವರ ಅನುಭವದೊಡನೆ ಒರೆಹಚ್ಚಿ ನೋಡಿದ್ದಾಯಿತು. ವೇದವು ಕೂಡ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಹುರುಳಿಲ್ಲವೆಂದ ಮೇಲೆ ಇನ್ನು ಮಾತಿಲ್ಲ. ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಹುರುಳಿಲ್ಲವೆಂಬುದಿಷ್ಟೇ ದೊರಕುವಲ್ಲ; ಆದರೆ ಒದ್ದಾಟಗಳು ಎಂಥ ಕೆಚ್ಚಿದೆಯವನಿಗಾದರೂ ಗಾಬರಿಗೊಳಿಸುವ ಹಾಗಿವೆ. ಸುಖದುಃಖಗಳನ್ನು ಬೆರೆಸಿಕೊಂಡು ಅನುಭವಿಸುವದೇ ಸಂಸಾರವೆಂದು ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದ್ದು ತೇಲಿಸಿ ಆಡಿದ ಮಾತು. ಸಂಸಾರವೆಂಬ ಮಾತಿಗೆ ಸುಮ್ಮಸುಮ್ಮನೆ ಸುತ್ತುತ್ತಿರುವದೆಂದರ್ಥ. ಹುಟ್ಟುವದು, ಸಾಯುವದು, ಮತ್ತೆ ಹುಟ್ಟುವದು, ಮತ್ತೆ ಸಾಯುವದು—ಹೀಗೆ ಕೊನೆ ಇಲ್ಲದೆ ಸುತ್ತುತ್ತಿರುವದೇ ಸಂಸಾರದ ಮೂಲರೂಪ. ಇದರ ಒಳಹೊಕ್ಕು ನೋಡಿದರೆ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿರುವ ಒದ್ದಾಟಗಳು ಎದ್ದು ಕಾಣುವವು. ಇವುಗಳನ್ನು ಕಂಡಾಗ ಮಾತ್ರವೇ ಸಂಸಾರದ ನಿಜವಾದ ಬಣ್ಣವನ್ನು ಕಂಡಂತಾಗುವದು. ಈಗ ನಾವು ಆ ಒಳಮೈಯ ಹೇಸಿಕೆಯನ್ನು ನೋಡೋಣ.

ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಸಾವೆಂಬ ಮಾತೇ ಮೈಲಿಗೆಯದೆನಿಸಿರುವದು. ಮದುವೆ ಮೊದಲಾದ ಮಂಗಲಕಾರ್ಯಗಳ ಮಾತು ನಡೆಯುವಾಗ ಸಾವಿನ ಮಾತು ಬಂದರೆ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕರು ಅದನ್ನು ಆವಶ್ಯಕವೆಂದು ಭಾವಿಸುವರು. ಹೀಗೆ ಸಾವೆಂಬ ಮಾತೇ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಒಕರಿಕೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಸಾವಿನ ಸ್ವರೂಪವು ಎಷ್ಟು ಎದೆಗೆಡಿಸುವದೆಂಬದನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಹೇಳಬೇಕಾದದ್ದೇ ಇಲ್ಲ. ಸಾವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕಾಗಿ ಮನು-

ಷ್ಯನು ಎಂಥ ಮಹತ್ವಯುತನನ್ನಾವರೂ ಮಾಡಿಯೇ ತೀರುವನು. ತನಗೆ ಸಾವು ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬಂತೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತಲೆ ಅವನ ಮುಖಕ್ಕೆ ಕಷ್ಟೇರುವದು. ಸಾವಿನ ಸಂಕಟವು ನೊದಲಾಗುತ್ತಲೆ, ಅವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವವನ ಮಾತೊಂದು ಕಡಿ ಇರಲಿ, ಅವನ್ನು ನೋಡುವವರು ಕೂಡ ಭೂಮಿಗಳಿದು ನೋಗುವರು. ಆಗ ಅವನಿಗೆ ಏನಾಗುವದೊ? ಸತ್ತ ಮೇಲೆ ಅವನು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುವನೋ? ಅದು ಯಾವ ಪ್ರಾಪಂಚಿಕರಿಗೂ ತಿಳಿಯದ ಮಾತು. ಸರ್ವಜ್ಞನಾದ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಮುಖದಿಂದ ಬಂದದ್ದೆನಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ವೇದವು ಈ ವಿಚಾರವನ್ನೊಳಗೊಂಡಿರುವದು. ಅವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಅನುವಾದ ಮಾಡಲಾಗುವದು.

ಮನುಷ್ಯನು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರೆ ತನಗೆ ಸಾವು ಬರುವದನ್ನು ತಾನು ಕಾಣಬಹುದು. ಹೇಗೆಂದರೆ: ಮನುಷ್ಯನು ಉಂಡ ಅನ್ನವು ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿರುವ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಅಗ್ನಿಯಿಂದ ಬೆಂದು ಕರಗಿ ನೀರಾಗಿ ರಕ್ತಕ್ಕೆ ಸೇರುವದಷ್ಟೆ. ಆ ಬಗೆಯ ಕೆಲಸವು ನಡೆಯುತ್ತಿರುವಾಗ ಕುದಿಯುವ ಸದ್ದು ಏಳುವದು. ನಾವು ಕಿನಿಯ ತೂತನ್ನು ಬೆಟ್ಟಿನಿಂದ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡರೆ ಒಳಗೇ ನನಗೆ ಆ ಸದ್ದು ಕೇಳಿಸುವದು. ಜೀವನು ಆ ದೇಹದಿಂದ ಹೊರಬೀಳುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಆ ಅಗ್ನಿಯು ತಣ್ಣಗಾಗಿ ಆ ಬೆಗೆಯ ಕೆಲಸವು ನಿಂತು ಕುದಿಯುವ ಸದ್ದಡಗುವದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಆಗ ಕಿನಿಯ ತೂತನ್ನು ಬೆಟ್ಟಿನಿಂದ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡರೆ ಯಾವ ಸದ್ದೂ ಕೇಳಬರುವದಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ಜೀವನು ಆ ಶರೀರದಿಂದ ಹೊರಬೀಳುವ ಸಡಗರದಲ್ಲಿದ್ದಾನೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು.

—(ವೈ ೨-೮)

ನೋಡುವ ಇಂದ್ರಿಯವು ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕೇಳುವ ಇಂದ್ರಿಯವು ಕಿವಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಹೀಗೆಯೇ ಬೇರೆಬೇರೆ ಇಂದ್ರಿಯಗಳು ಬೇರೆಬೇರೆ ತಮ್ಮ ಗೂಡುಗಳಲ್ಲಿರುವವಷ್ಟೆ. ದೇಹೇಂದ್ರಿಯಗಳ ಒಡೆಯನಾದ ಜೀವನು ದೇಹದಿಂದ ಹೊರಬೀಳುವಾಗ ಆ ಗೂಡುಗಳಲ್ಲಿರುವ ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ಸೆಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಹೂಗಳಿಂದ ಸುವಾಸನೆಯನ್ನು ಸೆಳೆದುಕೊಂಡು

ಹೋಗುವ ಗಾಳಿಯಂತೆ ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ಸೆಳೆದುಕೊಂಡ ಜೀವನು ಮತ್ತೊಂದು ದೇಹದೊಳಕ್ಕೆ ತೂರಿಕೊಳ್ಳುವಾಗಲೂ ಆ ಇಂದ್ರಿಯಗಳೊಡನೆಯೇ ನುಸುಳುತ್ತಾನೆ. —(ಭಗವಾ—೭,೮)

ಜೀವನು ಒಂದು ದೇಹವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಇನ್ನೊಂದಕ್ಕೆ ತೆರಳುವಾಗ ಅವನ ಒದ್ದಾಟಗಳು ಕಾಣುವವು. ಅವನು ತನ್ನ ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನು ಮುಂದಿಡುವದಕ್ಕೆ ಯತ್ನಿಸುತ್ತಲೆ ಉಸಿರು ಮೇಲುಗಡೆಗೇರುತ್ತ ಉಬ್ಬಿಸ ಉಂಟಾಗುವದು. ಒರಳು, ಒಸಕೆ, ಬೀಸುವ ಕಲ್ಲು, ಹಾರ್-ಮೊದಲಾದ ಭಾರವಾದ ಪದಾರ್ಥಗಳಿಂದ ಗಿಟ್ಟಿಗಿರದಿರುವ ಬಂಡಿಯು ಪಾರ್ಫರ್ ಎಂದು ಸದ್ದು ಮಾಡುತ್ತ ಮೆಲ್ಲಗೆ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಸಾಗುವಂತೆ ಮರ್ಮಸ್ಥಾನಗಳ ಕೊರೆತದಿಂದ ಆಗುವ ದುಃಖದಿಂದ ದೀನನಾಗಿ ಜೀವನು ನೋಡುವವರಿಗೆ ಹೆದರಿಕೆಯಾಗುವಂತೆ ನರಳುತ್ತ ದೇಹದಿಂದ ಹೊರಡುವನು. ಆಗ ಅವನ ನೆನಪೆಲ್ಲ ಹಾರಿಹೋಗಿರುವದು. ತನ್ನ ಹಿತಕ್ಕಾಗಿ ಅವನು ಆಗ ಏನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೂ ಕೈಲಾಗದಿರುವನು. ಅವನ ಮನಸ್ಸು ಅವನ ಕೈತಪ್ಪಿ ಹೋಗಿರುವದು. ಹೀಗಿರುವದರ ಜೊತೆಗೆ ಅವನ ಮೈ ಎಲ್ಲ ಮರದ ಮೇಲೆ ತಾನಾಗಿ ನಾಗಿದ ಹಣ್ಣಿನಂತೆ ಆಗಿ ಬಹು ದಿನದ ಬಾಳುವೆಯ ಫಲವಾಗಿ ಬಂದ ಮುಪ್ಪಿನಿಂದಲೊ ಜ್ವರ ಮೊದಲಾದ ಬೇನೆಯಿಂದಲೊ ಸಣ್ಣಗೆ ಕಡ್ಡಿಯಾಗಿರುವದು. ಬೇನೆಯಿಂದ ಅನ್ನ ವನ್ನರಗಿಸುವ ಅಗ್ನಿಯು ಕಳೆಗುಂದಿ ಅನ್ನವನ್ನು ಅಂಬಲಿಯಾಗಿ ಮಾಡದೆ ಹೋಗುವದು. ಅಂಬಲಿಯಾಗದಿರುವ ಅನ್ನವು ರಕ್ತಕ್ಕೆ ಸೇರಿಕೊಳ್ಳಲಾಗದ್ದರಿಂದ ಅನ್ನರಸದಿಂದ ಬೆಳೆಯುವ ಮೈ ಅನ್ನರಸವಿಲ್ಲದೆ ಒಣಗುವದು. ಈ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಮೇಲುಸಿರು ಮೊದಲಾದಾಗ ಜೀವನು ಶರೀರವನ್ನು ಬಿಡುವನು. ಇವನು ಯಾವಾಗ ಏಕೆ ಬಿಡುವನೆಂದು ಹೇಳುವಹಾಗಿಲ್ಲ. ಮನುಷ್ಯನು ಯಾವಾಗಲೂ ಪ್ರತ್ಯುದೇವತೆಯ ಹಲ್ಲು ಸಂದಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಕೊಂಡವನಾಗಿಯೇ ಇರುವನು. ಮಾವಿನ ಹಣ್ಣು, ಅತ್ತಿಯ ಹಣ್ಣು—ಮೊದಲಾದವು ಗಾಳಿ ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಂದ ತೊಟ್ಟಿನಿಂದ ಕಳಚಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಜೀವನು ನಾತ, ಪಿತ್ತ, -ಮೊದಲಾದ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಶರೀರದಿಂದ ಕಳಚಿಕೊಳ್ಳುವನು. ಅವನಿಗೆ ಶರೀರದ ಕಣ್ಣು ಮೊದಲಾದ ಅವ

ಯವಗಳ ಸಂಬಂಧವೆಲ್ಲ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗುವದು. ನಿದ್ರೆ ಬಂದಾಗಲೂ ಜೀವನು ಕಣ್ಣು ಮೊದಲಾದ ಅವಯವಗಳಿಂದ ದೂರನಾಗುವದುಂಟಾದರೂ ಆಗ ಅವನು ತನ್ನ ಶರೀರವು ಅಮಂಗಲವಾದ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿ ದಿರುವದಕ್ಕಾಗಿ ಮೂಗಿನಲ್ಲಿ ಉಸಿರಾಡುವ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಉಳಿಯ ಬಿಟ್ಟು ತಾನು ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಹೊಂದಿರುವನು. ಈಗ ಅವನು ಆ ಪ್ರಾಣವನ್ನೂ ಸೆಳೆದುಕೊಂಡು ತನ್ನ ತೀವಳಿಕೆಗೂ ಕರ್ಮಕ್ಕೂ ಅನುಗುಣವಾದ ಮತ್ತೊಂದು ದೇಹವನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಮುಂದೆ ಸಾಗುವನು. ಮತ್ತೊಂದು ದೇಹವನ್ನು ತಾನೂ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾರದವನಾಗಿಯೂ ತನಗಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಡಬಲ್ಲ ಆಳುಗಳೂ ಇಲ್ಲದವನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಜೀವನಿಗೆ ಮತ್ತೊಂದು ದೇಹವು ಹೆಚ್ಚು ದೊರೆಯುವದೆಂದು ಯೋಚನೆಯುಂಟಾಗಬಹುದು. ಜೀವನು ಮತ್ತೊಂದು ದೇಹವನ್ನು ಹುಡುಕುವದು ಅಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಕರ್ಮದ ಫಲವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವದಕ್ಕಷ್ಟೆ. ಜಗತ್ತೆಲ್ಲ ಜೀವನಿಗೆ ಅವನ ಕರ್ಮದ ಫಲವನ್ನು ಉಣಿಸುವ ಸಾಧನ. ಜಗತ್ತೆಲ್ಲ ಜೀವರ ಕರ್ಮದಿಂದಲೆ ರೂಪುಗೊಂಡದ್ದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಎಚ್ಚರದ ಜಗತ್ತು ಕನಸಿನಿಂದ ಏಕುವವನನ್ನು ಎದುರು ನೋಡುತ್ತಿರುವಂತೆ ಒಂದು ದೇಹವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಜೀವನ ಬರುವಿಕೆಯನ್ನು ಅವನ ಕರ್ಮವು ಎದುರುನೋಡುತ್ತಿರುವದು. ಅರಸನು ಬರುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಗೌಡರೂ ಶಾನುಭೋಗರೂ ಅವನಿಗಾಗಿ ಆಡಿಗೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅವನ ಕುಡಿತಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದವುಗಳನ್ನು ಸಜ್ಜು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ' ಇಗೊ, ಅರಸನು ಬರುತ್ತಾನೆ ' ಎಂದು ಅವನಿಗಾಗಿ ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸಿದ ಅರಮನೆಯ ಮುಂದೆ ಕಾದಿರುವಂತೆ ಜೀವನ ಕರ್ಮಗಳು ತಮ್ಮ ಸ್ವಾಮಿಯು ಬರುತ್ತಾನೆಂದು ಎದುರುನೋಡುತ್ತಿರುವವು. ಹೀಗೆ ಜೀವನು ದೇಹದಿಂದ ಹೊರಡುವಾಗ ಅರಸನನ್ನು ಸೇವಕರು ಹಿಂಬಾಲಿಸುವಂತೆ ಜೀವನನ್ನು ಪ್ರಾಣಗಳೂ ಇಂದ್ರಿಯಗಳೂ ಹಿಂಬಾಲಿಸುವವು.

—(ಬೃಳಿ-೩-೩೫ . . ೩೮)

ದೇಹವು ಸೊರಗಿದ್ದರಿಂದ ತಾನೂ ಸೊರಗಿದವನಾದ ಆ ದೇಹ ಸ್ವಾಮಿಯು ಆಗ ಏನೂ ಮುಂದು ತೋಚದವನಂತೆ ಆಗುತ್ತಾನೆ. ಅವನು

ಬದುಕಿರುವವರೆಗೂ ಸೂರ್ಯನು ತನ್ನದೊಂದಂಶದಿಂದ ಅವನ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿದ್ದು ಕೊಂಡು ಅವನಿಗೆ ರೂಪದ ಅರಿವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವನು. ಸಾಯುವಾಗ ಆ ಸೂರ್ಯನಿಂದ ಕಣ್ಣಿಗೆ ನೆರವಾಗುವದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಸೂರ್ಯನ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಸೇರಿಕೊಳ್ಳುವದು. ಅದರಂತೆ ಅಗ್ನಿಯ ಅಂಶವು ವಾಕ್ಯವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಅಗ್ನಿಗೂ ವಾಯುವಿನ ಅಂಶವು ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ವಾಯುವಿಗೂ ಹಿಂದಿರುಗುವವು. ಹೀಗೆ ಇಂದ್ರಿಯಾಭಿವಾಸದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲ ಹಿಂದಿರುಗುವರು. ಆದ್ದರಿಂದ ಆಗ ಯಾವ ಇಂದ್ರಿಯಕ್ಕೂ ಯಾವ ಅರಿವೂ ಆಗುವದಿಲ್ಲ. ಸಾಯುವವನಿಗೆ ಕಾಣುವದಿಲ್ಲ, ಕೇಳುವದಿಲ್ಲ, ರುಚಿಪೋರುವದಿಲ್ಲ, ವಾಸನೆ ಗೊತ್ತಾಗುವದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಸೊಂಕು ಹೊಳೆಯುವದಿಲ್ಲ. ಎಚ್ಚರದ ಜೀವನು ತನ್ನ ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ಶಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಕನಸಿಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವಂತೆ ಒಂದು ದೇಹವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಜೀವನು ಇನ್ನೊಂದು ದೇಹವನ್ನು ಹುಡುಕುವಾಗ ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ಶಕ್ತಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಹೀರಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವನು.

—(ಬೃ ೪-೪-೧)

ಹೀಗಾಗಿ ಇಂದ್ರಿಯಗಳೆಲ್ಲ ಸೂಕ್ಷ್ಮದೇಹದಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿ ಹೃದಯದಲ್ಲಿರುವವು. ಆಗ ಪಶ್ಚಾದಲ್ಲಿರುವವರು ಇವನಿಗೆ ಕಾಣುವದಿಲ್ಲವೆಂದೂ ಕೇಳುವದಿಲ್ಲವೆಂದೂ ಮುಂತಾಗಿ ಹೇಳುವರು. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅವನು ಹೊರಬೀಳುವದಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಗಿ ಹೃದಯದ ಮುಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ನಾಡಿಯ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಬೆಳಕಾಗುವದು. ಕನಸುಗಾಣುವವನಿಗೆ ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಹೀರಿಕೊಂಡಿರುವ ತನ್ನ ಬೆಳಕಿನಿಂದಲೆ ಎಲ್ಲವೂ ಬೆಳಗುವಂತೆ ತನ್ನ ಬೆಳಕಿನಿಂದಲೆ ಬೆಳಕಾದ ಆ ಬಾಗಿಲಿನಿಂದ ಆ ಜೀವನು ಸೂಕ್ಷ್ಮಶರೀರದ ಮುಸುಕು ಗೊಂಡವನಾಗಿ ಹೊರಬೀಳುವನು.

—(ಬೃ ೪-೪-೨)

ಜೀವನು ಒಂದು ದೇಹವನ್ನು ಬಿಡುವಾಗ ವಾಕ್ಯವೊಂದಾದ ಇಂದ್ರಿಯಗಳು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೂ ಮನಸ್ಸು ಪ್ರಾಣದಲ್ಲಿಯೂ ಕಲೆತು ಹೋಗುವವೆಂದು ತೋರುವ ಸಂಭವ ಉಂಟು. ಹಾಗಾಗುವದಿಲ್ಲ ಇಂದ್ರಿಯಗಳು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಲಾರವು. ಏಕೆಂದರೆ: ಅವು ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದವು

ಗಳಲ್ಲ. ಹಾಗೆ ಹುಟ್ಟಿದ್ದರೆ ಮಣ್ಣಿನಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಡಿಕೆಯು ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗುವಂತೆ ಆಗುತ್ತಿತ್ತು. ಹಾಗಾಗದೆ ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ನಡೆವಳಿಕೆಗಳು ಮಾತ್ರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅಡಗಿಕೊಂಡಿರುವವು. ಎಂದರೆ ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ನಡೆವಳಿಕೆಗಳೆಲ್ಲದಂತಾಗಿ ಮನಸ್ಸಿನ ನಡೆವಳಿಕೆಗಳು ಮಾತ್ರ ಇರುವವು. ಕಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಅಗ್ನಿಯು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಅಡಗುವಂತೆ ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ನಡೆವಳಿಕೆಗಳು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅಡಗಬಹುದು. ಹಾಗೆ ಆದಾಗ ಇಂದ್ರಿಯಾಭಿಮಾನಿ ದೇವತೆಗಳು ಇಂದ್ರಿಯಗಳಿಗೆ ಅನುಗ್ರಹಮಾಡುವದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಸುಮ್ಮನಾಗುವರು. ಇದರಂತೆ ಮನಸ್ಸು ಪ್ರಾಣದಲ್ಲಿ ಕಲಿತುಹೋಗಲಾರದು. ಏಕೆಂದರೆ: ಮನಸ್ಸು ಪ್ರಾಣದಿಂದಾದದ್ದಲ್ಲ. ಮನಸ್ಸಿನ ಉಗಮಸ್ಥಾನವು ಅನ್ನ. ಆ ಅನ್ನವು ಧಾನ್ಯದಿಂದಾಗುವದರಿಂದಲೂ ಆ ಧಾನ್ಯಗಳು ನೀರಿನಿಂದ ಬೆಳೆಯುವದರಿಂದಲೂ ಪ್ರಾಣದ ಉಗಮಸ್ಥಾನವೂ ನೀರಾದ್ದರಿಂದಲೂ ಅನ್ನದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಮನಸ್ಸು ಅನ್ನಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದ ನೀರಿನಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಪ್ರಾಣದಲ್ಲ ಕಲೆಯಬಹುದೆಂದು ಸುತ್ತಣ ದಾರಿಯಿಂದ ಹೊಂದಿಸುವದಕ್ಕೂ ಹೋಗಬಾರದು. ಏಕೆಂದರೆ: ನೀರು ಪ್ರಾಣದ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಮೇಲೆ ಅದರಿಂದ ಅನ್ನವು ಹುಟ್ಟುವದಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಮನಸ್ಸು ಪ್ರಾಣದಲ್ಲ ಕಲಿತು ಹೋಗುವದಿಲ್ಲ. ಮತ್ತೇನೆಂದರೆ: ಇಂದ್ರಿಯಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಮನಸ್ಸಿನ ವೃತ್ತಿಯು ಪ್ರಾಣದಲ್ಲಿ ಅಡಗಿಕೊಳ್ಳುವದು. ಎಂದರೆ ಮನಸ್ಸಿನ ನಡೆವಳಿಕೆಗಳೆಲ್ಲದಂತಾಗಿ ಪ್ರಾಣದ ನಡೆವಳಿಕೆಗಳು ಮಾತ್ರ ಇರುವವು. ನಿಜಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಹೀಗಾಗುವದು ಅನುಭವದಲ್ಲಿದೆ. ಹೀಗೆ ನಡೆವಳಿಕೆಗಳು ಮಾತ್ರ ಅಡಗದೆ ಇಂದ್ರಿಯಗಳೂ ಮನಸ್ಸೂ ತಾವೇ ಇಲ್ಲದಂತಾಗಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದರೆ ಹಾಗೆಯೇ ನೋಕ್ಷವೇ ಆಗಿಬಿಡುತ್ತಿತ್ತು. ಹಾಗಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಆ ಪ್ರಾಣದ ವೃತ್ತಿಯು ಜೀವನಲ್ಲಿ ಅಡಗುವದು.

—(ಸೂ ೪-೨೧, ೨)

ಇರಲಿ. ಆಮೇಲೆ ಪ್ರಾಣವು ತನಗೊಂದಾಶ್ರಯವಿಲ್ಲದೆ ಇರಲಾರದಷ್ಟೆ. ಆಗ ಜೀವನು ಅವಕ್ಕಾಶ್ರಯವಾಗಿ ತನ್ನ ಕರ್ಮದಿಂದ ಭೂತಸೂಕ್ಷ್ಮಗಳನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿಕೊಂಡಿರುವನು. ಆ ಭೂತಗಳನ್ನು ಅಶ್ರಯಿಸಿಕೊಂಡು ಪ್ರಾಣವಿರುವದು. ಜೀವನೂ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವನು. ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು

ಜೀವನಿಗೆ ಹೋಗುವಿಕೆಯೂ ಸಲ್ಲದು ; ಬೇರೆ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಉಪಭೋಗವೂ ಆಗದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಜೀವನು ಆ ಸೂಕ್ಷ್ಮಶರೀರದಿಂದ ಕೂಡಿಯೇ ಇರುವನು.
—(ಸೂ ೩-೧-೧)

ಆ ಸೂಕ್ಷ್ಮಶರೀರದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಬೆಳಕು ಯಾವಾಗಲೂ ಝಗಝಗಿಸುತ್ತಿರುವದು. ಆ ಸೂಕ್ಷ್ಮಶರೀರದ ಮುಸುಕಿನ ಸಂಬಂಧದಿಂದಲೇ ಜೀವನಿಗೆ ಹುಟ್ಟು, ಸಾವು, ಹೋಗುವಿಕೆ, ಬರುವಿಕೆ—ಮೊದಲಾದ ಎಲ್ಲ ನಡೆವಳಿಕೆಗಳು. ಹೃದಯದ ಬಾಗಿಲ ಬೆಳಕಿನಿಂದ ಜೀವನು ಹೊರಬೀಳುವಾಗ ಅವನು ಸೂರ್ಯಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುವದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ತಿಳುವಳಿಕೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿ ಪುಣ್ಯ ಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡಿದವನಾಗಿದ್ದರೆ ಮುಖದಲ್ಲಿರುವ ಕಣ್ಣು ಮೊದಲಾದ ಕಂಡಿಗಳಿಂದಲೂ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುವದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ತಿಳುವಳಿ ಪುಣ್ಯವೂ ಉಳ್ಳವನಾಗಿದ್ದರೆ ನಡುನೆತ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಬ್ರಹ್ಮರಂಧ್ರದಿಂದಲೂ ಅಥವಾ ತನ್ನ ತಿಳವಿಗೂ ಕರ್ಮಕ್ಕೂ ತಕ್ಕಂತೆ ಶರೀರದ ಬೇರೆ ಕಂಡಿಗಳಿಂದಲೂ ಹೊರಬೀಳುವನು. ಹೃದಯದ ಮುಂಭಾಗದ ಬಾಗಿಲ ಬೆಳಕು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಕಾಣುವದಾದರೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪುಣ್ಯಶಾಲಿಯು ನೆತ್ತಿಯಿಂದ ಹೊರಡುವನು; ಇತರರು ಬೇರೆ ಕಡೆಗಳಿಂದ ಹೊರಡುವರು. ಹೆಚ್ಚಿನ ಪುಣ್ಯಶಾಲಿಯೂ ಎಲ್ಲಿಂದಲೋ ಹೊರಟುಬಿಟ್ಟರೆ ಅವನಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಲೋಕವೂ ಸಿಕ್ಕದೆ ಹೋದೀತು; ಅವನು ನಡುನೆತ್ತಿಯಿಂದ ಹೊರಡುವ ಮಾರ್ಗದ ಚಿಂತನವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದು ವ್ಯರ್ಥವೂ ಆದೀತು. ಹಾಗಾಗದೆ ದೇವರ ದಯೆಯಿಂದ ಅವನು ನಡುನೆತ್ತಿಯ ಸುಷುಮ್ನೆಯ ಬಾಗಿಲಿಂದಲೇ ಹೊರಡುತ್ತಾನೆ. ಹೀಗೆ ಪರಲೋಕಕ್ಕೆ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಿದ ಜೀವನನ್ನು ಅವನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಕಾರಿಯಾದ ಪ್ರಾಣನು, ಅರಸನನ್ನು ಮಂತ್ರಿಯು ಹೇಗೂ ಹಾಗೆ, ಹಿಂಬಾಲಿಸುವನು. ಪ್ರಾಣನು ಮುಂದೆ ಹೆಜ್ಜೆ ಇಡುತ್ತಲಿ ವಾಕ್ಯ ಮೊದಲಾದ ಇಂದ್ರಿಯಗಳೆಲ್ಲ ಅದರ ಬಾಲವನ್ನು ಹಿಡಿದು, ಕೊಂಡು ಪ್ರಯಾಣಮಾಡುವವು. ಹೀಗೆ ಹೊರಟಾಗ ಜೀವನು ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಅನೇಕ ತಿಳವಳಿಕೆಗಳುಳ್ಳವನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ಅವನು ಆಗ ತನ್ನ ಹಿಂದಿನ ಕಡಿದ ಕೈಗೊಂಬೆಯಾಗಿರುವನೆ ಹೊರತು ಸ್ವತಂತ್ರನಲ್ಲ. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಿದ್ದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಆಗ ತಮ್ಮ ಉದ್ಧಾರವನ್ನು ತಾವು

ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಹಾಗಲ್ಲ. ಯಾವಾಗಲೂ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಒಳ್ಳೆ ಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನೇ ತಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರೆ ಆಗ ತಮ್ಮಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾವೇ ಅವು ಬಂದು ಜೀವನ ಉದ್ಧಾರವಾಗುವದು. ಅವನು ಯಾವಾಗಲೂ ಎಂಥ ಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನು ತಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವನೋ ಅವೇ ಪರಲೋಕಪ್ರಯಾಣಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅವನಲ್ಲಿ ಎದ್ದುಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವು. ಆದ್ದರಿಂದ ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ನೆನಪಿಗೆ ಬಂದೇ ಬರುವಂತೆ ಶ್ರದ್ಧಾಳುಗಳು ಧ್ಯಾನಾಭ್ಯಾಸವನ್ನೇ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪುಣ್ಯದ ಗಂಟೆನ್ನೂ ತಪ್ಪದೆ ಕೂಡಿದಾಕಿಕೊಂಡಿರಬೇಕು. ಕೆಟ್ಟನಡೆವಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಸದ್ವಯತ್ನದಿಂದಲೂ ಬಿಟ್ಟುಬಿಡಬೇಕೆಂದು ಎಲ್ಲ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳೂ ಒಮ್ಮುಖವಾಗಿ ಹೇಳುವವು. ಪರಲೋಕದ ದಾರಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದಾಗ ಏನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೂ ಆಗುವದಿಲ್ಲ. ಆಗ ಅವನು ಕರ್ಮದ ಸೆಳತಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಹೋಗುತ್ತಿರುವದರಿಂದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅದ್ದರಿಂದ ಬದುಕಿದುವಾಗ ಅದಕ್ಕೂ ಅಂಥ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.

—(ಬೃ ೪-೪-೨).

ಕ ತ್ತ ಲೆ ಯ ದಾ ರಿ

ಪರಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೊರಟವನಿಗೆ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಅನ್ನವೇನೆಂದೂ ಪರಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅವನು ಏನುಣ್ಣುವನೆಂದೂ ಹೊಸ ರೀತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವನೆಂದೂ ನಾವು ವಿಚಾರಮಾಡಬೇಕು. ಜೀವನು ಪರಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುವಾಗ ಅವನು ತನ್ನ ಜೀವಮಾನದಲ್ಲಿ ಶಾಸ್ತ್ರವು ಮಾಡಿದದ್ದೂ ಬೀಡನೆಂದದ್ದೂ ಮಾಡೆನ್ನದ್ದೂ ಬೇಡವೆನ್ನದ್ದೂ ಅದ ಉಪಾಸನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೂ, ಅದರಂತೆ ಮಾಡೆಂದದ್ದೂ ಬೀಡನೆಂದದ್ದೂ ಮಾಡೆನ್ನದ್ದೂ ಬೇಡವೆನ್ನದ್ದೂ ಅದ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೂ, ಹಿಂದೆ ಕರ್ಮದ ಫಲಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದ ವಾಸನೆಯೂ- ಈ ಮೂರೂ ಬೆನ್ನುಹತ್ತಿರುವವು. ಹಿಂದಿನ ಅನುಭವದ ವಾಸನೆ ಬೆನ್ನು ಹತ್ತದೆಹೋದರೆ ಮುಂದೆ ಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡುವದಕ್ಕೂ ಫಲವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವದಕ್ಕೂ ಆಗುವದೇ ಇಲ್ಲ. ಅಭ್ಯಾಸವಿಲ್ಲದ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರಿಯಗಳು ತಮ್ಮ ಕುಶಲತೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಲಾರವು. ಕೆಲವರಿಗೆ ಈಗಿನ ಅಭ್ಯಾಸವೇನೂ ಇಲ್ಲದೆ ಚಿತ್ರಕಲೆ, ಗಾಯನ-ವೊದಲಾದವುಗಳಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟು

ವಾಗಲೆ ಕುಶಲತೆ ತೋರುವದನ್ನು ಕಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಕೆಲವರಿಗೆ ಆ ಕಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರಿಯುವದಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ಅನುಕೂಲತೆಗಳಿದ್ದರೂ ಅವರಿಗೆ ಅದುವಕ್ಕುವದಿಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನೂ ಮನಗಂಡಿದ್ದೇನೆ. ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವದರಲ್ಲಿಯೂ ಹಾಗೆಯೇ ಕೆಲವರು ಚತುರರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ ; ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ಹಾಗಿರುವದಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲ ಹಿಂದಿನ ವಾಸನೆಯೇ ಕಾರಣ. ಆದ್ದರಿಂದ ಹಿಂದಿನ ವಾಸನೆ ಬೆನ್ನು ಹತ್ತದೆ ಹೋದರೆ ಯಾರಿಗೂ ಏನನ್ನು ಮಾಡುವದಕ್ಕೂ ಏನನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವದಕ್ಕೂ ವಾರಿಯೇ ತೋರದೆ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಉಪಾಸನೆ, ಕರ್ಮ, ವಾಸನೆ-ಈ ಮೂರೇ ಅವನಿಗೆ ಪರಲೋಕದ ಬುತ್ತಿ. ಇವೇ ಹೊಸದಾಗಿ ದೊರೆಯುವ ದೇಹಕ್ಕೂ ಅದರಲ್ಲಿ ಪಡೆಯುವ ಅನುಭವಗಳಿಗೂ ಸಾಧನವಾದದ್ದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಜೀಕನಿಸುವ ದೇಹವೂ ಅನುಭವಗಳೂ ದೊರೆಯಬೇಕಾದರೆ ಒಳ್ಳೆ ಉಪಾಸನೆಗಳನ್ನೂ ಒಳ್ಳೆ ಕರ್ಮಗಳನ್ನೂ ಮಾಡಬೇಕು.

—(ಬೃ ೪-೪-೨)

ಹೀಗೆ ಒಂದು ದೇಹವನ್ನು ತೊರೆದು ಹೊರಟ ಜೀವನು, ಒಂದು ಗೂಡನ್ನು ತೊರೆದ ಪಕ್ಷಿಯು ಇನ್ನೊಂದು ಗೂಡಿನೊಳಕ್ಕೆ ಸೇರಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ, ಪರಲೋಕದ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಇನ್ನೊಂದು ದೇಹಕ್ಕೆ ಸೇರಿಕೊಳ್ಳುವನು. ಅಥವಾ ಇವನು ತನ್ನ ಕರ್ಮಗಳ ಫಲಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಬೇಕಾದ ಕಡೆಗೆ ಇವನನ್ನು ಬೇರೊಂದು ನಡುಬಗೆಯ ದೇಹವು ಒಯ್ಯುವದು. ಜೀವನು ಇನ್ನೊಂದು ದೇಹಕ್ಕೆ ಸೇರಿಕೊಳ್ಳುವದು, ಹುಲ್ಲಜಿಗಣೆಯು ಒಂದು ಹುಲ್ಲ ಕಡ್ಡಿಯ ಕೊನೆಯತನಕ ಹೋಗಿ ಮುಂದಿನ ಕಾಲಿನಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು ಹುಲ್ಲ ಕಡ್ಡಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಹಿಂದಿನ ಕಾಲನ್ನು ಅಲ್ಲಿಗೆಳೆದುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ, ಇರುವದು. ಕನಸಿಗೆ ಹೋಗುವ ಜೀವನು ಎಚ್ಚರದ ದೇಹವನ್ನು ಬೀಳಗಿಡಹುವಂತೆ ದೇಹಾಂತರಕ್ಕೆ ಹೋಗುವ ಜೀವನು ಒಂದು ದೇಹವನ್ನು ಬೀಳಗಿಡಹಿ ಇನ್ನೊಂದು ದೇಹವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಅಲ್ಲಿ ತನ್ನ ವಾಸನೆಗಳನ್ನು ಹರಡಿಕೊಂಡು ಹಿಂದಿನ ದೇಹದ ಅಭಿಮಾನವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊಸ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಅಭಿಮಾನಗೊಳ್ಳುವನು. ಅಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಕರ್ಮದ ಫಲವಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಇಂದ್ರ

ಯಗಳೂ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವು ; ಸೂರ್ಯ, ಅಗ್ನಿ-ಮೊದಲಾದ ಇಂದ್ರಿಯಾಭಿ-
ಮಾನಿದೇವತೆಗಳೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಅನುಗ್ರಹವನ್ನು ತೋರಿಸುವರು.

—(ಬೃ ೪-೪-೩)

‘ಹೊಸದೇಹವು ಹುಟ್ಟುವಾಗ ಹಿಂದಿನ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳಿಂದಲೇ ಬೇರೆ ಬೇರೆ
ರೂಪಾಗುವದೊ ಆಥವಾ ಹೊಸ ಸಾಮಗ್ರಿಯಿಂದಾಗುವದೊ?’ ಎಂದು
ನೋಡಿದರೆ ಆ ಕೆಲಸವು, ಅಕ್ಷಸಾಲೆಯು ಬಂಗಾರದ ಪುಡಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ
ಕೂಡಿಸಿ ಹಿಂದಿನದಕ್ಕಿಂತ ಚೆನ್ನಾಗಿರುವ ಆಕಾರವನ್ನು ಮಾಡುವಂತೆ, ಇರು-
ವದು. ಎಂದಿನಂತೆ ಭೂಮಿ, ನೀರು-ಮೊದಲಾದ ಐದು ಭೂತಗಳಿಂದಲೇ
ಪಿತ್ಯಲೋಕ, ಗಂಧರ್ವಲೋಕ, ದೇವಲೋಕ, ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕ-ಮೊದಲಾದವು
ಗಳೆ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ತಕ್ಕದ್ದಾಗಿ ಅವನವನ ತಿಳಿವಿಗೂ ಕರ್ಮಕ್ಕೂ ತಕ್ಕ ದೇಹವೇ
ರ್ಪಡುವದು. ಹೊಸ ದೇಹವೇರ್ಪಡುವದಕ್ಕೆ ಸಾಧನವಾದ ಭೂತಸೂಕ್ಷ್ಮ-
ಗಳನ್ನು ಅವನು ತನ್ನ ಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಮೊದಲೇ ಸಂಪಾದಿಸಿಕೊಂಡಿರುವನೆಂದು
ಹಿಂದೆಯೇ ಹೇಳಿದ್ದಾಗಿರುವದು. (ಬೃ—೪-೪-೪)

ಬದುಕಿರುವಾಗ ಬಯಕೆ, ಸಿಟ್ಟು-ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟು
ಕೊಂಡು ಒಳ್ಳೆ ಕೆಲಸಗಳನ್ನೂ ಕೆಟ್ಟ ಕೆಲಸಗಳನ್ನೂ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಹೀಗೆ
ದೇಹದಿಂದ ದೇಹಕ್ಕೆ ಅಲಿದಾಡಬೇಕಾಗುವದು. ಅದ್ದರಿಂದ ಈ ಸುತ್ತಾ-
ಟಕ್ಕೆಲ್ಲ ಪುಣ್ಯಪಾಪಕರ್ಮಗಳೆ ಕಾರಣ. ಇದನ್ನರಿತೇ ಇಂಥದ್ದನ್ನು
ಮಾಡೆಂದೂ ಇಂಥದ್ದನ್ನು ಬಿಡೆಂದೂ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ವಿವೇಕವನ್ನು ಹೇಳುವವು.
ಇದನ್ನು ಹೇಳುವದೇ ಶಾಸ್ತ್ರದ ಹೆಚ್ಚುಗಾರಿಕೆ. ಬಯಕೆ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು
ಬಿಟ್ಟು ಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡಿದರೂ ಅದು ಪುಣ್ಯವನ್ನಾಗಲಿ ಪಾಪವನ್ನಾಗಲಿ
ಎನನ್ನೂ ಕೂಡಿದಾಕುವದಿಲ್ಲ. ಮಾಡುವಾಗ ಬಯಕೆ ಇದ್ದು ಪುಣ್ಯ
ಪಾಪಗಳುಂಟಾಗಿದ್ದರೂ ಆ ಬಯಕೆಯನ್ನು ತೊರೆದರೆ ಆ ಕರ್ಮವು ಅವನಿಗೆ
ತನ್ನ ಫಲವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಬೇಕಾದ ಬೇರೆ ದೇಹವನ್ನುಂಟುಮಾಡ
ತೋಗುವದಿಲ್ಲ. ಬಯಕೆಯೇ ಸುತ್ತಾಟಕ್ಕೆ ಮೂಲ. ಬಯಕೆಯು ಬಲಿತ
ಹಾಗೆಲ್ಲ ಇಂಥದ್ದನ್ನು ಮಾಡಿಯೇ ಬಿಡಬೇಕೆಂಬ ನಿಶ್ಚಯದ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು

ಪಡೆಯುತ್ತದೆ. ಆಮೇಲೆ ಅವನು ಆ ಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡಿಯೇ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ ; ಅದರ ಫಲವನ್ನು ಉಂಡೇ ಉಣ್ಣುತ್ತಾನೆ. —(ಬೃ.೪-೪-೫)

ಇನ್ನು ದೇಹವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಟವರು ಮುಂದೆ ಸಾಗುವ ದಾರಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ವಿಚಾರ ಮಾಡಬೇಕು. ಎಲ್ಲರೂ ಒಂದೇ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗುವರೆಂದರೆ ಕೀಳಾದವರಿಗೂ ಮೇಲಾದವರಿಗೂ ಒಂದೇ ಗತಿಯೆಂದಂತಾಗುವದು. ಇದು ಬಹು ಅನ್ಯಾಯ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ದಾರಿಗಳು ಬೇರೆಬೇರೆಯಾಗಿರಲೇಬೇಕು. ಯಾರು ಜಗತ್ತಿಗೆ ಆಧಾರವಾದ ಬ್ರಹ್ಮದ ಉಪಾಸನೆಯನ್ನಾದರೂ ಮಾಡಿಯೂ ಇಲ್ಲವೋ ಅಥವಾ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ವರ್ಣಾಶ್ರಮಧರ್ಮವನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪುಣ್ಯಕರ್ಮಗಳನ್ನಾದರೂ ಮಾಡಿಯೂ ಇಲ್ಲವೋ ಅಂಥ ಕೀಳಾದ ಉಂಡಾಡಿಗರಿಗೊಂದು ದಾರಿಯೆಂಬುದೇ ಇಲ್ಲ. ಅಂಥವರು ಕೀಳಾದ ನೋಣ, ಸೊಳ್ಳೆ ಮತ್ತು ಹುಳು ಮೊದಲಾದವುಗಳಂತೆ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಹುಟ್ಟಿ ಸಾಯತಕ್ಕವರು. ಹಾಗೆಯೇ ಕಾಲವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿರುವದೇ ಅವರ ಗತಿ. ಏನನ್ನಾದರೂ ತಮ್ಮ ಹಿತವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೂ ಸುಖಪಡುವದಕ್ಕೂ ಅವರ ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆದಿರುವದಿಲ್ಲ. —(ಛಾಂ ೫-೧೦-೮)

ಮನುಷ್ಯರಾಗಿದ್ದೂ ಧರ್ಮಕರ್ಮಗಳ ಹಂಗುತೊರೆದ ತಿಳಿಗೇಡಿ ಉಂಡಾಡಿಗರ ಮಾತು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಹೇಳುವದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ. ಅವರು ಯಾವ ಒಳ್ಳೇ ಲೋಕವನ್ನೂ ಕಾಣದೆ ಯಮಲೋಕದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಪಾಪಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಯಾತನೆ ಯನ್ನನುಭವಿಸಿ ಮತ್ತೆ ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಅಂಥವರಿಗೆ ಯಮಲೋಕದಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಏಳು ನರಕಗಳಿವೆ. ಅವರು ಅಲ್ಲಿಗೇ ತಕ್ಕವರು. ಆ ನರಕಗಳಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಗುಪ್ತರೆಂಬ ದೇವದೂತರು ಇರುತ್ತಾರೆಂದು ಹೇಳುವದುಂಟು. ಅವರು ಅಲ್ಲಿಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳೇ ಹೊರತು ಯಾತನೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವವರಲ್ಲ. ಧರ್ಮವನ್ನು ಕಡೆಗಂಡವರೆ ಆ ಯಾತನೆಗಳನ್ನಣ್ಣುವವರು. ಆ ಯಾತನೆಯನ್ನು ಪಡೆಯತಕ್ಕವರದೆಂಬೊಂದು ಗಂಪು ಇಲ್ಲದೆ ಹೋಗಿದ್ದು ಎಲ್ಲರೂ ಪುಣ್ಯಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದರೆ ಅವರು ಹೋಗುವ ಲೋಕವು ಅವರ ವಾಸಕ್ಕೆ ಸಾಲದೆ ಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು. (ಸೂ ೩-೧-೩)

ಇನ್ನು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ವರ್ಣಾಶ್ರಮಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಯಜ್ಞಯಾಗಾದಿಗಳನ್ನೂ ಅಥವಾ ಕೆರೆ, ಬಾವಿ-ಮೊದಲಾದ ಪರಿಹಿತಕ್ಕಾಗಿ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನೂ ಮಾಡಿದವರು ಚಂದ್ರಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದರೂ ಅವರು ಅಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಕಾಲ ಸುಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿ ಮತ್ತೆ ಈ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಬರತಕ್ಕವರೆ. ಅವರದು ದಕ್ಷಿಣದ ಕಡೆಯ ದಾರಿ. ಅವರನ್ನು ದಕ್ಷಿಣಾಯಾನದ ಅಭಿಮಾನಿದೇವತೆಗಳು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವದರಿಂದ ಅವರ ದಾರಿಯು ದಕ್ಷಿಣದ ಕಡೆಯ ದಾರಿಯೆನಿಸುವದು. ಇದಕ್ಕೆ ಪಿತೃಯಾಣವೆಂದೂ ಕತ್ತಲೆಯ ದಾರಿಯೆಂದೂ ಹೆಸರು. — (ಪ್ರ ೧-೯)

ಧೂಮವೆಂಬ ಪ್ರದೇಶದ ಅಭಿಮಾನಿದೇವತೆ, ರಾತ್ರಿಯೆಂಬ ಪ್ರದೇಶದ ಅಭಿಮಾನಿದೇವತೆ, ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷವೆಂಬ ಪ್ರದೇಶದ ಅಭಿಮಾನಿದೇವತೆ, ದಕ್ಷಿಣಾಯಾನವೆಂಬ ಪ್ರದೇಶದ ಅಭಿಮಾನಿದೇವತೆ-ಇವರು ಆ ಕರ್ಮರನ್ನು ಚಂದ್ರಲೋಕಕ್ಕೆ ಒಯ್ಯುವರು. ಆ ಕರ್ಮರರು ಅಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಕರ್ಮದ ಫಲವಿರುವವರಿಗೂ ಉಂಡು ಅಲ್ಲಿಂದ ಮತ್ತೆ ಈಲೋಕಕ್ಕೆ ಇಳಿಯುವರು. — (ಭ ೮-೨೫)

ಮಹಾ, ಯಜುಸ್, ಸಾಮ-ಎಂಬ ಮೂರು ವೇದಗಳನ್ನೂ ಕಲಿತು ಅಗ್ನಿಷ್ಠೋಮ ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಂದ ಭಗವಂತನನ್ನು ಪೂಜೆಮಾಡಿ ಸೋಮ ರಸವನ್ನು ಕುಡಿದು ತಮ್ಮ ಪಾಪವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡವರಾಗಿ ವಸು ಮೊದಲಾದ ದೇವತಾಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿರುವ ಭಗವಂತನ ಮುಂದೆ ಸ್ವರ್ಗಸುಖಕ್ಕಾಗಿ ಬಾಯಿನೀರು ಸುರಿಸುವವರು: ಪುಣ್ಯವಂತರಾಗಿ ದೇವೇಂದ್ರನ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಆ ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ದೇವತೆಗಳು ಅನುಭವಿಸುವ ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ ಸುಖಗಳಲ್ಲಿ ಓಲಾಡುವರು. ಬಹುದೊಡ್ಡದಾದ ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಸುಖವನ್ನುಂಡ ಹಾಗೆಲ್ಲ ಅವರ ಪುಣ್ಯವು ಸವೆದುಹೋಗುವದು. ಆಮೇಲೆ ಅವರು ಈ ಭೂಲೋಕಕ್ಕೆ ಇಳಿಯುವರು. ಹೀಗೆ ಬರೀ ಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡಿ ಬಯಕೆಯಿಂದ ಬಾಯಿನೀರು ಕರೆದವರು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತ ಮತ್ತೂ ಈಲೋಕಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತ ಇರುವದೇ ಹೊರತು ಆ ಸುತ್ತಾಟವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಇರಲಾರರು. — (ಭ ೯-೨೦, ೨೧)

ಯಜ್ಞ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಏರಿದವರೆಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಅನ್ನವಾಗುತ್ತಾರಿಂದು ಒಂದು ಹೇಳಿಕೆಯುಂಟು. ತಾನೇ ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿಗೆ ಅನ್ನವಾದವರು ಅಲ್ಲಿ ಉಣ್ಣುವದಿನ್ನೇನೆಂದು ಸಂಶಯವು ಬರಬಹುದು. ತಾವು ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿಗೆ ಅನ್ನವಾಗೋಣವೆಂದು ಯಾರು ಯಜ್ಞವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ? ಅಲ್ಲಿ ಅನ್ನವೆಂದರೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಸುಖಕ್ಕಾಗಿ ಮೈಮುರಿದು ಆಳಾಗಿ ದುಡಿಯುವದೆಂದರ್ಥ. ದೇವತೆಗಳು ಏನನ್ನೂ ಅನ್ನತಕ್ಕವರೇ ಅಲ್ಲ. ಅವರಿಗೆ ನೋಟದಿಂದಲೇ ತೃಪ್ತಿ. ಯಜ್ಞ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದವರು ಆ ದೇವತೆಗಳ ಆಳಾಗುತ್ತಾರೆ. ಆಳಾದವರಿಗೂ ಊಟ ಉಂಟಷ್ಟೆ. ಹಾಗೆ ಯಜ್ಞ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದವರಿಗೂ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸುಖದ ಅನುಭವ ಉಂಟು.

—(ಸೂ ೩-೧-೧)

ಯಜ್ಞ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದವರಿಗೆ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕದಲ್ಲಿ ಆಗುವ ಸುಖವು ಆಳುಗಳಿಗಾಗುವ ಸುಖವೆಂದು ಅದನ್ನು ಕಡೆಗಂಡು ಮಾಡಿದ್ದಾಗಿದೆಯಷ್ಟೆ. ಅಲ್ಲಿಯ ಅರಸರಿಗಾಗುವ ಸುಖದ ಹಣೆಯ ಬರೆಹವೂ ಅಷ್ಟೆ. ಏಕೆಂದರೆ: ಈ ಲೋಕವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಮಾಡಿದ ಈಶ್ವರನು ಅದರ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಅಗ್ನಿ, ವಾಯು-ಮೊದಲಾದ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಮಾಡಿದಾಗ ಅವರಿಗೂ ಹಸಿವುಬಾಯಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಗಂಟುಹಾಕಿ ಅವರನ್ನು ಈ ಸಂಸಾರವೆಂಬ ದೊಡ್ಡ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಕೆಡವಿಬಿಟ್ಟನು. ಈ ಸಂಸಾರವೆಂಬ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ತಿಳಿಯದಿರುವಿಕೆ, ಬಯಕೆ, ಕರ್ಮ-ಇವುಗಳೆಂದುಂಟಾಗುವ ದುಃಖವೇ ನೀರು ; ಉಗ್ರವಾದ ಜೀವಿ, ಮುಪ್ಪು, ಮರಣ-ಇವೇ ದೊಡ್ಡ ಮೊಸಳೆಗಳು ; ಇದಕ್ಕೆ ಉಳಿದವುಗಳಿರುವಂತೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಮೊದಲಿಲ್ಲ, ಕಡೆಯಿಲ್ಲ, ದಡವಿಲ್ಲ, ಆಧಾರವಿಲ್ಲ ; ವಿಷಯಗಳ ಮತ್ತು ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ಸೇರಿಕೆಯಿಂದಾಗುವ ಸಣ್ಣಸುಖವೆಂಬುದೇ ನಡುಗಡ್ಡೆ ; ಐದು ಇಂದ್ರಿಯಗಳು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಬಯಸುವದೆಂಬ ಗಾಳಿಯಿಂದ ಅಶ್ಲೋಲಕಶ್ಲೋಲವಾಗಿ ಎದ್ದ ಅನೇಕ ಅನರ್ಥಗಳೇ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಅಲೆಗಳು; ಮಹಾರೌರವ ಮೊದಲಾದ ಅನೇಕ ಸರಕಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಹಾರಕಾರದ ಗೋಳಾಟವೇ ಭೋರ್ಗರಿಯುವಿಕೆ; ಜ್ಞಾನವೆಂಬುದೇ ಹಡಗು; ಸುಳ್ಳುಡದಿರುವದು

ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೂ ಮಾತಿನಲ್ಲಿಯೂ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದಾಗಿರುವದು, ದಾನ, ದಯೆ, ಯಾರನ್ನೂ ಹೀಡಿಸದಿರುವದು, ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ಬಿಗಿಹಿಡಿಯುವದು, ಮನಸ್ಸನ್ನು ಬಿಗಿಹಿಡಿಯುವದು-ಮೊದಲಾದ ಗುಣಗಳೇ ಬುತ್ತಿ ; ಒಳ್ಳೆಯವರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿದ್ದು ನೈರಾಗ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವದೇ ದಾರಿ ; ನೋಕ್ಷವೇ ದತ. ದೇವತೆಗಳೂ ಇಂಥ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿರುವವರೇ ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರ ಸುಖವೂ ನಿಜವಾದ ಸುಖವಲ್ಲ. ಅವರ ಆಳುಗಳದಿನ್ನೇನು ! ಹೀಗೆ ಅಲ್ಲಿ ಸುಖವೂ ಇಲ್ಲ ; ಯಾವ ದೇವತೆಗಳ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಕೋದರೂ ಹಿಂದಿರುಗುವದು ತಪ್ಪಿದ್ದೂ ಆಲ್ಲ.

—(ಐ ೨-೧)

ಮತ್ತೆ ಹುಟ್ಟುವದು

ಹಿಂದಿರುಗುವದರ ವಿಷಯವೂ ವಿಚಾರಮಾಡತಕ್ಕದ್ದಾಗಿದೆ. ಜೀವರು ಮತ್ತೇಕೆ ಹಿಂದಿರುಗಬೇಕು ? ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಿಲ್ಲದೆ ಇಲ್ಲ. ಭೂಲೋಕವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಉಳಿದ ಲೋಕಗಳೆಲ್ಲ ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಕರ್ಮಗಳ ಹೆಚ್ಚಿನ ಫಲಗಳನ್ನು ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಕೊಡತಕ್ಕವುಗಳೇ ಹೊರತು ಮನುಷ್ಯನು ತನ್ನ ಏಳಿಗೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕವುಗಳಲ್ಲ. ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಮತ್ತೆ ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವಿಕೆ ಇಲ್ಲದೆ ಹೋದರೆ ಅವನಿಗೆ ತನ್ನ ಏಳಿಗೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಅವಕಾಶವೇ ಸೊನ್ನೆಯಾಗುವದು. ಹಾಗಾಗಬಾರದೆಂದು ಮನುಷ್ಯನು ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಮತ್ತೆ ಹುಟ್ಟುವದೇ ಸೃಷ್ಟಿಯ ನಿಯಮ. ಮನುಷ್ಯನು ತಾನು ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯನಾಗಿದ್ದಾಗ ಮಾಡಿದ ಪುಣ್ಯಕರ್ಮಗಳ ಹೆಚ್ಚಿನ ಫಲಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಅಲ್ಲಿ ಅನುಭವಿಸುವನು. ಹೆಚ್ಚುಹೆಚ್ಚಿನ ಪುಣ್ಯಗಳಿಂದ ಹೆಚ್ಚುಹೆಚ್ಚಿನ ಸುಖವು ದೊರೆಯಬೇಕಾಗುವದು. ಜೀವನು ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ದೊರಕದಂಥ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸುಖಗಳನ್ನು ಪರಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅನುಭವಿಸಿ ಉಳಿದ ಸಾಮಾನ್ಯಸುಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವದಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪುಣ್ಯವನ್ನು ಕೂಡಿಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೂ ಭೂಮಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗುವನು.

ತನ್ನ ನಿಜಸ್ವರೂಪವೇನೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಯದ್ದರಿಂದ ತನಗೆ ಗಂಟು ಬಿದ್ದಿರುವದೇಹೇಂದ್ರಿಯಗಳೊಳಗೆ ಸಿಕ್ಕುಬಿದ್ದವನಾಗಿ ಅವುಗಳನ್ನೇ ತಾನೆಂದು

ತಪ್ಪು ತಿಳಿದು ತಾನು ಸುಖಿಯೆಂದೂ ದುಃಖಿಯೆಂದೂ ಪಂಡಿತನೆಂದೂ ಮೂಢನೆಂದೂ ಭಾವಿಸಿ ತನ್ನ ಸುಖಕ್ಕಾಗಿ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಶರಣೆನ್ನುವದೇ ಇವನ ಹುಟ್ಟಿಗೆ ಕಾರಣ. ದೇವತೆಗಳೇ ಮೊದಲಾದ ಮೇಲುಜನ್ಮ ಉಂಟಾಗುವದಕ್ಕೂ ಪಶು ಮೊದಲಾದ ಕೀಳುಜನ್ಮ ಉಂಟಾಗುವದಕ್ಕೂ ನಡುವಣ ಮನುಷ್ಯಜನ್ಮ ಉಂಟಾಗುವದಕ್ಕೂ ಈ ವಿಷಯಾಸಕ್ತಿಯೇ ಮೂಲ.

—(ಭ ೧೩-೨೧)

ಜೀವನು ಪುಣ್ಯದ ಫಲಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವದಕ್ಕೆ ಚಂದ್ರಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗಿರುತ್ತಾನಷ್ಟೆ. ಆ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಅನುಭವಿಸುವಂಥ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪುಣ್ಯವು ಮುಗಿಯುತ್ತಲೆ ಅವನ ದೃಷ್ಟಿ ಭೂಲೋಕದ ಮೇಲೆ ಬೀಳುವದು. ಆಗ ಅವನು ಅನುಭವಿಸಬೇಕಾದ ಸಾಮಾನ್ಯಸುಖದುಃಖಗಳ ಕಾರಣವಾದ ಪುಣ್ಯಪಾಪಗಳು ಇನ್ನೂ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಉಳಿದುಕೊಂಡಿರುವವು. ಹಾಗೆ ಉಳಿದಿಲ್ಲದೆ ಇದ್ದರೆ ಅವನಿಗೆ ಮತ್ತೆ ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಮೇಲಾದ ಜನ್ಮವಾಗಲಿ ಕೀಳಾದ ಜನ್ಮವಾಗಲಿ ಬರುವದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇ ಇರುವದಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿದ್ದರೆ ಅವನಿಗೆ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಮೋಕ್ಷವಾಗಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಹಾಗಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಒಂದೇ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಕರ್ಮಗಳ ಫಲವೂ ಮುಗಿಯಲಾರದು. ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯ ಮೊದಲಾದ ಪಾಪಗಳಿಗೆ ಒಂದೊಂದು ಕರ್ಮಕ್ಕೇ ಅನೇಕಜನ್ಮಗಳ ಫಲವಿರುವದು. ಅಲ್ಲದೆ ಮನುಷ್ಯ, ನವಿಲು, ಕೋತಿ-ಮೊದಲಾದ ಜೀರೆ ಜೀರೆ ಜನ್ಮಗಳ ವಾಸನೆಗಳೆಲ್ಲ ಒಂದೇ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಕೊನೆಗಂಡಾವು? ಹೀಗಾಗಿ ಹಿಂದಿನ ಕರ್ಮಗಳು ಉಳಿಯುತ್ತ ಬಂದು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಲ ಹುಟ್ಟಿ ಸತ್ತಾಗಲೂ ಕೆಲಕೆಲವು ಪುಣ್ಯಪಾಪಗಳು ಮುಂದೆ ಫಲವನ್ನು ಕೊಡುವ ರಾಶಿಗೆ ಸೇರುತ್ತ ಬರುವವು. ಆ ಗುಡ್ಡೆ ತುದಿನೊದಲು ಕಾಣದಷ್ಟು ಬೆಳೆದರೂ ತನ್ನ ಅರಿವು ತನಗೆ ಆದೊಡನೆ ಹತ್ತಿಯ ಮದೆಗೆ ಬೆಂಕಿ ಬಿದ್ದಂತೆ ಅವೆಲ್ಲ ಇದ್ದಲ್ಲಿಯೇ ಬೂದಿಯಾಗುವವು. ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಲ ಸತ್ತಾಗಲೂ ಕೆಲಕೆಲವು ಪುಣ್ಯಪಾಪಕರ್ಮಗಳು ಉಳಿಯುತ್ತಲೆ ಬಂದು ಅದರ ಫಲವಾಗಿ ಮೇಲಾದ ಮತ್ತು ಕೀಳಾದ ಜನ್ಮಗಳುಂಟಾಗುವವು.

—(ಸೂ ೩-೧-೨)

ಚಂದ್ರಲೋಕದಲ್ಲಿ ಆಗುವ ಸುಖಕ್ಕಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಪುಣ್ಯವು ಮುಗಿಯುತ್ತಲೆ, ಎಣ್ಣೆ ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ ದೀಪವು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ, ಅವರು ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಾಲುಗಳಿಗೆಯೂ ಇರುವದಕ್ಕಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಚಂದ್ರಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಸುಖಪಡುವದಕ್ಕೊಂದು ದೊರೆತಿದ್ದ ಶರೀರವು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ನೀರಿನಿಂದಾದದ್ದು. ಆ ಪುಣ್ಯವು ಮುಗಿಯುತ್ತಲೆ ಜೀವನಿಗೆ ಉಂಟಾದ ಸಂತಾಪದಿಂದ ಆ ನೀರು, ಹೆತ್ತ ತುಪ್ಪವು ಕರಗುವಂತೆ, ಕರಗುತ್ತದೆ. ಆಗ ಅದು ಆಕಾಶದಂತೆ ಅತಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಆಕಾಶ, ವಾಯು, ಹೊಗೆಯಂಥ ಮೋಡ, ಎಳೆಮೋಡ, ಬಲಿತ ಮೋಡ, ಮಳೆ-ಈ ಮೇಲಮೇಲಣ್ಣ ಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನು ದಾಟಿ ಭೂಮಿಗಳಿಂದ ಜೀವನು ಧಾನ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಸೇರಿ ಗಂಡಹೆಂಡಿರ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಹೊಕ್ಕು ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಬೀಳುವನು

—(ಭಾಂ ೫-೧೦ ೫,೬)

ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಜೀವನು ಆಕಾಶ ಮೊದಲಾದವೇ ಆಗಿಬಿಡುವದಿಲ್ಲ; ಆಕಾಶದಂತೆ, ವಾಯುವಿನಂತೆ, ಹೊಗೆಯಂಥ ಮೋಡದಂತೆ, ಎಳೆಮೋಡದಂತೆ ಮತ್ತು ಬಲಿತ ಮೋಡದಂತೆ ಆಗುತ್ತಾನೆಂದರ್ಥ. ಆಯಾಸ್ಕರೂ ಸರ್ವೇ ಆಗಿಬಿಟ್ಟರೆ ಅವನನ್ನು ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಹುಟ್ಟುವದು ಹೇಗೆ? ಆದ್ದರಿಂದ ಅವನು ಅವುಗಳ ಸಮಾನನು ಮಾತ್ರ ಆಗುವನು. ಜೀವನು ಧಾನ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೇರುವ ತನಕ ಆಕಾಶ ಮೊದಲಾದ ಸ್ಥಿತಿಗಳಿಂದ ಬಿಗಬೇಗ ಇಳಿಯುತ್ತಾನೆ. ಅವನು ಧಾನ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ ಮೇಲೆ ಹೊರಬೀಳುವದು ಮಾತ್ರ ಕಷ್ಟ. ಧಾನ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೇರಿದಾಗಲೂ ಅವನು ಧಾನ್ಯರೂಪವೇ ಆಗುವದಿಲ್ಲ. ಪಾಪಿಗಳಾದ ಬೇರೆ ಜೀವರು ಧಾನ್ಯವಾಗಿರುವರು. ಚಂದ್ರಲೋಕದಿಂದಿಳಿದವನು ಅವರೊಡನೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡಿರುವನು. ಇಷ್ಟೆ. ಧಾನ್ಯರೂಪರಾದವರಿಗೆ ಆಗುವ ಸುಖಕಷ್ಟಗಳು ಇವನಿಗಿಲ್ಲ. ಇವನು ಧಾನ್ಯರೂಪವೇ ಆಗಿದ್ದರೆ ಧಾನ್ಯವನ್ನು ಬೇಯಿಸಿದಾಗ ಆಗುವ ದುಃಖದಿಂದ ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಬೇ ಹೋಗಬೇಕಾಗುವದು. ಹೀಗಾದರೆ ಅವನು ಮುಂದಿನ್ನು ಗಂಡಹೆಂಡಿರ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಹೋಗಿ ಹುಟ್ಟುವದು ಹೇಗೆ? ಆದ್ದರಿಂದ ಧಾನ್ಯರೂಪರಾದ ಜೀವರೇ ಬೇರೆ. ಅವರಿಗೆ ಅಲ್ಲಿನ ಸುಖದುಃಖ. ಚಂದ್ರಮಂಡಲದಿಂದ ಇಳಿದವರಿಗೆ ಅಲ್ಲಿ ಯಾವ ಸುಖದುಃಖವೂ ಇಲ್ಲ.

—(ಸೂ ೩-೧-೪..೬)

ಮಳೆಯ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ದಾಟಿ ಧಾನ್ಯವಾಗುವದು ಕೂಡ ಕಷ್ಟವೆ. ಏಕೆಂದರೆ : ಮಳೆಯು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೋ ಸುರಿದುಬಿಡುವದು. ಮಳೆಯ ನೀರೆಲ್ಲ ಸಸ್ಯಗಳ ಬೆಳವಳಿಗೆಗೇ ಉಪಯೋಗವಾಗುವದೆಂಬ ನಿಯಮವೂ ಇಲ್ಲ. ಮರುಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದರೆಂತು ಅದರ ಸೊಲ್ಲೇ ಅಡಗಿಹೋಗುವದು. ತಿನ್ನುವದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲದ ಮರಗಿಡಗಳಾದರೂ ಉಪಯೋಗವಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಮಳೆಯ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ದಾಟಿದ ಮೇಲೆ ಧಾನ್ಯವಾಗುವದು ಕಷ್ಟ. 'ಫಾನ್ಯ' ವಾದರೂ ಗಂಡಹೆಂಡಿರ ರಕ್ತಕ್ಕೆ ಸೇರುವದು ಇನ್ನೂ ಕಷ್ಟ. ಏಕೆಂದರೆ : ಆ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಸಂನ್ಯಾಸಿಗಳೂ ಹುಡುಗರೂ ತಿಂದರೆ ನಡುಗಾಡಿನಲ್ಲಿ ದಾರಿ ತಪ್ಪಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ತಿನ್ನುವವರು ಬಹುಜನರಾದ್ದರಿಂದ ಬಸಿರಾಗುವ ಯೋಗ್ಯತೆಯುಳ್ಳ ಗಂಡಹೆಂಡಿರ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಹೋಗಿ ಅವರ ವೀರ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೇರುವ ಯೋಗವು ಕಾಕತಾಲನ್ಯಾಯದಂತೆ ಉಂಟಾಗಬೇಕು. ಧಾನ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ ಜೀವನು ಮೊದಲು ಗಂಡನ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಹೋಗಿ ಅವನ ಎಲ್ಲ ಅನಯವಗಳಿಂದಲೂ ಜಿನುಗಿಬಂದ ವೀರ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೇರಿ ಅವನು ಹೆಂಡತಿಯೊಡನೆ ಕೂಡಿ ಆ ತನ್ನ ವೀರ್ಯವನ್ನು ಅವಳ ಯೋನಿಯಲ್ಲಿ ಚೆಲ್ಲಿದಾಗ ಅಲ್ಲಿ ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಆ ಗಂಡನ ರೂಪವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಬೆಳೆಯುವನು.

—(ಛಾಂ ೫-೧೦-೬).

ಹೀಗೆ ಮೂಢರಾದ ಜೀವರು ತಮಗೆ ಬೇಕಾದ ದೇಹಕ್ಕಾಗಿ ಗಂಡಸಿನ ವೀರ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೇರಿ ಹೆಂಗಸಿನ ಯೋನಿಯೊಳಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಇನ್ನೂ ಮೂಢರಾದವರು ಮರ ಮೊದಲಾದ ಜನ್ಮಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ಅವರವರ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯೂ ಅವರವರ ಕರ್ಮವೂ ಅವರವರನ್ನು ಅವರವರಿಗೆ ತಕ್ಕ ಜನ್ಮಕ್ಕೆ ತಕ್ಕುವವು.

—(ಕ ೫-೭).

ಒಂದು ಬಗೆಯಿಂದ ನೋಡಿದರೆ ಒಂದೇ ಜನ್ಮವೇ ಮೂರು ಜನ್ಮಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡಿರುವದು. ಅದು ಹೇಗೆಂದರೆ : ಚಂದ್ರಮಂಡಲದಿಂದ ಬಂದ ಜೀವನು ಮೊದಲು ಗಂಡಸಿನ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಹೋಗಿ ಅವನ ವೀರ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೇರುವನು. ಆ ವೀರ್ಯವೆಂಬುವದು ತನ್ನ ಎಲ್ಲ ಅನಯವಗಳಿಂದಲೂ ಜಿನುಗಿ

ಬಂದದ್ದಾದ್ದರಿಂದ ತಾನೇ ಆಗಿರುವದು. ಅದನ್ನು ಅವನು ತನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಕಾದಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದು ತಾನು ಹೆಂಗಸನ್ನು ಕೂಡಿದಾಗ ಅವಳ ಯೋನಿಯೊಳಕ್ಕೆ ಚೆಲ್ಲುವನು. ಹೀಗೆ ಗಂಡಸಿನ ದೇಹದಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದದ್ದು ಮೊದಲನೆ ಜನ್ಮ. ಆ ವೀರೈವು ಗಂಡಸಿನಲ್ಲಿ ತನ್ನದೇ ಒಂದಯವನೆಂಬಂತೆ ಹೆಂಗಸಿಗೂ ತನ್ನದೇ ಮೊಲೆ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಸಾಲಿಗೆ ಸೇರಿದ ಒಂದು ಅವಯವದಂತಾಗುವದು. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಆ ಗರ್ಭವು ಅವಳಿಗೇನೂ ಕುರು ಮೊದಲಾದವುಗಳಂತೆ ನೋವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವದಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಆ ಬಸುರಿಯು ತನ್ನ ಗಂಡನೆ ಹೊಟ್ಟೆಯೊಳಹೊಕ್ಕಿರುವದನ್ನು ತಿಳಿದು ಆ ಗರ್ಭವನ್ನು ಕೆಡಿಸುವ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ತಿನ್ನದೆ ಅದನ್ನು ಬೆಳೆಸುವವುಗಳನ್ನೇ ಒಳಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಅದನ್ನು ಕಾಪಾಡುವಳು. ತನ್ನನ್ನು ಹೊಟ್ಟೆಯೊಳಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬೆಳೆಸುವದರಿಂದಲೇ ಆ ಗಂಡನು ಅವಳನ್ನು ಪ್ರೇಷಿಸಬೇಕಾಗಿರುವದು. ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ನೆರವಾಗದಿದ್ದರೆ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರ ಸಂಬಂಧವೇ ಇಲ್ಲದೆ ಹೋದೀತು. ಆ ಗರ್ಭವು ಬೆಳೆದು ಮಗುವಾಗಿ ಅವಳ ಬಸಿರಿನಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದ ಮೇಲೆ ಗಂಡನು, ತನ್ನ ಮೇಲೆ ತಾನು ಹೇಗೊ ಹಾಗೆ, ಅದರ ಮೇಲೆ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ತೋರಿಸುವನು. ಹೀಗೆ ಮಕ್ಕಳು ಹುಟ್ಟುವದರಿಂದಲೇ ಲೋಕವ್ಯವಹಾರವು ಎಡೆಬಿಡದೆ ಸಾಗುತ್ತಿರುವದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಮಕ್ಕಳಾಗುವದು ಲೋಕವ್ಯವಹಾರಕ್ಕೆ ಸಾಧನವೇ ಹೊರತು ಮೋಕ್ಷಕ್ಕಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ತಾಯಿ ಬಸಿರಿನಿಂದ ಹೊರಬೀಳುವದು ವೀರೈವ ರೂಪದಿಂದ ತಂದೆಯ ಬಸಿರಿನಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದದ್ದಕ್ಕೆ ಎರಡನೆಯದು. ಆಮೇಲೆ ಮಗನು ತನ್ನ ತಂದೆಯ ವ್ಯಹಾರವನ್ನೆಲ್ಲ ಮುಂದೆ ಸಾಗಿಸುವವನಾಗುವನು. ತಂದೆಯನಿ ಸಿಕೊಂಡವನು ಮುಪ್ಪಾಗಿ ಸಾಯುವನು. ಆ ಸತ್ತವನು ಹುಲ್ಲುಜಿಗಣೆಯಂತೆ ತನ್ನ ಹಿಂದಿನ ದೇಹವನ್ನು ಬಿಡುವಾಗಲೇ ತನ್ನ ಕರ್ಮದಿಂದ ದೊರೆತ ಮುಂದಿನ ದೇಹಕ್ಕೆ ತೂರುವನು. ಇದು ಅವನ ಮೂರನೆ ಜನ್ಮ.

—(೧೪-೧-೪)

ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ತಂದೆಯ ವೀರೈವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದರೆ ಗಂಡುಮಗುವೂ ತಾಯಿ ವೀರೈವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದರೆ ಹೆಣ್ಣುಮಗುವೂ ಎರಡೂ ಸಮನಾದರೆ ನಪುಂಸ

ಕವೂ ಆಗುವವು. ಗರ್ಭವೇರ್ಪಡುವಾಗ ಆ ಗಂಡಹೆಂಡಿರ ಮನಸ್ಸು ತಳ ಮಳಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆ ಅಂಗಹೀನತೆ ಮೊದಲಾದ ಕೊರತೆಗಳುಳ್ಳ ಮಕ್ಕಳಾಗುವವು. ಅವರ ಮನಸ್ಸು ಸಮಾಧಾನದಿಂದಿದ್ದರೆ ಅವರಿಗೆ ತಕ್ಕ ಅವರಂಥ ಮಕ್ಕಳೇ ಆಗುವವು. ಹೆಂಗಸಿನ ಬಸಿರಿನಿಂದ ಬರುವದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಆ ಮಗುವಿಗೆ ತನ್ನ ಹಿಂದಣ ಹುಟ್ಟುಗಳ ಜಾತಿಗಳೂ ತಾನು ಮಾಡಿದ ಒಳ್ಳೆ ಮತ್ತು ಕೆಟ್ಟ ಕರ್ಮಗಳೂ ಎಲ್ಲವೂ ನೆನಪಿಗೆ ಬರುವವು. ಆಗ ಅದು ದೇವರಿಗೆ ಮರೆ ಹೊಗುವದೇನೆಂದರೆ: “ನಾನು ಹಿಂದೆ ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲದಷ್ಟು ಬಸಿರುಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದೆನು ; ಬಗೆಬಗೆಯ ಉಟಗಳನ್ನುಂಡೆನು ; ಎಣಿಕೆಗೆ ಬರದಷ್ಟು ಮೊಲೆಗಳನ್ನು ಚೀಪಿದೆನು. ಈ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡದಲ್ಲಿ ನಾನು ಹುಟ್ಟಿದ ಮತ್ತು ಸಾಯದ ನೆಲವೇ ಇಲ್ಲ. ಶಿರುತನ, ಹುಡುಗತನ, ಹರೆಯ, ಮುಪ್ಪು, ರೋಗ-ಮೊದಲಾದವುಗಳ ದುಃಖಗಳೆಲ್ಲ ನೊಂದು ನೆಲಾಹಿಡಿದೆನು. ಈ ಸಲ ಈ ಬಸಿರಿನಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದೆನಾದರೆ ನನ್ನ ಪಾಪಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕಳೆದು ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಡುವಂಥ ದೇವರಿಗೆ ಶರಣುಹೋಗುತ್ತೇನೆ. ಹಿಂದೆ ನಾನು ಯಾರ ಯಾರಿಗಾಗಿಯೋ ಏನೇನೋ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದೆನು. ಅದರ ಫಲವನ್ನು ಅವರೆಲ್ಲ ಉಂಡು ಹೋದರು ; ನಾನು ಮಾತ್ರ ಬೇಗುದಿಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.” ಹೀಗೆಲ್ಲ ಹಂಬಲಿಸಿದ ಆ ಜೀವನು ತಾಯಿ ಬಸಿರಿನಿಂದ ಹೊರಬೀಳುತ್ತಲೆ ಒಂದು ಗಾಳಿ ತಾಕಿ ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ಮರೆತುಬಿಡುತ್ತಾನೆ. ಹೀಗೆ ಸಂಸಾರಿಗಳು ಬಸಿರಿನಲ್ಲಿ ಹುಳುಗಳಂತೆ ಮೂತ್ರಪುರೀಷಗಳನ್ನು ತಿಂದುಕೊಂಡು ನರಕದಲ್ಲಿ ಹೇಗೊ ಹಾಗೆ ಶರೀರದಲ್ಲಿರುವರು ವಿವೇಕಿಯು ಇದನ್ನು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತಂದು ಕೊಂಡು ವೈರಾಗ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಬೇಕು.

—(ಗ)

ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ಸಹಿಸಿಕೊಂಡು ಹುಟ್ಟಿದರೂ ಮತ್ತು ಹುಟ್ಟಿದ ಮೇಲೆ ಲೋಕಕ್ಕೆಲ್ಲ ಮೇಲುಗೈ ಆಗಿ ಬಾಳಿದರೂ ಯಾರ ಬಾಳೂ ನೆಲೆಯಾಗಿರುವದಿಲ್ಲ. ಮಹಾಮಾಸಾಧನುರ್ಧರರೂ ಚಕ್ರವರ್ತಿಗಳೂ ಆದ ಸುದ್ಯುಮ್ನ, ಇಂದ್ರದ್ಯುಮ್ನ, ಕುವಲಯಾಶ್ವ-ಮೊದಲಾದವರೆಲ್ಲ ತಮ್ಮ ಪ್ರಾಣಸಮಾನರಾದ ನಂಟರಿಷ್ಟರನ್ನೂ ಆಸಾರವಾದ ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟು ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡರು. ಗಂಧರ್ವರು ಮೊದಲಾದವರಿಗೂ ಕೇಡು ತಪ್ಪಿಲ್ಲ. ದೊಡ್ಡ

ದೊಡ್ಡ ಸಮುದ್ರಗಳೂ ಒಣಗುತ್ತವೆ. ಬೆಟ್ಟಗಳು ಬೀಳುತ್ತವೆ. ಭೂಮಿ ಮುಳುಗುತ್ತದೆ. ದೇವತೆಗಳು ಕಾಲಿಗೆ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿದ್ದು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ನುಭವಿಸುವದರಲ್ಲಿ ನೇನೂ ಸುಖವಿಲ್ಲ.

—(ಮೈ ೧-೫.೭)

ಬೆಳಕಿನ ದಾರಿ

ಇರಲಿ. ಇದುವರೆಗೆ ದಕ್ಷಿಣದ ದಾರಿಯ ಮಾತಾಯಿತಷ್ಟೆ. ಶಾಸ್ತ್ರವು ಇನ್ನೊಂದು ದಾರಿಯನ್ನೂ ಹೇಳಿದೆ. ಅದು ಉತ್ತರದ ದಾರಿ. ಅಗ್ನಿಯೆಂಬ ದೇವತೆ, ಜ್ಯೋತಿಯೆಂಬ ದೇವತೆ- ಹಗಲಿನ ಅನುಮಾನದೇವತೆ, ಶುಕ್ಲ ಪಕ್ಷದೇವತೆ, ಉತ್ತರಾಯಣದೇವತೆ ಈ ದೇವತೆಗಳು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವ ದಾರಿಯು ಉತ್ತರದ ದಾರಿ. ಈ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಉತ್ತರಾಯಣದೇವತೆ ಇರುವದರಿಂದ ಇದು ಉತ್ತರದ ದಾರಿಯೆನಿಸಿತು. ಇದನ್ನು ದೇವಯಾನವೆಂದೂ ಬೆಳಕಿನ ದಾರಿಯೆಂದೂ ಕರೆಯುವದುಂಟು. ಉಪಾಸಕರು ಈ ದಾರಿಯನ್ನು ಹಿಡಿಯುವರು. ಅವರು ಜಗತ್ಕಾರಣವಾದ ಬ್ರಹ್ಮವನ್ನು ಉಪಾಸನೆ ಮಾಡಿದ ಹೆಚ್ಚುಗಾರಿಕೆಯ ಫಲವಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ಈ ದಾರಿ ದೊರೆಯುವದು. ಅವರು ಈ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಗಿ ತಾವು ಉಪಾಸನೆ ಮಾಡಿದ ಬ್ರಹ್ಮನ ಬಳಿಗೆ ಸೇರುವರು. ಅದೇ ಆ ಬ್ರಹ್ಮನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಮುಕ್ತಿಯಾಗುವದು.

—(ಐ ೮-೨೪)

ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದು ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಮಿಯಲ್ಲಿದ್ದು ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಸೂರ್ಯನಲ್ಲಿರುವ ಜೈತನ್ಯವನ್ನು ಜಗತ್ಕಾರಣವೆಂದೂ ಅದು ತಾನೆಂದೂ ಭಾವಿಸಿದವರು ಉತ್ತರದ ದಾರಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಸೂರ್ಯನನ್ನು ಪಡೆಯುವರು. ಅದರಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರನಂತೆ ಹೆಚ್ಚುವಿಕೆ, ತಗ್ಗುವಿಕೆ- ಇಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿ ಯಾವ ಹೆದರಿಕೆಯೂ ತಲೆಹಾಕುವದಿಲ್ಲ. ಇದು ಬಹಳ ಹೆಚ್ಚಿನ ಗತಿ. ಬರೀ ಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡಿ ದಕ್ಷಿಣದ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಹೋದವರು ಹೇಗೆ ಮತ್ತೆ ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವರೋ ಹಾಗೆ ಉತ್ತರದ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಹೋದವರು ಹಿಂದಿರುಗುವದಿಲ್ಲ. ಬ್ರಹ್ಮದ ಸೆಲೆಯನ್ನರಿಯದವರಿಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಕಾಲಿಡಲಾಗುವದಿಲ್ಲ.

—(ಪ್ರ ೧-೧೦)

ಈ ದಾರಿಯನ್ನು ಇನ್ನೂ ಬಿಚ್ಚಿ ಹೇಳುವದೆಂದರೆ ಇದು ಅರ್ಚಿ, ಅಗ್ನಿ, ಆಹಾರ (ಹಗಲು), ಶುಕ್ಲ ಪಕ್ಷ, ಉತ್ತರಾಯಣ, ಸಂವತ್ಸರ, ದೇವಲೋಕ, ವಾಯು, ಅದಿತ್ಯ, ಚಂದ್ರ, ವಿದ್ಯುತ್ತು, ವರುಣ, ಇಂದ್ರ, ಪ್ರಜಾಪತಿ - ಈ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿಕೊಂಡು ಸೇರುವ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕ. ಇವೆಲ್ಲ ಒಂದು ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದರ ಮುಂದೊಂದಿರುವ ಗುಡ್ಡ, ನದಿ, ಅಲವ ಮರ-ಮೊದಲಾದವುಗಳಂತೆ ಆ ದಾರಿಹೋಕರು ಇಳಿದುಕೊಳ್ಳುವ ಒಂದೊಂದು ಲೋಕಗಳೆಂದೂ ತೋರಬಹುದು. ಅವು ಲೋಕಗಳಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಆ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಗುವ ಜೀವ ಇಂದ್ರಿಯಗಳೆಲ್ಲ ಮೂಲೆಗೆ ಮುಟ್ಟಾಗಿರುವದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿ ಅವರು ಏನನ್ನೂ ಅನುಭವಿಸುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ. ಆ ಜೀವರ ಇಂದ್ರಿಯಗಳು ಮೂಲೆಗೆ ಮುಟ್ಟಾಗಿರುವದರಿಂದಲೇ ಅವರನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವದಕ್ಕೆ ಬೇರೊಬ್ಬರು ಬೇಕೂಬೇಕು. ಅದರಿಂದ ಅವರೆಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳೆಂದೇ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು

—(ಸೂ ೪-೩-೧೧-೪)

ಉಪಾಸಕರು ತಮ್ಮನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವ ಮೊದಲನೆಯ ದೇವತೆಯಾದ ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಸಾವಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬೇಡಿಕೊಂಡಿರುವದೂ ಉಂಟು. ಅದರ ಸಾರಾಂಶವೇನೆಂದರೆ: "ಹೆ, ಅಗ್ನಿದೇವ, ನನ್ನನ್ನು ಒಳ್ಳೆ ಉತ್ತರದ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗು. ದಕ್ಷಿಣದ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೋ ಸಲ ಹೋಗಿಯೂ ಬಂದೂ ನನಗೆ ಸಾಕಾಗಿದೆ. ಅದರಿಂದ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಹಿಂದಿರುಗದಂಥ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗು. ನಾನು ನನ್ನ ಉಪಾಸನೆಯ ಫಲದ ರುಚಿಯನ್ನು ನೋಡಬೇಕು. ನಾನು ಮಾಡಿರುವದೆಲ್ಲ ನಿನಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗೊತ್ತು. ನನ್ನಲ್ಲಿರುವ ಪಾಪವನ್ನು ದೂರಮಾಡು. ಅದರಿಂದ ಶುದ್ಧನಾಗಿ ನಾನು ನನ್ನ ಇಷ್ಟವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತೇನೆ. ಈಗ ನಾನು ನಿನಗೆ ಯಾವ ಸೇವೆಯನ್ನೂ ಮಾಡಲಾರೆನು. ನಿನಗೆ ಬಹಳವಾಗಿ ನಾನು ಕಾಲಿಗೆ ಬಿಳುತ್ತೇನೆ." ಹೀಗೆ ಅಗ್ನಿಯು ದೇವತೆಯಾದಮೇಲೆ ಉಳಿದವರೂ ದೇವತೆಗಳೇ ಆಗಿರಬೇಕು.

—(ಈ ೧೮)

ಉತ್ತರದ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಬೆಳಕಿನ ಅಭಿಮಾನದೇವತೆಗೆ
 ಕೆದ್ದು ಅದು ಬೆಳಕಿನ ದಾರಿಯೆನಿಸಿಕೊಂಡಿರುವದರಿಂದ ಆ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ
 ಹೋಗಬೇಕಾದರೆ ಉಪಾಸಕರು ಹಗಲೇ ಸಾಯಬೇಕಾದೀತೆಂದು ತಿಳಿಯ
 ಬಾರದು. ಸಾವಿನ ಮೇಲೆ ನಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರವಿಲ್ಲ. ಉಪಾಸಕರು ಹೊರ
 ಬೀಳುವಾಗ ಆಶ್ರಯಿಸುವ ಸುಷುಮ್ನಾ ನಾಡಿಗೂ ಸೂರ್ಯರಶ್ಮಿಗೂಯಾವಾಗಲೂ
 ಸಂಬಂಧವಿರುವದು. ಸುಷುಮ್ನಾ ನಾಡಿಯು ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕದ ದಾರಿಯಬಾಗಿಲು
 ಆದ್ದರಿಂದ ಉಪಾಸಕನು ರಾತ್ರಿ ಸತ್ತ ಮಾತ್ರಕ್ಕೇ ಬೆಳಕಿನ ದಾರಿಯೂ
 ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕವೂ ಸಿಕ್ಕದೆ ಹೋಗುವದಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆಲ್ಲ ಇರುವದರಿಂದ ಉಪಾ
 ಸಕನಿಗೆ ಕಾಲವೇನೂ ಮುಖ್ಯವಲ್ಲ. ಅವನು ದಕ್ಷಿಣಾಯನದಲ್ಲಿ ಸತ್ತರೂ
 ಅವನ ಉಪಾಸನೆಯ ಫಲವು ಅವನಿಗೆ ದಕ್ಷಿಣೇ ದಕ್ಕುವದು. ಉತ್ತರಾ
 ಯಣದ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚುಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಹೇಳುವ ಮಾತುಗಳು ಮೂಢರನ್ನು
 ಕುರಿತವುಗಳು. ಭಿಷ್ಣಾಚಾರ್ಯರು ಉತ್ತರಾಯಣದ ಕಾಲವನ್ನು ಎದುರು
 ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರೆಂದು ಮುಂತಾಗಿ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವದುಂಟಾದರೂ
 ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಬೇರೆ ಇದೆ. ಅವರಿಗೆ ಮನಸ್ಸು ಬಂದಾಗ ಸಾಯಬಹು
 ದೆಂದು ತಂದೆಯ ವರವಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ಜನರಿಗೆ ತೋರ್ಪಡಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ
 ಅವರು ಕಾದಿದ್ದರೇ ಹೊರತು ಉಪಾಸನೆಯ ಫಲವೆಲ್ಲಿ ತಪ್ಪಿ ಹೋದೀತೋ
 ಎಂಬ ಅಂಜಿಕೆಯಿಂದ ಕಾದಿರಲಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಸ್ಮೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಹಗಲು ಮೊದ
 ಲಾದ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚುಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಹೇಳಿರುವದುಂಟು. ಶ್ರುತಿಯನ್ನು
 ಹಿಡಿದು ಅಡುವ ಮಾತಿನ ನಡುವೆ ಸ್ಮೃತಿಯು ತಲೆತಾಕಲಾರದು. ಸ್ಮೃತಿ
 ಯಲ್ಲಿರುವ ಆ ಮಾತುಗಳಿಗೂ ಅಭಿಮಾನದೇವತೆಗಳೆಂದೇ ಅರ್ಥಮಾಡಿ
 ದರೆ ಯಾವ ವಿರೋಧವೂ ಬರುವದಿಲ್ಲ. —(ಸೂ ೪.೨-೧೦,೧೧)

ಹೀಗೆ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಬದುಕಿರುವಾಗಲೂ ಒದ್ದಾಟ; ಸಾಯುವಾಗಲೂ
 ಒದ್ದಾಟ; ಸತ್ತಮೇಲಿನ ದಾರಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಒದ್ದಾಟ; ಅಮೇಲೆ ಹುಟ್ಟು
 ವಾಗಲೂ ಒದ್ದಾಟ. ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಒದ್ದಾಟವಿಲ್ಲವೆಂದು
 ತೋರಿದರೂ ಅಲ್ಲಿಯೂ ಅದರ ವಾಸನೆ ಹೋಗಿರುವದಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿಯ
 ಸುಖವು ಬಹು ಹೆಚ್ಚಿನದಾದ್ದರಿಂದಲೂ ಅಲ್ಲಿಂದ ಹಾಗೆಯೇ ಮೋಕ್ಷವಾಗಿ

ಬಿಡುವ ಸಂಭವವಿರುವದರಿಂದಲೂ ಒದ್ದಾಟಗಳು ಎದ್ದು ಕಾಣದೆ ಇರಬಹುದು. ಇಷ್ಟೇ. ಒಟ್ಟಿನ ಮೇಲೆ ಸಂಸಾರವೆಂಬುವದೆಲ್ಲ ಒದ್ದಾಟದ ಮಯವೆ. ಮನುಷ್ಯನು ತನಗೆ ದೇವರು ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಸಾರ್ಥಕಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿರುವ ಆ ಜಗರನ್ನೆಲ್ಲ ಮುರಿಯುವ ಸಾಧನವನ್ನು ಕಂಪುಹಿಡಿಯಬೇಕು ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ವೈಯುಣಿಸಿಕೊಂಡು ತಾನು ಹಾಯಾಗಬೇಕು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅವನ ಬಾಳು ವ್ಯರ್ಥ.

೨—ಸಂಸಾರ ವೆಂಬ ಕುತ್ತಕ್ಕೆ ಮದ್ದು

ಜಗತ್ತಿನ ಆಕ್ಕರೆ ಯನ್ನು ಬಿಡುವದು

ಈ ಸಂಸಾರವೆಂಬ ಆರೋಮರದಿಂದ ಹೊರಸಿಡಿದು ಬಾಳುವದೆನ್ನುವದು ಆಗದ ಮಾತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಸಂಸಾರ ಹಾಸುಹೊಕ್ಕುಗಳಾಗಿರುವ ಕುತ್ತಕ್ಕೆ ನಾವು ಮದ್ದನ್ನು ಕಾಣುವದು ಜಾಣತನ. ಅದು ಶಿಂಬಳದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದ ನೋಣದಂತೆ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿಯೇ ತೊಳಲುತ್ತಿರುವ ನಮ್ಮ ಬುದ್ಧಿಗೆ ಹೊಳೆಯುವದಿಲ್ಲ. ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ತುಂಬಿರುವ ಕುತ್ತಕ್ಕೆ ಜಗತ್ತನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿದ ದೇವರೇ ಮದ್ದನ್ನು ಹೇಳಬೇಕು. ಪರಮದಯಾಲುವಾದ ಅವನು ಅದನ್ನು ಹೇಳಿಯೇ ಇರುತ್ತಾನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ನಾವು ಅವನ ಪ್ರಯತ್ನವಿಲ್ಲದೆ ನಿಶ್ಚಾಸದ ರೂಪವಾಗಿ ಬಂದಿರುವ ವೇದಗಳ ಕಡೆಗೆ ಕಣ್ಣು ಹಾಕಬೇಕು. ಹೀಗಿರುವದರಿಂದ ಆ ಕಡೆಗೆ ನೋಡಿ ಸಂಸಾರವೆಂಬ ಕುತ್ತಕ್ಕೆ ಮದ್ದಾಗಿ ಕಂಡ ವಿಷಯಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಲಾಗುವವು.

ಹೊರಗಣ ಸದ್ದು ಮೊದಲಾದ ವಿಷಯಗಳು ಕಿವಿ ಮೊದಲಾದ ಇಂದ್ರಿಯಗಳಿಗೆ ಬಂದು ಕೂಡಿದರೆ ಆಗ ಅದರಿಂದ ಶೀತವೋ ಉಷ್ಣವೋ ಸುಖವೋ ದುಃಖವೋ ಉಂಟಾಗುವವು. ಶೀತವು ಒಮ್ಮೆ ಬೇಕೆನಿಸಬಹುದು ; ಒಮ್ಮೆ ಬೇಡವೆನಿಸಬಹುದು. ಉಷ್ಣವೂ ಹಾಗೆಯೆ. ಸುಖವು ಯಾವಾಗಲೂ ಬೇಕೆನಿಸುವಂಥದ್ದಾಗಿರುವದು; ದುಃಖವು ಯಾವಾಗಲೂ ಬೇಡವೆನಿಸುವಂಥದ್ದಾಗಿರುವದು. ಹೀಗೆ ಇದು ಕೊಡುವ ಫಲವೂ ಬಣ್ಣ ಬಣ್ಣ ದ್ದಾಗಿರುವದು. ಈ ಫಲಗಳಾಗುವದಕ್ಕೆ ಸಾಧನವಾದ ವಿಷಯಗಳ ಮತ್ತು ಇಂದ್ರಿಯಗಳ

ಸೇರಿಕೆಯೂ ಒಮ್ಮೆ ಬರತಕ್ಕದ್ದೂ ಒಮ್ಮೆ ಹೋಗತಕ್ಕದ್ದೂ ಆಗಿರುವದು. ಹೀಗೆ ಇದು ನೆಲೆಯಾದದ್ದಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಇದನ್ನು ಸುಮ್ಮನೆ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿ ಕೊಂಡು ಅನಭವಿಸಿಬಿಡಬೇಕು. ಬೆಂಕಿನಿದ್ದು ಮೊರೆಯಿತೆಂದು ಹಿಗ್ಗ ಬಾರದು; ಜೀಡವಾದದ್ದು ಬಂದು ಗಂಟುಬಿತ್ತೆಂದು ತಗ್ಗ ಬಾರದು.

--- (ಭ ೨-೧೩)

(ಅ) ಅದಕ್ಕೇನುಕಾಯ ? ಅಸಂಗವೆಂಬ ಬಲವಾದ ಕೊಡಲಿಯಿಂದ ಆ ಮರವನ್ನು ತುಂಡುತುಂಡು ಮಾಡಿಬಿಡಬೇಕು (ಭ ೧-೨೨). (ಆ) ವಿಷಯಗಳ ಮತ್ತು ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ಸೇರಿಕೆಯಿಂದಾಗುವ ಸುಖಗಳೆಂಬುವೆಲ್ಲ ಈ ಲೋಕದ ಮತ್ತು ಪರಲೋಕದ ದುಃಖಕ್ಕೇ ಕಾರಣವೆಂದೂ ಬಂದು ಹೋಗತಕ್ಕವುಗಳೆಂದೂ ತಿಳಿದ ವಿವೇಕಿಯು ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಸುಖವೆ ವಾಸನೆ ಕೂಡ ಇಲ್ಲವೆಂದರಿತವನಾಗಿ ಪರುಗಳಂತೆ ಅವುಗಳ ಮೇಲೆ ಆಕೃರಿಯನ್ನಿಡದೆ ಅವುಗಳ ಕಡೆಯಿಂದ ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ಹೆಮ್ಮೆಟ್ಟಿಸಬೇಕು (ಭ ೫-೨೨). (ಇ) ಯಾವನು ಸುಖವು ಬಂತೆಂದು ಹಿಗ್ಗದೆ ದುಃಖವು ಬಂತೆಂದು ತಗ್ಗದೆ ಒಂದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿರುವನೋ ಆ ಜಾಣನನ್ನು ಶೀತೋಷ್ಣ ಮೊದಲಾದವುಗಳು ಎಷ್ಟು ಮಾತ್ರವೂ ನೋಯಿಸಲಾರವಾದ್ದರಿಂದ ಅವನು ಮೋಕ್ಷಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ವನಾಗುತ್ತಾನೆ (ಭ ೨-೧೫). (ಈ) ಹೊರಗಣ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ ಇಲ್ಲದ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಆಗುವ ಸುಖವು ಎಂದಿಗೂ ಅರೆಯಾಗದ ಬ್ರಹ್ಮಾನಂದ (ಭ ೫-೨೧).

ಅಸಂಗವೆಂಬ ಕೊಡಲಿ ಯಾವದು ? ಸಂಸಾರವ ಮೇಲೆ ಆಕೃರೆ ಇಲ್ಲದಿರುವದೇ ಅಸಂಗವೆಂಬ ಕೊಡಲಿ. ಅದು ತುದಿನಾಲಿಗೆಯು ಮಾತ್ರದ್ದಾಗಿ ಬಾರದು. ಅಂಥದ್ದು ಬಹುಕಾಲದಿಂದ ಇರುವ ಆ ಮರಕ್ಕೆ ಕಚ್ಚು ಹಾಕಲಾರದು. ಆ ಅಸಂಗತ್ವವು ಹೃದಯದಿಂದ ಮೇಲಕ್ಕೆದ್ದು ಒಂದದ್ದಾಗಿರಬೇಕು. ಸಂಸಾರವೆಲ್ಲ ದುಃಖಮಯವೆಂದು ತೋರಿದ ಮೇಲೆ ಯಾವ ವಿವೇಕಿಗೆ ತಾನೆ ಆಕೃರೆ ಇದ್ದೀತು ! ಆದರೆ ಮೇಲಿನ ಆಕೃರೆ ಮೊದಲು ಅಳಿಯಬೇಕು. ಆ ಆಕೃರಿಯನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಸುಖದುಃಖಗಳ ಹೊಡೆತ

ವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವನೆಂದರೆ ವಕ್ಕೀತೆ? ಏತಳೊಳಗೆ ತಲೆಯನ್ನಿಟ್ಟು ಒನಕೆಯ ಪೆಟ್ಟನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾದೀತೆ? ಸಂಸಾರದ ಮೇಲಿನ ಅಕ್ಕರೆ ಮೊದಲು ಇಂಗಬೇಕು.

ಅಸಂಗದ ಸಾಧನಗಳನ್ನು ಇನ್ನೂ ಹೇಳಬಹುದು. ಸದ್ವ್ಯಾಸೋಂಕು-ಮೊದಲಾಗಿ ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಮುಂದಿನ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಮೊರೆಯುವ ಸುಖಸಾಧನಗಳು ಬೇಕೆನಿಸಿದಿರುವದೂ ಹುಟ್ಟು, ಸಾವು, ಮುಪ್ಪು, ಬೆಂಸೆ ಇವುಗಳೆಲ್ಲ ದುಃಖಗಳೆಂಬ ದೋಷದ ಮಯಗಳೆಂದು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಹಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುವದೂ-ಎಂದರೆ ಹುಟ್ಟುಸಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬಸಿರಿನಲ್ಲಿರುವ ಮತ್ತು ಬಸಿರಿನಿಂದ ಹೊರಬೀಳುವ ದೋಷವೂ ಸಾವಿನಲ್ಲಿ ಬಗೆಬಗೆಯ ಸಂಕಟಗಳೆಂಬದೋಷವೂ ಮುಪ್ಪಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಜ್ಞೆ, ರಕ್ತಿ, ತೇಜಸ್ಸು-ಇವೆಲ್ಲ ಕುಗ್ಗುವ ದೋಷವೂ ಬೆಂಸೆಗಳಲ್ಲಿ ನೋವು, ಗಾಸಿ-ಮೊದಲಾದ ದೋಷವೂ ಇರುವದೆಂದೂ-ಹೀಗೆ ಹುಟ್ಟು, ಸಾವು-ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಸ್ವರೂಪವೇ ದುಃಖವಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಅವು ದುಃಖಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳಾದ್ದರಿಂದ ಎಲ್ಲವೂ ದುಃಖನೆಂಬ ದೋಷದಿಂದ ಕೂಡಿರುವದೆಂದು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅಳೆದು ಹೊಯ್ಯುವದೂ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿ ಇಲ್ಲದಿರುವದೂ ಹೆಂಡಿರು, ಮಕ್ಕಳು, ಮನೆ ಮೊದಲಾದವುಗಳೇನಾದರೂ ಕೇಡು ಒದಗಿದರೆ ಅದು ತನಗೇ ಒದಗಿದಂತೆ ಮುತಿಮೀರಿದ ಅಭಿಮಾನವಿಲ್ಲದಿರುವದೂ ಬೇಕಾದದ್ದು ಮೊರೆತಾಗ ಹಿಗ್ಗದೆ ಬೇಡವಾದದ್ದು ಗಂಟುಬಿದ್ದಾಗ ತಗ್ಗದೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಒಂದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವದೂ ಅಸಂಗದ ಸಾಧನಗಳು.

--(ಭ ೧೩-೮,೯)

ಅಸಂಗವೆಂಬ ಕೊಡಲಿಯಿಂದ ಅದನ್ನು ತುಂಡು ತುಂಡು ಮಾಡಿ ಒಗೆದ ಮೇಲೆ ಸುಖದುಃಖಗಳ ಸೋಂಕಿಲ್ಲದ ನಿತ್ಯಸುಖದ ಮೊಲಬನ್ನು ಹಾಡುಕುವದಕ್ಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಸೇರಿಕೊಂಡರೆ ಮನುಷ್ಯನು ಮತ್ತೆ ಸಂಸಾರಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗುವದಿಲ್ಲ. ಮಾಯಗಾರನಿಂದ ಆಕಾಶದ ಅರಮನೆ ಮೊದಲಾದವು ಹೊರಬಿದ್ದಂತೆ ಯಾವನಿಂದ ಈ ಸಂಸಾರವೆಂಬ ಅರಳೇಮರವು

ಮೂಲಕ್ಕೆದ್ದು ಬಹುಕಾಲದಿಂದ ಕಾಣುತ್ತಿರುವದೋ ಆ ಮೂಲವುರುಷನೆ ಸತ್ಯಸುಖದ ಹೊಲಬು. ಅವನಿಗೇ ಶರಣು ಹೋಗಬೇಕು. —(ಭ ೧೫-೪)

ಜ ಗ ತ್ತ ನ್ನು ಆ ತ್ಮ ವೆಂ ದು ನೋ ಡುವ ದು

ಅವನು ಯಾರು ? ಅವನೆ ಸಂಸಾರದ ಮೇಲಾಗಡೆಗಿರುವ ತಾಯಿ ಬೇರು. ಅದರಲ್ಲಿ ದೋಷದ ಸೆಲೆಯೆಂಬುದೇ ಇಲ್ಲ. ಚೈತನ್ಯಸ್ವಭಾವ ಉಳ್ಳ ಅದು ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನದು. ಅದಕ್ಕೇಂದಿಗೂ ಅಳಿವಿಲ್ಲ. ನಿಜವಾದ ಇರುವಿಕೆಯುಳ್ಳ ಅದರ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಆಕಾಶದ ಆರಮನೆ, ಬಿಸಿಲಗು ದುರೆನೊದಲಾವುಗಳಂತೆ ನಿಜವಾಗಿಲ್ಲದ ಲೋಕಗಳು ನಿಜವಾಗಿರುವಂತೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವವು. ಮಣ್ಣನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮಡಕೆ ಮೊದಲಾದವು ಹೇಗಿ ಲ್ಲನೋ ಹಾಗೆ ಅದರ ಆಶ್ರಯವಿಲ್ಲದೆ ಎರಡನೆಯದೇನೇನೂ ಇಲ್ಲ.

—(ಕ ೬-೧)

“ಸತ್ತಮೇಲೆ ಶರೀರಕ್ಕಿಂತ ಬೇರೆಯಾಗಿ ಮತ್ತೊಂದು ದೇಹಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಸಿಕ್ಕಿಕೊಳ್ಳುವ ಆತ್ಮನೆಂಬ ವಸ್ತು ಉಂಟೋ ಇಲ್ಲವೋ?” ಎಂದು ನಚಿಕೇ ತನು ಕೇಳಿದ್ದನಷ್ಟೆ. ಇದೇ ಆ ಆತ್ಮನೆಂಬ ವಸ್ತು. ಇದು ನಚಿಕೇತನೊ ಬ್ಬನ ಆತ್ಮವಲ್ಲ ; ಸಮಸ್ತಕ್ಕೂ ಆತ್ಮ.

(ಅ) ಮೂರು ದಿನದ ಬಾಳಿನದಾಗಿಯೂ ದುಃಖಮಯವಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಈ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಇದಕ್ಕೆ ಶರಣುಹೋಗಬೇಕು(ಭ೯-೩೩.)
(ಆ) ಹೀಗೆ ವಿವೇಕದಿಂದ ಶರಣು ಹೋಗುವದು ಉಳಿದ ಯಾವ ಪ್ರಾಣಿಗೂ ದಕ್ಕದ ಮಾತಾಗಿ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಗಂಟಲಲ್ಲಿ ಇಳಿಯಬಹುದಾದ ತುತ್ತಾಗಿದ್ದರೂ ಆ ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ವಿವೇಕಿಗಳು ಕಡಿಮೆ. ಯಾದ್ದರಿಂದ ಎಲ್ಲಿಯೋ ಸಾವಿರಕ್ಕೊಬ್ಬನು ಇತ್ತ ಕಡೆಗೆ ಕಣ್ಣು ಹಾಕುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು ಹಾಗೆ ಕಣ್ಣು ಹಾಕಿ ಸಾಧಿಸಿದವರಲ್ಲಿ ಯಾವನೂ ಒಬ್ಬನು ಮಾತ್ರ ಅದರ ನಿಜವಾದ ಬಣ್ಣವನ್ನು ಅರಿಯುತ್ತಾನೆ (ಭ ೬-೩).

ವಿಷಯಗಳ ಮೇಲೆ ಆಕರ್ಷೆಯನ್ನಿಡದೆ ಅವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಸೂರಕ್ಕೆ ತಳ್ಳಿಬಿಡುವದು ಸಾಧ್ಯವೇ ? ಇಲ್ಲ. ಹೆಂಡಿರುಮಕ್ಕಳನ್ನೆಲ್ಲ ನಡುನೀರಿ-

ನಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟು ತಾವು ದಡಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿವೆವೆಂದು ಬರಿಯ ಬಿಟ್ಟು ಸಂನ್ಯಾಸಿಗಳುಂಟು. ಅವರಿಗೆ ಹೆಂಡಿರುಮಕ್ಕಳುಮೂರನಾದರೂ ಶಿಷ್ಯರೂ ಭಕ್ತರೂ ಗಂಟುಬೀಳುವರು. ಅವರು ಕಾಡುಹರಟೆಗಳ ಗೋಜನ್ನು ಹರಿದುಕೊಂಡರೂ ವೇದಾಂತದ ಉಪದೇಶವನ್ನು ಮಾಡುವ ತೊಡಕಿಗೆ ಬೀಳುವರು. ಅವರು ಹೊಲಮನೆಗೆ ತಿರುಗದಿದ್ದರೂ ಭಿಕ್ಷಾನ್ನಿಕ್ಷಾಗಿಯಾದರೂ ಅಲೆಯುವರು. ಶರೀರದಲ್ಲಿರುವವರೆಗೂ ವಿಷಯಗಳ ಸಂಬಂಧವು ತಪ್ಪಿದ್ದಲ್ಲ. ಆದರೆ ಆ ಸಂಬಂಧವು ಗೃಹಸ್ಥರಲ್ಲಿ ಮತ್ತಷ್ಟು ಸಂಸಾರಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿರುವದು; ಸಂನ್ಯಾಸಿಗಳಲ್ಲಿ ಅದರ ಬಿಡುಗಡೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿರುವದು. ಆದರೂ ಸಂನ್ಯಾಸಿಗಳಿಗೂ ವಿಷಯಗಳ ಸಂಬಂಧವೇನೂ ತಪ್ಪಿದ್ದಲ್ಲ. ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಮೂರಕ್ಕೆ ತಕ್ಕುವದು ಸಾಧ್ಯವೂ ಅಲ್ಲ ; ಅದು ನಿಜವಾದ ಸಂನ್ಯಾಸವೂ ಅಲ್ಲ.

ಹಾಗಾದರೇನು ಮಾಡಬೇಕು ? ಪರಮಾತ್ಮನ ನಿಜವಾದ ಇರುವಿಕೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಜಗತ್ತೆಂಬುದೆಲ್ಲ ಸುಳ್ಳಾಗಿ ತೊಂದರೆಯುಳ್ಳದ್ದಾಗಿರುವದೆಂದು ಜಗತ್ತನ್ನೆಲ್ಲ ಈಶ್ವರಭಾವನೆಯಿಂದ ಮುಚ್ಚಿಹಾಕಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಬೇಕು. ಶ್ರೀಗಂಧ ಮೊರಲಾದ ಮರಗಳು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಕೊಳೆತು ಕೆಟ್ಟವಾಸನೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಉಚ್ಚಿದರೆ ಅದರ ನಿಜವಾದ ಒಳ್ಳೆ ವಾಸನೆಯಿದ್ದು ಆ ಕೆಟ್ಟ ವಾಸನೆಯನ್ನೆಲ್ಲ ಮುಚ್ಚಿಹಾಕುವದಷ್ಟೆ. ಆತ್ಮವಸ್ತುವಿನಲ್ಲಿ ಮಾಯೆಯ ಸಂಬಂಧದಿಂದ ನಾನು ಮಾಡುವನೆಂಬ ಮತ್ತು ಅನುಭವಿಸುವನೆಂಬ ಕೆಟ್ಟ ವಾಸನೆಯುಂಟಾಗಿರುವದು. ಅದನ್ನು ವಿಚಾರನಂಬ ಒರೆಗೆ ಹಚ್ಚಿ ತಿಕ್ಕಿದರೆ ಜಗತ್ತೆಲ್ಲ ಮಾಯೆಯಿಂದ ಸುಳ್ಳಾಗಿ ಎದ್ದು ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವದೆಂದು ಗೊತ್ತಾಗಿ ಅದರ ಇರುವಿಕೆಯು ಮೂಲೆಗೆ ಮುಟ್ಟಾಗಿ ಆತ್ಮವಸ್ತುವಿನ ನಿಜವಾದ ಇರುವಿಕೆಯೇ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ವಿಜೃಂಭಿಸುವದು. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯುಂಟಾದೊಡನೆ ಜಗತ್ತು ಇದ್ದಂತೆ ಕಂಡರೂ ಇಲ್ಲದಂತಾಗುವದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದರೂ ಅದರ ಸಂಬಂಧವು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಕಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳದಿರುವದು. ಹೀಗಾಗುವದೇ ನಿಜವಾದ ಸಂನ್ಯಾಸ. ಈ ಸಂನ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ಒಂದು ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿದರೆ ತನ್ನ ಅಥವಾ ಇತರರ

ಯಾವ ವಸ್ತುವಿನ ಮೇಲೆಯೂ ಬಯಕೆಯನ್ನು ಹರಿಸದೆ ಇರುವದಕ್ಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇನ್ನೊಂದು ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿದರೆ ಹೊರಗೆ ಯಾವ ವಸ್ತುವೂ ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲವೆಂದಾಗುವದರಿಂದ ಬಯಕೆಯೆಂಬುದು ತಲೇಎತ್ತುವದಕ್ಕೇ ಕಾರಣವು ತಪ್ಪುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಸಂನ್ಯಾಸವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಆಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಹೀಗಾದರೇ ಸಂಸಾರವೆಂಬ ಅರಳೇಮರವನ್ನು ನಿಜವಾಗಿ ತುಂಡುತುಂಡು ಮಾಡಿದಂತಾಗುವದು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣದ ಆ ಮರವನ್ನು ತುಂಡುತುಂಡು ಮಾಡುವದು ಹೇಗಾದೀತು? —(ಈಗ)

ನಿಜವಾಗಿ ಆತ್ಮವೆಂಬ ವಸ್ತುವೇ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ತುಂಬಿಕೊಂಡಿರುವದೆಂದು ವೇದಾಂತದ ಸಿದ್ಧಾಂತ. ವೇದವನ್ನು ಗೌರವಿಸುವವರೆಲ್ಲರೂ ಈ ಮಾತನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರೂ ಕೆಲವರು ಆತ್ಮವಸ್ತುವಲ್ಲದೆ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಬೇರೆಯಾದ ಒಗತ್ತೆಂಬ ವಸ್ತುವಿರುವದೆನ್ನುವವರೂ ಉಂಟು. ಇದು ಹೇಗೆ ಸರಿಯಾದೀತು ! ಒಗತ್ತೆಂಬುದೊಂದಿರಬೇಕಾದರೆ ಆತ್ಮವೆಂಬುದೊಂದಿಲ್ಲದ ಕಡೆ ಬೇಕಾಗುವದು. ಹಾಗೆ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಆತ್ಮವಸ್ತು ಒಂದು ಕಡೆಗೆ ಒರೆಯಾಗಿ ಸರಿದುಕೊಂಡಿರುವದಾದರೆ ಅದೂ ಜಗತ್ತಿನಂತೆಯೇ ಮೊದಲೂ ಕೊನೆಯೂ ಉಳ್ಳದ್ದಾಗಬೇಕಾಗುವದು. ಅದು ಹಾಗೆ ಇರುವದೆಂದು ವಿವೇಕಿಗಳು ಯಾರೂ ಒಪ್ಪುವದೇ ಇಲ್ಲ. ಒಪ್ಪಿದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ನಾಶವನ್ನೂ ಒಪ್ಪಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ: ಮೊದಲೂ ಕೊನೆಯೂ ಇರುವವುಗಳೆಲ್ಲ ನಾಶವಾಗುವದನ್ನು ನೋಡಿದ್ದೇನೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಆತ್ಮವೂ ಜಗತ್ತೂ ಎಲ್ಲವೂ ನಾಶವಾಗಿಬಿಟ್ಟರೆ ಕೊನೆಗೆ ಸೊನ್ನೆಯೇ ಗತಿಯಾಗುವದು. ಆತ್ಮವು ಸೊನ್ನೆಯಾದರೆ ತಾನೇ ಇಲ್ಲದಂತಾಗುವದರಿಂದ ಮನುಷ್ಯನ ಜೀವನವೆಲ್ಲ ನಿರಾಶೆಯಲ್ಲಿ ಮುಗಿಯುವದು. ಸಾಯಲಾಗಿ ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿರುವವನಿಗೆ ಯಾವ ಬಗೆಯ ಏಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ತಾನೆ ಉತ್ಸಾಹವಿರುವದು? ಮನುಷ್ಯನ ಸ್ಥಿತಿ ಹಾಗಿಲ್ಲ. ಅವನು ಇನ್ನಿಲ್ಲವೆಂಬಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿನ ಏಳಿಗೆಯನ್ನು ಪಡೆಯಬಲ್ಲ ಪ್ರಾಣಿ. ಅವನಿಗೂ ಏಳಿಗೆಯ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಇನ್ನು ಯಾರು ಏಳಿಗೆಯನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕು ? ಯಾರಿಗೂ ಏಳಿಗೆ ಇಲ್ಲವೆಂದರೆ ಇಂಥ ಜಗತ್ತಿನ ಸೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ದೇವರಿಗಾದರೂ ಏನು ಪ್ರಯೋಜನ ?

ಏನೂ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲವೆಂದರೆ ಅವನನ್ನು ಹುಚ್ಚನೆನ್ನಬೇಕಾಗುವದು. ಇದು ತಲೆತಿರುಗಿದ ಮಾತು. ಅತ್ಯಾರ್ಥರಹಿತವಾದ ಜಗತ್ತನ್ನು ನೋಡಿ ವಿಚಾರಪರರು ಅದರ ಮೂಲಪುರುಷನಾದ ತನ್ನ ಕಡೆಗೆ ಬರಲೆಂಬುದೇ ಅವನ ಉದ್ದೇಶ. ಅದರಿಂದ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲವೂ ಹೋದರೂ ಒಂದು ಉಳಿದುಕೊಳ್ಳಲೇಬೇಕು. ಆ ಒಂದನ್ನು ಕಳೆಯುವದಕ್ಕೆ ಯಾರಿಂದಲೂ ಆಗದು. ಎಲ್ಲವೂ ನಾಶವಾಗಿ ಶೂನ್ಯವಾಯಿತೆಂದರೂ ಅದಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ಒಬ್ಬ ಆತ್ಮನಿರಬೇಕಾಗುವದು. ಆತ್ಮನಿಗೆ ನಾಶವಿಲ್ಲದಿರಬೇಕಾದರೆ ಅವನು ಮೊದಲೂ ಕೊನೆಯೂ ಉಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅವನಿಗೆ ಅವಿಲ್ಲವೆಂದೊಪ್ಪಿ ಕೊಂಡರೆ ಅವನಿಗಿಂತ ಜೀವಿಯಾದ ಜಗತ್ತೆಂಬುದೊಂದಿರುವದೆಂದು ಒಪ್ಪುವದಕ್ಕೆ ಯಾರಿಗೂ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದು ಸೀಳುಬಿಡಿಯೂ ಇರುವದಿಲ್ಲ. ಆತ್ಮನಿರುವ ಕಡೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಜಗತ್ತಿರುವದೂ ಆಗುವದಿಲ್ಲ. ಒಂದೇ ಕಡೆ ಎರಡು ವಸ್ತುಗಳು ಇರುವದಸಂಭವ. ಅದರಿಂದ ಆತ್ಮವಸ್ತು ನಿಜವಾಗಿ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಇರುವದೆಂದೂ ಜಗತ್ತು ಆ ನಿಜವಾದ ಆತ್ಮವಸ್ತುವಿನ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಸುಳ್ಳಾಗಿ ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತಿರುವದೆಂದೂ ಹೊಂದಿಸಿ ಹೇಳುವದೇ ಯುಕ್ತವಾಗಿರುವದು. ಹೀಗಿರುವದರಿಂದ ಸುಳ್ಳಾದ ಜಗತ್ತಿನ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಮರೆಮಾಡಿ ನಿಜವಾದ ಆತ್ಮನ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಕಾಣುವದು ಶ್ರೇಯಸ್ಕರವೆಂಬ ಮಾತು ಬೊಗಸೆಯಲ್ಲಿ ಟ್ಟುಕೊಂಡು ತಲೆಯಮೇಲೆ ಹೊರುವದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕದ್ದಾಗಿರುವದು.

ಸುಳ್ಳಾದ ಜಗತ್ತನ್ನು ಮರೆಮಾಡಿ ನಿಜವಾದ ಆತ್ಮನನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಲೆ ಜಗತ್ತು ತನ್ನ ಹುಳು ಹೊರಬಿತ್ತೆಂದು ಬಾಲವನ್ನು ಮುರಿದುಕೊಂಡು ತಾನೆ ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟುವದು. ಅದೇ ಆ ಸುಳ್ಳಾದ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಅಕ್ಕರೆಯುಂಟಾದೀತು ! ಇದೇ ಅಕ್ಕರೆಯನ್ನು ಬಿಡುವ ಮಾರ್ಗ. ಈ ಅಕ್ಕರೆಯು ಹೋಗುತ್ತಲೆ ಅವನು, ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ತಿರುಮುವನಾಗಿದ್ದವನು ಎದ್ದು ಚಿತ್ರವರ್ತಿಯಾಗಿರುವಂತೆ, ತಾನೆ ಅನಂದಸ್ವರೂಪನಾಗಿರುವನು.

ಆತ್ಮನನ್ನು ಕಂಡವರಿಗೆ ಹುಟ್ಟುಸಾವಿಲ್ಲ

ಹೊರಗಣ ವಿಸಯಗಳೊಡನೆ ಪ್ರೇಮವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡು ಸಂಸಾರ ದಲ್ಲರುತ್ತ ತೀರ ಕೀಳಾಗಿ ಧರ್ಮಕರ್ಮಗಳ ಹಂಗು ಹರಿದುಕೊಂಡ ತೀಗೇಡಿ ಉಂಡಾಡಿಗರಿಗೆ ಸತ್ತ ಮೇಲಿನ ದಾರಿಯೆಂಬುದೊಂದಿಲ್ಲದೆ ಹುಟ್ಟುಸಾಯು ತ್ತಿರಬೇಕಾಗುವದೆಂದೂ ವರ್ಣಾರ್ಯಮಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಕೊಡವಿಕೊಳ್ಳದೆ ಅದರ ಜೊತೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕರ್ಮಗಳನ್ನೂ ಪರಹಿತಗಳನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತ ಮೇಲಾದವ ರೆನಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಕರ್ಮರಾಗಿ ಕತ್ತಲೆಯ ದಾರಿಯಿಂದ ಚಂದ್ರಲೋಕವೆಂಬ ಸ್ವರ್ಗವು ದೊರೆಯುವದೆಂದೂ ಅವರಿಗಿಂತ ಮೇಲಿನ ಮೆಟ್ಟಿಲಿನವರಾಗಿ ಈ ಲಗತ್ತಿನ ತಾಯಿಬೇರಾದ ಬ್ರಹ್ಮದ ಯೋಚನೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚುಕೊಂಡ ಉಪಾ ಸಕರಿಗೆ ಬೆಳಕಿನ ದಾರಿಯಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕವು ಸಿಕ್ಕಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ಹಾಗೆಯೇ ನೋಕ್ಷವಾಗುವದೆಂದೂ ಹೇಳಿದ್ದಾಗಿದೆಯಷ್ಟೆ. ಇವರೆಲ್ಲರಿಗಿಂತ ಮಹಾನು ಭಾವರಾಗಿ ಆ ಬ್ರಹ್ಮವನ್ನು ತಮ್ಮ ಆತ್ಮವೆಂದು ಮನಗಂಡವರಿಗೆ ಸತ್ತ ಮೇಲಿನ ದಾರಿಯ ವಿಚಾರವೇನೆಂದು ಕುತೂಹಲ ಉಂಟಾಗಬಹುದು. ದಾರಿಯೆಂಬುವೆರಡೇ. ಒಂದು ಕತ್ತಲೆಯದು ; ಒಂದು ಬೆಳಕಿನದು. ಧರ್ಮಕರ್ಮಗಳ ಹಂಗು ಹರಿದ ತೀಗೇಡಿ ಉಂಡಾಡಿಗರಿಗೆ ಹೇಗೆ ದಾರಿಯೆಂಬು ದಿಲ್ಲವೋ ಹಾಗೆ ಧರ್ಮಕರ್ಮಗಳ ಫಲಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಮೀರಿದ ಬ್ರಹ್ಮವನ್ನು ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಂಡವರಿಗೂ ದಾರಿಯೆಂಬುದಿಲ್ಲ. ಈ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಉಂಡಾಡಿಗರು ತೀರ ಕೆಳಗಿನ ತುಟ್ಟತುದಿ : ಬ್ರಹ್ಮವನ್ನರಿತವರು ತೀರ ಮೇಲಿನ ತುಟ್ಟತುದಿ. ಎರಡು ತುದಿಗಳಿಗೂ ಮುಂದೆ ದಾರಿ ಇಲ್ಲದಿರುವದು ಸಹಜವು. ಕೆಳಗಣ ಮುದಿಯವರು ದೇಹವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ತೆರಳುವರು ; ಅದರೂ ಮುಂದೆ ದಾರಿ ಇಲ್ಲ. ಮೇಲಿನ ತುದಿಯವರು ದೇಹವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಡುವದೂ ಇಲ್ಲ ; ಮುಂದೆ ದಾರಿಯೂ ಇಲ್ಲ.

‘ ಮೇಲಿನ ತುದಿಯವರೆಂದು ಹೆಸರುಗೊಂಡಿರುವವರೂ ಸಾಯುವದು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಕಾಣುವದಲ್ಲ ! ’ ಎಂದರೆ ನಿಜ. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಶರೀರವಿರುವವ ರೆಲ್ಲರೂ ಸಾಯುವದು ಕಾಣಬರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಬ್ರಹ್ಮವನ್ನರಿಯದವರ ಇಂದ್ರಿಯಗಳೂ ಮನಸ್ಸೂ ನೊದಲಾದವುಗಳು ಕಣ್ಣು ಮೊದಲಾದ ಕಡೆಗೆ

ಇಂದಲೂ ನಡುನೆತ್ತಿಯಿಂದಲೂ ಅವರ ದೇಹವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹಿಂದೆ ಹೇಗೆ ದಂತೆ ಪ್ರಯಾಣಮಾಡುತ್ತವೆ. ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನರಿತವರ ಇಂದ್ರಿಯಗಳೂ ಮನಸ್ಸೂ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡುವದೇ ಇಲ್ಲ ; ಇದ್ದಲ್ಲಿಯೇ ಇಲ್ಲವಾಗುತ್ತವೆ. ಬ್ರಹ್ಮವನ್ನರಿಯದವರಲ್ಲಿ ಫಲವನ್ನು ಕೊಡುವ ಅನೇಕ ಪುಣ್ಯಪಾವಕರ್ಮಗಳಿರುವವು. ಅವುಗಳ ಫಲವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಅವರು ಹೋಗಿ ಬರಬೇಕಾದ ಆಗತ್ಯವಿರುವದು. ಜ್ಞಾನಿಗಳ ಎಲ್ಲ ಕರ್ಮಗಳೂ ಅವರ ಜ್ಞಾನದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಸುಟ್ಟುಹೋಗಿರುವವು. ಎಂದರೆ ಅವರಿಗೆ ದೇಹೇಂದ್ರಿಯಗಳಿಂದ ನಡೆದ ಆ ಕರ್ಮಗಳಿಗೂ ದೇಹೇಂದ್ರಿಯಗಳಿಗಿಂತ ಬೇರೆಯಾಗಿ ಜ್ಞಾನ ಸ್ವರೂಪರಾದ ತಮಗೂ ಏನೂ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲವೆಂಬ ಅರಿವು ಉಂಟಾಗಿರುವದು. ಕರ್ಮಗಳು ಸುಟ್ಟುಹೋಗುವವೆಂಬ ಮಾತಿಗೆ ಇದೇ ಅರ್ಥವೆಂದು ಹೊರತು ಅವು ಕೆಟ್ಟಿಗೆಯಂತೆ ಸುಟ್ಟು ಬೂದಿಯಾಗುವವೆಂದರ್ಥವಲ್ಲ. ಜ್ಞಾನವಾವಾಗ ಕರ್ಮಗಳ ಪಾಡು ಅರಳಿಯ ಗುಡ್ಡೆಗೆ ಬೆಂಕಿ ಬಿದ್ದಂತೆ ಅಗುವದೆಂಬ ಮಾತು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಹಿಡಿಯುವದಕ್ಕೆಂದು ಹೇಳಿದ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಬೆಡಗು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅದರ ತಾತ್ಪರ್ಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೇ ಹೊರತು ಅಕ್ಷರಾರ್ಥವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಾರದು. ಹೀಗೆ ಅವರ ಕರ್ಮಗಳೆಲ್ಲ ಕಳಚಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವದರಿಂದ ಅವರ ಇಂದ್ರಿಯಗಳೂ ಮನಸ್ಸೂ ಎಲ್ಲಿಗೂ ಸಮಗ್ರವಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರು ಪ್ರಯಾಣಮಾಡುವದಿಲ್ಲ. ನ್ಯಾಸರ ಮಕ್ಕಳಾದ ಶುಕಾಚಾರ್ಯರು ಮೊಕ್ಷವನ್ನು ಬಯಸುವವರಾಗಿ ನೂರ್ಮುಂಡಲವನ್ನು ಕುರಿತು ಹೊರಟರೆಂದು ಹೇಳುವದುಂಟು. ಅವರು ಹೋಗಬಲದಿಂದ ಶರೀರದೊಡನೆಯೇ ಹಾಗೆ ಹೊರಟರೆಂದು ತೀರಬೇಕು. ಏಕೆಂದರೆ ಅವರ ಪ್ರಯಾಣವು ಜನರ ಹೇಳಿಕೆಯಂತೆ ಎಲ್ಲರ ಕಣ್ಣಿಗೂ ಕಾಣಬಂದಿರಬೇಕಾದರೆ ಪ್ರಯಾಣಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅವರು ಶರೀರದೊಡನೆಯೇ ಇರಬೇಕಾಗುವದು. ಶರೀರವಿಲ್ಲದೆ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದರೆ ಯಾರು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದರು ? ತಾವು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ತುಂಬಿರುವ ಬ್ರಹ್ಮವೆಂದು ಅರಿತಿದ್ದ ಅವರು ನೋಡುವವರಿಗೆ ಶರೀರದೊಳಗಿರುವವರ ಹಾಗೆ ನಾಯುವೆಗದಿಂದ ಅಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತ ತಮ್ಮ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಅಮೇಲೆ ಎಲ್ಲಿ ಯೋ ತಮ್ಮ ಶರೀರವನ್ನು ಉದುರಿಸಿ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ತುಂಬಿರುವ ಬ್ರಹ್ಮವಾದರು. ಇಲ್ಲಿ

ನಾವು ಜ್ಞಾನಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರಯಾಣವಿಲ್ಲವೆನ್ನುವದು ಇಲ್ಲಿಯೇ ದೇಹವನ್ನು ಉದುರಿಸಿದವರ ಮಾತು. ಸಾವೆನ್ನುವದು ದೇಹಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟದ್ದು. ಜ್ಞಾನಿಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಿರುವಂತೆ ಹೊರಗಣವರಿಗೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದ ದೇಹವು ಸಾಯುವದು. ಇತರರ ದೇಹವು ಸತ್ತಾಗ ಅದರೊಳಗಿದ್ದ ಇಂದ್ರಿಯಗಳೂ ಮನಸ್ಸೂ ಪ್ರಾಣವೊಡನೆ ಪ್ರಯಾಣಮಾಡುವವು. ಜ್ಞಾನಿಯ ದೇಹವು ಸತ್ತಾಗ ಅದರೊಳಗಿದ್ದ ಇಂದ್ರಿಯಗಳೂ ಮನಸ್ಸೂ ಪ್ರಯಾಣಮಾಡುವದಿಲ್ಲ. ಇದೇ ವಿಶೇಷ. ಆ ಮನಸ್ಸೂ ಇಂದ್ರಿಯಗಳೂ ಇದ್ದಲ್ಲಿಯೇ ಇಲ್ಲವಾಗುವವು- ಎಂದರೆ ಪರಮಾತ್ಮನಲ್ಲಿ ಲಯವಾಗುವವು. —(ಸೂ ೪-೨-೬, ೭)

ಯಾರಿಗೆ ಇಂದ್ರಿಯಗಳೂ ಮನಸ್ಸೂ ಹೀಗೆ ಪರಮಾತ್ಮನಲ್ಲಿ ಲಯವಾಗಿ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ತುಂಬಿರುವ ಬ್ರಹ್ಮತ್ವ ಉಂಟಾಗುವದೋ ಅವರು ಇತರರಂತೆ ಮತ್ತೆ ಹುಟ್ಟುವದಿಲ್ಲ. ಇಂದ್ರಿಯಗಳೂ ಮನಸ್ಸೂ ಇದ್ದರಷ್ಟೆ ಮತ್ತೆ ಹುಟ್ಟುವದು ! ಅವುಗಳ ಕೊಡರನ್ನೆಲ್ಲ ಹರಿದುಕೊಂಡು ನೋಡುವವನು ಅಂಗೈಯೊಳಗಣ ನೆಲ್ಲಿಯಕಾಯಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡವರಿಗೆ ಹುಟ್ಟು ನ್ನೆಲ್ಲಿಯದು ? ಹುಟ್ಟುವಿಕೆಯೆಂಬುದು ಅನೇಕ ದುಃಖಗಳ ತಾರುಮನೇ. ಹುಟ್ಟಿದರೂ ನೆಲೆಯಾಗಿರುವ ಸಂಧವಿಲ್ಲ. ಇಂಥ ಹುಟ್ಟು ಆ ಮಹಾತ್ಮರ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಸುಳಿಯುವದಿಲ್ಲ. —(ಭ ೮-೧೫)

ಇಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಂಶಯವು ಬರುತ್ತದೆ. ಅದೇನೆಂದರೆ: “ ಅವನು ಬ್ರಹ್ಮವನ್ನರಿಯುವದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಮಾಡಿದ ಮತ್ತು ಬ್ರಹ್ಮನಾದ ಮೇಲೆ ಮಾಡುವ ಎಷ್ಟೋ ಕರ್ಮಗಳು ಇರುವಾಗ ಅವೆಲ್ಲ ಫಲವನ್ನು ಕೊಡದೆ ಹೇಗೆ ಹೋದಾವು ? ಪ್ರಾರಬ್ಧ ಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವದೂ ಫಲವನ್ನು ಕೊಡದೆ ಹೋಗುವದಿಲ್ಲವಷ್ಟೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಆ ಕರ್ಮಗಳ ರಾಶಿಯೂ ಕೊನೆಯ ಪಕ್ಷ ಒಂದು ಒಮ್ಮೆವನ್ನಾದರೂ ಕೊಟ್ಟು ತಮ್ಮ ಫಲಗಳನ್ನು ಉಣ್ಣಿಸಿ ತೀರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇದಿಲ್ಲದೆ ಹೋದರೆ ಮಾಡಿದ ಕರ್ಮಗಳೆಲ್ಲ ಮಣ್ಣು ಮುಕ್ತಿ ಹೋಗಿ ಶಾಸ್ತ್ರದ ಮಾತು ಸುಳ್ಳಾಗುತ್ತದೆ. ” ಈ ಸಂಶಯಕ್ಕೆ ಪರಿಹಾರವಿದೆ. ಕರ್ಮವೆಂಬುವೆಲ್ಲ ಹುಟ್ಟನ್ನು ಕೊಡುವವೆಂಬ ಮಾತು ನಿಜ. ಆದರೆ ಆ ಹುಟ್ಟನ್ನು ಕೊಡಬೇಕಾದರೆ ಅವರಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮವನ್ನರಿಯದಿರುವಿಕೆ,

ಬಯಕೆ-ಇವುಗಳ ಬೀಜಗಳಿರಬೇಕು. ಆ ಬೀಜಗಳಿರುವ ಕಡ್ಡಗನು ಮಾತ್ರವೇ ಹುಟ್ಟನ್ನು ಕೊಡುವನೆಂದು ಎಷ್ಟೋ ಕಡಿ ಹೇಳಿರುವುದುಂಟು. ಬ್ರಹ್ಮದ ಅರಿವಾಗುತ್ತಲೆ ಆ ಅರಿವೆಂಬ ಬೆಂಕಿಯಿಂದ ಆ ಬೀಜಗಳು ಹುರಿದು ಹೋಗುವವು. ಹುರಿದ ಬೀಜಗಳು ಹೇಗೆ ಹುಟ್ಟಲಾರವೋ ಹಾಗೆ ಬ್ರಹ್ಮನ ನ್ನರಿತನನ ಕರ್ಮಗಳು ಹುಟ್ಟನ್ನು ಕೊಡುವವಿಲ್ಲ. ಬ್ರಹ್ಮದ ಅರಿವಾಗುತ್ತಲೆ ಆ ಅರಿವೆಂಬ ಬೆಂಕಿಯು ಆ ಅರಿವು ಬಂದ ಮೇಲೆ ಮಾಡುವ ಕರ್ಮಗಳ ಬೀಜಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಹುರಿಯುವದೆಂದು ಹೇಳಿ ಹಿಂದಿನ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಹಿಂದಿ ನಂತೆಯೇ ಉಳಿಸಬಾರದು. ಅದು ಅನೇಲಿನದಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ತಗಲಿ ಹಿಂದಿ ನದನ್ನು ಉಳಿಸುವದಿಲ್ಲ. ಆಗ ಮುಂದಿನ ಮತ್ತು ಹಿಂದಿನ ಎಲ್ಲ ಕರ್ಮಗಳ ಬೀಜಗಳೂ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಹುರಿದುಹೋಗುವವು. ಬ್ರಹ್ಮದ ಅರಿವು ಬರುತ್ತಲೆ ಅವರ ಸೆಕೆ ಎಲ್ಲ ಕರ್ಮಗಳಿಗೂ ಏಕಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಹತ್ತುವದು. ಪ್ರಾರಬ್ಧ ಕರ್ಮವೂ ಕರ್ಮಪಾದ್ಧರಿಂದ ಅದೂ ಹುರಿದುಹೋಗಿರುವದೆನ್ನು ಬೇಕಾದರೂ ಅವ ರಲ್ಲಿ ಯಾವದೂ ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನರಿತವನಿಗೆ ಫಲವನ್ನು ಕೊಡುವೆ ಹೋಗವು ವಂತೆ ಈ ರಾಶಿಯೂ ಫಲವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆನ್ನುವದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಬಿಟ್ಟ ಬಾಣವು ಗುರಿಗೆ ತಗಲಿಯೇ ಬೀಳಬೇಕು. ಪ್ರಾರಬ್ಧವು ಅವಶಂತೆ ಫಲ ವನ್ನು ಕೊಟ್ಟೇ ತೀರುವದು. ಇನ್ನೂ ಬಿಡದಿರುವ ಬಾಣವು ಇನ್ನೆ ಕಡೆಯೇ ಸುಮ್ಮನಾಗುವಂತೆ ಫಲವನ್ನು ಕೊಡುವದಕ್ಕೆ ಹೊರಟಿಲ್ಲದ ಕರ್ಮಗಳು ಇವ್ವ ಲ್ಲಿಯೇ ಬೀಜರಕ್ತಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವದರಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನರಿತವನು ಮತ್ತೆ ಹುಟ್ಟುವದಕ್ಕೆ ದಾರಿ ಇಲ್ಲ.

-- (ಭ ೧೩-೨೩)

ಯಾವನಿಗೆ ಬಯಸತಕ್ಕ ವಸ್ತುವೆಂಬುದೊಂದಿಲ್ಲವೋ ಯಾವನು ಎಲ್ಲಿ ಲ್ಲಿಯೂ ತುಂಬಿರುವ ಬ್ರಹ್ಮವೆ ತಾನೆಂದು ಅರಿತಿರುವನೋ ಅವನು ನಿಜವನ್ನರಿ ತವನು. ಇವನು ಮತ್ತೆ ಹುಟ್ಟುವದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುವ ಮಾತಿಗೆ ಕಾಲಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ದೃಷ್ಟಾಂತವಿದೆ. ಯಾವನು ಕದ್ದಿರಬಹುದೆಂದು ತೋರುತ್ತದೋ ಅವನನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಲೆಂದೂ ಕದ್ದಿದ್ದರೆ ಅವನಿಗೆ ತಕ್ಕ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಕೊಡ ಲೆಂದೂ ಅರಸನ ಕಡೆಯ ಆಳುಗಳು ಅವನ ಕೈಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಹಿಡಿದು ಕೊಂಡು ಎಳೆತರುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಇವನು ಇಂಥವನ ಪರಮಾರ್ಥವನ್ನು ಕಳ್ಳತನದಿಂದ

ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿರುವನೆಂದು ಹೇಳಿ ಅವನನ್ನು ನ್ಯಾಯಾಧಿಪತಿಯ ಮುಂದೆ ನಿಲ್ಲಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ಅವನು ತಾನು ಕದ್ದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಇಂಥ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲೊಂದು ಸದ್ಭಕ್ತಿ ಇತ್ತು. ಅವನ ನಿಜವನ್ನು ತಿಳಿಯುವದಕ್ಕಾಗಿ ನ್ಯಾಯಾಧಿಪತಿಯು ಅವನ ಕೈಯಲ್ಲೊಂದು ಕಾದ ಕಬ್ಬಿಣದ ತುಂಡನ್ನಿಡಹೇಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವನು ಕದ್ದವನಾಗಿದ್ದು ಪೊರಗೆ ಇಲ್ಲವೆಂದರೆ ತಾನು ಸುಳ್ಳನ್ನು ಮುಂದೆ ಹಿಡಿದದ್ದರ ಫಲವಾಗಿ ಅವನ ಕೈ ಸುಟ್ಟುಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆಗ ಅವನಿಗೆ ತಕ್ಕ ಶಿಕ್ಷೆಯೂ ಆಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅವನು ಕದ್ದಿಲ್ಲದೆ ಇದ್ದರೆ ನಿಜವನ್ನು ಮುಂದೆ ಹಿಡಿದದ್ದರ ಫಲವಾಗಿ ಅವನ ಕೈ ಸುಡದೆ ಇರುತ್ತಿತ್ತು. ಆಗ ಅವನಿಗೆ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಹೀಗೆ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಮದ ತಪಸ್ಸು ನಿಜವನ್ನು ಹಿಡಿದಿರುವವನಾಗುವದರಿಂದ ಮತ್ತೆ ಶರೀರದ ಕಬ್ಬಿನೊಳಕ್ಕೆ ಬರಬೇಕಾಗುವದಿಲ್ಲ. —(ಛಾಂ ೬-೧೬-೧..೩)

ಸಂಸಾರವೆಂಬ ಅರಳೇಮರದ ಮೇಲೆ ಹತ್ತಿರುವವರೆಗೂ ನಾವು ಅಜ್ಞಾನವೆಂಬ ಬಲವಾದ ಸಿದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದರ ಹಿಂದೊಂದು ಅನರ್ಥವೆಂಬ ಕನಸನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಿರುವೆವಷ್ಟೆ. ಇದರಲ್ಲಿದ್ದುಕೊಂಡೇ ನಾವು ಇದರ ತಾಯಿದೊರಾದ ಆತ್ಮನನ್ನು ತಿಳಿಯಲಾಗುವದು. ಇದನ್ನು ನಾವು ತಿಳಿಯದೆ ಹೋದರೆ ಹುಟ್ಟು, ಸಾವು-ಮೊದಲಾದ ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲದಷ್ಟು ಕುತ್ತುಗಳ ಬಾಯಿಗೆ ತುತ್ತಾಗುವೆವು. ಇದನ್ನು ತಿಳಿದವರು ಸಾವಿನ ಕಣ್ಣೆಯನ್ನು ಕಳಚಿಕೊಳ್ಳುವರು. ಇದನ್ನು ಅರಿಯದವರು ಹುಟ್ಟು, ಸಾವು-ಮೊದಲಾದ ದುಃಖದಿಂದ ದುಃಖಕ್ಕೇ ಸಾಗುತ್ತಿರುವರು. ಇವರಿಗೆ ಅವರ ಬಿಡುಗಡೆಯೆಂಬುದಿಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ. —(ಬೃ ೪-೪-೧೪)

ಆ ತ್ವ ನ ನ್ನು ಇ ಲ್ಲಿ ಯೇ ಕಾ ಣ ಬೇ ಕು

ಆದ್ದರಿಂದ ಶರೀರವು ಸಾಯುವದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆಯೇ ಆ ಬ್ರಹ್ಮವಿಚಾರವನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿಕೊಂಡು ಕುಡಿದು ತನ್ಮಯನಾಗಬೇಕು. ಅಂಥವನಿಗೆ ಸಂಸಾರವೆಂಬ ಕಣ್ಣೆಯು ಕಳಚಿಕೊಂಡುಹೋಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆ ಮಾಡದೆ ತಾನು ಬ್ರಹ್ಮಕ್ಕೆ ದೂರನಾಗಿಯೇ ಉಳಿದರೆ ಅವನು ತನ್ನ ಪುಣ್ಯದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ

ಎಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲ ಉತ್ತಮಲೋಕದಲ್ಲಿ ದೈವರೂ ಸೃಷ್ಟಿ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಭೂಮಿ ಮೊದಲಾದವುಗಳು ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗುವಾಗ ಇವನೂ ಶರೀರವೆಂಬ ಹೊರಲಾರದ ಹೊರೆಯನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಈ ಲೋಕದ ಸಂಸಾರವೆಂಬ ರಂಗಮಂಟಪಕ್ಕೆ ಇಳಿಯಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿಯೇ ಆತ್ಮನನ್ನು ಕಾಣುವ ಹೆಣಗಾಟವನ್ನೆಲ್ಲ ಮಾಡಬೇಕು. ಆ ಬ್ರಹ್ಮಸ್ವರೂಪದ ಆರಿವು ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಮೈಗೂಡಿದ ಹಾಗೆ ಬೇರೆ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಆಗುವದಿಲ್ಲ. ಕನ್ನಡಿಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಮುಖವನ್ನು ಹಾಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತೇವೋ ಹಾಗೆ ಹೊಲಸನ್ನೆಲ್ಲ ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮವನ್ನು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಟ್ಟಿದಂತೆ ಕಾಣಬಹುದು. ಬೇರೆ ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಪುಣ್ಯಪಾಪಗಳ ಫಲಗಳನ್ನು ನಮ್ಮ ಬಾಯಿಗೆ ತುರುಕುವವುಗಳೇ ಹೊರತು ಬ್ರಹ್ಮದ ದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಗತಕ್ಕವುಗಳಲ್ಲ. ಭೂಲೋಕಕ್ಕಿಂತ ಮೇಲುಗೈ ಆದದ್ದೆನಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಪಿತೃಲೋಕದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಪುಣ್ಯದ ಫಲವಾಗಿ ಅದರ ದರ್ಶನವಾಗುವ ಯೋಗವೇನಾದರೂ ಒದಗಿದರೆ ಆ ದರ್ಶನವು, ಎಚ್ಚರದ ವಾಸನೆಯಿಂದ ಕನಸಿನ ನೋಟಗಳೆಲ್ಲ ಹೇಗೆ ಅಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿರುವವೋ ಹಾಗೆ, ಅಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಆದೀತು. ಏಕೆಂದರೆ: ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಗಿಂತ ಅಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ಸುಖಾನುಭವಕ್ಕೆ ಬಾಯಿಸೀರು ಸುರಿಯುವದು ಹೆಚ್ಚು. ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಗಂಧರ್ಮಲೋಕದ ಮಾತು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ಅಲ್ಲಿಯೂ ಅದು, ನೀಲನಲ್ಲಿ ಕಾಣುವ ನೆರಳಿನಂತೆ, ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿಲ್ಲದಿರುವದು. ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ಸುಖದ ಬಾಯಾರಿಕೆ ಹೆಚ್ಚಿರುವ ಕಡೆ ಬ್ರಹ್ಮವಿಚಾರವು ಸುಳಿಯುವದಿಲ್ಲ. ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿಯೂ ಬ್ರಹ್ಮವು ಒಲಿಯದಿರುವದಕ್ಕೆ ಇಂದ್ರಿಯಸುಖದ ಬಯಕೆಯೇ ಕಾರಣ. ಬಯಕೆಯು ಅದಕ್ಕೆ ಬಲವಾದ ಅಡ್ಡಿ ಬೇರೆ ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಅಡ್ಡಿಯು ಮತ್ತಷ್ಟು ಹುರಿಗೂಡಿರುವದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಬೇರೆ ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಬ್ರಹ್ಮವನ್ನು ಕಾಣಬಹುದೆಂದು ಶಾಸ್ತ್ರಕಾರರು ಎಷ್ಟೋ ಹೇಳಿದ್ದರೂ ಅಲ್ಲಿ ಅದು ಕಾಣಬರುವದರ ಹಣೆಯ ಬರೆಹವು ಮಸುಕೆ. ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕ ಒಂದರಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಬಿಸಿಲು ಮತ್ತು ನೆರಳುಗಳಂತೆ ಅದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಾಣುವದು. ಆ ಲೋಕವು ದೊರೆಯಬೇಕಾದರೆ ಬಹು

ಹೆಚ್ಚಿನ ಪುಣ್ಯಕರ್ಮಬೇಕು ; ಬಹು ಹೆಚ್ಚಿನ ಉಪಾಸನೆ ಬೇಕು. ಆದ್ದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿಯೇ ಅದನ್ನು ಕಾಣುವ ಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. —(ಕ ೬-೪,೫).

ಬ್ರಹ್ಮವನ್ನು ಅರಿಯುವದಕ್ಕೆ ಯಾರಿಗೂ ಯಾವ ಹೆಚ್ಚುಗಟ್ಟಲೆಯ ಯೋಗ್ಯತೆಯೂ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ತನಗಿಂತ ಬೇರೆಯಾದವುಗಳನ್ನು ದೊರಕಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕಾದರೆ ಆ ಬಗೆಯ ಯೋಗ್ಯತೆ ಬೇಕಾದೀತು. ಬ್ರಹ್ಮವು ಎಲ್ಲರ ಆತ್ಮ. ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ಅರಿಯುವದಕ್ಕೇನು ಬೇಕು ? ಅರಿಯಬೇಕೆಂಬ ಮನಸ್ಸೊಂದು ಬೇಕು. ಇಷ್ಟೆ. 'ಮನಸ್ಸಿದ್ದರೆ ಮಹಾದೇವ'—ಎಂದು ಗಾದೆಯುಂಟು. ಆದ್ದರಿಂದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನೂ ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ಅರಿಯುವ ಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.

೩—ವೇದಾಂತದ ವಿಚಾರ

ತಾ ನ ಲ್ಲ ದ ವು ಗ ಳ ನ್ನು ತಾ ನೆ ಂ ಬ ತ ಪು ಣ್ಣ ತಿ ಳಿ ವು

ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ಅರಿಯಬೇಕೆಂಬ ಮಾತು ಜನರಿಗೆ ಹುಚ್ಚರ ಕನವರಿಕೆಯಂತೆ ತೋರಬಹುದು. ಏಕೆಂದರೆ: ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ಹೊಸದಾಗಿ ಅರಿಯುವದೇನು? ತಾನಲ್ಲದ್ದನ್ನು ಅರಿಯಬೇಕೆಂದರೆ ಒಪ್ಪಿತು. ಏಕೆಂದರೆ: ತಾನಲ್ಲದ ಎಲ್ಲ ವಿಷಯಗಳೂ ತನಗೆ ತಿಳಿದಿರುವದಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು ಉಳಿದಿರುವದು. ತಾನಲ್ಲದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಉಪಯೋಗಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿರುವದರಿಂದ ಆ ಉಪಯೋಗದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ನಾಗರಿಕತೆಯನ್ನು ಹೊಂದುವದಕ್ಕಾಗಿಯೂ ಆ ವಸ್ತುಗಳ ವಿಚಾರವನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ತಿಳಿದಿರುವದು. ಅಗತ್ಯವಾಗಿರುವದು. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವೆಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ನಡೆಯುವ ಸಡಗರದಲ್ಲಿ ಬರೀ ಈ ವಿಚಾರವೇ ಇರುವದು. ಈ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಅರಿವು ತನಗೆ ಉಂಟಾಗಬೇಕೆಂಬ ಸೊಲ್ಲು ಕೂಡ ಇಲ್ಲ ಮತ್ತು ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ಅರಿಯಬೇಕೆಂಬ ಮಾತಿಗೆ ಅರ್ಥವೂ ಇಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ: ತನ್ನ ಅರಿವು ತನಗಿಲ್ಲದೆ ಯಾವ ನಡೆವಳಿಯೂ ಸಾಗುವದೇ ಇಲ್ಲ. ತಾನೆಂ

ದರೆ ದೇಹ, ಇಂದ್ರಿಯಗಳು, ಮನಸ್ಸು ಮತ್ತು ಪ್ರಾಣ-ಇವುಗಳ ಗುಂಪೆಂದು ಎಂಥ ದಡ್ಡರಿಗೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗೊತ್ತು. ಇದನ್ನೇ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಮೆಲಕು ಹಾಕುವದೇನು ?

(ಅ) ಲೋಕದಲ್ಲಿರುವ ಸ್ಥಿತಿ ಹೀಗೆಯೇ ಸರಿ. ಇದನ್ನು ಅಲ್ಲವೆನ್ನು ವದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಈ ನಮ್ಮ ಸ್ಥಿತಿಯು ಏನೇಕದಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದಲ್ಲವೆಂದೂ ಮಂಕುಬೂದಿಯ ಜೇಳುವೆಗೊಳಗಾದವರು ಒಂದನ್ನು ಇನ್ನೊಂದನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿಯುವಂತೆ ಇರುವವೆಂದೂ ಆ ಮಂಕನ್ನು ಹರಿದುಕೊಂಡ ಏನೇಕಿಗಳು ಹೇಳುವರು. (ಅ. ಭಾ). (ಆ) ಈ ಮಾತು ನಿಜವಾದರೆ ನಾವು ನಮ್ಮ ಸ್ವರೂಪವೆಂದು ತಿಳಿದಿರುವುದು ನಾವಲ್ಲವಾಗಬೇಕಾಯಿತು. ನಾವು ನಮ್ಮ ಸ್ವರೂಪವೆಂದು ತಿಳಿದಿರುವದೇ ನಾವೇನೋ ಅಥವಾ 'ಬೇರೆಯೋ' ಎಂಬದನ್ನು ಗೊತ್ತುಮಾಡುವದಕ್ಕಾಗಿ ನಾವು ನಮ್ಮ ಸ್ವರೂಪವೆಂದು ತಿಳಿದಿರುವದನ್ನು ನಮ್ಮ ಅನುಭವವೆಂಬ ಒರೆಗಲ್ಲಿಗೆ ತಿಕ್ಕಿ ನೋಡೋಣ. ಎಚ್ಚರದ ದೇಹ ನೊದಲಾದವುಗಳ ಗುಂಪನ್ನು ನಾವೆನ್ನುತ್ತೇವಷ್ಟೆ. ಈ ಗುಂಪೇ ನಾವಾದರೆ ಈ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಯಾವದಾದರೊಂದಿಷ್ಟು ಕಡಿಮೆಯಾದರೂ ನಾವು ಕಡಿಮೆಯಾಗಬೇಕು. ದೇಹವೂ ಇಂದ್ರಿಯಗಳೂ ಕೆಟ್ಟರೂ ಮನಸ್ಸು ಪಲ್ಲಟವಾದರೂ ನಾವು ಕೆಡದೆಯೂ ಪಲ್ಲಟವಾಗದೆಯೂ ಇರುವೆವು ಇದರ ಮೇಲೆ ಅವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ನಮ್ಮವುಗಳೆಂದು ನಾವೇ ಬಾಯಿಬಿಟ್ಟು ಹೇಳುವಾಗ ಅವೇ ಹೇಗೆ ನಾವಾದೇವು ? ಇನ್ನೊಂದು ವಿಚಾರವನ್ನು ನೋಡಿ. ನಾವು ಕನಸುಗಾಣುವಾಗ ಎಚ್ಚರದ ದೇಹದ ಅರಿವೇ ಇಲ್ಲದವನಾಗುವದರಿಂದ ಆಗ ಮಾಡುವ ನಡೆವಳಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಸ್ವರೂಪವು ಕಡಿಮೆಯಾಗಬೇಕಷ್ಟೆ. ಹಾಗಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಎಚ್ಚರದ ನಮಗೂ ಕನಸಿನ ನಮಗೂ ಏನೂ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಇಲ್ಲ. ಹೀಗೆಯೇ ನಾವು ಸತ್ತು ಮತ್ತೆ ಹುಟ್ಟುವಾಗ ಈಗಿನ ದೇಹ ಎಲ್ಲದೆ ಮತ್ತೊಂದು ದೇಹವು ಗಂಟು ಬಿದ್ದಿರುವದು. ಆದರೂ ಈ ನಮಗೂ ಆ ನಮಗೂ ಏನೂ ಭೇದವಿರುವದಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು ನಾವು ತನಿದ್ರಿಯಲ್ಲಿರುವಾಗ ಎಚ್ಚರದ ದೇಹ, ಇಂದ್ರಿಯಗಳು, ಮನಸ್ಸು, ಪ್ರಾಣ—ಈ ಯಾವದರ ಅರಿವೂ ಇಲ್ಲದವನಾಗುವದರಿಂದ ಆಗ ನಮ್ಮ ಸ್ವರೂಪವು ಇಲ್ಲವೆಂದೇ

ಹೇಳಬೇಕಾಗುವುದು ಆದರೆ ಎಚ್ಚತ್ತು ಮೇಲೆ ನಾವು ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತೂ ಸುಖವಾಗಿ ನಿದ್ರೆಮಾಡಿದೆವೆಂದು ನಮ್ಮ ಅನುಭವವನ್ನು ಹೇಳುವದರಿಂದ ತನಿಸಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ನಾವಿದ್ದೆವೆಂದು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಟ್ಟಿದಂತೆ ಕಾಣುವದು. ಆಗ ಸಾವಿಲ್ಲದೆ ಇದ್ದರೆ ಆ ಅನುಭವವು ನಮಗೆ ಅಗುತ್ತಲೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅದ್ದರಿಂದ ಆಗ ನಾವು ಇದ್ದೆವು. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ. ಎಚ್ಚರದ ಸಮಗೂ ಕನಸಿನ ಸಮಗೂ ತನಿಸಿದ್ರೆಯ ಸಮಗೂ ಯಾವ ಹೆಚ್ಚು ಕಡೆಮೆಯೂ ಇಲ್ಲದೆ ಸಾವು ಯಾವಾಗಲೂ ಅಚ್ಚಳಿಯದವರಾಗಿರುವೆವು. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿದರೆ ಎಚ್ಚರದ ದೇಹ ಪೊದಲಾದವುಗಳ ಗುಂಪನ್ನು ಸಾವೆನ್ನುವದರಲ್ಲಿ ಹುರುಳು. ದೇಹ ಪೊದಲಾದವುಗಳು ನಮಗಿಂತ ಜೀವಿಯಾದವುಗಳು. ಅವುಗಳನ್ನು ಸಾವೆಂದು ತಿಳಿಯುವದು ಒಂದನ್ನು ಇನ್ನೊಂದನ್ನಾಗಿ ತಪ್ಪುತಿಳಿದದ್ದಾಗಿರುವದಲ್ಲದೆ ಮತ್ತೇನು? ಈ ಉದಾಹರಣೆಯಲ್ಲಿ ಹೊರಗಣ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಅವುಗಳನ್ನು ತಾನೆಂದು ತಪ್ಪು ತಿಳಿದಂತಾಗುವದು.

ಹಾಗಾದರೆ ತಾನು ಯಾರು? ವಿಚಾರಕ್ಕೆ ಹೊರಟರೆ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯುಂಟಾಗುವದರಿಂದಲೆ ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ಅರಿಯಬೇಕಾದದ್ದಿರುವದು. ತನ್ನ ಅರಿವನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡೇ ಎಲ್ಲ ಸಡೆವಳಿಕೆಗಳೂ ಸಾಗುವವೆಂದು ಹೇಳಿದ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಕೊಂಡಿರುವ ತನ್ನ ಅರಿವು ತಪ್ಪಾದದ್ದೆಂದು ತೋರಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಆದರೆ ಮುಂದಿನ ಎಲ್ಲ ಸಡೆವಳಿಕೆಗಳೂ ತಪ್ಪಾದ ತಳಹದಿಯುಳ್ಳವುಗಳೆಂದು ಹೊಸದಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕಾದದ್ದೇ ಉಳಿದಿಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ ಮನುಷ್ಯನ ಸಡೆವಳಿಕೆಗಳೆಂಬ ಮೇಲುಮಹಡಿಗಳು ತಪ್ಪುತಿಳಿವೆಂಬ ತಳಹದಿಯ ಮೇಲೆ ಮುಗಿಲುಮುಟ್ಟುತ್ತಿರುವವು. ಪ್ರಾಸಂಗಿಕವು ಸಡೆಸುವ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವು ಈ ಮೇಲುಮಹಡಿಗಳ ಅಂದವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಮಾತ್ರವೇ ಹೊರತು ತಳಹದಿಯನ್ನು ಗಟ್ಟಿಗೊಳಿಸುವದಾಗಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಶಾಸ್ತ್ರಕಾರರು ಹೊಟ್ಟೆಯ ಪಾಡಿನ ಆ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಅವಿದ್ಯೆಯೆಂದು, ಎಂದರೆ ತಿಳಿಗೇಡಿತನದ್ದೆಂದು ಕರೆಯುವರು. ಅದನ್ನು ವಿದ್ಯೆ ಎನ್ನುವದು ಉಪಚಾರದ ಮಾತು. ತಳಹದಿಯನ್ನು ಗಟ್ಟಿಗೊಳಿಸುವ ವಿದ್ಯೆಯೇ ನಿಜವಾದ ವಿದ್ಯೆ. ತನ್ನ ನಿಜಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ತಾನು ಅರಿಯುವದು ತಳಹದಿಯನ್ನು ಗಟ್ಟಿಗೊಳಿಸು

ನದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅದು ವಿದ್ಯೆ. ಹೊರಗಣ ವಸ್ತುಗಳ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಇನ್ನಿಲ್ಲನೆಂಬಷ್ಟು ತಿಳಿದರೂ ತನ್ನ ನಿಜವನ್ನು ತಾನು ತಿಳಿಯದಿದ್ದರ ಅದೆಲ್ಲ ಆಕಾರದ ಅರಮನೆ. ಹೊರಗಣ ವಸ್ತುಗಳ ವಿಚಾರವನ್ನೆಲ್ಲ ಮುಗಿಸಿರುವೆನೆಂದು ಧ್ವಂಸವನ್ನು ಎಣ್ಣೆಗೆ ಮೇಲಕ್ಕೆತ್ತುವವರಲ್ಲಿಯೂ ತಮ್ಮ ನಿಜವು ತಮಗೆ ತಿಳಿದಿರುವ ಸಂಭವವು ಬಹುಕಡಿಮೆ. ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ಅರಿಯಬೇಕೆಂಬ ಕಡೆಗೆ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಹಾಕುವವರು ಬಹು ಕಡಿಮೆಯಾದರೂ ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ಅರಿಯಬೇಕೆಂದು ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಎಚ್ಚರಗೊಳಿಸುವದು ಸಹಜವಾಗಿರುವದು. ತಾನು ಯಾರೆಂಬ ಮಾತಿಗೆ 'ನಿಜವಾದ ಆತ್ಮ' ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಮುಂದೆ ಒಂದು ಪ್ರಕರಣವೆ ಉತ್ತರವಾಗಿರುವದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಈಗ ಇಲ್ಲಿ ಆ ವಿಚಾರವನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಕೆದಕುವದಕ್ಕೆ ಹೋಗುವದು ಬೇಡ. ಕುತೂಹಲವನ್ನು ಕಳೆಯುವದಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದು ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳಬೇಕೆಂದರೆ ದೇಹ ಮೊದಲಾದವುಗಳಲ್ಲಿ ರಕ್ತಿಯನ್ನು ತುಂಬುವ ಜೈತನ್ಯವೇ ತಾನು.

ಇರಲೆ. ಮೇಹ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ತಾನೆಂಬ ತಪ್ಪು ತಿಳಿವಿನ ವಿಷಯವನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾಯಿತಷ್ಟೆ. ಅವುಗಳ ಧರ್ಮಗಳನ್ನೂ ತನ್ನದೆಂದು ತಿಳಿಯುವದುಂಟು. 'ನಾನು ಬಡವಾಗಿದ್ದೇನೆ' ಎಂಬ ಮುಂತಾದ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ತನ್ನದೆಂದು ಹೇಳುವ ಬಡತನವೆಂಬ ಧರ್ಮವು ದೇಹದ್ದು. 'ನಾನು ಮೂಕ' ಎಂಬ ಮುಂತಾದ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ತನ್ನದೆಂದು ಹೇಳುವ ಮೂಕತನವೆಂಬ ಧರ್ಮವು ಇಂದ್ರಿಯದ್ದು. 'ನಾನು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ' ಎಂಬ ಮುಂತಾದ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ತನ್ನದೆಂದು ಹೇಳುವ ಬಯಕೆಯೆಂಬ ಧರ್ಮವು ಮನಸ್ಸಿನದು. ಹೀಗೆ ತಾನಲ್ಲದ ವಸ್ತುಗಳ ಧರ್ಮವನ್ನು ತನ್ನದೆಂದು ತನ್ನ ಮೈಮೇಲೆ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುವದೂ ತಪ್ಪು ತಿಳಿವಳಿಕೆ.

—(ಅ. ಭಾ)

ತಾನು ಹೊರಗಣವನೆಂಬ ತಪ್ಪು ತಿಳಿವು

(ಅ) ಹೊರಗಣ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ತಾನೆಂದೂ ಅವುಗಳ ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ತನ್ನದೆಂದೂ ತಪ್ಪು ತಿಳಿದಂತೆ ತನ್ನನ್ನು ಹೊರಗಣ ವಸ್ತುಗಳೆಂದೂ ತನ್ನ ಧರ್ಮಗಳನ್ನೂ ಹೊರಗಣ ವಸ್ತುಗಳ ಧರ್ಮಗಳೆಂದೂ ತಪ್ಪು ತಿಳಿಯುವದೂ

ಉಂಟು. (ಅ. ಭಾ). (ಅ) ಒಂದು ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಮಲಗಿ ಕನಸು ಗಾಣುವಾಗ ತಾನೊಬ್ಬನೇ ಇರುವನಷ್ಟೆ. ಅದರೂ ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಅವನು ಹೊರಗೆ ವಸ್ತುಗಳಿರುವವೆಂದು ನೋಡುವನು. ಎಚ್ಚರವೂ ಕನಸಿನಂತೆಯೇ ಎಂದು ಮುಂದೆ ಗೊತ್ತಾಗುವದು. ಹೀಗೆ ತಾನೊಬ್ಬನು ನಿಜವಾಗಿರುವಾಗ ಆ ತನ್ನಲ್ಲಿ ಸುಳ್ಳಾದ ಹೊರಗಣ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಕಂಡದ್ದೂ ತಪ್ಪುತಿಳಿವಳಿಕೆ. ಇನ್ನು ತನ್ನ ನಿಜವಾದ ಸ್ವರೂಪಕ್ಕೆ ತನಗಿಂತ ಬೇರೆಯಾದ ಧರ್ಮವೆಂಬುದೊಂದಿಲ್ಲ. ಅದರ ಸ್ವರೂಪವಿಶೇಷವೇ ಅದರ ಧರ್ಮ. ಇರುವಿಕೆ, ತಿಳಿವು, ಸುಖ-ಇವೇ ಅದರ ಸ್ವರೂಪವಿಶೇಷ ಅಥವಾ ಧರ್ಮ. ಮನುಷ್ಯನು ತನ್ನ ಈ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ವಿಷಯಗಳ ಮೇಲೆ ಹಾಕುವದೂ ಉಂಟು. 'ರಾಮನಿದ್ದಾನೆ; ಅವನು ತಿಳಿಯುವವನು; ಸುಖಿ' ಎಂದು ದೇಹ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಗುಂಪನ್ನು ರಾಮನೆಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಹೇಳುವಾಗ ಇರುವದೂ ತಿಳಿವೂ ಸುಖವೂ ಜಡವಾಗಿ ಬರೀ ತೋರಿಕೆಯದಾದ ದೇಹದಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಅವು ದೇಹ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಗುಂಪಿಗೆ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತ ಒಳಗಿರುವ ಅತ್ಮನ ಸ್ವರೂಪ. ಅದನ್ನು ತಪ್ಪಾಗಿ ದೇಹ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಗುಂಪಿನ ಮೇಲೆ ಹಾಕಿದಂತಾಗುವದು. ಇದೂ ತಪ್ಪುತಿಳಿವಳಿಕೆ.

(ಅ) ಎಲ್ಲರೂ ಹೀಗೆ ನಿಜವಾದ ತನ್ನನ್ನು ಸುಳ್ಳಾದ ಹೊರಗಣ ವಸ್ತುಗಳಾಗಿಯೂ ಸುಳ್ಳಾದ ಹೊರಗಣ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ನಿಜವಾದ ತಾನಾಗಿಯೂ ತಪ್ಪು ತಿಳಿ ಯುತ್ತು ನಿಜವನ್ನೂ ಸುಳ್ಳನ್ನೂ ಬಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಮಾಡುವ ನಡೆವಳಿಕೆಯವರೇ ಆಗಿರುವರು. (ಅ. ಭಾ). (ಆ) ತಪ್ಪುತಿಳಿವಳಿಕೆಯೆಂಬುದು ಯಾವದಾದರೊಂದು ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ಮಂಕು ಕವಿದಾಗ ಮಾತ್ರ ಆಗುವದರಿಂದ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಯಾವದೋ ಒಂದು ಮಂಕುಬೂದಿಯ ಬೇಳುವೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿರುವೆವೆಂದು ಒಪ್ಪಬೇಕಾಗಿರುವದು. ನಿದ್ರೆಯ ಮುಚ್ಚಿನಿಂದ ಕನಸು ಗಾಣುವವರು ಎಚ್ಚತ್ತು ಕಣ್ಣು ಹೊಸಕಿಕೊಂಡು ಎದ್ದು ತಮ್ಮ ಕನಸನ್ನೂ ತಮ್ಮನ್ನೂ ಬೇರೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ಕನಸು ಸುಳ್ಳಾದದ್ದೆಂದೂ ತಮ್ಮೊಬ್ಬರ ಇರುವಿಕೆಯೇ ನಿಜವಾದದ್ದೆಂದೂ ತಿಳಿಯುವಂತೆ ನಿಜವನ್ನೂ ಸುಳ್ಳನ್ನೂ ಬಿಡಿಸಿ ಬಿಡಿಸಿ ತಿಳಿಯುವವರಿಗೇ ವಿವೇಕಿಗಳೆಂದು ಹೆಸರು. ಆ ವಿವೇಕಿಗಳನ್ನು ನಮ್ಮ ಮುಂದಾಳುಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ನಾವೂ ನಿಜವನ್ನೂ ಸುಳ್ಳನ್ನೂ

ವಿಂಗಡಿಸಿ ತಿಳಿಯಬೇಕು. ನಮ್ಮ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಮರೆಮಾಡಿ ಕಾಣುವ ಸುಳ್ಳನ್ನು ಬೇರೆ ಮಾಡಿ ಹೊರಕ್ಕೆ ಹಾಕಿದ ಮೇಲೆ ಮಾತ್ರವೇ ನಿಜವಾದ ನಮ್ಮ ಸ್ವರೂಪವು ಎದ್ದು ಕಾಣುವದು. ಈ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡಲೆಂದೇ ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ಅರಿಯಬೇಕೆಂದು ಹಿರಿಯರು ಆಗಾಗ ಎಚ್ಚರಿಸುವರು.

ತನ್ನ ಸ್ವರೂಪವು ಚೈತನ್ಯವಾಯರೆ ಅದು ಉಳಿದ ಜಡವಸ್ತುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತನ್ನ ಅರಿವಿಗೊಳಗುಮಾಡಿತೇ ಹೊರತು ತಾನು ಯಾವ ಇಂದ್ರಿಯದ ಅರಿವಿಗೂ ಒಳಗಾಗುವದಲ್ಲವೆಂದಾಗುವದು. ಎಲ್ಲ ಇಂದ್ರಿಯಗಳಿಗೂ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಡತಕ್ಕ ಅದು ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ಅರಿವಿಗೆ ಒಳಗಾಗುವದೆಂಬುದು ಅಸಂಭವ. “ ಒಂದನ್ನು ಇನ್ನೊಂದನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿಯಬೇಕಾದರೆ ಆ ಒಂದೆಂಬುದು ನಮ್ಮ ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ಅರಿವಿನೊಳಗೆ ಸಿಕ್ಕುಬಿದ್ದದ್ದಾಗಬೇಕು. ಆಗ ಮಾತ್ರವೇ ಅದನ್ನು ಇನ್ನೊಂದಾಗಿ ತಪ್ಪು ತಿಳಿಯುವದಕ್ಕಾಗುತ್ತದೆ. ಚೈತನ್ಯವು ಯಾವ ಇಂದ್ರಿಯದ ಅರಿವಿಗೂ ಒಳಗಾಗದ್ದಾದ ಮೇಲೆ ಅದನ್ನು ನಾವು ಹೊರಗಣ ವಿಸಯಗಳೆಂದು ತಪ್ಪು ತಿಳಿಯುವದು ಹೇಗೆ?” ಈ ಆಕ್ಷೇಪವು ಹೊರಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಕಂಡರೂ ಒಳಗೆ ಹುಳಕಾಗಿರುವದು ಚೆನ್ನಾಗಿ ವಿಚಾರ ಮಾಡಿದರೆ ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ಅರಿವಿನೊಳಗಾದದ್ದನ್ನು ಮಾತ್ರವೇ ತಪ್ಪು ತಿಳಿಯಲಾಗುವದೆಂಬ ನಿಯಮವೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಆಕಾಶವೆಂಬ ವಸ್ತು ಯಾವ ಇಂದ್ರಿಯದ ಅರಿವಿಗೂ ಒಳಗಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಅದರೂ ಜನರು ಅದನ್ನು ಕಷ್ಟಾದದ್ದೆಂದು ತಪ್ಪುತಿಳಿಯುತ್ತಾರೆ. ಆಕಾಶವೆಂದರೆ ಬಯಲು. ಆಕಾಶವಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಯಾವ ಇಂದ್ರಿಯದ ಅರಿವಿಗೂ ಒಳಗಾಗದೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಕಪ್ಪಿರುವದೆಂಬ ಮಾತಿಗೆ ಕಾಲಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಚೈತನ್ಯವು ಯಾವ ಇಂದ್ರಿಯದ ಅರಿವಿಗೂ ದಕ್ಕದ್ದರಿಂದ ಅದನ್ನು ತಪ್ಪು ತಿಳಿಯುವದಾಗಲಾರದೆಂದು ನಿಜು ರೆಬ್ಬಿಸಿದ್ದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಒಂದು ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿದರೆ ಆ ಚೈತನ್ಯವು ‘ನಾನು, ನಾನು’ ಎಂಬ ಮನೋವೃತ್ತಿಯೊಳಗೆ ಸಿಕ್ಕುಬಿದ್ದದ್ದಾಗಿರುವದು. ಅದನ್ನು ತಪ್ಪಾಗಿ ತಿಳಿಯುವದಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟು ಸಾಕು.

ಕ ಡ್ಡೆ ತ ರ ತಿ ಳಿ ವೂ ಸ ರಿ ಯ ಲ್ಲ

‘ ಇರಲಿ. ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ಅರಿಯಬೇಕೆಂಬ ಕಡೆಗೆ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಹಾಕುವವರು ಬಹುಕಡಿಮೆಯೆಂಬ ಮಾತಿನಲ್ಲಿಯೂ ಕೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆಯೆಂದು

ತೋರುತ್ತದೆ. ಹೊಟ್ಟೆಬಟ್ಟೆಗಳ ಮಡಿತದಲ್ಲಿಯೇ ಮುಳುಗಿರುವವರು ಆ ಕಡೆಗೆ ಕಣ್ಣು ಹಾಕದೆ ಇರಬಹುದು. ಸತ್ತಮೇಲೆ ಒಳ್ಳೆ ಲೋಕಗಳಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ವೇದದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡುವವರು ತಮ್ಮ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಈಗ ಇರುವ ದೇಹಕ್ಕಿಂತ ಬೇರೆಯಾದದ್ದೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿರುವರು. ಅವರ ಸಂಖ್ಯೆಯೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರನ್ನೂ ಜ್ಞಾನಿಗಳೊಳಗೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುವದು' ಎಂದೊಂದು ಆಕ್ಷೇಪಣೆಯೂ ಏಳಬಹುದು. ಹೊಟ್ಟೆಬಟ್ಟೆಗಳ ಮಡಿತದಲ್ಲಿಯೇ ಮುಳುಗಿರುವವರಿಗಿಂತ ಕರ್ಮರು ಜ್ಞಾನಿಗಳೇ ಸರಿ. ಆದರೆ ಅವರು ತಿಳಿದಿರುವ ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪವು ಹಸಿವುಬಾಯಾರಿಕೆಗಳಿಂದ ತಲ್ಲಣಿಸುತ್ತ ಲೋಕದಿಂದ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಸುತ್ತುವಂಥದ್ದಾಗಿರುವದು. ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ಅರಿಯಬೇಕೆಂಬ ಮಾತಿನಲ್ಲಿರುವ ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪವು ಂಥದ್ದಲ್ಲ. ಅದು ಹುಟ್ಟುಸಾವುಗಳಿಗೆ ದೂರವಾಗಿರುವ ಚೈತನ್ಯ. ಆದ್ದರಿಂದ ಕರ್ಮರು ಕೂಡ ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವು ಅರಿಯತಕ್ಕದ್ದು ಉಳಿದೇ ಇರುವದು. ಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡುವವರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಆತ್ಮವು ದೇಹಕ್ಕಿಂತ ಬೇರೆಯೆಂಬಿಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ತಿಳಿದರೆ ಸಾಕು. ದೇಹವು ಸತ್ತ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚು ಸುಖವನ್ನು ಕೊಡುವ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗೋಣವೆಂದು ಅವರು ಕರ್ಮಗಳಿಗೆ ಕೈ ಹಾಕುವರು. ತಾನು ಹುಟ್ಟುಸಾವುಗಳಿಗೆ ದೂರವಾಗಿರುವ ಚೈತನ್ಯವೆಂಬ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯು ಅವರಿಗೆ ಬೇಕಿಲ್ಲ. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ. ಈ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯು ಅವರಿಗೆ ಬಾಧಕವಾಗಿರುವದು. ಸತ್ತ ಮೇಲೆಯೂ ಮತ್ತೆ ಹುಟ್ಟಿದಾಗಲೂ ತನುಗೆ ನಿಸ್ಸಮಸುಖವು ದೊರೆಯುತ್ತಿರಬೇಕೆಂದಲ್ಲವೆ ಅವರು ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡುವರು? ತಮ್ಮ ಸ್ವರೂಪಕ್ಕೆ, ಎಂದರೆ ತನುಗೆ, ಹುಟ್ಟುಸಾವುಗಳೇ ಇಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದರೆ ಅವರು ಕರ್ಮಕ್ಕೇಕೆ ಕೈನೀಡುವರು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅದು ಅವರಿಗೆ ಬಾಧಕ. ಸಂಸಾರದ ಒದ್ದಾಟಗಳನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ ಅವರಿನ್ನೂ ತಮ್ಮ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅರಿಯಬೇಕಾಗಿರುವದು

—(ಆ. ಭಾ)

ಹೀಗೆ ವೇದದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡುವವರ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯು ಬಿಟ್ಟಾದ ಮೇಲೆ ಸಂಸಾರವೆಂಬ ಕುತ್ತುಕ್ಕೆ ಮದ್ದನ್ನು ಕಾಣುವದಕ್ಕೆ

ವೇದಗಳ ಕಡೆಗೆ ಕಣ್ಣು ಹಾಕಬೇಕೆಂದು ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದ ಮಾತು ಅರ್ಥವಿಲ್ಲದ್ದು ಗುನವೆಂದು ಮತ್ತೊಂದು ಸಂಶಯವು ಬರಬಹುದು. ಸರಿ. ಆ ಮಾತಿಗೆ ರಿಡಿಯಲ್ಲ. ವೇದಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಎರಡು ದೊಡ್ಡ ಭಾಗಗಳುಂಟು. ಒಂದು ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಹೇಳುವ ಭಾಗ ; ಇನ್ನೊಂದು ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಹೇಳುವ ಭಾಗ. ಇವೆರಡೂ ವೇದಗಳೇ. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಟ್ಟುಕೊಂಡು ವೇದಗಳ ಕಡೆಗೆ ಕಣ್ಣು ಹಾಕಬೇಕೆಂಬ ಮಾತು ಹೊರಟಿತು. ಆದರೆ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಹೇಳುವ ಭಾಗಕ್ಕೆ ವೇದಗಳೆಂದೂ ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಹೇಳುವ ಭಾಗಕ್ಕೆ ವೇದಾಂತನೆಂದೂ ಹೇಳುವ ವಾಡಿಕೆಯೂ ಉಂಟು. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಟ್ಟುಕೊಂಡು ಮಾತಾಡಿದರೆ ಆ ಮಾತಿಗೆ ವೇದಾಂತಗಳ ಕಡೆಗೆ ಕಣ್ಣು ಹಾಕಬೇಕೆಂದರ್ಥ. ವೇದಾಂತವೆಂದರೆ ವೇದದ ಕೊನೆಯ ಭಾಗ. ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕಡೆ ಬಂದಿರುವ ಆ ಕೊನೆಯ ಭಾಗಗಳಿಗೆ ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳೆಂದೂ ಹೆಸರು. ಆತ್ಮವೆಂಬ ಮಾತು ಒಂದು ದೇಹದೊಳಗೆ ಸಿಕ್ಕುಬಿದ್ದಿರುವ ಜೈತನ್ಯವನ್ನು ಹೇಳುವದು. ಉಪನಿಷತ್ತು ಬರೀ ಇದಿಷ್ಟನ್ನೇ ಹೇಳುವದಿಲ್ಲ. ಗಡಿಗೆಯನ್ನು ಲೆಕ್ಕಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದೆ ಬಿಟ್ಟರೆ ಗಡಿಗೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಬಯಲು ದೊಡ್ಡ ಬಯಲೇ ಆಗಿರುವಂತೆ ದೇಹವನ್ನು ಲೆಕ್ಕಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದೆ ಬಿಟ್ಟರೆ ದೇಹದೊಳಗೆ ಸಿಕ್ಕುಬಿದ್ದಿದ್ದೆನಿಸಿದ್ದ ಜೈತನ್ಯವು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ತುಂಬಿರುವ ಜೈತನ್ಯವಾಗುವದು. ಆಗ ಅದಕ್ಕೆ ಬ್ರಹ್ಮವೆಂದು ಹೆಸರು. ವೇದಾಂತವು ಬ್ರಹ್ಮದ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಹೇಳುವದಕ್ಕೆ ಹೊರಟಿದ್ದಾಗಿರುವದು.

ವೇದಗಳೆಲ್ಲ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಹೇಳುವದಕ್ಕೆ ಹೊರಟವುಗಳೆಂದು ಹೇಳುವವರ ಮಾತನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ವೇದಾಂತದಲ್ಲಿ ಯಾವದೊಂದು ಕರ್ಮವೂ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಅದು ಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡುವವನ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತ ಕರ್ಮಗಳಿಗೆ ಅಂಗವಾಗಿರುವ ವಿಷಾರ ಉಳ್ಳದ್ದಾಗಿರಬೇಕೇ ಹೊರತು ಕರ್ಮದ ಕುಣಿಕೆಯೊಳಕ್ಕೆ ಕತ್ತನ್ನು ನೀಡದ ಬ್ರಹ್ಮಸ್ವರೂಪದ್ದಿರಲಾರದೆಂದು ತೋರಬಹುದು. ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳೆಲ್ಲ ಬ್ರಹ್ಮಸ್ವರೂಪವನ್ನೇ ಹೇಳುವದಕ್ಕೆ ಹೊರಟವುಗಳೆಂಬುದು ಅವುಗಳ ತುದಿಮೊದಲುಗಳನ್ನು ಬಲ್ಲವರಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಗುವದು. ಅದನ್ನು ಕರ್ಮಗಳಿಗೆ ಅಂಗವೆಂದರೆ ಇರುವ ಅರ್ಥವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು

ಇಲ್ಲದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಹುಟ್ಟುಗಟ್ಟಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಅದು ಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡುವವನ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಹೇಳುವದೇಂಬ ಮಾತಿನ ಅರ್ಥವನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿದರೆ ಬಣ್ಣಗೊಡು. ಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡುವವನು ತನಗಿಂತ ಜೀರಿಯಾದ ಜಡವಾದ ಉಪಕರಣಗಳನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವನು. ಹೀಗೆ ಕರ್ಮಕ್ಕೆ ಜೀವರು, ಜಡವಸ್ತುಗಳು-ಎಂಬ ಭೇದವು ಬೇಕು. ಮುಂದಿನ ಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳುವಂತೆ ವೇದಾಂತವನ್ನರಿತವನು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಬ್ರಹ್ಮಸ್ವರೂಪನೆಂದು ಕಾಣುವವನಾಗುವದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಎರಡನೆಯದೆಂಬುದೇ ಇಲ್ಲದೆ ಹೋಗುವಾಗ ಅವನು ಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡುವವನಾಗುವದು ಹೇಗೆ ? —(ಮೂ ೧-೧-೪)

ಮೋಕ್ಷವು ಹೊಸದಾಗಿ ಹುಟ್ಟುವದಾದರೂ ಪಡೆಯುವದಾದರೂ ಶುದ್ಧಿಗೊಳ್ಳುವದಾದರೂ ರೂಪಾಂತರಗೊಳ್ಳುವದಾದರೂ ಕರ್ಮವು ಬೇಕಾದೀತು. ಮೋಕ್ಷವು ಯಾವಾಗಲೂ ಇರುವಂಥದ್ದಾದ್ದರಿಂದ ಹುಟ್ಟುವದಲ್ಲ. ಶಾಸ್ತ್ರವು ನೊಂದಲಿಂಜಲೂ ಸಹಜವಾಗಿರುವ ಮೋಕ್ಷಕ್ಕೆ ಬಂದಿರುವ ಮುಸುಕನ್ನು ಹಾರದೊಡೆಯುವದೇ ಹೊರತು ಅದನ್ನು ಹೊಸದಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿಸುವದಿಲ್ಲ. ಮೋಕ್ಷವು ಹುಟ್ಟಿದರೆ ಒಂದಲ್ಲೊಂದು ದಿನ ಅದು ಸಾಯುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಹುಟ್ಟಿದ್ದಕ್ಕೆ ಸಾವು ತಪ್ಪಿದ್ದಲ್ಲ. ಮೋಕ್ಷವು ಸಾಯತಕ್ಕದ್ದೆಂದು ಯಾರೂ ಒಪ್ಪಿಯೂ ಇಲ್ಲ ; ಅಂಥದ್ದನ್ನು ಯಾರೂ ಬಯಸುವದೂ ಇಲ್ಲ. ಮೋಕ್ಷವು ಪಡೆಯತಕ್ಕದ್ದೂ ಅಲ್ಲ. ಅದು ಹೊರಗಣದಾಗಿದ್ದರೆ ಪಡೆಯಬೇಕಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅದು ತನ್ನ ಸ್ವರೂಪವೇ ಆದ್ದರಿಂದ ಪಡೆಯತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ. ಅದು ಪಡೆಯತಕ್ಕದ್ದಾದರೆ ಒಂದು ದಿನ ಕಳೆದು ಹೋಗತಕ್ಕದ್ದೂ ಆಗುವದು. ಏಕೆಂದರೆ ಪಡೆದದ್ದೆಲ್ಲ ಕಳೆದುಹೋದದ್ದನ್ನು ನಾವು ನೋಡಿದ್ದೇವೆ. ಮೋಕ್ಷವು ಶುದ್ಧಿಗೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದೂ ಅಲ್ಲ. ಒಂದರಲ್ಲಿರುವ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಕಳೆಯಬೇಕಾದರೆ ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕೆ ಗುಣವನ್ನು ತುಂಬಬೇಕಾದರೆ ಈ ಶುದ್ಧಿಯ ಕೆಲಸ ಬೇಕು. ಬ್ರಹ್ಮವು ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಶುದ್ಧವಾದದ್ದು. ಅವರಿಂದ ಏನನ್ನಾದರೂ ತೆಗೆಯುವದಕ್ಕೂ ಅದಕ್ಕೆ ಏನನ್ನಾದರೂ ತುಂಬುವದಕ್ಕೂ ಬರುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗುವದಾದರೂ ಅದು ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ನಾಶವಾಗತಕ್ಕದ್ದೇ ಆಗುವದು. ಮೋಕ್ಷವು ರೂಪಾಂತರಗೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದೂ ಅಲ್ಲ.

ಹಾಗಾಗುವದಾದರೂ ಹಾಲು ರೂಪಾಂತರವಾಗಿ ನೊಸರಾದಂತೆ ನಾಶವು ಅದರ ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆದದ್ದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮವೆಂದಿಗೂ ಕರ್ಮದ ಅಂಗವಲ್ಲ.

---(ಸೂ ೧-೧-೪)

ಫಲಕ್ಕಾಗಿ ಮಾಡುವ ಕರ್ಮಗಳನ್ನೂ ಮಾಡಬಾರದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟು ಪ್ರಾರಬ್ಧಕರ್ಮವನ್ನು, ಎಂದರೆ ಈ ದೇಹವು ಹುಟ್ಟಿದ್ದು ನೊದಲು ಸಾಯುವವರೆಗೆ ಅನುಭವಿಸಬೇಕೆಂದು ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆದಿರುವದನ್ನೆಲ್ಲ, ಅನುಭವಿಸಿ ನಿತ್ಯಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡುವದರಿಂದ ತನಗೆ ಪಾಪವು ಗುಟುಬೀಳದಂತೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡರೆ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಯತ್ನವಿಲ್ಲದೆ ಮನಸ್ಸು ಅತ್ಯಂತ ಸ್ವಲ್ಪವಾಗಿ ಮೋಕ್ಷವಾಗುವದೆಂದು ಕರ್ಮಭಿಮಾನಿಗಳಾದ ಕೆಲವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಿರುವದು. ಅದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ. ಈ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಅನುಭವಿಸಬೇಕೆಂದು ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆದಿರುವ ಕರ್ಮಗಳೆಲ್ಲದೆ ಇನ್ನೂ ಹಿಂದೆ ಮುಗಿಲು ಮುಟ್ಟುವಷ್ಟು ರಾಶಿಯಾಗಿ ಬಿದ್ದಿರುವ ಕರ್ಮಗಳೆಷ್ಟೋ ಇವೆ. ಅವೆಲ್ಲ ಹಿಂದಿನ ಅನೇಕಜನ್ಮಗಳಿಂದ ಗುಡ್ಡಿಯಾಗುತ್ತ ಬಿಳಿದಿರುವವು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಫಲಗಳನ್ನು ಕೊಡುವವುಗಳೂ ಉಂಟು; ಕೆಟ್ಟ ಫಲಗಳನ್ನು ಕೊಡುವವುಗಳೂ ಉಂಟು. ಅವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಒಂದೇ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಉಂಡು ತಿಳಿಸುವದು ಆಗದ ಮಾತು. ಉಳಿಯುವ ಕರ್ಮಗಳಿಗಾಗಿ ಜನ್ಮವಸ್ತ್ರೇತ್ತಲೇ ಬೇಕಾಗುವದು. ನಿತ್ಯಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡುವದರಿಂದ ಆ ಹಿಂದಿನ ಕರ್ಮಗಳೆಲ್ಲ ನಾಶವಾದಾವೆನ್ನುವದಕ್ಕೂ ದಾರಿ ಇಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ: ನಿತ್ಯಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ದೋಷವು ಮಡಿಲಿಗೆ ಬೀಳುವದೆಂದು ಕರ್ಮಕರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಆ ದೋಷವನ್ನು ಬರಗೊಡದಿರುವದಕ್ಕಾಗಿ ನಿತ್ಯಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಅವರ ಶಾಸ್ತ್ರವು ಹೇಳುವದು. ಆದ್ದರಿಂದ ನಿತ್ಯಕರ್ಮವು ಹಿಂದಿನ ಕರ್ಮಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಹೋಗಲಾಡಿಸುವದೆಂದು ಹೇಳುವದಕ್ಕೆ ಅವರಿಗೆ ಬಾಯೇ ಇಲ್ಲ. ಒಂದು ಪಕ್ಷ ಹೇಳಿದರೂ ಅದು ಕೆಟ್ಟ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿತೇ ಹೊರತು ಒಳ್ಳೆ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಲಾರದು. ಏಕೆಂದರೆ: ಎಣ್ಣೆಗೂ ಸೀಗೆಯ ಕಾಯಿಗೂ ಇರುವಂತೆ ನಿತ್ಯಕರ್ಮಕ್ಕೂ ಒಳ್ಳೆ ಕರ್ಮಕ್ಕೂ ಹಗತನವೇನೂ ಇಲ್ಲ. ನಿತ್ಯಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ಜ್ಞಾನಿಗೆ ದೋಷವು

ಬಂದು ಗಂಟುಬೀಳುವದೆಂದು ಹೆದರಿಸುವರಷ್ಟೆ. ಆ ಮಾತಿಗೆ ಬುಡ
 ನಿಲ್ಲ. ನಿತ್ಯಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡದಿರುವದರಿಂದ ವೋಷವು ಹುಟ್ಟುವದೆಂದರೆ
 ತಾಯಿ ಇಲ್ಲದ ಕೂಸು ಹುಟ್ಟಿತೆಂಬಂತೆ ಇಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಇರುವದೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳು.
 ವದು ಹುಟ್ಟುವದೆಂದಂತಾಗುವದು. ಇದು ಯಾರೂ ಒಪ್ಪದ ಮಾತು.
 ನಿತ್ಯಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಅದು ಚಿತ್ತರುದ್ಧಿಯನ್ನು ಮಾಡುವದೆಂದರೆ
 ಮಾತ್ರ ಒಪ್ಪುವದು. ಹೀಗಾಗಿ ಕರ್ಮದಿಂದ ಮೋಕ್ಷವು ತಾನಾಗಿ ಆಗುವ
 ದೆಂಬ ಮಾತು ನಿಲ್ಲುವದಿಲ್ಲ. ಇನ್ನೊಂದೇನೆಂದರೆ: ಬಹು ಹಿತನಾಪಂಥ
 ಸ್ವಗ-ವೆಂಬುದು ಕರ್ಮದಿಂದ ದೊರೆಯುವದರಿಂದ ಕರ್ಮದಿಂದಲೇ
 ಮೋಕ್ಷವು ಹುಟ್ಟುವದೆಂದೂ ಅವರು ನಾಲಿಗೆಯನ್ನು ಮುಂದುಮಾಡುವರು.
 ಅದೂ ಹೊಂದಿಕೆ ಇಲ್ಲದ ಮಾತು. ಮೋಕ್ಷವೆಂಬುದು ಹುಟ್ಟತಕ್ಕದ್ದ
 ಲ್ಲವೆಂದು ಹಿಂದೆಯೇ ಹೇಳಿ ಆಗಿದೆ. —(ತೈ-ಅವ)

ಅದು ಇಂದ್ರಿಯಗಳಿಂದ ಮಾಡುವ ಕರ್ಮಕ್ಕೆ ಅಂಗವಾಗಿರದಿದ್ದರೂ
 ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಮಾಡುವ ಉಪಾಸನೆಯ ರೂಪವಾದ ಕರ್ಮಕ್ಕೆ ಅಂಗವಾಗಿರಬ
 ಹುದೆಂದು ತೋರುವ ಸಂಭವ ಉಂಟು. ಅದೂ ಆಗುವದಿಲ್ಲ. ವೇದಾಂ
 ತವು ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ತನಗೆರಡನೆಯದಾಗಿ ಕಾಣುವದೆಲ್ಲ ತಪ್ಪುತಿಳಿವಳಿಕೆಯ
 ದೆಂದು ಸಾರಿಸಾರಿ ಹೇಳುತ್ತಿರುವಾಗ ಬ್ರಹ್ಮವು ಉಪಾಸನೆಗಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದು
 ಹೇಗಾದೀತು! ಉಪಾಸನೆಯಾಗಬೇಕಾದರೆ ಉಪಾಸನೆಯನ್ನು ಮಾಡುವ
 ಜೀವಚೈತನ್ಯವು ಜೀವಿಯಾಗಿಯೂ ಉಪಾಸನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡು
 ಫಲವನ್ನು ಕೊಡುವ ಈಶ್ವರಚೈತನ್ಯವು ಜೀವಿಯಾಗಿಯೂ ಇರಬೇಕು.
 ವೇದಾಂತವು ಈ ಭೇದವೆಂಬ ಮರದ ಬುಡಕ್ಕೆ ಕೊಡಲಿಯಾಗಿರುವಾಗ
 ಅದು ಉಪಾಸನೆಯನ್ನು ಹೇಳುವದೆನ್ನುವದು ವಿವೇಕವಿಲ್ಲದ ಮಾತು.
 ಆದ್ದರಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮವು ಉಪಾಸನೆಗಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದು ಅಲ್ಲ; ಕರ್ಮಕ್ಕಾಗಿ
 ಹೇಳಿದ್ದು ಅಲ್ಲ. ಬ್ರಹ್ಮವು ಇನ್ನೊಂದರ ವಿಷಯವಾದ ಮಾತಿನ ನೆರಳೆ
 ನಲ್ಲಿ ತಲೆ ಬಗ್ಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರೆ ಅದು ಇನ್ನೊಂದರ ಅಂಗವಾಗುತ್ತಿತ್ತು.
 ಹಾಗಿರದೆ ಅದು ತನ್ನನ್ನೇ ಹೇಳುವದಕ್ಕೆ ಹೊರಟಿರುವ ಕಡೆ ತಾನೇ ತಾನಾಗಿ

ಎದೆಯುಬ್ಬಿಸಿಕೊಂಡು ತಲೆ ಎತ್ತಿಕೊಂಡಿರುವದರಿಂದ ಅದು ಯಾವದಕ್ಕೂ ಅಂಗವಲ್ಲ. ಅದು ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಬರತಕ್ಕದ್ದಾದ್ದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಇಲ್ಲವೆನ್ನುವಾಗುವದೂ ಇಲ್ಲ. —(ಸೂ ೧-೧-೪)

ಬ್ರಹ್ಮವನ್ನೆ ಬೇರೆ ತಿಳಿಯಬೇಕು

‘ಇನ್ನು ತಾನೇ ತಾನಾಗಿ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಇರುವ ಬ್ರಹ್ಮವನ್ನು ಹೇಳುವದೇನು? ಇರುವ ವಸ್ತುವಾದರೆ ಕಂಡೇ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಇರುವದನ್ನು ಸುಮ್ಮನೆ ತಿಳಿಯುವ ಮಾತ್ರದಿಂದ ಆಗುವದೇನು?’ ಎಂದು ಕೇಳಬಹುದು. ಬ್ರಹ್ಮವು ತಾನೇ ತಾನಾಗಿ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಇರುವದಾದರೂ ಇಂದ್ರಿಯಗಳಿಗೆ ಗೋಚರವಾಗುವದಿಲ್ಲ. ನಾನುನಾನೆಂಬ ಮನೋವೃತ್ತಿಗೆ ಅದು ಗೋಚರವಾಗುವದೆಂದರೆ ಅದು ಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡುವವನ ಸ್ವರೂಪವೇ ಹೊರತು ಬ್ರಹ್ಮದ ಸ್ವರೂಪವಲ್ಲ. ಬ್ರಹ್ಮವು ಆ ಮನೋವೃತ್ತಿಯ ಸಾಕ್ಷಿ. ಅದನ್ನು ತಿಳಿಸುವದಕ್ಕೆ ಶಾಸ್ತ್ರವೇ ಬೇಕು. ನೀನೇ ಆ ಬ್ರಹ್ಮವೆಂದು ಮುಂತಾಗಿ ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳು ತೋರಿಸಿದ ಹೊರತು ಯಾರಿಗೂ ಅದು ತಿಳಿಯಬರುವದಿಲ್ಲ. ಅದ್ದರಿಂದ ಉಪನಿಷತ್ತು ಆ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿರುವದು. ಹೀಗೆಂದು ಬ್ರಹ್ಮಕ್ಕೆ ವೇದಾಂತವು ಮಾತ್ರ ಪ್ರಮಾಣವೆಂದು ತಿಳಿಯಬಾರದು. ಅದಕ್ಕೆ ವೇದಾಂತವು ಪ್ರಮಾಣವೆಂಬುದು ನಿಜವಾದರೂ ಅದು ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಗೋಚರವಾಗುವದರಿಂದ ವೇದಾಂತದ ಹೊರತು ಅದಕ್ಕೆ ಗತ್ಯಂತರವಿಲ್ಲವೆನ್ನುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ. ಆ ಅನುಭವವಾದರೂ ವೇದಾಂತವು ನೆನಪುಗೊಟ್ಟ ಮೇಲೆ ಎದ್ದ ಕಾಣುವದಾದ್ದರಿಂದ ವೇದಾಂತಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಾರಸ್ಯ. ಇನ್ನು ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ಯೋಚಿಸಿದರೆ ಅದನ್ನು ತಿಳಿಯುವದರಿಂದ ಸರ್ವದಾಖುಗಳೂ ಕೊನೆಗಾಣುವದೇ ಅವರ ಪ್ರಯೋಜನ. ಎದುರಿಗೆ ಕಾಣುವದು ಹಾವಲ್ಲ, ಹಗ್ಗವೆಂದು ಇರುವದನ್ನು ಇದ್ದಂತೆ ತಿಳಿದರೆ ಅದರಿಂದ ಹೆದರಿಕೆ ಮೊದಲಾದವುಗಳು ಹೋಗುವ ಪ್ರಯೋಜನವು ಕಾಣುವದಿಲ್ಲವೇ? ಅದರಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮವನ್ನು ತಿಳಿಯುವದರಿಂದಲೂ ಪ್ರಯೋಜನ ಉಂಟು. —(ಸೂ ೧-೧-೪)

‘ಆ ಬ್ರಹ್ಮವನ್ನು ತಿಳಿಯುವದಕ್ಕೆ ನಾವು ವೇದಾಂತಕ್ಕೆ ಶರಣು ಹೋಗಬೇಕಷ್ಟೆ. ವೇದಾಂತವೆಂಬುದು ವೇದದ ಕೊನೆಯ ಭಾಗ. ಅದರಲ್ಲಿ

ನಾವು ತಲೆಯನ್ನು ತೂರಿಸಬೇಕಾದರೆ ಅದರ ಹಿಂದಿನ ಭಾಗವಾದ ವೇದಗಳ ಪರಿಚಯವೆಲ್ಲ ಇರಬೇಕಾಗುವದು. ಎಂದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಕರ್ಮಗಳ ವಿಚಾರವೆಲ್ಲ ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮನೇಮಾಡಿಕೊಂಡಿರಬೇಕಾಗುವದು.' ಎಂದು ತೋರಬಹುದು. ಹಾಗೇನೂ ಇಲ್ಲ. ವೇದಾಂತನೆಂಬ ನಂದನ ವನದಲ್ಲಿ ಕಾಲಿಡಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ ಕರ್ಮಗಳ ವಿಚಾರವನ್ನೆಲ್ಲ ತಿಳಿದಿರಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಇಂದ್ರನ ಅನುರಾಸತಿಖುಲ್ಲಿರುವ ನಂದನವನಕ್ಕೆ ಕಾಲಿಡಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ ಕರ್ಮಗಳ ವಿಚಾರವನ್ನೆಲ್ಲ ತಿಳಿದೂ ಇರಬೇಕು; ಇಂದ್ರನೊಡಲಾದ ದೇವತೆಗಳ ಕೊಟ್ಟ ತುಂಬುವಂತೆ ಹೋಮ ನೊಡಲಾದ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಯೂ ಇರಬೇಕು. ಅಲ್ಲಿ ಅಂಥವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಪ್ರವೇಶ. ವೇದಾಂತವು ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿಯೇ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಬರುವ ನಂದನವನ. ಇದರೊಳಗೆ ಹೆಜ್ಜೆ ಇಡುವದಕ್ಕೆ ಈಗ ಇಂದ್ರನ ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯವನ್ನೇನೂ ಸಂಪಾದಿಸಬೇಕಾದದ್ದಿಲ್ಲ. ವೇದಾಂತದ ಬ್ರಹ್ಮವು ಇಂದ್ರನೊಡಲಾದ ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಅತ್ಯವಾದ್ಯರಿಂದ ಅವನ್ನು ತಿಳಿಯುವ ಯತ್ನವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸುತ್ತಲೆ ಅವನ ಏಷಯದಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರನೊಡಲಾದವರೂ ಸಹಜವಾಗಿ ಪ್ರಸನ್ನರಾಗುವರು. ಆದ್ದರಿಂದ ವೇದಾಂತದ ಬ್ರಹ್ಮವನ್ನರಿಯಬೇಕೆನ್ನುವವನು ಕರ್ಮಗಳ ವಿಚಾರವನ್ನು ತಿಳಿದಿರಬೇಕಾದದ್ದೂ ಇಲ್ಲ; ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದವನಾಗಬೇಕಾದದ್ದೂ ಇಲ್ಲ. ಕರ್ಮವೂ ಬ್ರಹ್ಮವೂ ಪೂರ್ವಪಶ್ಚಿಮಗಳಿದ್ದ ಹಾಗೆ ಒಂದರ ಮುಖ ಅತ್ತ; ಇನ್ನೊಂದರ ಮುಖ ಇತ್ತ. ಕರ್ಮವು ಪ್ರಾಪಂಚಿಕಸುಖವನ್ನು ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದು; ಬ್ರಹ್ಮವು ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದು. ಕರ್ಮವನ್ನು ಹೇಳುವ ಶ್ರುತಿಯು ಏನಾದರೊಂದನ್ನು ಮಾಡೆಂದು ಆಪ್ತನೊಡಲಾದದ್ದು; ಬ್ರಹ್ಮವನ್ನು ಹೇಳುವ ಶ್ರುತಿಯು ಯಾವ ಆಪ್ತನೊಡಲಾದದ್ದಿಲ್ಲ. ಕಣ್ಣೆದುರಿನ ಪದಾರ್ಥದ ಅರಿವು ಬೇಡವೆಂದರೂ ತಾನಾಗಿ ಆಗಿಯೇ ಆಗುವಂತೆ ಬ್ರಹ್ಮವು ತನ್ನ ಅರಿವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ. ಕರ್ಮವು ಮಾತ್ರ ಅದನ್ನು ಮಾಡುವವನ ಇಚ್ಛೆಯು ಬಾಲವನ್ನು ಹಿಡಿದಿರುತ್ತದೆ ಕರ್ಮದ ಫಲವು ಸತ್ತ ಮೇಲೆ; ಬ್ರಹ್ಮದ ಫಲವು ಈಗಲೆ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಬರುವದು. ಕರ್ಮವು ಮಾಡಿದವನು ನಡೆಸಿದಂತೆ ಇರುವದು; ಬ್ರಹ್ಮವು

ತಿಳಿಯುವವನ ತಿಳಿವಿನಂತೆ ಇರತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ; ತಾನು ಇದ್ದಂತೆ ಇರುವದು. ಹೀಗಿರುವದರಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮದ ಅರಿವಾಗುವದಕ್ಕೆ ಕಡ್ಡದ ಅರಿವೂ ಕರ್ಮಗಳೂ ಬೇಕಾಗುವದಿಲ್ಲ. —(ಸೂ ೧-೧-೪)

ಹೀಗೆ ಬ್ರಹ್ಮಕ್ಕೆ ಕರ್ಮದ ಹಂಗಿಲ್ಲದ ಮೇಲೆ ಮೊದಲಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ಕರ್ಮಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಹೇಳಿ ಅಮೇಲೆ ಬ್ರಹ್ಮವನ್ನು ಹೇಳಿರುವದರ ಉದ್ದೇಶವೇನೆಂದು ತಿಳಿಯುವ ಇಚ್ಛೆಯುಂಟಾಗಬಹುದು. ಅನೇಕರನ್ನೂ ಒಂದೇ ಕಡೆ ಒಂದನ್ನು ಮುಂದೆ ಒಂದನ್ನು ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿರುವದರಿಂದ ಅನೇಕಕ್ಕೂ ಏನಾದರೊಂದು ಬಗೆಯ ಸಂಬಂಧವಿರಬೇಕೆಂದದ್ದು ಸಮಜನೆ. ಹಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ಇದೆ. ಮೊದಲು ಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡಿ ಮರಣವನ್ನು ಹೊಲಸನ್ನೆಲ್ಲ ತೊಳೆದು ಕೊಂಡ, ಅಮೇಲೆ ಬ್ರಹ್ಮವನ್ನು ಅರಿಯಬೇಕೆಂಬುದೇ ಅದರ ಉದ್ದೇಶ. ಬರೀ ಪ್ರಾಪಂಚಿಕವಾದ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿಯೇ ತೊಳೆಲುವವರ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಅದೇ ಹಂಬಲೇ ಹತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಅದು ಬಹು ಕೆಳಗೆ ಮೇಲೆ ಬಯಕೆಗಳನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುತ್ತ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅಲೆಗಳ ಹಿಂಸೆ ಅಲೆಗಳನ್ನೆಬ್ಬಿಸುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ನಿಲುಗಡೆಯೇ ಇಲ್ಲ. ಅದರಿಂದ ಅದು ಹೊಲಸು. ಅದೇ ಮನುಷ್ಯನೇ ಮೊದಲಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ತೊಳೆದಿರಲಿ ಅ ಹೊಲಸು ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತ ಬಂದು ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲಗೆ ಬ್ರಹ್ಮವನ್ನರಿಯುವ ಬಯಕೆ ತಲೆ ಹಾಕುವದು. ಇದೂ ಮನಸ್ಸಿನಮೊಂದು ಅಲೆಯಾದರೂ ಪ್ರಾಪಂಚಿಕವಾದ ಅಲೆಗಳನ್ನು ತಡೆದು ತುಳಿದು ಮನಸ್ಸನ್ನು ತಿಳಿಯಾಗಿ ಕೊಡುವ ಶಕ್ತಿ ಇದಕ್ಕುಂಟು. ಮನಸ್ಸು ತಿಳಿಯಾಗದೆ ಹೋದರೆ ಬ್ರಹ್ಮದ ಬಯಕೆಯುಂಟಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಅದರಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮಕ್ಕೆ ಕರ್ಮದ ಹಂಗಿಲ್ಲವೆಂದಲ್ಲ. ಬ್ರಹ್ಮವನ್ನರಿಯುವದಕ್ಕೆ ಹೊರಡುವ ಮೊದಲು ಕರ್ಮಗಳ ಅರಿವೂ ಇರಬೇಕು; ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಯೂ ಇರಬೇಕು. ಹಾಗಾದರೆ ಇಲ್ಲ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ತಿಳಿದಿರಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದು ಅದನ್ನು ಕಡೆಗಂಡು ಹೇಳಿದ ಮಾತಿಗೆ ಅರ್ಥವೇನೆಂದರೆ: ಬ್ರಹ್ಮವನ್ನು ತಿಳಿಯುವ ಬಯಕೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಮೇಲೆ ಕರ್ಮಗಳ ಅರಿವಿನ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದರ್ಥ. ಬ್ರಹ್ಮದ ಬಯಕೆಯು ಈ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದಾದ ಚಿತ್ತಶುದ್ಧಿಯಾದಲಾದರೂ ಹುಟ್ಟಬಹುದು;

ಹಿಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದಾದ ಚಿತ್ತಶುದ್ಧಿಯಿಂದಲಾದರೂ ಹುಟ್ಟಿಬಹುದು. ಹಿಂದಿನ ಜನ್ಮದ ಕಡ್ಡದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಈ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮದ ಬಯಕೆಯುಂಟಾಗಿರುವವರು ಕಡ್ಡಗಳ ಅವಿವೇಕ ಪಡೆಯುವದಕ್ಕೆ ಹೇಣಗ ಬೇಕಾದದ್ದಿಲ್ಲವೆಂದು ಅದರ ತಾತ್ಪರ್ಯ.

ನಾಲ್ಕು ಸಾಧನಗಳು

ಬ್ರಹ್ಮದ ವಿಚಾರವನ್ನು ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಯಾವ ಸಿದ್ಧತೆಯೂ ಇರಬೇಕಾದದ್ದಿಲ್ಲವೇ? ಎಂದರೆ ಇದೆ. ಚಿತ್ತಶುದ್ಧಿಯಾದ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮೊದಲೇ ಮೈಗೂಡಿರಬೇಕು. ಅವು ಯಾವವೆಂದರೆ: (೧) ಒರೇ ತೋರಿಕೆಯವು ಯಾವವು? ನಿಜವಾಗಿರುವದು ಯಾವದು? ಎಂಬುದನ್ನು ಜಿಡಿಸಿ ನೋಡುವ ವಿವೇಕ. (೨) ಈ ಲೋಕದ ಮತ್ತು ಪರಲೋಕದ ವಿಸಯಸುಖಗಳೆಲ್ಲ ಬೇಡವೆನಿಸುವದು. (೩) ಇಂದ್ರಿಯಗಳೂ ಮನಸ್ಸೂ ಹಿಡಿತದಲ್ಲಿರುವದು. (೪) ಸಂಸಾರವೆಂಬ ಸಮುದ್ರವನ್ನು ದಾಟಬೇಕೆಂಬ ಬಯಕೆ. ಈ ನಾಲ್ಕು ಇದ್ದರೆ ಅವನು ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸಿ ಅಥವಾ ಅದನ್ನು ಅರಿಯುವ ಗೋಚಗೆ ಕೂಡ ಹೋಗದೆ ಬ್ರಹ್ಮವನ್ನು ನಿಲುಕಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಹೊರಡಬಹುದು. ಈ ನಾಲ್ಕು ಇಲ್ಲದೆ ಬ್ರಹ್ಮದ ಹಂಬಲು ಹತ್ತುವದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಮೊದಲು ಈ ನಾಲ್ಕನ್ನು ಮೈಗೂಡಿಸಿಕೊಂಡು ಬ್ರಹ್ಮನಿಚಾರದ ಕಡೆಗೆ ಮನಸ್ಸು ಹಾಕಿ ವೇದಾಂತವೆಂಬ ಸಂದನವನದಲ್ಲಿ ಹಾರಮಾಡಬೇಕು. —(ಸೂ ೧-೧-೧)

ಮೊದಲನೆ ಸಾಧನವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಜಗತ್ತೆಲ್ಲ ನೆಲೆಯಾಗಿರುವಂಥದ್ದೆಂದೇ ತಿಳಿದು ಮನುಷ್ಯನು ಸಮಜವಾಗಿ ಅದರ ಮೇಲೆಯೇ ಭರವಸೆಯನ್ನು ಡುವದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮದ ಸುಳಿವು ಗೊತ್ತಾಗುವದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವೇ ಇರುವದಿಲ್ಲ. ಒಳ್ಳೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ರಡಿಯಾಡಿದ ಹೊರತು ಗಟ್ಟಿಯಾದ ಕಾಲು ಎದ್ದು ಕಾಣದಿರುವಂತೆ ಮೂರು ದಿನದ ಬಾಳಿನವುಗಳನ್ನು ಗೊತ್ತುಮಾಡಿ ತಳ್ಳದ ಹೊರತು ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಇರುವ ಬ್ರಹ್ಮವು ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕುವದಿಲ್ಲ. ಮೊದಲನೆ ಸಾಧನವಿದ್ದು ಎರಡನೆ ಸಾಧನವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅವನ ಬ್ರಹ್ಮದ ಬಯಕೆಯು ಅರಿಮನಸ್ಸಿನದಾಗುವದು. ಲೌಕಿಕವಾದ ಸುಖವೂ ಇದ್ದುಕೊಂಡು ಅದರ

ಜೊತೆಗೆ ಬ್ರಹ್ಮಸುಖವೂ ಬರಲೆಂದರೆ ಅದು ಅಳಿಯನ ಹಿಂದೆ ಗಿಳಿಯನ ಹಾಗೆ ಬಂದು ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯದ ಉಪಚಾರಕ್ಕೆ ಕುಕ್ಕುರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂಥದ್ದಲ್ಲ. ತನಗೇ ಅಳಿಯನಂಥ ಹೆಚ್ಚುಗಾರಿಕೆ ದೊರೆತರೂ ಅದು ತನ್ನ ಹಿಂದೆ ಗಿಳಿಯ ನಾಗಿ ಬಾರೆಂದು ಲೌಕಿಕಸುಖವ ಮುಂದೆ ಅಕ್ಷತೆಯ ಬಟ್ಟಲನ್ನು ಹಿಡಿಯುವದೂ ಇಲ್ಲ. ಒಂದು ಪಕ್ಷ ಅದಾಗಿ ಬಂದು ಗಂಟುವಿದ್ದರೆ ಅವರ ಮೇಲೆ ಬೇಸರಗೊಳ್ಳುವದೂ ಇಲ್ಲ. ಮೊದಲನೆ ಎರಡು ಸಾಧನಗಳಿದ್ದು ಮನಸ್ಸು ಹಿಡಿತದಲ್ಲಿಲ್ಲದೆ ಹೊಂದರೆ ಬ್ರಹ್ಮವು ನಿಲುಕುವದೇ ಇಲ್ಲ. ಬ್ರಹ್ಮವು ಮನಸ್ಸನ್ನು ಆಳುವ ಎದೆಗಾರನಾದ ಆರಸನನ್ನು ವರಿಸುವದೇ ಮೊದಲು ಅವರ ಹಿಂದೆ ಕುರಿಯಂತೆ ತಲೆ ಬಗ್ಗಿಸಿಕೊಂಡು ಓಡುವ ಆಳನ್ನು ಕಡೆಗಣ್ಣೆಂಬಲೂ ನೋಡುವದಿಲ್ಲ. ಮೊದಲ ಮೂರು ಸಾಧನಗಳಿದ್ದರೂ ನಾಲ್ಕನೆಯದಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅವನ ಪ್ರಯತ್ನವು ಮುಂದುವರಿಯುವದೇ ಇಲ್ಲ. ವೇದಾಂತವನ್ನು ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಬಾಯಿಪೋರಿಸುವದಕ್ಕೋ ಅಥವಾ ಮತ್ತೊಬ್ಬನ ಬಾಯಿ ಕಟ್ಟುವದಕ್ಕೋ ತೀದರೆ ಅವರಿಂದ ಸಂಸಾರವನ್ನು ದಾಟುವದಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಸಂಸಾರವನ್ನು ದಾಟುವದೆಂಬ ಮೋಕ್ಷವು ತನಗೆ ಕಾಲಿಗೆ ಬಿದ್ದು ಕರೆಯದಿದ್ದರೂ ಸಂದಿಯಲ್ಲಿ ನುಸುಳಿ ಬಂದು ತಲೆ ಬಗ್ಗಿಸಿಕೊಂಡು ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವ ಕಂಗಾಳಿಯಲ್ಲ.

ಈ ನಾಲ್ಕು ಸಾಧನಗಳೂ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ವೇದಾಂತದ ಅರ್ಥವನ್ನು ತಿಳಿಯುವದಕ್ಕೇ ಆಗುವದಿಲ್ಲವೋ? ಎಂದರೆ ಆಗುತ್ತದೆ. ಈ ಸಾಧನಗಳಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಶಬ್ದಾರ್ಥವೂ ವಾಕ್ಯಾರ್ಥವೂ ಆಗಬಹುದು. ಭಾಷೆ ತಿಳಿದಿದ್ದು ವೇದಾಂತವನ್ನು ತಿಳಿಯಬೇಕೆಂಬ ಕುತೂಹಲವಿದ್ದರೆ ಅವನು ಓದಿದ ಹಾಗೆಲ್ಲ ಅಥವಾ ವಿಚಾರಮಾಡಿದ ಹಾಗೆಲ್ಲ ವೇದಾಂತವು ತನ್ನ ಮೈಯನ್ನು ಅರಳಿಸಿ ತೋರಿಸುವದು. ಅವರಿಗಿನ್ನೂ ತನ್ನ ಮೇಲಣ ಅದರವು ಸಾಲದೆಂದು ಅದು ತನ್ನ ಕೊಗಸನ್ನೇನೂ ಬಚ್ಚಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವದಿಲ್ಲ. ಅದ್ದರಿಂದಲೇ ವೇದಾಂತದ ಶಬ್ದಗಳನ್ನೂ ಅರ್ಥಗಳನ್ನೂ ಸೂತ್ರದ ಬೊಂಬೆಗಿಂತ ಕುಣಿಸುವವರು ಅನೇಕರಿರುವರು. ಆದರೆ ಪಾಂಡಿತ್ಯದ ಬಲುಮೆಯಿಂದ ಒಳಗುಮಾಡಿಕೊಂಡ ಆ ವೇದಾಂತವು ಅವರಲ್ಲಿ ಸೆರೆಸಿಕ್ಕಿದ ಸಾಧ್ವಿಯಂತೆ

ಮಾತ್ರ ಇರುವದು. ಹಾಗೆ ಬಲುಮೆಯಿಂದಲ್ಲದೆ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ನಾಲ್ಕು ಬಗೆಯ ಸಾಧನಗಳೆಂಬ ಒಲುಮೆಯಿಂದ ಒಲಿಸಿಕೊಂಡ ವೇದಾಂತವು ಒಲಿದು ಬಂದ ನಾರೀಮಣಿಯಂತೆ ತನ್ನಿಂದಾಗುವ ಸುಖದ ಸುಗ್ಗಿಯನ್ನು ಸೂರೆಮಾಡುವದು. ಗ್ರಾಮಾಘೋನು ಹೇಳುವ ಕರುಣಾರಸಪ್ರಧಾನವಾದ ಹಾಡು ಹೇಗೆ ಅದರ ಹೃದಯವನ್ನು ಅರಳಿಸಲಾರದೋ ಹಾಗೆ ಬಲುಮೆಯಿಂದ ವಶಮಾಡಿಕೊಂಡ ವೇದಾಂತವು ಅವನ ಹೃದಯವನ್ನು ಅರಳಿಸಲಾರದು. ಅವನ ಮಾತುಗಳು ಬರೀ ಕೇಳಿಕೆಯ ಮಾತುಗಳು. ಅವೆಲ್ಲ ಇತರರವೆ ಹೊರತು ಅವನವಲ್ಲ. ಅವನ ಹೃದಯವು ವೇದಾಂತದ ತಣ್ಣಿನ್ನು ಹೀರಿಕೊಂಡಿರುವದಿಲ್ಲ. ಅವನ ವೇದಾಂತದ ಮಾತುಗಳು ಅವನವಾಗಬೇಕಾದರೆ ವೇದಾಂತವನ್ನು ಒಳಕೊಳ್ಳುವಾಗ ಅವನು ಪಥ್ಯವಾಗಬೇಕು. ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ನಾಲ್ಕು ಸಾಧನಗಳೇ ಪಥ್ಯ. ಪಥ್ಯವಿಲ್ಲದಿರುವಾಗ ಔಷಧಿಯು ತನ್ನ ಗುಣವನ್ನು ತೋರಿಸುವದಿಲ್ಲ. ನಾಲ್ಕು ಸಾಧನಗಳಿಲ್ಲದಿರುವಾಗ ವೇದಾಂತವು ತನ್ನ ಗುಣವನ್ನು ತೋರಿಸುವದಿಲ್ಲ. ಆಗ ಅದು ಬರೀ ಒಣಮಾತಾಗುವದು. ಅವನು ನಾಲ್ಕು ಸಾಧನಗಳುಳ್ಳವನಾಗಿದ್ದು ವೇದಾಂತವನ್ನು ಒಳಕೊಂಡರೆ ಆಗ ಅದು ಅಶ್ವತ್ಥಕರವಾದ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುವದು. ಕ್ಷುದ್ರನಾಗಿದ್ದ ಜೀವನು ಮಹತ್ತರದ ಬ್ರಹ್ಮವಾಗುವದೆಂಬುದೊಂದು ದೊಡ್ಡ ಮಹಿಮೆಯಲ್ಲವೆ? ಯಾವನಲ್ಲಿ ನಾವು ಕೇಳಾದ ನಡೆವಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದೆವೋ ಅವನಲ್ಲಿಯೇ ನಮಗೆ ಮೇಲಾದ ನಡೆವಳಿಕೆಗಳು ನಮ್ಮೆದುರಿಗೆ ಕಾಣಬಂದು ಅವನು ನಮಗೆ ಹೊಸಬನಾಗಿ ಕಂಡರೆ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಅಶ್ವತ್ಥವಿನ್ನೇನು! ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ನಮ್ಮ ಊಹೆಗೆ ಕೂಡ ನಿಲುಕೆ ದಂಥ ಮೇಲಾದ ನಡೆವಳಿಕೆಗಳು! ಈ ಅಶ್ವತ್ಥವು ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ತನಗೆ ಸಮಾನವಿನ್ನೊಂದಿಲ್ಲನೆನಿಸುವದು. ಒಬ್ಬನು ವೇದಾಂತವನ್ನು ಒಳಕೊಂಡದ್ದಕ್ಕೆ ಅವನ ಮಾತುಕತೆಗಳ ಸಾಕ್ಷಿ ಸಾಲದು; ವೇದಾಂತವು ಅವನ ನಡೆವಳಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ರೂಪುಗೊಂಡು ತಾಂಡವವಾಡಬೇಕು. ಅವನೊಬ್ಬನೇ ವೇದಾಂತಿ. ಏನೂ ತಿಳಿಯದಿರುವದಕ್ಕಿಂತಲೂ ವೇದಾಂತದ ಮಾತಾಡುವದಕ್ಕೆ ಬರುವದಾದರೂ ಮೇಲೇ; ಆದರೆ ಅದು ನಡೆವಳಿಕೆಯ ರೂಪಕ್ಕೆ ಇಳಿದರೆ ಮಾತ್ರವೇ

ಅವನದಾಗುವದು. ವೇದಾಂತದ ಮಾತುಗಾರನು ಕೈಲಿ ಕಾಸಿಲ್ಲದೆ ಕೊಟ್ಟಂತರ ಹಣಕಾಸುಗಳ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರದ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿರುವವನಂತೆ. ನಡೆವಳಿಕೆಗಳಿಸಿದ ವೇದಾಂತದವನು ಸಿರಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಮುಳುಗಿ ತೇಲುತ್ತಿರುವ ನವಕೋಟಿನಾರಾಯಣನಂತೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ವೇದಾಂತವು ಹಾಗೆ ತನ್ನ ನಡೆವಳಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮುವವರೆಗೂ ಸಾಧಕನು ಸಾಲ್ಕು ಸಾಧನಗಳನ್ನು ಬಲಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಬ್ರಹ್ಮವಿಚಾರವನ್ನು ಮೈಯುಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರಬೇಕು.

೪—ಜಗತ್ತಿನ ಹುಟ್ಟು

ಬ್ರಹ್ಮದಿಂದಾದ ಹುಟ್ಟು

ವೇದಾಂತಶಾಸ್ತ್ರದಂತೆ ಬ್ರಹ್ಮವೆಂಬುದೊಂದುಂಟೆಂಬಿಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ತಿಳಿದರೆ ಸಾಲದು. ಅದು ತನ್ನ ಅನುಭವದಲ್ಲಿ ಕಾಣಬೇಕು. ಬ್ರಹ್ಮವು ಎಲ್ಲಿಲ್ಲಿಯೂ ತುಂಬಿರುವದೆಂದು ವೇದಾಂತಶಾಸ್ತ್ರವು ಹೇಳುತ್ತಿರುವಾಗ ನಾವು ನಮ್ಮ ಅನುಭವದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಲ್ಲಿಯೂ ಜಗತ್ತನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಿರುವೆವು. ಈ ನಮ್ಮ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನೋಡಿಯೆ ಸಂಸಾರವೆಂಬ ಕುತ್ತಕ್ಕೆ ಮದ್ದನ್ನು ಹೇಳ ಹೊರಟ ವೇದಾಂತಶಾಸ್ತ್ರವು ಜಗತ್ತನ್ನೊಂದು ಕಡೆಗೆ ಸರಿಸಿ ಬ್ರಹ್ಮವನ್ನು ಕಾಣಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿರುವದು. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾವು ಬ್ರಹ್ಮವನ್ನು ಕಾಣಬೇಕಾದರೆ ಜಗತ್ತನ್ನೊಂದು ಕಡೆಗೆ ಎತ್ತಿ ಹಾಕಬೇಕು. ಜಗತ್ತನ್ನೆತ್ತುವದು ನಮಗೆ ಸಾಧ್ಯವೆ? ಸಾಧ್ಯ. ನಾವು ಜಗತ್ತನ್ನೆತ್ತುವದೆಂದರೆ ಕೂಡು ರೂಪಿಯಾದ ಪರಮಾತ್ಮನು ಎತ್ತಿದಂತೆ ಆಲ್ಲ; ಜಗತ್ತು ಹೇಗೆ ಹುಟ್ಟಿರಬಹುದೆಂಬುದನ್ನು ವಿಚಾರದಿಂದ ಗೊತ್ತುಮಾಡುವದು. ಹೀಗೆ ಜಗತ್ತೆಂಬುದನ್ನೆಲ್ಲ ನಮ್ಮ ವಿಚಾರವೆಂಬ ತಕ್ಕಡಿಯೊಳಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಎತ್ತಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡರೆ ಅದರ ಬುಡದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿದ ಬ್ರಹ್ಮವು ಕಾಣಬರುವ ಸಂಭವ ಉಂಟು. ಆದ್ದರಿಂದ ಜಗತ್ತಿನ ಹುಟ್ಟನ್ನು ಕುರಿತು ವಿಚಾರ ಮಾಡೋಣ.

ಜಗತ್ತು ಹುಟ್ಟಿದ ವಿಚಾರವನ್ನು ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆಯ ಜಗತ್ತನ್ನು ನೋಡುತ್ತಲೆ ನಮಗೆ ಅವನ ಸುಳಿವು ಗೊತ್ತಾಗುವದು. ಹೇಗೆಂದರೆ: ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಕಿವಿಗೆ ಯಾವ ಹೆಸರು ಕೇಳಿಸಿದರೂ ಅದನ್ನು ಇಟ್ಟಿವೆ ನೊಬ್ಬನಿರಬೇಕೆಂದು ಗೊತ್ತಾಗುವದು; ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಯಾವ ಆಕಾರವು ಕಾಣಬಂದರೂ ಅದನ್ನು ಮಾಡಿದವನೊಬ್ಬನಿರಬೇಕೆಂದು ಒಡನೆ ಹೊಳೆಯುವದು. ಒಂದು ಕಡೆ ಅನೇಕರು ಸೇರಿ ಕಚ್ಚಾಟವಿಲ್ಲದೆ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅವುಗಳ ಫಲಗಳನ್ನು ತಾವು ತಾವು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆ ಅವರಿಗೆಲ್ಲ ಅಲ್ಲೊಬ್ಬ ಯಜಮಾನನಿರಬೇಕೆಂದು ಮನಸ್ಸು ಉಹಿಸುವದು. ಒಂದು ಕಡೆಯ ನಡೆವಳಿಕೆಗಳು ಒಂದು ನಿಯಮಕ್ಕೊಳಪಟ್ಟು ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರೆ ಅಲ್ಲೊಬ್ಬ ನಿಯಾಮಕನಿರಬೇಕೆಂದು ಸಹಜವಾಗಿ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತೋರುವದು. ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲದಷ್ಟು ಹೆಸರುಗಳಿವೆ; ಆಕಾರಗಳಿವೆ; ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅದರ ಫಲಗಳನ್ನು ಉಣ್ಣುವವರು ಒಳಹವಾಗಿದ್ದಾರೆ. ನಿಯಮಕ್ಕೊಳಪಟ್ಟ ನಡೆವಳಿಕೆಗಳನ್ನು ನೋಡಹೋದರೆ ಕಬ್ಬು ಗಡ್ಡೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುವದೇ ಹೊರತು ಹೊಲದಲ್ಲಲ್ಲ; ಮರಗಳು ಬೇಸಗೆಯಲ್ಲಿ ಚಿಗರುವವೇ ಹೊರತು ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಲ್ಲ; ಆಯಾಬೀಜಗಳಿಂದ ಆಯಾ ಮರಗಳೇ ಏಳುವವೇ ಹೊರತು ಒಂದರಿಂದೊಂದೇಳುವದಿಲ್ಲ; ಹುಣಸೇಕಾಯಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಹುಳಿಯಾಗಿಯೇ ಇರುವದು; ಬೇವಿನ ಕಾಯಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಕಹಿಯಾಗಿಯೇ ಇರುವದು; ಬೆಂಕಿ ಮೇಲುಮುಖವಾಗಿಯೇ ಉರಿಯುವದು; ನೀರು ಕೆಳಮುಖವಾಗಿಯೇ ಹರಿಯುವದು; ಋತುಧರ್ಮಗಳು ಪ್ರತಿವರ್ಷವೂ ಒಂದೇ ಸಮನಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವವು. ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ನೋಡಿದರೆ ಇಂಥ ಜಗತ್ತು ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾನೆ ಧೂಮಕೇತುವಿನಂತೆ ಎದ್ದುಕೊಂಡಿರುವದೆಂಬ ಮಾತು ಒಪ್ಪತಕ್ಕದ್ದಾಗುವದಿಲ್ಲ. ತನ್ನ ಕಣ್ಣು ಸನ್ನೆಯಿಂದಲೆ ಈ ಜಗತ್ತನ್ನು ಹೀಗೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವದಕ್ಕೆ ತಿಳಿದವನೊಬ್ಬನಿರಬೇಕೆಂದು ಎಂಥವರಿಗಾದರೂ ತೋರುವದು. ಇದಲ್ಲದೆ ಮನುಷ್ಯಮಾತ್ರದವರ ಉಡಿಗೆ ಕೂಡ ನಿಲುಕದಂಥ ಆಕಾಶ, ಭೂಮಿ, ಪರ್ಮತ, ಸಮುದ್ರ—ನೊಡಲಾದವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಹುಟ್ಟಿಸಿರುವ ಅವನು ಎಲ್ಲ

ನನ್ನೂ ತಿಳಿದವನೂ ಏನುಬೇಕಾದರೂ ಮಾಡಬಲ್ಲವನೂ ಆಗಿರಬೇಕಾಗುವದು. ಅಂಥ ಯಾವನ ಸಂಬಂಧವೂ ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಇಂದ್ರಿಯಗಳಿಗೆ ಗೋಚರವಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಜಗತ್ತನ್ನು ನೋಡುತ್ತಲೆ ನಮಗೆ ಗೊತ್ತಾದ ಅವನ ಸುಳಿವನ್ನು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಗಟ್ಟಿಗೊಳಿಸುವದಕ್ಕೆ ವೇದಾಂತವು ಅಂಥವನೊಬ್ಬನಿರುವನೆಂದು ಹೇಳಿ ಅವನಿಗೆ 'ಬ್ರಹ್ಮ' ಎಂದು ಹೆಸರಿಟ್ಟಿರುವದು. ಬ್ರಹ್ಮ ಎಂಬ ಮಾತಿಗೆ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಹೆಸರುಗೊಂಡಿರುವ ನಾಲ್ಕುಮುಖದ ಬ್ರಹ್ಮನೆಂದರ್ಥವಾದರೂ ವೇದಾಂತವು ಹೇಳುವ ಬ್ರಹ್ಮವೆಂಬ ಮಾತಿನ ಅರ್ಥವು ಆ ಬ್ರಹ್ಮನಲ್ಲ; ಆ ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನು ಕೂಡ ಹುಟ್ಟಿಸಿದ ಬ್ರಹ್ಮ. ಹೀಗೆ ಇಂದ್ರಿಯಗಳಿಗೆ ಗೋಚರವಾಗದೆ ಇರುವ ಬ್ರಹ್ಮದ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ವೇದಾಂತವೇ ಪ್ರಮಾಣವಾದರೂ ಅದು ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಅಳವಡಬೇಕಾದರೆ ಬರೀ ಕುರುಡುನಂಬಿಕೆ ಸಾಕಾಗುವದಿಲ್ಲ. ವೇದಾಂತದ ಮಾತು ಸರಿಯೆಂಬುದನ್ನು ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಹೊಂದಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ನಾವು ಯುಕ್ತಿಗಳನ್ನೂ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

—(ಸ.೧-೧-೨)

ಈ ಜಗತ್ತಿನ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಬಿಚ್ಚಿ ನೋಡಿದರೆ ಎರಡು ದೊಡ್ಡ ಭೇದಗಳು ಕಾಣಬರುತ್ತವೆ. ನೆಲ, ನೀರು, ಬೆಂಕಿ, ಗಾಳಿ, ಆಕಾಶ, ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನ ಮೂಲವಾದಂಥ ನಾನುನಾನೆಂಬ ವೃತ್ತಿ, ಆ ನಾನೆಂಬ ವೃತ್ತಿಯ ಮೂಲವಾದಂಥ ಮಹತ್ತ್ವವೆಂಬ ಅಂತಃಕರಣದ ವೃತ್ತಿ ಮತ್ತು ಜಗತ್ತಿನ ಬೀಜಾವಸ್ಥೆ—ಈ ಎಂಟರದೊಂದು ಗುಂಪು. ಇದರಲ್ಲಿ ಜಡವಸ್ತುಗಳ ಎಲ್ಲ ಬಗೆಗಳೂ ಅಡಕವಾಗಿರುವವು. ಇದು ಕೀಳಾದದ್ದು, ಹೊಲಸಾದದ್ದು ಮತ್ತು ಸಂಸಾರದ ತೊಡಕುಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವಂಥದ್ದು. ಇವೆಲ್ಲ ಬ್ರಹ್ಮದ ಮಾಯಾಶಕ್ತಿಯು ತಾಳಿರುವ ಬಗೆಗಳು. ಇನ್ನೊಂದು ಗುಂಪುಂಟು. ಅದು ಯಾವದೆಂದರೆ: ಈ ಜಗತ್ತನ್ನೆಲ್ಲ ಒಳಹೊಕ್ಕು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡಿರುವದಾಗಿ ಎಲ್ಲರ ಜೀವದಲ್ಲಿಯೂ ಉಸಿರನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿಕೊಂಡು ನನ್ನ ಜೀವವೆನ್ನುವ ಜೀವನೆಂಬ ಮೇಲಾದ ಚೈತನ್ಯಸ್ವರೂಪ. ಹೀಗೆ ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಜಡ, ಜೀವ—ಎಂಬೆರಡು ದೊಡ್ಡ ಭೇದಗಳಿವೆ. ಜಗತ್ತೆಂಬ ಮಾತಿನ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಇವೆರಡನ್ನೂ ಕೂಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. —(ಭ೨-೪-೫).

ಈ ಜಗತ್ತು ಬ್ರಹ್ಮದಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದದ್ದೆಂದು ನೇದಾಂತಶಾಸ್ತ್ರದ ನಿರ್ಣಯ. ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು ಒಂದೊಂದು ಕಡೆ ಒಂದೊಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ರೂಪುಗೊಂಡಿದೆ. (ಅ) ಒಂದು ಕಡೆ ಬ್ರಹ್ಮವು ಎಲ್ಲ ಜಗತ್ತಿನ ಬೀಜವೆಂದಿದೆ (ಭ ೭-೧೦; ೧೦-೩೯). (ಆ) ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ಬ್ರಹ್ಮವೇ ಜಗತ್ತಿನ ಪಾದ, ತಾಯಿ ಮತ್ತು ತಾತ ಎಂದಿದೆ (೪-೯-೧೭). (ಇ) ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆ ಈ ಜಗತ್ತೆಲ್ಲ ಬ್ರಹ್ಮದ ಒಂದಂಶವೆಂದಿದೆ (ಭ ೧೦-೪೨). (ಈ) ಮಗ ದೊಂದು ಕಡೆ ಬ್ರಹ್ಮವು ಜಗತ್ತನ್ನು ಹೇಗೆ ಹೊರಗೆಡಹಬೇಕೆಂಬ ತೀವ್ರ ನಿಂದ ಉಬ್ಬಿಕೊಂಡು ಜಗತ್ತನ್ನು ಹಡೆಯಿತೆಂದಿದೆ (ಮುಂ ೧-೧-೪,೯). (ಉ) ಬೇರೊಂದು ಕಡೆ ಈ ಜಗತ್ತಾಗುವದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಬ್ರಹ್ಮ ಒಂದೇ ಇತ್ತೆಂದೂ ಅದು ಜಗತ್ತನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿತೆಂದೂ ಹೇಳಿದೆ (ಐ ೧-೧-೧; ಛಾಂ ೬-೨-೧,೨). (ಊ) ಒಂದಾನೊಂದು ಕಡೆ ಆ ಬ್ರಹ್ಮವು ತಾನು ಬಹುಬಗೆಯಾಗಬೇಕೆಂದು ಯೋಚಿಸಿ ಇದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಹೊರಗೆಡಹಿತೆಂದಿದೆ (ತೈ ೨-೬).

ಜಗತ್ತು ಹುಟ್ಟುವದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಬ್ರಹ್ಮ ಒಂದೇ ಇತ್ತೆಂದು ಹೇಳಿರುವ ಒಂದು ಕಡೆ ಇರುವ ವಿವರವೇನೆಂದರೆ: ಈಗ ಒಗೆಬಗೆಯ ಹೆಸರುಗಳೂ ಆಕಾರಗಳೂ ಉಳ್ಳ ಜಗತ್ತು ಕಾಣುತ್ತಿರುವದಷ್ಟೆ. ಈ ಹೆಸರುಗಳೂ ಆಕಾರಗಳೂ ಹುಟ್ಟುವದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಇವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಬೀಜರೂಪವಾಗಿ ಹೊಟ್ಟೆಯೊಳಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡ ಬ್ರಹ್ಮ ಒಂದು ಮಾತ್ರವೇ ಬರೀ ಇರುವಿಕೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಇತ್ತು. ಚೆನ್ನಾಗಿ ವಿಚಾರ ಮಾಡಿದರೆ ಈಗಲೂ ಇರುವದು ಅದೊಂದೆ. ಆದರೆ ಈಗ ಅದರ ಜೊತೆಗೆ ಈ ಜಗತ್ತೂ ಕಾಣುತ್ತಿರುವದು. ಬರೀ ಇರುವಿಕೆಯ ರೂಪವೆಂಬುದು ಬೇಗ ಬುದ್ಧಿಗೆ ಹತ್ತದೆ ಇರಬಹುದು. ಅದು ನಮ್ಮ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಹೊರತೇನೂ ಅಲ್ಲ. ಒಳ್ಳೆ ತನಿ ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಸರಾಗಲಿ ಆಕಾರವಾಗಲಿ ಎನೂ ಇರುವದಿಲ್ಲ. ಎಚ್ಚತ್ತು ಮೇಲೆ ತನಿನಿದ್ರೆಯನ್ನು ನೆನೆಸಿಕೊಂಡರೆ ತನಗೆ ಎರಡನೆಯದೆಂಬುದೇ ನೇನೂ ಇಲ್ಲದೆ ಆಗ ತಾನು ಬರೀ ಇರುವಿಕೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಿದ್ದದ್ದು ತಿಳಿಯಬರುವದು. ಈ ಜಗತ್ತು ಹುಟ್ಟುವದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಬ್ರಹ್ಮವು ಹಾಗೆ

ಬರೀ ಇರುವಿಕೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಿತ್ತು. ಈ ಬರೀ ಇರುವಿಕೆಯು ರೂಪವು ತನಿ
ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವೇ ಅಲ್ಲದೆ ಎಚ್ಚರದಲ್ಲೂ ಕೂಡ ಕಾಣುವದುಂಟು.
ಒಬ್ಬನು ಬೆಳಗಾಗುತ್ತಲೇ ಒಂದು ಹಳ್ಳಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ. ದಾರಿಯಲ್ಲಿ
ಒಬ್ಬ ಕುಂಬಾರನು ಮಡಕೆ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಮಾಡುವದಕ್ಕೆಂದು
ಕಲಸಿದ ಮಣ್ಣನ್ನು ಹರಡಿರುವದು ಅವನಿಗೆ ಕಾಣಬರುತ್ತದೆ. ಹಳ್ಳಿಯಿಂದ
ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬರುವಾಗ ಅಲ್ಲಿ ಕುಡಿಕೆ, ಮಡಕೆ--ಮೊದಲಾದ ಅನೇಕ ಹೆಸರು
ಗಳೂ ರೂಪಗಳೂ ಉಳ್ಳವುಗಳು ಎದ್ದುಕೊಂಡಿರುತ್ತವೆ. ಅವನ್ನು ನೋಡಿ
ಈ ಕುಡಿಕೆಮಡಕೆಗಳು ಮೊದಲು ನೋಡಿದಾಗ ಮಣ್ಣುಮಾತ್ರವಾಗಿ
ತ್ತೆಂದು ಅವನು ತಿಳಿಯುತ್ತಾನೆ. ಇದರಂತೆ ಜಗತ್ತು ಹುಟ್ಟುವ ಮುಂಚೆ
ಬ್ರಹ್ಮ ಒಂದೇ ಇತ್ತು. ಮೊದಲು ನೋಡಿದಾಗ ಕುಂಬಾರನಾಗಲಿ ಮಡ
ಕೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುವ ಇತರ ಸಾಧನಗಳಾಗಲಿ ಎರಡನೆಯದು ಅಲ್ಲೇನೂ
ಇಲ್ಲದಿದ್ದಂತೆ ಜಗತ್ತು ಹುಟ್ಟುವದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಬ್ರಹ್ಮದ ಹೊರತು ಎರಡನೆ
ಯದೇನೇನೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆ ಬ್ರಹ್ಮದಲ್ಲಿ ಜಗತ್ತು ಬೀಜರೂಪದಲ್ಲಿಲ್ಲದೆ
ಇದ್ದರೆ ಇಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಇರುವದು ಹುಟ್ಟುವದು ಹೇಗೆ? ಇಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದ್ದೆಂದರೆ
ಮೊಲದ ಕೋಡಿನಂತೆ ಎಂದಿಗೂ ಇಲ್ಲದಿಂದರ್ಥ. ಇರುವವೆಂದರೆ ಎಂದಿಗೂ
ಹೋಗದೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಎಚ್ಚರಕನಸುನಿದ್ದೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಹಿಂದೆ, ಈಗ,
ಮುಂದೆ--ಎಂಬ ಮೂರು ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇರುವದಿಂದರ್ಥ. ಇಲ್ಲಿ
ಮೂರು ಕಾಲಗಳೆಂದು ಮಾತ್ರ ಹೇಳಿದರೆ ಅದು ಎಚ್ಚರವು ಮಾತ್ರವೆಂದು
ತಿಳಿಯುವ ಸಂಭವವಿರುವದರಿಂದ ಅವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಬೇರೆ ಎತ್ತಿ ಹೇಳಲಾಗಿರು
ವದು. ಒಂದವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಅದು ಮೂರು ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಇದ್ದರೂ
ಇನ್ನೊಂದವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿಲ್ಲದೆ ಹೋದರೆ ಅದು ಇರುವದೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದಿಲ್ಲ.
ಹೀಗೆ ಇಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಇರುವದು ಹುಟ್ಟುವದೆಂಬ ಮಾತೇ ಕೂಡುವದಿಲ್ಲ.
ಅದ್ದರಿಂದ ಆಗ ಜಗತ್ತು ಬೀಜರೂಪದಲ್ಲಿತ್ತೆನ್ನಲೇ ಬೇಕು.

ಅದೇ ವಿಸರವು ಮುಂದೆ ಸಾಗುವುದು ಹೇಗೆಂದರೆ: ಇಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಇರುವುದು ಹುಟ್ಟುವದಿಲ್ಲವೆನ್ನುವದಾದರೆ ಇರುವವರಿಂದ ಇರುವುದು ಹುಟ್ಟುವದೆನ್ನುವದೂ ಆಗಲಾರದೆನ್ನಬೇಕಾಗುವದು. ಇರುವವರಿಂದ ಇರುವುದು ಹುಟ್ಟಿದ್ದನ್ನು ನಾವೆಲ್ಲಿಯೂ ಕಂಡಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಗಡಿಗೆಯಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು ಗಡಿಗೆ ಹುಟ್ಟಿದ್ದನ್ನು ಯಾರು ಕಂಡಿದ್ದಾರೆ? ನಿಜ. ಇರುವ ಒಂದರಿಂದ ಇರುವ ಇನ್ನೊಂದು ಹುಟ್ಟದಿದ್ದರೂ ಇರುವ ಒಂದೇ ಬೇರೆ ರೂಪವನ್ನು ಹೊಂದುವುದು ಕಾಣಬಂದಿವೆ. ಉದ್ದಕ್ಕಿರುವ ಹಾವು ಸುತ್ತಿ ಕೊಳ್ಳುವದುಂಟು. ಮಣ್ಣು ಪುಡಿಯಾಗಿಯೂ ಕುಡಿಕೆಯಾಗಿಯೂ ಮಡಕೆಯಾಗಿಯೂ ಮುಚ್ಚಳವಾಗಿಯೂ ಇರುವದುಂಟು. ಹೀಗೆ ಇರುವ ಒಂದೇ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಬಗೆಗಳಾಗುವದಾದರೆ 'ಇದು' ಎಂದು ಹೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವುಗಳು ಹುಟ್ಟುವ ಮುಂಚೆ ಇದ್ದವೆಂಬ ಮಾತು ಹೇಗೆ ಹೊಂದುವದೆಂದರೆ ಈಗ 'ಇದು' ಎಂದು ಹೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವುಗಳು ಹುಟ್ಟುವ ಮುಂಚೆ ಬರೀ ಇರುವಿಕೆಯ ಮಾತ್ರವಾಗಿದ್ದವೆಂಬ ಮಾತನ್ನು ಮರೆಯಬಾರದು. ಇದರಿಂದ ಜಗತ್ತು ಹುಟ್ಟುವ ಮುಂಚೆ 'ಇದು' ಎಂದು ಹೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವುಗಳೆರಡೆ ಏನೂ ಇಲ್ಲದ್ದಾಗಿತ್ತೆಂದೂ 'ಇದು' ಎಂದು ಹೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವುಗಳೆಲ್ಲ ಈಗ ಹುಟ್ಟಿದವೆಂದೂ ಹೇಳಬೇಕಾಗುವದೆಂದು ಯೋಚಿಸಬಾರದು. ಮಣ್ಣಾಗಿದ್ದದ್ದೆ ಗಡಿಗೆ ಮೊದಲಾದವುಗಳಾದಂತೆ ಮೊದಲು ಬರೀ ಇರುವಿಕೆಯಾಗಿದ್ದದ್ದೆ 'ಇದು' ಎಂದು ಹೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಬಗೆಬಗೆಗಳಾಯಿತು. ಮಣ್ಣೆನಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದದ್ದು ಗಡಿಗೆ ಮೊದಲಾದದ್ದೆ ನಿಸಿಕೊಂಡಂತೆ ಇರುವಿಕೆಯೆ ನಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದದ್ದು ಜಗತ್ತೆನಿಸಿಕೊಂಡಿತೆಂದರೆ ಕುದುರೆಯೂ ಆಕಳೂ ಹೇಗೆ ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಬೇರೆಯೂ ಹಾಗೆ ಅವೆರಡೂ ಬೇರೆಬೇರೆಯೇ ಆಯಿತೆಂದೂ ತಿಳಿಯಬಾರದು. ಗಡಿಗೆ, ಮಡಕೆ—ಎಂಬವುಗಳು ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಬೇರೆಯಾದರೂ ಅವು ಮಣ್ಣಿಗಿಂತ ಬೇರೆಯಾದವುಗಳಲ್ಲ. ಹೀಗೆ 'ಇದು' ಎಂದು ಈಗ ಹೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವುಗಳೆಲ್ಲ ಹುಟ್ಟುವ ಮುಂಚೆ ಬರೀ ಇರುವಿಕೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಿದ್ದವೆಂದು ಹೇಳುವ ಮಾತು ಹೊಂದುವದು. ಬೇರೆಬೇರೆ ಆಕಾರಗಳೆಂಬುವೆಲ್ಲ ಬರೀ ಮಾತು ಮಾತ್ರ.

—(ಭಾಂ ೬-೨-೨)

ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆಯ ವಿವರವನ್ನು ನೋಡಿ. ಜಗತ್ತು ಹುಟ್ಟುವದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಅದು ಏನೂ ಇಲ್ಲದ್ದಾಗಿತ್ತೆಂಬ ಮಾತೂ ವೇದದಲ್ಲಿರುವದುಂಟು. ಆ ಮಾತಿಗೆ ಏನೇನೂ ಇರಲಿಲ್ಲವೆಂದರ್ಥವಲ್ಲ. ಬಗೆಬಗೆಯ ಹೆಸರುಗಳೂ ಆಕಾರಗಳೂ ಇರಲಿಲ್ಲವೆಂದರ್ಥ. ಏನೂ ಇಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಇರುವದು ಹೇಗೆ ಹುಟ್ಟಿತು? ಜಗತ್ತು ಹುಟ್ಟುವದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಇದ್ದ ಬ್ರಹ್ಮಕ್ಕೇ ಏನೂ ಇಲ್ಲದ್ದೆಂದು ಹೆಸರು. ಆ ಏನೂ ಇಲ್ಲದ್ದರಿಂದ, ಎಂದರೆ ಎದ್ದು ಕಾಣುವ ಹೆಸರುಗಳೂ ಆಕಾರಗಳೂ ಇಲ್ಲದ್ದರಿಂದ, ಹೆಸರುಗಳೂ ಆಕಾರಗಳೂ ಎದ್ದು ಕೊಂಡವು. ಆದ್ದರಿಂದ ತಂದೆಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಗನು ತಂದೆ ಗಿಂತ ಬೇರೆಯಾಗಿರುವಂತೆ ಬ್ರಹ್ಮದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಜಗತ್ತು ಬ್ರಹ್ಮಕ್ಕಿಂತ ಬೇರೆಯಾಗಿರುವದೆಂದು ತಿಳಿಯಬಾರದು. —(ತೈ ೨-೭)

ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆಯ ವಿವರವನ್ನು ನೋಡಿ. ನೀರಿಗಿಂತ ಬೇರೆಯಾಗಿ ನೊರೆಯೆಂಬ ಹೆಸರೂ ಆಕಾರವೂ ಉಂಟಾಗುವದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಆ ನೊರೆಯು ನೀರಿಂದೇ ಕರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದು ಹೆಸರೂ ಆಕಾರವೂ ಉಂಟಾದಾಗ ನೀರು ಮತ್ತು ನೊರೆಯೆಂದು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದಷ್ಟೆ. ಜಗತ್ತು ಹೊರಬೀಳುವದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಯಾವದೊಂದು ಹೆಸರೂ ಆಕಾರವೂ ಇಲ್ಲದೆ ಆತ್ಮ ಒಂದೇ ಇತ್ತು. ಈಗಲೂ ಅದೊಂದೇ ನಿಜವಾಗಿರುವದಾದರೂ ಮೊದಲು ಕಾಣಿಸದೆ ಬೀಜರೂಪವಾಗಿದ್ದ ಹೆಸರುಗಳೂ ಆಕಾರಗಳೂ ಮೊಳೆತು ಜಗತ್ತು ಈಗ ಅನೇಕವಾಗಿಯೂ ಕಾಣುತ್ತಿರುವದು. —(ಐ ೧-೧)

ಮಗದೊಂದು ಕಡೆಯ ವಿವರವನ್ನು ನೋಡಿ. ಮೊದಲು ಬೀಜರೂಪ ವಾಗಿದ್ದವುಗಳೇ ಬೇರೆಬೇರೆ ಸುಳ್ಳಾದ ಹೆಸರುಗಳನ್ನೂ ಆಕಾರಗಳನ್ನೂ ತಾಳುವವು. ಇಲ್ಲದ್ದು ದೇಗೆ ಹುಟ್ಟಿತು? ಬಂಜೆಯ ಮಗನು ಇಲ್ಲದವನೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವನಷ್ಟೆ. ಅವನು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಹುಟ್ಟುವದಿಲ್ಲ; ಸುಳ್ಳಾಗಿಯೂ ಹುಟ್ಟುವದಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲದವುಗಳೇ ಹುಟ್ಟಿದರೆ ನಮಗೆ ಬ್ರಹ್ಮವನ್ನು ಕಾಣುವ ದಾರಿಯೇ ಇಲ್ಲದಂತಾಗುವದು. ಇದ್ದವುಗಳೇ ಹುಟ್ಟುವದರಿಂದಲ್ಲವೆ ಆವು ಇದ್ದ ಋಷಿವನ್ನು ನೋಡಹೋದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮದರ್ಶನವಾಗುವದು? ಹಗ್ಗದಲ್ಲಿ ಹಾವು ಸುಳ್ಳಾಗಿ ಹುಟ್ಟುವದಷ್ಟೆ. ಹಗ್ಗದ ನಿಜವನ್ನರಿಯದ್ದರಿಂದ

కుట్టిద ఆ హావు హగ్గద రూపదళ్ళ నోదలు ఇద్దద్దాగిరువదు. బుడ
దల్లి ఆధారవిల్లనే హగ్గద హావుగళాగలి బిసిలగుదురే? గళాగలి ఎల్లియుల
యారీగూ కాణువదిల్లి. హగ్గదల్లి హావు కుట్టివదక్కే ముంజీ
ఆ హావు హగ్గద రూపదల్లి ఇద్దద్దే ఆగిత్తు. హిగే జగత్తు కుట్టివ
ముంజీ ఆదు బిజస్వరూపనాద బ్రహ్మద రూపదల్లి ఇత్తు. నీరి
నల్లి ఒడమూడిద సూర్యనంతే మనోరూపరాద తన్న జాతియ ఎల్లి
జీవరన్నా తన్న జాతియల్లద ఎల్లి జడవస్తుగళన్నో ఆ బ్రహ్మవు
కుట్టిసుత్తదే. —(మాం ౧-౬)

యాన హేసరూ యాన ఆకారవూ ఇల్లదే ఇరువ ఆత్మంతసూక్ష్మ
నాద బ్రహ్మదింద లేక్కవిల్లదస్సు హేసరుగళిందలూ ఆకారగళిందలూ
తుంబి ఆత్మంతసూక్ష్మలవాగిరువ జగత్తు హేగే కుట్టితేందరే ఇదక్కే
దృష్టాంతవిదే. ఇదన్ను కణ్ణిగే కట్టేదంతే నోడబీకాదరే మరగ
ళల్లి దోడ్దదాద ఆలద మరద ఒందు బిజవన్ను తందు ఆదన్ను
కణ్ణిగే కాణిసదంతాగువస్సు తుండునాడు. కణ్ణిగే కాణిదంతాద
ఆ తుండినింద ఎష్టోరే దోడ్డ రేంబిగళూ కేంబిగళూ ఎలేగళూ
కణ్ణుగళూ టుళ్ళ మరవు ఎద్దు కాణువదుంటు. ఇదరంతే ఆత్మంత
సూక్ష్మనాద బ్రహ్మదింద ఆత్మంతసూక్ష్మలవాగి హేసరుగళూ ఆకార
గళూ టుళ్ళ జగత్తు కుట్టివదేందు నంబు. నంబికే ఇద్దరే మాత్రతిళి
యబీకేంబి విషయదల్లి సమాధాన టుంటాగువదు —(భాం ౬-౧౨)

జీవరూపనాద మత్తు జడరూపనాద ఈ జగత్తు ద్వివికసామ
ధ్యేవుళ్ళ భృగు మోదలాద హిందిన కాలద ఎళు ముహుర్తగళింద
మత్తు నాల్వరు మనుగళింద ఆదద్దేందు హేళువదూ టుంటు. ఆవ
రేల్లి జగత్తు కుట్టిద మేలే నోదనోదలు సంసారధర్మ దింద,
ఎందరే కణ్ణు గండుగళ కూడికయింద, ఆదన్ను బిళిసిదవరు. ఆద
రింద ఆవరింద జగత్తు కుట్టితేన్నువదు టుపజారద మాతు. ఏకే
దరే ఆ ముహుర్తగళూ మనుగళూ బ్రహ్మన బరి ఇచ్చానమాత్రదింద

ಹುಟ್ಟಿದವರು. ಹೀಗೆ ಬ್ರಹ್ಮವು ಅವರಿಗೂ ಮೂಲವಾದದ್ದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮದಿಂದ ಜಗತ್ತು ಹುಟ್ಟಿತೆನ್ನುವದೇ ಸರಿ. —(ಭ ೧೦-೬)

ಬ್ರಹ್ಮವು ತಾನೆ ಜಗತ್ತಾದದ್ದು

ಒಳ್ಳೆಯದು. ಜಗತ್ತು ಬ್ರಹ್ಮದಿಂದ ಹುಟ್ಟುವದಾದರೆ ಬ್ರಹ್ಮಕ್ಕೆ ಜಗತ್ತನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುವ ಸಾಧನಗಳೇನಿದ್ದವೆಂದು ತಿಳಿಯುವಿಷ್ಟೆಯೆಂಬಾಗ ಬಹುದು. ಜಗತ್ತು ಹುಟ್ಟುವದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಬ್ರಹ್ಮಕ್ಕೆ ಎರಡನೆಯದೇ ನೇನೂ ಇರಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಹಿಂದೆಯೇ ಹೇಳಿದ್ದಾಗಿರುವದರಿಂದ ಸಾಧನಗಳೇ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಮತ್ತೆ ಹೇಳಬೇಕಾದದ್ದಿಲ್ಲ. ಜಗತ್ತಿನ ಹುಟ್ಟು ತನ್ನಿನಿಂದ ಹುಟ್ಟುವ ಕನಸಿನ ಮತ್ತು ಎಚ್ಚರದ ಜಗತ್ತಿನ ಹುಟ್ಟಿನಂತೆಂಬುದು ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿರುವದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ನೆನಪಿಗೆ ತಂದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಜೀವರೂಪವೂ ಮತ್ತು ಜಡರೂಪವೂ ಆದ ಈ ಜಗತ್ತು ಬ್ರಹ್ಮಕ್ಕೆ ಹಗಲು ಬರುತ್ತಲೆ ರಾತ್ರಿಯ ತನ್ನಿನಿಂದ ಹೊರಬೀಳುತ್ತದೆ ; ರಾತ್ರಿಯು ಬರುತ್ತಲೆ ಆ ತನ್ನಿನದಿಗೇ ಹೋಗಿ ಆದಗಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ ಹೀಗೆ ಏಳುತ್ತ ಬೀಳುತ್ತ ಇರುವದೇ ಅದರ ಹಣೆಯ ಬರೆ. ಮಾಡದೇ ಇರುವ ಕರ್ಮದ ಫಲಗಳು ಬಂದು ಗಂಟುವೀಳದಂತೆಯೂ ಮಾಡಿದ ಕರ್ಮಗಳು ವೃಥಾವಾಗದಂತೆಯೂ ಹಿಂದಿನ ಕಲ್ಮವಲ್ಲದೆ ಜಗತ್ತೆ ಕರ್ಮದ ಸುಳಿಯ ಸೆಳೆತಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಸಹಜವಾಗಿ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಹುಟ್ಟುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತ ಇರುತ್ತದೆ. ಈ ಜಗತ್ತನ್ನು ಹರಿಯುವ ಆ ನಿದ್ರಾಶಕ್ತಿಯೇ ಬ್ರಹ್ಮದ ಮಾಯಾರಕ್ತಿ. ಇದರಲ್ಲಿ ಸತ್ತ್ವ, ರಜ, ತಮ- ಎಂಬ ಮೂರುಗುಣಗಳೂ ಸರಿಪಾಲಾಗಿ ಸೇರಿರುವವು. ಇದೇ ಪರಮಾತ್ಮ ಸ್ವರೂಪವು ನಮಗೆ ತಿಳಿಯಬರದಂತೆ ಮರೆಮಾಡಿರುವ ಕಾರಣ ಈ ಮಾಯೆಯ ಗುಣಗಳು ಎಚ್ಚರದಲ್ಲಿಯೂ ಕನಸಿನಲ್ಲಿಯೂ ಬಳಸೋಟಿಯ ಕಡೆತಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿದವುಗಳಾಗಿ ಹೆಸರುಗಳೂ ಆಕಾರಗಳೂ ಉಳ್ಳ ಸ್ಥೂಲರೂಪವನ್ನು ಪಡೆಯುವವು. ಆದ್ದರಿಂದ ಆಗ ಈ ಸ್ಥೂಲರೂಪಗಳು ಪರಮಾತ್ಮ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಮರೆಮಾಡಿರುವ ದಪ್ಪವಾದ ಪರದೆಗಳಾಗಿರುವವು. ತನ್ನಿನದ್ದಿಲ್ಲ ಅದು ಸೂಕ್ಷ್ಮ ರೂಪದಲ್ಲಿರುವದರಿಂದ ತೆಳುವಾದ ಪರದೆಯೆನಿಸುವದು.

ಸರಮಾತ್ಮನು ಈ ಮಾಯಾಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಆಳುವವನಾಗಿದ್ದುಕೊಂಡು ತನ್ನ ಕಣ್ಣು ಸನ್ನೆಯಿಂದಲೇ ಅದರಿಂದ ಜಗತ್ತನ್ನು ಹೊರಗೆಡಹುತ್ತಾನೆ.

—(ಭ ೮-೧೮,೧೯; ೯-೭..೧೦)

ಜಗತ್ತು ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಕರ್ಮದ ಸುಳಿಯ ಸೆಳೆತಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಹುಟ್ಟುವದೆಂದೂ ಬ್ರಹ್ಮದಿಂದ ಹುಟ್ಟುವದೆಂದೂ ಎರಡು ಮಾತೂ ಹೇಗೆ ಹೊಂದುವದೆಂದರೆ: ಜಗತ್ತಿನ ಹುಟ್ಟಿಗೆ ಕಾರಣವು ಕರ್ಮದ ಸುಳಿಯ ಸೆಳೆತವೇ ಸರಿ. ಆದರೆ ಅನೇಕವಾಗಿರುವ ಕರ್ಮಗಳಿಗೆ ಅವಶ್ಯಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕಾಂಕ್ಷಿಸುವುದು ಯಜಮಾನಿಕೆಯು ಬ್ರಹ್ಮದ್ದು. ಬೀಗೆ ಅವೆರಡು ಮಾತೂ ಹೊಂದುವವು. ಬ್ರಹ್ಮವು ಜಗತ್ತನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುವದಾದರೆ ಉಪಾಹುಟ್ಟಿಸಿದವುಗಳು ನಮ್ಮನ್ನು ಸೂತ್ರದ ಬೊಂಬೆಗಳಂತೆ ವಶಮಾಡಿಕೊಂಡು ಒಮ್ಮೆ ಅಳಿಸುತ್ತ ಒಮ್ಮೆ ನಗಿಸುತ್ತ ಅಡಿಸುವಂತೆ ಜಗತ್ತು ಬ್ರಹ್ಮದ ಸೂತ್ರವನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಅದನ್ನು ಕುಣಿಸುವದೆಂದು ಮಾತ್ರ ತಿಳಿಯಬಾರದು. ಬ್ರಹ್ಮವು ಸಂಸಾರಿಗಳಂತೆ ಅಲ್ಲ. ಅದು ತಾನು ಹುಟ್ಟಿಸಿದ ಜಗತ್ತಿನ ಸೂತ್ರವನ್ನು ತನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಜಗತ್ತನ್ನೇ ಅಡಿಸುತ್ತಿರುವದು. —(ಭ ೭-೧)

ಬ್ರಹ್ಮದಿಂದ ಜಗತ್ತು ಹುಟ್ಟಿತೆಂಬ ಮಾತನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳೋಣ. ಬ್ರಹ್ಮವು ಈ ಜಗತ್ತನ್ನು ಹೇಗೆ ಮತ್ತು ಏಕೆ ಹುಟ್ಟಿಸಿತು? ಇದನ್ನು ತಿಳಿಯುವ ಕುತೂಹಲವು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಸಹಜವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ನಿಜವನ್ನು ವಿಚಾರಮಾಡತಕ್ಕವರು ಜಗತ್ತಿನ ಹುಟ್ಟುವಿಕೆಯನ್ನು ಕುರಿತ ಒಣ ಮಾತುಗಳಿಗೆ ಮನಸ್ಸು ಹಾಕುವದಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ: ಇದರ ಹುಟ್ಟೇ ಸುಳ್ಳು. ಒಬ್ಬ ಮಾಯಾಗಾರನು ಮುಗಿಲ ಕಡೆಗೆ ದಾರವನ್ನೆಸೆದು ತಾನು ಕತ್ತಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಅದರ ನೇಲೆ ಹತ್ತಿ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣದಂತಾಗಿ ಮತ್ತೊಬ್ಬರ ಕತ್ತಿಯ ಪೆಟ್ಟಿನಿಂದ ತುಂಡುತುಂಡಾಗಿ ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದು ಮತ್ತೆ ಏಳುವದನ್ನು ನೋಡುವವರಿಗೆ ಆ ಮಾಯೆಯ ನಿಜವನ್ನರಿಯಬೇಕೆಂಬ ಮನಸ್ಸಾಗುವದಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ತನಿನ್ನಿದ್ರೆ, ಕನಸು-ಮೊದಲಾದವುಗಳೆಲ್ಲ ಮಾಯಾವಿಯು ಮೇಲಕ್ಕೆಸೆದ ದಾರದಂತೆ. ಆ ತನಿನ್ನಿದ್ರೆ, ಕನಸು-ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಅನುಭವಗಾರನು ಆ ನೂಲೇ

ಣಿಯ ಮೇಲೆ ಹತ್ತಿದ ಮಾಯಾಗಾರನಂತೆ. ನಿಜವಾದ ಮಾಯಾವಿಯು ಆ ದಾರಕ್ಕಿಂತ ಮತ್ತು ದಾರದಮೇಲೆ ಹತ್ತಿದವನಿಗಿಂತ ಬೇರೆಯಾಗಿರುವನು. ಅವನು ನೆಲದ ಮೇಲಿದ್ದು ಕಣ್ಣುಕಟ್ಟಿನಿಂದ ತನ್ನನ್ನು ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ ಇರುವಂತೆ ಬ್ರಹ್ಮವು ಬೇರೆ ಇರುವದು. ಸಂಸಾರದ ಒದ್ದಾಟಗಳನ್ನು ಕಳೆದು ಕೊಳ್ಳಬೇಕೆನ್ನುವವರಿಗೆ ಆ ಬ್ರಹ್ಮದ ಮೇಲೆ ಆದರವೇ ಹೊರತು ವೃಥಾವಾದ ಜಗತ್ತಿನ ಹುಟ್ಟಿನ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಆದರವಿಲ್ಲ. ಜಗತ್ತಿನ ಹುಟ್ಟಿನ ವಿಚಾರವನ್ನು ಹೊಂದುಗಡೆಯಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅಳಿಯಬೀಶೆನ್ನುವವರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಜಗತ್ತು ಬ್ರಹ್ಮದ ಬೆಳವಳಿಗೆಯೆನ್ನುವರು ; ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ಅದನ್ನು ಮಾಯೆಯ ಮತ್ತು ಕನಸಿನ ಹುಟ್ಟಿನಂತೆ ಎನ್ನುವರು ; ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರು ಅದು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದದ್ದೆಲ್ಲ ನಡೆದು ಹೋಗುವ ಮಹಿಮೆಯುಳ್ಳ ಬ್ರಹ್ಮದ ಇಚ್ಛೆಯ ಹೊರತು ಬೇರೆ ಇಲ್ಲವೆನ್ನುವರು ; ಬೇರೆ ಕೆಲವರು ಹೊರಬೀಳುವ ಕಾಲ ಬಂದು ಹೊರಬಿತ್ತೆನ್ನುವರು ; ಸುಖಕ್ಕಾಗಿ ಎಂದೂ ಆಟಕ್ಕಾಗಿ ಎಂದೂ ಪರಿವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಎಲ್ಲ ಬಯಕೆಗಳೂ ತೀರಿರುವವನಿಗೆ ಯಾವ ಬಯಕೆಯನ್ನು ಹೇಳುವದಕ್ಕಾದೀತು ? ಜಗತ್ತನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುವದು ಬ್ರಹ್ಮದ ಹುಟ್ಟುಗುಣವೆಂದು ಮಾತ್ರ ಸಮಾಧಾನಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುವದು. ಹಗ್ಗ ವೊಡಲಾದವುಗಳಲ್ಲಿ ಆದರ ನಿಜವನ್ನರಿಯದಿರುವದರ ಹೊರತು ಹಾವು ಮೊದಲಾದವು ಕಾಣುವದಕ್ಕೆ ತಾರಣವೇನಿದೆ ?

—(ಮಾಂ ೧-೭..೯)

“ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲದೆ ಎಂಥ ದಡ್ಡರೂ ಎಂಥ ಸಣ್ಣ ಕೆಲಸವನ್ನೂ ಮಾಡಿರುವಾಗ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಬಲ್ಲ ಈಶ್ವರನು ಇಂಥ ದೊಡ್ಡ ಜಗತ್ತನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿದ್ದಕ್ಕೆ ಏನಾದರೂ ಪ್ರಯೋಜನವಿರಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಬೇಕಾದರೆ ಅವನನ್ನು ತೃಪ್ತನಲ್ಲವೆನ್ನಬೇಕಾಗುವದು. ಏನೂ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲವೆಂದರೆ ಹುಟ್ಟಿಸುವ ಮನಸ್ಸಾಗುವದಕ್ಕೇ ದಾರಿ ಇಲ್ಲ. ವಿನೇಕಪೂರೈಕವಾದ ವಿಚಾರವೇನೂ ಇಲ್ಲದೆ ಮಾಡಿದನೆಂಬರೆ ಅವನು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಬಲ್ಲವನೆನಿಸುವದಿಲ್ಲ.” ಎಂದು ಅಕ್ಷೇಪವ ಸಾಲುಗಂನೆಬ್ಬಿಸಬಹುದು. ಇವಕ್ಕೆ ಬಲವಿಲ್ಲ. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ತೃಪ್ತರಾದವರು ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ನೋಡದೆ ಲೀಲೆಗಾಗಿ ಮಾಡುವ

ದುಂಟು. ಉಚ್ಚ್ವಾಸನಿಶ್ಚಾಸಗಳು ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ನೋಡದೆ ಬರೀ ತಮ್ಮ ಹುಟ್ಟುಗುಣದಂತೆ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವದುಂಟು. ಹಾಗೆ ಜಗತ್ತಿನ ಹುಟ್ಟು ಈಶ್ವರನ ಲೀಲೆ. ಈ ಜಗತ್ತಿನ ರಚನೆ ನಮಗೆ ದೊಡ್ಡ ದೆನಿಸಿದರೂ ಈಶ್ವರ ನಿಗೋನೂ ದೊಡ್ಡದಲ್ಲ ಅವನ ಶಕ್ತಿ ಬಹು ಹೆಚ್ಚಿನದು. ಜಗತ್ತೆಂಬುದು ಪರಮಾತ್ಮನ ಸ್ವರೂಪವನ್ನರಿಯದ್ದರಿಂದ ಸುಳ್ಳಾಗಿ ಎಮ್ಮಕೊಂಡದ್ದೆಂಬುದನ್ನೂ ಮರೆಯಬಾರದು.

—(ಸು. ೨-೧-೧೧)

“ಈಶ್ವರನು ತನ್ನ ಲೀಲೆಗಾಗಿ ಮಾಡಿರುವ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಕೆಲವರನ್ನು ಸುಖಿಗಳನ್ನಾಗಿಯೂ ಕೆಲವರನ್ನು ದುಃಖಿಗಳನ್ನಾಗಿಯೂ ಕೆಲವರನ್ನು ನಡುತರವರನ್ನಾಗಿಯೂ ಮಾಡಿರುವದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಅವನಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿ, ಹಗೆತನ ನೂದಲಾದ ಹೊಲಸು ಇರುವದನ್ನು ಬೇಕಾಗುವದು. ಪ್ರಲಯ ವನ್ನು ಮಾಡುವದರಿಂದಂತು ಅವನು ಬಹು ಕ್ರೂರನೆನಿಸುವನು.” ಎಂಬ ದೊಂದಾಕ್ಷೇಪವೇಳಬಹುದು. ಅವನು ಬೇರೆ ಕಾರಣವೇನೂ ಇಲ್ಲದೆ ತಾನೆ ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದ್ದರೆ ಆ ದೊಂಪಗಳು ಅವನವಾಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಹಾಗಿಲ್ಲ. ಹುಟ್ಟುವ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಪಾಪಗಳನ್ನೂ ಪುಣ್ಯಗಳನ್ನೂ ಲೆಕ್ಕಕ್ಕೆಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕದಾಗಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಹುಟ್ಟಿಸುವದರಿಂದ ಅವನದೇನೂ ತಪ್ಪಿಲ್ಲ. ಈಶ್ವರನು ಮಳೆಯಂತೆ. ಮಳೆಯು ಎಲ್ಲ ಸಸಿಗಳ ಬೆಳೆಗೂ ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ಕಾರಣವಾದರೂ ಒಂದು ಬತ್ತವೂ ಇನ್ನೊಂದು ಗೋಧಿಯೂ ಮತ್ತೊಂದು ರಾಗಿಯೂ ಆಗುವದಕ್ಕೆ ಆಯಾ ಬೀಜಗಳ ಶಕ್ತಿಯೇ ಕಾರಣ. ಹಾಗೆ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಹುಟ್ಟಿಸುವನು ಈಶ್ವರನಾದರೂ ಅವರವರ ಮೇಲುಕೀಳುಗಳಿಗೆ ಅವರವರ ಪಾಪಪುಣ್ಯಗಳು ಕಾರಣ. ಮುಂದೆ ಮುಂದೂ ಸೃಷ್ಟಿಗಳಿಗೆ ಪಾಪಪುಣ್ಯಗಳು ಕಾರಣಗಳಾಗಬಹುದೇ ಹೊರತು ಮೊದಲನೆ ಸೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಕರ್ಮವೇ ಇಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಮೇಲುಕೀಳುಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಿಲ್ಲವೆಂದರೆ ಈ ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಮೊದಲೆಂಬುದೇ ಇಲ್ಲ. ಮೊದಲೆಂಬುದಿರುವದಾದರೆ ಕಾರಣವಿಲ್ಲದೆ ಹುಟ್ಟುವಾಗ ಮುಕ್ತರೂ ಹುಟ್ಟಬೇಕಾದೀತು. ಮತ್ತು ಅವರಿಗೆ ಮಾಡದೆ ಇದ್ದ ಕರ್ಮಗಳು ಗಂಟುಬೀಜವೇಕಾದೀತು. ಹಾಗಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಈಶ್ವರನು ಪಾಪಪುಣ್ಯಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕ ಹಾಗೆ ಮೇಲುಕೀಳುಗಳನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತಾನೆ.

—(ಸು. ೨-೧-೧೨)

‘ಬ್ರಹ್ಮವು ಜಗತ್ತನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುವದಾಗಲಿ. ಅದಕ್ಕೆ ಸಾಧನವೇನೂ ಇಲ್ಲವೆಂಬ ಮಾತನ್ನು ಇನ್ನಷ್ಟು ಕಡೆತಕ್ಕೆ ಹಚ್ಚಿ ನೋಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ: ಗಡಿಗೆಯೆಂಬುದೊಂದು ಕಂಡಾಗ ಹೊರಗಿದ್ದು ಕೊಂಡು ಅದನ್ನು ಮಾಡಿದ ಕುಂಬಾರನೊಬ್ಬನು ಮತ್ತು ತಾನೆ ಅದಾಗಿ ರೂಪುಗೊಂಡ ಮಣ್ಣೊಂದು—ಹೀಗೆ ಎರಡು ಕಾರಣಗಳು ತೋರುತ್ತವೆ. ಜಗತ್ತಿಗೂ ಹೀಗೆ ಎರಡು ಕಾರಣಗಳು ಬೇಕು. ಚೇತನವಾದ ಬ್ರಹ್ಮವು ಜಗತ್ತನ್ನು ಹೊರಗಿದ್ದು ಕೊಂಡು ಮಾಡಿದ್ದಾಗಬಹುದು. ಆದ್ದರಿಂದ ತಾನೇ ಜಗತ್ತಾಗಿ ರೂಪುಗೊಂಡ ಕಾರಣವು ಇನ್ನೊಂದು ಬೇಕಾಗುವದು.’ ಎಂದು ತೋರಬಹುದು. ಬೇರೆ ಸಾಧನವೇನೇನೂ ಬೇಕಿಲ್ಲ. ಬ್ರಹ್ಮವು ತಾನೆ ಜಗತ್ತಾಗಿರುವದು. ಇನ್ನೊಂದು ಸಾಧನವನ್ನು ಬಯಸದೆ ಹುಟ್ಟಿರುವದಕ್ಕೆ ದೃಷ್ಟಾಂತಗಳಿವೆ. ರೇಶ್ಮಿ ಹುಳು ತನ್ನ ಶರೀರಕ್ಕಿಂತ ಬೇರೆಯಲ್ಲದ ದಾರಗಳನ್ನು ಹೊರಗೆಡಹುತ್ತದೆ; ಆಮೇಲೆ ಮತ್ತೆ ಅವುಗಳನ್ನು ತನ್ನೊಳಕ್ಕೆ ಸೆಳೆದು ಕೊಂಡು ತನ್ನನ್ನಾಗಿಯೇ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದ ಗಿಡಮರಗಳ ಬೀಜಗಳು ತನಗಿಂತ ಬೇರೆಯಲ್ಲದ ಗಿಡಮರಗಳನ್ನು ಹೊರಗೆಡಹುತ್ತವೆ ಬದುಕಿರುವ ಪ್ರಾಣಿಯಿಂದ ಬೇರೆ ಸಾಧನವಿಲ್ಲದೆ ತಲೇ ಕೂದಲೂ ಮೈಕೂದಲೂ ಹೊರಬೀಳುತ್ತವೆ. ಇದರಂತೆ ಬ್ರಹ್ಮದಿಂದ ಬೇರೆ ಸಾಧನವಿಲ್ಲದೆ ಜಗತ್ತು ಹುಟ್ಟುತ್ತದೆ.

—(ಮುಂ ೧-೧-೭)

ಹಗ್ಗ ವೊದಲಾದವುಗಳು ಹಾವು ವೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುವಂತೆ ಬ್ರಹ್ಮವು ತಾನೆ ತನ್ನನ್ನೆ ಬಗೆಬಗೆಯಾಗಿ ಹುಟ್ಟುಗಟ್ಟಿ ತಾನೆ ಅವುಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯುವದು.

—(ಮಾಂ ೨-೧೨)

ಸಂಸಾರಿಗಳಿಗೆ ತಾವು ಮಾಡುವ ಪುಣ್ಯ ವೊದಲಾದವುಗಳಿಗಾಗಿ ತನಗಿಂತ ಬೇರೆಯಾದ ಸಾಧನಗಳ ಬಯಕೆ ಇರುವಂತೆ ಬ್ರಹ್ಮಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲ. ಅದು ತಾನೆ ಬಹು ಬಗೆಯಾಗುವನೆಂದು ಯೋಚಿಸಿತು. ಬಹು ಬಗೆಯಾಗುವದೆಂದರೆ ತಂದೆಯು ತನಗಿಂತ ಬೇರೆಯಾದ ಮಗನಾಗುವಂತೆ ಬಹುಬಗೆಯಲ್ಲ; ತನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ಮರೆಗೊಂಡಿರುವ ಹೆಸರುಗಳನ್ನೂ ಆಕಾರಗಳನ್ನೂ ಹೊರಗೆಡಹುವದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮವು ತಾನೆ ಇದಾಗಿಯೂ ಅದಾಗಿಯೂ ತನ್ನನ್ನೆ ಜಗತ್ತಾಗಿ ಮಾಡಿತು.

—(ಶ್ರೈ ೨-೬; ಛಾಂ ೬-೨-೩)

ಹಾಗೆ ಹೇಳುವದಕ್ಕೆ ಇನ್ನೊಂದು ಕಾರಣವೂ ಉಂಟು. 'ಒಂದು ಮಣ್ಣುಮುದ್ದೆಯನ್ನರಿತರೆ ಅದರಿಂದಾಗುವ ಕುಡಿಕೆ, ಮಡಕೆ--ಮೊದಲಾದವುಗಳೆಲ್ಲ ಅರಿತಂತಾಗುವಂತೆಯೂ ಒಂದು ಬಂಗಾರದ ಗಟ್ಟಿಯನ್ನು ತಿಳಿದರೆ ಅದರಿಂದಾಗುವ ಬಳೆ, ವಂಕಿ-ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತಿಳಿದಂತಾಗುವಂತೆಯೂ ಒಂದು ಉಗುರ ಉಳಿಯುವವನು ಗೊತ್ತಾದರೆ ಕಬ್ಬಿಣದಿಂದಾದವುಗಳೆಲ್ಲ ಗೊತ್ತಾಗುವಂತೆಯೂ ಯಾವ ಒಂದನ್ನರಿತರೆ ಕೇಳದೆ ಇದ್ದನ್ನೆಲ್ಲ ಕೇಳಿದಂತೆಯೂ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಹೊಳೆಯದೆ ಇದ್ದದ್ದೆಲ್ಲ ಹೊಳೆದಂತೆಯೂ ತಿಳಿಯದೆ ಇದ್ದದ್ದೆಲ್ಲ ತಿಳಿದಂತೆಯೂ ಆಗುವದೊ ಅಂಥ ಬ್ರಹ್ಮದ ವಿಷಯವನ್ನು ಕೇಳಿ ತಿಳಿದಿದ್ಧೀಯೋ?' ಎಂದು ಆರುನೆಯೆಂಬ ತಂದೆಯು ಶ್ಲೋಕಕೇತುವೆಂಬ ಮಗನನ್ನು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಿ ಅವನಿಗೆ ಅದು ತಿಳಿಯದಿರುವದನ್ನು ಕಂಡು ಅದು ನಿನ್ನ ಅತ್ಮವಾದ ಬ್ರಹ್ಮವೆಂದು ತಾನೆ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಬ್ರಹ್ಮ ಒಂದನ್ನು ತಿಳಿದರೆ ಎಲ್ಲವೂ ತಿಳಿದಂತಾಗಬೇಕಾದರೆ ಆ ಬ್ರಹ್ಮವು ತಾನೆ ಎಲ್ಲವೂ ಆಗಿರಬೇಕು. ಬ್ರಹ್ಮವು ಹೊರಗಿದ್ದು ಮಾಡಿದ್ದಾಗಿದ್ದರೆ ಆ ಬ್ರಹ್ಮವನ್ನರಿತಾಗ ಹೊರಗೆ ಆಗಿರುವದನ್ನು ಅರಿತಂತಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಬಡಗಿಯು ಹೊರಗಿದ್ದು ಉಪ್ಪರಿಗೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾನಷ್ಟೆ. ಆ ಬಡಗಿಯನ್ನರಿತರೆ ಉಪ್ಪರಿಗೆಯನ್ನರಿತಂತೆ ಆಗುವದಿಲ್ಲ. ಬ್ರಹ್ಮವನ್ನರಿತರೆ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಅರಿತಂತಾಗಬೇಕಾದ್ದರಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮವು ತಾನೆ ಜಗತ್ತಾಗಿರುವದು. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಒಂದರಿಂದ ಬೇರೊಂದು ಹುಟ್ಟಿದ್ದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಒಂದನ್ನರಿತರೆ ಬೇರೊಂದು ತಿಳಿಯಲಾರದು. ಬ್ರಹ್ಮದಿಂದ ಜಗತ್ತಾಗಿರುವದು ಹಾಗಲ್ಲ. ಜಗತ್ತೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಆಕಾರಗಳು ಬರೀ ಮಾತು ಮಾತ್ರ. ಗಡಿಗೆಯೆಂಬ ಮಾತನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಗಡಿಗೆಯೆಂಬ ವಸ್ತು ಒಂದಿಲ್ಲ. ಗಡಿಗೆಯೆಂಬ ಮಾತನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಅದು ಮಣ್ಣು. ಅದರಂತೆ ಜಗತ್ತಿನ ರೂಪವನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ತಳ್ಳಿಹಾಕಿದರೆ ಅದು ಬ್ರಹ್ಮವೆ. ಅದ್ದರಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮವು ತಾನೆ ಜಗತ್ತಾಗಿರುವದು.

—(ಛಾಂ ೬-೧-೩..೬)

ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆಯೂ ಹೀಗೆಯೇ ವಿಚಾರವು ಹೊರಟಿರುವದು. ಅಲ್ಲಿ ಒಂದನ್ನು ತಿಳಿದರೆ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತಿಳಿದಂತಾಗುವಂತೆ ಜಗತ್ತಿನ ಬಗೆಬಗೆಗಳೆ

ಗೆಲ್ಲ ತಾಯಿಬೇರು ಯಾವದೆಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಹೊರಟಿದೆ. ಬೀಜಗಳು ತಾನೇ ಮೊಳಕೆಯಾಗುವಂತೆ ಬ್ರಹ್ಮವು ತಾನೆ ಜಗತ್ತಾಗಿರುವದೆಂದು ದೃಷ್ಟಾಂತ ದೊಡನೆ ಉತ್ತರವು ಬಂದಿದೆ. ಇದರಿಂದಲೂ ಬ್ರಹ್ಮವು ತಾನೆ ಜಗತ್ತಾಯಿತೆಂದು ಗೊತ್ತಾಗುವದು —(ಮುಂ ೧-೧-೭)

ಇನ್ನೊಂದು ಕಾರಣವೂ ಉಂಟು. ಒಂದು ಇನ್ನೊಂದು ರೂಪವನ್ನು ತಾಳಿದರೆ ಆ ಇನ್ನೊಂದು ರೂಪು ಹೋಗುತ್ತಲೆ ಅದು ಮೊದಲಿನದಾಗಿ ತನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ಆ ಇನ್ನೊಂದು ರೂಪವನ್ನು ಅಡಗಿಸಿಕೊಂಡದ್ದಾಗುವದು. ಮಣ್ಣು ಮಡಕೆಯ ರೂಪವನ್ನು ತಾಳಿದರೆ ಆ ಮಡಕೆಯೊಡೆದು ಪುಡಿಪುಡಿಯಾಗಿ ಮಡಕೆಯೆಂಬ ವ್ಯವಹಾರವು ಹೋಗುತ್ತಲೆ ಅದು ಮಣ್ಣೇ ಆಗಿ ಮಡಕೆಯನ್ನು ತನ್ನಲ್ಲಿ ಅಡಗಿಸಿಕೊಂಡದ್ದಾಗುವದು. ಇದರಂತೆ ಈ ಜಗತ್ತಿನ ಬಗೆಬಗೆಯ ಆಕಾರಗಳೆಲ್ಲ ಕೊನೆಗೆ ಬ್ರಹ್ಮದಲ್ಲಿ ಅಡಗುವವೆಂದಿರುವುದರಿಂದ ಈ ಆಕಾರಗಳೆಲ್ಲ ಬ್ರಹ್ಮದಿಂದಲೆ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿದವುಗಳಾಗಿರುವವು. ಅದರಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮವು ತಾನೆ ಜಗತ್ತಾಗಿರುವದು. —(ಛಂ ೧-೯-೧)

ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿ ಮಾಡುವ ಕುಂಬಾರ ನೊದಲಾದವರು ತಾನೆ ಗಡಿಗೆ ನೊದಲಾದ ಬಗೆಬಗೆಗಳಾದದ್ದು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಕಂಡಿಲ್ಲವೆಂಬ ಕಾರಣದ ಮೇಲೆ ಯೋಚನೆಮಾಡಿ ಜಗತ್ತನ್ನು ಮಾಡಿದ ಬ್ರಹ್ಮವು ತಾನೆ ಜಗತ್ತಾಗಿರಲಾರದೆಂದು ಊಹಿಸುವದಕ್ಕೆ ಹೋಗಬಾರದು. ಬ್ರಹ್ಮವು ತಾನೆ ಜಗತ್ತಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ನಾವು ಊಹಿಸಿ ಹೇಳುವದಾಗಿದ್ದರೆ ಹಾಗೆ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಕಂಡಿರುವ ದೃಷ್ಟಾಂತವನ್ನು ಹೇಳಬೇಕು. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ನಾವು ಕಾಣಬೇಕಾದದ್ದಿಲ್ಲ. ಇದು ವೇದದ ಅಧಾರದಿಂದ ಹೇಳುವ ಮಾತು. —(ಸೂ ೧-೪-೭)

ಬ್ರಹ್ಮವು ತಾನೆ ಜಗತ್ತಾಯಿತೆಂದರೆ ಚೇತನವಾದ ಮತ್ತು ಶುದ್ಧವಾದ ಬ್ರಹ್ಮವು ಜಡವಾದ ಮತ್ತು ಅಶುದ್ಧವಾದ ಜಗತ್ತಿನ ರೂಪವನ್ನು ಹೇಗೆ ಪಡೆಯಿತೆಂದೊಂದಾಕ್ಷೇಪವೇಳುವದು. ಚೇತನದಿಂದ ಚೇತನವೇ ಮತ್ತು ಜಡದಿಂದ ಜಡವೇ ಹುಟ್ಟಬೇಕೆಂಬ ನಿಯಮವೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಚೇತನರಾದ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಂದ ಜಡಗಳಾದ ಕೂದಲುಗಳು, ಉಗುರುಗಳು,

ಮೊದಲಾದವೂ ಹುಟ್ಟುವದುಂಟು. ಜಡಗಳಾದ ಸಗಣೆ ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಂದ ಜೀತನಗಳಾದ ಚೀಳು ಮೊದಲಾದವುಗಳೂ ಹುಟ್ಟುವದುಂಟು. ಇನ್ನು ಜೀತನರಾದ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಜಡವಾದ ಶರೀರದಿಂದ ಜಡವಾದ ಕೂದಲು ಮೊದಲಾದವು ಹುಟ್ಟಿತೆಂದೂ ಜಡಗಳಾದ ಸಗಣೆ ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಂದ ಜೀತನಗಳಾದ ಚೀಳು ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಜಡವಾದ ಶರೀರವು ಮಾತ್ರ ಹುಟ್ಟಿತೆಂದೂ ಹೇಳಿದರೂ ಜಡಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಜೀತನಕ್ಕೆ ಮನೆಯಾಗುವ ಪೆಂದೂ ಕೆಲವು ಹಾಗಿಲ್ಲವೆಂದೂ ಭೇದವಿದ್ದೇ ಇರುವದು. ಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿರುವ ಸೃಷ್ಟೀತತ್ತ್ವ ಮೊದಲಾದ ಸ್ವಭಾವವು ಕೂದಲುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಉಗುರುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇಳಿದು ಬಂದಿರುವದೆಂದೂ ಸಗಣೆಯಲ್ಲಿರುವ ಸೃಷ್ಟೀತತ್ತ್ವ ಮೊದಲಾದ ಸ್ವಭಾವವು ಚೀಳುಗಳ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಇಳಿದು ಬಂದಿರುವದೆಂದೂ ಹೇಳಿದರೆ ಅದರಂತೆ ಬ್ರಹ್ಮಸ್ವಭಾವವು ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಇಳಿದು ಬಂದಿರುವದು. ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ 'ಇದೆ, ಇಡೆ' ಎಂದು ಹೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದು ಬ್ರಹ್ಮದ ಸ್ವಭಾವ.

—(ಸೂ ೨-೧-೩)

ಬ್ರಹ್ಮವು ತಾನೆ ಅಶುದ್ಧ ಮೊದಲಾದ ಧರ್ಮವಲ್ಲ. ಜಗತ್ತಾದರೆ ಪ್ರಲಯದಲ್ಲಿ ಜಗತ್ತು ಬ್ರಹ್ಮದಲ್ಲಿ ಅಡಗಿದಾಗ ಆ ಹೊಲಸು ಬ್ರಹ್ಮಕ್ಕೆ ಹತ್ತುವದೆಂದೂ ಪ್ರಲಯದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲವೂ ಒಂದಾಗಿ ಬಿಡುವವರಿಂದ ಮತ್ತೆ ಹಿಂದಿನಂತೆ ಭೇದಗಳು ಹುಟ್ಟುವದಕ್ಕೆ ದಾರಿ ಇಲ್ಲವಾಗುವದೆಂದೂ ಹಾಗೆ ದಾರಿ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಹುಟ್ಟುವದಾದರೆ ಮುಕ್ತರೂ ಮತ್ತೆ ಹುಟ್ಟಬೇಕಾಗುವದೆಂದೂ ಮತ್ತೊಂದಾಕ್ಷೇಪ. ಒಂದರಿಂದಾದ ಇನ್ನೊಂದು ಆ ಒಂದರಲ್ಲಿ ಅಡಗಿದಾಗ ಇನ್ನೊಂದರ ಧರ್ಮಗಳು ಆ ಒಂದಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿದ ದೃಷ್ಟಾಂತವೇ ಇಲ್ಲ. ಜಗತ್ತು ತನ್ನಲ್ಲಿ ಅಡಗಿದಾಗ ಬ್ರಹ್ಮವು ಹೊಲಸಾಗಬೇಕಾದದ್ದಿಲ್ಲ. ಗಡಿಗೆಯು ಪುಡಿಯಾಗಿ ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಅಡಗಿದಾಗ ಗಡಿಗೆಯ ದೊಡ್ಡ ಹೊಟ್ಟೆ ಮೊದಲಾದ ಧರ್ಮಗಳು ಮಣ್ಣಿಗೆ ಬಂದದ್ದು ಎಲ್ಲಿಯೂ ಕಂಡಿಲ್ಲ. ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಗಡಿಗೆಯು ಧರ್ಮಗಳಿರುವವೆಂದರೆ ಗಡಿಗೆಯು ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿಲ್ಲವೆಂದೇ ಹೇಳಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಒಂದರ ಧರ್ಮವು ಇನ್ನೊಂದಕ್ಕೆ ಕಲೆಯುವದಕ್ಕೆ ಪ್ರಲಯದ ತನಕ ಏಕೆ? ಈಗಲೂ ಬ್ರಹ್ಮ ಮತ್ತು ಜಗತ್ತು ಎಂಬೆರಡೂ

ಒಂದಾಗಿಯೇ ಇರುವನು. ಅಶುದ್ಧ ಮೊದಲಾದ ಧರ್ಮವುಳ್ಳ ಜಗತ್ತು ತನ್ನೊಳಗೆ ಒಂದು ಕೂಡಿಕೊಂಡಾಗ ಬ್ರಹ್ಮಕ್ಕೆ ಆ ಹೊಲಸು ಹಕ್ಕದೆ ಇರುವದಕ್ಕೆ ಜಗತ್ತೂ ಮತ್ತು ಅವರ ಧರ್ಮಗಳೂ ಬ್ರಹ್ಮನ ಅರಿವಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಸೃಷ್ಟಾಗಿ ತಲೇ ಎತ್ತಿಕೊಂಡವುಗಳಾಗಿ ಎಂದೇ ಕಾರಣ. ಒಬ್ಬ ಮಾಯಾ ವಿಯು ತನ್ನ ಕಣ್ಣುಕಟ್ಟನ್ನು ಬಿಡುವದನ್ನು ಹರಡಿರುತ್ತಾನೆ. ಅವನಿಗೇನೂ ದೂರ ಅದರ ಅಶುದ್ಧ ತಾಕುತ್ತದೋ? ಕನಸಿನ ನೊಟದ ಹೊಲಸು ಕನಸು ಗಾಣುವವನಿಗೆ ಅಂಟುವದೋ? ಇಲ್ಲ. ಬ್ರಹ್ಮಕ್ಕೂ ಅದರಂತೆ. ಅದ್ದರಿಂದ ಜಗತ್ತಿನ ಹೊಲಸು ಬ್ರಹ್ಮಕ್ಕೆ ಅಂಟುವದಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಬ್ರಹ್ಮದಲ್ಲಿ ಒಂದಿನ ಭೇದಗಳು ಮಾತ್ರ. ಏಳುವದಕ್ಕೆ ದಾರಿ ಇಲ್ಲವೆಂಬ ಅಕ್ಷೇಪವೂ ಸಿಲ್ಲವದಿಲ್ಲ. ಗಾಢನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಒಂದಾಗಿದ್ದು ಎಚ್ಚರದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಆ ಭೇದಗಳೆಲ್ಲ ಎದ್ದುಕೊಂಡು ಕಾಣುವದು ಸಸ್ಯ ಅನುಭವದಲ್ಲಿದೆ. ಗಾಢನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಒಂದಾದರೂ ತಪ್ಪುತೀವಳಿಕೆ ಹೋಗಿರುವದಿಲ್ಲ ವಾದ್ದರಿಂದ ಮಾತ್ರ ಆ ಒಂದಿನ ಭೇದಗಳೆಲ್ಲ ಎಚ್ಚರದಲ್ಲಿ ಏಳುತ್ತವೆ. ಪ್ರಲಯದಲ್ಲಿಯೂ ಹಾಗೆಯೆ. ಮುಕ್ತರಿಗೆ ಆ ತಪ್ಪುತೀವಳಿಕೆ ಹೋಗಿರುವದ ರಿಂದ ಅವರು ಮಾತ್ರ ಹುಟ್ಟುವದಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಈ ಅಕ್ಷೇಪಗಳೆಂಬ ಗೂಬೆಗಳೆಲ್ಲ ನಮ್ಮ ತಲೆಯ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎಂದೂ ಎಷ್ಟು ಮಾತ್ರವೂ ಏರುವದೇ ಇಲ್ಲ; ಜಗತ್ತು ಬ್ರಹ್ಮದ ಹೊರತು ಬೇರೆ ಕಾರಣದಿಂದ ಆಯಿತೆಂದು ಹೇಳುವ ಇತರರ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಮಾತ್ರ ಅವು ಎಂದೆಂದೂ ಎಳ್ಳಷ್ಟು ಕದಲದಂತೆ ಜೀರು ಬಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕೂಡಿರುವನು.

—(ಸೂ-೧-೩)

ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅನುಭವಿಸುವವನು, ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಬರುವ ವಸ್ತು— ಎಂಬ ಭೇದವನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಒಪ್ಪುತ್ತಿರುವಾಗ ಇವೆರಡರ ಮೂಲವೂ ಬ್ರಹ್ಮವೆಂದೂ ಇವೆರಡೂ ಬ್ರಹ್ಮವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ ಇಲ್ಲವೆಂದೂ ಹೇಳುವದು ಹೇಗೆ ಒಪ್ಪಿತೆಂದು ಕೇಳಬಹುದು. ಎಲ್ಲರೂ ಒಪ್ಪುವ ಭೇದವನ್ನು ನಾವು ಅಲ್ಲಗಳೆಯುವದಿಲ್ಲ. ನೊರೆ, ಸಣ್ಣಲೆ, ದೊಡ್ಡ ಅಲೆ—ಇವು ಸಮುದ್ರದ ನೀರಿನ ಹೊರತು ಬೇರೆಯಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ನೊರೆ, ಅಲೆ—ಮೊದಲಾದವು ಒಂದ ಕೊಂ ೨ ಕಲೆಯದೆ ಇರುವದುಂಟು. ಇಲ್ಲಿಯೂ ಹಾಗೆಯೇ ಅನುಭವಿಸಿ

ವನನೂ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಬರುವ ವಸ್ತುವೂ ಎರಡೂ ಕಲೆತು ಒಂದಾಗಿಬಿಡುವ ದಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಇವೆರಡು ಭೇದವೂ ಬ್ರಹ್ಮಕ್ಕಿಂತ ಬೇರೆಯಲ್ಲ. ಅನುಭವಿಸುವವನು ಬ್ರಹ್ಮದ ಒಳಪಾಂಶರವಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ದೊಡ್ಡ ಬಯಲು ಗಡಿಗೆಯ ಸಂಬಂಧದಿಂದ ಗಡಿಗೆಯ ಬಯಲೆನಿಸುವಂತೆ ಇರುವವನಾದ್ದರಿಂದ ಅವನು ಬೇರೆಯಾದವನಾಗಿರುವನು. —(ಸೂ ೨-೧-೫)

ಹೀಗೆ ಭೇದವನ್ನು ಒಪ್ಪಿದ್ದು ನಡೆನಳಿಕೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ಹೇಳುವ ಮಾತು. ನಿಜದ ಕಡೆಗೆ ಕಣ್ಣು ಹಾಕಿದರೆ ಭೇದಗಳೆಲ್ಲ ಬರೀ ತೋರಿಕೆ. ಅವು ಮಾತು ಮಾತ್ರ. ಗಡಿಗೆಯ ಬಯಲೆಂಬುದು ದೊಡ್ಡ ಬಯಲಿಗಿಂತ ಹೇಗೆ ಬೇರೆ ಇಲ್ಲವೋ ಬಿಸಿಲಿಗುದುರೆಯು ಮರುಭೂಮಿಗಿಂತ ಹೇಗೆ ಬೇರೆ ಇಲ್ಲವೋ ಹಾಗೆ ಬ್ರಹ್ಮಕ್ಕೆ ಎರಡನೆಯದಾಗಿ ಅನುಭವಿಸುವವನು, ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಬರುವ ವಸ್ತು--ಎಂಬ ಭೇದವೇನೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಒಂದನ್ನೇ ನಿಜವೆಂದೊಪ್ಪಿಕೊಂಡರೆ ಇಂಥದ್ದನ್ನು ಮಾಡೆಂಬ ಮತ್ತು ಮಾಡಬೇಡವೆಂಬ ಶಾಸ್ತ್ರವೂ ಗುರುತಿಷ್ಯಭೇದವಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಸೋಕ್ಷಣಶಾಸ್ತ್ರವೂ ವ್ಯರ್ಥವಾಗುವ ಮೆಂದು ಕೊರಗಬೇಕಾದದ್ದಿಲ್ಲ. ಎಚ್ಚರಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲು ಕನಸು ನಿಜವಾಗಿರುವಂತೆ ಬ್ರಹ್ಮದ ಅರಿತವಾಗುವದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಎಲ್ಲ ನಡೆನಳಿಕೆಗಳೂ ನಿಜವಾದವುಗಳೆ. ಬ್ರಹ್ಮ ಒಂದೇ ನಿಜವೆಂಬ ಅರಿವಾಗುವ ತನಕ ಈ ಭೇದಗಳು ಯಾರಿಗೂ ಸುಳ್ಳಾದವುಗಳಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಹಗ್ಗದ ಹಾವು ಕಚ್ಚಿ ನ್ದರಿಂದ ಯಾರೂ ಸತ್ತಿಲ್ಲವೆಂಬ ಮತ್ತು ಬಿಸಿಲದೊರೆಯ ನೀರಿನಿಂದ ಯಾರೂ ಡಾಯಾರಿಕೆಯೂ ತೀರಿಲ್ಲವೆಂಬ ಯುಕ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ಸುಳ್ಳಾದ ವೇದಾಂತ ಶಾಕ್ಯದಿಂದ ನಿಜವಾದ ಬ್ರಹ್ಮದ ಅರಿವು ಎಂತಾದೀತೆಂದೂ ಯೋಚನೆ ಮುಂಟಾಗಬಹುದು. ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ವಿಷವು ಸೇರಿರಬಹುದೆಂಬ ಸಂಶಯ ಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಸಾವು ಮೊದಲಾದದ್ದಾಗುವದುಂಟು. ಸುಳ್ಳುರೇಖೆಯ ಅಕಾರದಿಂದ ನಿಜವಾದ ಅಕಾರದ ಅರಿತವಾಗುವದುಂಟು. ಹೀಗೆ ವೇದಾಂತ ಶಾಕ್ಯದಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮದ ಅರಿವಾಗದೆ ಹೋಗುವದಿಲ್ಲ. —(ಸೂ ೨-೧-೬)

ಜಗತ್ತು ಬ್ರಹ್ಮಕ್ಕಿಂತ ಬೇರೆಯಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ಉದಾಹರಣೆಗಳಿಂದ ನಮಗಾಣಿಸಬಹುದು. ಬಟ್ಟೆಯದೊಂದುದಾಹರಣೆ. ಮಡಿಸಿದ

ಬಟ್ಟೆಯು 'ಇದೇನು ಬಟ್ಟೆಯೋ? ಅಥವಾ ಬೇರೊಂದೋ?' ಎಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಾಣುವದಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನೇ ಹರಡಿದರೆ ಅದು ಬಟ್ಟೆಯೇ ಎಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಮಡಿಸಿದಾಗ ಇದು ಬಟ್ಟೆಯೆಂದು ಗೊತ್ತಾದರೂ ಅದರ ಉದ್ದ, ಅಗಲ—ಮೊದಲಾದದ್ದೇನೂ ಗೊತ್ತಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಹರಡಿದಾಗ ಅವೆಲ್ಲ ಗೊತ್ತಾಗುವದಲ್ಲದೆ ಮಡಿಸಿದ್ದಾಗ ಇದ್ದದ್ದಕ್ಕಿಂತ ಇದ್ದು ಬೇರೆಯಲ್ಲವೆಂದೂ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಬರೀ ನೋಲಾಗಿರುವಾಗ ಅದರಲ್ಲಿ ಬಟ್ಟೆಯು ಎದ್ದು ಕಾಣುವದಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನೇ ಮಗ್ಗಕ್ಕೆ ಹಾಕಿದರೆ ಅದು ಬಟ್ಟೆಯಾಗಿ ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಇದರಂತೆ ಜಗತ್ತು ಬ್ರಹ್ಮಕ್ಕಿಂತ ಬೇರೆಯಲ್ಲ. ಪ್ರಾಣಾಯಾಮದ್ವಿನೋಂದುದಾದರಣೆ. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಾಯಾಮವನ್ನು ಮಾಡುವವರು ಪ್ರಾಣ, ಅಪಾನ—ಮೊದಲಾದ ವಾಯುಭೇದಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತಡೆದಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ಬದುಕಿರುವದಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಆಗುವದೇ ಹೊರತು ಕೈಕಾಲುಗಳನ್ನೆಳೆದುಕೊಳ್ಳುವದೂ ಚಾಚುವದೂ ಮೊದಲಾದದ್ದು ಆಗುವದಿಲ್ಲ. ಪ್ರಾಣ, ಅಪಾನ—ಮೊದಲಾದ ವಾಯುಭೇದಗಳೆಲ್ಲ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದರೆ ಬದುಕಿರುವದಿಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಕೈಕಾಲುಗಳನ್ನೆಳೆದುಕೊಳ್ಳುವದೂ ಚಾಚುವದೂ ಮೊದಲಾದದ್ದೆಲ್ಲ ಆಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರಾಣಭೇದಗಳೆಲ್ಲ ವಾಯುವಿನ ಹೊರತು ಬೇರೆಯಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಪ್ರಾಣಕ್ಕಿಂತ ಬೇರೆಮಲ್ಲ. ಇದರಂತೆ ಜಗತ್ತು ಬ್ರಹ್ಮಕ್ಕಿಂತ ಬೇರೆಯಲ್ಲ.

—(ಸೂ ೨-೧-೬)

‘ಜಗತ್ತೆಲ್ಲ ಬ್ರಹ್ಮವೇ ಎಂದಾದ ಮೇಲೆ ಜೀವನೂ ಬ್ರಹ್ಮನೆಂದಾಗಿ ಬ್ರಹ್ಮವು ಹುಟ್ಟಿಸಿತೆಂಬ ಮಾತಿಗೆ ಜೀವನು ಹುಟ್ಟಿಸಿದನೆಂದೂ ಹೇಳಬಹುದಾಗುವದು. ಆಗ ಅವನು ತನಗೆ ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನು ಮಾತ್ರ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದೆ ಹುಟ್ಟು, ಸಾವು, ರೋಗ,—ಮೊದಲಾದ ಹಾನಿಕರವಾದವುಗಳನ್ನೇಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡನು? ಶುದ್ಧನಾದ ತಾನು ಕೊಳೆಯಾದ ದೇಹದೊಳಕ್ಕೇಕೆ ಹೊಕ್ಕನು? ಹಾನಿಕರವಾದವುಗಳನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿದರೂ ತನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಬಂದರೆ ಅವುಗಳನ್ನು ತೊರೆಯಬಹುದಲ್ಲ! ತಾನು ಈ ಜಗತ್ತನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿದ್ದರೆ ತನಗೇಕೆ ಅದರ ನೆನಪಿಲ್ಲ? ಮಾಯಾಗಾರನು ತಾನು ಹರಡಿದ ಮಾಯೆ

ಯನ್ನು ತನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಬಂದಂತೆ ಕೊನೆಗಾಣಿಸಬಿಡುವ ಹಾಗೆ ಜೀವನು ಈ ಜಗತ್ತನ್ನು ಕೊನೆಗಾಣಿಸುವದಕ್ಕೇಕೆ ಆಗುವದಿಲ್ಲ? ಎಂಬಾಕ್ಷೇಪಗಳನ್ನೆತ್ತಿ ಹಿಡಿಯಬಹುದು. ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಬಲ್ಲವನಾಗಿ ಏನು ಬೇಕಾದರೂ ಮಾಡ ಬಲ್ಲ ಈಶ್ವರನಾದ ಬ್ರಹ್ಮವು ಜೀವಕ್ಕಿಂತ ಬೇರೆ. ಅದು ಜೀವಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಯೋಗ್ಯತೆಯದು. ಜೀವನು ಜಗತ್ತನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುವನೆಂದರೆ ನಿವು ಹೇಳುವ ಆಕ್ಷೇಪಗಳೇರುತ್ತವೆ. ನಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು ಹಾಗಲ್ಲ. ಬ್ರಹ್ಮವು ಜೀವಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನದು. ಹೀಗೆ ಒಮ್ಮೆ ಭೇದವೂ ಒಮ್ಮೆ ಅಭೇದವೂ ಹೇಗೆ ಕೂಡುವದೆಂದರೆ: ದೂಡ್ಡ ಬಯಲು, ಗಡಿಗೆಯ ಬಯಲು- ಎಂದಂತೆ. ದೂಡ್ಡ ಬಯಲೇ ಗಡಿಗೆಯ ಸಂಬಂಧದಿಂದ ಗಡಿಗೆಯ ಬಯಲೆಂದು ಬೇರೆಯಾಗಿ ಕಂಡಂತೆ ಬ್ರಹ್ಮವೇ ಶರೀರದ ಸಂಬಂಧದಿಂದ ಕಂಡಾಗ ಜೀವನೆಂದು ಬೇರೆಯೆನಿಸುವದು. ಗಡಿಗೆಯ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನೋಡಿದರೆ ಬ್ರಹ್ಮ ಒಂದೇ ಆಗಿರುವದು. ಎಲ್ಲ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನೂ ತೊರೆದು ನೋಡಿದರೆ ಜೀವನು ಜೀವನೆನಿಸುವದೂ ಇಲ್ಲ; ಬ್ರಹ್ಮವು ಜಗತ್ತನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿದ್ದೆ ನಿಸುವದೂ ಇಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ: ಆಗ ಜಗತ್ತೆಲ್ಲವೂ ಸುಳ್ಳಾಗಿ ಎದ್ದುಕೊಂಡದ್ದೆಂದು ಗೊತ್ತಾಗಿರುವದು. ಆ ಜಗತ್ತೆಂಬುದರ ಹುಟ್ಟೂ ಇಲ್ಲ; ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದೆ ಇದ್ದದ್ದು ಮೊದಲಾದ ದೋಷಗಳೂ ಇಲ್ಲ. ಭೇದಗಳು ಸುಳ್ಳಾಗದೆ ಇರುವಾಗ ಜೀವನು ಬ್ರಹ್ಮವನ್ನು ಹುಡುಕಿ ತಿಳಿದು ಕೃತಾರ್ಥನಾಗಬೇಕೆಂದು ಮುಂತಾಗಿ ಬ್ರಹ್ಮವನ್ನು ಜೀವಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನದಾಗಿ ಹೇಳಲಾಗುವದು. ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಉತ್ಪನ್ನವಾದ ಮಣಿಗಳೂ ಇರುತ್ತವೆ; ವಜ್ರ, ಮೈದೂರ್ಯ--ಮೊದಲಾದ ನಡುತರದವೂ ಇರುತ್ತವೆ; ಸೂರ್ಯಕಾಂತ ಮೊದಲಾದ ಕಡಿಮೆಯ ಜಾತಿಯವೂ ಇರುತ್ತವೆ; ನಾಯಿಗಳ ಮೇಲೆಯೂ ಕಾಗೆಗಳ ಮೇಲೆಯೂ ಎಸೆಯುವದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಕಾಪುಗಳಿಗೂ ಇರುತ್ತವೆ. ಒಂದೇ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತಿದ ಬೀಜಗಳಿಂದಲೆ ಬೇರೆಬೇರೆ ಎಲೆ, ಹೂ, ಹೆಣ್ಣು, ವಾಸನೆ, ರಸ--ಮೊದಲಾದ ಭೇದಗಳು ಕಾಣುತ್ತವೆ. ಒಂದೇ ಅನ್ನರಸದಿಂದ ರಕ್ತ, ಮೊದಲಾದವುಗಳೂ ಕೂಡಲು ಮೊದಲಾದವುಗಳೂ ಹುಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವವು. ಇದರಂತೆ ಒಂದೇ ಬ್ರಹ್ಮದಲ್ಲಿ ಜಗತ್ತನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುವ

ಈಶ್ವರ ಸುಖದುಃಖಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವ ಜೀವ, ಅನೇಕ ಸುಖಸಾಧನಗಳು—ಇವುಗಳೆಲ್ಲ ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತವೆ. - (ಸೂ ೩-೧-೭)

ಎರಡನೆಯದಿಲ್ಲದ ಬ್ರಹ್ಮವು ಜಗತ್ತನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿತೆಂಬ ಮಾತಿನ ಮೇಲೆ ಇನ್ನೊಂದಾಕ್ಷೇಪ. ಅದೇನೆಂದರೆ: ಗಡಿಗೆಯನ್ನು ಮಾಡುವ ಕುಂಬಾರನಿಗೆ ಮಣ್ಣು, ಕೋಲು, ಚಕ್ರ—ಮೊದಲಾದವು ದೇಹಾಗುಣದವನ್ನು ನಾವು ನೋಡಿದ್ದೇವೆ; ಎರಡನೆಯದಿಲ್ಲದ ಬ್ರಹ್ಮವು ಜಗತ್ತನ್ನು ಹೇಗೆ ಹುಟ್ಟಿಸಿತು? ಈ ಅಕ್ಷೇಪವೂ ನಿಲ್ಲುವದಿಲ್ಲ. ಹಾಲು ಹೊರಗಣ ಸಾಧನ ವನ್ನೇನೂ ಬಯಸದೆ ತನ್ನದೊಂದು ಬಗೆಯ ಸ್ವಭಾವದಿಂದಲಿಂದ ಮೊಸರಾಗುವಂತೆ ಬ್ರಹ್ಮವು ಜಗತ್ತಾಗುವದು. ಹಾಲು ಮೊಸರಾಗುವದಕ್ಕೆ ಬಿಸಿಯ ನೆರವನ್ನು ಬಯಸುವದನ್ನುವದಾದರೆ ಬಿಸಿಯು ಮೊಸರಾಗುವಿಕೆಯನ್ನು ಬೇಗ ಮಾಡಿಸುವದಿಷ್ಟೇ ಹೊರತು ಮೊಸರಾಗುವ ಸ್ವಭಾವವಿಲ್ಲದ ಆಕಾಶ ಮತ್ತು ವಾಯು ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಗೆ ಸೇರಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಮೊಸರು ಮಾಡಲಾರದು. ಬ್ರಹ್ಮದಲ್ಲಿ ಶಕ್ತಿಯು ತುಂಬಿರುವುದು. ಅದರಿಂದ ಅದು ಬಗೆಬಗೆಯ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುವದು. ಹಾಲಿನಂಥ ಅಚೇತನಗಳು ಹಾಗೆ ರೂಪಾಂತರವಾಗಬಹುದೆಂದು ಹೊರತು ಕುಂಬಾರ ಮೊದಲಾದ ಚೇತನರಿಗೆ ಹಾಗಾಗಲಾರದೆಂದು ಮತ್ತೊಂದು ಸಿದ್ಧಿರನ್ನೆಬ್ಬಿಸಬಹುದು. ಅದನ್ನು ದೇವತೆಗಳೇ ಮೊದಲಾದವರ ದೃಷ್ಟಾಂತವು ಹಾರಿಸಿಬಿಡುವದು. ದೇವತೆಗಳೇ ಮೊದಲಾದವರು ಹೊರಗಣ ನೆರವನ್ನೇನೂ ಬಯಸದೆ ತಮ್ಮ ಮಹಿಮೆಯಿಂದ ಜೀವಜೀವಾದವನ್ನೆಲ್ಲ ಹುಟ್ಟಿಸುವರೆಂದು ಎಷ್ಟೋ ಮಂತ್ರಗಳೂ ಇತಿಹಾಸಗಳೂ ಪುರಾಣಗಳೂ ಹೇಳುವವು. ರೇಶ್ಮಿ ಹುಳವು ತಾನೆ ರೇಶ್ಮಿಯನ್ನು ಹಡೆಯುವದು. ಬಲಾಕ ಎಂಬ ಪಕ್ಷಿಗಳು ರೇತಸ್ಸಿಲ್ಲದೆ ಬಸಿರಾಗುವವು. ಹೀಗೆ ಬ್ರಹ್ಮವು ತಾನೆ ಜಗತ್ತನ್ನು ಹಡೆಯಬಹುದು. ಇನ್ನು ದೇವತೆಗಳ ಶರೀರಗಳು ಅ ಮಹಿಮೆಗಳನ್ನು ತೋರುವವೆಂದೂ ರೇಶ್ಮಿಹುಳಗಳು ಯಾವದೋ ಸಣ್ಣ ಹುಳಗಳನ್ನು ತಿನ್ನುವದರಿಂದ ಅದರ ಜೊಲ್ಲು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ರೇಶ್ಮಿಯಾಗುವದೆಂದೂ ಬಲಾಕಗಳು ಗುಡುಗನ್ನು ಕೇಳಿ ಬಸಿರಾಗುವದೆಂದೂ ಹೇಳಿ ಈ ದೃಷ್ಟಾಂತಗಳು ಬ್ರಹ್ಮಕ್ಕೆ

ಸಮಾನವಾಗುವದಿಲ್ಲವೆಂದರೆ ಈ ದೃಷ್ಟಾಂತಗಳೆಲ್ಲ ಕುಂಬಾರನಂತಲ್ಲವೆಂಬಿಷ್ಟು ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಕೆ. ಕುಂಬಾರನೂ ದೇವತೆಗಳೇ ಮೊದಲಾದವರೂ ಜೀತನಗಾದರೂ ಕುಂಬಾರನಿಗೆ ಹೊರಗಣ ನೆರವು ಬೇಕು; ದೇವತೆಗಳೇ ಮೊದಲಾದವರಿಗೆ ಆದರ ಆಗತ್ಯವಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಒಬ್ಬನಲ್ಲಿ ಕಂಡ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಂತೆ ಎಲ್ಲರಲ್ಲಿಯೂ ಇರಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಬ್ರಹ್ಮದಿಂದ ಬಗೆಬಗೆಯ ಬಗತ್ತು ಹುಟ್ಟಬಹುದು.

—(ಸೂ ೩-೧-೮)

ಬ್ರಹ್ಮದಿಂದ ಜಗತ್ತಾಯಿತೆಂಬುದನ್ನು ಗಟ್ಟಿಗೊಳಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಇನ್ನೊಂದಾಕ್ಷೇಪ. 'ಬ್ರಹ್ಮವು ತಾನೆ ಜಗತ್ತಾಗುವಾಗ ಒಂದು ಕಡೆ ಮಾತ್ರ ಜಗತ್ತಾಗಿ ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ಹಾಗೆಯೇ ಉಳಿದುಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಬರುವದಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ: ಅದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಕಡೆ, ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ--ಎಂಬ ಅವಯವಗಳ ಭೇದವಿಲ್ಲ. ಬ್ರಹ್ಮವೆಲ್ಲ ಜಗತ್ತಾಯಿತೆಂದರೆ ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನು ಹುಡುಕಿ ಕಾಣಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುವ ಉಪದೇಶವೇ ವ್ಯರ್ಥ. ಏಕೆಂದರೆ: ಬ್ರಹ್ಮವು ಉಳಿದಿರುವದೇ ಇಲ್ಲ. ಇದಲ್ಲದೆ ಅದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಕಡೆ, ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ--ಎಂಬ ಅವಯವಗಳುಂಟಾದರೆ ಅದು ನಾಶವಾಗತಕ್ಕದ್ದಾಗುವದು. ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು ಶ್ರುತಿಗೆ ಸಮ್ಮತವಿಲ್ಲ.' ಈ ಆಕ್ಷೇಪವೂ ನಿಲ್ಲುವದಿಲ್ಲ. ಶ್ರುತಿಯಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮದಿಂದ ಜಗತ್ತು ಹುಟ್ಟಿತೆಂದೂ ಇದೆ; ಜಗತ್ತಿಗಿಂತ ಬೇರೆ ಬ್ರಹ್ಮವಿರುವದೆಂದೂ ಇದೆ. ಹುಟ್ಟಿಸಿದ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ತಾನೆ ಒಳಹೋಗಿ ಜೀಕೆಂದು ಬ್ರಹ್ಮವು ನೋಡಿತೆಂದಿರುವದರಿಂದ ಜಗತ್ತಿಗಿಂತ ಬೇರೆಯಾಗಿ ಬ್ರಹ್ಮವಿರುವದೆಂದಾಯಿತು. ಜಗತ್ತೆಲ್ಲ ಬ್ರಹ್ಮದ ಒಂದು ಪಾದವೆಂದೂ ಇನ್ನು ಮೂರು ಪಾದಗಳು ಮೇಲಿರುವದೆಂದೂ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿಯೇ ಶ್ರುತಿ ಇದೆ. ಗಾಢನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಜೀವವು ಬ್ರಹ್ಮದಲ್ಲಿ ಸೇರುವದೆಂದಿದೆಯಷ್ಟೆ. ಜಗದ್ರೂಪನಾದ ಬ್ರಹ್ಮವೆಂದರ್ಥ ಮಾಡಿದರೆ ಜೀವವು ಅದರಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಇದ್ದೇ ಇರುವದು. ಮತ್ತು ಬ್ರಹ್ಮವು ಇಂದ್ರಿಯಗಳಿಗೆ ಗೋಚರವಾಗತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿರುವದರಿಂದ ಇಂದ್ರಿಯಗಳಿಗೆ ಗೋಚರವಾಗುವ ಜಗತ್ತು ಅಲ್ಲಿಯ ಅರ್ಥವಾಗಲಾರದು. ಆಗ ಶುದ್ಧವಾದ ಬ್ರಹ್ಮವಾದರೂ ಉಳಿದಿರುವದಿಲ್ಲ. ಹೀಗಿದ್ದರೂ ಶ್ರುತಿಯು ಬ್ರಹ್ಮವು ಎಲ್ಲ ಜಗದ್ರೂಪವಾಗುವದಿಲ್ಲ

ವೆಂದೂ ಬ್ರಹ್ಮಕ್ಕೆ ಅವಯವವಿಲ್ಲವೆಂದೂ ಎರಡು ಮಾತನ್ನೂ ಆಡುತ್ತದೆ. ಇಂದ್ರಿಯಕ್ಕೆ ಗೋಚರವಾಗದ ಮಾತಿಗೆ ನಾವು ಶ್ರುತಿಯನ್ನೇ ನಂಬಬೇಕು. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಮಣಿ, ಮಂತ್ರ, ಔಷಧಿ-ಇವುಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಕಾಲುಭೇದವಿಂದ ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ವಿರುದ್ಧವಾದ ಅನೇಕ ರಕ್ತಿಗಳು ಕಾಣುತ್ತವೆ. ಆದರ ಗುಟ್ಟು ಯಾರಾದರೂ ಹೇಳಿದಾಗ ತಿಳಿಯುವದೇ ಹೊರತು ಬರೀ ನಮ್ಮ ಯುಕ್ತಿಗೆ ನಿಲುಕುವದಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಬ್ರಹ್ಮದ ವಿಷಯ ಹೇಗೆ ತಿಳಿದೀತು? ಶ್ರುತಿಯಾದರೂ ಹೀಗೆ ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ವಿರುದ್ಧವಾದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಹೇಳಲಾದೀತೆಂದರೆ ಜಗತ್ತಿನ ಭೇದಗಳೆಲ್ಲ ಬ್ರಹ್ಮದ ಅರಿವಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಹುಟ್ಟುಗಟ್ಟಿದ್ದೆ ಹೊರತು ನಿಜವಾದವುಗಳಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಅವುಗಳ ಹುಟ್ಟುವಿಕೆಯಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮವು ಅವಯವಗಳುಳ್ಳದ್ದಾಗಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಕಣ್ಣುಬೇನೆಯ ವಸಿಗೆ ಇಬ್ಬರು ಚಂದ್ರರು ಕಂಡರೆ ಚಂದ್ರರು ಇಬ್ಬರಾಗಬೇಕಾದದ್ದಿಲ್ಲ. ಬ್ರಹ್ಮದ ಸ್ವರೂಪವನ್ನರಿಯದಿರುವಾಗ ಅದು ಜಗತ್ತಾಗಿ ರೂಪಾಂತರಗೊಳ್ಳ ತಕ್ಕದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ನಿಜವಾಗಿ ನೋಡಿದರೆ ಅದು ಯಾವ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನೂ ಹೊಂದದೆ ತಾನಿದ್ದಂತೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಬ್ರಹ್ಮವು ಜಗದ್ರೂಪವನ್ನು ತಾಳುವದೆಂಬ ಮಾತು ಅದು ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ಹೊಂದತಕ್ಕದ್ದೆಂದು ಹೇಳುವದಕ್ಕೆ ಹೊರಟದ್ದಲ್ಲ. ಹಾಗೆ ತಿಳಿಯುವದರಿಂದ ಫಲವಿಲ್ಲ. ಯಾವ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನೂ ಹೊಂದದ ಬ್ರಹ್ಮವನ್ನು ತಿಳಿಸುವದಕ್ಕೆ ಇದು ಉಪಾಯ. ಬದಲಾವಣೆಯಾಗದೆ ರೂಪಾಂತರವಾಗುವದೆಂತೆಂದು ಯೋಚನೆಯುಂಟಾಗಬಹುದು. ಕನಸುಗಾಣುವವನಲ್ಲಿ ಯಾವ ಬದಲಾವಣೆಯೂ ಇಲ್ಲದೆ ಅನೇಕ ಆಕಾರಗಳು ಹುಟ್ಟಿದ್ದು ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. ದೇವತೆಗಳೂ ಮಾಯಾವಿಗಳೂ ತನ್ನಲ್ಲಿ ಯಾವ ಬದಲಾವಣೆಯೂ ಇಲ್ಲದೆ ಆನೆ, ಕುದುರೆ-ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ದೋಷಗಳೆಂಬ ಗುಣಗಳೆಲ್ಲ ನಮ್ಮ ತಲೆಯ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎಂದೂ ಎಷ್ಟು ಮಾತ್ರವೂ ಏರುವದೇ ಇಲ್ಲ; ಜಗತ್ತು ಬ್ರಹ್ಮದ ಹೊರತು ಬೇರೆ ಕಾರಣದಿಂದ ಆಯಿತೆಂದು ಹೇಳುವ ಇತರರ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಎಳ್ಳುಹೂವು ಕದಲದಂತೆ ಕಾಲೂರಿಕೊಂಡು ಕುಳಿತಿರುವವು.

(ಅ) ಕಾಲ, ದೇಶ ಕಾರಣ,—ಇವುಗಳ ಸ್ವಭಾವಗಳು ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಬದಲಾಗದೆ ಒಂದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿರುವಂತೆ ಹುಟ್ಟಿಸುವುದು ಜೀತನದ ಹೊರತು ಬೇರೆ ಯಾವ ಜಡಕ್ಕೂ ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲ. (ಸೂ ೧-೧-೨) (ಆ) ಹುಟ್ಟಿಸಬೇಕಾದ ಜಗತ್ತಿನ ರಚನೆ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಮೊದಲು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತಂದುಕೊಂಡು ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಪುಣ್ಯಪಾಪಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಹುಟ್ಟಿಸಿತೆಂದು ಹೇಳಿರುವುದರಿಂದ ಅದು ಜೀತನವಾಗಿರಬೇಕೇ ಹೊರತು ಜಡವಾಗಿರಲಾರದು (ತೈ೨-೬). (ಇ) ಜಡವು ಜೀತನದ ಬೆಂಬಲವಿಲ್ಲದೆ ತಾನೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ್ದು ಎಲ್ಲಿಯೂ ಕಂಡಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದಲೂ ತಾಯಿ ಮೊಲೆಹಾಲು ಮಗುವಿಗಾಗಿ ಮುಂದೆಬರುವ ಹುಟ್ಟುಗುಣದಂತೆ ಜಡವು ಮಾಡುವದೆಂದರೆ ಅದು ಮಗುವಿನ ಚೇತುವಿಕೆಯಿಂದ ಮುಂದೆ ಬರುವದಾದ್ದರಿಂದಲೂ ಅಥವಾ ನೀರು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹರಿಯುವಂತೆ ಎಂದರೆ ಅದು ತಗ್ಗನ್ನು ಬಯಸುವದಾದ್ದರಿಂದಲೂ ಒಮ್ಮೆ ಹುಟ್ಟಿಸುವದೂ ಒಮ್ಮೆ ಬಿಡುವದೂ ಜಡಕ್ಕೆ ದಕ್ಕುವ ಮಾತಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದಲೂ ಜಡವು ಜಗತ್ತನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಲಾರದು (ಸೂ ೨-೨-೧).

ಜಡಗಳು ಹುಟ್ಟಿದ ಕ್ರಮ

ಒಂದು ಕಡೆ ಹೇಳಿರುವದೇನೆಂದರೆ: ಜಗತ್ತನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಬೇಕೆಂದು ಮನಸ್ಸುಮಾಡಿದ ಚೈತನ್ಯವು ಯಾವ ಕ್ರಮದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿಸೋಣವೆಂದು ಯೋಚಿಸಿ ಶರೀರದಿಂದ ಯಾವದು ಹೊರಬಿದ್ದರೆ ತಾನು ಹೊರಬಿದ್ದಂತೆ ಆಗುವದೋ ಯಾವದು ಒಳಗೆ ನಿಂತಿದ್ದರೆ ತಾನು ನಿಂತಿದ್ದಂತೆ ಆಗುವದೋ ಎಂಬದನ್ನು ವಿಚಾರಮಾಡಿ ಮೊದಲು ಶರೀರದ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿಯಾದ ಅಂಥ ಪ್ರಾಣನನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿತು. ಪ್ರಾಣನೆಂದರೆ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಇಂದ್ರಿಯಗಳಿಗೆ ಆಧಾರನಾದ ಹಿರಣ್ಯಗರ್ಭನೆಂಬ ಅಂತರಾತ್ಮ. ಅವನಾದ ಮೇಲೆ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳೂ ಒಳ್ಳೆ ಕೆಲಸಗಳಿಗೆ ತೊಡಗುವದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದ ಶ್ರದ್ಧೆಯೆಂಬುದು ಹುಟ್ಟಿತು. ಅದಾದ ಮೇಲೆ ಕರ್ಮದ ಫಲಗಳನ್ನು ಅನುಭವಕ್ಕೆ ತಂದುಕೊಡುವ ವಸ್ತುಗಳಿಗೆ ಕಾರಣಗಳಾದ ಮಹಾಭೂತಗಳು ಹುಟ್ಟಿದವು. ಅವು ಯಾವವೆಂದರೆ: ಸದ್ವಾಗುವ

ಹುಟ್ಟು ಗುಣವುಳ್ಳ ಆಕಾಶ, ತನ್ನ ಸೋಂಕಿನ ಗುಣದಿಂದಲೂ ಹಿಂದಿನ ಸದ್ಬೆಂಬ ಗುಣದಿಂದಲೂ ಕೂಡಿದ ವಾಯು, ತನ್ನ ರೂಪೆಂಬ ಗುಣದಿಂದಲೂ ಹಿಂದಿನ ಸೋಂಕು ಮತ್ತು ಸದ್ಬು--ಎಂಬ ಗುಣಗಳಿಂದಲೂ ಕೂಡಿದ ಅಗ್ನಿ, ತನ್ನ ರಸವೆಂಬ ಗುಣದಿಂದಲೂ ಹಿಂದಿನ ರೂಪ, ಸೋಂಕು, ಸದ್ಬು--ಎಂಬ ಗುಣಗಳಿಂದಲೂ ಕೂಡಿದ ನೀರು, ತನ್ನ ಗಂಧವೆಂಬ ಗುಣದಿಂದಲೂ ಹಿಂದಿನ ರಸ, ರೂಪ, ಸೋಂಕು, ಸದ್ಬು--ಎಂಬ ಗುಣಗಳಿಂದಲೂ ಕೂಡಿದ ಪೃಥ್ವಿ. ಅನೇಕೆ ಈ ಭೂತಗಳಿಂದಲೇ ಆದ ಕರ್ಮಾರ್ಥವಾದ ಐದು ಮತ್ತು ಜ್ಞಾನಾರ್ಥವಾದ ಐದು ಇಂದ್ರಿಯಗಳೂ ಮತ್ತು ಈ ಇಂದ್ರಿಯಗಳಿಗೆ ಒಡೆಯನಾಗಿ 'ಹಾಗೋ? ಹೀಗೋ? ಹೀಗೆ ಮಾಡೋಣ' ಎಂದು ಮೋಚಿಸುವ ಮನಸ್ಸೂ ಆದವು. ಹೀಗೆ ದೇಹವೂ ಇಂದ್ರಿಯಗಳೂ ಹುಟ್ಟಿದ ಮೇಲೆ ಅವುಗಳಿಗೆ ಜೀಕಾದ ಬತ್ತು, ಗೋಧಿ-ಮೊದಲಾದ ಅನ್ನ, ಆ ಅನ್ನವನ್ನು ತಿನ್ನುವದರಿಂದ ಎಲ್ಲ ಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮುಂದುವರಿಯುವದಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ, ಹೀಗೆ ಸಮರ್ಥರಾದ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಮನಸ್ಸಿನ ಮೂಲಸನ್ನು ತೊಳೆದುಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಸಾಧನವಾದ ತಪಸ್ಸು, ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ಸುದ್ಭವಾದ ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ಮತ್ತು ಮನಸ್ಸಿನ ಕರ್ಮಗಳಿಗೆ ಸಾಧನವಾದ ವೇದಮಂತ್ರಗಳು, ಅವುಗಳಿಂದ ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರ ಮೊದಲಾದ ಕರ್ಮಗಳು, ಆ ಕರ್ಮಗಳಿಗೆ ಫಲಗಳಾದ ಲೋಕಗಳು, ಆ ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ದೇಸರುಗಳು—ಹೀಗೆ ಹದಿನಾರು ಬಗೆಗಳಾದವು. —(ಪ್ರ ೬-೩,೪)

ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ಹೇಳಿರುವದೇನೆಂದರೆ: ಬ್ರಹ್ಮದಿಂದ ಆಕಾಶವು ಹುಟ್ಟಿತು. ಅದು ಸದ್ಬೆಂಬ ಗುಣವುಳ್ಳದ್ದಾಗಿದ್ದು ಆಕಾಶವುಳ್ಳ ವಸ್ತುಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಆವಕಾಶವನ್ನು ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದಾಗಿರುವದು. ಆ ಆಕಾಶದಿಂದ ವಾಯು, ವಾಯುವಿನಿಂದ ಅಗ್ನಿ, ಅಗ್ನಿಯಿಂದ ನೀರು, ನೀರಿನಿಂದ ಪೃಥ್ವಿ, ಪೃಥ್ವಿಯಿಂದ ಸಸಿಗಳು, ಸಸಿಗಳಿಂದ ಅನ್ನವಾಗುವ ಧಾನ್ಯಗಳು, ರೇತಸ್ಸಾಗಿ ಮೂಷಾಂತರವನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಅನ್ನದಿಂದ ಕೈ, ಕಾಲು--ಮೊದಲಾದವುಗಳುಳ್ಳ ವೇಹಗಳು—ಹೀಗೆ ಹುಟ್ಟಿದವು. —(ತೈ ೨-೧)

ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆ ಇರುವದೇನೆಂದರೆ: ಬಗತ್ತುನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಬೇಕೆಂದು ಯೋಚಿಸಿದ ಬ್ರಹ್ಮವು ಈ ಲೋಕಗಳನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿತು. ಈ ಲೋಕಗಳೆಂದರೆ: ದ್ಯುಲೋಕದ ಮೇಲೆ ನೀರನ್ನು ಕೂಡಿಹಾಕುವ ಅಂಭಸ್ ಎಂಬ ಲೋಕ, ದ್ಯುಲೋಕದ ಕೆಳಗಿನ ಅಂತರಿಕ್ಷವಾದ ಮರಿಚಿಲೋಕ, ಸಾಯುವ ಪ್ರಾಣಿಗಳುಳ್ಳ ಭೂಲೋಕ, ಅದರ ಕೆಳಗೆ ಬಹು ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಹೋಗುವ ಕೀಳುಲೋಕಗಳು ಹೀಗೆ ನಾಲ್ಕು ಲೋಕಗಳನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಅವುಗಳನ್ನೆಳೆದುಕೊಂಡು ಮೇಲೆ ಹೋಗುವವೆಂದು ಅವುಗಳಿಗೆ ಅರಸರನ್ನೂ ಹುಟ್ಟಿಸಬೇಕೆಂಬ ಯೋಚನೆಯುಂಟಾಯಿತು. ಆಗ ಬ್ರಹ್ಮವು ಲೋಕಗಳನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿದ ಐದು ಭೂತಗಳ ಒಂದು ಮುದ್ದೆಯನ್ನೇತ್ತಿ ಕೊಂಡು ಹಿಡಿದು ಒಂದು ದೇಹದ ಆಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಿತು. ಆ ದೇಹ ರಚನೆ ಹೇಗಿರಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಬ್ರಹ್ಮವು ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಲೇ ಅದರಲ್ಲಿ ಹಕ್ಕಿಯ ನೊಟ್ಟಿಯೊಡೆಯುವಂತೆ ಬಾಯಿಯ ಆಕಾರವು ಒಡೆದು ಮೂಡಿತು. ಆ ಬಾಯಿಯಿಂದ ವಾಕ್ ಎಂಬ ಇಂದ್ರಿಯವೂ ಆ ವಾಕ್ಯದಿಂದ ಆಗ್ನಿಯೆಂಬ ದೇವತೆಯೂ ಆದವು. ಆಮೇಲೆ ಮೂಗು ಒಡೆದು ಮೂಡಿತು. ಅದರಿಂದ ಪ್ರಾಣವೂ ಪ್ರಾಣದಿಂದ ವಾಯುವೂ ಆದವು. ಹಾಗೆಯೇ ಕಣ್ಣು, ಕಿವಿ, ಚರ್ಮ, ಹೃದಯ, ಹೊಕ್ಕಳು, ಶಿಶ್ನ—ಇವುಗಳು ಒಡೆದು ಮೂಡಿದವು. ಇವುಗಳಿಂದ ಕ್ರಮವಾಗಿ ನೋಡುವ ಇಂದ್ರಿಯ, ಕೇಳುವ ಇಂದ್ರಿಯ, ಮೈಗೂದಲು, ಮನಸ್ಸು, ಅಪಾನದಿಂದ ಕೂಡಿರುವದರಿಂದ ಅಪಾನವೆಂಬ ಪಾಯ್ವಿಂದ್ರಿಯ, ರೇತಸ್ಸನ್ನು ಬಿಡುವದಕ್ಕಿರುವ ಹಡೆಯುವ ಇಂದ್ರಿಯ - ಇವೂ ಆದಿತ್ಯ, ದಿಕ್ಕುಗಳು, ಸಸಿಗಳು, ಚಂದ್ರ, ಮೃತ್ಯು, ಜಲ—ಈ ದೇವತೆಗಳೂ ಹೊರಬಿದ್ದರು. ಆಮೇಲೆ ಇವರಿಗೆಲ್ಲ ಅನ್ನದ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಯಿತು

—(ಐ ೧-೨.೪)

ಮಗದೊಂದು ಕಡೆ ಹೇಳುವದೇನೆಂದರೆ: ಇರುವಿಕೆಯ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ತಾನೇ ತಾನಾಗಿದ್ದ ಬ್ರಹ್ಮವು ತಾನೇ ಬಹು ಬಗೆಯಾಗುವನೆಂದು ಯೋಚಿಸಿ ತೇಜಸ್ಸನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿತು. ತೇಜಸ್ಸೆಂಬುದು ಕೆಂಪಗೆ ಬೆಳಗುವಂಥದ್ದಾಗಿ ಜೀಯಿಸುವ ಮತ್ತು ಸುಡುವ ವಸ್ತುವೆಂಬುದನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಬಲ್ಲರು. ಆ

ತೇಜಸ್ಸಿನ ರೂಪವಾದ ಬ್ರಹ್ಮವು ತಾನೆ ಬಹು ಬಗೆಯಾಗುವೆನೆಂದು ನೀರನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿತು. ನೀರು ಬೆಳ್ಳಗೆ ಹರಿಯುವಂಥದ್ದಾಗಿ ಅಂಟುವ ದ್ರವವಾಗಿರುವದೆಂದು ಎಲ್ಲರೂ ಬಲ್ಲರು. ನೀರು ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ್ದಾದ್ದರಿಂದಲೇ ಎಲ್ಲೆಯಾದರೂ ಯಾವಾಗಲಾದರೂ ಅತ್ತಾಗ ಮತ್ತು ಬಿಸಿಗೊಂಡಾಗ ಕಣ್ಣಿರೂ ಬೆವರೂ ಸುರಿಯುತ್ತವೆ. ನೀರಿನ ರೂಪವಾದ ಬ್ರಹ್ಮವು ತಾನೆ ಬಹು ಬಗೆಯಾಗುವೆನೆಂದು ಪೃಥ್ವಿಯನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿತು. ನಿರಿಸಿಂದಾದ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ ಧಾನ್ಯಗಳೆಂಬವಾಗುವ ಅನ್ನವು ನಿರಿಸಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದಂತಾಗುವದೆಂದ ಮಳೆ ಬಂದ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ವಸಸ್ಥಾನಗಳಾಗುವವು. ಪೃಥ್ವಿಯೆಂಬುದು ರೂಪದಲ್ಲಿ ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಕಪ್ಪಾಗಿ ಜಗತ್ತನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಅಲ್ಲಾಡದೆ ಭಾರವಾಗಿರುವದು. ಹೀಗೆ ಈ ಮೂರು ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಭೂತಗಳ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಯಿತು.

—(ಭಾಂ ೬-೨-೩,೪)

ಮೇಲಿನ ಸೃಷ್ಟಿಕ್ರಮವೇ ಮುಂದುವರಿದಿರುವದೇನೆಂದರೆ: ಆಮೇಲೆ ಆ ಮೂರು ಭೂತಗಳ ಬೆರಕೆಯಿಂದಾದ ಸ್ಥೂಲವಸ್ತುಗಳ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಯಿತು. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಸ್ತುವೂ ಆ ಮೂರುಭೂತಗಳ ಬೆರಕೆಯದೆಂದು ತಿಳಿಯುವಂತೆ ಈಗ ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಕೊಡಲಾಗುವದು. ಮೂರುಭೂತಗಳ ಬೆರಕೆಯಿಂದಾದ ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಕಾಣುವ ಕೆಂಪುಬಣ್ಣವು ಬೆರಕೆಯದಲ್ಲದ ಸೂಕ್ಷ್ಮಭೂತವಾದ ತೇಜಸ್ಸಿನದು; ಬಿಳಿಬಣ್ಣವು ಬೆರಕೆಯದಲ್ಲದ ಸೂಕ್ಷ್ಮಭೂತವಾದ ನಿರಿಸಿನದು; ಕಪ್ಪುಬಣ್ಣವು ಬೆರಕೆಯದಲ್ಲದ ಸೂಕ್ಷ್ಮಭೂತವಾದ ಪೃಥ್ವಿಯದು. ಬೆಳ್ಳಗಿರುವ ಸ್ಫಟಿಕವು ಕೆಂಪು ದಾಸವಾಳದ ಹೂವಿನ ಮಗ್ಗುಲಲ್ಲಿರುವಾಗ ಪದ್ಮರಾಗವೆನಿಸಿ ತಿಳಿಯಬಂದಿದ್ದು ಸ್ಫಟಿಕವನ್ನೂ ಕೆಂಪುದಾಸವಾಳದ ಹೂವನ್ನೂ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ನಾಡಿ ತಿಳಿದಾಗ ಪದ್ಮರಾಗವೆಂಬ ತಿಳಿವು ಹಾರಿಹೋಗುವಂತೆ ಈ ಮೂರು ರೂಪಗಳ ಮೂಲವನ್ನರಿಯುವದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಅಗ್ನಿಯೆಂದು ನಾವು ತಿಳಿದಿದ್ದದ್ದು ಈಗ ಹೋಯಿತು. ಅಗ್ನಿಯೆಂಬುದು ಬರೀ ನಮ್ಮ ತಿಳಿವಿನಲ್ಲಿ ಆಗಿತ್ತೆ ಹೊರತು ಅಂಥದೊಂದು ವಸ್ತುವೇನೂ ಅಲ್ಲಿ ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಗ್ನಿಯೆಂಬುದು ಬರೀ ಮಾತು ಮಾತ್ರ. ಅದರಿಂದ ಅಗ್ನಿ

ಮೆಂಬರು ಸುಳ್ಳು; ಮೂರು ರೂಪಗಳು ಮಾತ್ರ ನಿಜ. ಮೂರು ರೂಪಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಅಲ್ಲಿ ನಿಜವಾದದ್ದೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಸೂರ್ಯ, ಚಂದ್ರ, ಮಿಂಚು—ಸೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ನೋಡಿದರೂ ಹೀಗೆಯೇ ಇರುವದು. ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಬೆರಕೆಯು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಾಣುವದರಿಂದ ತೇಜಸ್ಸನ್ನೇ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾಗಿದೆ. ನೀರನ್ನೂ ಭೂಮಿಯನ್ನೂ ಹೀಗೆಯೇ ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಜಗತ್ತೆಲ್ಲ ಅಗ್ನಿಯಂತೆ ಮೂರು ರೂಪಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ ಇಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಜಗತ್ತೆಂಬುದು ಬೇರೆ ಇಲ್ಲ. ಪೃಥ್ವಿ ನೀರಿನಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ್ದಾದ್ದರಿಂದ ನೀರು ನಿಜ; ಪೃಥ್ವಿಯೆಂಬುದು ಮಾತು ಮಾತ್ರ. ನೀರು ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ್ದಾದ್ದರಿಂದ ತೇಜಸ್ಸು ನಿಜ; ನೀರೆಂಬುದು ಮಾತು ಮಾತ್ರ. ತೇಜಸ್ಸು ಬ್ರಹ್ಮದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ್ದಾದ್ದರಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮವು ನಿಜ; ತೇಜಸ್ಸೆಂಬುದು ಮಾತು ಮಾತ್ರ. —(ಛಾಂ ೬-೪-೧.೪)

ಹೀಗೆ ಒಂದರಿಂದೊಂದು ಹುಟ್ಟಿರುವವುಗಳ ಬೆನ್ನು ಹಿಡಿದು ಬುಡವನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಹೊರಟರೆ ಬ್ರಹ್ಮವನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಅದರ ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯನು ತನ್ನ ದೇಹೇಂದ್ರಿಯಗಳ ಗುಂಪನ್ನು ತಾನೆಂಬ ಉದ್ಧಿಯಿಂದ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಂಭವವುಂಟು. ಹಾಗಾಗಬಾರದು. ಆದ್ದರಿಂದ ತನ್ನ ದೇಹೇಂದ್ರಿಯಗಳೂ ಭೂತಗಳಿಂದಾದವುಗಳೆ ಎಂಬದನ್ನು ಈಗ ಮನಗಾಣಿಸಲಾಗುವದು.

ನಾವು ತಿಂದ ಅನ್ನವು ಜಠರಾಗ್ನಿಯಿಂದ ಬೆಂದು ಮೂರು ಭಾಗವಾಗುತ್ತದೆ. ಅದರ ಸ್ಥೂಲವಾದ ಅಂಶವು ಮಲವಾಗಿಯೂ ನಡುತರವಾದ ಅಂಶವು ರಸ ನೊದಲಾದ ರೂಪವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಮಾಂಸವಾಗಿಯೂ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ ಅಂಶವು ನಾಡಿಗಳೊಳಹೊಕ್ಕು ವಾಕ್ಕು ನೊದಲಾದ ಇಂದ್ರಿಯಗಳಿಗೆ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ಕೊಡುವ ಮನಸ್ಸಾಗಿಯೂ ಆಗುತ್ತದೆ. ಮನಸ್ಸು ಹೀಗೆ ಮೈದುಂಬಿಕೊಳ್ಳುವದರಿಂದ ಭೂತಗಳಿಂದಾದದ್ದೆ ಆಗಿರುವದು. ಕೂಡಿದ ನೀರೂ ಮೂರು ಭಾಗವಾಗುತ್ತದೆ. ಅದರ ಸ್ಥೂಲವಾದ ಅಂಶವು ಮೂತ್ರ; ನಡುತರದ್ದು ರಕ್ತ; ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದದ್ದು ಪ್ರಾಣ. ಹೀಗೆ ಪ್ರಾಣವು ನೀರಿನಿಂದ ಮೈದುಂಬಿಕೊಳ್ಳುವದರಿಂದಲೇ ನೀರು ಕುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದರೆ ಪ್ರಾಣವು ಹೋಗು

ವದಿಲ್ಲ. ತಿಂದ ಎಣ್ಣೆ, ತುಪ್ಪ--ಮೊದಲಾದ ತೇಜಸ್ಸಿನ ಪದಾರ್ಥಗಳೂ ಮೂರುಭಾಗವಾಗುತ್ತವೆ. ಅದರ ಸ್ಥೂಲವಾದ ಅಂಶವು ಮೂಳೆ; ನಡುತರದ್ದು ಮೂಳೆಯೊಳಗಣ ಜಿಡ್ಡು; ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದದ್ದು ವಾಕ್. ಎಣ್ಣೆ, ತುಪ್ಪ--ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ತಿಂದರೆ ವಾಕ್ಯ ಸ್ಫುಟವಾಗುವದೆಂದು ಜನರು ಹೇಳುವದಕ್ಕೆ ಇದೇ ಕಾರಣ. ಬರೀ ಅನ್ನವನ್ನು ತಿನ್ನುವ ಇಲಿ ಮೊದಲಾದವುಗಳು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ವಾಕ್ಯಗಳುಳ್ಳವುಗಳಾಗಿ ಪ್ರಾಣದಿಂದಿರುವದೂ ಬರೀ ನೀರು ಕುಡಿಯುವ ವಿನಾ, ಮೊಸಳೆ--ಮೊದಲಾದವುಗಳು ಮನಸ್ಸೂ ವಾಕ್ಯೂ ಉಳ್ಳವುಗಳಾಗಿರುವದೂ ಹಾಗೆಯೇ ಎಣ್ಣೆಯನ್ನು ಕುಡಿಯುವವುಗಳು ಪ್ರಾಣವೂ ಮನಸ್ಸೂ ಉಳ್ಳವುಗಳಾಗಿರುವದೂ ಉಂಟು. ಆ ಅನ್ನ, ನೀರು-ಮೊದಲಾದವುಗಳೆಲ್ಲ ಮೂರು ಭೂತಗಳ ಬೆರಕೆಯವಾದ್ದರಿಂದ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೂ ಮನಸ್ಸೂ ವಾಕ್ಯೂ ಪ್ರಾಣವೂ ಇರುವದೇನೂ ಅಸಂಭವವಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಒಂದು ವಸ್ತುವಿನಿಂದ ಸ್ಥೂಲವಾದದ್ದು, ನಡುತರದ್ದು, ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದದ್ದು--ಎಂಬ ಭಾಗಗಳಾಗುವದು ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ನಾವು ಕಾಣದ ವಿಷಯವೇನೂ ಅಲ್ಲ. ಮೊಸರನ್ನು ಕಡೆದಾಗ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ ಭಾಗವು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಬಂದು ಬೆಣ್ಣೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಅನ್ನದಿಂದ ಮನಸ್ಸೂ ನೀರಿನಿಂದ ಪ್ರಾಣವೂ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ವಾಕ್ಯೂ ಆಗುವವು.

---(ಭಾಂ ೬-೫,೬)

ಅನ್ನದಿಂದ ಮನಸ್ಸು ಹೇಗಾಗುವದೆಂದು ಸಂಶಯವು ಬಾಧಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ದೃಷ್ಟಾಂತದಿಂದ ಪರಿಹರಿಸಲಾಗುವದು. ಅನ್ನದಿಂದ ಮೈದುಂಬಿದ ಮನಸ್ಸಿನ ಶಕ್ತಿಯು ಹದಿನಾರು ಕಲೆಗಳಾಗಿರುವದು. ಮನಸ್ಸು ಮೈದುಂಬಿಕೊಂಡಿದ್ದರೆ ನೋಡುವದು, ಕೇಳುವದು ಮತ್ತು ತಿಳಿಯುವದು ಮೊದಲಾದ ಕೆಲಸಗಳೆಲ್ಲ ನಡೆಯುವವು. ಮನಸ್ಸು ಕುಂಟಿದರೆ ಅದೊಂದಾಗುವ ಕೆಲಸಗಳೆಲ್ಲವೂ ಕುಂಟುವವು. ದೇಹಕ್ಕೂ ಮತ್ತು ಇಂದ್ರಿಯಗಳಿಗೂ ಇರುವ ಶಕ್ತಿಯೆಲ್ಲ ಮನಸ್ಸಿನದೆ. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸಿನ ಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳವರೆ ನಿಜವಾದ ಶಕ್ತರು. ಆ ಮನಸ್ಸಿನ ಶಕ್ತಿಯು ಅನ್ನದಿಂದ ಪುಷ್ಟಿಗೊಳ್ಳುವದು. ಇದನ್ನು ಮನಗಾಣಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಒಬ್ಬ ಗುರು ತನ್ನ ಶಿಷ್ಯನನ್ನು ಹದಿನೈದು ದಿನ ಉಣ್ಣದೆ ಬರೀ ನೀರನ್ನು ಕುಡಿದುಕೊಂಡಿರೆಂ

ದನ್ನು ನೀರಿನಿಂದ ಪ್ರಾಣವು ಮೈದುಂಬಿಕೊಳ್ಳುವದರಿಂದ ನೀನು ಸಾಯುವದಿಲ್ಲವೆಂದು ಗುರು ಅವನಿಗೆ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು. ಶಿಷ್ಯನು ಹೇಗೆಂದು ದಿನ ಉಣ್ಣದೆ ಇದ್ದು ಹದಿನಾರನೆಯ ದಿನ ಗುರುವಿನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದನು. ಆಗ ಗುರು ವೇದಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದನು. ಶಿಷ್ಯನು ಆಗ ಅವು ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಹೊಳೆಯುವದಿಲ್ಲವೆಂದನು. ದೊಡ್ಡ ಕಟ್ಟಿಗೆಯ ರಾಶಿಯನ್ನು ಸುಟ್ಟ ಕೆಂಡಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಿಣಕು ಹುಳದಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಉಳಿದು ಕೊಂಡಿದ್ದರೆ ಅದು ತನಗಿಂತ ದೊಡ್ಡದಾದ ರಾಶಿಯನ್ನು ಸುಡಲಾರದಿರುವಂತೆ ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನ ಹದಿನಾರು ಕಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಕಲೆ ಮಾತ್ರ ಉಳಿದು ಕೊಂಡಿರುವದರಿಂದ ನಿನಗೆ ವೇದಗಳು ಹೊಳೆಯಲಿಲ್ಲವೆಂದೂ ಉಂಡರೆ ಆ ಮೇಲೆ ಹೊಳೆಯುವವೆಂದೂ ಆಗ ಗುರು ಶಿಷ್ಯನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದನು. ಅದರಂತೆ ಶಿಷ್ಯನು ಉಂಡುಬಂದನು. ಆಗ ಗುರು ಯಾವ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಕೇಳಿದರೂ ಅರ್ಥವನ್ನು ಕೇಳಿದರೂ ಶಿಷ್ಯನು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಹೇಳಿದನು. ಆ ಮಿಣಕು ಹುಳದಷ್ಟು ಕೆಂಡದ ಮೇಲೆ ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಕಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನೊಟ್ಟಿ ಹೊತ್ತಿಸಿದರೆ ಅದು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಸುಡುವಂತೆ ಶಿಷ್ಯನಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಕಲೆಯಾಗಿ ಉಳಿದು ಕೊಂಡಿದ್ದ ಮನಸ್ಸು ಅನ್ನದಿಂದ ಪುಷ್ಟಿಗೊಂಡು, ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬೆಳಗುತ್ತ, ವೇದಗಳನ್ನು ಸ್ಮರಣೆಗೆ ತಂದುಕೊಂಡಿತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಮನಸ್ಸು ಅನ್ನಮಯ. ಹೀಗೆ ಪ್ರಾಣವು ಜಲಮಯ; ವಾಕ್ಕು ತೇಜೋಮಯ —(ಛಾಂ ೬-೭)

ಇನ್ನು ಈ ಶರೀರದ ಬುಡವು ಯಾವದೆಂಬದನ್ನು ವಿಚಾರ ಮಾಡೋಣ. ಶರೀರವೆಲ್ಲ ಅನ್ನದಿಂದಲೇ ಆಗಿರುವದು. ತಿಂದ ಅನ್ನವು ಜಠರಾಗ್ನಿಯಿಂದ ಬೆಂದು ನೀರಾಗಿ ರಸದ ರೂಪವಾಗುತ್ತದೆ. ಅದರಿಂದ ರಕ್ತ, ರಕ್ತದಿಂದ ಮಾಂಸ, ಮಾಂಸದಿಂದ ಕೊಬ್ಬು, ಕೊಬ್ಬಿನಿಂದ ಮೂಳೆಗಳು, ಮೂಳೆಗಳಿಂದ ಮಜ್ಜೆಯೆಂಬ ಸಾರ, ಮಜ್ಜೆಯಿಂದ ರೇತಸ್ಸು—ಹೀಗೆ ಸಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ದೇಹವನ್ನು ನೋಡಿ ಅದರ ಮೂಲವು ಅನ್ನವೆಂದು ಕಾಣಬೇಕು; ಅನ್ನವನ್ನು ನೋಡಿ ಅದರ ಮೂಲವು ನೀರೆಂದು ಕಾಣಬೇಕು; ನೀರನ್ನು ನೋಡಿ ಅದರ ಮೂಲವು ತೇಜಸ್ಸೆಂದು ಕಾಣಬೇಕು; ತೇಜಸ್ಸು ನಾಶವಾಗುವದಾದ್ದರಿಂದ ಅದರ ಮೂಲವೇನೆಂದು ನೋಡಿ ಬ್ರಹ್ಮವೆಂದು ಕಾಣಬೇಕು.

—(ಛಾಂ ೬-೮-೪)

ಜೀವರ ಹುಟ್ಟು

ಹೀಗೆ ಜಡಗಳ ಗುಂಪಿನ ಬುಡವನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತ ಹೋಗಿ ಬ್ರಹ್ಮವನ್ನು ಕಾಣುವದೆಂದರೆ ಅದು ನಮಗೆ ಹೊರಗಿನವಾಗಿ ರ್ರಮೆಗೆ ತಕ್ಕ ಫಲವಾಗದಿರುವದೊಂದು, ಅದು ಇಂದ್ರಿಯಗಳಿಗೆ ಗೋಚರವಾಗತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ. ವಾದ್ದರಿಂದ ಅದರ ಅರಿವು ನಮಗೆ ಬರೀ ಊಹೆಯವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸುವದೊಂದು--ಹೀಗಾಗಿ ಅದು ನಮಗೆ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಟ್ಟಿದ ಹಾಗೆ ಆಗುವ ಸಂಭವವಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಕಾಣುವ ಕೆಲಸವು ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ನಡೆದಂತೆ ಆಗುವದಿಲ್ಲ. ಜೀವರ ಹುಟ್ಟನ್ನೂ ವಿಚಾರ ಮಾಡಿದಾಗ ಆ ಕೆಲಸವು ಮುಗಿಯುವದು. ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಜಡ, ಜೀವ--ಎಂಬೆರಡು ಮೊಡ್ಡ ವಿಭಾಗಗಳೆಂಬ ಮಾತು ಮೊದಲೇ ಬಂದಿವೆಯಷ್ಟೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಜಡನೆಂಬ ಒಂದು ಭಾಗವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಹುಡುಕಿದರೆ ಅದು ಹೇಗೆ ಸಿಕ್ಕೀತು? ಇದರ ಮೇಲೆ ಚೈತನ್ಯನಾದ ಬ್ರಹ್ಮವು ಜಡನೆಂಬ ಭಾಗದ ಬುಡದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಚೈತನ್ಯದಂತೆ ಕಾಣಬರುವ ಜೀವನೆಂಬ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದು ಸ್ವಭಾವವಾಗಿರುವದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಇನ್ನು ಜೀವರ ಹುಟ್ಟನ್ನು ಕುರಿತು ವಿಚಾರ ಮಾಡಲಾಗುವದು.

ಬ್ರಹ್ಮವು ಹೊರಗಣ ಜಗತ್ತನ್ನೂ ಶರೀರವನ್ನೂ ಹುಟ್ಟಿಸುವದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ನಾನು ಮಾಡುವವನೆಂಬ ಮತ್ತು ಅನುಭವಿಸುವವನೆಂಬ ಲಕ್ಷಣವುಳ್ಳ ಜೀವನನ್ನು ಹುಟ್ಟುಗಟ್ಟುವದು. ಬ್ರಹ್ಮದಲ್ಲಿ ನಾನು ಮಾಡುವವನೆಂಬ ಮತ್ತು ಅನುಭವಿಸುವವನೆಂಬ ಲಕ್ಷಣವಿಲ್ಲ. ಇಂಥ ಶುದ್ಧವಾದ ಬ್ರಹ್ಮದಲ್ಲಿ, ಹಗ್ಗದಲ್ಲಿ ಹಾವು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ, ಜೀವವು ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದು. ಈ ಜೀವನಿಗಾಗಿಯೇ ಪ್ರಾಣ ಮೊದಲಾದ ಬಗೆಬಗೆಯಾದ ಹೊರಗಣ ವಸ್ತುಗಳೂ ಶರೀರವೂ ಆವವು. ಈ ಹೊರಗಣ ವಸ್ತುಗಳ ಮತ್ತು ಶರೀರಗಳ ಹುಟ್ಟಿಂಬುದೆಲ್ಲ ಈ ಜೀವನೆಂಬುವನಿಂದಲೇ ಆಯಿತು. ಇವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಹುಟ್ಟಿಸುವ ಅಧಿಕಾರವು ಅವನದೇ. ಅವನಿಗೆ ಹಿಂದಿನ ತಿಳಿವಳಿಕೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ನೆನಪಾಗುವದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಇದಕ್ಕಿದು ಕಾರಣವೆಂಬ ಅರಿವಿನಿಂದ ಇದರಿಂದಿದಾಗುವದೆಂಬ ಅರಿವು, ಅನರಿಂದ ಇದಕ್ಕಿದು

ಕಾರಣವೆಂಬ ಮತ್ತು ಇದರಿಂದಿದಾಗುವದೆಂಬ ನೆನಪು, ಅದರಿಂದ ಅದರ ಅರಿವು, ಅದರಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಉಪಕರಣ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಅರಿವುಗಳು, ಅವುಗಳಿಂದ ಅದರ ನೆನಪು, ಮತ್ತೆ ಅವುಗಳ ಅರಿವು--ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲವುಗಳ ಹುಟ್ಟಿಗೂ ಜೀವರ ಹುಟ್ಟೇ ಮೂಲ. ಆ ಜೀವರ ಹುಟ್ಟಿಗೆ ಕಾರಣ ನೇನೆಂದರೆ: ಒಂದು ಕಡೆ ಬಿದ್ದಿರುವ ಹಗ್ಗವನ್ನು ಇದು ಹಗ್ಗವೇ ಎಂದು ಗೊತ್ತುಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾರದೆ ಮುಬ್ಬುಗತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿ 'ಇದೇನು ಹಾವೋ? ನೀರ ಕೋಡಿಯೋ? ಕೋಲೋ?' ಎಂದು ಬಗೆಬಗೆಯಾಗಿ ಹುಟ್ಟುಗಟ್ಟುವಂತೆ ಬ್ರಹ್ಮದ ನಿಜಸ್ಥಿತಿ ತಿಳಿಯದಿರುವದೇ ಜೀವರ ಹುಟ್ಟಿಗೆ ಕಾರಣ. ಮೊದಲು ಹಗ್ಗವೆಂದೇ ನಿಜಸ್ಥಿತಿ ಗೊತ್ತಾಗಿದ್ದರೆ ಹಾವು ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಹುಟ್ಟುಗಟ್ಟುವ ಕಾರಣವೇ ಇರುವದಿಲ್ಲ. ತನ್ನ ಕೈಬೆರಳುಗಳಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದನ್ನು ಹುಟ್ಟುಗಟ್ಟುವದಂತೀನು? —(ಮಾಂ ೨-೧೬,೧೭)

ಜೀವರ ಹುಟ್ಟನ್ನು ಕುರಿತು ಒಂದು ಕಡೆ ಹೇಳಿರುವದೇನೆಂದರೆ: ಧಗಧಗ ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಬೆಂಕಿಯಿಂದ ಬೆಂಕಿಯ ಲಕ್ಷಣಗಳೇ ಇರುವ ಕಿಡಿಗಳು ಹತ್ತು ದಿಕ್ಕಿಗೂ ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲದಷ್ಟು ಸಿಡಿಯುವಂತೆ ಬ್ರಹ್ಮದಿಂದ ಅನೇಕ ಜೀವರು ಹುಟ್ಟಿದರು. ಇಲ್ಲಿರುವ ಅನೇಕವೆಂಬ ಮಾತಿನ ಅರ್ಥದ ಕಡೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಲಕ್ಷ್ಯವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು. ದೊಡ್ಡ ಆಕಾಶವು ಒಂದೇ ಆಗಿ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಇದ್ದುಕೊಂಡು ಅನೇಕ ಗಡಿಗಳ ಸಂಬಂಧಗೊಂಡಾಗ ಅವುಗಳ ಅನೇಕ ಬಾಯಿಗಳ ಭೇದದಿಂದ ಅನೇಕ ಗಡಿಗೆಯ ಬಯಲೆನಿಸಿದಂತೆ ಅನೇಕ ಹೆಸರುಗಳೂ ಆಕಾರಗಳೂ ಉಳ್ಳ ದೇಹಗಳ ಸಂಬಂಧದಿಂದ ಮಾತ್ರ ಜೀವರು ಅನೇಕರು. ಗಡಿಗಳಿಗಿಡೆದು ಹೋದರೆ ಅವುಗಳ ಬಾಯಿಯ ಭೇದಗಳಿಲ್ಲದಂತಾಗಿ ಗಡಿಗಳ ಬಯಲು ದೊಡ್ಡ ಬಯಲಿನಲ್ಲಿ ಸೇರಿಹೋಗುವಂತೆ ದೇಹಗಳು ನಾಶವಾದರೆ ಜೀವರೆಲ್ಲ ಬ್ರಹ್ಮದಲ್ಲಿಯೇ ಸೇರಿ ಹೋಗುವರು. —(ಮುಂ ೨-೧೧)

ಬ್ರಹ್ಮವು ಜೀವರೂಪದಿಂದ ಪುನೇಶಿಸಿದ ದಾರಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಒಂದು ಕಡೆ ಹೇಳಿರುವದೇನೆಂದರೆ: ಬ್ರಹ್ಮವು ಲೋಕಗಳನ್ನೂ ಅವುಗಳನ್ನೂ ಕುವವರನ್ನೂ ಹುಟ್ಟಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಊರನ್ನೂ ಊರ ಜನರು ಮೊದಲಾದವ

ಏನನ್ನೂ ಏರ್ಪಡಿಸಿದ ಅರಸನು ಮತ್ತೊಬ್ಬರ ಭೋಗಕ್ಕಾಗಿ ಇರುವ ಇವೆಲ್ಲ
 ಶನಗಲ್ಲದೆ ಮತ್ತೆ ಯಾರಿಗೆಂದು ಯೋಚಿಸುವಂತೆ ಯೋಚಿಸಿತು. ತಾನು
 ಅವುಗಳೊಳಹೊಕ್ಕು ನಿಲ್ಲದೆ ಹೋದರೆ ಶರೀರದ ನಡೆವಳಿಕೆಗಳೆಲ್ಲ ವ್ಯರ್ಥ
 ನಾಗುವದರಿಂದ, ಯಾರಿಗೆ ಅರಸನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ, ತಾನು ಒಳಹೊಕ್ಕು
 ಆಲ್ಲಿನ ನಡೆವಳಿಕೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ನೋಡುವವನಾಗಬೇಕೆಂದು ಬ್ರಹ್ಮದ ಮನಸ್ಸಿಗೆ
 ಬಂತು. ಜಪವದ್ಯಾರ್ಥಗಳಿರುವದೆಲ್ಲ ಮತ್ತೊಬ್ಬರ ಭೋಗಕ್ಕೆ. ಊರವರ
 ಕೆಲಸಗಳೆಲ್ಲ ಹೇಗೆ ಅರಸನಿಗಾಗಿಯೋ ಹಾಗೆ ಶರೀರದ ಕೆಲಸಗಳೆಲ್ಲ ಚೇತ
 ನನಾದ ತನಗೇ ಸಲಹೆಯೆಂದು ಅದು ತಿಳಿಯಿತು. ಊರೊಳಗಿದ್ದು ನೋಡಿ
 ಕೊಳ್ಳದೆ ಇರುವ ಅರಸನನ್ನು ಯಾರೂ ಕೇಳುವವರೇ ಇಲ್ಲವಾಗುವಂತೆ
 ತಾನು ಇದರೊಳಹೊಕ್ಕು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳದಿದ್ದರೆ ತನ್ನನ್ನು ಯಾರೂ ಕೇಳು
 ವವರೇ ಇಲ್ಲವಾಗುವದೆಂದು ಅದಕ್ಕೆ ತೋರಿತು. ಇದಲ್ಲದೆ ತಾನು ಇದ
 ರೊಳಹೊಕ್ಕರೆ ತನ್ನ ಅರಿವಿನ ಸ್ವರೂಪವು ತಿಳಿಯಬರುವದಕ್ಕೆ ದಾರಿಯಾಗು
 ವದೆಂಬುದನ್ನರಿತು ಬ್ರಹ್ಮವು ಶರೀರದ ಯಾವ ದಾರಿಯಿಂದ ಒಳಕ್ಕೆ
 ಹೋಗೋಣವೆಂದು ಆಲೋಚಿಸಿತು. ಶರೀರಕ್ಕೆ ಒಳಹೊಗುವದಕ್ಕೆ,
 ಇಂದ್ರಿಯಗಳು ಪ್ರವೇಶಿಸಿರುವ ಗೂಡುಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ, ಎರಡು ಮಾರ್ಗಗಳಿ
 ನೆ. ಒಂದು ಅಂಗಾಲಿ; ಇನ್ನೊಂದು ನಡುನೆತ್ತಿ. ಬ್ರಹ್ಮದ ಸೇವಕನೂ
 ಶರೀರದ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿಯೂ ಆದ ಪ್ರಾಣನು ಅಂಗಾಲಿಂದ ಒಳ ಹೊಕ್ಕಿ
 ದ್ದನು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬ್ರಹ್ಮವು ಇನ್ನೊಬ್ಬರು ತುಳಿಯದೆ
 ತನಗೇ ವಿಸಾಸಲಾಗಿರುವ ನಡುನೆತ್ತಿಯನ್ನು ಸೀಳಿಕೊಂಡು ಒಳಹೊಗುತ್ತೇ
 ನೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ ಒಂದು ಕೂದಲ ಮೊನೆಯಷ್ಟು ದಾರಿಯನ್ನು ಮಾಡಿ
 ಕೊಂಡು ಒಳಹೊಕ್ಕಿತು. ಆ ನಡುನೆತ್ತಿಯ ಬಾಗಿಲು ತಲೆಗೆ ಎಣ್ಣೆಯನ್ನೊ
 ತ್ತಿದಾಗ ಅದರ ತಂಪನ್ನು ಒಳಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯಗೊಡುವದಾಗಿರುವದು. ಶರೀ
 ರಕ್ಕೆ ಕಣ್ಣು, ಕಿವಿ-ಮೊದಲಾದ ಎಷ್ಟೋ ಬಾಗಿಲುಗಳಿದ್ದರೂ ಅವೆಲ್ಲ
 ಸೇವಕರಾದ ದೇವತೆಗಳು ಒಳಹೊಕ್ಕು ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ದಾರಿ. ಅವು
 ಅಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿನ ಆನಂದವನ್ನು ಕೊಡತಕ್ಕವುಗಳಲ್ಲ. ದೇಹವನ್ನು ಬಿಡು

ವಾಗ ಈ ನಡುನೆತ್ತಿಯ ಬಾಗಿಲಿನಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದವರು ಬ್ರಹ್ಮವನ್ನು ಸೇರು-
ವರೆಂದು ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿರುವುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ನೆನಪಿಗೆ ತಂದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

—(ಐ ೨-೧೧, ೧೨)

ಜೀವರೂಪದ ಪುನೇಶವನ್ನು ಕುರಿತು ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ಹೇಳಿರುವ
ದೇನೆಂದರೆ: ಬ್ರಹ್ಮವು ಹಿಂದಿನ ಸೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ತಾನು ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಹಿಡಿದು
ಕೊಂಡಿದ್ದ ಜೀವರೂಪದಲ್ಲಿದ್ದದ್ದನ್ನು ನೆನೆಸಿಕೊಂಡು ಈಗಲೂ ತಾನೆ
ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡಿರುವವನಾಗಿ ರೀರದ ಒಳಹೊಕ್ಕುನೋಡು-
ವದು, ಕೇಳುವದು — ಮೊದಲಾದ ಅರಿವುಗಳನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತ ಹೆಸರುಗಳನ್ನೂ
ಆಕಾರಗಳನ್ನೂ ಹೊರಗೆಡಹಿತು. ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಬಲ್ಲ ಬ್ರಹ್ಮವು ತನ್ನ
ಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾನು ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಇರಬಹುದಾಗಿರುವಾಗ ದುಃಖಗಳನ್ನು ಅನು-
ಭವಿಸುತ್ತೇನೆಂದು ಅನೇಕ ಕೇಡುಗಳ ತಾರುಮನೆಯಾದ ದೇಹದೊಳಕ್ಕೆ
ತಾನಾಗಿ ಹೋಗುವದು ಸರಿಯೆನಿಸಲಾರದೆಂದು ತೋರಬಹುದು. ಅದು
ದುಃಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತೇನೆಂದು ತನ್ನ ನಿಜಸ್ವರೂಪದಿಂದಲೇ ಒಳ-
ಹೊಕ್ಕಿದ್ದರೆ ಅದು ಸರಿಯೆನಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅದು ಒಳಹೊಕ್ಕಿರುವದ್ಯ
ಜೀವರೂಪದಿಂದ. ಜೀವನೆಂದರೆ ಬರೀ ಪ್ರತಿಬಿಂಬದಂತೆ. ಕನ್ನಡಿಯಲ್ಲಿ
ಮನುಷ್ಯನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುವಂತೆ ಜೀವನು ಬುದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಒಡೆದು ಮೂಡಿದ
ಬ್ರಹ್ಮರೂಪ. ಮೂಲವಾದ ಬಿಂಬವನ್ನೂ ಈ ಪ್ರತಿಬಿಂಬವನ್ನೂ ಬಿಡಿಸಿ
ತಿಳಿಯದಿರುವದೆ ತಾನು ಸುಖ, ದುಃಖ-ಎಂಬ ಮುಂತಾದ ಕಲ್ಪನೆಗಳಿಗೆ
ಬೀಜ. ಬುದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ನೆರಳುಬಿದ್ದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಆ ಬ್ರಹ್ಮಕ್ಕೆ ದೇಹದ ಸುಖ
ದುಃಖಗಳು ಅಂಟಿಕೊಂಡಾವೆ? ಪುರುಷನ ನೆರಳು ಕನ್ನಡಿಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದರೆ
ಕನ್ನಡಿಯ ಕಲೆಯು ಪುರುಷನ ಮುಖಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿತೆ? ಅದರಂತೆ ಸೂರ್ಯನ
ನೆರಳು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದರೆ ನೀರಿನ ಹೊಲಸು ಸೂರ್ಯನಿಗೆ ಅಂಟಿತೆ? ಜೀವನು
ಪರಮಾತ್ಮನ ಪ್ರತಿಬಿಂಬವೆಂಬ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿದಾಗ ಸೂರ್ಯನಿಗೂ
ನೀರಿಗೂ ದೂರವಿರುವದರಿಂದ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸಬಹುದೆಂದೂ ಆತ್ಮನು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ
ಯೂ ಇರುವವನಾದ್ದರಿಂದ ಹೇಗೆ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುವನೆಂದೂ ಯೋಚನೆ

ಯುಂಟಾಗಬಹುದು. ದೃಷ್ಟಾಂತವನ್ನು ಎಲ್ಲ ಭಾಗದಲ್ಲಿಯೂ ಹೊಂದಿಸುವದಕ್ಕೆ ಕೋಗಬಾರದು. ನೀರು ಅಲ್ಲಾಡಿದಾಗ ಸೂರ್ಯನು ಅಲ್ಲಾಡಿದಂತೆ ಕಂಡರೂ ಆ ಅಲ್ಲಾಟವೆಂಬ ಧರ್ಮವು ನೀರಿನಲ್ಲಿರುವದೇ ಹೊರತು ಸೂರ್ಯನಲ್ಲಿ ಹೇಗಿಲ್ಲವೂ ಹಾಗೆ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸುಖದುಃಖಗಳಾದಾಗ ಅವು ಆತ್ಮನಲ್ಲಿ ಕಂಡರೂ ಆ ಉಬ್ಬರವಿಳಿತಗಳು ಮನಸ್ಸಿನದೇ ಹೊರತು ಆತ್ಮನದಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಜೀವನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬವಂತೆ ಸುಳ್ಳಾದ ವನಾದರೆ ಅವನಿಗೆ ಪರಲೋಕ, ಈ ಲೋಕ-ಮೊದಲಾದವುಗಳೆಲ್ಲ ಇಲ್ಲವಾಗುವವೆಂದರೆ ಹಾಗಲ್ಲ. ಅವನು ಇರುವಿಕೆಯ ರೂಪದಿಂದ ನಿಜವಾದವನೆ ಹೆಸರುಗಳೂ ಅಕಾರಗಳೂ ಉಳ್ಳವುಗಳೆಲ್ಲ ಇರುವಿಕೆಯ ರೂಪದಿಂದ ನಿಜವಾದವುಗಳೆ ಆದರೂ ತಾವು ಸುಳ್ಳಾದವುಗಳೆ. —(ಭಾಂ.೬-೩-೨)

ಬ್ರಹ್ಮವು ಜೀವರೂಪದಿಂದ ಪ್ರವೇಶಮಾಡಿದಂತಾಯಿತೆಂದ ಮೇಲೆ ಜೀವನ ಪರಿಮಾಣವನ್ನು ಕುರಿತು ವಿಚಾರ ಮಾಡುವದಗತ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ: ಅವನಿಗೆ ಹೋಗುವಿಕೆಯೂ ಬರುವಿಕೆಯೂ ಉಂಟು. ಜೀವನವನ್ನು ಅಣುವೆನ್ನಬೇಕು; ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಶರೀರದಷ್ಟಿರುವನೆನ್ನಬೇಕು; ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ತುಂಬಿರುವನೆನ್ನಬೇಕು. ಜೀವನು ಎಚ್ಚರದಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರಿಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೂ ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಹೃದಯದಲ್ಲಿಯೂ ಇರುವನೆಂದು ಹೇಳುವದರಿಂದ ಹೀಗೆಲ್ಲ ಶರೀರದ ಒಳಗೆ ಸಂಚರಿಸುವವನು ಅಣುವಾಗಿರುವನೆಂದು ಊಹಿಸುವದಕ್ಕೆ ದಾರಿ ಇರುವದು. ಆದರೆ ಅವನು ತನ್ನ ನಿಜವಾದ ರೂಪದಿಂದ ಅಣುವಲ್ಲ; ಬುದ್ಧಿ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಸಂಬಂಧದಿಂದ ಅಣು. ದೇಹದ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಅವನು ಅರಿಯುತ್ತಿರುವದರಿಂದ ಅವನನ್ನು ಎಲ್ಲೆಯೋ ಒಂದೆಡೆಯಲ್ಲಿರುವ ಅಣುವೆನ್ನಲಾಗದೆಂಬ ಅಕ್ಷೇಪಣೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ದೀಪವು ಎಲ್ಲೆಯೋ ಒಂದೆಡೆಯಲ್ಲಿದ್ದು ತನ್ನ ಬೆಳಕೆಂಬ ಗುಣವನ್ನು ಮನೆಯಲ್ಲೆಲ್ಲ ಹರಡುವಂತೆ ಅಣುವಾದ ಜೀವನು ಶರೀರದ ಒಂದೆಡೆಯಲ್ಲಿದ್ದು ತನ್ನ ಚೈತನ್ಯವೆಂಬ ಗುಣವನ್ನು ಹರಡಿಕೊಂಡಿರುವನೆಂದರೆ ಅದೂ ಹೊಂದುವದಿಲ್ಲ. ಅಣುವಿಗೆ ಅವಯವಗಳಲ್ಲದ್ದರಿಂದಲೂ ಅಣುವಿನಲ್ಲಿ ಗುಣವೊಂದು ಬೇರೆ ಇರುವದು ಅಸಂಭವವಾ

ದ್ದರಿಂದಲೂ ಅದಕ್ಕೆ ದೀಪದ ಹೋಲಿಕೆ ಸಲ್ಲುವದಿಲ್ಲ. ಜೀವನು ಕೂದಲಿ
ತುದಿಯಷ್ಟು ಚಿಕ್ಕವನೆಂದು ಶ್ರುತಿಯೂ ಹೇಳುವದುಂಟು. ಅದು ಬುದ್ಧಿಯ
ಸಂಬಂಧದಿಂದ ಅಥವಾ ಅವನು ಸುಲಭವಾಗಿ ತಿಳಿಯಬಾರದನೆಂಬುದರಿಂದ
ಮಾತ್ರ ಹೇಳಿದ ಮಾತು. ಜೀವನೆನ್ನಿಸಿಕೊಂಡಿರುವವರಿಗೂ ಅವನು
ಬುದ್ಧಿಯ ಸಂಬಂಧ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಲ್ಲ. ಅವನು ಪರಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋದನು
ಬುದ್ಧಿಯೊಡನೆಯೇ. ಗಾಢನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಬುದ್ಧಿ ತೋರದೆ ಗಾಢರೂ ಗೊಡಸು
ನವು ಚಿಕ್ಕತನದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಬೀಜರೂಪದಲ್ಲಿರುತ್ತದೋ ಹಾಗೆ ಅದು ಆಗ ಬೀಜ
ರೂಪದಲ್ಲಿರುವದು. ಬುದ್ಧಿಯ ಸಂಬಂಧದಿಂದ ಜೀವನನ್ನು ಅಣುವೆನ್ನ
ಬೇಕೇ ಹೊರತು ಅವನ ನಿಜ ಸ್ವರೂಪವು ಅಣುವಲ್ಲ. - (ಸೂ ೨-೩-೧೩)

ಇನ್ನು ಜೀವನು ಶರೀರದಷ್ಟಿರುವನೆನ್ನೋಣವೆಂಬರ ಅಚ್ಚೆ ಎಷ್ಟೋ
ಕಷ್ಟಗಳಿವೆ. ಶರೀರದಷ್ಟು ಒಂದು ಗೊತ್ತಾದ ಪರಿಮಾಣದವನಾದರೆ
ಅವನು ನಾಶವಾಗತಕ್ಕವನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಏಕೆಂದರೆ: ಅಂಥ ಎಣಾದರೊಂದು
ಪರಿಮಾಣದವುಗಳೆಲ್ಲ ನಾಶವಾಗುವದನ್ನು ನಾವು ಕಂಡಿಲ್ಲೇವೆ. ಜೀವನು
ನಾಶವಾಗುವವನಾದರೆ ಮಾಡಿದ ಕರ್ಮಗಳೆಲ್ಲ ವ್ಯರ್ಥವಾಗುತ್ತವೆ. ಇದರ
ಮೇಲೆ ಮನುಷ್ಯನಾಗಿದ್ದವನು ಮುಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಕರ್ಮದ ಸೆಳೆತದಿಂದ
ಅನೆಯಾದರೆ ಅದರ ತುಂಬ ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳಬಾರನು. ಅದರಂತೆ ಅವನು
ಇರುವೆಯಾದರೆ ಅಷ್ಟರೊಳಗೆ ಅಡಗಲಾರನು. ಅಷ್ಟೇಕೆ? ಒಂದು ಜನ್ಮ
ದಲ್ಲಿಯೇ ಹುಡುಗನಾಗಿದ್ದಾಗಿನ ಜೀವನು ಪ್ರಾಯಬಂಜಾಗಲೂ ಇರಬೇಕು
ದರೆ ಅದು ಹಿಗ್ಗುವದು ಹೇಗೆ? ಹೀಗೆ ಅವನು ಹಿಗ್ಗುವವನೂ ಕುಗ್ಗುವ
ವನೂ ಆದರೂ ಅವನಿಗೆ ನಾಶ ತಪ್ಪಿದ್ದಲ್ಲ. ಹಿಗ್ಗುವ ಮತ್ತು ಕುಗ್ಗುವ
ವಸ್ತುಗಳೆಲ್ಲ ನಾಶವಾಗತಕ್ಕವುಗಳೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವನನ್ನು ಶರೀರದಷ್ಟೆನ್ನ
ಬಾರದು. ಈ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಜೀವನು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ತುಂಬಿರುವ ಸ್ವರೂ
ಪದವನು. ಬ್ರಹ್ಮವೆ ಜೀವನಾಗಿ ಒಳಹೊಕ್ಕಿರುವದರಿಂದ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ
ತುಂಬಿರುವಿಕೆಯು ಜೀವನಿಗೆ ಒಪ್ಪುವ ಮಾತಾಗುವದು. - (ಸೂ ೨-೨-೭)

ಜಗತ್ತು ಹುಟ್ಟಲೇ ಇಲ್ಲ

ಜಗತ್ತು ಹುಟ್ಟಿದ ವಿಷಯವು ಯಾವ ಜೀವರಿಗೂ ತಿಳಿಯುವದು ಶಕ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ: ಜೀವರೂ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಸೇರಿರುವರು. ಆದಕಾರಣ ಜಗತ್ತಿನ ಹುಟ್ಟಿನ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಅದನ್ನು ಹೇಳುವದಕ್ಕೆ ದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ತೊಟ್ಟು ಹೊರಟಿರುವ ಉಪನಿಷತ್ತಿನ ಮಾತುಗಳ ಮೇಲೆ ಭರವಸೆವನ್ನಿಡುವದರ ಹೊರತು ಬೇರೆ ದಾರಿಯೇ ಇಲ್ಲ. ಜಡಗಳ ಹುಟ್ಟಿನ ವಿಷಯವಾಗಿ ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳ ಮಾತಿನ ಘೋಷಣೆಯನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಒಂದೊಂದು ಕಡೆ ಒಂದೊಂದು ಬಗೆಯಾಗಿದೆ. ಜಗತ್ತು ಯಾವದೋ ಒಂದು ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿರಬೇಕೇ ಹೊರತು ಅನೇಕ ಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿರುವದಸಂಭವ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಕ್ರಮವನ್ನು ಮನ್ನಿಸಬೇಕು? ಉಪನಿಷತ್ತು ಅನೇಕ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಹೇಳಿರುವ ಕಾರಣವೇನು? ಹೆಸರುಗಳನ್ನೂ ಆಕಾರಗಳನ್ನೂ ಹುಟ್ಟಿಸುವ ಅಧಿಕಾರವು ಜೀವನದೆಂಬ ಮಾತು ಬಂದಿದೆಯಷ್ಟೆ. ಅದು ಹೇಗೆ?

ಹೀಗೆ ಅಕ್ಷೇಪವೇಳುವದು ಸಹಜವಾಗಿದೆ. ವೇದಾಂತವು ಜಗತ್ತಿನ ಹುಟ್ಟಿನ ವಿಷಯವನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳಹೊರಟಿರುವದು ನಿಜವಾದರೂ ಅದನ್ನು ಹೇಳುವದು ಅದರ ಉದ್ದೇಶವಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ: ಅದರಿಂದ ಫಲವಿಲ್ಲ. ಬ್ರಹ್ಮವನ್ನರಿತರೆ ಮೋಕ್ಷವೆಂಬ ಫಲವುಂಟು. ಜಗತ್ತಿನ ಹುಟ್ಟಿನ ಕ್ರಮವನ್ನರಿತರೇನಿದೆ? ಅದಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಯಾವ ಫಲವನ್ನೂ ಹೇಳಿಲ್ಲ. ಬ್ರಹ್ಮವನ್ನರಿಯಹೇಳುವದೇ ವೇದಾಂತದ ಉದ್ದೇಶ. ಅದು ಆ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುವಾಗ ನಡುವೆ ಜಗತ್ತಿನ ವಿಷಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದೆ ಆಗುವದೆ ಇಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ: ಕಾಣುತ್ತಿರುವ ಜಗತ್ತಿನಿಂದಲೇ ಕಾಣದೆ ಇರುವ ಬ್ರಹ್ಮವನ್ನು ನಿಲುಕಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅದ್ದರಿಂದ ವೇದಾಂತವು ಜಗತ್ತಿನ ಹುಟ್ಟಿನ ವಿಷಯವನ್ನು ಹೇಳಬೇಕಾಯಿತು. ಈ ಮಾತು ಒಂದೊಂದು ಕಡೆ ಒಂದೊಂದು ವೇಷವನ್ನು ತಾಳಿರುವದಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ಕಾರಣ ಉಂಟು. ನಿಜವಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿರುವ ವಸ್ತುವಾದರೆ ಅದು ಹುಟ್ಟಿದ ಕ್ರಮವೂ ಒಂದೇ ಇರುತ್ತದೆ; ಅದನ್ನು ಹೇಳುವದರಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದೇ ರೂಪವಿರುತ್ತದೆ. ಜಗ

ತ್ತಿನ ವಿಷಯ ಹಾಗಲ್ಲ. ಜಗತ್ತು ಹುಟ್ಟಲೇ ಇಲ್ಲ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಅವಕ್ಕೆ ಕ್ರಮವೆಲ್ಲಿಯದು? ಅದರೂ ಈ ಜಗತ್ತು ಹುಟ್ಟಿರುವದೆಂದು ಎಲ್ಲರೂ ತಿಳಿದಿರುವರು. 'ಬಣ್ಣದ ಬೆಕ್ಕಿಗೆ ಬಣ್ಣದ ಹಾಲು' ಎಂಬಂತೆ ಅನರಿಗೆ ನೊದನೊದಲು ಅವರ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯನ್ನೇ ಹಿಂಬಾಲಿಸಿಕೊಂಡು ಹೇಳುತ್ತ ಹೋಗಿ ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲಗೆ ಅವರನ್ನು ನಿಜದ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿಸಬೇಕಾಗಿರುವದು. ಇದೇ ಉಪದೇಶಕ್ರಮ. ಆದ್ದರಿಂದ ಹೇಗೆ ಹೇಗೆ ಹೇಳಿದರೆ ಅವರ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಸರಿಯೆನಿಸಿತೋ ಆ ಕ್ರಮಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳು ಒಂದೊಂದನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ಹೇಳಿರುವವು. ಕೇಳುವವನ ವಿಚಾರಶಕ್ತಿಯು ಬೆಳೆದಾಗ ಅದು ನಿಜವನ್ನು ಅವನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಟ್ಟಿದ ಹಾಗೆ ಇಡುವದು. ಜಗತ್ತು ಹುಟ್ಟಲೇ ಇಲ್ಲವೆಂಬುದೇ ಅದು ತಿಳಿಸಬೇಕಾದ ನಿಜ. ಅದನ್ನು ತಿಳಿಸುವದೇ ವೇದಾಂತದ ಉದ್ದೇಶ. ಏಕೆಂದರೆ: ಬ್ರಹ್ಮವನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಉದ್ದೇಶವು ನೆರವೇರುವದಕ್ಕೆ ಜಗತ್ತು ಹುಟ್ಟಲೇ ಇಲ್ಲವೆಂಬ ಅರಿವು ಸಹಾಯಕವಾಗುವದು. ಇಂಥ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ವೇದಾಂತದ ಹಿಂದಿನ ಮತ್ತು ಮುಂದಿನ ಮಾತುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಲೆಕ್ಕಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಒಂದು ನಿಲುಗಡೆಗೆ ಬರುವದೇ ಜಾಣತನ. ಹಾಗಲ್ಲದೆ ಒಂದು ಕಡೆ ಒಂದು ಮಾತಿರುವದನ್ನು ನೋಡಿ ಅದನ್ನೇ ಅದು ವೇದಾಂತದ ಮಾತಾದ್ದರಿಂದ ನಿಲುಗಡೆಗೆ ನಿಂತ ಮಾತೆಂದು ನಂಬುವದು ದಡ್ಡತನ. ವೇದಾಂತವು ಕುರುಡು ನಂಬಿಕೆಯೆಂಬ ಕತ್ತಲೆಯ ಮರಿಯಲ್ಲ; ಅದು ತನ್ನ ಅನುಭವವನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಯುಕ್ತಿಗಳ ಬೆಂಬಲದಿಂದ ಸಾಗುವ ವಿಚಾರದಿಂದ ಝಗಝಗಿಸುತ್ತ ಎದ್ದು ಕಾಣಿಸುವ ಬೆಳಕಿನ ಅಕಾಶದೀಪ. ಸಂಸಾರವೆಂಬ ಕುತ್ತುಕ್ಕೆ ಮದ್ದನ್ನು ಹೇಳುವ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಜಗತ್ತೆಂಬುದೊಂದು ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲವೆಂಬ ಒಂದನುಭವವನ್ನು ನೆನಪುಗೊಟ್ಟಿರುತ್ತೇವಷ್ಟೆ. ಒಂದು ಕಡೆ ಹಾಗೆ ಹೇಳಿ ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ಜಗತ್ತು ಹುಟ್ಟಿದ ಕ್ರಮವನ್ನು ಹೇಳಬೇಕಾದರೆ ಎರಡೂ ಹೇಗೆ ನಿಜವಾದಾವು? ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಯಾವದು ನಿಲುಗಡೆಗೆ ನಿಂತ ಮಾತೆಂಬುದನ್ನು ಗೊತ್ತುಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಯುಕ್ತಿಯ ಉಪಯೋಗವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಅನುಭವದ ಮುಂದೆ ಮಾತಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಜಗತ್ತಿಲ್ಲವೆಂಬ

ಮಾತಿನ ಅರ್ಥವನ್ನು ತಿರುಗಿಸುವದಕ್ಕೆ ಬರುವದಿಲ್ಲ. ಅದಕಾರಣ ಜಗತ್ತು ಹುಟ್ಟಿದ ಕ್ರಮವು, ಜನರು ತಾವು ಸಹಜವಾಗಿ ತಿಳಿದಿರುವದಕ್ಕೆ ಒಂದು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಮಾಡುವ ಅನುವಾದವೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಜಗತ್ತು ಹುಟ್ಟಲೇ ಇಲ್ಲವೆಂಬ ವಿಷಯಕವಾದ ಸ್ಪಷ್ಟನಾದ ಮಾತುಗಳು ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಕೊಡಲಾಗುವವು.

ಕೆಲವರು ಹುಟ್ಟುವ ಸ್ವಭಾವವಿಲ್ಲದ ಮತ್ತು ಎಂದಿಗೂ ಅಳಿಯದ ಬ್ರಹ್ಮದಿಂದ ನಿಜವಾಗಿಯೇ ಜಗತ್ತು ಹುಟ್ಟಿತೆನ್ನುವರು. ಹುಟ್ಟುವ ಸ್ವಭಾವದ್ದೆಂದರೆ ತಾನು ಇನ್ನೊಂದರಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ್ದೂ ಅಲ್ಲವೆಂದೂ ತಾನು ಇನ್ನೊಂದಾಗಿ ಹುಟ್ಟುವದೂ ಅಲ್ಲವೆಂದೂ ಅರ್ಥ. ಇದರಿಂದಲೇ ಅದು ಅಳಿಯು ನದೂ ಅಲ್ಲವೆಂದಾಯಿತು. ಹೀಗೆ ಹುಟ್ಟುವ ಸ್ವಭಾವವಿಲ್ಲದ್ದು ಜಗತ್ತಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಮೇಲೆ ಅಗತ್ಯವಾಗಿ ಅಳಿಯಲೇ ಬೇಕು. ಅಳಿಯುವ ಸ್ವಭಾವವಿಲ್ಲದ ಬ್ರಹ್ಮವು ಅಳಿಯುವಂಥದ್ದು ಹೇಗೆ ಆದೀತು? ಹುಟ್ಟುಗುಣವೆಂದೂ ಬದಲಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಬೆಂಕಿಯ ಬಿಸಿಯು ಅಳಿಯುವದುಂಟೇನು? ಅಳಿವಿಲ್ಲದ ಬ್ರಹ್ಮವು ಅಳಿಯುವ ಜಗತ್ತಾದದ್ದು ನಿಜವೆಂದರೆ ನೊದಲು ಅದನ್ನು ಅಳಿವಿಲ್ಲದ್ದೆಂದು ಹೇಳಿದ ಮಾತು ಸುಳ್ಳು. ಬ್ರಹ್ಮವು ಜಗತ್ತಾಗಿ ಹುಟ್ಟುವದೆಂಥ ಹೇಳುವವರಿಗೆ ಇಂಥದೊಂದು ಹುಟ್ಟದಿರುವದೆಂಬ ಸೊಲ್ಲೇ ಇಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ: ಬ್ರಹ್ಮ ಒಂದೇ ಹುಟ್ಟದಿರುವ ವಸ್ತು. ಅದೂ ಹುಟ್ಟುವದಾದ ಮೇಲೆ ಹುಟ್ಟದಿರುವದೆಂಬುದಿನ್ನಾವುದು? ಇರಲಿ. ಬ್ರಹ್ಮವು ಹುಟ್ಟುವದಿಲ್ಲವೆನ್ನುವವರ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಹುಟ್ಟುವಿಕೆಯನ್ನು ಹೇಳುವ ಶ್ರುತಿಯು ವ್ಯರ್ಥವಾದೀತೆಂದು ಹೆದರಬೇಕಾದದ್ದೂ ಇಲ್ಲ. ಹುಟ್ಟುವಿಕೆಯ ಮಾತೆಲ್ಲ ಅನ್ಯವಾದವೆಂದು ನೊದಲೇ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಅಥವಾ ಆ ಶ್ರುತಿಯನ್ನು ನಾವು ಮುಖ್ಯವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡರೂ ಅದು ಸುಳ್ಳಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದ ವಿಷಯದ್ದೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ನಿಜವಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದ ವಿಷಯದ್ದೆಂದೇ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದರೆ ಅಂಥ ಹುಟ್ಟನ್ನು ತಿಳಿಯುವದರಿಂದ ಪುಯೋಜನವಿಲ್ಲವೆಂದೂ ನೊದಲೇ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಹುಟ್ಟುವಿಕೆಯನ್ನು ಹೇಳುವ ಶ್ರುತಿಗೆಲ್ಲ ಮಾಯೆಯಿಂದಾಗುವ ಸುಳ್ಳು ಹುಟ್ಟೇ ಅರ್ಥ. ಹೀಗೆ ಅರ್ಥವನ್ನು ಮಾಡಬೇ.

ಹೋದರೆ ಬ್ರಹ್ಮವು ಹುಟ್ಟುವ ಸ್ವಭಾವದ್ದೇ ಅಲ್ಲವೆಂಬ ಶ್ರುತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿಸುವದಕ್ಕೇ ಆಗುವದಿಲ್ಲ. ಇನ್ನೊಂದೇನೆಂದರೆ: ಜಗತ್ತು ನಿಜವಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿರುವ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಅನೇಕವಾಗಿರುವ ವಸ್ತುಗಳೆಲ್ಲ ನಿಜವಾಗಿರಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಅನೇಕವೆಂಬುದಿಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಶ್ರುತಿಯು ಘಟಿಯಂತೆ ಕೂಗಿ ಹೇಳುವದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಜಗತ್ತು ಹುಟ್ಟಲೇ ಇಲ್ಲ. ಬ್ರಹ್ಮವು ಮಾಯೆಯಿಂದ ಸುಳ್ಳಾಗಿ ಜಗತ್ತಾಗಿರುವದೇ ಹೊರತು ನಿಜವಾಗಿ ಅಲ್ಲ. ಹುಟ್ಟಿದಿರುವ ಸ್ವಭಾವವೂ ಹುಟ್ಟುವ ಸ್ವಭಾವವೂ ಎರಡೂ ಒಂದು ಕಡೆ ಹೇಗಿದ್ದಾವು? ಅಗ್ನಿಗೆ ತಣ್ಣಿ ಬಿಸಿಯೂ ಎರಡೂ ಇರುವದುಂಟೆ? ಹುಟ್ಟುವಿಕೆ ಮೊದಲಾದ ಭೇದವನ್ನು ಕಾಣುವವರು ಸಾವಿನಿಂದ ಸಾವಿಗೆ ಸಾಗುತ್ತಿರುವರೆಂದು ನಿಂದಿಸಿರುವದರಿಂದಲೂ ಜಗತ್ತಿನ ಹುಟ್ಟು ನಿಜವಲ್ಲ.

—(ಮಾಂ ೨-೨೦...೨೪)

ಜಗತ್ತು ನಿಜವಾಗಿ ಹುಟ್ಟುವದೆಂದು ಹೇಳುವವರ ಬಾಯಲ್ಲಿಯೇ ಜಗತ್ತು ಹುಟ್ಟಲೇ ಇಲ್ಲವೆಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಹೊರಡಿಸಿಬಿಡಬಹುದು. ಹೇಗೆಂದರೆ: ಜಗತ್ತು ನಿಜವಾಗಿ ಹುಟ್ಟುವದೆನ್ನುವವರಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾದ ಎರಡು ದೊಡ್ಡ ಪಂಗಡಗಳಿವೆ. ಒಂದು ಗುಂಪಿನವರು ಇರುವ ಜಗತ್ತೇ ಹುಟ್ಟಿತೆನ್ನುವರು. ತಾವೆ ತಿಳಿದವರೆಂದುಕೊಳ್ಳುವ ಗಟ್ಟಿಗರಾದ ಇನ್ನೊಂದು ಗುಂಪಿನವರು ಇಲ್ಲದ ಜಗತ್ತು ಹುಟ್ಟಿತೆನ್ನುವರು. ಜಗತ್ತು ಮೊದಲು ಬೀಜರೂಪದಲ್ಲಿ ಇತ್ತೆಂದೂ ಅದು ಸ್ಥೂಲರೂಪವಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿತೆಂದೂ ಒಬ್ಬರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಜನರು ಇರುವದೆಂಬದನ್ನು ಯಾವದೋ ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಇರುವದಕ್ಕೂ ಇಲ್ಲವೆಂಬದನ್ನು ಯಾವದೋ ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಇಲ್ಲದ್ದಕ್ಕೂ ನಡೆವಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸುವದುಂಟು. ಇದು ವಿವೇಕಿಗಳಿಗೆ ಒಪ್ಪಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಬೇರೆ. ಒಂದನ್ನು ನಾವು ಇರುವ ವಸ್ತುವೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಅದು ಯಾವಾಗಲೂ ಹಿಂದೆಯೂ ಈಗಲೂ ಮುಂದೆಯೂ - ಇರಬೇಕು ಈಗ ಮಾತ್ರ ಇರುವದಾಗಿ ಹಿಂದೆ ಅದು ಇಲ್ಲದ್ದಾದರೆ ಅದು ಆ ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇರುವದೆನಿಸಿಕೊಂಡದ್ದಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆಯೇ ಒಂದನ್ನು ನಾವು ಇಲ್ಲ

ದ್ದೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಅದು ಯಾವಾಗಲೂ ಇಲ್ಲದ್ದಾಗಿರಬೇಕು. ಈಗ ಮಾತ್ರ ಇಲ್ಲದ್ದಾಗಿ ಹಿಂದೆ ಅದು ಇದ್ದದ್ದಾದರೆ ಅದು ಆ ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದ್ದೆನಿಸಿಕೊಂಡದ್ದಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಇರುವದೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ವಸ್ತು ಎಂದೂ ಇಲ್ಲದ್ದಾಗುವದಿಲ್ಲ; ಇಲ್ಲದ್ದೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ವಸ್ತು ಎಂದೂ ಇರುವದಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಜಗತ್ತು ಇರುವ ಸ್ವಭಾವದ್ದಾಗಿರಬೇಕು ಅಥವಾ ಇಲ್ಲದ ಸ್ವಭಾವದ್ದಾಗಿರಬೇಕು. ಇವೆರಡರಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ಗುಂಪಿನವರು ಒಂದೊಂದು ಪಕ್ಷವನ್ನು ಹಿಡಿಯುವರು. ಇರುವ ಸ್ವಭಾವದ್ದೆ ಹುಟ್ಟಿತೆಂದು ಒಬ್ಬರು ಹೇಳಿದರೆ ಅದು ಇದ್ದೇ ಇರುವದರಿಂದ ಹುಟ್ಟುವದಿನ್ನೇನೆಂದು ಇನ್ನೊಬ್ಬರು ಆಕ್ಷೇಪಿಸುವರು. ಇಲ್ಲದ ಸ್ವಭಾವದ್ದು ಹುಟ್ಟಿತೆಂದು ಇನ್ನೊಬ್ಬರು ಹೇಳಿದರೆ ಮೊಲದ ಕೊಂಬು ಹೇಗೆ ಹುಟ್ಟಲಾರದೋ ಹಾಗೆ ಇಲ್ಲದ್ದು ಹೇಗೆ ಹುಟ್ಟಿತೆಂದು ಒಬ್ಬರು ಆಕ್ಷೇಪಿಸುವರು. ಹೀಗೆ ಅವರ ಮಾತಿನ ಬಡಿದಾಟವು ನಡೆದಿರುವದು. ನಾವು ಅವರಿಬ್ಬರ ಭುಜವನ್ನೂ ಚವ್ವರಿಸುತ್ತೇವೆ. ಏಕೆಂದರೆ: ಒಬ್ಬರಮೇಲೊಬ್ಬರು ಮಾಡುವ ಅವರಿಬ್ಬರ ಆಕ್ಷೇಪಗಳೂ ಯುಕ್ತಿಗೆ ಹೊಂದುತ್ತವೆ. ಇರುವದು ಹುಟ್ಟುವದೆಂಬ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಸ್ವಾರಸ್ಯವಿಲ್ಲ. ಬೀಜರೂಪವಾಗಿದ್ದದ್ದು ಸ್ಥೂಲರೂಪವಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿತೆಂದರೆ ಎಳೆಮಗು ಪ್ರಾಯಸ್ಥನಾಗಿಯೂ ಮುದುಕನಾಗಿಯೂ ಹುಟ್ಟಿತೆನ್ನವದುಂಟೇನು? ಮಗು ಹುಟ್ಟಿತೆನ್ನವದು ಶರೀರದಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ ಅಡುವ ನಡೆವಳಿಕೆಯ ಮಾತೇ ಹೊರತು ಮಾತಿನ ಅರ್ಥದ ತೂಕವು ಕೆಡದಂತೆ ಅಡುವ ವಿವೇಕದ ಮಾತಲ್ಲ. ನಾವು ಇಲ್ಲಿ ವಿವೇಕಿಗಳಾಗಿ ವಿಚಾರಮಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ, ಶಿವಸ್ವಾಯಿ ನಡುವೆ ಕರಡಿಯ ಮರಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟಂತೆ, ನಾಡಾಡಿಗಳ ನಡೆವಳಿಕೆಯ ಮಾತನ್ನು ನಡುವೆ ನುಗ್ಗಿಸಬಾರದು. ಹೀಗೆ ಒಂದು ಪಕ್ಷದವರಲ್ಲಿ ಹುರುಳು. ಇನ್ನೊಂದು ಪಕ್ಷದವರ ಮಾತಂತು ನಾಚಿಕೆಗೀಡು. ಬೀಜರೂಪದಲ್ಲಿದ್ದದ್ದು ಸ್ಥೂಲರೂಪವಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿತೆಂದರೆ ನಡೆವಳಿಕೆಗಾದರೂ ಒಪ್ಪಿತು. ಎಷ್ಟುಮಾತ್ರವೂ ಇಲ್ಲದ್ದು ಹುಟ್ಟಿತೆಂಬ ಮಾತು ಹೇಗೆ ಹೊಂದಿತು! ಹೀಗೆ ಇನ್ನೊಂದು ಪಕ್ಷದವರಲ್ಲಿಯೂ ಹುರುಳು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರು ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ಗೆಲ್ಲಬೇಕೆಂದು ಎಷ್ಟು

ಹೋರಾಡಿದರೂ ಯಾರೂ ಯಾರನ್ನೂ ಗೆಲ್ಲುವದಕ್ಕಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಈ ಹೋರಾಟವು ಅವರಿಬ್ಬರಿಗೂ ನಿರಾಶೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡಿದರೂ ನಮ್ಮ ರೊಟ್ಟಿಯನ್ನು ತುಸ್ರದಲ್ಲಿ ಕೆಡವಿರುವದು. ಇಬ್ಬರ ಜಗಳ ಮೂರನೆಯವ ರಿಗೆ ಲಾಭ. ತುಸ್ರರೂ ಮಾತಿನ ಸಂತೆಯನ್ನು ಹರಡಿ ಕೊನೆಗೆ ಜಗತ್ತಿ ನಲ್ಲಿ ಯಾವದಕ್ಕೂ ಹುಟ್ಟುವದೆಂಬ ಮಾತೇ ಸಲ್ಲದೆಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ತೇಲಿಸಿಕೊಟ್ಟರು. ಅದೇ ನಮ್ಮ ನಿಲುಗಡೆಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಅವರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ನಾವು ಅನುಮೋದಿಸುತ್ತೇವೆ. ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಯಾವದರ ಹುಟ್ಟೂ ರಕ್ಕೇ ಇಲ್ಲ. —(ಮಾಂ ೪-೩. ೫)

ಜಗತ್ತು ಹುಟ್ಟಲೇ ಇಲ್ಲವೆಂಬುದಕ್ಕೊಂದು ಕಾರಣವನ್ನು ನೋಡಿ. ಬ್ರಹ್ಮದಿಂದ ಜಗತ್ತಾಗಿರುವದೆಂಬ ಮಾತಿನೊಳಗೆ ಹುರುಳಿದ್ದರೆ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ನಿಜವಾದ ಇರುವಿಕೆಯ ಸುವು ಒಂದಿಷ್ಟು ಕಂಡರೂ ಕಾಣಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಬ್ರಹ್ಮವು ಏನನ್ನೂ ಹುಟ್ಟಿಸುವದಿಲ್ಲ. ಉದಾಸೀನದಿಂದಿರುವದೇ ಅವರ ಸ್ವಭಾವ. ಜಗತ್ತಿನ ಹುಟ್ಟಿಗೆ ಮತ್ತೆನು ಕಾರಣವೆಂದರೆ ಬ್ರಹ್ಮದ ಮಾಯಾ ಶಕ್ತಿ. ಬ್ರಹ್ಮದಲ್ಲಿ ಸತ್ತ್ವ, ರಜ, ತಮ ಎಂಬ ಮೂರು ಗುಣಗಳ ಸಂಜೆರ ಕೆಯ ಶಕ್ತಿಯೊಂದುಂಟು. ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರಕೃತಿಯೆಂದೂ ಮಾಯೆಯೆಂದೂ ಅವಿದ್ಯೆಯೆಂದೂ ಬೀಜವೆಂದೂ ಹೆಸರು. ಅದನ್ನು ಇರುವದೆಂದು ಹೇಳುವ ದಕ್ಕೂ ಬರದು; ಇಲ್ಲದ್ದೆನಲಿಕ್ಕೂ ಬರದು. ಇದಲ್ಲದೆ ಜಡವಾದ ಅದಕ್ಕೆ ಜಗತ್ತನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುವ ಶಕ್ತಿ ಇಲ್ಲ. ಅದರೂ ಅದು ಬ್ರಹ್ಮದ ಇರುವಿಕೆಯ ಬೆಂಬಲದಿಂದ ತಾನು ಎಂಥ ಮಹತ್ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನಾದರೂ ಮಾಡಬಲ್ಲದು. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಕ್ಷುದ್ರನಾದ ಒಬ್ಬ ಇಂದ್ರಜಾಲಗಾರನ ಮಾಯಾರಕ್ತಿಯೇ ನಮ್ಮ ಮೂಗಿನ ಮೇಲೆ ಬೆರಗಡಿಸುವದು. ಇನ್ನು ಬ್ರಹ್ಮದ ಮಾಯಾ ಶಕ್ತಿಯ ವಿಷಯವಾಗಿ ಹೇಳತಕ್ಕದಿನ್ನೇನು! ಹೀಗೆ ಜಗತ್ತಿನ ಹುಟ್ಟಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮವು ಬರೀ ಸಾಕ್ಷಿ ಮಾತ್ರ. ಅದರ ಸಾಕ್ಷಿತ್ವದ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ನಮ್ಮ ಅನುಭವದಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಣಬಹುದು. ಬ್ರಹ್ಮವು ನಮ್ಮ ಬುದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿರುವದರಿಂದಲ್ಲವೆ ಅದರ ಬಲದಿಂದ ನಾವು 'ನಾನು ಇದನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತೇನೆ, ಇದನ್ನು ನೋಡುತ್ತೇನೆ, ಇದನ್ನು ಕೇಳುತ್ತೇನೆ' ಎಂದು

ಮುಂತಾಗಿ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತೇವೆ. ಮಾಯಾಶಕ್ತಿಯೂ ಹಾಗೆಯೇ ಅದರ ಸಾಕ್ಷಿತ್ವದ ಬಲದಿಂದ ಮುಂದುವರಿದು ಜಗತ್ತನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿರುವದು. ಹೀಗೆ ಆ ಬ್ರಹ್ಮವು ಚೈತನ್ಯ ಮಾತ್ರವಾಗಿ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಸಾಕ್ಷಿ ಮಾತ್ರವಾಗಿ ಯಾವದೊಂದು ಭೋಗದ ಸಂಬಂಧವೂ ಇಲ್ಲದೆ ಇರುವದ ರಿಂದಲೂ ಭೋಗದ ಸಂಬಂಧ ಉಳ್ಳ ಇನ್ನೊಂದು ಚೈತನ್ಯವಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದಲೂ ಈ ಜಗತ್ತು ಯಾರಿಗಾಗಿ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಬೇಕು? ಜನರೊಡನೆ ಅನೇಕ ಚೈತನ್ಯಗಳಿರುವವೆಂದು ತಪ್ಪು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಅವರಿಗಾಗಿ ಜಗತ್ತು ಹುಟ್ಟಿರುವದೆಂದು ನೋಡಬೇಕೆಂದಿದ್ದಾರೆ. ತನ್ನ ಇರುವಿಕೆಯೇ ತಪ್ಪಾದುವ ಮಾಯಾಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದ ಜಗತ್ತು ನಿಜವಾಗುವದುಂಟೆ? ಚೆನ್ನಾಗಿ ವಿಚಾರ ಮಾಡಿದರೆ ಜಗತ್ತು ಹುಟ್ಟಲೇ ಇಲ್ಲ. --- (ಭ ೯-೧೦)

ಇನ್ನೊಂದು ಕಾರಣವನ್ನು ನೋಡಿ. ಓಡಾಡುವ ಮತ್ತು ಕದಲದೆ ಇರುವ ಯಾವದೊಂದು ವಸ್ತು ಹುಟ್ಟಿತೆಂದರೂ ಅದು ದೇಹ ಮತ್ತು ದೇಹದ ತೀವ್ರಗಾರ—ಇವರಿಬ್ಬರ ಸೇರಿಕೆಯಿಂದಾಗಿರುವದು. ಆ ಸೇರಿಕೆಯೆಂಬುದೇನು? ಅದು ಗಡಿಗೆಯ ಕಂಟಕ್ಕೂ ಹಗ್ಗದ ಕುಣಿಕೆಗೂ ಆಗುವ ಸೇರಿಕೆಯಂತೆ ಅಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ: ದೇಹದ ತೀವ್ರಗಾರನು ಗಡಿಗೆಯಂತೆ ಅವಯವಗಳಿಲ್ಲವನಲ್ಲ. ಅಥವಾ ಆ ಸಮ್ಮೇಲನವು ನೂಲು ಒಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿರುವಂತೆಯೂ ಅಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ: ನೂಲಿನಿಂದ ಬಟ್ಟೆಯಾಗಿರುವದರಿಂದ ಅವೆರಡಕ್ಕೂ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಸಮ್ಮೇಲನವಿರುವದು. ಇಲ್ಲಿ ರೀರವೂ ಅದರ ತೀವ್ರಗಾರನೂ ಒಂದರಿಂದೊಂದಾದವರಲ್ಲ. ದೇಹವು ಕಾಣಬರುವಂಥದ್ದು; ತೀವ್ರಗಾರನು ನೋಡುವವನು. ಹೀಗೆ ಅವರಿಬ್ಬರ ಸ್ವಭಾವವೂ ಬೇರೆ ಬೇರೆ. ಹೀಗಿರುವ ಇವರಿಬ್ಬರ ಸೇರಿಕೆಯೆಂದರೆ ಹಗ್ಗವೂ ಕಪ್ಪೆ ಚೆನ್ನೂ ಇರುವ ಕಡೆ ಅವುಗಳ ನಿಜವನ್ನು ತಿಳಿಯದೆ ಹಾವನ್ನೂ ಬೆಳ್ಳಿಯನ್ನೂ ಹುಟ್ಟುಗಟ್ಟುವಂತೆ ತಮ್ಮತಮ್ಮ ನಿಜವನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ತಿಳಿಯಲಾರದೆ ಸುಳ್ಳು ತಿಳಿವಳಿಕೆಯನ್ನು ಹೊಂದುವದು. ತಾನಲ್ಲದ ದೇಹವನ್ನು ತಾನೆಂದು ಮುಂತಾಗಿಯೂ ದೇಹದ ಬಣ್ಣ, ಅಳತೆ—ವೇದಲಾದ ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ತನ್ನದಾಗಿಯೂ ಒಂದನ್ನೊಂದು ಬೆರಸಿಕೊಂಡ ಸುಳ್ಳು ತಿಳಿವಳಿಕೆಯೇ ಎಲ್ಲ ಜಗತ್ತಿನ

ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಕಾರಣ. ಈ ಸುಳ್ಳು ತಿಳಿವಳಿಕೆಯೇ ಜೀವರ ಜೀವ. ಇದರಿಂದ ಜೀವರಿಂದ ಜಗತ್ತಾಯಿತೆಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಾಗುತ್ತದೆ ಜೀವರಿಗಾಗಿಯೇ ಜಗತ್ತಾದ್ದರಿಂದ ಜೀವರನ್ನೇ ಜಗತ್ತಿನ ಹುಟ್ಟಿಗೆ ಕಾರಣರನ್ನಾಗಿ ಹೀಗೆ ಹೇಳಲಾಗಿರುವದು. ಸುಳ್ಳು ತಿಳಿವಿನಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದ ಜಗತ್ತು ನಿಜವಾದದ್ದಾದೀತೆ? ಅದು ಹುಟ್ಟಿಲ್ಲವೆಂಬುದೇ ನಿಲುಗಡೆಗೆ ನಿಂತ ಮಾತು.

—(ಭ ೧೩-೨೬)

ಜೀವರಿಗಾಗಿ ಜಗತ್ತಿನ ಹುಟ್ಟಿಷ್ಟೆ ಆ ಜೀವರ ಹುಟ್ಟಿಗೆ ಸಂಚಕಾರವಿರುವದು. ಜೀವರು ಹುಟ್ಟಿದರೆಂದು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅಡಿಕೊಳ್ಳುವದುಂಟು ಮತ್ತು ಶಾಸ್ತ್ರವು ಆ ಹುಟ್ಟಿನ ದೋಷವನ್ನು ಕಳೆಯುವ ಕರ್ಮಗಳನ್ನೂ ಗೊತ್ತು ಮಾಡಿರುವದುಂಟು. ಇದು ಶರೀರದ ಹುಟ್ಟನ್ನು ನೋಡಿ ನಡೆಯುವ ನಡೆವಳಿಕೆಯ ಮಾತೇ ಹೊರತು ಜೀವಿ ಏನೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಶರೀರದ ಹುಟ್ಟುಸಾವುಗಳನ್ನೇ ಜೀವನದಾಗಿ ಹೇಳುವದು ರೂಢಿ. ಶರೀರದ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಜೀವರ ಹುಟ್ಟುಸಾವುಗಳನ್ನು ಯಾರು ಕಂಡಿದ್ದಾರೆ? ಶ್ರುತಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಕಡೆ ಜೀವರು ಕಂಡದ ಕಿಡಿಗಳಂತೆ ಸಿಡಿದು ಬಂದವರೆಂದು ಅವರಿಗೆ ಹುಟ್ಟನ್ನು ಹೇಳಿದೆ; ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಕಡೆ ಬ್ರಹ್ಮವೇ ಜೀವರೂಪದಿಂದ ಒಳಹೊಕ್ಕಿತೆಂದು ಹೇಳುವದರ ಮೂಲಕ ಹುಟ್ಟಿಂಬುದಿಲ್ಲವೆಂದೂ ಹೇಳಿದೆ. ಹುಟ್ಟಿಂಬುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿರುವ ಕಡೆಗಳೇ ಹೆಚ್ಚು. ಹುಟ್ಟನ್ನು ಹೇಳಿರುವ ಕಡೆಗಳೆಲ್ಲ ಏನಾದರೊಂದು ಸಂಬಂಧವನ್ನು ನೋಡಿ ಹೇಳಿದ ಮಾತುಗಳು. ಬ್ರಹ್ಮವೇ ಜೀವವೆಂಬುದೇ ನೆಲೆಗೆ ನಿಂತ ಮಾತು. ಬ್ರಹ್ಮವೇ ಜೀವರಾದರೆ ಅವರೂ ಜೈತನ್ಯಸ್ವರೂಪರಾದ್ದರಿಂದ ಅವರಿಗಾಗಬೇಕಾದ ಅರಿವಿಗೆ ಕಣ್ಣು, ಮೂಗು-ಮೊದಲಾದ ಇಂದ್ರಿಯಗಳೇಕೆನ್ನಬಹುದು. ಇಂದ್ರಿಯಗಳು ನೋಟ, ವಾಸನೆ-ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಬೇರೆಬೇರೆಯಾಗಿ ತಿಳಿಸುವ ಸಾಧನಗಳೇ ಹೊರತು ಇದರಿಂದ ಜೀವನ ಜೈತನ್ಯಕ್ಕೇನೂ ಕೊರತೆಯಾಗುವದಿಲ್ಲ. ನಿದ್ರೆ, ಮೂರ್ಛೆ-ಮೊದಲಾದವುಗಳಲ್ಲಿ ಜೀವರ ಜೈತನ್ಯವೇಕೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವದಿಲ್ಲವೆಂದರೆ ಆಗ ಅವರಿಗೆ ಜೈತನ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂತ ಆಲ್ಲ; ಆಗ ಅರಿಯಲಾಗುವ ಯಾವದೂ ಇರುವದಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಅವನು ಅರಿಯುವದಿಲ್ಲ. ಈಗ ನಮಗೆ ಅರಿಯಲಾಗುವ ವಸ್ತುಗಳೆಲ್ಲ ಎಚ್ಚರವೆಂಬ ಅವಸ್ಥೆಗೆ

ನಾತ್ರ ಗಂಟುಬಿದ್ದವುಗಳೆ ಹೊರತು ಉಳಿದ ಕಡೆ ಅವುಗಳ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಜೀವನು ಬ್ರಹ್ಮನ ಸ್ವರೂಪವೇ ಆದ್ದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಹುಟ್ಟನ್ನು ಹೇಳುವ ನಾತು ಹೊಂದುವದಿಲ್ಲ. —(ಸೂ ೨-೩-೧೦.೧೨)

ಹೀಗೆ ಜೀವರು ಹುಟ್ಟಿಯೇ ಇಲ್ಲವೆಂಬುದಿಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ; ಯಾವದೂ ಹುಟ್ಟಿಯೇ ಇಲ್ಲ. ಹುಟ್ಟುವಿಕೆಯ ಸ್ವಭಾವದಲ್ಲದ ಬ್ರಹ್ಮದಿಂದ ಜಗತ್ತು ಹುಟ್ಟಿತೆಂದರೆ ಅಂಥದ್ದಕ್ಕೊಂದು ದೃಷ್ಟಾಂತವೇ ಸಿಕ್ಕುವದಿಲ್ಲ. ದೃಷ್ಟಾಂತ ಎಲ್ಲದ್ದರಿಂದಲೇ ಯಾವದೂ ಹುಟ್ಟುವದಿಲ್ಲವೆಂಬ ನಿಲುಗಡೆಗೆ ಬಂದಂತಾಯಿತು. ಹುಟ್ಟಿದ ಬ್ರಹ್ಮದಿಂದ ಜಗತ್ತು ಹುಟ್ಟಿತೆಂದರೆ ಜಗತ್ತು ಬ್ರಹ್ಮದಿಂದ, ಅದು ಮತ್ತೊಂದರಿಂದ, ಅದು ಇನ್ನೊಂದರಿಂದ—ಇದಕ್ಕೆ ಕೊನೆಯೇ ಇಲ್ಲ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಧರ್ಮಾಧರ್ಮಗಳಿಗೆ ದೇಹೇಂದ್ರಿಯಗಳ ಗುಂಪೇ ಫಲವೆಂದೂ ದೇಹೇಂದ್ರಿಯಗಳ ಗುಂಪಿಗೆ ಧರ್ಮಾಧರ್ಮಗಳೇ ಫಲವೆಂದೂ ಒಂದೇ ಬಾಯಿಂದ ಹೇಳುವರು. ಇದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಒಂದರಿಂದೊಂದು ಹುಟ್ಟುವದೆಂದಾಗುವದಷ್ಟೆ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಧರ್ಮಾಧರ್ಮಗಳೂ ದೇಹೇಂದ್ರಿಯಗಳೂ ಅನಾದಿಯೆಂದೂ ಅವರು ಮಾತಾಡುವರು. ಇವು ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಕೂಡದ ಮಾತು. ಧರ್ಮಾಧರ್ಮಗಳಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ದೇಹೇಂದ್ರಿಯಗಳ ಗುಂಪಿನಿಂದಲೇ ಧರ್ಮಾಧರ್ಮಗಳ ಹುಟ್ಟನ್ನು ಹೇಳಿದರೆ ಮಗನಿಂದ ತಂದೆ ಹುಟ್ಟಿದನೆಂಬಂತೆ ಆಗುತ್ತದೆ. ಧರ್ಮಾಧರ್ಮಗಳೂ ದೇಹೇಂದ್ರಿಯಗಳ ಗುಂಪೂ ಒಂದೇ ಸಲ ಹುಟ್ಟಿದವೆಂದರೆ ಅವುಗಳಿಗೊಂದಕ್ಕೊಂದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧವೇ ಇಲ್ಲದಂತಾಗುವದು. ಹೀಗಾಗಿ ಯಾವದೂ ಹುಟ್ಟುವದಿಲ್ಲವೆಂಬ ನಿಲುಗಡೆಗೇ ಬಂದಂತಾಗುವದು. ಧರ್ಮಾಧರ್ಮಗಳೂ ದೇಹೇಂದ್ರಿಯಗಳೂ ಬೀಜಾಂಕುರಗಳಂತೆ ಅನಾದಿಯಾಗಿ ಸಾಗುತ್ತಿರುವವೆಂದರೆ ಇದು ಒಂದು ಮಾತಿಗಿನ್ನೊಂದು ಮಾತು ಉತ್ತರವನ್ನಿತ್ತಂತಾಯಿತೇ ಹೊರತು ವಿನೇಕದ ಉತ್ತರವಲ್ಲ. ಬೀಜದಿಂದ ಅಂಕುರವೋ? ಅಂಕುರದಿಂದ ಬೀಜವೋ? ಎರಡಕ್ಕೂ ಆದಿ ಕಾಣುತ್ತಿರುವಾಗ ಅದು ಅನಾದಿಯಾಗುವದು ಹೇಗೆ? ಆ ಉಪಾಹರಣೆಯನ್ನೇ ಒರೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಿ ಹೇಳಿ, ದೃಷ್ಟಾಂತವು ಮೊದಲು ದೋಷವಿಲ್ಲದ್ದಾದರೆ ಅದರಂತೆ ತಿಳಿಯುವದು ಮುಂದಿನ ಮಾತು. ಹುಟ್ಟುವಿಕೆ ಕಂಡ

ಮೇಲೆ ಆದಕ್ಕೆ ಯಾವದು ನೊದಲೆಂಬುದು ಕಾಣಲೇಬೇಕು. ಹುಟ್ಟುವ ನೆಂಬ ವಸ್ತುಗಳು ತನ್ನಿಂದ ತಾನಾಗಲಿ ಒಂದರಿಂದಿನ್ನೊಂದಾಗಲಿ ಹೇಗೂ ಹುಟ್ಟುವದಿಲ್ಲ. ಗಡಿಗೆ ತನ್ನಿಂದ ತಾನು ಹುಟ್ಟಿದ್ದು ಎಲ್ಲಿಯೂ ಕಂಡಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಯಾವದೂ ತನ್ನಿಂದ ತಾನು ಹುಟ್ಟುವದಿಲ್ಲ. ಗಡಿಗೆಯಿಂದ ಬಟ್ಟೆ ಹುಟ್ಟದಿರುವಂತೆ ಒಂದರಿಂದಿನ್ನೊಂದೂ ಹುಟ್ಟುವದಿಲ್ಲ. ಮಣ್ಣಿನಿಂದ ಗಡಿಗೆಯೂ ತಂದೆಯಿಂದ ಮಗನೂ ಹುಟ್ಟುವನೆನ್ನುವದುಂಟಾದರೂ ಅದು ಮೂಢರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಅದನ್ನು ಒರೆಗೆ ಹಚ್ಚಿದರೆ ಗಡಿಗೆ, ಮಗ-ಎನ್ನುವ ದೆಲ್ಲ ಮಾತು ಮಾತ್ರ. ಒಂದರಿಂದೊಂದು ಹುಟ್ಟುವದೆಂದು ಹೇಳುವವಕ್ಕೆ ಹೋದಷ್ಟೂ ಯಾವದೂ ಹುಟ್ಟುವದಿಲ್ಲವೆಂದೇ ನೆಲೆಗೆ ನಿಲ್ಲುವದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ನಿಜವಾದ ಹುಟ್ಟೆಂಬುದೇ ಇಲ್ಲ. ಜಗತ್ತು ನಿಜವಾಗಿ ಹುಟ್ಟುವದೆಂಬುದಿನ್ನೆಲ್ಲಿಯದು? — (ಮಾಂ ೪-೧೩.೨೩)

ಜಗತ್ತಿನ ಹುಟ್ಟಿನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅದರ ಕ್ರಮವು ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಮಾತ್ರ ಅಕ್ಷೇಪಣೆ ಹೊರಟಿದೆಯಷ್ಟೆ. ಅಷ್ಟೇ ಏಕೆ, ಉದ್ದೇಶದಲ್ಲಿಯೂ ಬಹು ಬಗೆಗಳು ಕಾಣುವದರಿಂದ ಅದೂ ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಇದು ಎಂದು ಎಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿತೆಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಹಾಕಿದರೆ ಅಗುವ ಫಲವೂ ಅಷ್ಟೇ. ಜಗತ್ತು ಹುಟ್ಟಿಯೇ ಇಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಹೇಗೆ? ಏಕೆ? ಎಂದು? ಎಲ್ಲಿ?—ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಎಷ್ಟೇ ಹೊಂದಿಕೆಯಾದ ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದರೂ ಅವು ಸಮರ್ಪಕವೆಂದು ತಲೆದೂಗುವಂತಾಗುವದಿಲ್ಲ. ನಿಜವಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಆ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರವು ಬರುವದು. ಜಗತ್ತು ಹುಟ್ಟಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದಲೇ ಒಳ್ಳೆ ವಿಚಾರಪರರಿಗೆ ಕೂಡ ಆ ಹುಟ್ಟಿನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಹೇಗೆ ಊಹಿಸಿದರೆ ಹಾಗೆ ಹಾಗೆ ಅದೇ ಸರಿಯೆನಿಸಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಕೊಡುವಂತಾಗಿರುವದು. ಕನಸಿನ ಹುಟ್ಟಿನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಆ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಹಾಕಿದರೆ ಏನು ಹೇಳಲಾವೀತು! ಇದರ ಮೇಲೆ ಈ ಕಾರ್ಯಕಾರಣಭಾವ, ಉದ್ದೇಶ, ಕಾಲ, ದೇಶ—ನೊದಲಾದ ಜಾತಿಯ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಜಗತ್ತಿನ ಮೇಲೆ ಏರುವದೇ ಇಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ: ಇವೆಲ್ಲ ಜಗತ್ತಿನೊಡನೆ ಹುಟ್ಟಿ ಜಗತ್ತಿನೊಳಗೇ ಇದ್ದುಕೊಂಡಿರು

ವವುಗಳು. ಇವುಗಳನ್ನು ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವ ಜಗತ್ತಿನ ಮೇಲೆ ಇವು ಹೊರಗಣಿಂದ ಏರುವದು ಹೇಗಾದೀತು! ಹೊರಗಂತು ಇವು ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ. ಕಾಲವು ಎಂದು ಹುಟ್ಟಿತೆಂದರೆ ದೇಶವು ಎಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿತೆಂದರೆ ಸಮಂಜಸವೆನಿಸುವದೆ? ಕಾರ್ಯಕಾರಣಭಾವವೂ ಉದ್ದೇಶವೂ ಹಾಗೆಯೇ. ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಹೀಗೆ ಬಾಯಿಕಟ್ಟುವದರಿಂದಲೂ ಜಗತ್ತು ಹುಟ್ಟಿಲೇ ಇಲ್ಲ.

೫—ಮಾಯೆಯ ಬಿನ್ನಾಣ

ಮಾಯೆ ಕಾಣುವದು

ಜಗತ್ತಿನ ಹುಟ್ಟಿನ ವಿಷಯವಾದ ಮಾತು ಬಂದಾಗಲೆ ಮಾಯೆಯ ವಿಷಯವು ಬಂದಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿ ಅದು ಬರಲೇ ಬೇಕು. ಏಕೆಂದರೆ: ಜಗತ್ತೆಂಬುದು ಸ್ಥೂಲರೂಪ; ಮಾಯೆಯೆಂಬುದು ಬೀಜರೂಪ. ಇವೆರಡಕ್ಕೂ ಭೇದವೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಬೀಜವನ್ನು ನಾವು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಕಾಣಲಿರಿಯೆವು. ಅದರಿಂದ ಅದರ ಕಾಣುವ ರೂಪವಾದ ಜಗತ್ತಿನ ಮಾತು ಬಂದಾಗ ಅದು ತಲೆ ಹಾಕುವದು ಸಹಜವಾದದ್ದು. ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮಾಯೆಯೆಂಬುದು ಬಿಡಿಯಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂಥದಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಅದರ ವಿಚಾರವನ್ನು ಹೇಳುವದಕ್ಕಾಗಿ ಅವಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಮೊಸಲಾದ ಒಂದು ಪ್ರಕರಣವನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸುವದು ಒಪ್ಪಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ: ಅದು ತನ್ನ ಸ್ವಂತವಾದ ಇರುವಿಕೆ ಇಲ್ಲದಾದ್ದರಿಂದ ಅದರ ವಿಷಯವಾಗಿ ಏನು ಹೇಳುವದಕ್ಕೂ ಬರುವದಿಲ್ಲ. ಏನನ್ನೂ ಹೇಳಲಾಗದಿರುವದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಪ್ರಕರಣವೇಕೆ? ಹೀಗಿಂದು ಅದನ್ನು ಕಡಿಗಾಣುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ: ಅದರ ಸ್ಥೂಲರೂಪವಾಗಿ ಜಗತ್ತು ಕಾಣುವದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಹೇಳದಿರುವದಕ್ಕಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಇದು ಇಂಥ ಇಕ್ಕೆಟ್ಟಿನ ಪ್ರಸಂಗ.

ಈ ಮಾಯೆಯೆಂಬುದು ಬ್ರಹ್ಮವೆಷ್ಟು ಹಳೆಯದೋ ಅಷ್ಟು ಹಳೆಯದು. ಬ್ರಹ್ಮಕ್ಕೂ ಮೊದಲೆಂಬುದಿಲ್ಲ; ಮಾಯೆಗೂ ಮೊದಲೆಂಬುದಿಲ್ಲ. ಮಾಯೆಯೆಂಬುದು ಬ್ರಹ್ಮದ ಶಕ್ತಿ. ಬ್ರಹ್ಮವು ಯಾವಾಗಲೂ ಇರತಕ್ಕದ್ದಾದ್ದರಿಂದ

ಅದರ ಶಕ್ತಿಯಾದ ಮಾಯೆಯೂ ಯಾವಾಗಲೂ ಇರತಕ್ಕದ್ದು ಸಹಜವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಮಾಯೆಯಿಂದಲೇ ಬ್ರಹ್ಮವು ಜಗತ್ತನ್ನು ಹೊರಗೆಡಹುವದು. ಜಗತ್ತೆಂಬುದೇನು? ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಮೊದಲುಗೊಂಡು ದೇಹೇಂದ್ರಿಯಗಳ ವರೆಗೆ ಇರುವ ಅಕಾರವಿಶೇಷಗಳು ಮತ್ತು ಸುಖ, ದುಃಖ, ಮೋಹ-ಎಂಬ ಮೊದಲಾದ ಮನೋಭಾವಗಳು — ಇವೆಲ್ಲ ಮಾಯೆಯಿಂದ ವೈದುಂಬಿದವುಗಳು. ಇವೇ ಮಾಯೆಯು ಹೊರಗೆ ಕಾಣುವ ಸ್ವರೂಪ. ಮಾಯೆಯು ನಿಜ ಸ್ವರೂಪವು ಸತ್ತ್ವ, ರಜ, ತಮ-ಎಂಬ ಮೂರು ಗುಣಗಳ ಸಂವಿರೋಧವು.

—(ಭ ೧೩-೧೯)

ಹೀಗೆ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮ ಮತ್ತು ಮಾಯೆ ಎಂಬ ಎರಡು ಕಾರಣಗಳು ಕಾಣಬರುವವಷ್ಟೆ. ಅವೆರಡರ ಜೊತೆಯು ಬೇರೆ ಬೇರೆ. ಬ್ರಹ್ಮವು ತಂದೆ; ಮಾಯೆಯು ತಾಯಿ. ಜಗತ್ತು ಹೊರಬೀಳುವದು ಮಾಯೆಯೆಂಬ ತಾಯಿ ಹೊಟ್ಟೆಯಿಂದಲೇ. ಇಷ್ಟು ದೊಡ್ಡ ಜಗತ್ತನ್ನು ಒಳಗೆ ಅಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಇದರ ಹೊಟ್ಟೆಯು ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಕೂಡ ನಿಲುಕಲಾರದಷ್ಟು ದೊಡ್ಡದಾಗಿರಲೇಬೇಕು. ಬ್ರಹ್ಮವು ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನೂ ಹುಟ್ಟಿಸಿ ಜಗತ್ತನ್ನು ಬೆಳೆಸಬಲ್ಲ ಹಿರಣ್ಯಗರ್ಭನೆಂಬ ಬ್ರಹ್ಮನ ಬೀಜವನ್ನು ಆ ಮಾಯೆಯಲ್ಲಿಡುವದು. ಅದರಿಂದ ಹಿರಣ್ಯಗರ್ಭನೆಂಬ ಬ್ರಹ್ಮನು ಹುಟ್ಟುವನು. ಬ್ರಹ್ಮವು ಬೀಜವನ್ನಿಟ್ಟಂತೆ ಮಾತಿನಿಂದ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ತಂದೆ ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಬ್ರಹ್ಮವು ತನ್ನ ಪಾಲಿನ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿತೆಂದು ಅರ್ಥವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು. ಹಾಗೆ ಅರ್ಥವನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಅದು ಬೀಜವನ್ನಿಡುವದೆಂಬ ಕ್ರಿಯೆಗೆ ಆಶ್ರಯವಾದದ್ದಾಗಿ ನಾಶವಾಗತಕ್ಕದ್ದಾಗುತ್ತದೆ. ಅದು ಬೀಜವನ್ನು ಇಡುವದೆಂದು ಹೇಳಿದ ಮಾತು ವಿಷಯವು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಒಡೆದು ಮೂಡುವಂತೆ ಮಾಡುವದಕ್ಕಾಗಿ ಅಡಿದ್ದೇ ಹೊರತು ಅದು ಯಾವ ಕೆಲಸವನ್ನೂ ಮಾಡುವದಿಲ್ಲ. ಅದು ಯಾವಾಗಲೂ ಉದಾಸೀನ. ಆದ್ದರಿಂದ ಬೀಜವನ್ನಿಡುವದೆಂದರೆ ಹಿರಣ್ಯಗರ್ಭನು ಹುಟ್ಟಲೆಂಬ ಮನಸ್ಸು ಮಾಡುವದು ಮಾತ್ರವೇ ಹೊರತು ಹೆಚ್ಚಿನದೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಅವನು ಹುಟ್ಟಿ ಮುಂದೆ ಜಗತ್ತನ್ನು ಬೆಳೆಸುವನು. ಅವನು ಬ್ರಹ್ಮದ ಬೀಜದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದವನಾದ್ದ

ರಿಂದ ಅವನು ಮುಂದೆ ಬೆಳೆಸಿದ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೂ ವಸ್ತುಗಳಿಗೂ
ಬ್ರಹ್ಮವೇ ಬೀಜವನ್ನಿಟ್ಟಂತಾಯಿತು. —(ಭ ೧೪-೩,೪)

ಮಾ ಯೆ ಯಿಂ ದಾ ಗಿ ರು ವ ಕೇ ಡು

ಹೀಗೆ ಆದ ಈ ಜಗತ್ತಿನ ಹುಟ್ಟು ಆಕಾಶದ ಉಪವನದಂತೆ ಇದೆ. ಆಕಾಶವು ನಿರ್ದಲವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಒಬ್ಬ ಮಾಯಾವಿಯು ಆ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಬಗೆಬಗೆಯ ಬಣ್ಣಗಳ ಹೂಗಳಿಂದಲೂ ಎಲೆಗಳಿಂದಲೂ ಕೂಡಿದ ಮರಗಳು ದಟ್ಟವಾಗಿರುವಂತೆ ಕಾಣುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡುವದುಂಟು. ಈ ಜಗತ್ತು ಅದ ರಂತೆ. ಇದರಿಂದ ಕೇಡೇನು? ಬರೀ ಅಷ್ಟನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಕೇಡೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಮಾಯಾವಿಯು ತಾನು ಹುಟ್ಟಿಸಿದ್ದೆಲ್ಲ ಕಣ್ಣು ಕಟ್ಟಿಂದು ತಿಳಿದು ತನ್ನ ಎಚ್ಚರದಲ್ಲಿ ತಾನಿರುತ್ತಾನೆ. ಈ ಜಗತ್ತಿನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹಾಗಾಗುವ ದಿಲ್ಲ. ಜಗತ್ತನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿದ ಬ್ರಹ್ಮವು ತಾನೆ ಆ ಮಂಕುಬಾದಿಯ ಸೆಳೆತಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದಂತಾಗಿ ತನ್ನ ನಿಜವನ್ನು ಮರೆತು ತನ್ನನ್ನು ಒಮ್ಮೆ ಸುಖವನ್ನೂ ಒಮ್ಮೆ ದುಃಖವನ್ನೂ ಅನುಭವಿಸುವವನೆಂದು ತಪ್ಪು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಬೆಳ್ಳು ಹಿಡಿದವನಂತಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಮೊದಲು ಬ್ರಹ್ಮವು ಮಾಯಾಶಕ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯನ್ನು ನಡೆಸುವಂಥದಾಗಿದ್ದು. ಈ ಬೆಳ್ಳು ಹಿಡಿದ ಮೇಲೆ ಅದು ಆ ಮಾಯೆಯ ಗುಣಗಳಾದ ಸತ್ತ್ವ, ರಜ, ತಮ-ಎಂಬ ಸೂತ್ರಗಳು ತನ್ನನ್ನು ಹೇಗೆ ಹೇಗೆ ಆಡಿಸಿದರೆ ಹಾಗೆ ಹಾಗೆ ಆಡುವ ಕೈಗೊಂಬೆಯಾ ದಂತಾಯಿತು. ಇದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕೇಡಿನೇನುಂಟು? —(ಮಾಂ೨-೧೯)

ಈ ಬೆಳ್ಳು ಜೀವರಿಗೆಲ್ಲ ಹುಟ್ಟಿದಾಗಿನಿಂದ ಬೆನ್ನುಹತ್ತಿ ಬಂದಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಅವರು ಒಂದನ್ನು ತಮಗೆ ಬೇಕಾದದ್ದೆಂದೂ ಒಂದನ್ನು ತಮಗೆ ಬೇಡವಾದದ್ದೆಂದೂ ತಿಳಿಯುವರು. ಇದರಿಂದ ಒಮ್ಮೆ ಸುಖದ ಭಾವನೆಯೂ ಒಮ್ಮೆ ದುಃಖದ ಭಾವನೆಯೂ ಎದ್ದು ಕಾಣುವವು. ಇದು ಯಾವ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೂ ಬಿಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಈ ಸುಖದುಃಖಗಳು ಮನುಷ್ಯನ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಸೂರೆ ಗೊಂಡು ಬಿಡುವವು. ಆಮೇಲೆ ಆ ಬುದ್ಧಿಗೆ ತನ್ನ ಆತ್ಮದ ವಿಷಯವನ್ನು ಕುರಿತು ವಿಚಾರ ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಆಗುವದೇ ಇಲ್ಲ. ಸುಖದುಃಖಗಳಿಗೆ ಸೂರೆ:

ಹೋದ ಬುದ್ಧಿಗೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಹೊರಗಣ ಸ್ಥೂಲವಿಷಯಗಳ ನಿಜಸ್ಥಿತಿ ಮತ್ತು ಕೂಡ ತಿಳಿಯುವದಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಒಳಗಣ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ ಆತ್ಮನ ವಿಷಯವಾದ ನಿಜಸ್ಥಿತಿ ಹೇಗೆ ಹತ್ತಿತು! ಹೀಗೆ ತನ್ನ ನಿಜವನ್ನು ತಾನು ಅರಿಯದಂತೆ ಆಗಿರುವ ಕೇಡು ಹೆಚ್ಚಿನ ಕೆಂಡಲ್ಲವೆ? — (ಭೃ-೨೭)

ಹುಟ್ಟಿದಾಗಿನಿಂದ ಬೆಪ್ಪರಾಗಿರುವ ಜೀವರು ತನ್ನ ತಪ್ಪು ತಿಳಿವಳಿಕೆಯಿಂದ ಎದ್ದುಕೊಂಡು ಕಾಣುತ್ತಿರುವ ದೇಹ, ಇಂದ್ರಿಯ - ಇವುಗಳ ಗುಂಪನ್ನು ತಾವೆಂದು ಭ್ರಾಂತಿಗೊಂಡು ತಾವು ಸುಖಿಗಳೆಂದೂ ದುಃಖಿಗಳೆಂದೂ ಏನೂ ತಿಳಿಯದವರೆಂದೂ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತಿಳಿದವರೆಂದೂ ಮುಂತಾಗಿ ಅಭಿಮಾನಗೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ಅಭಿಮಾನವೇ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಹುಟ್ಟುವದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ. ಇದೇ ಅವರನ್ನು ದೇವತೆಗಳು ಮೊದಲಾದ ಮೇಲಾದ ಹುಟ್ಟಿಗೂ ಪಶುಗಳು ಮೊದಲಾದ ಕೀಳಾದ ಹುಟ್ಟಿಗೂ ಮನುಷ್ಯರಾಗುವ ನಡುವಣ ಹುಟ್ಟಿಗೂ ತಳ್ಳುವದು. ಹೀಗೆ ತಳ್ಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದು ಕೇಡಲ್ಲವೆ?

— (ಭೃ ೨೮-೨೯)

ಮಾ ಯೆ ಯ ನ್ನು ಹಾ ರಿ ಸು ವ ಉ ಪಾ ಯ

ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ತನ್ನ ನಿಜವನ್ನು ತಾನು ಅರಿಯದಿರುವದು ಮೊದ್ಲೆ ಕೇಡಷ್ಟೆ. ಇದರಿಂದ ಅವನು ಏನೇನೋ ತಪ್ಪು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಒಬ್ಬನನ್ನು ತನ್ನ ತಂದೆಯೆಂದೂ ಒಬ್ಬನನ್ನು ತನ್ನ ಮಗನೆಂದೂ ಇದು ನನ್ನ ಹೊಲವೆಂದೂ ಇದು ನನ್ನ ಮನೆಯೆಂದೂ ಇದು ನನ್ನ ಮಠವೆಂದೂ ಇದರಿಂದ ನಾನು ಕೆಟ್ಟೆನೆಂದೂ ಇದರಿಂದ ನಾನು ಬದುಕಿದೆನೆಂದೂ ಕೆಟ್ಟ ಕನಸನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಿರುವನು. ಕನಸಿಗೆ ನಿದ್ರೆ ಮೂಲ. ತಪ್ಪು ತಿಳಿವಳಿಕೆಗಳೆಂಬ ಕನಸಿಗೆಲ್ಲ ತನ್ನ ನಿಜವನ್ನು ತಾನು ಅರಿಯದಿರುವದೆಂಬ ನಿದ್ರೆಯೇ ಮೂಲ. ಈ ನಿದ್ರೆಯು ಜೀವರನ್ನು ಎಂದಿನಿಂದಲೋ ಬೆನ್ನುಹತ್ತಿ ಬಂದಿದೆ. ಆ ನಿದ್ರೆಯಿಂದೆಚ್ಚರವಾದ ಹೊರತು ಕೆಟ್ಟ ಕನಸು ಹೋಗುವದಿಲ್ಲ. ತನ್ನ ನಿಜವನ್ನು ತಾನು ಅರಿಯದಿರುವದೆಂಬ ನಿದ್ರೆ ಹೋಗಬೇಕಾದರೆ ವೇದಾಂತದ ಒಳಗುಟ್ಟನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದ ಮಹಾದಯಾಳುವಾದ ಗುರು ಎಚ್ಚರಿಸಬೇಕು. ಗುರು ಅವನಿಗೆ ಅವನ ನಿಜವಾದ ಸ್ವರೂಪದ ನೆನ

ಪನ್ನು ತಂದುಕೊಡಬೇಕು. ಆಗ ಅವನು ತಾನು ಹುಟ್ಟು ಮೊದಲಾದವು ಗಳೇನೂ ಇಲ್ಲದವನೆಂದೂ ತನ್ನ ನಿಜವನ್ನರಿಯದಿರುವದೆಂಬುದೂ ಇಲ್ಲದವ ನೆಂದೂ ತಾನು ಎರಡನೆಯದಿಲ್ಲದವನೆಂದೂ ತಿಳಿಯುವನು.

—(ಮಾಂ ೧-೧೬)

ಈ ಜಗತ್ತನ್ನೆಲ್ಲ ಮಾಯೆಯ ಮೂರು ಗುಣಗಳಿಂದಾದ ಪ್ರೀತಿ, ಹಗೆ ತನ, ತಪ್ಪು ತಿಳಿವಳಿಕೆ-ಎಂಬ ಭಾವಗಳು ಮುಸುಕಿಕೊಂಡುಬಿಟ್ಟಿವೆ. ಇದ ರಿಂದ ಜೀವರು ನಿಜವನ್ನೂ ಸುಳ್ಳನ್ನೂ ಬಿಡಿಸಿ ತಿಳಿಯಲಾರದವರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಗುಣಗಳ ಮುಸುಕಿನೊಳಗೆ ಸಿಕ್ಕಿಕೊಂಡಿರುವ ಇವರು ಗುಣಗಳ ಆಚೆಯ ದಾಗಿ ಹುಟ್ಟು ಮೊದಲಾದ ಯಾವ ಬದಲಾವಣೆಗಳೂ ಇಲ್ಲದ ಬ್ರಹ್ಮವನ್ನು ಹೇಗೆ ತಿಳಿದಾರು?

—(ಭ ೭-೧೩)

ಬ್ರಹ್ಮವು ಹೊಳೆಯುವ ಸ್ವಭಾವದ್ದಾದರೂ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅದು ಹೊಳೆ ಯುವದಿಲ್ಲ. ಅದರ ಭಕ್ತರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಅದು ಹೊಳೆಯುವದು. ಸೂರ್ಯನು ಹೊಳೆಯುವವನಾದರೂ ಗೂಗೆಗಳಿಗೆ ಹೊಳೆಯುವದಿಲ್ಲ. ಅವುಗಳ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಸೂರ್ಯನನ್ನು ಕಾಣುವ ಶಕ್ತಿ ಇಲ್ಲ. ಬ್ರಹ್ಮವನ್ನು ಕಾಣುವ ಮನಸ್ಸೆಂಬ ದೃಷ್ಟಿಯು ಯಾವ ದೋಷವೂ ಇಲ್ಲದ್ದಾಗಬೇಕು. ಬ್ರಹ್ಮವು ಸತ್ತ್ವರಜಸ್ತ ಮೋಗುಣಗಳ ಸರಿಬೆರಕೆಯ ಮಾಯೆಯೆಂಬ ಪರದೆಯ ಹಿಂದೆ ಇದೆ. ಅದ್ದರಿಂದ ಅದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಕಾಣುವದಿಲ್ಲ. ಅದರೂ ಮಾಯೆಯೆಂಬ ಪರದೆಯು ನಮ್ಮನ್ನು ಮಂಕುಮಾಡಿರುವಂತೆ ಬ್ರಹ್ಮವನ್ನು ಮಂಕುಮಾಡ ಲಾರದು. ಏಕೆಂದರೆ: ಅದು ಬ್ರಹ್ಮದ್ದೇ ಶಕ್ತಿ. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಮಾಯಾವಿಯು ಮಾಯೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾನಷ್ಟೆ. ಅದು ಇತರರಿಗೆ ಕಣ್ಣುಕಟ್ಟಾಗು ವದೇ ಹೊರತು ಮಾಯಾವಿಗೆ ಅಲ್ಲ. ಹಾಗೆಯೇ ಬ್ರಹ್ಮವು ಮಾಯೆ ಯೆಂಬ ಪರದೆಯ ಹಿಂದೆ ಇದ್ದರೂ ಮಾಯೆಯ ಮಂಕು ಅದನ್ನೇನೂ ಸೋಂಕುವದಿಲ್ಲ.

—(ಭ ೭-೨೫)

ಆ ಪರದೆಯನ್ನು ಹಾರ ನೋಡಿಯುವದಕ್ಕೇನು ಗತಿಯೆಂದರೆ ಗತಿ ಇದೆ. ಗುಣಗಳ ಸರಿಬೆರಕೆಯ ಮಾಯಾಶಕ್ತಿಯು ಬ್ರಹ್ಮದ ಶಕ್ತಿಯಷ್ಟೆ. ಅದ್ದರಿಂದ ಅದರ ಮೇಲೆ ಇತರರ ಕೈನಡಿಯದಿದ್ದರೂ, ಮಾಯೆಯ

ಮೇಲೆ ಮಾಯಾವಿಯ ಕೈ ನಡೆಯುವಂತೆ, ಬ್ರಹ್ಮದ ಕೈ ನಡೆದೇ ನಡೆಯುವದು. ಇತರರು ತಮ್ಮ ಕೈಯಿಂದ ಆ ಪರದೆಯನ್ನು ಹಾರಹೊಡೆಯುವದಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಅದು ಅವರಿಗೆ ದಕ್ಕುವ ಮಾತಲ್ಲ. ತಾವು ಅವನ್ನು ಹಾರಹೊಡೆಯುತ್ತೇವೆಂಬ ದುರಭಿಮಾನವನ್ನು ದೂರಮಾಡಿ ಅದರ ಒಡೆಯನಾದ ಬ್ರಹ್ಮಕ್ಕೆ ಶರಣು ಬಂದರೆ ಅವರು ಮಾಯೆಯ ಅಡ್ಡಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಆದರೆ ಎಲ್ಲರೂ ಹಾಗೆ ಶರಣು ಬರುವದಿಲ್ಲ. ಪಾಪವನ್ನು ಮಾಡಿ ಮಾಡಿ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೊಲಸು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವ ತಿಳಿಗೇಡಿಗಳಿಗೆ ಈ ಬ್ರಹ್ಮಕ್ಕೆ ಶರಣು ಹೋಗುವಿಕೆಯು ಸರಿಯಾದುದಿಲ್ಲ. ಅವರ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಮಾಯೆಯು ಎತ್ತಕಡೆಗೋ ಹಾರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿರುವದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರು ಹಿಂಸೆ, ಸುಳ್ಳು,--ನೊಂದಲಾದವುಗಳಿಗೆ ಮನೆಯಾಗಿ ಜನರ ಗಂಟಲ ಗಾಣವಾಗಿರುವರು.

—(ಭ೨-೧೪,೧೫)

ಮಾಯೆಯು ತನ್ನನ್ನು ಉಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದ ನೋಡುವವರೆಗೂ ದೊಡ್ಡ ಭೂತವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿರುವದು. ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡುತ್ತಲೆ ಅದು ಇದ್ದಲ್ಲಿಯೇ ಮೈಗರೆಯುವದು. ಇದು ಹೇಗೆ ಹುಟ್ಟಿತೆಂಬ ವಿಚಾರದ ಗೋಚಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಹೋಗಬಾರದು. ಏಕೆಂದರೆ: ಅದು ನಿಲುಕುವ ಮಾತಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ಹೇಗೆ ಹಾರ ಹೊಡೆಯಬೇಕೆಂಬ ಯೋಚನೆ ಮಾತ್ರ ಇರಬೇಕು. ಇದರೊಳಗೆ ಸಿಕ್ಕುಬಿದ್ದವರು ಚಿಂತೆಯೆಂಬ ಬೆಂಕಿಯ ದಳ್ಳುರಿಯಿಂದ ಬೆಂದವರಾಗಿಯೂ ಕೋಪವೆಂಬ ಹೆಚ್ಚುವಿನ ಗಂಟಲೊಳಕ್ಕೆ ನುಸುಳಿದವರಾಗಿಯೂ ಬಂಜೆಯೆಂಬ ಸಮುದ್ರದ ಅಲೆಗಳ ಹೊಡೆತಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿದವರಾಗಿಯೂ ಕೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿದ ಅನೆಯಂತೆಯೂ ಆಗಿರುವರು. ಈ ಭಯದಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗಬೇಕಾದರೆ ಬ್ರಹ್ಮಕ್ಕೆ ಶರಣು ಹೋಗಬೇಕು.

—(ಮ ೨:)

ಮಾಯೆಯ ವಿಷಯವನ್ನು ಹೇಳುವದಕ್ಕೆ ಹೊರಟು ಹೆಚ್ಚು ಹೇಳಲಾಗದಿರುವದೇ ಇದಕ್ಕೆ ಭೂಷಣ. ಮಾಯಾವಿಯ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಯಾರು ಏನು ಹೆಚ್ಚು ಹೇಳಲಾದೀತು! ಮಾಯಾವಿಯ ಮಾಯೆಯನ್ನು

ಕುರಿತು ಹೇಗೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಹೊಂದಿಸಿ ಹೇಳಲಾಗುವದಿಲ್ಲವೋ ಮಾಯಾಶಕ್ತಿಯ ವಿಷಯವೂ ಹಾಗೆಯೇ.

೬—ಜಗತ್ತು ಹುಸಿ

ಜ ಗ ತ್ತು ಇ ರು ವ ಸಂ ಭ ವ ವ ಿ ಲ್ಲ

ಜಗತ್ತಿನ ಹುಟ್ಟು ಎಂಬ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಮಾಯೆಯ ಮಾತು ಬಂದಿದ್ದಂತೆ ಜಗತ್ತು ಹುಸಿಯೆಂಬ ಮಾತೂ ಬಂದೇ ಇತ್ತು. ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಒಂದರಿಂದ ಒಂದು, ಅದರಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು, ಅದರಿಂದ ಮತ್ತೊಂದು, ಅದರಿಂದ ಮಗದೊಂದು—ಹೀಗೆ ಹುಟ್ಟಿತೆಂಬ ಮಾತೇ ಸಲ್ಲವಿಯಾಗಿ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದದ್ದರಿಂದ ಮರೆಯಲ್ಲಿ ಇಣಕಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಮಾಯೆಯ ವಿಷಯದ ಕಡೆಗೂ ಜಗತ್ತು ಹುಸಿಯೆಂಬ ವಿಷಯದ ಕಡೆಗೂ ಜನರ ಕಣ್ಣು ತಿರುಗದೆ ಹೋದರೂ ಹೋಗುವ ಸಂಭವ ಉಂಟು. ಏಕೆಂದರೆ: ಮರೆಯಲ್ಲಿ ಆಡುವ ಮಾತಿನ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚು ಭರವಸೆ ಉಂಟಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಮಾಯೆಯ ವಿಷಯವನ್ನೂ ಜಗತ್ತು ಹುಸಿಯೆಂಬ ವಿಷಯವನ್ನೂ ಅಲ್ಲಿಗೇ ಕೈಬಿಟ್ಟರೆ ವೇದಾಂತದ ಸಿದ್ಧಾಂತಕ್ಕೆ ಪುಷ್ಟಿ ಬರುವದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಮಾಯೆಯ ವಿಷಯವನ್ನು ಬೇರೆ ಸ್ವತಂತ್ರವಾದ ಪ್ರಕರಣವಾಗಿ ಮಾಡಲಾಯಿತಷ್ಟೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಜಗತ್ತು ಹುಸಿಯೆಂಬದನ್ನು ನಾಲ್ಕು ದಾರಿ ಸೇರುವ ಕಡೆ ಎರಡು ಕೈಗಳನ್ನೂ ಎತ್ತಿ ಹತ್ತು ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರತಿಧ್ವನಿ ಹುಟ್ಟುವಂತೆ ಹೇಳುವದಕ್ಕಾಗಿ ಅದು ಹುಸಿಯೆಂಬ ಸಲ್ಲವಿಯೊಡನೆ ಅದರ ಸ್ವಂತವಾದ ಪ್ರಕರಣವು ಈಗ ಮಾಡಲಾಗುವದು.

ಒಂದು ವಸ್ತುವನ್ನು ನಾವು ಇರುವದೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಅದು ಯಾವಾಗಲೂ ಇರುವದಾಗಿಯೇ ಇರಬೇಕು. ಅದಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲದ್ದೆಂಬ ಅಮಂಗಲದ ಸೊಲ್ಲು ಬರಲೇ ಬಾರದು. ಈ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಪ್ರಲಯವೆಂಬುದೊಂದು ದೊಡ್ಡ ವಿಪತ್ತುಂಟೆಂದು ಎಲ್ಲ ವಿಚಾರಶೀಲರೂ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿರುವದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ

ಇದು ಒಂದು ದಿನ ತಾನು ಇಲ್ಲವೆನಿಸುವದೆಂದು ಹೇಳಬೇಕಾಗುವದು. ಒಂದು ಸಲ ತಾನು ಹೀಗೆ ಇಲ್ಲವೆನಿಸಿದ್ದು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಹುಟ್ಟುತ್ತಿರುವದೆಂದು ಹಿಂದಿನವರೆಲ್ಲರೂ ಒಂದೇ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಿಂದ ಹೇಳುವದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಇದು ಕೆಲವು ಕಾಲ ಇರುತ್ತ ಕೆಲವು ಕಾಲ ಇಲ್ಲವಾಗುವದೆಂದಾಯಿತು. ಗಳಿಗೆಗೊಂದೊಂದು ಬಣ್ಣವಾಗುವ ಇದನ್ನು ಇರುವದೆಂದು ಹೇಗೆ ಹೇಳಲಾದೀತು! ಆದ್ದರಿಂದ ಜಗತ್ತು ಇರುವ ಸಂಭವವಿಲ್ಲ.

—(ಭ ೨-೧೬)

ವ್ರಲಯದ ಮಾತೂ ಒಂದು ಕಡೆ ಇರಲಿ. ಅದು ದೂರದ್ದು. ಈ ಜಗತ್ತು ಎಚ್ಚರದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಇರುವದು. ನಮಗೆ ಎಚ್ಚರ, ಕನಸು, ನಿದ್ರೆ-ಎಂಬ ಮೂರು ಅನುಭವಗಳಿರುವವು. ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಬೇರೊಂದು ಜಗತ್ತು ಕಾಣುತ್ತಿರುವದೇ ಹೊರತು ಈ ಜಗತ್ತಿನ ಸೊಲ್ಲೇ ಇಲ್ಲ. ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಯಾವ ಜಗತ್ತು ಇಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಮೂರು ಅನುಭವಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡರಲ್ಲಿಲ್ಲದೆ ಬರೀ ಒಂದರಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಕಾಣುವ ಇದನ್ನು ಇರುವದೆನ್ನುವದು ಹೇಗೆ ಒಪ್ಪಿತು? ನೋಡುವವರಾದ ನಾವಿರುವಾಗ ಈ ಜಗತ್ತು ಇದ್ದರೆ ಅದು ಕನಸಿನಲ್ಲಿಯೂ ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಏಕೆ ಕಾಣಬಾರದು? ಕಾಣುವದಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಜಗತ್ತು ಇರುವ ಸಂಭವವಿಲ್ಲ.

‘ಜಗತ್ತು ಎಚ್ಚರದಲ್ಲಿಯಾದರೂ ನೆಲೆಯಾಗುವದೊ ಹೇಗೆ?’ ಎಂದು ನೋಡಿದರೆ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಯಾವದನ್ನು ನೋಡಿದರೂ ಈಗ ಇದ್ದಂತೆ ಇನ್ನೊಂದು ಗಳಿಗೆಗೆ ಇರುವದಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲ ವಸ್ತುಗಳೂ ಒದಲಾವಣೆಯನ್ನು ಹೊಂದ ತಕ್ಕವುಗಳಾಗಿರುವವು. ಒದಲಾವಣೆಯನ್ನು ಹೊಂದುವವುಗಳಿಗೆ ಕೊನೆಯ ಒದಲಾವಣೆಯಾದ ನಾರವು ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಬಿಡದದ್ದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇಂಥ ಜಗತ್ತು ಹೇಗೆ ಇರುವದಾಗೀತು?

ಇನ್ನೊಂದೇನೆಂದರೆ: ಇಷ್ಟು ದೊಡ್ಡ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡದ ವಿಷಯವನ್ನು ನಮ್ಮ ಬುದ್ಧಿಯೆಂಬ ತಕ್ಕಡಿಯು ತನ್ನೊಳಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ತೂಗಲಾರದೆಂದು ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲ ಭಗವಂತನ ಹೇಳಿಕೆಯ ಕಡೆಗೆ ಕಣ್ಣು ಹಾಕಿದರೂ ಜಗತ್ತಿಗೆ

ಇರುವ ಯೋಗ್ಯತೆಯುಂಟಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಈ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡದ ಮೊದಲೂ ನಡುವೆಯೂ ಕೊನೆಯೂ ತಾನೇ ಎಂದು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ವಾಕ್ಯವಿದೆ. ಅವು ಮೂರೂ ಅವನಾದ ಮೇಲೆ ಜಗತ್ತಿನ ಇರುವಿಕೆಗಿನ್ನೆಲ್ಲಿ ದಾರಿ?

— (ಭ ೧೦-೨)

ಆ ಪರಮಾತ್ಮನ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಒಂದು ಕಡೆ ಈ ಎಲ್ಲ ಜಗತ್ತು ತನ್ನಲ್ಲಿ ಕಾಣಲಾಗುವದೆಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಜಗತ್ತು ಪರಮಾತ್ಮನ ಇರುವಿಕೆಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿಕೊಂಡೇ ನಮಗೆ ಕಾಣುವದೇ ಹೊರತು ಅದಕ್ಕೆ ಸ್ವತಂತ್ರವಾದ ಇರುವಿಕೆ ಇಲ್ಲವೆಂದಾಯಿತು. ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಇರುವಿಕೆಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿಕೊಂಡೇ ಒಂದು ಜಗತ್ತು ನಮಗೆ ಕಾಣುವದು. ಅದಕ್ಕೆ ಸ್ವತಂತ್ರವಾದ ಇರುವಿಕೆ ಇಲ್ಲ. ಈ ಜಗತ್ತು ಅದರ ಬೋಧಿಯದೇ ಎಂದು ಹೇಳಿದಂತಾಯಿತು.

— (ಗೀ ೪-೨೫)

ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಈ ಜಗತ್ತೆಲ್ಲ ತನ್ನಲ್ಲಿರುವದೆಂದು ಹೇಳಿ ಅದೇ ಉಸಿರಿನಲ್ಲಿಯೇ ಈ ಜಗತ್ತು ತನ್ನಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲವೂ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿರುವನು. ಇವೆರಡರಲ್ಲಿ ಯಾವದನ್ನು ಸುಳ್ಳೆಂದು ಹೇಳುವದೂ ಅಸ್ತಿ ಕರಿಗೆ ಒಪ್ಪುವ ಮಾತಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಎರಡೂ ನಿಜವಾಗುವದು ಹೇಗೆ? ಇರುವದೆಂಬ ಮಾತನ್ನು ಅಕ್ಷರಾರ್ಥದಂತೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ನಿಜವೆಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡರೆ ಇಲ್ಲವೆಂಬ ಮಾತನ್ನು ಸುಳ್ಳೆಂದು ಹೇಳಿದ ಹೊರತು ಬೇರೆ ದಾರಿಯೇ ಇಲ್ಲವಾಗುವದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಇಲ್ಲವೆಂಬ ಮಾತನ್ನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿಟ್ಟು ಕೊಂಡು ಇರುವದೆಂಬ ಮಾತಿಗೆ ಉಪಚಾರದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಜಗತ್ತು ಇರುವದೆಂದರೆ ಬ್ರಹ್ಮದ ಇರುವಿಕೆಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿಕೊಂಡು ಇರುವಂತೆ ಕಾಣುವದೆಂದು ಹೇಳಬಿಡಬಹುದು. ಇರುವಂತೆ ಕಾಣುವ ಮಾಯೆಯ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಆಗಿನ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಇರುವದೆನ್ನುವದಂಟು. ಬ್ರಹ್ಮದಲ್ಲಿ ಜಗತ್ತಿರುವದೆಂಬುದು ಅಂಥ ಇರುವಿಕೆ. ಈ ಅರ್ಥವು ಯುಕ್ತಿಗೂ ಅನುಭವಕ್ಕೂ ಹೊಂದುವದರಿಂದಲೂ ಕೂಡ ಜಗತ್ತು ನಿಜವಾಗಿರುವ ಸಂಭವವಿಲ್ಲ.

— (ಭ ೯-೪, ೫)

ಬ್ರಹ್ಮವನ್ನು ತಿಳಿಸುವದಕ್ಕೆ ಹೊರಟ ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳು ತಮ್ಮ ಕೆಲಸವನ್ನು ತಾವು ಮಾಡುವದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಜಗತ್ತು ಇಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುವ ಗೋಜಿಗೇಕೆ ಹೊರಟವೆಂಬ ಯೋಚನೆಯುಂಟಾಗಬಹುದು. 'ಈ ನಿಡುಗೊಂಬಿನ ಬಿಳಿ ಆಕಳು ಓಡಾಡುತ್ತಿದೆ' ಎಂದು ಬೆಟ್ಟಬೆಟ್ಟ ತೋರಿಸಿದಂತೆ ಬ್ರಹ್ಮವನ್ನು ತೋರಿಸುವದಕ್ಕೆ ಬರುವದಿಲ್ಲ. ಆದರಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದ ಹೆಸರು, ಆಕಾರ ಮತ್ತು ಕರ್ಮವೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಹುಟ್ಟುಗಟ್ಟಿ ಅವನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಸ್ವರೂಪವೆಂದೂ ಇರುವಿಕೆಯ ಸ್ವರೂಪವೆಂದೂ ಹೇಳುವದುಂಟು. ಏನನ್ನೂ ಹುಟ್ಟುಗಟ್ಟದೆ ಹೇಳಬೇಕಾದರೆ ಯಾವ ರೀತಿಯಿಂದ ಬೆಟ್ಟಬೆಟ್ಟ ತೋರಿಸುವದಕ್ಕೂ ಆಗುವದಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ: ಆದರಲ್ಲಿ ಹೆಸರಾಗಲಿ, ರೂಪವಾಗಲಿ, ಕೆಲಸವಾಗಲಿ, ಭೇದವಾಗಲಿ, ಜಾತಿಯಾಗಲಿ, ಗುಣವಾಗಲಿ. ಏನೂ ಇಲ್ಲ. ಇವುಗಳೆಲ್ಲರೇ ಏನಾದರೂ ಹೇಳುವದಕ್ಕಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇದು ಯಾವದೂ ಬ್ರಹ್ಮದಲ್ಲಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಅಂಥ ಬ್ರಹ್ಮವನ್ನು ತಿಳಿಸಬೇಕಾದರೆ ಬೆಟ್ಟಬೆಟ್ಟ ತೋರಿಸಬಹುದಾದವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುವದೊಂದೇ ಉಸಾಯ. ಉಪನಿಷತ್ತು ಈ ಉಸಾಯವನ್ನು ಕೈಕೊಂಡಿದೆ. ಒಂದು ಕಡೆ ಬ್ರಹ್ಮವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತೇನೆಂದು ಹೊರಟು ಜಗತ್ತಿನ ಸೂಕ್ಷ್ಮರೂಪದ ಮತ್ತು ಸೂಲರೂಪದ ಬಗೆಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ 'ಇದಲ್ಲ, ಇದಲ್ಲ' ಎಂದು ಮುಗಿಸಿದೆ. ಈ ಎರಡು ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದರಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮವನ್ನೂ ಒಂದರಿಂದ ಜಗತ್ತನ್ನೂ ಇರುವದಿಲ್ಲವೆಂದಿತೆಂದು ಹೇಳಬೇಕಾದರೆ ಏನೂ ಉಳಿಯುವದೇ ಇಲ್ಲ. ಎರಡನ್ನೂ ಕಳೆದರೆ ಕಳೆಯುವವನೊಬ್ಬನು ಉಳಿಯಲೇ ಬೇಕು. ಅವನನ್ನು ಕಳೆಯುವದು ಯಾರಿಂದಾದೀತು? ಹೀಗಿರುವಾಗ ಏನೂ ಉಳಿಯದಂತೆ ಮಾಡುವದು ಹೇಗೆ ಸರಿಯಾದೀತು! ಆದ್ದರಿಂದ ಅವೆರಡೂ ಒಂದೇ ಮಾತನ್ನು ಸಾರಿ ಸಾರಿ ಹೇಳಿದ ರೂಪವೆಂದೋ ಅಥವಾ ಸೂಲ, ಸೂಕ್ಷ್ಮ-ಎಂಬೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಎಂಬರ್ಥದ್ದೆಂದೋ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬ್ರಹ್ಮವನ್ನೇ ಅಥವಾ ಜಗತ್ತನ್ನೋ ಯಾವದಾದರೊಂದನ್ನು ಕಳೆಯಬೇಕು. ಬ್ರಹ್ಮವು ಮಾತಿಗೂ ಮನಸ್ಸಿಗೂ ನಿಲುಕದ್ದೆಂದು ಹೇಳುವದರಿಂದ ಅವನ್ನು ಕಳೆದುಬಿಡೋಣವೆಂದರೆ ಆ ನಿಲುಕದ್ದೆಂಬ ಮಾತಿಗೆ ಅದು ಇಲ್ಲವೆಂದರ್ಥವಲ್ಲ. ಅದು

ಯೋಗಿಗಳಿಗೆ ಕಾಣುವದರಿಂದ ಇದ್ದೇ ಇರುವದು. ಅದು ಯಾವ ತಿಳಿ
ವಿಗೂ ಒಳಗಾಗುವದಿಲ್ಲವೆಂದಿಷ್ಟೇ ಅರ್ಥ. ಪ್ರಸಂಚವೆಂಬುದು ಬರಿ
ನಾತುನಾತ್ರವಾದ್ದರಿಂದ ಕಳೆಯುವದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕದ್ದಾಗಿರುವದು. ಉಪ
ನಿಷತ್ತು ಅದನ್ನು ಕಳೆದು ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನು ಉಳಿಸಿದೆ. ಜಗತ್ತು ಇರುವದಾ
ದರೆ ಮಕ್ಕಳ ಏಳಿಗೆಯನ್ನು ಬಯಸುವ ತಾಯಂತೆ ಇರುವ ಉಪನಿಷತ್ತು
ಗಳು ಹೀಗೆ ಅದನ್ನು ಎಂದಿಗೂ ಕಳೆಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಜಗತ್ತು
ಇರುವ ಸಂಭವವಿಲ್ಲ. --- (ಸೂ ೩.೨.೨)

ಎಚ್ಚರದಲ್ಲಿಯೂ ಕನಸಿನಲ್ಲಿಯೂ ಜಗತ್ತು ಇರುವದರಿಂದ ದೂರು
ವಿರುವದನ್ನೂ ನಿರ್ದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಜಗತ್ತು ಇಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ದುಃಖವಿಲ್ಲದ್ದನ್ನೂ
ನೋಡಿ ಈ ಹಾಳು ಜಗತ್ತು ಹೋದರೆ ಸುಖವಾದೀತೆಂದು ಯಾರಿಗಾದರೂ
ಹಂಬಲಿಕೆ ಹತ್ತುವ ಸಂಭವ ಉಂಟು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಜಗತ್ತು
ಮೂಗುವದೆಂಬುದು ಆಗದ ಮಾತೆಂದು ಅವರಿಗೆ ತೋರಿಯೂ ತೋರು
ವದು. ಆದರೆ ಅವರು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿರುವ ಕಾರಣವು ಮಾತ್ರ ಬೇರೆ.
ಜಗತ್ತು ನಿಜವಾಗಿ ಇರುವದರಿಂದ ಮೂಗಲಾರದಂದು ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.
ಇದು ತಪ್ಪು. ಜಗತ್ತು ಇದ್ದರೆ ಮೋದಿತು. ಹಗ್ಗದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ
ಹಾವಿಗೆ ಮೋಗುವಿಕೆಯುಂಟೆ? ಆದರಂತೆ ಮಾಯೆಯ ರುಟ್ಟಿ ಇರು
ವದೂ ಇಲ್ಲ; ಹೋಗುವದೂ ಇಲ್ಲ. ಹಾಗೆಯೇ ಜಗತ್ತು ಇಲ್ಲವೂ ಇಲ್ಲ;
ಮೋಗುವದೂ ಇಲ್ಲ. --- (ಮಾಂ ೧-೧೨)

ಇದರ ಬೊಡೆಗೆ ಸೃಷ್ಟಿಗಿಂತ ಮೊದಲೂ ಏನೇನೂ ಎಷ್ಟು ಮಾತ್ರವೂ
ಇರುವದಿಲ್ಲವೆಂದೂ ಸೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಜೀರೆಜೀರೆ ಆಕಾರಗಳೆಲ್ಲ ಬರೀ ಮಾತ್ರ
ಮಾತ್ರವೆಂದೂ ಬ್ರಹ್ಮಕ್ಕೆ ಎರಡನೆಯದೆಂಬುದಿಲ್ಲವೆಂದೂ ಭೇದವೆಂಬುದರ
ಸುಳಿವೇ ಇಲ್ಲವೆಂದೂ ಕಾಣುವ ರೂಪಗಳೆಲ್ಲ ಮಾಯೆಯಿಂದಾದವುಗಳೆಂದೂ
ಎಲ್ಲಿಯೂ ಎರಡನೆಯದಿಲ್ಲವೆಂದೂ ಬ್ರಹ್ಮದ ಹೊರತು ಎರಡನೆಯ ಕಾರಣ
ವಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಜಗತ್ತು ಹಾಗೆ ಇಲ್ಲದ್ದೆಂದೂ ಕಾಣುವ ಜಗತ್ತೆಲ್ಲ ಮೊಲದ
ಕೋಡಿನಂತೆಯೆಂದೂ ಮನಸ್ಸೆಂಬುದೇ ಪ್ರಸಂಚವಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ
ವೆಂದೂ ಮುಂತಾಗಿ ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕೈ ಎತ್ತಿ ಹೇಳಿ
ುತ್ತಿರುವವು. --- (ಮ ವಾ. ೮.)

ಜಗತ್ತು ಇರುವದಲ್ಲವೆಂಬ ಮಾತಿನ ಮುಖಕ್ಕೆ ತಾವು ಹುಟ್ಟುಗಟ್ಟಿದ ಬೇರೆ ಬಣ್ಣವನ್ನು ಬಳಿದು ಅದರ ಸ್ವರೂಪವೇ ಬೇರೆಯಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುವದರ ಮೂಲಕ ಆ ಮಾತನ್ನು ಮರೆಮಾಡಿ ಜಗತ್ತು ಇರುವದರಿಂದಲೇ ಶ್ರುತಿಯು ಜಗತ್ತಿನ ಹುಟ್ಟನ್ನು ಹೇಳಿ ಅದನ್ನು ಗಟ್ಟಿಗೊಳಿಸಿತೆಂದರೆ ಜಗತ್ತಿಲ್ಲವೆಂದು ಡಂಗುರವನ್ನು ಹೊಡೆದರೂ ನಂಬಲಾರದಷ್ಟು ಜನರೆಲ್ಲರೂ ಅದರ ಇರುವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಭರವಸೆವುಳ್ಳವರಾಗಿರುವಾಗ ಅದನ್ನು ಶ್ರುತಿಯು ಹೇಳಬೇಕಾದದ್ದಿನ್ನೇಕೆ? ಹುಟ್ಟಿನ ಕ್ರಮವನ್ನು ಹೇಳುವವೇ ಶ್ರುತಿಯ ಉದ್ದೇಶವೆಂದರೆ ಅದನ್ನು ಬಹುಮುಖವಾಗಿ ಹೇಳಿರುವದೇಕೆ? ಇದಲ್ಲದೆ ಜಗತ್ತು ಹುಟ್ಟಿದ ವಿಷಯವನ್ನು ತಿಳಿದರೆ ಇಂಥದೊಂದು ಫಲವೆಂದು ಎಲ್ಲಿಯೂ ಹೇಳಿಲ್ಲದೆ ಇರುವಾಗ ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಆ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಶ್ರುತಿಯು ಗಂಟೆಲನ್ನು ನೋಯಿಸಿಕೊಂಡಿರುವದೇಕೆ? ಹೇಗೆ ಹೇಗೆ ನೋಡಿದರೂ ಜಗತ್ತು ಇರುವ ಸಂಭವವಿಲ್ಲ.

ಜಗತ್ತು ಕನಸು ನೊದಲಾದವುಗಳಂತೆ

ಜಗತ್ತು ಕನಸನ್ನು ಹೋಲುವದರಿಂದ ಸುಳ್ಳೆಂಬ ಮಾತು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವದಷ್ಟೆ. ಜಗತ್ತು ಹುಸಿಯೆಂಬರ್ಥವು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಒಡೆದು ಮಾಡುವದಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಹೋಲಿಕೆಯು ಗಂಟೆನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಬಿಚ್ಚಿ ಹರಡಲಾಗುವದು. 'ತಿಳಿದರೆ ಎರಡನೆಯದೆಂಬುದಿರುವದಿಲ್ಲ' ಎಂದು ನೊದಲಾಗಿ ಶ್ರುತಿಯಲ್ಲಿಹೇಳಿದ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಯುಕ್ತಿಯಿಂದ ಸಾಧಿಸುವ ಈ ಹಂಚಿಕೆಯು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಲಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಕಾಣುವದೆಲ್ಲ ಸುಳ್ಳೆಂದು ಹೇಳುವದು ತಿಳಿದವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಎಕೆಂದರೆ: (೧) ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಕಾಣುವ ಬೆಟ್ಟ, ಅನೆ-ನೊದಲಾದವು, ಶರೀರದಮೂರಗಂತು ಇಲ್ಲ. ಅವೆಲ್ಲ ಶರೀರದೊಳಗಿದ್ದೇ ಕಾಣಬೇಕು. ಜೀವನು ದೇಹದೊಳಗೆ ನಾಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಓಡಾಡುವಾಗ ಕನಸುಕಾಣುವನೆನ್ನುವರು. ನಾಡಿಗಳೊಳಗೆ ಬೆಟ್ಟವೂ ಅನೆಯೂ ಇರುವದುಂಟೆ ಇಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಕಾಣುವದೆಲ್ಲ ಸುಳ್ಳು. (೨) ಒಂದು ಕಡೆ ಮಲಗಿದವನು ಕನಸನ್ನು ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಣುವದರಿಂದ ಅವನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಕಾಣುವನೆಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬೆಟ್ಟ ನೊದಲಾದವು ಶರೀರದೊಳಗೇ ಇರುವದಸಂಭ

ವನೆಂಬ ದೋಷವನ್ನು ಕಳೆಯಹೋದರೆ ಅವನು ಒಂದು ಕಡೆಯಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆಗೆ ಹೋಗಿರುವನೆಂದು ಹೇಳುವದಕ್ಕೆ ಬರುವದಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ: ಅವನು ಮಲಗದೊಡನೆ ನೂರಾರು ಗಾವುದಗಳ ಮೇಲಿನ ದೇಶವನ್ನು ನೋಡುವಾಗ ತಿಂಗಳುಗಟ್ಟಲೆ ನಡೆದರೂ ಸಾಗದಷ್ಟು ದೂರಕ್ಕೆ ಹೋಗುವದಕ್ಕೂ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬರುವದಕ್ಕೂ ತಕ್ಕಷ್ಟು ಕಾಲವಿಲ್ಲ. ಇದರ ನೇಲೆ ಕನಸಿನಿಂದ ಎಚ್ಚರಗೊಳ್ಳುವವರೆಲ್ಲರೂ ಮಲಗಿದ ಕಡೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಏಳುವರೇ. ಹೊರತು ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದ ದೂರದೇರದಲ್ಲಿ ಏಳುವದಿಲ್ಲ. ಅವನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದರೆ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಏಳಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಹಾಗಾಗುವದಿಲ್ಲ ಇದರ ಮೇಲೆ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಮಲಗಿದವನು ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಹಗಲನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಾನೆ. ಅವನು ಆ ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೋ ಜನರೊಡನೆ ಕೂಡಿದ್ದಂತಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆ ಜನರು ಯಾರೂ ಅವನನ್ನು ಅಗ ಕಂಡೇ ಇರುವದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಕನಸು ಗಾಣುವವನು ಒಂದು ಕಡೆಯಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆಗೆ ಹೋಗುವದೆಂಬುದು ಸುಳ್ಳು.

—(ಮಾಂ ೨-೧,೨)

ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಕಾಣುವದೆಲ್ಲ ಸುಳ್ಳೆಂದಾಯಿತಷ್ಟೆ. ಎಚ್ಚರದ ಹಣೆಯ ಬರೆಹವೂ ಇಷ್ಟೆ. 'ಹೊರಗೆ ಕಾಣಬರುವದರಿಂದ' ಎಂಬುದು ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ. 'ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಹೊರಗೆ ಕಾಣುವವುಗಳಂತೆ' ಎಂಬುದು ದೃಷ್ಟಾಂತ. ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಹೊರಗೆ ಕಾಣುವವುಗಳೆಲ್ಲ ಹೇಗೆ ಸುಳ್ಳೂ ಹಾಗೆ ಎಚ್ಚರದಲ್ಲಿ ಹೊರಗೆ ಕಾಣುವವುಗಳೂ ಸುಳ್ಳು. ಕನಸಿನೊಳಗೆ ಕಾಣುವವುಗಳು ಶರೀರದೊಳಗೆ ಇಕ್ಕಟ್ಟಾದ ಕಡಿ ಕಾಣುವವೆಂದು ಭೇದವು ಕಂಡರೂ ಹೊರಗೆ ಕಾಣಬರುವವುಗಳೆಂಬುದೂ ಸುಳ್ಳಾದವುಗಳೆಂಬುದೂ ಎರಡಕ್ಕೂ ಸಮ. ನೋಡುವವನು, ಕಾಣಬರುವವುಗಳು- ಎಂಬ ಭೇದಗಳು ಕನಸಿಗೆ: ಎಚ್ಚರಕ್ಕೂ ಎರಡಕ್ಕೂ ಸಮನಾದ್ದರಿಂದ ಅವೆರಡೂ ಒಂದೇ ಎಂದು ವಿನೇಕಿಗಳ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

—(ಮಾಂ ೨-೪,೫)

ಇನ್ನೊಂದು ಕಾರಣ: ಮೊದಲಲ್ಲಿಯೂ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಇಲ್ಲದ ಬಿಸಿಲಗುದುರೆ ಮೊದಲಾದವು ನಡುವೆಯೂ ಇಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಸುಳ್ಳೆಂದು ಎಲ್ಲರೂ ಒಪ್ಪುವರಷ್ಟೆ. ಎಚ್ಚರದಲ್ಲಿ ಕಾಣುವವುಗಳೂ ಮೊದಲಲ್ಲಿಯೂ

ಕೊನೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಇಲ್ಲದವುಗಳಾದ್ದರಿಂದ ನಡುವೆಯೂ ಇಲ್ಲದವುಗಳೇ ಆಗಿ ಸುಳ್ಳಾದವುಗಳು. ಎಚ್ಚರದಲ್ಲಿ ಕಾಣುವ ಯಾವದೂ ಅದು ಹುಟ್ಟುವದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಇರಲಿಲ್ಲ; ಅದು ನಾಶವಾದ ಮೇಲೆ ಇರುವದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಡುವೆಯೂ ಇಲ್ಲದಂತೆಯೇ ಅವರೂ ಮಡ್ಡಿಗಳಾದ ಜನರು ಅವು ನಿಜವಾದವುಗಳೆಂದು ಮೋಸಹೋಗಿರುವರು. ಎಚ್ಚರದವುಗಳನ್ನು ನಿಜವೆನ್ನುವವರಲ್ಲಿ ಬಹು ಬುದ್ಧಿಶಾಲಿಗಳೆಂದು ಹೆಸರುಗೊಂಡವರಬಹುದು. ಅವರ ಒಟ್ಟು ಜಗತ್ತಿನ ಬೆಲೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿತಮ್ಮ, ಅತ್ಯದ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ತಿಳಿದಿರುವದಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಅವರನ್ನೂ ಇಲ್ಲಿ ಮಡ್ಡಿಗಳ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿ ಕರೆದ ಬಾಳಿರುವರು. ಇದು ಸಾಹಸದ ಮಾತೆಂದು ತೋರಿದರೆ ದಯವಿಟ್ಟು ಮನ್ನಿಸಬೇಕು. —(ಮಾಂ ೨-೬)

ಎಚ್ಚರದ ಊಟವು ಹಸಿವೆಯನ್ನಡಗಿಸುವದಾಗಿಯೂ ಎಚ್ಚರದ ವಾಹನವು ಪ್ರಯಾಣಕ್ಕೆ ಉಪಯೋಗವಾಗುವದಾಗಿಯೂ ಇದ್ದು ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಬಾಗಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಕನಸೂ ಎಚ್ಚರವೂ ಒಂದಾಗಲಾರದೆಂದು ಹೇಳಿ ಎಚ್ಚರದವುಗಳೆಲ್ಲ ಸುಳ್ಳೆಂಬ ಮಾತನ್ನು ಹಾರಿಸುವದಕ್ಕೆ ಹೊರಟರೆ ಅದು ನಡೆಯಲಾರದು. ಎಚ್ಚರದ ಊಟವು ಹಸಿವನ್ನಡಗಿಸುವದೆಂಬುದು ಎಚ್ಚರಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಆಗುವದೇ ಹೊರತು ಕನಸಿನ ತನಕ ಜಿಳೆಯಲಾರದು. ಎಚ್ಚರದಲ್ಲಿ ಹೊಟ್ಟೆಬಿರಿಯುವಂತೆ ತಿಂದು ಕುಡಿದು ಮಲಗಿದವನು ಒಡನೆಯೆ ತಾನು ದಿನವೆಲ್ಲ ಅನ್ನ ನೀರಿಲ್ಲದವನೆಂದು ಕನಸುಗಾಣುತ್ತಾನೆ. ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ತಿಂದು ತೇಗಿದವನು ಎಚ್ಚರದಲ್ಲಿಯೂ ಹಾಗೆಯೇ ಆಗುತ್ತಾನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಕನಸಿನವುಗಳಂತೆ ಎಚ್ಚರದವುಗಳೂ ಸುಳ್ಳೆ. —(ಮಾಂ ೨-೭)

ಎಚ್ಚರದವುಗಳನ್ನೆ ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಕಂಡಿದ್ದರೆ ಕನಸನ್ನೂ ಎಚ್ಚರವನ್ನೂ ಒಂದೆನ್ನಬಹುದೇ ಹೊರತು ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ತಾನು ಎಂದೂ ಇಲ್ಲದ ಎಂಟು ತೋಳಿನವನಾಗಿ ನಾಲ್ಕು ಕೋರೆವಾಡಿಗಳ ಆನೆಯ ಮೇಲೇರಿದಂತೆ ಕಾಣಬಹುದಾದ್ದರಿಂದ ಅದು ಎಚ್ಚರಕ್ಕೆ ಸಮನಲ್ಲವೆಂದು ಇನ್ನೊಂದಾಕ್ಷೇಪವನ್ನೆತ್ತಬಹುದು. ಅದೂ ನಿಲ್ಲುವದಿಲ್ಲ. ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಕಾಣಬರುವ ಎಂದೂ ಇಲ್ಲದ್ದೆಂಬುದೊಂದು ನಿಜವಾದ ಸ್ವರೂಪವಲ್ಲ. ಸಾಮಾನ್ಯನಾದ ಮನುಷ್ಯನಾ

ಗಿದ್ದವನು ನೂರು ಯಾಗಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಇಂದ್ರನಾದರೆ ಅವನಿಗೆ ಮೈತುಂಬ ಕಣ್ಣಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಮೈತುಂಬ ಕಣ್ಣಾಗುವದೆಂಬುದು ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಇಂದ್ರನಾದವನ ಧರ್ಮ. ಅದು ಅವನ ನಿಜಸ್ವರೂಪವಲ್ಲ. ಇದರಂತೆ ಎಂಟು ತೋಳಿನವನಾಗುವದೇ ಮೊದಲಾದದ್ದು ಕನಸುಗಾಣುವವನ ಧರ್ಮ. ಊರುರುಗಳ ದಾರಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತಿಳಿದವನು ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಊರಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಅದುವರೆಗೆ ತಾನೆಂದೂ ಕಾಣದ ಅಶ್ವರ್ಯಕರವಾದ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ನೋಡುವಂತೆ ಎಚ್ಚರದವನು ಕನಸಿಗೆ ಹೋದಾಗ ಅಲ್ಲಿ ತಾನು ಎಚ್ಚರದಲ್ಲಿ ಎಂದೂ ಕಾಣದವನ್ನು ನೋಡುವದಕ್ಕಾಗಬಹುದು. ಅದು ಕನಸುಗಾಣುವವನ ಧರ್ಮವೇ ಹೊರತು ನಿಜವಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಕನಸೂ ಎಚ್ಚರವೂ ಒಂದೇ. —(ಮಾಂ ೨-೮)

ಕನಸೆಂಬುದು ಸುಳ್ಳಾದರೂ ಅದರಲ್ಲಿ ಒಳಗೆ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಗುಣಾಕಾರ ಹಾಕಿಕೊಂಡದ್ದನ್ನು ಸುಳ್ಳೆನ್ನುತ್ತೇವೆ; ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಹೊರಗೆ ಕಣ್ಣು ಮೊದಲಾದ ಇಂದ್ರಿಯಗಳಿಗೆ ಕಂಡದ್ದನ್ನು ನಿಜವೆನ್ನುತ್ತೇವೆ. ಹೀಗೆ ಒಂದು ಸುಳ್ಳಾಗಿಯೂ ಒಂದು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಕಂಡರೂ ಎರಡೂ ಸುಳ್ಳೆಂಬುದು ಅನುಭವದಲ್ಲಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಎಚ್ಚರದಲ್ಲಿಯೂ ಮನಸ್ಸಿನೊಳಗೆ ಮಾಡಿದ ಮುಂದಿಗೆ ಸುಳ್ಳೆಂದು ಹೊರಗೆ ಕಾಣುವದಲ್ಲ ನಿಜವೆಂದೂ ಭೇದವಿದ್ದರೂ ಎರಡೂ ಸುಳ್ಳೆ. —(ಮಾಂ ೨-೯, ೧೦)

ಕನಸೂ ಮಾಯೆಯೂ ಎರಡೂ ಸುಳ್ಳೆ. ಅವರೂ ದಡ್ಡರಿಗೆ ಅವು ನಿಜವಾದವುಗಳಂತೆ ಕಾಣುತ್ತವೆ. ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಅಂಗಡಿಗಳೂ ಮಹಡಿಗಳೂ ಗಂಡಸರೂ ಹೆಂಗಸರೂ ಗಿಟ್ಟಿಗಿರಿದಿರುವಂತೆ ಆಕಾರದಲ್ಲಿ ಕಾಣುವ ಗಂಧಸ್ಪರ್ಶನಗರವು ಒಮ್ಮೆಗೇ ಇಲ್ಲದಂತಾಗುವದು. ಈ ಮಾಯೆಯಂತೆಯೂ ಕನಸಿನಂತೆಯೂ ಎಚ್ಚರದವುಗಳೆಲ್ಲ ಸುಳ್ಳು. — (ಮಾಂ ೨-೩೧)

ಜಗತ್ತು ಇಲ್ಲವೆಂಬ ಡಂಗುರ

ಈ ಜಗತ್ತು ತನ್ನ ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪವನ್ನು ರಿಯದಿರುವಾಗ ಸುಳ್ಳಾಗಿ ಎದ್ದು ಕೊಂಡು ಕಾಣುತ್ತಿರುವದು. ಗುರುಗಳ ಅನುಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರನಾದವನು ತನ್ನ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಅಂಗಯ್ಯೊಳಗಣ ನೆಲ್ಲಿಯ ಕಾಯಂತೆ ಕಂಡಾಗ ಎರಡ

ನೆಯದೆಂಬ ವಸ್ತುಗಳ ಸುಳಿವೇ ಇರುವದಿಲ್ಲ. ಬಗೆಬಗೆಯ ವಸ್ತುಗಳಿರುವ ಜಗತ್ತೆಂಬುದೊಂದಿಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲವಾದರೂ ತಮ್ಮ ಆರಿವು ತಮಗಿಲ್ಲದವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಅದು ಇರುವಂತೆ ಕಾಣುವದು. ಜಗತ್ತನ್ನು ನಿಜವಾಗಿಯೇ ಇರುವದೆಂದು ನೋಡುವವರು ಸಾವಿನಿಂದ ಸಾವಿಗೆ ನುಗ್ಗುತ್ತಿರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

—(ಬೃ ೪-೪-೧೯)

ತನ್ನ ಆತ್ಮಕ್ಕಿಂತ ಬೇರೆಯಾಗಿ ಬ್ರಹ್ಮವೆಂಬ ವರ್ಣವೊಂದುಂಟೆಂದು ಯಾವನು ತಿಳಿಯುತ್ತಾನೋ ಅವನನ್ನು ಬ್ರಹ್ಮವೆಂಬ ವರ್ಣವು ದೂರಮಾಡುವದು. ತನ್ನ ಆತ್ಮಕ್ಕಿಂತ ಬೇರೆಯಾಗಿ ಕ್ಷತ್ರವೆಂಬ ವರ್ಣ ಒಂದುಂಟೆಂದು ಯಾವನು ತಿಳಿಯುತ್ತಾನೋ ಅವನನ್ನು ಕ್ಷತ್ರವೆಂಬ ವರ್ಣವು ದೂರಮಾಡುವದು. ತನ್ನ ಆತ್ಮಕ್ಕಿಂತ ಬೇರೆಯಾಗಿ ಲೋಕಗಳುಂಟೆಂದು ಯಾವನು ತಿಳಿಯುತ್ತಾನೋ ಅವನನ್ನು ಲೋಕಗಳು ದೂರಮಾಡುವವು. ತನ್ನ ಆತ್ಮಕ್ಕಿಂತ ಬೇರೆಯಾಗಿ ದೇವತೆಗಳುಂಟೆಂದು ಯಾವನು ತಿಳಿಯುತ್ತಾನೋ ಅವನನ್ನು ದೇವತೆಗಳು ದೂರಮಾಡುವರು. ತನ್ನ ಆತ್ಮಕ್ಕಿಂತ ಬೇರೆಯಾಗಿ ವೇದಗಳುಂಟೆಂದು ಯಾವನು ತಿಳಿಯುತ್ತಾನೋ ಅವನನ್ನು ವೇದಗಳು ದೂರಮಾಡುವವು. ತನ್ನ ಆತ್ಮಕ್ಕಿಂತ ಬೇರೆಯಾಗಿ ಪ್ರಾಣಿಗಳುಂಟೆಂದು ಯಾವನು ತಿಳಿಯುತ್ತಾನೋ ಅವನನ್ನು ಪ್ರಾಣಿಗಳೆಲ್ಲ ದೂರಮಾಡುವರು. ತನ್ನ ಆತ್ಮಕ್ಕಿಂತ ಬೇರೆಯಾಗಿ ಎಲ್ಲವೂ ಇರುವವೆಂದು ಯಾವನು ತಿಳಿಯುತ್ತಾನೋ ಅವನನ್ನು ಎಲ್ಲವೂ ದೂರಮಾಡುವವು. ಈ ಬ್ರಹ್ಮ, ಕ್ಷತ್ರ, ಲೋಕಗಳು, ದೇವತೆಗಳು, ವೇದಗಳು, ಪ್ರಾಣಿಗಳು--ಎಲ್ಲವೂ ತಮ್ಮನ್ನು ತನಗಿಂತ ಬೇರೆಯಾಗಿ ಕಂಡೆಂಬ ತಪ್ಪಿನಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಉತ್ತಮಗತಿ ದೊರೆಯದಂತೆ ಮಾಡುವವು. ಬ್ರಹ್ಮ, ಕ್ಷತ್ರ, ಮೊದಲಾದ ಎಲ್ಲವೂ ಈ ಆತ್ಮನೆ ಹೊರತು ಬೇರೆ ಇಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಜಗತ್ತು ಹುಸಿ.

—(ಬೃ ೪-೫-೭)

ತನಗಿಂತ ಬೇರೆ ಏನಾದರೂ ಇರುವದು ಕಂಡರೆ ಅದು ಬಿಸಿಲಗುದುರೆಯಂತೆ ಸುಳ್ಳು. ಬಂದಿಯ ಮಗನ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಹೆದರಿಕೆಯುಂಟಾಗುತ್ತಿದ್ದರೆ ಜಗತ್ತು ಉಂಟಾದೀತು. ಮೊಲದ ಕೋಡಿನ ತಿವಿತದಿಂದ ಮದ್ದಾನೆ

ಸಾಯುವದಾದರೆ ಜಗತ್ತಿದ್ದೀತು. ಬಿಸಿಲಗುದುರೆಯ ನೀರನ್ನು ಕುಡಿಯುವ ದರಿಂದ ಬಾಯಾರಿಕೆ ಹೋಗುವದಾದರೆ ಜಗತ್ತಿದ್ದೀತು. ಕಪ್ಪೇಚಿಪ್ಪಿನ ಬೆಳ್ಳಿಯು ನಿಜವಾದ ಒಡವೆಯಾಗುವದಾದರೆ ಜಗತ್ತಿದ್ದೀತು. ಬಾಳೆಯ ಕಂಬದ ಕಟ್ಟಿಗೆಯಿಂದ ಅಡಿಗೆಯಾಗುವದಾದರೆ ಜಗತ್ತಿದ್ದೀತು. ಹಸುವಿನ ಮೊಲೆಯಿಂದ ಕೆಳಕ್ಕೆ ಸುರಿದ ಹಾಲು ಮೇಲಕ್ಕೇರುವದಾದರೆ ಜಗತ್ತಿದ್ದೀತು. ಬೆಂಕಿ ಕೆಳಮುಖವಾಗಿ ಉರಿಯುವದಾದರೆ ಜಗತ್ತಿದ್ದೀತು. ಸೊಳ್ಳೆಯಿಂದ ಸಿಂಹ ಸಾಯುವದಾದರೆ ಜಗತ್ತಿದ್ದೀತು. ಆಕಾಶದ ಅರಮನೆ ನಿಜವಾಗುವದಾದರೆ ಜಗತ್ತಿದ್ದೀತು. ಆಕಾಶದ ಕಪ್ಪು ನಿಜವಾದರೆ ಜಗತ್ತಿದ್ದೀತು. ತಿಂಗಳ ಹಿಂದೆ ಸತ್ತವನು ಮತ್ತೆ ಬದುಕಿಬಂದರೆ ಜಗತ್ತಿದ್ದೀತು. ಉರಿಯ ನಡುವೆ ಕಮಲವು ಬೆಳೆಯುವದಾದರೆ ಜಗತ್ತಿದ್ದೀತು. ಜಾಣರ ಮನಸ್ಸು ದಡ್ಡರಿಗೆ ತಿಳಿಯುವದಾದರೆ ಜಗತ್ತಿದ್ದೀತು.

—(ತೇ ೬)

ಸೂರ್ಯನು ಬ್ರಹ್ಮದಲ್ಲಿಯೇ ಮೂಡಿ ಕಾಣುವನು; ಬ್ರಹ್ಮದಲ್ಲಿಯೇ ಮುಳುಗಿ ಕಾಣದೆ ಹೋಗುವನು. ಹೊರಗಣವರೆಂಬ ಅಗ್ನಿ ಮೊದಲಾದ ದೇವತೆಗಳೂ ಶರೀರದೊಳಗಿರುವ ವಾಕ್ಯ ಮೊದಲಾದವುಗಳೂ ಎಲ್ಲವೂ ಗುಂಬದಲ್ಲಿ ಹಾರೇಕಾಲುಗಳಂತೆ ಬ್ರಹ್ಮವನ್ನು ಕಚ್ಚಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡಿರುವವು. ಅದ್ದರಿಂದ ಎಲ್ಲವೂ ಬ್ರಹ್ಮವೇ. ಅದರ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ ಏನೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಆದಕಾರಣ ಜಗತ್ತು ಸುಳ್ಳು.

—(ಕ ೪-೯)

ಎಲ್ಲ ವಸ್ತುಗಳೂ ಬ್ರಹ್ಮದಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ಕಾಣುವವುಗಳೇ ಹೊರತು ಬ್ರಹ್ಮಕ್ಕಿಂತ ಬೇರೆಯಾದವುಗಳಲ್ಲವೆಂದೂ ತನ್ನ ದೇಹಕ್ಕೆ ತಾನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಕಾಣುವೆಲ್ಲಕ್ಕೂ ತಾನು ಆತ್ಮವೆಂದೂ ಯಾವನು ತಿಳಿಯುವನೋ ಅವನು ಆಶೆಬುರುಕನಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಬ್ರಹ್ಮಕ್ಕಿಂತ ಜಗತ್ತು ಬೇರೆಯೆಂಬುದು ಸುಳ್ಳು.

—(ಈ ೬)

ಯಾವನ ತಿಳಿಗಣ್ಣಿಗೆ ಎಲ್ಲ ವಸ್ತುಗಳೂ ಬ್ರಹ್ಮವೇ ಆಗಿರುವದೂ ಅವನಿಗೆ ತಪ್ಪುತಿಳಿವಳಿಕೆಯೂ ಇಲ್ಲ; ದುಃಖವೂ ಇಲ್ಲ; ಹುಟ್ಟುಸಾವುಗಳೂ ಇಲ್ಲ. ಬ್ರಹ್ಮಕ್ಕಿಂತ ಜಗತ್ತು ಬೇರೆಯೆಂಬುದು ಸುಳ್ಳು.

—(ಈ ೭)

ನಿಜವಾಗಿ ಬೆಳಗುತ್ತಿರುವದು ಬ್ರಹ್ಮ ಒಂದೆ. ಹೆಸರುಗಳೂ ಆಕಾರಗಳೂ ಮಾತು ಮಾತ್ರ. ಮುಂದಿರುವದೂ ಹಿಂದಿರುವದೂ ಬಲಕ್ಕಿರುವದೂ ಎಡಕ್ಕಿರುವದೂ ಮೇಲಿರುವದೂ ಕೆಳಗಿರುವದೂ--ಹೀಗೆ ಹರಡಿಕೊಂಡಿರುವ ಈ ಜಗತ್ತೆಲ್ಲ ಆ ಬ್ರಹ್ಮವೆ. ಬ್ರಹ್ಮವಲ್ಲದ್ದೆಂದು ಕಾಣುವದು ಹಗ್ಗದಲ್ಲ ಕಾಣುವ ಹಾವಿನಂತೆ ತಪ್ಪು ತಿಳಿವಳಿಕೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಜಗತ್ತು ಸುಳ್ಳು.

—(ಮ. ವಾ. ೮)

ಇಂಥ ಜಗತ್ತಿನಿಂದ ಸುಖವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತೇನೆಂದು ಹೊರಡುವದು ಕಾಮನ ಬಿಲ್ಲಿನ ಉಪಯೋಗದಿಂದ ಸ್ವರಾಜ್ಯವನ್ನು ಪಡೆಯುವೆನೆಂಬಂತೆ ನಾಚಿಕೆಗೇಡೇ ಸರಿ ಜಗತ್ತು ಹುಡುಗರಿಗೆ ಕತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಣುವ ದೆವ್ವ. ಬೇಕು ಬರುವ ತನಕ ಕಾಣುತ್ತಿರುವದು ಅದರ ಸ್ವಭಾವ. ಅದರ ಇರುವಿಕೆಯೆಲ್ಲ ತನ್ನ ಅರಿವು ತನಗಿಲ್ಲದಿರುವದೆಂಬ ಕತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಆದ್ದರಿಂದ ಜಗತ್ತು ಮುಸಿ! ಜಗತ್ತು ಹುಸಿ !!

೭—ನಿಜವಾದ ಆತ್ಮ

ಆತ್ಮನನ್ನು ಈಗಲೇ ಕಾಣುವ ಆಗತ್ಯ

ತನ್ನ ಅರಿವು ತನಗಿಲ್ಲದಿರುವದೆಂಬ ಕತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಣುವ ಜಗತ್ತೆಂಬ ಸುಳ್ಳು ವಸ್ತುವುಕ್ಕೆ ತನ್ನ ಅರಿವೆಂಬ ಬೆಳಕೇ ಉಚ್ಚಾಟನಮಂತ್ರ. ತನ್ನ ಅರಿವು ತನಗಿಲ್ಲದ ಮನುಷ್ಯನು ಯಾವನೂ ಇಲ್ಲವೆಂಬುದು ನಿಜ. ಆದರೆ ಎಲ್ಲರೂ ತಿಳಿದಿರುವ ತಮ್ಮ ಅರಿವು ಸುಳ್ಳಾದದ್ದು. ದೇಹವನ್ನೂ ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನೂ ಪ್ರಾಣವನ್ನೂ ಮನಸ್ಸನ್ನೂ ದೇಹವೆಂದು ತಿಳಿದಿರುವವರು ಬಹಳ. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ದೇಹವನ್ನು ತಾವೆಂದು ತಿಳಿದಿರುವವರೇ ಹೆಚ್ಚು. ಇದು ಹೇಗೆ ತಪ್ಪೆಂಬುದನ್ನು ಹಿಂದೆ ತೋರಿಸಿದ್ದಾಗಿರುವದು. ಈಗ ನಿಜವಾದ ಆತ್ಮನನ್ನು ಕುರಿತು ಈ ಪ್ರಕರಣವು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸುವದು. ಸಂಸಾರವೆಂಬ ಕುತ್ತುಕ್ಕೆ ಮದ್ದನ್ನು ಹೇಳುವಾಗ ತಲೇ ಹಾಕಿದ್ದ ಈ ವಿಚಾರದ ಎಲ್ಲ ಪದರಗಳನ್ನೂ ಈಗ ಇಲ್ಲಿ ಬಿಚ್ಚಿ ತೋರಿಸಲಾಗುವದು.

ತನ್ನ ನಿಜವಾದ ಆತ್ಮನನ್ನು ತಾನು ಅರಿಯದವನು ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ಕೊಂದುಕೊಂಡ ಪಾಪಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ. ತನಗೊಂದಾತ್ಮವಿದ್ದರೂ ಅದನ್ನು ಅರಿಯದಿರುವದೇ ಮುಸುಕನ್ನು ಗುಬರುಹಾಕಿಕೊಂಡು ಅದನ್ನು ಕಡೆಗೊಂಡರೆ ಅದನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ಹಿಂಸೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟಂತೆ ಅಲ್ಲದೆ ಮತ್ತೇನು! ತನ್ನ ಆತ್ಮನಿಗೆ ಇರುವ ಮುಷ್ಟಿಲ್ಲದಿರುವಿಕೆ, ವರಣನಿಲ್ಲದಿರುವಿಕೆ-ಮುಂತಾದ ಒಳ್ಳೊಳ್ಳೆ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಮುಚ್ಚಿಹಾಕುವದೆಂದರೆ ತನ್ನ ಕೊಲೆಯಲ್ಲದೆ ಮತ್ತೇನು? ಇಂಥ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪಾಪವನ್ನು ಮಾಡಿದವರು ಈ ಲೋಕದಿಂದ ಆ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಆ ಲೋಕದಿಂದ ಈ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಲಾಳಿಹೊಡೆಯುವ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವದೇನಾಶ್ಚರ್ಯ! ತಮ್ಮ ಆತ್ಮನನ್ನು ತಾವು ಅರಿಯದವರು ಯಜ್ಞ, ಯಾಗ-ಮೊದಲಾದ ಸತ್ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಅದರ ಫಲವನ್ನು ಉಣ್ಣುವದಕ್ಕಾಗಿ ದೇವತೆಗಳ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗಬಹುದು. ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವು ತಿಳಿದುಕೊಂಡವರ ಯೋಗ್ಯತೆಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಆ ದೇವಲೋಕವೂ ಅಸುರಲೋಕವೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಅಲ್ಲಿಯೂ ಎಷ್ಟೋ ಕಷ್ಟಾಟಗಳುಂಟು. ಕಷ್ಟಾಡುವದೂ ಅಸುರರ ಸ್ವಭಾವ. ಇದರ ಮೇಲೆ ಈ ಸುತ್ತಾಟದ ಸುಳಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದವರು ಒಂದೊಂದು ವೇಳೆ ಕೆಲ್ಲುಗಳಾಗಿಯೋ ಮರಗಳಾಗಿಯೋ ಆಗುವದೂ ಉಂಟು. ಅಮೋಲಿ ಅವರ ಹಿಂದಿನ ತಿಳಿವಳಿಕೆಗೂ ಕರ್ಮಕ್ಕೂ ತಕ್ಕ ಜನ್ಮವೂ ಅವರಿಗೆ ಗೊಂಬಿರುವವು.

—(ಈ ೬)

ತಮ್ಮ ಆತ್ಮನನ್ನು ತಾವು ಅರಿಯದಿರುವದೇ ಕಣ್ಣುಗತ್ತಲೆಯ ಕುರುಡರಿಗೆ ಸುಖವಿಲ್ಲದ ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಸುತ್ತುತ್ತಿರುವದು ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆದದ್ದೆ. ತಿಳಿಯದವರು ಸತ್ತ ಮೇಲೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿಯೇ ತಿರಬೇಕು. ತಿಳಿಯದವರಿಂದರೆ ಸಾವಾನ್ಯವಾಗಿ ಪಂಡಿತರಲ್ಲದವರಿಂದರ್ಥವಲ್ಲ; ತಮ್ಮ ಆತ್ಮನನ್ನು ತಾವು ತಿಳಿಯದವರು. ಇಂಥ ಹುಟ್ಟಿಸಾಯುವ ಸ್ವಭಾವದವರಿಗೆ ಬೇರೆ ಗತಿ ಇಲ್ಲ.

—(ಬೃ ೪-೪-೧೧)

ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವು ಅರಿಯದೆ ಸಂಸಾರದ ಒದ್ದಾಟಗಳು ತುಂಬಿತ್ತುಳಿಸುತ್ತಿರುವಂಥ ದೇವತೆಗಳ ಜನ್ಮವಾದರೂ ಮನುಷ್ಯರ ಜನ್ಮವಾದರೂ ಮೃಗಗಳ ಜನ್ಮವಾದರೂ ಹುಟ್ಟು, ಮುತ್ತು, ಬೇನೆ, ಸಾವು—ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಗೆ ತಲೆ

ಗೊಡುವದು ಬಹು ಕಷ್ಟ. ಈ ಒದ್ದಾಟಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವು ಅರಿಯುವದೆಂಬುದೊಂದೇ ತಕ್ಕ ಮದ್ದು. ಅದರ ವ್ಯಾಪನೆಗೆ ಮನುಷ್ಯಜನ್ಮವು ಒಳ್ಳೆ ಹುಲಸು. ಆದ್ದರಿಂದ ಮನುಷ್ಯಜನ್ಮವು ಬಂದಿರುವಾಗ ಈಗಲೆ ಆ ಮದ್ದನ್ನು ಮೈಯುಣಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಮನುಷ್ಯ ಸೊಬ್ಬನೆ ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕವನು. ಈಗಲೆ ಹೆಣಗಿದರೆ ಅವನು ಒದ್ದಾಟಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ದಾಟಿ ನಿಜವಾದ ಸುಖಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ. ಈಗ ಬದುಕಿರುವಾಗಲೆ ಅವನು ಅದನ್ನು ಅರಿಯದೆ ಹೋದರೆ ಅವನ ಒದ್ದಾಟಗಳಿಗೆ ಕೊನೆಯೇ ಇಲ್ಲ. ಈ ಗುಟ್ಟನ್ನು ತಿಳಿದು ಜಾಣರು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಸ್ತುವಿನಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಾಣಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಹುಡುಕಿ ಹುಡುಕಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ನೂಲಿನಂತೆ ಪೋಷಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಬ್ರಹ್ಮವನ್ನು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಟ್ಟಿದ ಹಾಗೆ ಕಂಡು ನಾನುನನ್ನದೆಂಬ ದುರಭಿಮಾನಗಳನ್ನು ಮೂಲೆಗೆ ಮುದುರಿಟ್ಟು ಈ ಲೋಕವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮೇಲೆ ಸಾವಿಲ್ಲದ ಬ್ರಹ್ಮವಾಗುತ್ತಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮವನ್ನು ಈಗಲೆ ಕಾಣಬೇಕು.

--(ಕೇ ೨-೫)

ಅ ತ್ತ ನ ನ್ನು ಕಾ ಣು ವ ಯೋ ಗ್ಯ ತೆ

ಆ ಬ್ರಹ್ಮವನ್ನು ನಾವು ಈಗ ಅರಿತಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಅದು ಇಲ್ಲವೆಂದು ಸಾಧಿಸುವ ಸಾಹಸವನ್ನು ಮಾಡಬಾರದು. ಬ್ರಹ್ಮವಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದರೆ ತಾನೂ ಇಲ್ಲದವನೆ ಆಗುತ್ತಾನೆ. ಇಲ್ಲದ ವಸ್ತುವಿಗೆ ಪುರುಷಾರ್ಥವೆಲ್ಲಿಯದು? ಅದರಂತೆ ಇವನೂ ಯಾವ ಪುರುಷಾರ್ಥವೂ ಇಲ್ಲದವನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಹಾಗಲ್ಲದೆ ಬ್ರಹ್ಮದಲ್ಲಿ ಬೆಟ್ಟಿಟ್ಟು ತೋರಿಸುವ ಏನೊಂದು ವಿಶೇಷವೂ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಎಲ್ಲ ನಡೆವಳಿಕೆಗಳಿಗೂ ಅದು ಬೆಂಬಲವಾಗಿರುವದೆಂದು ಯಾವನು ತಿಳಿಯುತ್ತಾನೋ ಅವನು ನಿಜವಾಗಿ ಇರುವವನಾಗುವನೆಂದು ದೊಡ್ಡವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಬ್ರಹ್ಮವು ನಡೆವಳಿಕೆಯ ವಸ್ತುವಾಗಿಲ್ಲದಿರುವದೇ ಅದನ್ನು ಇಲ್ಲವೆನ್ನುವದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿರುವದು. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಗಡಿಗೆ ಮೊದಲಾದ ಬಳಕೆಯ ವಸ್ತುಗಳು ಬರೀ ಮಾತುಮಾತ್ರವಾಗಿದ್ದರೂ ಅವುಗಳನ್ನು ಇರುವವೆಂದು ಹೇಳುವರು; ಹಾಗಲ್ಲದವುಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲವೆನ್ನುವರು. ಈ ರೂಢಿಯ ಮೆಟ್ಟಿಲನ್ನು ದಾಟಿ ಬ್ರಹ್ಮವನ್ನು ಉಂಟೆನ್ನುವವನು ಬ್ರಹ್ಮದಂತೆ ಇರುವವ

ನೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವನು. ಬ್ರಹ್ಮವಿಲ್ಲವೆಂಬುದರಿಂದಾಗುವ ಹಾನಿಯು ಇನ್ನೊಂದು ಬಗೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಇರುವದು. ಯಾವನು ಬ್ರಹ್ಮವಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತಾನೋ ಅವನು ವರ್ಣ, ಆಶ್ರಮ-ಮೊದಲಾದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳೆಲ್ಲ ಶ್ರದ್ಧೆ ಇಲ್ಲದವನಾಗಿ ಯಾವದೊಂದು ಸನ್ಮಾರ್ಗವೂ ಇಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿಯುವವನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಅವನನ್ನು ಜನರು ಅಸಾಧುವೆನ್ನುವರು. ಹಾಗಲ್ಲದೆ ಬ್ರಹ್ಮ ಉಂಟೆಂದು ತಿಳಿದರೆ ಅವನು ಆ ಬ್ರಹ್ಮವನ್ನು ಪಡೆಯುವದಕ್ಕೆ ದಾರಿಯಾದ ವರ್ಣ, ಆಶ್ರಮ-ಮೊದಲಾದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳೆಲ್ಲ ಶ್ರದ್ಧೆಯುಳ್ಳವನಾಗಿ ಒಳ್ಳೆ ದಾರಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದಿರುವವನೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮ ಉಂಟೆಂದೇ ನಂಬಬೇಕು.

—(ತೈ ೨-೬)

ಬ್ರಹ್ಮವು ಬುದ್ಧಿ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಹಿಡಿತಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕುತ್ತಿದ್ದರೆ ಇಗೋ ಇದೆಂದು ಹೇಳುವದಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಯಾವದಕ್ಕೂ ಸಿಲುಕದ್ದರಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮವಿಲ್ಲವೆನ್ನಬೇಕಾಗುವದು. ಇಂದ್ರಿಯಗಳಿಗೆ ಕಾಣಬರುವವುಗಳನ್ನು ಇರುವವೆಂದೂ ಕಾಣಬರದವುಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲವೆಂದೂ ಹೇಳುವದು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ರೂಢಿ. ಬ್ರಹ್ಮವು ಮಾತಿಗೂ ಮನಸ್ಸಿಗೂ ಕಣ್ಣಿಗೂ ಯಾವ ಇಂದ್ರಿಯಕ್ಕೂ ಸಿಕ್ಕತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಇಲ್ಲವೆನ್ನಬೇಕಾದರೂ ಈ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಬುಡವಾಗಿ ಅದು ಇದ್ದೇ ಇರುವದು. ಈ ಜಗತ್ತು ಎದ್ದು ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಲೂ ಮುಳುಗಿ ಕಾಣದಂತಾಗುತ್ತಲೂ ಇರುವದಷ್ಟೆ. ಹೀಗೆ ಅದನ್ನು ಹೊರಗೆಡಹುತ್ತ ಜೀವಿಮಕ್ಕೊಳ್ಳುವಂಥದ್ದೊಂದಿರಲೇಬೇಕು. ಸ್ಥೂಲವಾದದ್ದನ್ನು ಅದರ ಸೂಕ್ಷ್ಮರೂಪದಲ್ಲಿ, ಅದನ್ನು ಅದಕ್ಕಿಂತ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದದ್ದರಲ್ಲಿ-ಹೀಗೆ ಒಂದನ್ನೊಂದರಲ್ಲಿ ಅಡಗಿಸುತ್ತ ಹೋದರೆ ಇರುವದೊಂದು ಉಳಿದೇ ಉಳಿಯುತ್ತದೆ. ಜಗತ್ತಿಗೆ ಆ ಇರುವದರ ಬುಡವಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಕಾಣುವದೆಲ್ಲ ಇಲ್ಲದ್ದೆಂದೇ ನಮಗೆ ತಿಳಿಯಬರಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಹಾಗಾಗದೆ 'ಇದೆ, ಇದೆ,' ಎಂದೇ ತೋರಿಕೊಳ್ಳುವದರಿಂದ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಇರುವದರ ಬುಡ ಉಂಟೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ವೇದದ ಹೇಳಿಕೆಗೆ ಕಿವಿಗೊಟ್ಟು ಬ್ರಹ್ಮವಿರುವದೆಂದು ನಂಬದವನಿಗೆ ಅದು ಹೇಗೆ ಸಿಬವಾಗಿ ಮೂರತೀತು? ಬ್ರಹ್ಮವಿಲ್ಲವೆನ್ನುವದು ಅಸುರರಿಗೆ ತಕ್ಕ ಮಾತು. ಬ್ರಹ್ಮ ಉಂಟೆನ್ನುವದೇ ಹಿತಕರ.

ಬ್ರಹ್ಮವು ಇದೆಯೆಂಬ ಮಾತಿಗೂ ಇಲ್ಲವೆಂಬ ಮಾತಿಗೂ ಒಳಗಾಗತಕ್ಕದ್ದು
 ಲ್ಲವಾದರೂ ಅದು ಯಾವ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನೂ ಹೊಂದದ್ದೆಂದೂ ಅದರಿಂದ
 ಹೊರಬೀಳುವ ಜಗತ್ತು ಬರಿ ಮಾತುಮಾತ್ರದ್ದೆಂದೂ ತಿಳಿಯುವಾಗಲೆ ಅವನಿಗೆ
 ಅವನ ಅತ್ಮದ ನಿಜವಾದ ಸ್ವರೂಪವು ಗೊತ್ತಾಗಿರುವದು. ಅತ್ಮವನ್ನು
 ತಿಳಿಯುವದಕ್ಕೆ ಅದೇ ದಾರಿ. ಜಗತ್ತಿನ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು
 ಬುಡದವರೆಗೆ ಹೋಗಿ ನೋಡಿದರೆ ಅದು ಇರುವವನಿಸುವದು. ಅದನ್ನು
 ನಂಬಿ ಆ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಒಂದು ಕಡೆಗೆ ಸರಿಸಿ ನೋಡಿದರೆ ಅದು ಇದೆ,
 ಇಲ್ಲ-ಎಂಬ ಯಾವ ಮಾತಿಗೂ ಒಳಗಾಗದ್ದಾಗಿ ನಿಜಸ್ವರೂಪದಿಂದ ತೋರಿ
 ಕೊಳ್ಳುವದು. ಆ ನಿಜಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಕಾಣುವದಕ್ಕಾಗಿ ಮೊದಲು ಬ್ರಹ್ಮ
 ಪದೆಯಿಂದಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. (ಕ ೬-೧೨, ೧೩)

ಜಗತ್ತಿಗೊಂದು ಬುಡವಿದ್ದರೆ ಅದೇಕೆ ಕಾಣಬರುವದಿಲ್ಲವೆಂಬೊಂದು
 ಸಂದೇಹವೇಳುವದು. ಇದನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸುವದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಕಥೆ
 ಸಹಾಯವಾಗುವದು. ಈ ಸಂರಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಶಿಷ್ಯನನ್ನು ಕುರಿತು
 ಗುರು ಒಂದು ಉಪ್ಪಿನ ಹರಳನ್ನು ಗಡಿಗೆಯ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ಮರುದಿನ
 ಬಂದು ತನ್ನನ್ನು ನೋಡಿದನು. ಶಿಷ್ಯನು ಅದರಂತೆ ಮಾಡಿ ಮರುದಿನ
 ಬಂದನು. ಆಗ ಗುರು ಹಿಂದಿನ ರಾತ್ರಿ ಉಪ್ಪಿನ ಹರಳನ್ನು ಹಾಕಿದ
 ನೀರುಳ್ಳ ಗಡಿಗೆಯನ್ನು ತರಹೇಳಿದನು. ಶಿಷ್ಯನು ಅದನ್ನು ತಂದದ್ದಾಗಿ
 ಆಯಿತು; ರಾತ್ರಿ ಅವರಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದ್ದ ಉಪ್ಪಿನ ಹರಳನ್ನು ತಡಕಿ ನೋಡಿದ್ದೂ
 ಆಯಿತು. ಆ ಹರಳು ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕಲಿಲ್ಲ. ಮೊದಲು ಹರಳಾಗಿದ್ದ ಉಪ್ಪು ಪು
 ಈಗ ಕರಗಿ ಕಣ್ಣಿಗೂ ಸೋಂಕಿಗೂ ಕಾಣದಿದ್ದರೂ ಅಲ್ಲೆಯೇ ಹರಡಿಕೊಂಡಿ
 ರುವದನ್ನು ಬೇರೆ ಉಪಾಯದಿಂದ ಕಾಣಲಾಗುವದೆಂದು ಹೇಳಿ ಗುರು ಆ
 ನೀರನ್ನು ಬೇರೆಬೇರೆ ಕಡೆಯಿಂದ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಒಂದೊಂದು ಗುಟ್ಟುಕನ್ನು
 ಕುಡಿಯಹೇಳಿದನು. ಶಿಷ್ಯನು ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದನು. 'ಅದು ಹೇಗಿದೆ?'
 ಎಂದು ಗುರು ಕೇಳಿದಾಗ ಶಿಷ್ಯನು ರುಚಿಯಲ್ಲಿ ಉಪ್ಪಾಗಿರುವದೆಂದನು.
 ಆಮೇಲೆ ಆ ನೀರನ್ನು ಚೆಲ್ಲಿ ಬಾಯನ್ನು ತೊಳೆದುಕೊಂಡು ಬಾರಿಂದು ಗುರು
 ಹೇಳಿದನು. ಶಿಷ್ಯನು ಅಂತಿ ನಡೆದನು. ಮೊದಲು ಕಣ್ಣಿಗೂ ಸೋಂಕಿಗೂ

ತೀಯಬರುತ್ತಿದ್ದ ಉಪ್ಪಿನ ಹರಳು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಕರಗಿ ಕಣ್ಣಿಗೂ ಸೋಂಕಿಗೂ ತೀಯಬರದ್ದಾದರೂ ನಾಲಿಗೆಗೆ ಗೊತ್ತಾಗುವಂತೆ ಜಗತ್ತಿನ ಬುಡವಾದ ಬ್ರಹ್ಮವು ಅಲಿದ ಬೀಜದಂತೆ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿರುವ ಕಾರಣದಿಂದ ಇಂದ್ರಿಯಗಳಿಗೆ ಕಾಣಬರದಿದ್ದರೂ ಗುರುವಿನ ಉಪದೇಶವನ್ನು ಹೊಂದಿ ವಿಚಾರ ಮಾಡುವವನಿಗೆ ಕಾಣಬರುವದೆಂದು ಗುರು ಆಗ ಹೇಳಿದನು. —(ಭಾಂ ೬-೧೨)

ಅದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಕೂಡ ನಿಲುವಿರುವದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಿದೆ. ದೊಡ್ಡದೊಡ್ಡ ನದಿಗಳ ಅಲೆಗಳನ್ನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ತಡೆದು ನಿಲ್ಲಿಸುವದು ಹೇಗೆ ಆಗದ ಮಾತು ಹಾಗೆ ಮನುಷ್ಯನ ಹಿಂದಿನ ಪಾಪಪುಣ್ಯಗಳನ್ನು ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಿಸುವದು ಆಗದ ಮಾತು. ಸಮುದ್ರದ ಎಲ್ಲೆಯನ್ನು ಹೇಗೆ ತಪ್ಪಿಸುವದಾಗುವದಿಲ್ಲವೂ ಹಾಗೆ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಬರುವ ಸಾವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುವದಾಗುವದಿಲ್ಲ. ದನದ ಕೊರಳನ್ನು ಕಣ್ಣಿಯು ತನ್ನ ಗೊಲೆಗೆ ಬೀಳಿಸಿಕೊಂಡು ಕಟ್ಟಿರುವಂತೆ ಮನುಷ್ಯನ ಒಳ್ಳೆ ಮತ್ತು ಕೆಟ್ಟ ಕರ್ಮಗಳ ಫಲಗಳೆಂಬ ಹಗ್ಗಗಳು ಅವನನ್ನು ಬಿಗಿದಿರುವವು. ಮನುಷ್ಯನು ಸರಮನೆಯಲ್ಲಿರುವವನಂತೆ ಮತ್ತೊಬ್ಬರ ಕೈಗೊಂಬೆಯಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಅವನು ಯಮನದೊಂದಿಗೆ ಅನೇಕ ಭಯಗಳ ನಡುವೆ ಇರುವನು; ಹೆಂಡವನ್ನು ಕುಡಿದವನಂತೆ ವಿಷಯ ಸುಖದಿಂದ ಎಚ್ಚರವಹಿಸದವನಾಗಿರುವನು; ಹೆಬ್ಬವು ಕಡಿದವನಂತೆ ಅನೇಕ ವಿಪತ್ತುಗಳಿಗೆ ತುತ್ತಾಗಿರುವನು; ಕಗ್ಗತ್ತಲೆಯಂತಿರುವ ವಿಷಯಾಭಿಲಾಷೆಯಿಂದ ಕುರುಡನಾಗಿರುವನು; ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಹೇಗೂ ಹಾಗೆ ಸುಳ್ಳು ನೋಟಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿರುವನು. ಹೀಗೆ ಅವನು ತಳಮೇಳಿಸುತ್ತಿರುವದರಿಂದ ಅವನ ಮನಸ್ಸು ಬ್ರಹ್ಮವನ್ನು ನಿಲುಕಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರದು. —(ಮೈ ೪-೨)

ಈ ಅತ್ಮವನ್ನು ತೀಯಬೇಕಾದರೆ ಎಷ್ಟೋ ವೇದಗಳನ್ನೂ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೂ ಓದಿ ತೀಯಹೇಳಬಲ್ಲವನಾಗಬೇಕಾದೀತೆಂದು ತೋರಬಹುದು. ಅತ್ಮವು ಅಂಥವರ ನಾಲಿಗೆಯ ಬಲೆಗೆ ಸಿಕ್ಕತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ; ಅನೇಕ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಓದಿ ನೆನಪಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವ ಶಕ್ತಿಗೂ ಅದು ಒಳಗಾಗತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ; ಅನೇಕರಿಂದ ಅನೇಕ ಬಗೆಮಾತಿ ಕೇಳಿರುವವರಿಗೂ ದಕ್ಕತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ; ಅತ್ಮವಿಚಾರಕ್ಕೇ ತಮ್ಮ ಆಯುಸ್ಸನ್ನು ಧಾರೆಯೆರೆಯುವದರಿಂದಂಟಾಗುವ ಹುರು

ಪಿಲ್ಲದವರಿಗೆ ಇದು ಒಲಿಯತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ; ಮೂರು ದಿನದ ಬಾಳಿನ ಮಕ್ಕಳು, ದನಕರುಗಳು-ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಮೇಲಿನ ಅತಿಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ನಡುನಡುವೆ ಹಾರಿಹೋಗುವವರ ಬಳಿಗೆ ಇದು ಸುಳಿಯತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ; ಹೊರಗಣ ವಿಷಯಗಳ ಸೋಂಕನ್ನು ಕೊಡವಿಕೊಳ್ಳದೆ ಇರುವವರ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯ ನಟನೆಗೆ ಇದು ಮರುಳಾಗತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ. ಈ ಉಪಾಯಗಳೆಲ್ಲ ಬೇಡವೆಂದಲ್ಲ. ಇವೂ ಇರಬೇಕು. ಬರೀ ಇವಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವದಿಲ್ಲವೆಂದರ್ಥ. ಹಾಗಾದರೆ ನ್ನೇನು ಬೇಕು? ತನ್ನ ಆತ್ಮನ ಆರಿವು ತನಗಾಗಬೇಕೆಂಬ ಇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಬೇಡಿಕೆಯು ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಮೀರಿಸಿರಬೇಕು. ಬಲವಾದ ಇಚ್ಛೆಯನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮೈಗೂಡಿಸಿಕೊಂಡು ಆತ್ಮನನ್ನು ಸೆರೆಗೂಡಿಸಿ ಬೇಡುವ ವಿನೇಶಿಯು ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಉಪಾಯಗಳನ್ನು ಎಡೆಬಿಡದೆ ನಡೆಸಬೇಕು. ಆಗ ಆ ಆತ್ಮವು ಆ ಸಾಧಕನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಅಡ್ಡವಾಗಿ ತನ್ನನ್ನು ಮರೆಮಾಡುವ ಅಜ್ಞಾನವೆಂಬ ಪರವೆಯನ್ನು ಹಾರಹೊಡೆದು ತನ್ನ ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ತಾನು ತೋರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದು. —(ಮುಂ ೩-೨-೩, ೪)

ಕಂಡ ಮತ್ತು ಕಾಣದ ಹೊರಗಣ ವಸ್ತುಗಳ ಮೇಲೆ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಹರಿಯಗೊಡದೆ ಮನಸ್ಸನ್ನು ತಿಳಿಯಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವವನರು ಮಾತ್ರ ತಮ್ಮ ಆತ್ಮವು ಕರ್ಮಗಳಿಂದಾಗುವ ಹೆಚ್ಚುಕುಂದುಗಳಲ್ಲದ್ದೆಂದು ತಿಳಿಯುವರು. —(ಕ ೨-೨೦)

ಶ್ರುತಿಗಳೂ ಸ್ಮೃತಿಗಳೂ ಮಾಡಬಾರದ್ದೆಂದು ಹೇಳಿರುವ ಕೆಟ್ಟ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಬಿಡದೆ ಇರುವವರೂ ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ಚಾಪಲ್ಯವನ್ನು ತಡೆದುಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲಾರದವರೂ ಹರಿದಾಡುವ ಮನಸ್ಸಿನವರೂ ಒಂದು ಪಕ್ಷ ಮನಸ್ಸನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡರೂ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದ್ದರ ಫಲಕ್ಕೆ ಬಾಯಿನೀರು ಸುರಿಸುವವರೂ ಆತ್ಮನ ವಿಷಯವನ್ನರಿತರೂ ಆ ಆರಿವು ಅವರದಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಅವರು ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ತಮ್ಮ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಆಡುವವರು ಮಾತ್ರ ಆಗುತ್ತಾರೆ. —(ಕ ೨-೨೪; ಭ ೧೫-೧೧)

ಈ ಆತ್ಮನು ಕಣ್ಣಿಗೆ ನೋಡುವ ಶಕ್ತಿಯನ್ನೂ ಕಿವಿಗೆ ಕೇಳುವ ಶಕ್ತಿಯನ್ನೂ ಕೊಡುತ್ತ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳೊಳಗೂ ಇದ್ದರೂ ಮಾಯೆಯಿಂದ

ಮರೆಯಾಗಿ ತಾನು ಅತ್ಮವೆಂದು ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಇದು ಯಾರಿಗೂ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದೇ ಇಲ್ಲವೆಂದಿಲ್ಲ. ಬಹು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿರುವ ಇದು ಶುದ್ಧಗೊಳಿಸದಿರುವ ಬುದ್ಧಿಯವರಿಗೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದಿಲ್ಲ; ಬುದ್ಧಿಯ ಬಯಕೆ, ಸಿಟ್ಟು-ಮೊದಲಾದ ಹೊಲಸನ್ನೆಲ್ಲ ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಒಳ್ಳೆ ಮೊನೆ ಯಾಗಿರುವ ಹಾಗೆ ಸಾಣೆ ಹಿಡಿದಂತೆ ಅದನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕದ್ದನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡವರಿಗೆ ಇದು ಕಾಣ ಬರುವದು. —(ಕ ೩-೧೨)

ಅತ್ಮಜ್ಞಾನದ ಹೆಚ್ಚುಗಾರಿಕೆ

ಅತ್ಮನ ಅರಿವಾಗಬೇಕಾದರೆ ಅದರ ಬಯಕೆ ಹೆಚ್ಚಬೇಕು. ಆ ಬಯಕೆಗೆ ದಾರಿಗೊಡದಿರುವ ಬೇರೆ ಬಯಕೆಯೊಂದಿದೆ. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಹಿತ ಕರವಾದದ್ದೇ ಬೇರೆ; ಸುಖಕರವಾದದ್ದೇ ಬೇರೆ. ಅವೆರಡರಿಂದಾಗುವ ಪ್ರಯೋಜನಗಳೂ ಬೇರೆಬೇರೆ. ಯಾರು ಯಾವ ವರ್ಣಾಶ್ರಮಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡಿದರೂ ಅವೆರಡರಲ್ಲೊಂದರ ಬಯಕೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಬರಿ ಹಿತವಾದದ್ದರ ಸೆಳೆತದಿಂದ ಕೊಸರಿಕೊಂಡು ಸುಖಕರವಾದದ್ದನ್ನು ಬಯಸುವದು ಜಾಣತನ. ಹಿತಕರವಾದದ್ದೆಂಬುದು ಈಗ ಮಾತ್ರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಉಲ್ಲಾಸ ಗೊಳಿಸಿ ಕೈಬಿಡುತ್ತದೆ. ಸುಖಕರವಾದದ್ದೆಂಬುದು ಈಗ ಒಂದು ಪಕ್ಷ ಹಿತವಾಗಿ ಕಾಣದಿದ್ದರೂ ಮುಂದೆ ಸುಖವನ್ನು ಸೂರೆಗೊಡುತ್ತದೆ. ಈ ಮುಂದಿನ ದೃಷ್ಟಿ ಇಲ್ಲದೆ ಈಗಿನ ಹಿತವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಆರಿಸಿಕೊಂಡ ದಡ್ಡರು ತಮಗೆ ನಿಜವಾಗಿ ಆಗುವ ಲಾಭವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡವರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಇವೆರಡರಲ್ಲಿ ಯಾವದನ್ನು ಬೇಕಾದರೂ ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಿದ್ದರೂ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ದಡ್ಡನು ವಿಚಾರವಿಲ್ಲದೆ ದೇಹೇಂದ್ರಿಯಗಳಿಗೆ ಹಿತವೆನಿಸುವ ಹಗುರವಾದ ಮಕ್ಕಳು, ದನಕರು-ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಗೆ ಬೇಗ ಮರುಳಾಗಿಬಿಡುವನು. ಜಾಣನು ಅವೆರಡನ್ನೂ ತನ್ನ ಬುದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ತೂಕಕ್ಕೆ ಹಾಕಿ ನೋಡಿ ಭಾರವಾದದ್ದಾಗಿ ಕಂಡ ಸುಖಕರವಾದದ್ದನ್ನೇ ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. —(ಕ ೨-೧,೨)

ಹಿತಕರವಾದವುಗಳಿಗೂ ಸುಖಕರವಾದವುಗಳಿಗೂ ಬಹು ದೂರ. ಇವು ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಪೂರೈಪಡ್ತಿಮಗಳಿದ್ದ ಹಾಗೆ. ಒಂದರ ದಾರಿ ಅತ್ತ; ಒಂದರ ದಾರಿ ಇತ್ತ. ಒಂದು ದಡ್ಡತನದ್ದು; ಇನ್ನೊಂದು ಜಾಣತನದ್ದು. ಒಂದು ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಿಸುತ್ತದೆ; ಇನ್ನೊಂದು ಸುಖಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಹಾಯಾಗಿ ಈಸಾಡಿಸುತ್ತದೆ. ಹಿತಕರವಾದವುಗಳನ್ನು ಕಡೆಗಂಡ ಮೇಲೆ ಸುಖಕರವಾದದ್ದರ ವಾತು. ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಸುತ್ತುತ್ತಿರುವವರು ಕಗ್ಗತ್ತ ಲಿಯಲ್ಲಿ ನುಗ್ಗುತ್ತಿರುವವರಂತೆ. ಮಕ್ಕಳುಗಳು, ದನಕರುಗಳು-ಮೊದಲಾದ ಅನೇಕ ಬಯಕೆಗಳೆಂಬ ಬಳ್ಳಿಗಳು ಅವರ ಕಾಲುಗಳಿಗೆ ತೊಡರಿಕೊಂಡಿರುವವು. ಹೀಗಿದ್ದರೂ ಅವರು ತಾನೇ ಜಾಣರಿಗೆಲ್ಲ ಹಿರಿಯರೆಂದು ತಲೆತಿರುಗಿ ದವರಾಗಿರುವರು. ತಮಗೆ ತಿಳಿಯದ ಶಾಸ್ತ್ರವೇ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಅವರ ಎದೆಯುಬ್ಬಿಕೊಂಡೇ ಇರುವದು. ಅವರು ಮುಪ್ಪು, ಬೇನೆ, ಸಾವು-ಮೊದಲಾದ ಬಹುಬಗೆಯ ಕುಟಕುಹಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಕುರುಡನ ಜಿನ್ನುಹಿಡಿದು ಹೋಗುವ ಕುರುಡರ ತಂಡದಂತೆ ಒಬ್ಬರನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಒಬ್ಬರು ವಿಚಾರವಿಲ್ಲದೆ ಹೋಗುತ್ತಿರುವರು.

—(ಕ ೨-೪,೫)

ಸತ್ತ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಗತಿಯೇನೆಂಬುದರ ವಿಚಾರವು ದಡ್ಡರಿಗೂ ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲೆಯೂ ದನಕರುಗಳ ಮೇಲೆಯೂ ಅತಿಪ್ರೀತಿ ಇರುವವರರಿಗೂ ಹಣದ ಮೇಲಿನ ಮೋಹದಿಂದ ಕಣ್ಣುಗತ್ತಲೆ ಹಿಡಿದಿರುವವರಿಗೂ ಹೊಳೆಯುವದಿಲ್ಲ. ಈ ಹೆಂಗಸರು, ಈ ಊಟ-ಮೊದಲಾದವುಗಳಿರುವ ಈ ಲೋಕವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣದ ಪರಲೋಕವಿನ್ನೆಲ್ಲಿಯದೆಂದು ಹೆಲುವುವವರು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಯಮನ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕುತ್ತ ಹುಟ್ಟಿಸಾಯುತ್ತ ಇರಬೇಕಾಗುವದು. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಜನರ ಹಣೆಯ ಬರೆಹವೆಲ್ಲ ಇದೇ ಆಗಿರುವದು. ಎಲ್ಲಿಯೋ ಸಾವಿರಕ್ಕೊಬ್ಬನು ಆತ್ಮವಿಚಾರವನ್ನರಿಯುವನು. ಎಷ್ಟೋ ಜನಕ್ಕೆ ಅದು ಕಿವಿಗೆ ಬೀಳುವದು ಕೂಡ ಇಲ್ಲ. ಕಿವಿಗೆ ಬಿದ್ದರೂ ಎಷ್ಟೋ ಜನರ ಬುದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಅದು ಇಳಿಯುವದಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ತಿಳಿಯಹೇಳುವವನೂ ಎಲ್ಲಿಯೋ ಒಬ್ಬನಿರುವನು. ಆ ತಿಳಿಯಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವವನೂ ಎಲ್ಲಿಯೋ ಒಬ್ಬನಿರುವನು. ತಿಳಿವಿನ ಬಲವುಳ್ಳ ಗುರುವಿನ

ಬಾಯಿಂದ ಕೇಳಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವವನು ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಇದ್ದಾನೋ ಇಲ್ಲವೋ! ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ಲೌಕಿಕಬುದ್ಧಿಯವರು ಇದನ್ನು ತಿಳಿಯಲಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಮಹಾಮಹಾ ಬುದ್ಧಿಶಾಲಿಗಳೆನಿಸಿಕೊಂಡಿರುವವರಲ್ಲಿ ಆತ್ಮನಿವಸನೆಂದೊಬ್ಬರು, ಇಲ್ಲವೆಂದೊಬ್ಬರು, ಅವನು ಏನನ್ನಾದರೂ ಮಾಡುವ ಸ್ವಭಾವವನೆಂದೊಬ್ಬರು, ಏನನ್ನೂ ಮಾಡದವನೆಂದೊಬ್ಬರು, ಅವನು ರುದ್ಧನೆಂದೊಬ್ಬರು, ಅರುದ್ಧನೆಂದೊಬ್ಬರು-ಹೀಗೆಲ್ಲ ತಲೆಗೊಂದು ಮಾತಾಡುವರು. ಅವನ್ನು ತಿಳಿಯಲಾಗುವ ದಾರಿಯೇ ಬೇರೆ. ಯಾವ ಬ್ರಹ್ಮದ ವಿಷಯವನ್ನು ಕುರಿತುತಾನು ಹೇಳಬೇಕೋಗುವನೋ ಆ ಬ್ರಹ್ಮವೇ ತಾನಾಗುವ ಗುರು ಹೇಳಿದರೆ ಆಗ ಅದು ತಿಳಿಯದೆ ಹೋಗುವದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇ ಇಲ್ಲ. ಆತ್ಮವಿಚಾರವು ಬಹು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದದ್ದು. ಅದು ಬರೀ ತನ್ನ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಊಹಿಸುವದಕ್ಕೆ ಆಗತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ. ಒಂದು ಬುದ್ಧಿಗೆ ಒಂದು ಊಹೆಯಾದರೆ ಇನ್ನೊಂದು ಬುದ್ಧಿಯು ಇನ್ನೊಂದನ್ನು ಊಹಿಸಬಹುದು. ಇದಕ್ಕೆ ಕೊನೆೆಯೇ ಇರುವದಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲ ಗುರುವಿನ ಮುಖದಿಂದ ತಿಳಿದ ತಿಳುವು ಬುದ್ಧಿಯ ಯಾವ ಊಹೆಯಿಂದಲೂ ಹಾರಿಹೋಗುವದಿಲ್ಲ. ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಊಹಿಸುವವರು ಶಾಸ್ತ್ರದ ನೆರವಿಲ್ಲದೆ ಏನೋ ಒಂದನ್ನು ಹುಟ್ಟುಗಟ್ಟುವರು. ಅದ್ದರಿಂದ ಎಲ್ಲ ಗುರು ಹೇಳಿದರೇ ಅದು ನಿಲ್ಲುವದು. --- (ಕ ೨-೬..೯)

ಈ ಆತ್ಮವಿಷಯವನ್ನು ಎಲ್ಲ ವೇದಗಳೂ ಒಂದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುವವು. ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ತಪಸ್ಸುಗಳಿಗೂ ಅದೇ ಕೊನೆಯ ಫಲ. ಗುರುಗಳ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ನಿಯಮದಿಂದ ಮಾಡುವ ವಾಸ ಮೊದಲಾದದ್ದೆಲ್ಲ ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ. ಇದನ್ನು ತಿಳಿದವರಿಗೆ ಬಯಸಿದ್ದೆಲ್ಲ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಇದು ಬಹು ಹೆಚ್ಚಿನದು. ಇದನ್ನು ತಿಳಿದರೆ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಿಯನ್ನು ಹೊಂದಬಹುದು. --- (ಕ ೨-೧೫..೧೭)

ಆತ್ಮವೆಂಬುದು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಣ್ಣು, ವಾಕ್ಯಿಗೆ ವಾಕ್ಯು, ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಮನಸ್ಸು. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಕಣ್ಣು, ವಾಕ್ಯು, ಮನಸ್ಸು-ಇವು ಅದರ ಬಳಿಗೆ ಹೇಗೆ ಹೋದಾವು? ತನ್ನ ಬಳಿಗೆ ತಾನು ಹೋಗುವದೆಂಬುದು ಹೇಗಾದಿತು? ಕಣ್ಣು ತನ್ನ ಹಿಂದೆ ತನಗೆ ಬೆಂಬಲವಾಗಿರುವದನ್ನು ಹೇಗೆ

ಕಂಡೀತು? ವಾಗ್ವಿದ್ಯೆಯಿಂದ ಒಂದು ಮಾತು ಹೊರಟು ಆ ಮಾತಿನ ಅರ್ಥವನ್ನು ಅದು ಬೆಳಗಿದಾಗ ವಾಗ್ವಿದ್ಯೆಯು ಒಂದರ್ಥದ ಬಳಿಗೆ ಹೋದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಆ ಮಾತಿಗೂ ಆ ಮಾತನ್ನು ಹೊರಡಿಸುವ ವಾಗ್ವಿದ್ಯೆಯಕ್ಕೂ ಬ್ರಹ್ಮವು ಆತ್ಮವಾಗಿರುವದು. ಆದ್ದರಿಂದ ವಾಕ್ಯ ಬ್ರಹ್ಮನ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಲಾರದು. ಬೆಂಕಿಯು ಸುಡತಕ್ಕದ್ದು ಬೆಳಗತಕ್ಕದ್ದು ಅದರೂ ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ಹೇಗೆ ಬೆಳಗುವದೂ ಇಲ್ಲವೂ ಸುಡುವದೂ ಇಲ್ಲವೂ ಹಾಗೆ ಮನಸ್ಸು ಇನ್ನೊಂದನ್ನು ಯೋಚನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಗೊತ್ತುನಾಡಿತೇ ಹೊರತು ತನ್ನ ಆತ್ಮವಾದ ಬ್ರಹ್ಮವನ್ನೇ ಯೋಚನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಗೊತ್ತುನಾಡಲಾರದು. ಯಾವದಾದರೊಂದು ವಸ್ತುವಿನ ಅರಿವಾಗಬೇಕಾದರೆ ಇಂದ್ರಿಯಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಆಗಬೇಕು. ಬ್ರಹ್ಮವು ಅವೆರಡಕ್ಕೂ ನಿಲುಕುವದಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮವೆಂಬುದಿಂಥದ್ದೆಂದು ತಿಳಿಯಲಾಗುವದಿಲ್ಲವೆಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುವದು. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಇದನ್ನು ಇತರರಿಗೆ ಯಾವ ರೀತಿಯಿಂದ ಮನಗಾಣಿಸಬೇಕೆಂಬುದೂ ಬಗೆ ಹರಿಯುವದಿಲ್ಲ. ಹೀಗಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಶಾಸ್ತ್ರವು ಒಂದು ದಾರಿಯನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಅದೇನೆಂದರೆ: ಅದು ತಿಳಿದದ್ದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಬೇರೆ ಮತ್ತು ತಿಳಿಯದ ಕ್ಕಿಂತಲೂ ಮೇಲಿನದು ಎಂಬುದು. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ತಿಳಿದದ್ದೆಂದರೆ ಬದಲಾಗತಕ್ಕದ್ದನ್ನು ಹೊಂದಿ ಆಗಿರತಕ್ಕ ಎಲ್ಲವೂ. ಬ್ರಹ್ಮವು ಅದಕ್ಕಿಂತ ಬೇರೆ. ತಿಳಿಯದ್ದೆಂದರೆ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿ ಆಗಿರತಕ್ಕ ಎಲ್ಲವುಗಳ ಕಾರಣದ ಸ್ವರೂಪ. ಬ್ರಹ್ಮವು ಅದಕ್ಕಿಂತ ಬೇರೆ. ತಿಳಿದದ್ದೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವುಗಳೆಲ್ಲ ಕ್ಷುದ್ರವಾದವುಗಳು, ನಾಶವಾಗತಕ್ಕವುಗಳು ಮತ್ತು ದುಃಖಕರವಾದವುಗಳು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವುಗಳೆಲ್ಲ ತೆಗೆದುಹಾಕುವದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕವುಗಳು. ಬ್ರಹ್ಮವು ತಿಳಿದದ್ದಕ್ಕಿಂತ ಬೇರೆಯಾದ್ದರಿಂದ ತೆಗೆದುಹಾಕುವದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ. ಅದು ತಿಳಿಯದ್ದಕ್ಕಿಂತ, ಎಂದರೆ ಕಾರಣದ ಸ್ವರೂಪಕ್ಕಿಂತ, ಬೇರೆಯಾದ್ದರಿಂದ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ. ಕಾರಣವಾಗಿದ್ದರೆ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೊಂದು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಹಾಗಿಲ್ಲ. ಯಾವದು ಇಂದ್ರಿಯಗಳಿಂದ ಬೆಳಗಿಸಿ ಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲವೋ ಯಾವದು ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ಬೆಳಗುವದೂ ಅದು ಬ್ರಹ್ಮ.

—(ಕೇ ೧-೪, ೫)

ಆತ್ಮನನ್ನು ತೋರಿಸುವ ಕೈಮರಗಳು

(೧) ಗಂಡನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುವದು ಗಂಡನ ಬಯಕೆ ತೀರಲೆಂದಲ್ಲ; ತನ್ನ ಬಯಕೆ ತೀರಲೆಂದು. ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುವದು ಹೆಂಡತಿಯ ಬಯಕೆ ತೀರಲೆಂದಲ್ಲ; ತನ್ನ ಬಯಕೆ ತೀರಲೆಂದು. ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುವದು ಮಕ್ಕಳ ಬಯಕೆ ತೀರಲೆಂದಲ್ಲ; ತನ್ನ ಬಯಕೆ ತೀರಲೆಂದು. ಹಣವನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುವದು ಹಣದ ಬಯಕೆ ತೀರಲೆಂದಲ್ಲ; ತನ್ನ ಬಯಕೆ ತೀರಲೆಂದು. ದನಗಳನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುವದು ದನಗಳ ಬಯಕೆ ತೀರಲೆಂದಲ್ಲ; ತನ್ನ ಬಯಕೆ ತೀರಲೆಂದು. ಬಾಡ್ಯಣಜಾತಿಯನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುವದು ಜಾತಿಯ ಬಯಕೆ ತೀರಲೆಂದಲ್ಲ; ತನ್ನ ಬಯಕೆ ತೀರಲೆಂದು. ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಜಾತಿಯನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುವದು ಕ್ಷತ್ರಿಯಜಾತಿಯ ಬಯಕೆ ತೀರಲೆಂದಲ್ಲ; ತನ್ನ ಬಯಕೆ ತೀರಲೆಂದು. ಲೋಕಗಳನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುವದು ಲೋಕಗಳ ಬಯಕೆ ತೀರಲೆಂದಲ್ಲ; ತನ್ನ ಬಯಕೆ ತೀರಲೆಂದು. ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುವದು ದೇವತೆಗಳ ಬಯಕೆ ತೀರಲೆಂದಲ್ಲ; ತನ್ನ ಬಯಕೆ ತೀರಲೆಂದು. ವೇದಗಳನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುವದು ವೇದಗಳ ಬಯಕೆ ತೀರಲೆಂದಲ್ಲ; ತನ್ನ ಬಯಕೆ ತೀರಲೆಂದು. ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುವದು ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಬಯಕೆ ತೀರಲೆಂದಲ್ಲ; ತನ್ನ ಬಯಕೆ ತೀರಲೆಂದು. ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಪ್ರೀತಿಸುವದು ಎಲ್ಲವುಗಳ ಬಯಕೆ ತೀರಲೆಂದಲ್ಲ; ತನ್ನ ಬಯಕೆ ತೀರಲೆಂದು. ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತನ್ನ ತನ್ನ ಸ್ವರೂಪವು ಅತಿಪ್ರಿಯವಾಗಿರುವದು. ಆ ತನ್ನ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಕುರಿತು ಗುರುಗಳೆಂದಲೂ ವೇದಗಳೆಂದಲೂ ಕೌಳಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಆ ತಿಳಿದದ್ದನ್ನು ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಯುಕ್ತಿಯಿಂದ ಗುಣಾಕಾರ ಹಾಕಬೇಕು. ಆಮೇಲೆ ಇದು ಹೀಗೆಯೇ ಸರಿಯೆಂದು ಗೊತ್ತುಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ತಿಳಿದರೆ ಈಗ ತನಗಿಂತ ಬೇರೆಯೆನಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತಿಳಿದಂತಾಯಿತು. ಏಕೆಂದರೆ: ತನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆಯೆಂಬುದಿಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ. ತಾನು ಹುಟ್ಟುಗಟ್ಟಿದರೆ ಜಗತ್ತೇ ಹೊರತು ತಾನು ಸುಮ್ಮನಿದ್ದರೆ ಜಗತ್ತೇ ಇಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ತನ್ನನ್ನು ತಿಳಿದರೆ ಸಾಕು.

—(ಬೃ ೪-೫-೬)

(೨) ನಮ್ಮ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರಿಯಗಳಿರುವದಂತು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಗೊತ್ತಷ್ಟೆ. ಯಾವ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಬೇಗುವದಕ್ಕಾಗಿ ಇವು ಹುಟ್ಟಿರುವವೂ ಆ ಹೊರಗಣ ವಿಷಯಗಳು ಇಂದ್ರಿಯಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಯೋಗ್ಯತೆಯುಳ್ಳವುಗಳಾಗಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮಗಳಾಗಿ ಒಳಗಿನವುಗಳೆನಿಸುವವು. ಆ ವಿಷಯಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಅವುಗಳನ್ನು ಯೋಚಿಸುವ ಮನಸ್ಸು, ಎಂದರೆ ಮನಸ್ಸಾಗಿರುವ ಭೂತಸೂಕ್ಷ್ಮಗಳು, ಸೂಕ್ಷ್ಮಕರ ಮತ್ತು ಒಳಗಿನದು. ಯೋಚಿಸುವ ಮನಸ್ಸಿಗಿಂತಲೂ ಗೊತ್ತುಮಾಡುವ ಬುದ್ಧಿಯು, ಎಂದರೆ ಬುದ್ಧಿಯಾಗಿರುವ ಭೂತಸೂಕ್ಷ್ಮಗಳು, ಸೂಕ್ಷ್ಮತಮ ಮತ್ತು ಒಳಗಿನದು. ಆ ಒಂದು ಬುದ್ಧಿಗಿಂತಲೂ ಎಲ್ಲ ಬುದ್ಧಿಗಳ ಆತ್ಮವಾಗಿ ತಿಳಿಯ ಬಂದೂ ತಿಳಿಯಬರದ ಹಾಗಿರುವವಾಗಿಯೂ ಜಗದ್ವಿಜದಿಂದ ಮೊದಲು ಹೊರಬಿದ್ದದ್ದಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಹಿರಣ್ಯಗರ್ಭನೆಂಬ ಮಹತ್ತ್ವವು ಹೆಚ್ಚಿನದು. ಆ ಮಹತ್ತ್ವತ್ವಕ್ಕಿಂತಲೂ ಜಗತ್ತಿನ ಎಲ್ಲ ಹೆಸರುಗಳೂ ಆಕಾರಗಳೂ ಕರಗಿ ಗಡ್ಡೆ ಕಟ್ಟಿ ಬಿಂಬರೂಪವಾಗಿರುವ ಅವ್ಯಕ್ತವೆಂಬ ತತ್ತ್ವವು ಹೆಚ್ಚಿನದು. ಈ ಅವ್ಯಕ್ತವೆಂಬ ತತ್ತ್ವವು ಆಲದ ಬೀಜದ ಚೂರಿನಲ್ಲಿ ಆಲದ ಮರದ ಶಕ್ತಿಯು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಪರಮಾತ್ಮನಲ್ಲಿ ಸಾಸುಮೊಕ್ಕಾಗಿ ಹರಡಿಕೊಂಡಿರುವದು. ಈ ಅವ್ಯಕ್ತಕ್ಕಿಂತಲೂ ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಕಾರಣವಾಗಿ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೆಯೂ ತುಂಬಿಕೊಂಡಿರುವ ಚೈತನ್ಯವು ಹೆಚ್ಚಿನದು. ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನದಿನ್ನೊಂದಿಲ್ಲ. ಅದ್ದರಿಂದ ಸೂಕ್ಷ್ಮತೆಯಲ್ಲಿ, ಹೆಚ್ಚುಗಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಒಳಗಿನದೆಂಬುದರಲ್ಲಿ ಅದೇ ಕೊನೆ.

—(ಕ ೩-೧೦, ೧೧)

(೩) ಯಾವ ಚೈತನ್ಯದ ಬಲದಿಂದ ರೂಪವೂ ರಸವೂ ಗಂಧವೂ ಸೋಂಕೂ ಗಂಧಹುಂಡಿರ ಸುಖಾನುಭವವೂ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಳಿಯುವವೂ ಅದು ಆತ್ಮ. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಆತ್ಮನೆಂದರೆ ದೇಹೇಂದ್ರಿಯಗಳ ಗುಂಪೆಂದೂ ಆ ಗುಂಪಿನಿಂದಲೇ ಈ ಅರಿವುಗಳಾಗುವವೆಂದೂ ಎಲ್ಲರೂ ತಿಳಿದಿರುವರು. ಅದು ತಪ್ಪು. ದೇಹೇಂದ್ರಿಯಗಳ ಗುಂಪೆಂಬುದೂ ರೂಪ, ರಸ, ಗಂಧ-ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಸ್ವರೂಪದ್ದೇ ಆಗಿದೆ. ಅದೂ ತಿಳಿಯಬರುವ ಸ್ವರೂಪದ್ದೇ ಅದ್ದರಿಂದಲೂ ತಿಳಿಯುವವನಾಗಲಾರದು. ರೂಪು ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಸ್ವರೂಪದ್ದೇ ಅದ

ದೇಹೇಂದ್ರಿಯಗಳ ಗುಂಪು ರೂಪು ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯುವದಾದರೆ ಹೊರಗಣ ರೂಪು ಮೊದಲಾದವುಗಳೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮತ್ತು ಒಂದು ಮತ್ತೊಂದರ ರೂಪು ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯುವದಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಹಾಗಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲರೂ ರೂಪು ಮೊದಲಾದವುಗಳಿರುವ ದೇಹ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು, ಯಾವದರಿಂದ ಕಬ್ಬಿಣವು ಸುಡುತ್ತದೋ ಅದು ಬೆಂಕಿಯೆಂಬಂತೆ, ದೇಹೇಂದ್ರಿಯಗಳ ಗುಂಪಿಗಿಂತ ಬೇರೆಯಾದ ಜೈತನ್ಯಸ್ವಭಾವದ ಅತ್ಮನಿಂದ ತಿಳಿಯುವರು.

—(ಕ ೪-೩)

(೪) ಯಾರ ಇಚ್ಛೆಯಂತೆ ಮನಸ್ಸು ಹೊರಬಿದ್ದು ವಿಷಯಗಳ ಮೇಲೆ ಎರಗುತ್ತದೆ? ಮನಸ್ಸು ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾನೆ ಆ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುವದೆಂದರೆ ಯಾವದಾದರೊಂದು ಕಟ್ಟಿದ್ದೆಂದು ತಿಳಿದ ಮೇಲೆ ಅದು ಆ ಯೋಚನೆಯನ್ನು ಹಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳದೆ ಬಿಡಬಹುದಾಗುತ್ತದೆ. ಅನುಭವದಲ್ಲಿ ಹಾಗಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಎಷ್ಟು ಬಿಗಿಹಿಡಿದರೂ ಅದು ಹಾನಿಕರವಾದ ಮತ್ತು ಕ್ರೂರವಾದ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅದರ ಹಿಂದೆ ಯಾರೋ ಇದ್ದು ಅದನ್ನು ಅಟ್ಟುತ್ತಿರಬೇಕೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆಯೆ ಪ್ರಾಣವು ಯಾರ ಆಳಾಗಿ ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ಮುಂದಾಳುತನವನ್ನು ವಹಿಸಿ ಮುಂದೆ ಹೆಜ್ಜೆ ಇಡುತ್ತದೆ? ಪ್ರಾಣವು ಮುಂದೆ ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನಿಟ್ಟುಮೇಲೆಯೇ ಇಂದ್ರಿಯಗಳು ಬಸವನ ಹಿಂದಿನ ಬಾಲದಂತೆ, ತಮ್ಮ ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನೆತ್ತುವವು. ಜನರು ಯಾರ ಸನ್ನೆಯಂತೆ ಮಾತಾಡುತ್ತಾರೆ? ಕಣ್ಣು, ಕಿವಿ-ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಮೇಲೆ ಯಾವ ದೇವನು ಒಡೆಯತನವನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ? ಇದಕ್ಕುತ್ತರವೇನೆಂದರೆ: ದೇಹೇಂದ್ರಿಯಗಳ ಗುಂಪಿನೊಳಗೊಬ್ಬನಿದ್ದಾನೆ. ಅವನು ಕೇಳುವ ಇಂದ್ರಿಯಕ್ಕೆ ಕೇಳುವ ಇಂದ್ರಿಯ; ಮನಸ್ಸಿನ ಮನಸ್ಸು; ವಾಕ್ಕಿನ ವಾಕ್ಯ; ಪ್ರಾಣದ ಪ್ರಾಣ; ಮತ್ತು ಕಣ್ಣಿನ ಕಣ್ಣು. ಇಂಥವನೆಂದು ಹೇಳಿದೆ ಕಣ್ಣಿನ ಕಣ್ಣೆಂದು ಮುಂತಾಗಿ ಹೇಳುವದು ಹೇಗೆ ಒಪ್ಪುವದೆಂದರೆ: ಬೇರೆ ರೀತಿಯಿಂದ ಹೇಳಬಹುದಾದ ಹೆಚ್ಚಿಗೆಗಳೇನೂ ಅವನಲ್ಲಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಹಾಗೆ ಹೇಳುವದೇ ಸರಿ. ಕಣ್ಣು ಮೊಲಾದವುಗಳ ಕೆಲಸವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಅವನಿಗೆ ತನ್ನದೇ ಒಂದು ಬೇರೆ ಕೆಲಸವಿದ್ದರೆ ಅವನು ಕಣ್ಣಿನ ಕಣ್ಣೆಂದು ಹೇಳಿದ

ಉತ್ತರವು ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ತಕ್ಕದ್ದಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವನಿಗೆ ಅಂಥದ್ದೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಕಣ್ಣು, ಕಿವಿ-ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ನಡೆವಳಿಕೆಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತ ಅವುಗಳೊಳಗೆ ಸೇರದಂಥವನೂ ಅನೇಕವಸ್ತುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿ ಆಗಿರುವ ಮನೆ ಮೊದಲಾದವುಗಳು ಮತ್ತೊಬ್ಬರ ಪ್ರಯೋಜನಕ್ಕಾಗಿರುವ ನಿಯಮದಂತೆ ಅನೇಕ ಭೂತಗಳಿಂದ ಆಗಿರುವ ಅವುಗಳಿಂದ ಸೇವೆಗೊಳ್ಳುವವನೂ ಒಬ್ಬನಿರುವನೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಹೇಗೆ ಬೇಕಾಗೊಂದು ಬೇರೆ ಬೇಕಿಲ್ಲವೂ ಹಾಗೆ ಅವನು ಕಣ್ಣಿಗೊಂದು ಬೇರೆ ಕಣ್ಣಿಲ್ಲ. ಅವನು ಕಣ್ಣು ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಗೆ ನೋಡುವದೇ ಮೊದಲಾದ ರಕ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಡುವವನು. ಚೈತನ್ಯ ಸ್ವರೂಪನಾದ ಅವನ ಬೆಂಬಲವಿಲ್ಲದೆ ಮನಸ್ಸು ಯಾವ ಯೋಚನೆಯನ್ನೂ ಹಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳಲಾರದು ಮತ್ತು ಪ್ರಾಣವೂ ಅಲ್ಲಾಡಲಾರದು. ಯಾವದನ್ನು ಮಾತಿನಿಂದ ಹೇಳಲಾಗುವದಿಲ್ಲವೂ ಯಾವದು ಮಾತನ್ನು ಹೊರಗೆಡಹುವದೂ ಯಾವದನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಯೋಚಿಸಲಾಗುವದಿಲ್ಲವೂ ಮತ್ತು ಗೊತ್ತು ಮಾಡುವದಿಲ್ಲವೂ ಯಾವದು ಮನಸ್ಸನ್ನು ಒಳಗುಮಾಡಿಕೊಂಡಿದೆಯೋ ಯಾವದನ್ನು ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ಕಾಣಲಾಗುವದಿಲ್ಲವೂ ಯಾವದಿಂದ ಕಣ್ಣುಗಳು ನೋಡಬಲ್ಲವೂ ಯಾವದನ್ನು ಕಿವಿಯು ತನ್ನಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳಲಾರದೋ ಯಾವದು ಕಿವಿಯನ್ನು ಒಳಗುಮಾಡಿಕೊಂಡಿದೆಯೋ ಯಾವದನ್ನು ಮೂಗು ವಾಸನೆಯಿಂದ ಗುರ್ತಿಸಲಾರದೋ ಯಾವದು ಮೂಗಿನಲ್ಲಿ ಉಸಿರನ್ನು ಆಡಿಸುತ್ತಿರುವದೋ ಅದು ಬ್ರಹ್ಮ. —(ಕೇ ೧-೧,೨,೫..೯.)

(೫) ಯಾವದು ಹೃದಯದಿಂದ ಪ್ರಾಣವಾಯುವನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಏರಿಸುತ್ತಿರುವದೋ ಯಾವದು ಅಪಾನವಾಯುವನ್ನು ಕೆಳಕ್ಕೆ ಇಳಿಸುತ್ತಿರುವದೋ ಅದು ಆತ್ಮ. ಹೃದಯಕಮಲದ ಬಯಲಲ್ಲಿದ್ದು ಬುದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನರೂಪದಿಂದ ಎದ್ದು ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಅದಕ್ಕೆ ಕಣ್ಣು ಮೊದಲಾದ ದೇವತೆಗಳು ರೂಪ ಮೊದಲಾದ ಕಾಣಿಕೆಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿರುವರು.

—(ಕ ೫-೨)

(೬) ರಾಜನು ಬಿಟ್ಟುಹೋದರೆ ಪ್ರಜೆಗಳು ಕೈ ಮುದುರಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಯಾವದು ಬಿಟ್ಟುಹೋದರೆ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಯಾವ ನಡೆವಳಿಕೆಯೂ ಇಲ್ಲವಾಗುವದೋ ಅದು ಆತ್ಮ. ಯಾವದು ಬಿಟ್ಟು ಹೋದೊಡನೆ ಶರೀರವೂ ಇಂದ್ರಿ

ಯಗಳೂ ಎಲ್ಲವೂ ನಿರ್ವಿರೋಧವಾಗಿ ಬಿದ್ದು ಹೋಗುವವೋ ಆ ಆತ್ಮವು ದೇಹೇಂದ್ರಿಯಗಳಿಗಿಂತ ಬೇರೆಯೆಂದು ಸಿದ್ಧವಾಯಿತು. ಪ್ರಾಣ, ಅಪಾನ-ಮೊದಲಾದ ವಾಯುಗಳು ಹಾರಿಹೋದರೆ ಎಲ್ಲವೂ ಹಾಳಾಗುವದೆಂಬುದರ ಹೊರತು ಆತ್ಮನೆಂಬ ಬೇರೊಂದು ವಸ್ತು ಬಿಟ್ಟುಹೋಗುವ ವಿಚಾರವು ಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿಯದಿರಬಹುದು. ದೇಹವುಳ್ಳ ಮನುಷ್ಯನು ಪ್ರಾಣಾಪಾನಗಳಿಂದಾಗಲಿ ಕಣ್ಣು ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಂದಾಗಲಿ ಬದುಕಿರುವದಿಲ್ಲ. ಈ ಪ್ರಾಣ ಮೊದಲಾದವುಗಳೆಲ್ಲ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಭೂತಗಳ ಬೆರಕೆಯಿಂದಾದವುಗಳು. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಮನೆ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಬಾಳು ಮತ್ತೊಬ್ಬರಿಗಾಗಿ ಹೇಗೂ ಹಾಗೆ ಇವುಗಳ ಬಾಳು ಮತ್ತೊಬ್ಬರಿಗಾಗಿ ಇರುವುದು. ಆದಕಾರಣ ಪ್ರಾಣ ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಗಿಂತ ಬೇರೆಯಾದವನಿಂದ ಎಲ್ಲವೂ ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಿಕೊಂಡವುಗಳಾಗಿ ಅವನಿಗಾಗಿ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡಿರುವವು. ಆ ಬೇರೆಯಾದವನೆ ಆತ್ಮ.

—(ಕ ೫-೪, ೫)

(೭) (ಅ) ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಕಂಡವುಗಳನ್ನೂ ಎಚ್ಚರದಲ್ಲಿ ಕಂಡವುಗಳನ್ನೂ ಎರಡನ್ನೂ ಯಾವನು ನೋಡುವನೋ ಅವನು ಆತ್ಮ (ಕ ೪-೪). (ಆ) ಎಚ್ಚರಕನಸುಗಳ ದುಃಖವನ್ನೂ ತನಿಸಿದ್ರೆಯ ದುಃಖವಿಜವನ್ನೂ ಹೇಳುವದಕ್ಕೆ ಹೆಸರಿಲ್ಲದಂತೆ ಮಾಡುವವನಾಗಿಯೂ ಎರಡನೆಯದೆಂಬುದಿಲ್ಲ ಹಗ್ಗದ ಹಾವಿನಂತೆ ತನ್ನೊಳಗೆ ಹುಟ್ಟುಗಟ್ಟಿದ್ದಾದ್ದರಿಂದ ತನ್ನಲ್ಲಿ ಯಾವ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನೂ ಹೊಂದದವನಾಗಿಯೂ ಎಚ್ಚರ, ಕನಸು, ನಿದ್ರೆ-ಈ ಮೂರು ಅವಸ್ಥೆಗಳ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಚೈತನ್ಯವು ನಾಲ್ಕನೆಯವನಾದ ಆತ್ಮ (ಮಾಂ ೧-೧೦). (ಇ) ಎಚ್ಚರದಲ್ಲಿಯೂ ಕನಸಿನಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಣಬಂದ ಸದಾರ್ಥಗಳು ಸುಳ್ಳಾದದ್ದೂ ಅವೆರಡನ್ನೂ ಕಂಡವನೊಬ್ಬನುಂಟೆಂಬ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗೂ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲವಷ್ಟೆ; ಅವನೆ ಆತ್ಮ (ಮಾಂ ೨-೧೧).

(೮) (ಅ) ನೀರು ಮೊದಲಾದ ಐದು ಭೂತಗಳು ಹುಟ್ಟುವದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಬ್ರಹ್ಮದ ಸಂಕಲ್ಪಮಾತ್ರದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿ ದೇವತೆಗಳೇ ಮೊದಲಾದವರ ಶರೀರವನ್ನೆಲ್ಲ ರಚಿಸಿ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಹೃದಯದಲ್ಲಿರುವ ಬಯಲಿನೊಳಗೆ ಹೊಕ್ಕು ಸದ್ದಿ ಮೊದಲಾದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತ ದೇಹೇಂದ್ರಿ

ಯಗಳೊಡನೆ ಇರುವ ಹಿರಣ್ಯಗರ್ಭನಿಗೆ ಯಾವನು ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿರುವನೋ ಅವನು ಅತ್ಮ. (ಕ ೪-೬). (ಆ) ಯಾವನಿಗೆ ಎಲ್ಲ ಧರ್ಮಗಳಿಗೂ ಉರುಗೋಲಾಗಿರುವ ಬ್ರಹ್ಮ, ಕ್ಷತ್ರ-ಎಂಬ ಜಾತಿಗಳೆರಡೂ ಒಂದೊಂದು ತುತ್ತಾಗಿವೆಯೋ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ನುಂಗಿ ನೀರುಕುಡಿಯುವ ಮೃತ್ಯುವೆಂಬುದು ಒಂದು ತುತ್ತಿಗೂ ಸಾಲದೆ ನಾಲಿಗೆಗೆ ತೊಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಮಾತ್ರದ ನಂಚಿಕೆಯಾಗಿ ದೆಯೋ ಅವನು ಅತ್ಮ (ಕ ೨-೨೫). (ಇ) ಯಾವದರಿಂದ ಈ ಜಗತ್ತೆಲ್ಲ ಹುಟ್ಟುವದೋ ಯಾವದರಿಂದ ಈ ಹುಟ್ಟಿದವುಗಳೆಲ್ಲ ಬದುಕಿರುವವೋ ಯಾವದರೊಳಗೆ ಸೇರಿ ಅವೆಲ್ಲ ತಮ್ಮ ಇರುವಿಕೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವವೋ ಅದು ಅತ್ಮ (ತೈ ೨-೧). (ಈ) ಹಗ್ಗವು ಹಾವನ್ನು ಒಳಸೆಳೆದುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮತ್ತು ಹೊರಗಡೆಹುವಂತೆ ಯಾವದು ಪ್ರಲಯದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜಗತ್ತನ್ನು ಒಳಸೆಳೆದುಕೊಳ್ಳುವದೋ ಮತ್ತು ಸೃಷ್ಟಿಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಹೊರಗಡೆಹುವದೋ ಅದು ಅತ್ಮ. (ಭ ೧೩-೧೬).

(ಫ) (ಅ) ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಇರುವೆಲ್ಲ ಯಾವದರಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದು ಯಾವದರ ಕಟ್ಟಿಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಹೊತ್ತು ನಡೆಸುತ್ತಿರುವದೋ ಆ ಬ್ರಹ್ಮವೆಂಬುದು ವಜ್ರವೆಂಬ ಆಯುಧವನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡಿರುವದ ರಂತೆ ಹೆದರಿಸುವದಾಗಿ ಅಂಥ ಒಡೆಯನೆಂದರಿಗೆ ಆಳುಗಳು ಕಟ್ಟಿಗೊಳಪಟ್ಟು ನಡೆಯುವಂತೆ ಚಂದ್ರ, ಸೂರ್ಯ, ಗ್ರಹ, ನಕ್ಷತ್ರ-ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಎಡೆಬಿಡದೆ ಒಂದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ದುಡಿಯುತ್ತಿರುವಂತೆ ಮಾಡಿರುವದು (ಕ ೬-೨) (ಆ) ಆ ಅತ್ಮನ ಹೆದರಿಕೆಯಿಂದ ಬೆಂಕಿಯು ಸುಡುತ್ತದೆ ; ಸೂರ್ಯನು ಬಿಸಿಗೊಳಿಸುತ್ತಾನೆ ; ಇಂದ್ರನೂ ವಾಯುವೂ ಮೃತ್ಯುವೂ ಓಡುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ (ಕ ೬-೨). (ಇ) ಭೂಮಿಯೂ ಆಕಾಶವೂ ಯಾರ ಆಪ್ಪಣೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ನಿಂತಿವೆಯೋ ಸೂರ್ಯನೂ ಚಂದ್ರನೂ ಯಾರ ಮಾತಿನ ಮೇಲೆ ಕೊಳ್ಳಿಯಂತೆ ಯಾವಾಗಲೂ ತಿರುಗುತ್ತಿರುವರೋ ಯಾರ ಹೆದರಿಕೆಯಿಂದ ನದಿಗಳೂ ಸಮುದ್ರಗಳೂ ತಮ್ಮ ಮೇರೆಯನ್ನು ಮೀರದೆ ಇರುವವೋ ಮರಗಡಗಳೂ ಪ್ರಾಣಿಗಳೂ ಯಾರ ಹೇಳಿಕೆಯಂತೆ ತಮ್ಮ ಕಟ್ಟಿನೊಳಗಿರುವವೋ ಋತುಗಳೂ ಆಯನಗಳೂ ವರ್ಷಗಳೂ

ಯಾರ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ದಾಟಲಾರವೋ ಮಾಡುವವರೂ ಅವರ ಫಲಗಳೂ ಯಾರ ಸನ್ನೆಯಂತೆ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಕಾಲವನ್ನು ಮೀರದಿರುವವೋ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಬಲ್ಲದ್ದಾಗಿ ಆ ಮಹಿಮೆಯುಳ್ಳದ್ದು ಬ್ರಹ್ಮವು —(ಮುಂ ೨-೨-೭).

(೧೦) ಯಾವದು ಭೂಮಿಯನ್ನೂ ಆಕಾಶವನ್ನೂ ಮನಸ್ಸನ್ನೂ ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನೂ ಎಲ್ಲ ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನೂ ಪೋಷಿಸಿಕೊಂಡಿದೆಯೋ ಅದು ಬ್ರಹ್ಮ. —(ಮುಂ ೨-೨-೮)

೧೧ ದೇಹದಲ್ಲಿರುವ ನಾಡಿಗಳೆಲ್ಲ ಬಂಡಿಯ ಗುಂಬದಲ್ಲಿ ಹಾರೇ ಕಲುಗಳು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಯಾವ ಹೃದಯವನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡಿವೆಯೋ ಆ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಬುದ್ಧಿಗಾಗುವ ತಿಳಿವುಗಳೆಲ್ಲ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ನಡುವೆ ಇರುತ್ತ ಯಾವನು ಸಿಟ್ಟು, ಹರ್ಷ-ಮೊದಲಾದ ವೃತ್ತಿಗಳನ್ನು ಪಡೆದವನೆನಿಸುವನೋ ಅವನು ಆತ್ಮ. —(ಮುಂ ೨-೨-೯)

(೧೨) ಯಾವ ವ್ಯವಹಾರವಾದರೂ ದೇಹೇಂದ್ರಿಯಗಳ ಹೊರಗಿರುವ ಬೇರೆ ಬೆಳಕಿನಿಂದ ಸಾಗುವದೋ? ದೇಹೇಂದ್ರಿಯಗಳೊಳಗಿರುವ ಬೆಳಕಿನಿಂದ ಸಾಗುವದೋ? ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಯಬೇಕೆಂದು ಒಮ್ಮೆ ಜನಕನು ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯರನ್ನು ಕೇಳಿದನು. ಆದಿನ ಏನೂ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಹೇಳುವದಿಲ್ಲವೆಂದು ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯರು ಒಮ್ಮೆಗೇ ಕೊನೆಗೆ ನಿಲ್ಲುವ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳದೆ ಕಡಿದಷ್ಟು ತುರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಸೂರ್ಯನೆಂದು ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟರು. ದೇಹೇಂದ್ರಿಯಗಳ ಗುಂಪಿಗಿಂತ ಬೇರೆಯಾಗಿ ಕಣ್ಣಿಗೆ ನೋಡುವ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತ ಹೊರಗಿರುವ ಸೂರ್ಯನಿಂದಲೇ ಅಲ್ಲವೆ ಜನರು ಇರುವದು, ಓಡಾಡುವದು, ಕೆಲಸಮಾಡುವದು, ಹಿಂದಿರುಗುವದು? ಅದರೆ ಸೂರ್ಯನು ಮುಳುಗಿದ ಮೇಲೆ ಯಾವದು ಬೆಳಕೆಂದು ಇನ್ನೊಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಹೊರಟಿತು. ಅದಕ್ಕೆ ಚಂದ್ರನೆಂದು ಉತ್ತರ ಬಂತು. ಸೂರ್ಯನೂ ಮುಳುಗಿ ಚಂದ್ರನೂ ಮುಳುಗಿದ ಮೇಲೆ ಯಾವದರ ಬೆಳಕೆಂದು ಮತ್ತೊಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಹೊರಟಿತು. ಅದಕ್ಕೆ ಅಗ್ನಿಯೆಂದುತ್ತರ ಬಂತು. ಸೂರ್ಯನೂ ಮುಳುಗಿ ಚಂದ್ರನೂ ಮುಳುಗಿ ಅಗ್ನಿಯೂ ಅರಿಹೋದ ಮೇಲೆ ಯಾವದರ ಬೆಳಕೆಂದು ಮಗದೊಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಹೊರಟಿತು. ಅದಕ್ಕೆ ವಾಕ್ಯೆಂದು ಉತ್ತರ ಬಂತು.

ಯಾವ ಬೆಳಕೂ ಇಲ್ಲದಾಗ ಕಿವಿಗೇನಾದರೂ ಸದ್ದು ಕೇಳಿದರೆ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ
 ವಿವೇಕ ಉಂಟಾಗಿ ಆ ಸದ್ದಿನ ದಾರಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಮುಂದುವರಿಯ
 ಬಹುದು. 'ವಾಕ್ಯನ್ನು ಬೆಳಕೆಂದು ಹೇಳಬಹುದೇ?' ಎಂದರೆ ಹೇಳ
 ಬಹುದು. ಒಳ್ಳೆ ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ಕರೀ ಮೋಡಗಳು ಕವಿದುಕೊಂಡು
 ತನ್ನ ಕೈಕೂಡ ತನಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕಾಣದಿರುವಾಗ ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಏನಾದರೂ
 ಒಂದು ಸದ್ದಾದರೆ, ನಾಯಿ ಬಗುಳಿದರೆ ಅಥವಾ ಕತ್ತಿ ಕಿರಚಿದರೆ, ಅದರಿಂದ
 ಆಕಡೆ ಊರಿರುವದೆಂದರಿತು ಮನುಷ್ಯನು ಆ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ.
 ಅದರಿಂದ ವಾಕ್ಯ ಬೆಳಕಿನ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿದಂತಾಯಿತು. ಈ
 ವಾಕ್ಯಿನಂತೆ ಗಂಧ ಮೊದಲಾದವುಗಳು ಕೂಡ ಬೆಳಕಿನ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡು
 ವವು. ಮೂಗಿಗೇನಾದರೂ ವಾಸನೆ ತಗಲಿದರೆ ಮುಂದುವರಿಯುವದೋ
 ಹಿಂದುವರಿಯುವದೋ-ಏನಾದರೂ ಆಗುವದುಂಟು. ಜನಕನು ಇಲ್ಲಿಗೂ
 ಸುಮ್ಮನಾಗಲಿಲ್ಲ. ಸದ್ದು ಕೂಡ ಇಲ್ಲದಾಗ ಯಾವ ಬೆಳಕೆಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ
 ಮುಂದೆ ಸಾಗಿತು. ಏಕೆಂದರೆ: ಎಲ್ಲ ವ್ಯವಹಾರಕ್ಕೂ ದೇಹೇಂದ್ರಿಯಗಳಿ
 ಗಿಂತ ಬೇರೆಯಾದ ದೊರಗಣ ಬೆಳಕೇ ಮೂಲವಾದರೆ ಎಚ್ಚರದಂತೆ ಕನಸಿ
 ನಲ್ಲಿಯೂ ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಬೇರೆ ದೊರಗಣ ಬೆಳಕೇ ಇರುವದೆನ್ನಬೇಕಾ
 ಗುವದು. ಏಕೆಂದರೆ: ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಊರಿದೊರೆಗೆ ಹೋಗುವದೂ ನಂಟರಿ
 ಸ್ವರನ್ನು ಕಾಣುವದೂ ಮೊದಲಾದ ವ್ಯವಹಾರಗಳೆಲ್ಲ ಉಂಟೇ ಉಂಟು
 ಮತ್ತು ನಿದ್ರೆಯಿಂದೆದ್ದವನು ಸುಖವಾಗಿ ನಿದ್ರೆಮಾಡಿದನೆಂದೂ ಆಗ
 ಏನೇನೂ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲವೆಂದೂ ಹೇಳುವದುಂಟು. ಅದರಿಂದ ಸದ್ದು ಕೂಡ
 ಇಲ್ಲದಾಗ ಯಾವ ಬೆಳಕೆಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳತಕ್ಕದ್ದಾಗಿರುವದು. ಅದಕ್ಕೆ
 ಅತ್ಯನೇಬ ಬೆಳಕೆಂದು ಉತ್ತರ. ಅತ್ಯನೇಬುದು ದೇಹೇಂದ್ರಿಯಗಳಿಗಿಂತ
 ಬೇರೆಯಾಗಿ ಅವಕ್ಕೆ ಬೆಳಕನ್ನು ಕೊಡುವ ವಸ್ತು. ಸೂರ್ಯನಿರುವನೆಂದು
 ಕಾಣಬೇಕಾದರೂ ಅತ್ಯನಿರಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಸೂರ್ಯನನ್ನು ಅತ್ಯನು ಬೆಳಗಿ
 ದಂತೆ ಅತ್ಯನನ್ನು ಬೆಳಗುವದಿನ್ನೊಂದಿಲ್ಲ. ದೇಹೇಂದ್ರಿಯಗಳಿಗಿಂತ ಬೇರೆ
 ಯಾದ ಸೂರ್ಯ ಮೊದಲಾದ ಬೆಳಕುಗಳು ಕಣ್ಣು ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಗೆ ಕಾಣ
 ಬರುವದುಂಟು. ಅತ್ಯನೇಬ ಬೆಳಕು ಹಾಗೆ ಕಾಣಬರುವದಿಲ್ಲ. ಅತ್ಯನೇಬ

ಬೆಳಕು ತಾನು ಕಾಣಬರದಿದ್ದರೂ ಬೆಳಕಿನ ಕೆಲಸವು ನಡೆಯುವದು ಪುತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿದೆ. ಈ ಆತ್ಮನು ವೇಹೇಂದ್ರಿಯಗಳಿಗಿಂತ ಬೇರೆಯಾಗಿ ವೇಹೇಂದ್ರಿಯಗಳಿಗಿಂತ ಒಳಗೆ ಇರುವನು. ಅವನು ಆದಿತ್ಯ ಮೊದಲಾದ ಬೆಳಕುಗಳಂತೆ ಐದು ಭೂತಗಳ ಬೆರಕೆಯವನಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಅವನು ಸೂರ್ಯ ಮೊದಲಾದವರಂತೆ ಕಣ್ಣು ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಗೆ ಕಾಣುವದಿಲ್ಲ.

—(ಬೃ ೪-೨-೨..೬)

(೧೨) ಜಗತ್ತಿನ ಹುಟ್ಟು ಪೋಗುಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾದದ್ದು ಆತ್ಮ ಅಥವಾ ಬ್ರಹ್ಮವೆಂಬ ಸೂತ್ರವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡರೆ ಅನ್ನಮಯವಾದ ಶರೀರವೂ ಆತ್ಮವಾಗುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ: ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿರುವ ಚರವಾದ ಮತ್ತು ಜಡವಾದ ವಸ್ತುಗಳೆಲ್ಲ ರಸ ಮೊದಲಾದ ರೂಪಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಅನ್ನದಿಂದಲೇ ಹುಟ್ಟುತ್ತವೆ; ಅನ್ನದಿಂದಲೇ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡಿರುತ್ತವೆ; ಕೊನೆಗೆ ಅನ್ನವೇ ಆಗಿ ಹೋಗುತ್ತವೆ. ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೂ ಅನ್ನವೇ ಹೆಚ್ಚಿನದು. ಅನ್ನವೆಂಬ ಮಾತಿಗೆ ಇತರರಿಗೆ ತಿಂಡಿಯಾಗಿರುವದೆಂದೂ ತಾನು ಇತರರನ್ನು ಒಳಕೊಳ್ಳುವದೆಂದೂ ಅರ್ಥ. ಹೀಗೆ ಇದು ಮೊದಲು ಆತ್ಮವಾಗಿ ಕಂಡರೂ ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು ಕೊನೆಯವರೆಗೂ ನಿಲ್ಲುವದಿಲ್ಲ. ಇದರೊಳಗಣ ಆತ್ಮವಾಗಿ ಇನ್ನೊಂದಿದೆ. ಅದು ಪ್ರಾಣಮಯ. ಆ ಪ್ರಾಣಮಯವು ಈ ಅನ್ನಮಯವಾದ ದೇಹದೊಳಗೆಲ್ಲ ತುಂಬಿಕೊಂಡಿದೆ. ಶರೀರದಲ್ಲಿರುವ ಅಗ್ನಿ ಮೊದಲಾದ ದೇವತೆಗಳು ಇದರ ಬಲದಿಂದ ತಮ್ಮ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಮನುಷ್ಯರೂ ಪಶುಗಳೂ ಎಲ್ಲರೂ ಪ್ರಾಣವಾಡುತ್ತಿರುವದರಿಂದಲೇ ಕೆಲಸಮಾಡುವವರಾಗುತ್ತಾರೆ ಪ್ರಾಣವೇ ಮನುಷ್ಯನ ಬದುಕುವಿಕೆಯ ಕಾರಣ. ಪ್ರಾಣವು ಹೋದರೆ ಸಾವು ಕಟ್ಟಿಟ್ಟ ಗಂಟು. ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೂ ಕೊನೆಯವರೆಗೂ ನಿಲ್ಲುವದಿಲ್ಲ. ಇದರೊಳಗಣ ಆತ್ಮವಾಗಿ ಇನ್ನೊಂದಿದೆ. ಅದು ಮನೋಮಯ. ಅದರಲ್ಲಿ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಯೋಚನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಮನಸ್ಸೇ ಮುಖ್ಯ. ಅದೂ ಕೊನೆಯದಲ್ಲ. ಅದರೊಳಗಣ ಆತ್ಮವಾಗಿ ಇನ್ನೊಂದಿದೆ. ಅದು ವಿಜ್ಞಾನಮಯ. ಅದರಲ್ಲಿ ಗೊತ್ತುಮಾಡುವ ಸ್ವಭಾವವುಳ್ಳ ಬುದ್ಧಿಯೇ ಮುಖ್ಯ. ಇದನ್ನು

ಹೀಗೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಗೊತ್ತುಮಾಡಿಕೊಂಡ ಮೇಲಷ್ಟೆ ಮಾಡುವವನು ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಯಜ್ಞ ಮಾಡಲಾದವುಗಳನ್ನು ಮಾಡುವನು. ಇದೂ ಕೊನೆಯದಲ್ಲ. ಇದರೊಳಗೂ ಅತ್ಯವಾಗಿ ಇನ್ನೊಂದಿದೆ. ಅದು ಆನಂದಮಯ. ಅದರಲ್ಲಿ ತನ್ನ ತಿಳಿವಿಗೂ ಕರ್ಮಕ್ಕೂ ಫಲವಾದ ಆನಂದವು ಮುಖ್ಯ. ಅದು ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆಯಾಗುವದುಂಟು. ಆದ್ದರಿಂದ ಇದೂ ಕೊನೆಯದಲ್ಲ. ಇವೆಲ್ಲಕ್ಕೂ ಆಧಾರವಾಗಿರುವ ಎರಡನೆಯದರ ಸೊಂಕಿಲ್ಲದ ಬ್ರಹ್ಮವು ನಿಜವಾದ ಆತ್ಮ.

—(ತೈ ೨-೧-೫)

ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪದ ವರ್ಣನೆ

ಆತ್ಮವು ಇಂದ್ರಿಯಗಳಿಗಾಗಲಿ ಮನಸ್ಸಿಗಾಗಲಿ ಗೋಚರವಾಗತಕ್ಕ ವಿಶೇಷಗಳಿಲ್ಲದಾದ್ದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಹೀಗೆಂದು ಬಿಚ್ಚಿಟ್ಟು ಹೇಳುವದು ಆಗುವದಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ಹೇಳುವ ಜಾತಿಯ ರೀತಿಯೇ ಬೇರೆ. ಒಂದು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಉಳಿದೆಲ್ಲವುಗಳಿಂದಲೂ ಇದನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿರುವದರಿಂದ ಉಳಿದವುಗಳ ಯಾವ ಧರ್ಮವೂ ಇದರಲ್ಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುವದೇ ಇದನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಸಮಾಪದ ದಾರಿ. ಶಾಸ್ತ್ರವು ಈ ದಾರಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಬೇರೆಬೇರೆಯಾಗಿ ಹೇಳಿರುವದು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಲಾಗುವವು.

(೧) ಅದು ಇರುವದೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದೂ ಇಲ್ಲ; ಇಲ್ಲವೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದೂ ಇಲ್ಲ. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಇರುವದೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳದ ವಸ್ತುವೇ ಇಲ್ಲವೆಂಬುದು ನಿಜ; ಇರುವದೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳದ್ದನ್ನು ಇಲ್ಲವೆಂದೇ ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಆದರೆ ಆತ್ಮನನ್ನು ಇಲ್ಲವೆನ್ನೋಣವೆಂದರೆ ಅದು ಇಲ್ಲವೆಂಬ ಬುದ್ಧಿಗೂ ಒಳಗಾಗತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ. ಯಾವದಾದರೂ ಇರುವದೆಂಬ ಬುದ್ಧಿಗೆ ಗೋಚರವಾಗಬೇಕು; ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಇಲ್ಲವೆಂಬ ಬುದ್ಧಿಗೆ ಗೋಚರವಾಗಬೇಕು. ಆತ್ಮವು ಇಂದ್ರಿಯಗಳಿಗೆ ನಿಲುಕದಾದ್ದರಿಂದ ಅವೆರಡಕ್ಕೂ ಹೊರತಾಗಿರುವದು. ಇಂದ್ರಿಯಗಳಿಗೆ ಕಾಣಬರತಕ್ಕದ್ದನ್ನು ಇರುವದೆಂದೂ ಇಲ್ಲವೆಂದೂ ಹೇಳಬಹುದು. ಬ್ರಹ್ಮವು ಅಂಥದಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಹಾಗೆ ಹೇಳುವದಕ್ಕೆ ಬರುವದಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಮಾತು ಕಿವಿಗೆ ಬಿದ್ದಾಗ ಆಕಳು, ಕುದುರೆ-ಎಂದಂತೆ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಜಾತಿ ತೋರಿದರೂ ಅದಿಗೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ, ಓದುತ್ತಾನೆ—ಎಂದಂತೆ ಕೆಲಸ ತೋರಿದರೂ ಕಪ್ಪಿಗೆ, ಬಿಳ್ಳಿಗೆ—ಎಂದಂತೆ ಗುಣವು ತೋರಿದರೂ ಹಣ

ಗಾರ, ಹೊಲಗಾರ - ಎಂದಂತೆ ಸಂಬಂಧವೇನಾದರೂ ತೋರಿದರೂ ಅದರ ಅರ್ಥವು ಬುದ್ಧಿಗೆ ಹತ್ತಿತ್ತು. ಆತ್ಮವು ಅಂಥ ವಿಶೇಷವೇನೂ ಇಲ್ಲದ್ದಾದ್ದರಿಂದ ಅದು ಇರುವದೆನಿಸುವದೂ ಇಲ್ಲ. ಅದು ಎರಡನೆಯದಿಲ್ಲದ್ದೂ ಯಾವದಕ್ಕೂ ಒಳಗಾಗದ್ದೂ ಆತ್ಮವಾದದ್ದೂ ಅದ್ದರಿಂದ ಅವನ್ನು ಯಾವ ಮಾತಿ ನಿಂದ ತಿಳಿಸುವದಕ್ಕೂ ಆಗುವದಿಲ್ಲ. —(ಭ ೧೩-೧೨)

(೨) (ಅ) ಅದು ಹುಟ್ಟುವಿಕೆ ಇಲ್ಲದ್ದು. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ವಸ್ತುಗಳಿಗೂ ಹುಟ್ಟುವಿಕೆಯೆಂಬ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಬದಲಾವಣೆಯುಂಟು. ಇದಕ್ಕೆ ಅದಿಲ್ಲ. —(ಗೀ ೨-೨೦). (ಆ) ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಅಲೆ ಹುಟ್ಟುವದಕ್ಕೆ ಗಾಳಿ ಹೇಗೆ ಬೇರೆ ಕಾರಣವಾಗಿರುವದೋ ಹಾಗೆ ಆತ್ಮನನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುವದಕ್ಕೆ ಇನ್ನೊಂದು ಕಾರಣವೆಂಬುದಿಲ್ಲ. ಅದ್ದರಿಂದ ಅದು ಹುಟ್ಟಿಲ್ಲದ್ದು. ಲೋಕದಲ್ಲಿರುವ ವಸ್ತುಗಳ ಎಲ್ಲ ಬದಲಾವಣೆಗಳಿಗೂ ಹುಟ್ಟುವಿಕೆಯೇ ಮೊದಲನೆಯದು. ಆತ್ಮಕ್ಕೆ ಅದಿಲ್ಲವೆಂದದ್ದರಿಂದ ಯಾವ ಬದಲಾವಣೆಯೂ ಇಲ್ಲವೆಂದಾಯಿತು. —(ಮುಂ ೨-೧-೨). (ಇ) ಆತ್ಮನು ಬೇರೆ ಕಾರಣದಿಂದ ತಾನು ಹುಟ್ಟಿದವನೂ ಆಲ್ಲ; ಈ ಆತ್ಮನಿಂದ ಬೇರೆ ಏನೊಂದೂ ಹುಟ್ಟಿಲ್ಲಾ ಇಲ್ಲ. ಹುಟ್ಟುವಿಕೆಯೆಂಬುದರ ಸೋಂಕೇ ಅದರಲ್ಲಿಲ್ಲ. —(ಕ-೨-೧೮).

(೩) (ಅ) ಅದು ಸಾವಿಲ್ಲದ್ದು. ಸಾವೆಂಬುದು ಕೊನೆಯ ಬದಲಾವಣೆ. ಆತ್ಮಕ್ಕೆ ಅದಿಲ್ಲ. —(ಭ ೨-೨೦). (ಆ) ಚತುರ್ಮುಖಬ್ರಹ್ಮನನ್ನು ಮೊದಲುಗೊಂಡು ಎಲ್ಲವೂ ನಾಶವಾದರೂ ಆತ್ಮಕ್ಕೆ ನಾಶವಿಲ್ಲ (ಭ ೮-೨೦). (ಇ) ಆತ್ಮವು ಇನ್ನೊಂದು ಕಾರಣದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ್ದಲ್ಲವಾಗಿರುವದರಿಂದಲೂ ಅದಕ್ಕೆ ಸಾವಿಲ್ಲ. ಇದರ ಬುಡವಿನ್ನೊಂದಿದ್ದರೆ ಅದರಿಂದ ಚಿಗುರಿದ ಇದು ತನಗೆ ತಾನೆ ಹೋದೀತು. ಇನ್ನೊಂದೇನೆಂದರೆ: ಆತ್ಮವು ಇನ್ನೊಂದರಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ್ದಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದಲೇ ಅವಯವವಿಲ್ಲದ್ದಾಗಿರುವದು. ಅಂಥದ್ದು ಹೇಗೆ ನಾಶವಾದೀತು! ಅದರಂತೆ ಇದು ಗುಣಗಳನ್ನು ಮೊರಿದ್ದಾದ್ದರಿಂದಲೂ ಇದಕ್ಕೆ ನಾಶವಿಲ್ಲ. ಗುಣವುಳ್ಳದ್ದಾಗಿದ್ದರೆ ಗುಣವು ಕಂದಿದ ಹಾಗೆಲ್ಲ ಕಂದೀತು. ಆತ್ಮಕ್ಕೆ ಆ ಭಯವಿಲ್ಲ. —(ಭ ೧೩-೩೧).

(೪) ಅದು ಯಾವಾಗಲೂ ಒಂದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿರತಕ್ಕದ್ದು. ಅವಯವ ಉಳ್ಳದ್ದಾದರೂ ಸೂರಗೀತು. ಆತ್ಮವು ಅವಯವಗಳಲ್ಲದ್ದೂ ಗುಣಗಳಿಗೆ ಮೂರಿದ್ದೂ ಆದ್ದರಿಂದ ಇದರಲ್ಲಿ ಸೂರಗುವಿಕೆ ಇಲ್ಲ. —(ಭ ೨-೨೦)

(೫) (ಅ) ಆತ್ಮವು ಹಿಂದೆಯೂ ಹೊಸಬನೆ. ಅವಯವಗಳು ಬೆಳೆಯುವಂಥ ವಸ್ತುವಾದರೆ ಅದು ಬೆಳೆದು ಈಗ ಹೊಸದೆನಿಸಿಕೊಂಡೀತು. ಆತ್ಮನು ಅವಯವಗಳಲ್ಲದವನಾಗಿ ಬೆಳೆಯುವಿಕೆ ಇಲ್ಲದವನಾದ್ದರಿಂದ ಹಿಂದೆಯೂ ಹೊಸಬನೆ; ಈಗಲೂ ಹೊಸಬನೆ. —(ಭ ೨-೨೦). (ಆ) ಬೀಜದಿಂದ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿ ಬೆಳೆಯುವ ಮೊಳಕೆಯಂತೆ ಆತ್ಮನು ಅವಯವಗಳಿಂದ ಬೆಳೆಯುವವನಲ್ಲ (ಕ ೨ ೧೮).

(೬) ಆತ್ಮವು ಇರುವದೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದೂ ಅಲ್ಲವೆಂಬ ಮಾತಿನಿಂದ ಇಲ್ಲದ್ದೆಂದು ಊಹಿಸುವ ಸಾಧನವನ್ನು ಮಾಡಬಾರದು. ಅದಕ್ಕೆ ತನ್ನ ದಾಗಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದ ಕೈ, ಕಾಲು-ಮೊದಲಾದ ಅವಯವಗಳೇನೂ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಅವಯವಗಳೂ ಅದರದೇ ಆಗಿರುವವು. ಬ್ರಹ್ಮವು ಎಲ್ಲ ಶರೀರಗಳ ಆತ್ಮವಾದ್ದರಿಂದ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಅದರ ಕೈಗಳೆ; ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಅದರ ಕಾಲುಗಳೆ; ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಅದರ ಕಣ್ಣುಗಳೆ; ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಅದರ ತಲೆಗಳೆ; ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಅದರ ಮುಖಗಳೆ; ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಅದರ ಕಿವಿಗಳೆ. ಶರೀರಗಳೆಲ್ಲ ಸುಳ್ಳಾದರೂ ಶರೀರಗಳ ಮೂಲಕ ಬ್ರಹ್ಮವನ್ನು ನಿಲುಕಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಮೆಟ್ಟಿಲಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಅದರ ಕೈಗಳೆಂದು ಮುಂತಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾಗಿರುವದು. —(ಭ ೧೩-೩)

(೭) (ಅ) ಅದು ಯಾವ ಇಂದ್ರಿಯಗಳೂ ಇಲ್ಲದ್ದಾದ್ದರಿಂದ ಯಾವದರ ಸೋಂಕೂ ಅದಕ್ಕೆಲ್ಲ (ಭ ೧೩-೧೪). (ಆ) ಆಕಾಶವು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಹರಡಿಕೊಂಡಿದ್ದರೂ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದದ್ದಾದ್ದರಿಂದ ಹೇಗೆ ಯಾವದರ ಸೋಂಕನ್ನೂ ಹತ್ತಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದಿಲ್ಲವೋ ಹಾಗೆ ಆತ್ಮವು ಎಲ್ಲ ಶರೀರಗಳಿಗೂ ತುಂಬಿಕೊಂಡಿದ್ದರೂ ಯಾವದರ ಸೋಂಕನ್ನೂ ಹತ್ತಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದಿಲ್ಲ. (ಭ ೧೩-೩೪). (ಇ) ಸೂರ್ಯನು ಎಲ್ಲ ಜಗತ್ತನ್ನೂ ಬೆಳಗಿದರೂ ಹೇಗೆ ಯಾವದರ ಸೋಂಕನ್ನೂ ಹತ್ತಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದಿಲ್ಲವೋ ಹಾಗೆ ಆತ್ಮವು

ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಬೆಳಗಿದರೂ ಯಾವದರ ಸೋಂಕನ್ನೂ ಹತ್ತಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದಿಲ್ಲ (ಭ ೧೩-೩೩). (ಈ) ತನ್ನಲ್ಲಿ ವಾಯು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಹರಿದಾಡುತ್ತಿದ್ದರೂ ಆಕಾರವು ಅದರ ಸೋಂಕನ್ನು ಅಂಟಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಿರುವಂತೆ ತನ್ನಲ್ಲಿ ಜಗತ್ತು ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದರೂ ಅತ್ಮವು ಅದರ ಸೋಂಕನ್ನೆಷ್ಟು ಮಾತ್ರವೂ ಹತ್ತಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದಿಲ್ಲ (ಭ ೯-೬).

(೮) ಅದು ದೂರದಲ್ಲಿರುವದಾಗಿಯೂ ಇರುವದು; ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿರುವದಾಗಿಯೂ ಇರುವದು. ಅದನ್ನು ಬುದ್ಧಿಗೊಳಪಡಿಸಿ ಕಾಣಬೇಕೆಂದರೆ ಸಹಸ್ರಕೋಟಿ ವರ್ಷಗಳು ಹೇಣಗಿದರೂ ದಕ್ಕತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಅದು ದೂರದಲ್ಲಿರುವದು; ತಿಳುವನಿಗೆ ಅದು ಅತ್ಮವೇ ಆದ್ದರಿಂದ ಹತ್ತಿರದ್ದಾಗಿರುವದು. —(ಭ ೩-೧೫)

(೯) (ಅ) ಅವನು ಬೇರೆಬೇರೆ ದೇಹಗಳಲ್ಲಿ ಬೇರೆಬೇರೆ ಯೆಂಬಂತೆ ಕಂಡರೂ ಬೇರೆಬೇರೆ ಗಡಿಗೆಗಳಲ್ಲಿ ಬೇರೆಬೇರೆಯಾಗಿ ಕಾಣುವ ಆಕಾರವು ಹೇಗೆ ಒಂದೊಂದು ಹಾಗೆ ಅತ್ಮವು ಒಂದಾಗಿರುವದು (ಭ ೧೩-೧೬). (ಆ) ಅಗ್ನಿಯು ಬೇರೆಬೇರೆ ಆಕಾರದ ಕಟ್ಟಿಗೆಗೆ ಹತ್ತಿ ಉರಿಯುವಾಗ ಹೇಗೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಆಕಾರದ್ದಾಗಿ ಕಾಣುವದೊ ಹಾಗೆ ಅತ್ಮವು ಬೇರೆಬೇರೆ ದೇಹಗಳ ಒಳಹೊಕ್ಕು ಬೇರೆಬೇರೆಯಾಗಿ ಕಾಣುವದು. ಅದು ನಿಜವಾಗಿರುವದು ಒಂದ. —(ಕ ೫-೯). (ಇ) ಒಂದೇ ವಾಯು ಪ್ರಾಣರೂಪದಿಂದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ದೇಹಗಳೊಳಗಾಡುತ್ತ ಬೇರೆಬೇರೆಯಾಗಿರುವಂತೆ ಅತ್ಮವು ಬೇರೆಬೇರೆ ದೇಹಗಳೊಳಹೊಕ್ಕು ಬೇರೆಬೇರೆಯಾಗಿ ಕಾಣುವದು. ಅದು ನಿಜವಾಗಿರುವದು ಒಂದೆ. —(ಕ ೫-೧೦). (ಈ) ಎಲ್ಲ ಶರೀರಗಳ ಅತ್ಮವೂ ಒಂದೇ ಆದರೆ ಎಲ್ಲ ಶರೀರಗಳಲ್ಲಿ ಆಗುವ ದುಃಖಗಳೂ ಅದಕ್ಕೆ ಗಂಟುಬಿದ್ದೀತೆಂದು ಯೋಚಿಸಬೇಕಾದದ್ದಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲರ ಕಣ್ಣುಗಳೊಳಗೂ ನೋಡುವ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಡತಕ್ಕವನಾಗಿರುವ ಸೂರ್ಯನು ಹೊಲಸಾದ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಬೆಳಗಿದಾಗ ಹೇಗೆ ಅವುಗಳಸೋಂಕನ್ನು ಹೊಂದಿರುವನಾಗುವದಿಲ್ಲವೋ ಹಾಗೆ ಎಲ್ಲ ಶರೀರಗಳ ಅತ್ಮನಾದ

ವನು ಆ ಸುಳ್ಳಾದ ಶರೀರಗಳಲ್ಲಾಗುವ ದುಃಖಗಳ ಸೋಂಕನ್ನು ಹೊಂದಿದ ವನಾಗುವದಿಲ್ಲ. —(ಕ ೫-೧೧).

(೧೦) (ಅ) ಹೀಗೆ ದೂರದಿಂದ ಬಿಚ್ಚಿಟ್ಟು ತೋರಿಸುವ ಮಾತುಗಳು ಇನ್ನೂ ಎಷ್ಟೋ ಇವೆ. ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿ ಏಂತು ತೋರಿಸುವ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಒಂದೇ ಉಪರಿನಲ್ಲಿ ಅವನ್ನು ಸತ್ಯಸ್ವರೂಪವೆಂದೂ ಜ್ಞಾನಸ್ವರೂಪವೆಂದೂ ಅನಂತಸ್ವರೂಪವೆಂದೂ ಕರೆದಿರುತ್ತದೆ. ಸತ್ಯ ಸ್ವರೂಪವೆಂದರೆ ಯಾವಾಗಲೂ ನಿಜವಾಗಿ ಒಂದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿದ್ದೇ ಇರುವದೆಂದರ್ಥ. ಗಡಿಗೆ ಮೊದಲಾಗಿ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಕಾಣಬರುವ ಪದಾರ್ಥ ಗಳೆಲ್ಲ ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇರುವಂತೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡು ಇನ್ನೊಂದು ಕಾಲ ದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದೆ ಹೋಗುವದುಂಟು. ಬ್ರಹ್ಮವು ಹಾಗಲ್ಲ. ಅದು ಯಾವಾಗಲೂ ಒಂದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಿಜವಾಗಿ ಇದ್ದೇ ಇರುವದು. ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ್ದ ರಿಂದ ಅದು ಹೊಸದಾಗಿ ಆದದ್ದಲ್ಲವೆಂದಾಗಿ ಗಡಿಗೆಗೆ ಮಣ್ಣು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಕಾರಣನಾತ್ರನಾದದ್ದೆಂದು ಹೇಳಿದಂತಾಗುವದರಿಂದ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಕಾರಣ ಗಳಾಗುವ ಕಣ್ಣು ಮೊದಲಾದವು ಹೇಗೆ ಜಡವೋ ಹಾಗೆ ಅದೂ ಜಡನಾದ ದ್ದೆಂದು ತಿಳಿಯುವದಕ್ಕೆ ದಾರಿಯುಂಟಾಗಬಹುದು. ಆ ಅಡ್ಡದಾರಿಗೆ ಮುಳ್ಳೆಳೆಯುವದಕ್ಕಾಗಿ ಅದರ ಮುಂದೆಯೇ ಅದು ಜ್ಞಾನಸ್ವರೂಪವೆಂಬ ಮಾತು ಬಂದಿರುವದು. ಇದರಿಂದ ಅದು ಜಡವಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಜ್ಞಾನವೆಂಬ ಮಾತಿಗೆ ಏನನ್ನಾದರೂ ತಿಳಿಯುವದಕ್ಕೆ ಸಾಧನವಾದ ಅಂತಃ ಕರಣವೆಂದರ್ಥವಲ್ಲ. ಅದು ಒಂದು ಸಾಧನವಾದರೆ ನಿಜವಾಗಿರುವಂಥದ್ದೂ ಆಗುವದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಕೊನೆ ಇಲ್ಲದ್ದೂ ಆಗುವದಿಲ್ಲ. ಜ್ಞಾನವೆಂದರೆ ತಿಳಿ ವೆಂಬ ಭಾವಾರ್ಥ. ಜ್ಞಾನವೆಂಬ ಮಾತಿಗೆ ಸಾಧನವಾದದ್ದೆಂಬರ್ಥವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದಿರಲೆಂದೇ ಅದರ ಮುಂದೆ ಅನಂತವೆಂಬ ಮಾತು ಬಂದಿರು ವದು. ಅನಂತವೆಂದರೆ ಕೊನೆ ಇಲ್ಲದ್ದೆಂದರ್ಥ. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸಾಧನ ವಾದ ಯಾವದೂ ಕೊನೆ ಇಲ್ಲದ್ದಾಗಿಲ್ಲ. ಬ್ರಹ್ಮವು ಕೊನೆ ಇಲ್ಲದ್ದು. ಇದರಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮವು ಸುಳ್ಳಲ್ಲದ್ದೂ ಜಡವಲ್ಲದ್ದೂ ಕೊನೆ ಇಲ್ಲದ್ದೂ ಆಗಿರು ವದೆಂದಾಯಿತು. —(ತೈ ೨-೧). (ಆ) ಮೇಲಿನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು

ಇನ್ನೂ ಸಣ್ಣದುಮಾಡಿ ಅದನ್ನು ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ಜ್ಞಾನವೆಂದು ಕರೆದಿರುವರು. ಏಕೆಂದರೆ: ಈ ಜಗತ್ತಿಲ್ಲ ಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿಯೂ ಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಅಡಗತಕ್ಕದ್ದಾಗಿರುವದು. ಜ್ಞಾನದ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲದೆ ಜಗತ್ತು ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ದಾರಿ ಇಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಜಗತ್ತು ಜ್ಞಾನದೊಳಗೆ ಕಟ್ಟಿಬಿದ್ದದ್ದು. ಅಥವಾ ಜ್ಞಾನವೆಂಬುದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಬಹು ಜಿಲೆಯು. ಒಂದು ಕಣ್ಣಾಗಿರುವದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಜ್ಞಾನವೆಂಬುದು ಬ್ರಹ್ಮ. ಈ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಜಗತ್ತಿನ ಎಲ್ಲ ಸಂಬಂಧದಿಂದ ಕೆಲಕ್ಕೆ ಸರಿಸಿ ನೋಡಿದಾಗ ಅದು ಎರಡನೆಯದಿಲ್ಲದ ಒಂದೇ ಒಂದಾಗಿರುವದು. ಅದೇ ಒಳ್ಳೆ ಸತ್ತ್ವದ ಗುಣದೊಡನೆ ಸಂಬಂಧಗೊಂಡಾಗ ಜಗತ್ತಿನ ಬೀಜವನ್ನೊಳಗೊಂಡಿರುವ ಈಶ್ವರನೆನಿಸುವದು. ಜಗತ್ತಿನ ಬೀಜದಿಂದ ಮೊಳೆತ ಬುದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಅಭಿಮಾನಗೊಂಡಾಗ ಅದೇ ಹಿರಣ್ಯಗರ್ಭನೆನಿಸುವದು — (ಐ ೫-೨,೪). (ಇ) ಜ್ಞಾನವೆಂದರೆ ತಿಳುವಿನ ಸಾಧನವಲ್ಲವೆಂಬರ್ಥವನ್ನು ನೆನಪಿನಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಿ. ತಿಳಿವುಗಳಾಗುವಾಗ ಬುದ್ಧಿಯು ಯಾವ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯುವದೋ ಅವಸ್ತುಗಳ ಆಕಾರಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವದಕ್ಕೆ. ಅದು ಬ್ರಹ್ಮವಲ್ಲ. ಆ ಬುದ್ಧಿಯ ಆಕಾರಗಳಿಗಿಂತ ಜೀರಿಯಾಗಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಅರಿಯುವ ಸಾಕ್ಷಿಯಾದ ಜ್ಞಾನವು ಬ್ರಹ್ಮ. —(ಕೇ ೨-೪)

ಆತ್ಮನ ವಿಭೂತಿ

(ಅ) ಆತ್ಮನನ್ನು ಹೀಗೆಂದು ಬಿಚ್ಚಿಟ್ಟು ತೋರಿಸುತ್ತ ನೋಡುವುದು ಕಷ್ಟಗದ ಮೇಲೆ ಅದನ್ನು ನಮಗೆ ಹೇಗೆ ಹೊಳೆದೀತೆಂದು ನಿರಾಶರಾಗಬೇಕಾದದ್ದಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲವುಗಳ ಹೊಳಪಿಗೂ ಅದರ ಹೊಳವು ಮೂಲ. ಸೂರ್ಯನು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಬೆಳಗುವವನಾದರೂ ಆತ್ಮನನ್ನು ಬೆಳಗುವದಿಲ್ಲ. ಆತ್ಮನ ಬೆಳಕಿನಿಂದಲೇ ಅವನು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಬೆಳಗುವವನಾಗಿರುವನು. ಅವನ ಆ ಬೆಳಗುವ ಶಕ್ತಿಯು ಸ್ವಂತದ್ದಲ್ಲ; ಆತ್ಮನಿಂದ ಕಡವಾಗಿ ಬಂದದ್ದು. ಅವನಂತೆಯೇ ಚಂದ್ರನಾಗಲಿ, ನಕ್ಷತ್ರಗಳಾಗಲಿ, ಮಿಂಚುಗಳಾಗಲಿ ಬ್ರಹ್ಮವನ್ನು ಬೆಳಗಲಾರವು. ಬಹು ಮೇಲಿರುವ ಅವುಗಳ ಪಾಡೇ ಹೀಗಾದ ಮೇಲೆ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲಿರುವ ಅಗ್ನಿಯ ಪಾಡನ್ನೇನು! ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಬೆಳಗುವದೆಲ್ಲ

ಬ್ರಹ್ಮದ ಬೆಳಕಿನಿಂದ ಬೆಳಗುತ್ತದೆ. ಬೆಂಕಿಯು ಸುಡುವದನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ ನೀರೂ ಕೊಳೆಯೂ ಸುಡುವವೆ ಹೊರತು ತಾವು ತಾನೆ ಹೇಗೆ ಸುಡಲಾರವೋ ಹಾಗೆ ಸೂರ್ಯ ಮೊಲಾದವರು ತಾವಾಗಿ ಬೆಳಗಲಾರರು. —(ಮುಂ ೨-೨-೧೦). (ಆ) ಚೈತನ್ಯವೆಂಬ ಬೆಳಕು ಎಲ್ಲ ವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇರುವಾಗ ಸೂರ್ಯನಲ್ಲಿರುವ ಬೆಳಕು ಅತ್ಮನದೆಂದು ಹೇಳುವದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನೆಂದರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಬೆಳಕು ಹೆಚ್ಚು. ಅದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಹೆಸರು ಹಿಡಿದು ಹೇಳಿದ್ದಾಗಿರುವದು. ಸತ್ತ್ವಗುಣವು ಹೆಚ್ಚಿದಷ್ಟೂ ಈ ಹೊಳವು ಹೆಚ್ಚುವದು. ಸಮ್ಪೂ ಮುಖವು ತಾನಿರುವಂತೆ ಇದ್ದರೂ ಕಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಗೋಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಅದು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುವದಿಲ್ಲ; ಹೊಲಸಿಲ್ಲದ ಕನ್ನಡಿ ಮೊದಲಾದವುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುತ್ತದೆ. ಅದರಂತೆ ಸೂರ್ಯನಲ್ಲಿ ಹೊಳವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಉದಾಹರಣೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿರುವದು. —(ಭ ೧೫-೧೨)

ಬ್ರಹ್ಮವು ಭೂಮಿಯ ಒಳಹೊಕ್ಕು ತನ್ನ ಬಲದಿಂದ ಸಮಸ್ತ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನೂ ವಸ್ತುಗಳನ್ನೂ ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡಿರುವದು. ಬ್ರಹ್ಮವು ಒಳಹೊಕ್ಕಿರುವದರಿಂದಲೇ ಇಷ್ಟು ದೊಡ್ಡ ಭೂಮಿಯು ಕೆಳಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದುಹೋಗದೆಯೂ ಒಡೆದು ಹೋಗದೆಯೂ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿರುವದು. —(ಭ ೧೫-೧೩)

ಬ್ರಹ್ಮವು ರಸಸ್ವರೂಪನಾದ ಚಂದ್ರನಾಗಿ ಭೂಮಿಯಿಂದ ಮೇಲಕ್ಕೆದ್ದು ಬತ್ತ, ಗೋದಿ-ಮೊದಲಾದ ಸಸಿಗಳಿಗೆ ರಸವನ್ನು ತುಂಬಿ ರುಚಿಯನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವದು (ಭ ೧೫-೧೩).

ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ತಿಂದದ್ದನ್ನು ಅರಗಿಸುವ ಅಗ್ನಿಯಾಗಿ ಬ್ರಹ್ಮವು ಪ್ರಾಣಿ, ಅಪಾನ-ಮೊದಲಾದ ವಾಯುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿ ಅಹಾರವನ್ನೆಲ್ಲ ಕರಗಿಸಿ ರಕ್ತಕ್ಕೆ ಸೇರಿಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕದ್ದನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವದು. ತಿನ್ನುವವನು ಅಗ್ನಿಯೆಂದೂ ತಿನ್ನುವ ಅನ್ನವು ಸೋಮ (ಚಂದ್ರ)ನಿಂದ ಪ್ರಕ್ಷಿಪ್ತಗೊಂಡದ್ದಾದ್ದರಿಂದ ಸೋಮವೆಂದೂ ಭಾವಿಸಿ ಊಟವನ್ನು ಅಗ್ನೀ ಸೋಮವೆಂದು ನೋಡುವವರಿಗೆ ಅನ್ನದೋಷದ ಸೋಂಕು ತಗಲುವದಿಲ್ಲ.

—(ಭ ೧೫-೧೪)

ಬ್ರಹ್ಮವು ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಬುದ್ಧಿಯೆಂಬ ಗುಹೆಯಲ್ಲಿ ಒಳಹೊಕ್ಕಿರುವದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿವಾಗುವದೂ ನೆನಪಾಗುವದೂ ನೆನಪು ಹಾರುವದೂ ಎಲ್ಲ ಬ್ರಹ್ಮದಿಂದಲೇ. ಪುಣ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿದವರಿಗೆ ಅವರ ಪುಣ್ಯಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಜ್ಞಾನವೂ ನೆನಪೂ ಆಗುತ್ತವೆ; ಪಾಪವನ್ನು ಮಾಡಿದವರಿಗೆ ಅವರ ಪಾಪಕ್ಕೆ ಫಲವಾಗಿ ಅವು ಹಾರಿಹೋಗುತ್ತವೆ. —(ಭೆ ೧೫-೧೬)

ಆತ್ಮನನ್ನರಿತ ಗುರ್ತು

ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ಕೇಳಿ ಯಾರಿಗಾದರೂ ತಮಗೆ ಅದು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿಯಿತೆಂದು ನಂಬಿಕೆಯುಂಟಾಗಬೇಕಾದದ್ದು ಅಗತ್ಯವೇ ಸರಿ. ಆದರೆ ಅದರಲ್ಲೊಂದೆಚ್ಚರಿಕೆ ಇರಬೇಕಾಗಿದೆ. ಬುದ್ಧಿಗೆ ಒಳಗಾಗುವ ವಸ್ತುವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿಯಬಹುದು. ಅಗ್ನಿಯು ತನ್ನ ಜಾಯಿಗೆ ತುತ್ತಾದ ಕಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು ಸುಟ್ಟೀತೇ ಹೊರತು ತನ್ನನ್ನೇ ತಾನು ಹೇಗೆ ಸುಟ್ಟೀತು? ಬ್ರಹ್ಮವೆಂಬುದು ಎಲ್ಲರ ಆತ್ಮ. ಅದು ತಿಳಿದದ್ದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೀರೆಯೆಂದೂ ತಿಳಿಯದ್ದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಬೇರೆಯೆಂದೂ ಹಿಂದೆ ಒಮ್ಮೆ ಮಾತು ಬಂದಿದೆ. ಅದ್ದರಿಂದ ತಮಗೆ ಅದು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿಯಿತೆಂಬ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಬ್ರಹ್ಮವೇ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತಿಳಿಯುವದಾದ್ದರಿಂದ ಅದನ್ನು ತಿಳಿದಿಗೊಳವಾಡಿಕೊಳ್ಳುವದು ಸಾಗದ ಮಾತು. ಇದರ ಮೇಲೆ ವೇದಾಂತವನ್ನು ಕೇಳಿದವರೆಲ್ಲ ಅದನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವರೆಂದು ಹೇಳುವದಕ್ಕೆ ಬರುವದಿಲ್ಲ. ಪಾಪದ ಕಲೆಗಳೆಲ್ಲ ಅಳಿಸಿ ಹೋಗಿರುವ ತಿಳಿ ಬುದ್ಧಿಯ ಯಾವನೋ ಒಬ್ಬನು ತಿಳಿಯುವನೇ ಹೊರತು ಉಳಿದವರಲ್ಲಿ ಅದು ಬೇರು ಬಿಡುವದಿಲ್ಲ. ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಕಾಣುವ ಪುರುಷನೆ ಆತ್ಮನೆಂದು ಬ್ರಹ್ಮನ ಬಾಯಿಂದ ದೇವತೆಗಳೊಡೆಯನಾದ ಇಂದ್ರನೂ ಕೇಳಿದನು; ರಾಕ್ಷಸರ ಅಧಿಪತಿಯಾದ ವಿರೋಚನನೂ ಕೇಳಿದನು. ವಿರೋಚನನು ಬುದ್ಧಿಶಾಲಿಯಾಗಿದ್ದರೂ ಅವನ ಬುದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಪಾಪದ ಕಲೆಗಳಿದ್ದದ್ದರಿಂದ ದೇಹವನ್ನೇ ಆತ್ಮನೆಂದು ತಪ್ಪುತಿಳಿದುಕೊಂಡನು. ಇಂದ್ರನಿಗೂ ಆ ಮಾತು ಎರಡುಮೂರು ಬಾರಿ ಕಿವಿಗೆ ಬಿದ್ದರೂ ಬುದ್ಧಿಯ ಹೊಲಸಿನ್ನೂ ಹೋಗದೆ ಇದ್ದದ್ದರಿಂದ ತಿಳಿಯಲಾರದೆ ನಾಲ್ಕನೆ ಸಲ ನಿಜವನ್ನರಿತನು. ಇದರಂತೆ

ಒಬ್ಬ ಗುರುವಿನ ಶಿಷ್ಯರಲ್ಲಿಯೇ ಒಬ್ಬನು ಸರಿಯಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ; ಇನ್ನೊಬ್ಬನು ತಪ್ಪುತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ; ಮತ್ತೊಬ್ಬನು ಏನನ್ನೂ ತಿಳಿದು ಕೊಳ್ಳುವದೇ ಇಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ತಮಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿಯಿತೆನ್ನುವಾಗಲೂ ಸರಿಯಾಗಿ ತಿಳಿಯದಿರುವ ಸಂಭವ ಉಂಟು. —(ಕೇ ೨-೧)

ನಿಜವನ್ನರಿತವನ ಭಾವನೆ ಹೇಗಿರುವದೆಂದರೆ: ತನಗೆ ಅದು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿಯಿತೆಂದೂ ಇಲ್ಲ; ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲವೆಂದೂ ಇಲ್ಲ. ಎಂದರೆ ತಿಳಿದೂ ಇದೆ; ತಿಳಿಯದೆಯೂ ಇದೆ. ಈ ಮಾತುಗಳು ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಎದುರಾಳಿಗಳಾಗಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿಯಿತೆನ್ನದಿದ್ದರೆ ತಿಳಿಯಿತೆನ್ನುವದು ಹೇಗೆ? ತಿಳಿಯಿತೆಂದೇ ಹೇಳುವದಾದರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿಯಿತೆನ್ನದಿರುವದೇಕೆ? ಇದಕ್ಕೆ ಸಮಾಧಾನವಿಷ್ಟೆ. ಯಾರಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮವು ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲವೆನಿಸಿತೋ ಅವನಿಗೆ ಅದು ತಿಳಿಯಿತು. ಯಾರಿಗೆ ಅದು ತಿಳಿಯಿತೆನಿಸಿತೋ ಅವನಿಗೆ ಅದು ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿಯಿತೆನ್ನುವಾಗ ಅವನು ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನೂ ಮನಸ್ಸನ್ನೂ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನೂ ಆತ್ಮವಾಗಿ ತಿಳಿದಿರುತ್ತಾನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ನಿಜವಾದ ಬ್ರಹ್ಮದ ಅರಿವಾಗಲಿಲ್ಲ. —(ಕೇ ೨-೨,೩)

ಬ್ರಹ್ಮದ ಅರಿವಾದಾಗ ಅದರ ಫಲವು ಕಾಣಬರುತ್ತದೆ. ಅದೇನೆಂದರೆ: ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ಅನುಸರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದ ಬಯಕೆಗಳೆಲ್ಲ ಬಿಟ್ಟುಬಯಲಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತವೆ. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಕಾಣಬರುವ ವಸ್ತುಗಳ ವಿಷಯವಾಗಿ ಸಾಯುವವರೆಗೂ ಗಂಗಾಪ್ರವಾಹದಂತೆ ಎಡೆಬಿಡದೆ ಬರುವ ಸಂದೇಹಗಳೆಲ್ಲ ಕತ್ತರಿಸಿ ಹೋಗುತ್ತವೆ. ಹೀಗಾಗಿ ನಮಗೆ ಫಲವನ್ನು ಕೊಡುವದಕ್ಕೆ ಮುಂದೆ ಬರದೆ ರಾಶಿರಾಶಿಯಾಗಿ ಹಿಂದೆ ಗುಡ್ಡಿಯಾಗಿರುವ ಕರ್ಮಗಳೂ ಜ್ಞಾನವಾದ ಮೇಲೆ ನಡೆಯುವ ಕರ್ಮಗಳೂ ನಾಶವಾಗುವವು. ಈ ಹುಟ್ಟಿಗೆ ಗಂಟುಬಿದ್ದಿರುವ ಕರ್ಮಗಳು ಮಾತ್ರ ಫಲವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿರುವವು. —(ಮುಂ ೨-೨-೪)

ಬ್ರಹ್ಮವನ್ನರಿತವನಿಗೆ ಆ ಅರಿವಿನಿಂದಲೆ ತೃಪ್ತಿಯುಂಟಾಗಿರುವದು. ಅವರಿಗೆ ದೇಹವನ್ನು ಬಿಳಿಸಿ ತೃಪ್ತಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ಹೊರಗಣ ಸಾಧನಗಳೇನೂ ಬೇಕೆನಿಸುವದಿಲ್ಲ. ಅವರಿಗೆ ಒಂದರ ಮೇಲೆ ಪ್ರೀತಿಯೂ

ಒಂದರ ಮೇಲೆ ಹಗೆತನವೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರ ಇಂದ್ರಿಯಗಳು ಹರಿದಾಟವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ತೆಪ್ಪಿರುವವು. ಎರಡನೆಯದಿಲ್ಲದ ಬ್ರಹ್ಮವೆ ತಮ್ಮ ಆತ್ಮವೆಂದರಿತ ಬುದ್ಧಿ ಶಾಲಿಗಳು ಶಾಂತರಾಗಿದ್ದು ದೇಹವು ಬಿದ್ದುಹೋದ ಮೇಲೆ, ಒಡೆದ ಗಡಿಗೆಯ ಬಯಲು ದೊಡ್ಡ ಬಯಲಿನಲ್ಲಿ ಸೇರುವಂತೆ ಬ್ರಹ್ಮದಲ್ಲಿ ಸೇರುತ್ತಾರೆ.

—(ಮುಂ ೩-೨-೫)

ವೇದಾಂತವನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದರಿಂದ ಉಂಟಾದ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯಿಂದ ಪರಮಾತ್ಮಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗೊತ್ತುಮಾಡಿಕೊಂಡು ತಮಗೆ ಕರ್ಮಗಳಿಂದಾಗಬೇಕಾದದ್ದಿನ್ನೇನೆಂದು ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ನೀರುಬಿಟ್ಟು ಬ್ರಹ್ಮವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತ ಕೇಳುತ್ತ ತಿಳಿಯುತ್ತ ಬ್ರಹ್ಮದಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವ ಯತ್ನವುಳ್ಳವರಾಗಿ ತಿಳಿಯಾದ ಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳ ಅವರು ಒದುಕಿರುವಾಗಲೂ ಬ್ರಹ್ಮವಾಗಿದ್ದು ತಮ್ಮ ಕೊನೆಯ ದೇಹವನ್ನು ಬಿಡುತ್ತಲೇ ಬ್ರಹ್ಮದಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗುತ್ತಾರೆ. ಸಂಸಾರಿಗಳು ಹೇಗೆ ಬೇರೆ ಲೋಕಗಳಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೋ ಇವರು ಹಾಗೆ ಎಲ್ಲಗೂ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ.

—(ಮುಂ ೩-೨-೬)

ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನರಿತವನಿಗೆ ಯಾವದೂ ಹೆದರಿಕೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡಲಾರದು. ತನಗೆರಡನೆಯದೆಂಬುದೊಂದಿದ್ದರೆ ಅವನಿಗೆ ಹೆದರಿಕೆಯಾದೀತು. ಅದಿಲ್ಲ. ಕಣ್ಣಿನ ದೋಷವು ಹೋಗುತ್ತಲೇ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಎರಡಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದ ಚಂದ್ರನು ಒಂದಾಗುವಂತೆ ಬ್ರಹ್ಮದ ಅರಿವಾಗುತ್ತಲೇ ಎರಡನೆಯದೆಲ್ಲ ಮಾಯವಾಗುವದು. ಪುಣ್ಯವನ್ನು ಮಾಡದೆ ಇದ್ದದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಅಥವಾ ಪಾಪವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಅವನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತಳಮಳವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ: ಈ ಕರ್ಮಗಳೆಲ್ಲ ತಳಮಳವನ್ನುಂಟುಮಾಡತಕ್ಕವುಗಳೆಂದರಿತೇ ಅವನು ಮೊದಲೇ ತಾನಾಗಿಯೇ ಅವುಗಳನ್ನು ದೂರಮಾಡಿ ಪರಮಾತ್ಮಭಾವನೆಯನ್ನು ಮೈಗೂಡಿಸಿಕೊಂಡಿರುವನು. ಅವನ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಪುಣ್ಯಪಾಪಗಳೆಂಬುವು ಆತ್ಮನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ ಇಲ್ಲ. ಅವನು ಅವುಗಳನ್ನೂ ಆತ್ಮವಾಗಿಯೇ ಕಾಣುವನು. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಆ ಕರ್ಮಗಳ ಜೀವವೆಲ್ಲ ಹಾರಿಹೋಗಿ ಅವು ಅವನಿಗೆ ಮತ್ತೆ ಹುಟ್ಟಿಸುವುಗಳನ್ನು ಕೊಡುವ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವವು.

—(ತೈ ೨-೯)

ಗುರುಗಳಿಂದಲೂ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಿಂದಲೂ ಬ್ರಹ್ಮವನ್ನರಿತ ಬುದ್ಧಿಶಾಲಿಯು ಅದನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹಣ್ಣು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಆ ಅರಿವನ್ನು ಹಣ್ಣುಮಾಡಬೇಕೆನ್ನುವವನು ಅದನ್ನು ಸಂನ್ಯಾಸ, ಮನೋನಿಗ್ರಹ, ಇಂದ್ರಿಯನಿಗ್ರಹ ವ್ಯವಹಾರದಿಂದ ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಿರುವದು, ಸುಖದುಃಖಗಳನ್ನು ಸಮವಾಗಿ ಭಾವಿಸುವದು, ಬ್ರಹ್ಮಚಿಂತನೆ-ಈ ಸಾಧನಗಳಲ್ಲಿ ಒತ್ತೇಹಾಕಬೇಕು. ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಕಲಿಯುವ ಗೋಬಿಗೆ ಹೋಗಬಾರದು. ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನದ ಸಂಬಂಧವಾದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರವೇ ಬಳಸುತ್ತಿರಬೇಕು. ಅದೊಂದೇ ಮೋಕ್ಷವೆಂಬ ಅಮೃತರಸವನ್ನು ಹಿಡಿದಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವ ಕಪ್ಪಿ ಉಳಿದ ಮಾತುಗಳು ಬರೀ ಬಾಯಿಸೋವಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಕಾರಣಗಳಾಗುವವು.

—(ಬೃ ೪-೪-೨೧)

ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಲ್ಲಿಯೂ ದೇಹ, ಇಂದ್ರಿಯ, ಮನಸ್ಸು, ಬುದ್ಧಿ-ಇವುಗಳೊಳಗೆ ಒಬ್ಬನೆ ಪರಮಾತ್ಮನು ಒಂದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿರುವನೆಂದೂ ಅವುಗಳೆಲ್ಲ ನಾರವಾದರೂ ಪರಮಾತ್ಮನು ನಾರವಾಗದಿರತಕ್ಕವನೆಂದೂ ಯಾವನು ನೋಡುತ್ತಾನೋ ಅವನು ಸರಿಯಾಗಿ ನೋಡಿದವನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ನೋಡುತ್ತಾರೆ; ನಿಜ. ಆದರೆ ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ದೋಷವುಳ್ಳವರು ಇಬ್ಬರು ಚಂದ್ರರನ್ನು ನೋಡುವಂತೆ ಕೇವಲ ತಪ್ಪಾಗಿ ನೋಡುತ್ತಾರೆ. ಒಬ್ಬ ಚಂದ್ರನನ್ನು ನೋಡುವವನೇ ಹೇಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ನೋಡುವವನೋ ಹಾಗೆ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಲ್ಲಿಯೂ ಬೇರೆಬೇರೆ ಆತ್ಮನನ್ನು ನೋಡುವವರಿಗಿಂತಲೂ ಒಬ್ಬ ಆತ್ಮನನ್ನಾಗಿಯೇ ನೋಡುವವರು ಸರಿಯಾಗಿ ನೋಡುವವರಾಗಿರುವರು. ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇರುವ ಆತ್ಮನು ತಾನೊಬ್ಬನೇ ಎಂದು ತಿಳಿದವನು ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ಕೊಂದುಕೊಂಡ ದೋಷವಿಲ್ಲದವನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಒಂದೊಂದು ದೇಹದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರೆಂದು ತಿಳಿದಾಗ ಆ ದೇಹಗಳೆಲ್ಲ ತನ್ನ ಆತ್ಮವೇ ಇದ್ದರೂ ಅದನ್ನು ಇಲ್ಲದಂತೆ ಕಂಡದ್ದರಿಂದ ಅವನು ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ಕೊಂದುಕೊಂಡವನಾಗುತ್ತಾನೆ. ತನ್ನ ಆತ್ಮವೇ ಎಲ್ಲರಲ್ಲಿಯೂ ಇರುವದೆಂದು ಕಾಣುವವನು ಸರಿಯಾಗಿ ನೋಡುವವನಾದ್ದರಿಂದ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

—(ಭ ೧೩-೨೭, ೨೮)

೮—ಅ ನ ತಾ ರ ಮ ತ್ತು ಗು ರು

ಅ ನ ತಾ ರ ದ ಗು ಟ್ಪು

ಬ್ರಹ್ಮದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವಿಕೆಯ ಸಂಬಂಧವೆಷ್ಟೋ ಇಲ್ಲ. ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವಿಕೆಯೆಂಬುದೇ ಮೊದಲನೆಯ ಬದಲಾವಣೆ. ಅದಕ್ಕೋಗಾದವುಗಳು ಬೆಳೆಯುವದು, ಮೂರಗುವದು-ಮೊದಲಾದ ಎಷ್ಟೋ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ನಾರವೆಂಬುದು ಕೊನೆಯ ಬದಲಾವಣೆ. ಬ್ರಹ್ಮವು ಮೊದಲನೆಯ ಬದಲಾವಣೆಗೇ ಸಿಕ್ಕದೆ ಇರುವದರಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ಕೊನೆಯ ಬದಲಾವಣೆಯ ಸೋಂಕೂ ಇಲ್ಲದಿರುವದು ಸಹಜವಾಗಿದೆ. ಸಮಸ್ತಜಗತ್ತಿಗೂ ಆಧಾರವಾದ ಬ್ರಹ್ಮದ ಈ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಅರಿಯುವದು ಬಹು ಕಷ್ಟ. ಯಾವದನ್ನು ಅರಿತ ಹೊರತು ಮನುಷ್ಯನ ಹುಟ್ಟು ಸಾರ್ಥಕವಾಗುವದಿಲ್ಲವೋ ಆ ಬ್ರಹ್ಮವು ಯಾರಿಗೂ ನಿಲುಕದ ಆ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದರೆ ಜನರ ಉದ್ಧಾರವಾಗುವದು ಹೇಗೆ? ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ವ್ಯವಹರಿಸುವವರಿಗೆ ಜಗತ್ತಿನ ಕರ್ತನಾದ ಆ ಭಗವಂತನ ದರ್ಶನಕ್ಕೆಷ್ಟು ಮಾತ್ರವೂ ಮಾಲಭ್ಯನಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅದೊಂದು ದೊಡ್ಡ ಕೊರತೆಯೆಂದೇ ಆಗುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ಕೊರತೆಯು ಕೂಡ ತನ್ನ ಸೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿರಬಾರದೆಂದು ಅವನು ಅದಕ್ಕೆ ಸರಿಪಾರವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿರುವನು. ಅದೇನೆಂದರೆ: ಯಾವದೊಂದಾಕಾರವೂ ಇಲ್ಲದ ತಾನು ಒಂದಾನೊಂದಾಕಾರವನ್ನು ಧರಿಸಿ ಹುಟ್ಟಿದವನಂತೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದು. ಇದನ್ನೇ ಜನರು ಅನತಾರವೆಂದು ಕರೆಯುವರು. ಅನತಾರವೆಂದರೆ ಇಳಿದು ಬರುವದೆಂದರ್ಥ. ಬ್ರಹ್ಮವು ಮಾತಿಗೂ ಮನಸ್ಸಿಗೂ ನಿಲುಕದಂಥ ತನ್ನ ಸ್ವರೂಪದ ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ತನ್ನ ಭಕ್ತರಿಗಾಗಿ ಒಳಸರಿಸಿಕೊಂಡು ಎಲ್ಲರಂತೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಕಾಣಬರುವ ಒಂದು ಸ್ವರೂಪಕ್ಕೆ ಇಳಿದು ಬರುವದೇ ಅನತಾರ. ಈ ಬೇರೊಂದು ರೂಪಕ್ಕೆ ಇಳಿದು ಬರುವದನ್ನು ನೋಡಿ ಅವನನ್ನು ಎಲ್ಲರಂತೆ ಹುಟ್ಟಿದವನೆನ್ನಬಾರದು. ಏಕೆಂದರೆ: ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವವರೆಲ್ಲ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಹಿಂದಿನ ಪಾಪಪುಣ್ಯಗಳ ಕಟ್ಟಿಗೆ ಸಿಕ್ಕು

ಬಿದ್ದವರಾಗಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾರೆ. ಬ್ರಹ್ಮದ ಹುಟ್ಟು ಹಾಗಲ್ಲ. ಅದು ಯಾವದ ರಿಂದ ಈ ಜಗತ್ತು ಸೃಷ್ಟಾಗಿ ಹೊರಬಿದ್ದಿದೆಯೋ ಯಾವದರ ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ಜನರು ತಮ್ಮ ಆತ್ಮವಾದ ಬ್ರಹ್ಮವನ್ನು ತಿಳಿಯದಂತಾಗಿದೆಯೋ ಆ ತನ್ನ ಮಾಯಾಶಕ್ತಿಯಿಂದ. ಆದ್ದರಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮವು ಹುಟ್ಟಿದಂತೆ ಕಾಣುವದೇ ಹೊರತು ನಿಜವಾಗಿ ಎಲ್ಲರಂತೆ ಹುಟ್ಟುವದೆಂಬ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ಹೊಂದುವದಿಲ್ಲ. — (ಭ ೪-೬)

ಈ ಜಗಿಯ ಅವತಾರವು ಅಗತ್ಯವಾದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಆಗುತ್ತದೆ. ಈಶ್ವರನು ಜಗತ್ತನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿದಾಗಲೆ ಅದರಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ತಮ್ಮ ಏಳೆ ಗೆಗಾಗಿ ಏನನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದೂ ಏನನ್ನು ಮಾಡಬಾರದೆಂದೂ ತಿಳಿಸುವದ ಕ್ಕಾಗಿ ವೇದಗಳನ್ನು ಹೊರಗಡೆಹಿಡ್ಪಾನೆ. ಜನರು ಅದನ್ನು ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ನಡೆಸುತ್ತ ಮುಂದೆ ಸಾಗುತ್ತಿರುವಾಗ ಕೆಲಕೆಲವು ಕಾಲದ ಮೇಲೆ ಧರ್ಮದ ಕಟ್ಟುಗಳೆಲ್ಲ ಸಡಿಲಿ ಅಧರ್ಮದ ಆಚಾರಗಳು ಮೇಲಕ್ಕೆದ್ದುಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಅಂಥ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮವನ್ನು ಹುರಿಗೂಡಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಆ ವೇದಪುರುಷನೇ ಇಳಿದು ಬರಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಆಗ ಅವತಾರವಾಗು ತ್ತದೆ. — (ಭ ೪-೭)

ಅವತಾರದ ಉದ್ದೇಶವೆಂಬುದು ಇನ್ನೂ ವಿವರಿಸಿ ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದಾಗಿದೆ. ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಸುಖವು ತಾಂಡವವಾಡಬೇಕಾದರೆ ಧರ್ಮವಿರಬೇಕು. ಧರ್ಮವು ತಲೆಕೆಳಗಾದರೆ ಜಗತ್ತು ತಲೆಕೆಳಗಾಗುವದು. ತಾನು ಹುಟ್ಟಿಸಿದ ಜಗತ್ತು ಹೀಗೆ ಕೆಡುವದು ಈಶ್ವರನಿಗೆ ಇಷ್ಟವಲ್ಲ. ಜಗತ್ತು ನೆಲೆಯಾಗಿರಬೇಕಾದರೆ ಅದು ತಲೆಕೆಳಗಾಗಿ ಉರುಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಮಯ ಬಂದಾಗ ಈಶ್ವರನೇ ಅದಕ್ಕೆ ಕೈಗೊಟ್ಟು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯಬೇಕೇ ಹೊರತು ಇನ್ನೂ ಬೃಂದ ಅದು ಆಗುವ ಮಾತಲ್ಲ. ಧರ್ಮವನ್ನು ಹೇಳುವದಕ್ಕೆ ವೇದವು ಸೊಂಟವನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ್ದರೂ ಈ ಜಗತ್ತಿನ ಉದ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಬರೀ ಬಾಯ ಮಾತಿನ ಉಪದೇಶವು ಎಷ್ಟೋ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸಾಲದೆ ಹೋಗುವದು. ಏಕೆಂದರೆ: ಒಂದೊಂದು ವೇಳೆ ಕೆಲ ಕೆಲವರು ಕೆಲವು ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಪಟ್ಟಾಗಿ ಹಿಡಿದು ಅದರಿಂದ ತನ್ನೊಳಗೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ತುಂಬಿಕೊಂಡು ಅದನ್ನು ದುರುಪಯೋಗ

ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಎದ್ದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಧರ್ಮದಿಂದಂಟಾದ ಬಲವನ್ನು ಜಗತ್ತಿನ ಹಿತಕ್ಕಾಗಿ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡದೆ ಕ್ಷುದ್ರವಾದ ತಮ್ಮ ದೇಹೇಂದ್ರಿಯಗಳ ಒಂದುಗಳಿಗೆಯ ಹಿತಕ್ಕಾಗಿ ಉಪಯೋಗಮಾಡುವದೇ ಅದರ ದುರುಪಯೋಗ. ರಾವಣ, ದುರ್ಯೋಧನ - ಮೊದಲಾದವರು ಧರ್ಮವನ್ನು ದುರುಪಯೋಗ ಮಾಡಿದವರಾಗಿ ಬಹಳ ಹಾವಳಿಯನ್ನೆಬ್ಬಿಸಿದರು. ಅವರ ಹುಟ್ಟಿಡಗಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಆಗ ಅನತಾರವಾಗಬೇಕಾಯಿತು. ಹೀಗೆ ಧರ್ಮದಿಂದ ತಮಗುಂಟಾದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ದುರುಪಯೋಗ ಮಾಡುವವರನ್ನು ತುಳಿದು ಬಿಡುವದಕ್ಕಾಗಿಯೂ ಅವರ ಹಾವಳಿಯಿಂದ ಸಜ್ಜನರಿಗಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಹಾನಿಯನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿಯೂ ಈಶ್ವರನು ಅವತರಿಸುವನು. ಧರ್ಮದ ಬಲವಿಲ್ಲದವರು ತಮಗೆ ತಾವೇ ನಾಶವಾಗುವದರಿಂದ ಅವರ ಹುಟ್ಟಿಡಗಿಸುವದಕ್ಕೆ ಈಶ್ವರನೇನೂ ಇಳಿದು ಬರಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಧರ್ಮದ ಬಲವುಳ್ಳವರನ್ನು ಸೋಲಿಸುವದು ಬಹು ಕಷ್ಟವಾದ್ದರಿಂದ ಆ ಕೆಲಸಕ್ಕಾಗಿ ಈಶ್ವರನು ತಾನೆ ಬರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಈಶ್ವರನು ಅವತಾರ ಮಾಡಿ ಅಂಧವರ ಸೊಕ್ಕನ್ನು ಮುರಿದರೆ ಸಜ್ಜನರಾದವರು ತಮ್ಮ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ತಾವು ನಿರ್ಭಯರಾಗಿ ಮುಂದುವರಿಯುವರು. ಇದರಿಂದ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಮತ್ತೆ ಜೀವಕಲೆ ಬರುವದು.—(ಭ ೪-೮)

ಇದು ಬ್ರಹ್ಮದ ಹುಟ್ಟಿನ ಮತ್ತು ಕರ್ಮದ ಗುಟ್ಟು. ಎಲ್ಲರ ಹುಟ್ಟಿನ ಮತ್ತು ಕರ್ಮದ ಬಗೆಯೇ ಜೀರೆ. ಅದು ಕರ್ಮದ ಕಟ್ಟಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಹುಟ್ಟುವ ಜೀವರ ಯೋಗ್ಯತೆಗೆ ಅನುರೂಪವಾದದ್ದು. ಅವತಾರದ ಹುಟ್ಟಿನ ಮತ್ತು ಕರ್ಮದ ಬಗೆಯೇ ಜೀರೆ. ಇದು ತನ್ನ ಮಾಯಾಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದಂತೆ ಶೋಷಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಈಶ್ವರನ ಯೋಗ್ಯತೆಗೆ ಅನುರೂಪವಾದದ್ದು. ಈ ಹುಟ್ಟನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಈ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯನ್ನು ಮೈಗೂಡಿಸಿಕೊಂಡರೆ ಮನುಷ್ಯನು ಮತ್ತೆ ಹುಟ್ಟಿದಂಥ ಉತ್ತಮವಾದ ಗತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವನು.

—(ಭ ೪-೯)

ಅನತಾರದ ಅರಿವಿನ ಫಲ

ಬ್ರಹ್ಮವು ಹೀಗೆ ಹುಟ್ಟಿದರೂ ಅದರ ಆಕಾಶದಂಥ ಅಖಂಡಸ್ವರೂಪವೇ ಳ್ಳಷ್ಟು ಅಚ್ಚಳಿದಿರುವದಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ: ಅವತಾರವೆಂಬುದು ಮಾಯೆ.

ಸಮಸ್ತಜಗತ್ತನ್ನೂ ಹೊರಗೆಡಹಿದವನಾಗಿಯೂ ಎಲ್ಲರ ಹೃದಯದಲ್ಲಿರುವ ಆತ್ಮನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಈಶ್ವರನ ಈ ಮಹಿಮೆಯ ಆಳವನ್ನು ಅರಿಯುವುದು ಕಷ್ಟ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಅವಿವೇಕಿಗಳಾದವರು ಈ ಅವತಾರಗಳನ್ನು ಮನುಷ್ಯರ ಲೆಕ್ಕದಲ್ಲಿಯೇ ಎಣಿಸುವರು. ಇದರಿಂದ ಅವರು ಈಶ್ವರನನ್ನು ಅವಮಾನಗೊಳಿಸಿದಂತಾಗುವದು. ಬುದ್ಧಿಗೆ ಕೂಡ ನಿಲುಕದಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿನ ಯೋಗ್ಯತೆಯನನ್ನು ತೀರ ಕಡಿಮೆಯ ಯೋಗ್ಯತೆಯನನ್ನಾಗಿ ಭಾವಿಸುವುದು ಅವಮಾನವಲ್ಲದೆ ಮತ್ತೇನು ? ಈಶ್ವರನನ್ನು ಅವಮಾನಗೊಳಿಸಿದರೆ ಅವರಿಗೆ ಹಾನಿ ತಪ್ಪಿತೆ ? ಅವರ ಆಸೆಗಳೂ ವ್ಯರ್ಥವಾಗುವವು ; ಅವರು ಮಾಡುವ ಕರ್ಮಗಳೂ ವ್ಯರ್ಥವಾಗುವವು ; ಅವರ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯೂ ವ್ಯರ್ಥವಾಗುವದು. ಅವರು ಅವಿವೇಕಿಗಳಾಗಿ ಹೋಗುವರು. ಅವರು ಕೊನೆಗೆ ದೇಹವನ್ನೇ ಆತ್ಮವೆಂದು ತಿಳಿಯುವವರಾಗಿ ತಪೋಗುಣದ ಅವೇಶದಿಂದ ರಾಕ್ಷಸರ ಸ್ವಭಾವವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಮತ್ತೊಬ್ಬರನ್ನು ಹೊಡೆದು ಬಡಿದು ಕಂಡಕಂಡವರ ಒಡನೆಗಳನ್ನು ಬಾಚಿಬಳಿದುಕೊಂಡು ತಿಂದು ತೇಗುವ ಕ್ರೂರ ಕರ್ಮಿಗಳಾಗುತ್ತಾರೆ. ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಬಿಗಿಹಿಡಿಯುವದು, ಇಂಪ್ರಿಯಗಳನ್ನು ಬಿಗಿಹಿಡಿಯುವದು, ಕನಿಕರ, ಶ್ರದ್ಧೆ-ಪೊದಲಾದ ದೇವತೆಗಳ ಸ್ವಭಾವವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಮಹಾಸುಭಾವರು ಆ ಅವತಾರಗಳನ್ನು ಜಗತ್ತಾರಣವಾದ ಬ್ರಹ್ಮವೆಂದೇ ತಿಳಿದು ಸೇವೆಮಾಡುತ್ತಾರೆ. —(ಭ ೯-೧೧-೧೩)

ಆ ಅವತಾರದ ಮೂರ್ತಿಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಹೃದಯದಲ್ಲಿಯೂ ಆತ್ಮನಾಗಿರುವ ಈಶ್ವರನೆಂದು ಅಚ್ಚಳಿಯದ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಸೇವಿಸುವವರು ಸತ್ಪುರಜಸ್ತಮೋಗುಣಗಳೆಂಬ ಹಗ್ಗಗಳ ಕಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಕಳಚಿಕೊಂಡು ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ. ಅವತಾರಗಳು ನಾಶವಿಲ್ಲದ ಮತ್ತು ಮೋಕ್ಷ ಸ್ವರೂಪವಾದ ಬ್ರಹ್ಮದ ವಾಸದ ಮನೆಗಳು. ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಇರುವ ಧರ್ಮದ ವಿಷಯಕವಾದ ತಿಳಿವಳಿಕೆಗೆ ಅವು ಆಧಾರಸ್ಥಾನಗಳು. ಅವು ಪರಮಸುಖದ ಮೇಲುಮಹಡಿ. —(೧೪-೨೬,೨೭)

ಗುರುಗಳ ಆಗತ್ಯ

ಹೀಗೆ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಅವತಾರವಾಗುವದೆಂಬ ಮಾತಿನಿಂದ ಎಷ್ಟೋ ಕಾಲ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಅವತಾರವಿಲ್ಲದೆ ಇರುವದೂ ಉಂಟೆಂದು ತಿಳಿಯಬಾರದು.

ಹೆಚ್ಚು ಗಟ್ಟಿಲೆಯ ಆಗತ್ಯವಾದಾಗ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅವತಾರವಾಗುವದು. ನಿತ್ಯಗಟ್ಟಿಲೆಯಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮವು ಗುರುವಿನ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಲೆ ಇರುವದು. ಗುರುಗಳೆಂದರೆ ತಮ್ಮ ಅಂತಃಕರಣವನ್ನು ನಿಷಾರವೆಂಬ ಕಡೆಗೊಲಿಸಿಂದ ಕಡೆದು ಜ್ಞಾನದ ಮೂಲವಾದ ಬ್ರಹ್ಮವನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆ ತೇಲಿಸಿಕೊಂಡು ಅದರ ಸುಖದಿಂದ ಆನಂದಿಸುವವರಾಗಿ ತಮ್ಮನ್ನು ಶರಣುಹೊಕ್ಕವರಿಗೂ ಆಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ತಂದುಕೊಡಬಲ್ಲವರು. ವೇದದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಇದ್ದದ್ದಿದ್ದ ಹಾಗೆ ತಿಳಿಯುವಷ್ಟು ಶುದ್ಧಬುದ್ಧಿ ಇಲ್ಲದ ಜನರಿಗೆ ಅದರ ಗಂಟನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ ಹೇಳುವದಕ್ಕೆ ಗುರುಗಳ ರೂಪವಾದ ಅವತಾರವು ಬಹು ಉಪಯೋಗವಾಗುವದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಭಗವಂತನು ಮಾಡಬೇಕಾದ ಧರ್ಮೋಜ್ಜೀವನವನ್ನು ತಮ್ಮ ಹೃದಯದೊಳಕ್ಕೆ ಇಳಿದು ಬಂದಿರುವ ಭಗವಂತನನ್ನುಳ್ಳ ಗುರುಗಳು ಮುಂದುವರಿಸುತ್ತಿರುವರು. ಬ್ರಹ್ಮವು ಎಲ್ಲರ ಹೃದಯದಲ್ಲಿಯೂ ಇರುವದಾದರೂ ಗುರುಗಳು ಅದನ್ನು ಕಡೆದು ಮೇಲಕ್ಕೆ ತಂದುಕೊಂಡು ಅದರ ಸವಿಯನ್ನು ಚಪ್ಪರಿಸುತ್ತಿರುವವರಾಗಿರುವರು. ಇದೇ ಗುರುಗಳಲ್ಲಿರುವ ವಿಶೇಷ. ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಅನುಭವದ ಮೇಲೆ ನಂಬಿಕೆ ಹೆಚ್ಚುಂಬ ಮಾತು ಈ ಗ್ರಂಥದ ಮೊದಲಲ್ಲಿಯೇ ಬಂದಿದೆಯಷ್ಟೆ. ಆ ಅನುಭವವನ್ನೇ ಶಾಸ್ತ್ರವು ಎತ್ತಿ ಹೇಳಿದರೆ ಮನುಷ್ಯನ ಭರವಸವು ಇನ್ನಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚುವದು. ಶಾಸ್ತ್ರವು ಹೇಳಿದ ಆ ಮಾತನ್ನೇ ಗುರುಗಳಾದವರು ತಮ್ಮ ಅನುಭವದಲ್ಲಿ ಕಂಡ ಮಾತೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಆಗ ಅದು ಕದಲದಂತೆ ಗಟ್ಟಿಯಾಗುವದು. ಮನುಷ್ಯನು ಒಂದು ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಮೊದಲ ಪುರುಷನಿಗೆ ಕೈ ಹಾಕುವಾಗ ಆ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದು ನುರಿತವರ ನೆರವು ದೊರೆತರೆ ಬಹು ಸಹಾಯವಾಗುವದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮದ ಆರಿವನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕೆಂಬ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಗುರುಗಳ ನೆರವು ಅತ್ಯಗತ್ಯವಾಗಿರುವದು. ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ವಿನೇಕಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುವದು ದೇವರಿಂದಾಗಿರುವ ಉಪಕಾರ. ಆ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಪುಷ್ಟಿಗೊಳಿಸಿ ಬ್ರಹ್ಮವೆಂಬ ನೆಲೆಗೆ ಮುಟ್ಟಿಸುವದು ಗುರುಗಳೆಂಬಾಗುವ ಉಪಕಾರ. —(ಮ ೪-೫)

ಗುರುಗಳ ಪರಂಪರೆಯಿಂದ ಬಂದ ಜ್ಞಾನವು ನಮ್ಮನ್ನು ಬಹು ಜನರು ನಡೆದು ಸೇವಿಸಿರುವ ಸುರಕ್ಷಿತವಾದ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಒಯ್ಯುವದು. ಬರೀ ನಮ್ಮ

ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಊಹಿಸಿದ ಅರ್ಥವು ಎಷ್ಟೋ ವೇಳೆ ನಮ್ಮನ್ನು ಅಡ್ಡದಾರಿಗೆ
ಳೆದು ಕಲ್ಮಷಗಳಿರುವ ಕಗ್ಗಾಡಿನಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣು ಕಟ್ಟಿ ಬಿಡುವ ಸಂಭವ ಉಂಟು.
ಗುರುಗಳು ಸರಿಯಾದ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಸಾರಾದವರಾದ್ದರಿಂದ ಅವರನ್ನು ಹಿಂಬಾ
ಲಿಸುವದು ಶ್ರೇಯಸ್ಕರವು. ಗುರುಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮನೆ ಮೊದಲನೆಯ
ಆಚಾರ್ಯ ಅಥವಾ ಗುರು. ಅವನಿಂದ ಎಷ್ಟೋ ಪರಂಪರೆಗಳು ಹೊರಬಿಟ್ಟಿವೆ.
ಒಂದು ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಅವನು ಅದನ್ನು ತನ್ನ ಹಿರಿಯ ಮಗನಾದ ಅರ್ಥವಾ
ನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು. ಆ ಅರ್ಥವನ್ನು ಅಂಗಿರೇಂಬುವನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು. ಅಂಗಿ
ರನು ಸತ್ಯವಹನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು. ಸತ್ಯವಹನು ತನ್ನ ಮಗನೋ ಶಿಷ್ಯನೋ
ಅದ ಅಂಗಿರಸನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು. ಆ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಅಂಗಿರಸನಿಂದ ಶೌನ
ಕನು ಪಡೆದನು. ಹೀಗೆ ಗುರುಪರಂಪರೆಯು ಬ್ರಹ್ಮನಿಂದ ಮೊದಲಾಗಿ
ನಡೆದು ಬಂದಿದೆ. —(ಮುಂ ೧-೧-೧.೩)

ಆದ್ದರಿಂದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನೂ ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನೂ ಮನಸ್ಸನ್ನೂ ಹಿಡಿತ
ದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವ ಗುರುಗಳಿಗೆ ಶರಣು ಹೋಗಬೇಕು. ತನಗೆ ಶಾಸ್ತ್ರ
ದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೇ ಪರಿಚಯವಿದ್ದರೂ ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾನೆ ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನವನ್ನು
ಹುಡುಕಬಾರದು. ತಾನು ಅಶ್ರಯಿಸಬೇಕಾದ ಗುರು ವೇದವನ್ನು ಓದಿದವ
ನಾಗಿರಬೇಕು. ಬರೀ ಅಪ್ಪರವನಿಂದಲೂ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ. ಅವನು
ಜೆನ್ನಾಗಿ ಅದರ ಅರ್ಥವನ್ನು ತಿಳಿದವನಾಗಿಯೂ ಇರಬೇಕು. ಇವೆರಡೂ
ಇರುವ ಬರೀ ಮಾತುಗಾರನಿಂದಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ. ಅವನು
ಉಳಿದ ಕರ್ಮಗಳ ಗೋಜನ್ನೆಲ್ಲ ಹರಿದುಕೊಂಡು, ತಪಸ್ವಿಯು ಯಾವಾಗಲೂ
ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವಂತೆ, ಯಾವಾಗಲೂ ಬ್ರಹ್ಮವನ್ನೇ ಹೇಳುತ್ತ ಬ್ರಹ್ಮ
ವನ್ನೇ ಕೇಳುತ್ತ ಬ್ರಹ್ಮವನ್ನೇ ತಿಳಿಯುತ್ತ ಬ್ರಹ್ಮದಲ್ಲಿಯೇ ಮುಳುಗಿ ತೇಲುತ್ತಿ
ರುವವನಾಗಬೇಕು. ಅಂಥ ಗುರುವಿನ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಶಿಷ್ಯನು ಸೆರಗೊಡಿ
ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯೆಯ ಭಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಬೇಡಬೇಕು. ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಶಿಷ್ಯನಲ್ಲಿಯೂ
ಒಂದು ಬಗೆಯ ಹೆಚ್ಚಿನ ಯೋಗ್ಯತೆಯುಂಟಾಗಿರಬೇಕು. ಅವನ ಮನಸ್ಸಿನ
ಸೊಕ್ಕೆಲ್ಲ ಅಡಗುತ್ತ ಬಂದಿರಬೇಕು ; ಇಂದ್ರಿಯಗಳೂ ಹಿಡಿತಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿರ
ಬೇಕು ಮತ್ತು ಮೈರಾಗ್ಯವೂ ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯಿಂದಲೂ ಮೈಗೂಡಿರಬೇಕು. ಶಿಷ್ಯ

ನಲ್ಲಿ ಚಿತ್ತವು ಹೀಗೆ ಹುಲಿಸಾಗಿದ್ದರೆ ಮಾತ್ರ ಗುರು ಅವನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮದ ಬೀಜವನ್ನು ಬಿತ್ತುವದಕ್ಕಾಗುತ್ತದೆ. —(ಮುಂ ೧-೨ ೧೨, ೧೩)

ವ್ಯಾಸರ ಮಕ್ಕಳಾದ ಶುಕಾಚಾರ್ಯರು ತಮ್ಮ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದಲೇ ಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥವನ್ನೆಲ್ಲ ತಿಳಿದರು. ಹೀಗೆ ಅವರಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮದ ಅರಿವಾದರೂ ಅದೇ ಸರಿಯೆಂದು ಮನಸ್ಸು ಅಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಒಂದು ದಿನ ಮೇರುಪರ್ವತದ ಮೇಲೆ ಒಂಟಿಯಾಗಿ ಕುಳಿತಿರುವಾಗ ಅವರು ತಮ್ಮ ತಂದೆಯವರಾದ ವ್ಯಾಸರನ್ನು ಕುರಿತು ಜಗತ್ತಿನ ಹುಟ್ಟುಹೋಗುಗಳ ಪುಶ್ಚೆಯನ್ನು ತೆಗೆದರು. ವ್ಯಾಸರು ಅದಕ್ಕೆಲ್ಲ ಸರಿಯಾಗಿ ಉತ್ತರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು. ಶುಕರಿಗೆ ಅದೆಲ್ಲ ಮೊದಲೇ ತಿಳಿದಿದ್ದದ್ದರಿಂದ ಆ ಮಾತಿನ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚು ಗೌರವ ಉಂಟಾಗಲಿಲ್ಲ. ಶುಕರ ಮನಸ್ಸಿನ ಕಿಲು ವ್ಯಾಸರಿಗೆ ತಿಳಿಯಿತು. ಆಗ ಅವರು ತಮಗೆ ಆದು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿಯದೆಂದು ಹೇಳಿ ಶುಕರನ್ನು ಮಿಥಿಲಾಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ರಾಜರ್ಷಿಯಾಗಿದ್ದ ಜನಕರಾಜನ ಬಳಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದರು. ಶುಕರು ಅರಮನೆಯ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಬಂದು ಬಾಗಿಲುಕಾಯುವವರ ಮೂಲಕ ತಮ್ಮ ಬಂದಿರುವಿಕೆಯನ್ನು ರಾಜನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದರು. ಜನಕನು ಅವರ ಉದ್ದೇಶವನ್ನರಿತು ಪರೀಕ್ಷಾರ್ಥವಾಗಿ ಅವರನ್ನು ಉಪೇಕ್ಷೆ ಮಾಡಿ ಕಾದಿರಬೇಕೆದನು. ಹಾಗೆಯೇ ಏಳು ದಿನಗಳು ಕಳೆದವು. ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಶುಕರು ಬ್ರಹ್ಮಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿಯೇ ಮನಸ್ಸನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿಕೊಂಡು ಅಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತಿದ್ದರು. ಆಮೇಲೆ ಜನಕನು ಅವರನ್ನು ಒಳಕ್ಕೆ ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅವರಿಗೆ ಉತ್ತಮಸ್ತ್ರೀಯರಿಂದ ಉಟವನ್ನೂ ಉಪಚಾರವನ್ನೂ ಮಾಡಿಸಿ ಅವರನ್ನು ಲಾಲಿಸುವ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನೂ ನಡೆಸಿದನು. ಬೆಟ್ಟದಂತೆ ಬಲವಾಗಿದ್ದ ಅವರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಅವು ಯಾವವೂ ಕದಲಿಸಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಕಂಡು ಜನಕನು ಅವರ ಕಾಲಿಗೆರಗಿ ಕೃತಕೃತ್ಯರಾದ ತಮಗೆ ತನ್ನಿಂದೇನಾಗಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿದನು. ಆಗ ಶುಕರು ತಂದೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಕೇಳಿದ್ದ ಪುಶ್ಚೆಯನ್ನೇ ಜನಕನ ಮುಂದಿಟ್ಟರು. ಜನಕನು ಅದಕ್ಕೆಲ್ಲ ಉತ್ತರವನ್ನಿತ್ತನು. ಅದೆಲ್ಲ ತಂದೆಯು ಹೇಳಿದ ಮಾತೇ ಎಂದೂ ತಾನೇ ಇದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಮೊದಲೇ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಇದ್ದೆನೆಂದೂ ಶುಕರು ಹೇಳಿದರು. ಅದೇ ನಿಜವಾಗಿ ನೆಲೆಗೆ ನಿಂತ ಅರ್ಥ

ನೆಂದು ಜನಕನು ಹೇಳುತ್ತಲೆ ಶುಕರ ಮನಸ್ಸಿನ ಅಲುಗಾಟವಡಗಿತು. ಹೀಗಾಗಿ ತಮ್ಮ ಸಂಶಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಶುಕರು ಮೇರುಕುಶ್ಲತದ ಶಿಬಿರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಎಡೆಬಿಡದ ಸಮಾಧಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುವವರಾದರು.

—(ಮ-೨).

ಗುರು ಭಕ್ತಿ

ಗುರುಗಳಿಗೆ ಶರಣು ಹೋಗುವದೆಂದರೇನೆಂಬುದೂ ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದಾಗಿದೆ. ಗುರುಗಳಿಗೆ ಶರಣನ್ನು ವನನು ಮೊದಲು ಅವರಿಗೆ ಉದ್ಧಕ್ಕೆ ಆಡಬೇಕು. ತಾನು ಹೀಗೆ ನೆಲಮುಟ್ಟಿದವನಾಗುವದರಿಂದ ಗುರುಗಳಿಗಿಂತ ತೀರ ಕ್ಷಮಾದವನೆಂದು ವಿನಯವನ್ನು ತೋರಿಸಿಕೊಂಡಂತೆ ಆಗುವದಲ್ಲದೆ ಗುರುಗಳ ಮಾತಿನ ಮುಂದೆ ತನ್ನ ಬುದ್ಧಿಯ ಹೆಚ್ಚುಗಾರಿಕೆಯ ಅಧಿಕಪ್ರಸಂಗವೇನೂ ಇಲ್ಲವೆಂದೊಪ್ಪಿಕೊಂಡಂತಾಗುವದು. ಆಡ್ಡಬಿದ್ದ ಮೇಲೆ ಅವರ ಮುಂದೆ ಸಮಯವರಿತು ಒಂದುಂದಾಗಿ ತನ್ನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನಿಡಬೇಕು. ಆ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ತನಗೆ ಬೇಕಾದ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ತಂದುಕೊಡತಕ್ಕವುಗಳಾಗಬೇಕು. ತನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಬಗ್ಗತ್ತಿನ ಸೆಳೆತಕ್ಕೆ ಏಕೆ ಸಿಕ್ಕುಬಿದ್ದಿದೆ?, ಅದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದು ಹೇಗೆ?, ನಮಗೆ ಬ್ರಹ್ಮವೇಕೆ ತಿಳಿಯುವದಿಲ್ಲ?—ಇಂಥಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಇವುಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರವನ್ನು ಕೊಡುವಾಗ ಗುರುಗಳಿಗೆ ತನ್ನ ಮೇಲೆ ಕನಿಕರ ಉಂಟಾಗುವದಕ್ಕಾಗಿ ತಾನು ಗುರುಗಳನ್ನು ಬಗೆಬಗೆಯಿಂದ ಸೇವೆ ಮಾಡುತ್ತಿರಬೇಕು. ಈ ಸೇವೆಯಿಂದ ಗುರುಗಳ ಗೇನೂ ಪ್ರಯೋಜನವಿರುವದಿಲ್ಲ. ಶಿಷ್ಯನ ಶೀಲಸ್ವಭಾವವನ್ನು ಅವರು ಕಂಡು ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಇದರಿಂದ ಒಳ್ಳೆ ಅವಕಾಶ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಶಿಷ್ಯನು ಆ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪಡೆಯುವದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕವನೆಂದು ಅರಿತ ಮೇಲೆ ಗುರುಗಳು ಆ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಬಾಯಿಬಿಡುವರು. ಅದುವರೆಗೆ ಅವರು ಸುಮ್ಮನಿರುವದನ್ನು ನೋಡಿ ತತ್ತ್ವವನ್ನು ಯಾರಿಗೂ ಹೇಳದೆ ಲೋಭದಿಂದ ಬಚ್ಚಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವರೆಂದು ತಿಳಿಯುವದು ತಪ್ಪು. ತಕ್ಕವರಲ್ಲದವರಿಗೆ ಹೇಳಿ ತಮ್ಮ ಉಪದೇಶವನ್ನು ವ್ಯರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವದು. ಅವರಿಗೆ ಒಪ್ಪುವದಿಲ್ಲ. ಇಷ್ಟೆ.

—(ಭ ೪-೩೪)

ಸುಕೇಶ ನೊದಲಾದ ಆರುಜನ ಶಿಷ್ಯರು ಬ್ರಹ್ಮವನ್ನು ತಿಳಿಯಬೇಕೆಂದು ಪಿಸ್ತಲಾದನೆಂಬ ಮುನಿಯ ಬಳಿಗೆ ಹೋದಾಗ ಅವನು ಅವರನ್ನು ಕುರಿತು 'ನೀವು ಇದುವರೆಗೆ ಎಷ್ಟೋ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡಿರುವಿರಾದರೂ ಇಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ಹಿಡಿತದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯದಿಂದಲೂ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದಲೂ ಒಂದು ವರ್ಷ ಆದರದಿಂದ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರಿ. ಆಮೇಲೆ ನಿಮನಿಮಗೆ ಬೇಕಾದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ' ಎಂದು ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ. ಅದ್ವೈತದ ಗುರುಸೇವೆ ಆಗತ್ಯ. —(ಪ್ರ ೧-೧-೨).

ಹೀಗೆ ಮಾಡಿ ತಮ್ಮ ಸ್ವರೂಪದ ನಿಜವನ್ನು ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಂಡ ಗುರುಗಳಿಂದ ಉಪದೇಶವನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ನೊದಲು ಅಜ್ಞಾನವೆಂಬ ನಿದ್ರೆಯಿಂದ ಎಳೆವ ಇಚ್ಛೆಯಾಗಬೇಕು. ಆತ್ಮಜ್ಞಾನದ ಕಡೆಗೆ ಮನಸ್ಸು ಹರಿಯಬೇಕಾದರೆ ಎಲ್ಲ ಅನರ್ಥಗಳಿಗೂ ಬೀಜವಾದಂಥ ಈ ಭಯಂಕರವಾದ ನಿದ್ರೆಯ ಮಜ್ಜು ಹರಿದು ಎಚ್ಚರ ಉಂಟಾಗುತ್ತ ಬರಬೇಕು. ಆ ಮೇಲೆ ಗುರುಗಳ ಉಪದೇಶದ ಅರ್ಥವಾಗುವದು. ಆತ್ಮನ ವಿಸಯವು ಕತ್ತಿಯ ಧಾರೆಯಂತೆ ಬಹು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ್ದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳುವದು ಕಷ್ಟ. ಅದು ಹತ್ತುವದಕ್ಕಾಗದಷ್ಟು ಕಡಿದಾದ ಬೆಟ್ಟದಂತಿದೆ. ಗುರುಗಳ ನೆರವಿಲ್ಲದೆ ಅದರ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಹೋಗುವದಕ್ಕಾಗುವದಿಲ್ಲ.

—(ಕ ೩-೧೪)

ಗುರುಗಳ ಆಗತ್ಯವನ್ನು ಕುರಿತು ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆಯನ್ನು ಹೇಳಬಹುದು. ಕಾಂಡಹಾರ್ (ಗಾಂಧಾರ) ಎಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಕಳ್ಳರು ಒಬ್ಬನನ್ನು ಕಣ್ಣು ಕಟ್ಟಿ ಕಾಡಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದು ಅವನಲ್ಲಿ ದ್ವದ್ವನ್ನೆಲ್ಲ ಸುಲಿದುಕೊಂಡು ಅಲ್ಲಿ ಕೈಬಿಟ್ಟು ಹೋದರು. ಅವನು ತನ್ನ ಪಾಡು ಹೀಗಾಗಿರುವದೆಂದು ಹತ್ತು ದಿಕ್ಕಿಗೂ ತಿರುಗಿ ಗೋಳಿಟ್ಟನು. ಆಗ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಒಬ್ಬ ದಯಾಳು ಬಂದು ಅವನ ಕಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಕಳಚಿ 'ಇನ್ನೂ! ಈ ಉತ್ತರದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ದೇಶವಿರುವದು' ಎಂದು ತೋರಿಸಿದನು. ಆಗ ಅವನು ಊರಿಂದೂರ ದಾರಿಯನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ತನ್ನ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಆ ದಾರಿಯ ಗುರ್ತುಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತ ತನ್ನ ಊರಿಗೆ ಬಂದು ಸೇರಿದನು. ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಪಾಡೂ ಇದಕ್ಕೆ ಹೋಲುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ಆತ್ಮವು

ತಾನೆ ತನ್ನ ಮಾಯೆಯಿಂದ ಹೊರಗೆಡಹಿರುವ ಪಂಚಭೂತಗಳಿಂದ ರೂಪು
ಗೊಂಡು ಅನೇಕ ದುಃಖಗಳ ಅವಾಸಸ್ಥಾನವಾಗಿರುವ ದೇಹವೆಂಬ ಅರಣ್ಯ
ದೊಳಹೊಕ್ಕು ಮುಂಗಾಣದೆ ನಿಂತಿದೆ. ಆದರ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಅಜ್ಞಾನವೆಂಬ ಪರದೆ
ಅಡ್ಡಗಟ್ಟಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಹೆಂಡತಿ, ಮಕ್ಕಳು-ಮೊದಲಾದವರ ಮೇಲಿನ ಆಸ
ಯೆಂಬ ಹಗ್ಗದ ಕಟ್ಟಿಗಳು ಬಿದ್ದಿವೆ. ಪುಣ್ಯಪಾಪಗಳೆಂಬ ಕಳ್ಳರು ಅದನ್ನು
ಈ ಕಗ್ಗಾಡಿಗೆ ತಂದು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. 'ಅಯ್ಯೋ, ಮುದುಕನಾದೆನಲ್ಲ! ಸಾಯುವೆ
ನಲ್ಲ! ಹಣವು ಹೋಯಿತಲ್ಲ! ಹೇಗೆ ಬದುಕಲಿ? ನನ್ನ ಗತಿಯೇನು?' ಎಂದು
ಮುಂತಾಗಿ ಈ ಅತ್ತನ ಗೋಳುಗಳು ಹತ್ತು ದಿಕ್ಕುಗಳ ಗೋಡೆಗಳನ್ನೂ
ಬಿರಿಯುವಂತೆ ಮಾಡಿವೆ. ನಮ್ಮ ಯಾವದೋ ಒಂದು ಹೆಚ್ಚಿನ ಪುಣ್ಯವು
ಫಲವನ್ನು ಕೊಡುವದಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ಮಹಾದಯಾಳುವಾದ ಗುರುವಿನ
ದರ್ಶನವು ನಮಗೆ ಆಗುತ್ತದೆ. ಅವರು ನಮ್ಮ ಗೋಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಕನಿಕರ
ದಿಂದ ನಮ್ಮ ಅಜ್ಞಾನವೆಂಬ ಕಣ್ಣಮರೆಯನ್ನು ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ಸರಿಸಿ ನಮ್ಮ
ಸ್ವರೂಪದ ಅವನನ್ನು ನಮಗೆ ಎಚ್ಚರಗೊಳಿಸುವರು. ಆಗ ನಾವು ನಮ್ಮ
ಸ್ವರೂಪವಾದ ಬ್ರಹ್ಮಪದವಿಯಲ್ಲಿ ವಿರಾಜಿಸುವವರಾಗುವೆವು.

—(ಭಾಂ ೬-೧೪)

ಗುರುಗಳಿಂದ ಈ ಅನುಗ್ರಹವು ನಮಗೆ ಮೊರೆಯಬೇಕಾದರೆ ಭಗವಂ
ತನ ಮೇಲಿರುವಷ್ಟೆ ಹೆಚ್ಚಾದ ಭಕ್ತಿಯು ಗುರುಗಳ ಮೊಲರಬೇಕು; ಗುರು
ಗಳ ಮೇಲೆ ಅಂಥ ಭಕ್ತಿ ಇದ್ದರೆ ಅವರು ಹೇಳಿದ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ನಮ್ಮ
ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹೊಳೆಯುವವು.

—(ಶ್ರೀ ೬-೨೩)

ಗುರುಗಳ ಕೃಪಾದೃಷ್ಟಿಯು ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದ ಹೊರತು ನಾವು
ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಬಿಡುವದೂ ಆಗುವದಿಲ್ಲ; ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಕಾಣು
ವದೂ ಆಗುವದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮೀಸ್ಥಿತಿಯು ನಮಗೆ
ದಕ್ಕೂವದೂ ಇಲ್ಲ.

—(ಮ ೪-೬೬)

ತಾನೇ ದೊಡ್ಡವನೆಂಬ ಭಾವನೆ ಇಲ್ಲದಿರುವದು, ತನ್ನಲ್ಲಿಲ್ಲದ್ದನ್ನು
ತೋರಿಸಿಕೊಳ್ಳದಿರುವದು—ಮೊದಲಾದ ಎಷ್ಟೋ ಸಾಧನಗಳ ಜೊತೆಗೆ
ಗುರುಸೇವೆಯೂ ಒಂದು ಸಾಧನ. ಇವುಗಳನ್ನು ಜ್ಞಾನಸಾಧನವೆನ್ನುವ
ಹೇನು? ಜ್ಞಾನವೆಂದೇ ಹೇಳುವಂತಿರುವವು.

—(ಭಗವ-೨.೧೧)

೯— ಕ ರ್ಮ ವೆಂ ಬ ದಾ ರಿ

ಕ ರ್ಮ ಗ ಳ ನ್ನು ಮಾಡಲೇ ಬೇಕು

ಹಿಂದಿನ ಅಧ್ಯಾಯಗಳಲ್ಲಿ ನೇದಾಂತದ ಮುಖ್ಯ ತತ್ತ್ವಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಮುಂದಿಟ್ಟಿದ್ದಾಯಿತು. ಯಾರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಪಂಚಿಕವಾದ ಸುಖದ ಒಂದು ಕೆಯ ಕಲೆ ಎಳೆವೂ ಇಲ್ಲದೆ ಇರುವದೋ ಅಂಥವರ ಶುದ್ಧವಾದ ಬುದ್ಧಿಗೆ ಇಷ್ಟು ಹೇಳಿದ್ದು ಸಾಕು ಇಷ್ಟರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮವು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಟ್ಟಿದಂತಾಗಿ ಅವರು ಮುಂದೆ ಹೇಳಲಾಗುವ ಬಹುದೊಡ್ಡ ಫಲವನ್ನು ಸೂರೆಗೊಂಡು ಮನುಷ್ಯರಾಗಿ ಬದುಕಿದ್ದೇ ಬ್ರಹ್ಮರಾಗಿ ಅನಂದದಲ್ಲಿ ವಿಲಾಸಿಸುತ್ತಿರುವರು. ಅಂಥವರು ಇನ್ನೇನೂ ಮಾಡಬೇಕಾದದ್ದಿಲ್ಲ. ಅಂಥವರು ಬಹು ಕಡಿಮೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಎಲ್ಲರೂ ಇಷ್ಟನ್ನು ಕೇಳಿದ ಮೇಲೆ ಇದನ್ನು ಬಹು ಯತ್ನದಿಂದ ಮೈಗೂಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿರುವದು. ಏಕೆಂದರೆ: ಯಾರ ಬುದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರೂ ಪ್ರಾಪಂಚಿಕವಾದ ಸುಖವನ್ನು ಸವಿಯಬೇಕೆಂಬ ವಾಸನೆಯು ತುಂಬಿತುಳುಕುತ್ತಿರುವದು. ಇದು ಒಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರಬಹುದು; ಒಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರಬಹುದು. ಅಂತು ಇಲ್ಲದೆ ಇಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಬುದ್ಧಿಯ ತುಂಬ ಪ್ರಾಪಂಚಿಕವಾದ ಸುಖದ ವಾಸನೆ ತುಂಬಿಕೊಂಡಿರುವದರಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮವಿಚಾರದ ವಾಸನೆಯು ಅಲ್ಲಿ ತೂರಿಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ದಾರಿ ಇಲ್ಲ. ಪ್ರಾಪಂಚಿಕವಾದ ಸುಖದ ವಾಸನೆಯನ್ನು ಹೊರಕ್ಕೆ ಚೆಲ್ಲುತ್ತ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮವಿಚಾರದ ವಾಸನೆಯನ್ನು ಹೊಗಿಸುವ ಯತ್ನವನ್ನು ನಡೆಸಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಮಾಡುತ್ತ ಈಗ ಪ್ರಾಪಂಚಿಕಸುಖದ ವಾಸನೆಯು ಎಷ್ಟು ತುಂಬಾಗಿದೆಯೋ ಬ್ರಹ್ಮವಿಚಾರದ ವಾಸನೆಯು ಅಷ್ಟು ತುಂಬಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಈಗ ಪ್ರಾಪಂಚಿಕವಾದ ಸುಖದ ವಾಸನೆಯು ಬ್ರಹ್ಮವಿಚಾರದ ವಾಸನೆಗೆ ಸ್ಥಲವಿಲ್ಲದಂತೆ ಮಾಡಿರುವ ಹಾಗೆ ಬ್ರಹ್ಮವಿಚಾರದ ವಾಸನೆಯು ಪ್ರಾಪಂಚಿಕವಾದ ಸುಖದ ವಾಸನೆಗೆ ಬುದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲುವದಕ್ಕೆ ನೆರಳಿಲ್ಲದಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಈಗ ಪ್ರಾಪಂಚಿಕವಾದ ಸುಖದ ವಾಸನೆಯು

ತಾನೆ ಬುದ್ಧಿಯ ತುಂಬ ತುಂಬಿಕೊಂಡು ತನ್ನ ಸೂತ್ರದ ಬೊಂಬೆಯಂತೆ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಕುಣಿಸುವ ಹಾಗೆ ಬ್ರಹ್ಮವಿಚಾರದ ವಾಸನೆಯು ತಾನೆ ಬುದ್ಧಿಯ ತುಂಬ ತುಂಬಿಕೊಂಡು ಮನುಷ್ಯನ ನಡೆನುಡಿಗಳಲ್ಲಿಲ್ಲ ತಾನೆ ತಾಂಡವವಾಡಬೇಕು. ಈಗ ಪ್ರಾಪಂಚಿಕವಾದ ಒಬ್ಬನ ನಡೆನುಡಿಗಳನ್ನು ನೋಡಿದವರಿಗೆ ಇವನು ಪ್ರಾಪಂಚಿಕವಾದ ಸುಖದ ವಾಸನೆಯಿಂದ ತುಂಬಿದವನೆಂದು ತಾನಾಗಿ ಗೊತ್ತಾಗುವಷ್ಟು ಅದು ತನ್ನ ಗಂಧವನ್ನು ಹೊರಗೆಡಹುತ್ತಿರುವಂತೆ ಆತ್ಮವನ್ನರಿತವನ ನಡೆನುಡಿಗಳನ್ನು ನೋಡಿದವರಿಗೆ ಇವನು ಬ್ರಹ್ಮವಿಚಾರದ ವಾಸನೆಯಿಂದ ತುಂಬಿದವನೆಂದು ತಾನಾಗಿ ಗೊತ್ತಾಗುವಷ್ಟು ಅದು ತನ್ನ ಗಂಧವನ್ನು ಹೊರಗೆಡಹುತ್ತಿರಬೇಕು. ಆಗ ಮನುಷ್ಯನು ಹುಟ್ಟಿದ್ದಕ್ಕೆ ಸಾರ್ಥಕವಾಗುವದು. ಆಗ ಅವನಲ್ಲಿ ಬಹು ದೊಡ್ಡ ಫಲದ ಅನುಭವವು ಮೈದೋರುವದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಎಲ್ಲರೂ ಮೊದಲು ಬ್ರಹ್ಮಸ್ವರೂಪದ ವಿಚಾರವನ್ನು ಕೇಳಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಅದರ ಬಹು ದೊಡ್ಡ ಫಲವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಅದನ್ನು ಮೈಗೂಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ಸರ್ವಪ್ರಯತ್ನವನ್ನೂ ಮಾಡಬೇಕು.

ಈ ಯತ್ನವೆಂಬುದು ಕರ್ಮವೆಂಬ ದಾರಿ, ಭಕ್ತಿಯೆಂಬ ದಾರಿ, ಯೋಗವೆಂಬ ದಾರಿ, ವಿಚಾರವೆಂಬ ದಾರಿ-ಎಂಬ ನಾಲ್ಕು ದಾರಿಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿರುವದು. ಈ ನಾಲ್ಕು ದಾರಿಗಳೂ ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲದ ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಲ್ಲ ಇವು ನಾಲ್ಕೂ ಒಂದೇ ದಾರಿ. ಕೆಲಕೆಲವು ದೂರದ ತನಕ ಅದಕ್ಕೆ ಒಂದೊಂದು ಹೆಸರು. ಇಷ್ಟೆ. ಈಗ ನಾವು ಪ್ರಾಪಂಚಿಕವಾದ ತೀವ್ರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಾಪಂಚಿಕವಾದ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮುಳುಗಿರುವೆವಷ್ಟೆ. ಎಣ್ಣೆಯ ಕಾಗದದ ಜಿಡ್ಡು ಅಕ್ಷರಗಳ ಮೂಡುವಿಕೆಗೆ ಅಡ್ಡಿಯಾಗಿರುವಂತೆ ಇವು ಬುದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮದ ಮೂಡುವಿಕೆಗೆ ಅಡ್ಡಿಯಾಗಿರುವವು. ಆದ್ದರಿಂದ ಇವುಗಳ ಹೊರನ್ನು ಮುರಿಯುವದಕ್ಕಾಗಿ ಈಶ್ವರನ ಸಂಬಂಧವಾದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ನೇಡವು ಹೇಳುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಒಂಟಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದು ಕರ್ಮವೆಂಬ ದಾರಿ; ಈಶ್ವರನ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಕೇಳೋಣ, ಹೇಳೋಣ, ಹಾಡೋಣ, ನೆನೆಯೋಣ-ಮೊದಲಾಗಿ ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ರುಚಿಸಿದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಈಶ್ವರನ ಕಡೆಯ ಒಲವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದು ಭಕ್ತಿಯೆಂಬ ದಾರಿ; ಆ ಒಲ

ವನ್ನು ಕದಲದಂತೆ ಈಶ್ವರನಲ್ಲಿಯೇ ನಿಲ್ಲಿಸುವದು ಯೋಗವೆಂಬ ದಾರಿ; ಈ ಮೂರು ದಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಅದುವರೆಗಿನ ನಡಿಗೆಯ ತಿಕ್ಕಾಟದಿಂದ ಬುದ್ಧಿಯಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಾಪಂಚಿಕವಾದ ಜಿಡ್ಡು ಹಾರಿಹೋಗಿರುವದರಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ಬ್ರಹ್ಮದ ವಿಚಾರವನ್ನು ಅಂಟಿಸಿಕೊಂಡು ಜಿಳಿಸುವದು ವಿಚಾರವೆಂಬ ದಾರಿ. ಅದರಲ್ಲಿ ಸಾಗಿದಾಗ ಬ್ರಹ್ಮವು ಅಂಗಯ್ಯೊಳಗಣ ನೆಲ್ಲಿಯ ಕಾಯಾಗುವದು. ಇದೇ ಆ ದಾರಿಯ ಕೊನೆಯ ನೆಲೆ.

ಈಗ ಇಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯದಾದ ಕರ್ಮವೆಂಬ ದಾರಿಯನ್ನು ವಿವರಿಸಲಾಗುವದು. ಇಲ್ಲಿ ಕರ್ಮವೆಂಬ ಮಾತಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮದ ಒಲವನ್ನು ಪಡೆಯುವದಕ್ಕಾಗಿ ವೇದದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಕರ್ಮವೆಂಬ ಅರ್ಥವನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ದೇಹೇಂದ್ರಿಯಗಳ ಸುಖಕ್ಕಾಗಿ ಮಾಡುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಕುರಿತು ವೇದವೇನೂ ಹೇಳಬೇಕಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ: ದೊಡ್ಡದೊಡ್ಡ ಜ್ಞಾನಿಗಳೆನಿಸಿದವರು ಕೂಡ ತಮ್ಮ ಹಿಂದಿನ ಪಾಪಪುಣ್ಯಗಳ ವಾಸನೆಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಈಗ ಬಂದಿರುವ ಹುಟ್ಟುಗುಣವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ನಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಪಾಡೇನು! ದೇಹೇಂದ್ರಿಯಗಳ ಸುಖಕ್ಕಾಗಿ ಹೋರಾಡುವದೆಂಬುದು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನಿಗೂ ತನ್ನ ಹುಟ್ಟುಗುಣವಾಗಿಯೇ ಇರುವದು. ಅದನ್ನು ಯಾರೂ ಹೊಸದಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕಾದದ್ದಿಲ್ಲ. ದೇಹೇಂದ್ರಿಯಗಳ ಸುಖಕ್ಕಾಗಿ ಮಾಡುವ ಕೆಲಸವು ಒಂದು ದಾರಿಯೇ ಅಲ್ಲ. ದಾರಿಯೆಂದರೆ ಒಂದು ನೆಲೆಗೆ ಮುಟ್ಟಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ದೇಹೇಂದ್ರಿಯಗಳ ಸುಖಕ್ಕಾಗಿ ಮಾಡುವ ಕೆಲಸವು ಅಷ್ಟಷ್ಟಕ್ಕೇ ಮುಗಿದುಹೋಗುವದು ಮತ್ತು ಹುಟ್ಟುಸಾವುಗಳನ್ನು ಕೊಡುವದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅದು ದಾರಿಯಲ್ಲ. ಈಗ ನಾವು ಹೇಳುವ ಕರ್ಮವೆಂಬುದು ಬ್ರಹ್ಮವೆಂಬ ನೆಲೆಗೆ ಮುಟ್ಟಿಸುವ ಒಂದು ದಾರಿ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ಕರ್ಮವೆಂದರೆ ಬ್ರಹ್ಮದ ಒಲವನ್ನು ಪಡೆಯುವದಕ್ಕೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿ ವೇದದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಕೆಲಸಗಳೆಂದರ್ಥ.

—(ಭ ೩-೩೩)

(ಅ) ಯಾವ ಕರ್ಮವನ್ನೂ ಮಾಡದೆ ಇರುವದೆಂಬುದು ಯಾರಿಗೂ ಆಗುವ ಮಾತಲ್ಲ (ಭ ೧೮-೧೧). (ಆ) ಬರೇ ದೇಹೇಂದ್ರಿಯಗಳ ಸುಖಕ್ಕಾಗಿ ಮಾಡುವ ಕೆಲಸವು ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಹುಟ್ಟುಸಾವುಗಳಿಗೆ ತಳ್ಳತಕ್ಕ

ದ್ವಾದ್ವಾರಿಂದ ಅದನ್ನು ಅದಷ್ಟು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಈಶ್ವರನ ಸಂಬಂಧವಾದ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಬೇಕು (ಈ ೧೧). (ಇ) ದೇಹೇಂದ್ರಿಯಗಳಾಗಿ ಹೇಗೆ ಸಾಯುವ ತನಕ ದುಡಿಯುವನೋ ಹಾಗೆ ಈಶ್ವರನ ಸಂಬಂಧವಾದ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಯುವ ತನಕ ದುಡಿಯಬೇಕು (ಈ ೨).

ಯಾರ ಯಾರ ದುಡಿತವು ಹೇಗೆ ಹೇಗೆ ಇರಬೇಕೆಂಬ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ವೇದವು ಒಂದು ನಿಯಮವನ್ನು ಮಾಡಿರುತ್ತದೆ. ಮನುಷ್ಯರನ್ನು ನಾಲ್ಕು ಜಾತಿಯಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಿ ಅದು ಅವರಿಗೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಗೊತ್ತು ಮಾಡಿದೆ. ಸತ್ತ್ವಗುಣವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವವರು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು. ಮನ್ಸಸ್ಸನ್ನೂ ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನೂ ಬಿಗಿಹಿಡಿಯುವದು, ತಪಸ್ಸು, ಒಳಗೂ ಹೊರಗೂ ಕೂಡ ಶುಚಿಯಾಗಿರುವದು, ಕ್ಷಮೆ, ಸರಳತೆ, ಅತ್ಯಂತ ಅರಿವು, ಅದರ ಅನುಭವ, ದೇವರಿಂದಾನೆಂಬ ಮುಂತಾದ ಭರವಸೆ-ಇವೆಲ್ಲ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಹುಟ್ಟುಗುಣಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಕರ್ಮಗಳು. ಸತ್ತ್ವಗುಣವೂ ಇದ್ದು ರಜೋಗುಣವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವವರು ಕ್ಷತ್ರಿಯರು. ಶಾರ್ಙ್ಗ, ಧಿಟ್ಟತನ, ಧೈರ್ಯ, ಯಾವ ಕೆಲಸವನ್ನಾದರೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವದು, ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ತಲೆ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳದಿರುವದು, ಕೈಬಿಟ್ಟುಕೊಡುವದು, ಆಳುವದು-ಇವೆಲ್ಲ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ ಹುಟ್ಟುಗುಣಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಕರ್ಮಗಳು. ತನೋಗುಣವೂ ಇದ್ದು ರಜೋಗುಣವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವವರು ವೈಶ್ಯರು. ಉಳುವದು, ದನಗಳನ್ನು ಸಾಕುವದು, ವ್ಯಾಪಾರ-ಇವೆಲ್ಲ ವೈಶ್ಯರ ಹುಟ್ಟುಗುಣಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಕರ್ಮಗಳು. ರಜೋಗುಣವೂ ಇದ್ದು ತನೋಗುಣವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವವರು ಶೂದ್ರರು. ಸೇವೆ ಮಾಡುವದು ರೂದ್ರರ ಹುಟ್ಟುಗುಣಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಕರ್ಮ.

—(ಭ ೪-೧೩; ೧೮-೪೨..೪೪)

(ಅ) ತನ್ನ ಹುಟ್ಟುಗುಣಕ್ಕೆ ತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲದ ಕರ್ಮವನ್ನು ತನ್ನಿಂದ ಚೆನ್ನಾಗಿ ನಡೆಸುವದಕ್ಕೆ ಆಗುವಂತಿದ್ದರೂ ತನ್ನ ಹುಟ್ಟುಗುಣಕ್ಕೆಂದು ಗೊತ್ತಾಗಿರುವದರಲ್ಲಿ ಗುಣವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ತನ್ನ ಹುಟ್ಟುಗುಣಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಕರ್ಮವೇ ತನಗೆ ಮೇಲಾದ್ದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಮಾಡುವದರಿಂದ ಯಾವ ಪಾಪವೂ ಇಲ್ಲ (ಭ ೧೮-೪೭). (ಆ) ತನ್ನ ಹುಟ್ಟುಗುಣಕ್ಕೆ ತಕ್ಕದ್ದರಲ್ಲಿ ದೋಷವು

ಕಂಡರೂ ಅದನ್ನು ಬಿಡಬಾರದು. ಏಕೆಂದರೆ: ಬೆಂಕಿಯನ್ನು ಅದರಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಹೊಗೆಯು ಮುತ್ತಿಕೊಂಡಿರುವಂತೆ ಎಲ್ಲ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿಯೂ ದೋಷವಿದ್ದೇ ಇರುವದು.—(ಭ ೧೮-೪೮). (ಇ) ತನ್ನ ಹುಟ್ಟುಗುಣಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಕರ್ಮದಲ್ಲಿ ಸಾವು ಒದಗಿದರೂ ಮೇಲೇ; ಮತ್ತೊಬ್ಬರ ಹುಟ್ಟುಗುಣದ ಕರ್ಮವು ನರಕಕ್ಕೆ ದಾರಿಯನ್ನು ಮಾಡುವದು —(ಭ ೩-೩೫).

(ಅ) ಯಾವ ಕೆಲಸವನ್ನೂ ಮಾಡದೆ ಇದ್ದರೆ ಶರೀರವಿರುವದೇ ಕಷ್ಟ ವಾದೀತಾದ್ದರಿಂದ ಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡಲೇ ಬೇಕಷ್ಟೆ. ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ತನಗೆ ಗೊತ್ತಾಗಿರುವ ಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡುವದೊಳ್ಳಿಯದು.—(ಭ ೩-೮). (ಆ) ಜನರನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿದಾಗಲೆ ಬ್ರಹ್ಮನು ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿ ಜನರನ್ನು ಕುರಿತು ಈ ಯಜ್ಞಗಳಿಂದ ನೀವು ಬೇಕುಬೇಕಾದದ್ದನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಿ ರೆಂದೂ ಯಜ್ಞವು ನಿಮಗೆ ಬೇಡಿದ್ದನ್ನೆಲ್ಲ ಕೊಡಲೆಂದೂ ಮೊದಲೇ ಹೇಳಿ ದನು (ಭ ೩-೧೦). (ಇ) ನಾವು ಯಜ್ಞವನ್ನು ಮಾಡಿ ಇಂದ್ರನೆ ಮೊದಲಾದ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಸಂತೋಷಗೊಳಿಸಬೇಕೆಂದೂ ಅವರು ನಮಗೆ ಮಳೆ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಸಂತೋಷಗೊಳಿಸಬೇಕೆಂದೂ ಹೀಗೆ ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ಸಂತೋಷಗೊಳಿಸುತ್ತ ಒಳ್ಳೆ ಗತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಲೆಂದೂ ಬ್ರಹ್ಮನ ಆಭಿಪ್ರಾಯ (ಭ ೩-೧೧). (ಈ) ಯಜ್ಞ, ದಾನ, ತಪಸ್ಸು-ಇವು ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಶುದ್ಧಿಗೊಳಿಸತಕ್ಕವುಗಳಾದ್ದರಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನು ಬಿಡದೆ ಮಾಡಲೇಬೇಕು (ಭ ೧೮-೫). (ಉ) ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಇಲ್ಲದೆ ಇವುಗಳನ್ನು ಬಿಡುವದು ತಾಮಸವೆನಿಸುವದು (ಭ ೧೮-೭). (ಊ) ಇವುಗಳನ್ನು ಮಾಡುವವರಿಂದ ಶರೀರಕ್ಕೆ ಆಯಾಸವಾಗುವದೆಂದು ಕೈಬಿಡುವದು ರಾಜಸವೆ ನಿಸುವದು (ಭ ೧೮-೮). (ಋ) ಯಾರು ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಜಿನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಬಿಡುವಾದ ಮೇಲೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಊಟವನ್ನು ಉಣ್ಣುತ್ತಾರೊ ಅವರು ಈಶ್ವ ರನನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಾರೆ. ಆ ಊಟವು ಅಮೃತ. ಯಜ್ಞವನ್ನು ಮಾಡದವ ರಿಗೆ ಈ ಲೋಕದ ಸುಖವೇ ಇಲ್ಲ; ಪರಲೋಕದ್ದಿನ್ನೆಲ್ಲಿಯದು?

—(ಭ ೪-೩೧).

(ಅ) ಉಂಡ ಅನ್ನವು ರಕ್ತವಾಗಿಯೂ ರೇತಸ್ಸಾಗಿಯೂ ರೂಪುಗೊಂಡ ಮೇಲೆ ಅದರಿಂದ ವ್ಯಕ್ತಳು ಹುಟ್ಟುವರವೈ. ಆ ಅನ್ನವಾಗುವ ಧಾನ್ಯಗಳೆಲ್ಲ ಮಳೆಯಿಂದ ಬೆಳೆಯುವವು. ಮಳೆಯು ಯಜ್ಞದಿಂದಾಗುವದು. ಹೇಗೆಂದರೆ: ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ನಾವು ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದ ಆಹುತಿಯು ಸೂರ್ಯನಿಗೆ ಹೋಗಿ ಸೇರುವದೆಂದೂ ಸೂರ್ಯನಿಂದ ಮಳೆಯಾಗುವದೆಂದೂ ಮಳೆಯಿಂದ ಧಾನ್ಯವಾಗುವದೆಂದೂ ಅದರಿಂದ ಸಂತತಿಯಾಗುವದೆಂದೂ ದೊಡ್ಡವರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.—(ಭ ೩-೧೪). (ಆ) ಹೀಗೆ ಸುತ್ತುತ್ತಿರುವ ಚಕ್ರಕ್ಕೆ ಯಾವನು ನೆರವಾಗುವದಿಲ್ಲವೋ ತನ್ನ ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ಸುಖವನ್ನು ಮಾತ್ರ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಅವನು ಪಾಪಜೀವಿ. ಅವನ ಬಾಳು ವ್ಯರ್ಥ—(ಭ೩-೧೬). (ಇ) ದೇವತೆಗಳು ಕೊಟ್ಟ ಧಾನ್ಯದಿಂದಾದ ಅನ್ನವನ್ನು ದೇವರಿಗೆ ನಿವೇದನ ಮಾಡದೆ ಹೊಟ್ಟೆಬಾಕತನದಿಂದ ಮುಕ್ಕುವವನು ದೇವತೆಗಳ ಸ್ವತ್ತನ್ನು ಎತ್ತಿಹಾಕಿದ ಕಳ್ಳನೇ ಸರಿ (ಭ ೩-೧೭). (ಈ) ದೇವರಿಗೆ ನಿವೇದನ ಮಾಡಿ ಆ ಪ್ರಸಾದವನ್ನು ತಿಂದರೆ ಅದು ಪಾಪಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕಳೆಯುವದು. ಹಾಗೆ ಮಾಡದೆ ತಮ್ಮ ಬಿಟ್ಟು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕಾಗಿ ಬೇಯಿಸುವವರು ಆ ಧಾನ್ಯವನ್ನು ಕುಟ್ಟುವಾಗ, ಬೀಸುವಾಗ, ಬೇಯಿಸುವಾಗ ತಮ್ಮ ಅರಿವಿಲ್ಲದೆ ನಡೆದ ಹಿಂಸೆಯೇ ಮೊದಲಾದ ಅನೇಕ ಪಾಪಗಳನ್ನು ಗಂಟು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. —(ಭ ೩-೧೮)

ಮನುಷ್ಯನು ತಾನು ಕರ್ಮಸಂಬಂಧಿಯಲ್ಲದ ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪನೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕಾದದ್ದೇನೋ ಸರಿ. ಆದರೆ ಆ ಜ್ಞಾನವು ಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡಿದ ಹೊರತು ಆಗಲಾರದು. ಆ ಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದೆ ಕರ್ಮಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಬಿಟ್ಟು ಕುಳಿತ ಮಾತ್ರಕ್ಕೇ ತಾನು ಕರ್ಮಸಂಬಂಧಿಯಲ್ಲದ ಆತ್ಮನಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಆ ಜ್ಞಾನವಾಗುವದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಚಿತ್ತಶುದ್ಧಿಗಾಗಿ ಕರ್ಮವು ಬೇಕೇ ಬೇಕು. —(ಭ-೩-೪)

ಕ ರ್ಮ ಗ ಳ ಕ ರಿ

(ಅ) ಹೊಟ್ಟೆಪಾಡಿನ ಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವರ್ಗದ ಸೆಲೆಯೇ ಇಲ್ಲ. ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಅಡ್ಡೊಂದುಂಟು. ಜ್ಞಾನದ ಕಡೆಯ ಗುರಿಯನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳದೆ ಮಾಡುವ ಬರೀ ಕರ್ಮಗಳು ದುಃಖಕ್ಕೇ ಕಾರಣಗಳಾ

ಗುವವು. ಈ ಕರ್ಮಗಳೆಲ್ಲ ತಾವೂ ನಾಶವಾಗತಕ್ಕವುಗಳು ಮತ್ತು ತಮ್ಮ ಫಲವೂ ನಿಲ್ಲದಂಥವುಗಳು. ಇಂಥ ಕರ್ಮಗಳೆ ತಮಗೆ ಗತಿಯೆಂದು ಯಾರು ತಿಳಿಯುತ್ತಾರೋ ಅಂಥ ಮೂಢರು ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಸ್ವಲ್ಪಕಾಲ ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಾಡುತ್ತಿದ್ದು ಅಮೇಲೆ ಎಲ್ಲರೂ ಮುವ್ವುಸಾವುಗಳಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗುತ್ತಾರೆ — (ಮುಂ ೧-೨-೭). (ಅ) ಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿರುವ ಈ ಒಗರನ್ನು ಕಳೆಯುವದಕ್ಕೆ ಶಾಸ್ತ್ರವು ಉಪಾಯವನ್ನು ಕಂಡು ಹಿಡಿದಿರುತ್ತದೆ. ಲೌಕಿಕವಾದ ಕರ್ಮವಾಗಲಿ, ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ಕರ್ಮವಾಗಲಿ-ಕರ್ಮಗಳೆಂಬುವೆಲ್ಲ ಏನಾದರೂ ಫಲವನ್ನು ಕೊಟ್ಟೇ ಕೊಡುತ್ತವೆ. ಆ ಫಲಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ಬೇಕೆನಿಸುವದೂ ಉಂಟು; ಒಂದೊಂದು ಬೇಡವೆನಿಸುವದೂ ಉಂಟು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯನು ತನ್ನ ಮನುಷ್ಯತ್ವವನ್ನು ತೋರಿಸತಕ್ಕದ್ದಿರುವದು ಅದೇ ನೆಂದರೆ: ಬೇಕುಬೇಡೆಂಬವುಗಳ ಬಲೆಗೆ ಅವನು ಬೀಳಬಾರದು ಅವುಗಳ ಬಲೆಗೆ ಬಿದ್ದೊಡನೆ ಅವನು ತನ್ನ ಹುಟ್ಟುಗುಣಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಕಡೆಗಂಡು ಮತ್ತೊಬ್ಬರ ಹುಟ್ಟುಗುಣದ ಕರ್ಮಗಳಿಗೆ ಕೈಹಾಕುವವನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಆ ಬಲೆಯನ್ನೊಂದು ಕಡೆಗೆ ಸರಿಸಿಬಿಟ್ಟರೆ ಅಮೇಲೆ ಅವನು ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಗೌರವಿಸುವವನಾಗಿ ತನ್ನ ಹುಟ್ಟುಗುಣಕ್ಕೆ ತಕ್ಕದ್ದನ್ನು ಮಾಡುವವನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಬೇಕುಬೇಡೆಂಬೀ ಎರಡೂ ಮನುಷ್ಯನ ಏಳಿಗೆಯ ದಾರಿಯಲ್ಲಿರುವ ಕಳ್ಳರು.--(ಭ ೨-೨೪)

(ಅ) ಬಯಕೆ, ಸಿಟ್ಟು, ದುರಾಶೆ-ಈ ಮೂರೂ ನರಕದ ಬಾಗಿಲುಗಳು. ಇವುಗಳಿಗೆ ಕಾಲಿಡುತ್ತಲೆ ಮನುಷ್ಯನು ಹಾಳಾಗುವನು. ಅದ್ದರಿಂದ ಈ ಮೂರನ್ನೂ ಬಿಡಬೇಕು. —(ಭ ೧೬-೨೧). (ಆ) ಈ ಮೂರರಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯದಾದ ಬಯಕೆ ಎಂಬುದು ಮನುಷ್ಯನನ್ನು, ಅವನು ಬೇಡವೆಂದರೂ ಅರಸನು ಆಳನ್ನು ಮುಂದುಮಾಡುವಂತೆ, ಪಾಪದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸುವದು (ಭ ೨-೨೬). (ಇ) ಸತ್ತ್ವಗುಣದ ಬಯಕೆಯು ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಾದದ್ದಾಗಿ ಈಶ್ವರಾಂಶವೆನಿಸುವದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ಬಯಕೆಯೆಂಬ ಮಾತಿಗೆ ರಜೋಗುಣದ ಬಯಕೆಯೆಂದರ್ಥ (ಭ ೭-೧೧). , (ಈ) ಏಕೆಂದರೆ: ರಜೋಗುಣದ ಬಯ

ಕೆಯು ತನಗೇನಾದರೂ ಅಡ್ಡಿಯೊದಗುತ್ತಲೆ ಸಿಟ್ಟಿನ ರೂಪಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಎಲ್ಲ ಅನರ್ಥಗಳನ್ನೂ ಉಂಟುಮಾಡುವದಾಗಿಯೂ ಎಷ್ಟು ಕೊಟ್ಟರೂ ಹೊಟ್ಟೆತುಂಬದ್ದಾಗಿರೂ ಮಹಾಪಾಪಿಯಾಗಿರೂ ಎಲ್ಲರ ಹಗೆಯಾಗಿಯೂ ಇರುವದು. ಹೊಗೆಯು ಬೆಂಕಿಯನ್ನು ಮುತ್ತಿಕೊಂಡಿರುವಂತೆಯೂ ಕೊಳೆಯು ಕನ್ನಡಿಯನ್ನು ಮುಸುಕಿಕೊಂಡಿರುವಂತೆಯೂ ಜರಾಯುವೆಂಬ ಚೀಲವು ಗರ್ಭವನ್ನು ಆವರಿಸಿಕೊಂಡಿರುವಂತೆಯೂ ರಜೋಗುಣದ ಬಯಕೆಯು ಆತ್ಮನನ್ನು ಸುತ್ತುಗಟ್ಟಿಕೊಂಡಿರುವದು. ರಜೋಗುಣದ ಬಯಕೆಯನ್ನು ಮೂರ್ಖನು ತತ್ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಗೆಳೆಯನಂತೆ ಕಂಡುಕೊನೆಗೆ ತನಗೆ ಹಾನಿಯಾದಾಗ ಅದರಿಂದ ತಾನು ಕೆಟ್ಟನೆಂದು ತಲೆ ಚಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುವನು ; ಜ್ಞಾನಿಯು ಅದೇ ತನ್ನನ್ನು ಹಿಂದೆ ಕೇಡಿಗೆ ಗುರಿಮಾಡಿದ್ದೆಂದು ಅದರ ಮೇಲೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಹಗೆತನ ಉಳ್ಳವನಾಗಿರುವನು. ಅದು ಇಂದ್ರಿಯ, ಮನಸ್ಸು, ಬುದ್ಧಿ-ಇವುಗಳನ್ನು ಮನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಮರೆಮಾಡಿ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ದಿಕ್ಕುಗಡಿಸುವದು ಆದ್ದರಿಂದ ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ಮೊದಲು ಬಿಗಿಹಿಡಿದು ಶಾಸ್ತ್ರದಿಂದಲೂ ಗುರುಗಳಿಂದಲೂ ತಿಳಿದ ಆತ್ಮನಿಷಯಕವಾದ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯನ್ನೂ ಅದರ ಅನುಭವವನ್ನೂ ಹಾಳುಮಾಡುವ ಪಾಪಿಯಾದ ಈ ರಜೋಗುಣದ ಬಯಕೆಯನ್ನು ತೊಲಗಿಸಬೇಕು. —(ಭ ೩-೩೭..೪೧)

(ಅ) ಬಯಕೆ, ಸಿಟ್ಟು-ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ಬಿಗಿಹಿಡಿದು ಆತ್ಮನನ್ನು ಅರಿತವರಿಗೆ ಬದುಕಿರುವಾಗಲೂ ಸತ್ತ ಮೇಲೆಯೂ ಯಾವಾಗಲೂ ಮೋಕ್ಷವೇ (ಭ ೫-೨೬). (ಆ) ಕಂಡುಕೇಳಿದ ಮತ್ತು ನೆನಪಾದ ವಿಷಯಗಳು ಬೇಕೆನಿಸಿದರೆ ಕೂದಲು ಹುರಿಗೂಡಿ ಮುಖವು ಅರಳಿ ಉಂಟಾಗುವ ಬಯಕೆಯನ್ನೂ ದೇವನಿಸಿದರೆ ಮೈನಡುಕ, ಬೆವರು, ಹಲ್ಲುಕಡಿಯುವದು ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಮುಂದುಗೊಂಡು ಬರುವ ಸಿಟ್ಟಿನನ್ನೂ ಸಾಯುವದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಬದುಕಿರುವಾಗಲೆ ಯಾವನು ತಡೆಯಬಲ್ಲನೂ ಅವನೆ ಸುಖಿ (ಭ ೫-೨೩).

(ಅ) ಕರ್ಮಗಳಿಗೆ ಹೇಳಿರುವ ಫಲದ ಮಾತುಗಳು, ಕಣ್ಣಿಗೆ ಹೂ ಹೇಗಿರಬಹುದಾಗಿ, ಕಿವಿಗೆ ಮನೋಹರವಾಗಿರುವವು. ಇವಕ್ಕೆ ಮರುಳಾದ ದಡ್ಡರು

ಸ್ವರ್ಗ, ದನ-ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಕೊಡುವ ಕರ್ಮಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನದೇನೂ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಬಯಕೆಗೆ ಸೋತು ಸ್ವರ್ಗವೇ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸುಖವೆಂದು ಮೋಸ ಹೋಗಿ ಭೋಗಕ್ಕಾಗಿ ಮತ್ತು ಐರ್ವರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಹುಟ್ಟು, ಸಾವು-ಮೊದಲಾದ ವುಗಳನ್ನು ಕೊಡುವ ಕರ್ಮಗಳ ಬಡವಾರವನ್ನೆ ಹಾಡಿ ಹರಸುತ್ತಿರುವರು. ಅಂಥವರ ಮುದ್ದಿಯು ಒಮ್ಮುಖವಾಗುವದಿಲ್ಲ. —(ಭ ೨-೪೨..೪೫).

(ಆ) ಫಲವನ್ನು ಬಯಸಿ ಮಾಡುವ ಕರ್ಮವು ಬಹು ಕೀಳು. ಜಾಣನಾದ ವನು ಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಶರಣು ಹೋಗಲೇಬೇಕು. ಬಯಸುವದನ್ನು ವದು ತಿರುಕ ತನ.—(ಭ ೨-೪೯).

(ಇ) ತಾನು ಮಾಡುವ ಕರ್ಮದಲ್ಲಿ ಪಾಪವು ಗಂಟು ಬಿದ್ದಿತೆಂಬ ಪ್ರಸಂಗವೇನಾದರೂ ಕಂಡರೂ ಆ ಕರ್ಮದ ಫಲವಾಗುವ ಸುಖ ವನ್ನೂ ನಷ್ಟವನ್ನೂ, ಗಲವನ್ನೂ ಸೊಲವನ್ನೂ-ಈ ಬೋಡಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಸಮ ವಾಗಿ ನೋಡಿದರೆ ಆ ಪಾಪವೆಳ್ಳಷ್ಟೂ ಗಂಟುಬೀಳುವದಿಲ್ಲ (ಭ ೨-೩೮).

(ಈ) ಸಮತ್ವಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ನೋಡುವವರಿಗೆ ಆ ಕರ್ಮಗಳ ಪಾಪವೂ ಅಂಟು ವದಿಲ್ಲ; ಪುಣ್ಯವೂ ಅಂಟುವದಿಲ್ಲ. ಪಾಪವು ಹೇಗೆ ಹುಟ್ಟುಸಾವುಗಳನ್ನು ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದೋ ಪುಣ್ಯವೂ ಹಾಗೆಯೇ. ಅವೆರಡನ್ನೂ ಅಂಟಿಸಿಕೊಳ್ಳದಿರು ವಂತೆ ಸಮತ್ವಬುದ್ಧಿ ಇರುವದೇ ಕರ್ಮದಲ್ಲಿ ಜಾಣತನ.—(ಭ ೨-೫೦).

(ಉ) ಬೆಳೆ ಇಟ್ಟ ಸಸಿಗಳಿಗೆ ಕೊಯ್ಲು ಇರುವಂತೆ ಬಯಕೆ ಇಲ್ಲದ ಕರ್ಮಗಳ ಅರಂಭವು ನಾರವಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಔಷಧಿಗಳಿಂದ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ತೊಂದರೆಗಳುಂ ಟಾಗುವಂತೆ ಬಯಕೆ ಇಲ್ಲದ ಕರ್ಮಗಳ ಮುಂದೆ ತೊಂದರೆಗಳು ತಲೇ ಹಾಕುವದಿಲ್ಲ. ಇಂಥ ಕರ್ಮವನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪವೇ ನಡೆಸಿದರೂ ಅದು ಹುಟ್ಟು ಸಾವುಗಳ ಭಯವನ್ನು ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಿಸಿ ಕಾಪಾಡುವದು.—(ಭ ೨-೪೦).

(ಊ) ನರಕ, ಸ್ವರ್ಗ, ಮನುಷ್ಯತ್ವ-ಇವೆಲ್ಲ ಫಲವನ್ನು ಬಯಸುವ ಕರ್ಮದರಿಗೆ ಬಂದು ಗಂಟುಬೀಳುವವನೇ ಹೊರತು ಫಲವನ್ನು ಬಯಸದವರಿಗಲ್ಲ (ಭ ೧೮-೧೨).

(ಋ) ಬಯಕೆಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಎಲ್ಲ ಕರ್ಮಗಳನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟಂತೆಯೇ. ಏಕೆಂ ದರೆ: ಬಯಕೆಯುಂಟಾಗುತ್ತಲೆ ಮಾಡಬೇಕೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಅಮೇಲೆ ಮಾಡು ತ್ತಾನೆ. ಪ್ರಾಣಿಯು ಏನು ಮಾಡಿದರೂ ಬಯಕೆಯಿಂದಲೆ. —(ಭ೬-೪).

(ಯ) ತನಗೆ ಗೊತ್ತಾದ ಕರ್ಮವನ್ನು ಬಯಕೆಯಾಗಲಿ ಹಗೆತನವಾಗಲಿ ಇಲ್ಲದೆ

ಫಲವನ್ನು ಬಯಸದೆ ಮಾಡುವ ಕರ್ಮವು ಸಾತ್ವಿಕ; ತಾನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆಂಬ ಗರ್ವವನ್ನು ಟ್ಟುಕೊಂಡು ಫಲವನ್ನು ಬಯಸಿ ಬಹು ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಮಾಡುವದು ರಾಜಸ; ಮುಂದೇನಾಗುವದೆಂಬುದನ್ನೂ ಶಕ್ತಿಯಾಗಲಿ ಹಣವಾಗಲಿ ಎಷ್ಟು ವೆಚ್ಚವಾಗುವದೆಂಬುದನ್ನೂ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗಾಗುವ ಪೀಡೆಯನ್ನೂ ಅದನ್ನು ಮಾಡಿ ಮುಗಿಸುವದಕ್ಕೆ ತನ್ನಲ್ಲಿರಬೇಕಾದ ಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನೂ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳದೆ ಮಾಡುವದು ತಾಮಸ.—(ಭ ೧೮-೨೩.೨೫).

(ಅ) ಬಯಕೆಯನ್ನು ಬಿಡುವದರ ವಿಷಯವನ್ನೇ ಇಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಲಾಗುವದು. ಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡುವವರು ಎಂಥ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಅವರ ಫಲಕ್ಕೆ ಬಾಯಿಸೀರು ಸುರಿಸಬಾರದು. ಫಲವನ್ನು ಬಯಸುತ್ತಲೆ ಅದನ್ನು ಉಂಡು ತಿರಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಹುಟ್ಟಿ ಸಾಯುತ್ತಿರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಫಲವು ಬೇಡವೆಂದರೆ ಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡುವ ಆರ್ಯಾವಿನ್ನೇಕೆಂದು ಅದನ್ನು ಬಿಡಲೂ ಬಾರದು. —(ಭ ೨-೪೨). (ಆ) ವೇದದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಕರ್ಮಗಳೆಲ್ಲ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಆಗುವ ಫಲವನ್ನು ಬೇಗತಕ್ಕವುಗಳು. ಆ ಫಲಕ್ಕೆ ಸೋಲಬಾರದು. ತನ್ನ ಕರ್ಮದ ಫಲವಾಗಿ ಸುಖವಾದರೂ ಆಗಲಿ, ದುಃಖವಾದರೂ ಆಗಲಿ; ಪಾಲಿಗೆ ಬಂದದ್ದು ಪಂಚಾಮೃತವೆಂದು ಅವುಗಳನ್ನು ಸಮವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತ ಯಾವಾಗಲೂ ಸತ್ವಗುಣವನನಾಗಿರಬೇಕು. ಮರೆತಾದರೂ ಇಲ್ಲದ್ದು ಬರಬೇಕೆಂದೂ ಇದ್ದದ್ದು ಹೋಗಬಾರದೆಂದೂ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡು ತೊಳಲಬಾರದು. ಅಂಥವರಿಗೆ ಮೋಕ್ಷದ ದಾರಿ ಸಾಗುವದಿಲ್ಲ. —(ಭ ೨-೪೫).

(ಅ) ಫಲದ ಬಯಕೆಯವರಿಗೆ ಆಗುವ ಮೊಡ್ಡ ಹಾನಿಯೇನೆಂದರೆ: ಅದು ಅವರನ್ನು ಈಶ್ವರನ ಮೇಲೆ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಮೂಡಗೊಡದೆ ಆ ಈಶ್ವರನಿಂದ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಜಗತ್ತಿನ ಯೋಗಕ್ಷೇಮಕ್ಕಾಗಿ ದುಡಿಯುತ್ತಿರುವ ಸೇವಕರಾದ ಇಂದ್ರನೆ ಮೊದಲಾದ ದೇವತೆಗಳ ಕಡೆಗೆಳಿಯುವದು. ಏಕೆಂದರೆ: ಆ ಫಲಗಳೆಲ್ಲ ಅವರ ಮೂಲಕವೆ ಬರುತ್ತಿರುವವು. ಈ ಮನುಷ್ಯಲೋಕದಲ್ಲಿ ಫಲವು ಕೈಸೇರುವದು ಬಹು ಬೇಗ. ಆದ್ದರಿಂದ ಫಲದ ಬಯಕೆಯು ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ದೇವತೆಗಳ ಕಡೆಗೆಳಿಯುವ ಮೂಗು

ದಾಣವಾಗಿರುವದು. — (ಭ ೪-೧೨). (ಅ) ಮನುಷ್ಯರು ತಮ್ಮ ಹುಟ್ಟುಗುಣಕ್ಕೆ ತಾವು ದಾಸರಾಗಿ ಬಯಕೆಗೆ ಸೋತು ಬೇರೆಬೇರೆ ದೇವತೆಗಳ ಪೂಜೆಗೆ ಗೊತ್ತಾಗಿರುವ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತ ಅವರ ಪೂಜೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುವರು. ಯಾರು ಯಾರು ಯಾವಯಾವ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಪೂಜಿಸುವರೋ ಅವರವರಿಗೆ ಈಶ್ವರನು ಆಯಾ ಶ್ರದ್ಧೆಯನ್ನೇ ಬಲಪಡಿಸುವನು. ಅವರು ಆ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಆ ದೇವತೆಗಳನ್ನೇ ಪೂಜಿಸುವರು. ಅದರ ಫಲಗಳನ್ನು ಈಶ್ವರನೇ ಕೊಟ್ಟರೂ ಪಡೆಯುವವರು ಅದನ್ನು ಆ ದೇವತೆಗಳ ಮೂಲಕ ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ದಷ್ಟರು ಪಡೆಯುವ ಆ ಫಲಗಳೆಲ್ಲ ಮೂರು ದಿನದ ಬಾಕಿನವು. ಹೀಗೆ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದವರು ಸತ್ತ ಮೇಲೆ ಆ ದೇವತೆಗಳ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಈಶ್ವರನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದವರಿಗೆ ಆಯಾಸವು ಅಷ್ಟೇ ಅದರೂ ಬಹು ಮೆಚ್ಚಿನ ಫಲವು ದೊರೆಯುವದು. — (ಭ ೨-೨೦. ೨೩). (ಇ) ಈಶ್ವರನನ್ನು ಗುರಿಯಲ್ಲಟ್ಟುಕೊಂಡು ಈಶ್ವರನ ಸರ್ವರ ಅತ್ಯನಿಬ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಮಾಡಬಾರದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರೂ ಕೂಡ ಈಶ್ವರನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಅಚ್ಚಳಿಯದ ಸುಖವೇ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. (ಭ ೧೮ ೫೬). (ಈ) ಯಾವನಿಂದ ಈ ಜಗತ್ತು ಹೊರಬಿದ್ದಿದೆಯೋ ಯಾವನು ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿಲ್ಲ ತುಂಬಿಕೊಂಡಿರುವನೋ ಅಂಥ ಈಶ್ವರನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದರೆ, ಎಂದರೆ ಅದನ್ನು ಈಶ್ವರನ ಪ್ರೀತಿಗಿಂದು ಮಾಡಿದರೆ, ಅವನಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಯೋಗ್ಯತೆಯುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. (ಭ ೧೮-೪೬). (ಉ) ಈಶ್ವರನಿಗಲ್ಲದ ಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಅದು ಮಾತ್ರ ಅವನನ್ನು ಹುಟ್ಟುಸಾವುಗಳ ಕಟ್ಟಿಗೊಳಪಡಿಸುವದು. ಅದ್ದರಿಂದ ಫಲವನ್ನು ಬಯಸದೆ ಈಶ್ವರನಿಗಾಗಿ ಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.

— (ಭ ೩-೯).

ಫಲವನ್ನು ಬಯಸುವವರು ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಆಯಾ ಬಯಕೆಯನ್ನು ತೀರಿಸುವ ಅಧಿಕಾರ ಉಳ್ಳ ಬೇರೆಬೇರೆ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸುವರೆಂದು ಹಿಂದೆ ಮಾತು ಬಂತಷ್ಟೆ. ಆ ದೇವತೆಗಳ ಅತ್ಯವು ಈಶ್ವರನೇ. ಅವರು ಬೇರೆಬೇರೆ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದರೂ ಈಶ್ವರನನ್ನೇ ಪೂಜಿಸಿದಂತಾಗು

ವದು ಈ ಗುಟ್ಟು ಅವರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಶ್ರುತಿಯಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಸ್ಮೃತಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಯಾವ ಯಜ್ಞವನ್ನು ಮಾಡಿದರೂ ಆ ಪೂಜೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಆ ಹವಿಸ್ಸನ್ನು ಣ್ಣವವನು ಈಶ್ವರನೇ. ಇದನ್ನು ತಿಳಿದವನೇ ಅವರು ಬೇರೆ ದೇವತೆಗಳಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸಿಟ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿನ ಫಲವಾಗುತ್ತಿದ್ದದ್ದನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ದೇವತೆಗಳ ಭಕ್ತರು ದೇವಲೋಕಕ್ಕೂ ಪಿತೃಗಳ ಭಕ್ತರು ಪಿತೃಲೋಕಕ್ಕೂ ಭೂತಗಳ ಭಕ್ತರು ವಿನಾಯಕ, ಮಾತೃಗಣ-ಮೊದಲಾದ ಭೂತಗಳ ಲೋಕಕ್ಕೂ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಈಶ್ವರನ ಭಕ್ತರು ಈಶ್ವರನನ್ನೇ ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ಈಶ್ವರನನ್ನು ಭಜಿಸದವರು ಸಣ್ಣ ಫಲವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ.

—(ಭ ೯-೨೩, ೨೪)

ಆತ್ಮನ ಅರಿವಾದ ಮೇಲೆ ಕರ್ಮದ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ

(ಅ) ಯಾವನು ತನ್ನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಒಮ್ಮುಖವಾಗಿ ಮಾಡಿ ಬ್ರಹ್ಮದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸಲಿರುವನೋ ಅವನು ಮಾತ್ರವೇ ಆ ಯೋಗ್ರತೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುವವನಾಗಿ ಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡಲೇ ಬೇಕೇ ಹೊರತು ಯಾವನು ಧ್ಯಾನದ ಮೆಟ್ಟಿಲನ್ನು ಹತ್ತಿ ಕದಲದೆ ನಿಂತಿರುವನೋ ಅವನಿಗೆ ಅದು ಅಗತ್ಯವಲ್ಲ. ಅವನು ಕರ್ಮಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕೈಬಿಟ್ಟು ತನ್ನ ಧ್ಯಾನವನ್ನೇ ಮುಂದುವರಿಸಬೇಕು. ಅವನು ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಎಷ್ಟೆಷ್ಟು ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಿ ನಿಲ್ಲುವನೋ ಅಷ್ಟಷ್ಟು ಅವನು ಮನಸ್ಸನ್ನು ಅಲುಗಾಡದಂತೆ ಇಡಬಲ್ಲವನಾಗುವನು. ಇಂದ್ರಿಯಗಳಿಗೆ ಬೇಕೆನಿಸುವ ಶಬ್ದ ಮೊದಲಾದ ಸಂವೇದಗಳನ್ನು ಮೊರಕಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಅಥವಾ ಈ ಸುಖಗಳನ್ನು ಸತ್ತ ಮೇಲೆ ಕೊಡುವ ಬುತ್ತಿಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಯಾವನೊಂದು ಕರ್ಮದ ಕಡೆಗೂ ಯಾವಾಗ ಎಷ್ಟು ಮಾತ್ರವೂ ಬುದ್ಧಿಯು ಹರಿಯುವದಿಲ್ಲವೋ ಆಗ ಅವನು ಧ್ಯಾನದ ಮೆಟ್ಟಿಲನ್ನು ಹತ್ತಿ ನಿಂತವನಾಗುವನು. —(ಭ ೬-೩, ೪). (ಆ) ಯಾರು ಧ್ಯಾನಮೋಗದ ಮೆಟ್ಟಿಲಿನ ಗುರಿ ಇಲ್ಲದೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಕುರಿಯಂತೆ ತಲೆ ಬಗ್ಗಿಸಿಕೊಂಡು ಕರ್ಮವನ್ನೇ ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾರೋ ಅವರಿಗೆ ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಮುಂದುಗೂಡದ ಸಂಸಾರವೇ ಗತಿ. ಯಾರು ಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಬೋಧಿಸುವಂಥ ವೇದಭಾಗದಲ್ಲಿಯೇ ಮನಸ್ಸಿಟ್ಟು ವೇದವೆಲ್ಲ ಇದನ್ನು ಮಾಜಿಂದೂ ಇದನ್ನು ಬಿಡೆಂದೂ

ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನೇ ಹೇಳುವದೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತ ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳ ಅರ್ಥವನ್ನು ಉಪೇಕ್ಷೆ ಮಾಡುವರೊ ಅವರಿಗಂತು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ದುರ್ಗತಿ. ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಅರಿಯದವರಿಗೆ ಅಜ್ಞಾನವೆಂಬ ಕಗ್ಗತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಷ್ಟವನ್ನನುಭವಿಸುವದೇ ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆದದ್ದು. —(೪-೪-೧೦, ೧೧)

(ಅ) ಧ್ಯಾನದ ಮೆಟ್ಟಿಲಿನವರಿಗೇ ಕರ್ಮವು ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದ ಮೇಲೆ ಜ್ಞಾನಿಗೆ ಅದರ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಬೇಕಾದದ್ದೇ ಇಲ್ಲ. ಆದರೂ ಅವನಿಗೆ ಕರ್ಮಗಳಿಂದಾಗುವ ಲಾಭವೇನೂ ಇಲ್ಲದೆ ಹೋಗುವದಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಬಾವಿಯಿಂದಾಗುವ ಸ್ವಯೋಜನಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕೇಗೆ ದೊಡ್ಡ ಕೆರೆಯು ಒಳಗೊಂಡಿರುವದೋ ಹಾಗೆ ಕರ್ಮಗಳಿಂದಾಗುವ ಪ್ರಯೋಜನಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನವು ಒಳಗೊಂಡಿರುವದು.—(ಭ ೨-೪೬). (ಆ) ಯಾವನು ತನ್ನ ಆತ್ಮನಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರೀತಿಯುಳ್ಳವನಾಗಿ ಅದೇ ಸಾಕೇ ಹೊರತು ಅದರ ಮುಂದೆ ಅನ್ಯನಿರು ಕೂಡ ಬೇಡವೆಂದು ತನ್ನಲ್ಲಿ ತಾನು ತೃಪ್ತನಾಗಿರುವನೋ ಅವನು ಏನೇನೂ ಮಾಡಬೇಕಾದದ್ದಿಲ್ಲ. ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಅಗಬೇಕಾದದ್ದೇನೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಮಾಡದೆ ಇರುವದರಿಂದ ಏನಾದರೂ ದೋಷ ಬಂದಿತ್ತೆಂಬ ಅಥವಾ ಲಾಭಕ್ಕೆ ಕೊರತೆಯಾದಿತ್ತೆಂಬ ಹೆದರಿಕೆ ಅವನಿಗಿಲ್ಲ. ಅವನಿಗೆ ಯಾರಿಂದಲೂ ಏನೂ ಅಗಬೇಕಾದದ್ದಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಅವನು ಏನನ್ನೂ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ. —(ಭ ೨-೧೭, ೧೮)

(ಅ) ಇದರ ಮೇಲೆ ಜ್ಞಾನವೂ ಕರ್ಮವೂ ಒಂದು ಕಡೆ ಇರಬಾರದು. ಜ್ಞಾನಿಯು ತಾನು ಏನನ್ನೂ ಮಾಡುವವನಲ್ಲವೆಂದರಿತುನನು; ಕರ್ಮವು ತಾನು ಮಾಡುವವನೆಂಬ ಅಭಿಮಾನ ಉಳ್ಳವನಿಂದ ನಡೆಯತಕ್ಕದ್ದಾಗಿರುವದು. ಜ್ಞಾನಿಯು ಬ್ರಹ್ಮ ಒಂದನ್ನೇ ನಿಜವೆನ್ನುವವನಾಗಿರುವನು; ಕರ್ಮವು ಅನೇಕ ವಸ್ತುಗಳುಂಟೆಂಬ ಅರಿವಿನಿಂದ ನಡೆಯತಕ್ಕದ್ದಾಗಿರುವದು. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಜ್ಞಾನಿಯಲ್ಲಿ ಕರ್ಮಕ್ಕೆ ಕಾಲಿಡುವದಕ್ಕೆ ದಾರಿಯಿಲ್ಲ?—(ಭ ೨-೧೧). (ಆ) ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿದ ಮೇಲೆ ತಾನು ಅದನ್ನು ಮಾಡತಕ್ಕವನೆಂಬ ಅಭಿಮಾನ ಉಳ್ಳ ಅಜ್ಞಾನಿಯು ಅದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಅನೇಕ ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಸಿಕೊಂಡು

ಹೇಗೆ ಮಾಡುವನೋ ಹಾಗೆ ತಾನು ಕರ್ಮದ ಸೋಂಕಿಲ್ಲದ ಬ್ರಹ್ಮವೆಂದರಿತ ಮೇಲೆ ಆ ಜ್ಞಾನಿಯು ಹೇಗೆ ಮಾಡುವನು? ಅದು ಅಸಂಭವ —(ಭ೨-೨). (ಇ) ಕರ್ಮಗಳೆಲ್ಲ ಅಜ್ಞಾನಿಗೆ ಹೇಳಿದವುಗಳೇ ಹೊರತು ಜ್ಞಾನಿಗಲ್ಲ. ಸೂಕ್ಷ್ಮೋದಯವಾದೊಡನೆ ಕತ್ತಲೆ ಅಡಗಿಹೋಗುವಂತೆ ಜ್ಞಾನವು ಹುಟ್ಟುತ್ತಲೆ ಅಜ್ಞಾನವು ಅಡಗಿಹೋಗುವದು. ಅಜ್ಞಾನವಿರುವಾಗ ಮಾಡುವಿಕೆ, ಮಾಡುವ ಸಾಧನ-ಮೊದಲಾದವುಗಳೆಲ್ಲ ನಿಜವೆಂಬ ಬುದ್ಧಿ ಇರುವದರಿಂದ ಕರ್ಮವು ನಡೆಯುವದು. ಅವೆಲ್ಲ ಸುಳ್ಳೆಂಬ ಬುದ್ಧಿ ಯುಂಟಾದ ಮೇಲೆ ಕರ್ಮವು ಹೇಗೆ ಸಾಗಿತು? —(ಭ ೨-೬೯)

ಇಷ್ಟೆ ಅಲ್ಲ; ವಿಧಿಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಕೈಗೊಂಡಿದ್ದ ಎಲ್ಲ ಕರ್ಮಗಳನ್ನೂ ವಿಧಿ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿಯೇ ಕೈಬಿಟ್ಟು ಸಂನ್ಯಾಸವೆಂಬ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಆಶ್ರಮವನ್ನೇ ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕೆನ್ನುವವರೆಗೂ ಶಾಸ್ತ್ರವು ಹೋಗಿರುವದು. ಗೃಹಸ್ಥನಾಗಿರುವಾಗಲೇ ಜ್ಞಾನವಾದರೂ ಶಾಸ್ತ್ರವು ಅವನನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ಇರಗೊಡಿಸುವದಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ: ಗೃಹಸ್ಥನಾಗಿರುವದೆಂಬುದೊಂದು ಅಭಿಮಾನದ ಗಂಟೆ ಆಗಿರುವದು. ಅಲ್ಲಿ ತನಗೆ ಅಭಿಮಾನವನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುವ ಹೆಂಡತಿ, ಮಕ್ಕಳು-ಮೊದಲಾದವರ ಸೋಂಕಿರುವದು. ಸಂನ್ಯಾಸಿಗೂ ಭಿಕ್ಷಾಟನಾದಿಗಳಿರುವದರಿಂದ ಗೃಹಸ್ಥನೇ ಆಗಿದ್ದು ಬದುಕಿರುವಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಉಂಡುಕೊಂಡು ಹೊದ್ದುಕೊಂಡು ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಏಕಿರಬಾರದೆಂದು ಒಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಬರಬಹುದು. ಇದು ಭಿಕ್ಷಾಟನ ಮೊದಲಾದದ್ದಕ್ಕೆ ಮೈಗೊಡಲಾರದ ಮೈಗಳ್ಳರ ಮಾತೇ ಸರಿ. ಅವನು ಆ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇರಬೇಕೆಂಬ ಅಭಿಮಾನವೇಕೆ? ಅದರಿಂದ ಅವನು ಸಂನ್ಯಾಸಿಯಾಗಬೇಕು. ಈ ಸಂನ್ಯಾಸಾಶ್ರಮವು ಬರೀ ಜ್ಞಾನಿಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರವೇ ಅಲ್ಲ. ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಬಯಸುವ ಅಜ್ಞಾನಿಯು ಕೂಡ ಸಂನ್ಯಾಸವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕು. ಮನಸ್ಸನ್ನೂ ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನೂ ಬಿಗಿಹಿಡಿಯುವದೇ ಮೊದಲಾದ ಸಾಧನವು ಸಂನ್ಯಾಸಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಮೈಗೊಡಿದಂತೆ ಬೇರೆ ಆಶ್ರಮ. ಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಸಂನ್ಯಾಸವೆಂದರೆ ಬಿಚ್ಚಿಬೀಳುವವರು ತಾವು ದೇವಋಣ, ಮನುಷ್ಯಋಣ, ಪಿತೃಋಣ-ಎಂಬ ಮೂರು ಸಾಲಗಳ ಹೊರೆಯನ್ನು ಇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ ಹೇಗೆ ಕಾವಿಯನ್ನುಟ್ಟು

ಬಿಡೋಣವೆಂದು ನೆವವನ್ನು ಮುಂದು ಮಾಡುವರು. ಯಜ್ಞ ನೊದಲಾದ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ದೇವತೆಗಳ ಸಾಲವು ಮುಟ್ಟುವದೆಂದೂ ವೇದಗಳನ್ನು ಓದಿದರೆ ಋಷಿಗಳ ಸಾಲವು ತೀರುವದೆಂದೂ ಒಳ್ಳೆ ಮಗನನ್ನು ಹಡೆದರೆ ಪಿತೃಗಳ ಸಾಲವು ಹರಿಯುವದೆಂದೂ ಹೇಳುವದುಂಟು. ಈ ಸಾಲಗಳ ಹೊರೆಯು ತನ್ನ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ತಾನಾಗಿ ಬಂದು ಆವರಿಸಿಲ್ಲ. ಮದುವೆಯಾಗುವವರೆಗೂ ಆ ಹೊರೆ ಇರುವದೇ ಇಲ್ಲ. ಮದುವೆಯಾಗುತ್ತಲೆ ಅದು ಬಂದು ಕಾಲು ಚಾಚುವದು. ಸಂನ್ಯಾಸವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಲೆ ಅದು ಬಾಲವನ್ನು ಮುದುರಿಕೊಂಡು ಓಡುವದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಇಂಥ ಕುಂಟೆ ನೆವಗಳ ಮರೆಯಲ್ಲಿ ಮೈಮರಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಬಯಸುವವನು. ಎದೆಗಾರನಾಗಿ ಮುಂದೆ ಬಂದು ವಿಧಿಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಸಂನ್ಯಾಸವಾಡಿದರೆ ಶಾಸ್ತ್ರವು ಆಗ ಸಂತೋಷಪಡುವದು.

—(ಎ. ಅವ)

ಜನರ ಮೇಲುಪಜ್ಜೆಗಾದರೂ ಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡಲೇ ಬೇಕು.

ಹೀಗಿದ್ದರೂ ಜ್ಞಾನಿಯು ಜನರಿಗೆ ಮೇಲುಪಜ್ಜೆಯಾಗಿ ಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವದೊಳ್ಳೆಯದು. ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದವರೆನಿಸಿದ ಜನಕ, ಅಶ್ವಪತಿ-ನೊದಲಾದ ಹಿಂದಿನ ರಾಜರು ಕರ್ಮದಿಂದಲೆ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ದೊರಕಿಸಿಕೊಂಡರು. ಅವರು ಬ್ರಹ್ಮವನ್ನರಿತರಾಗಿದ್ದರೆಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡರೆ ಅವರು ಜನರ ಮೇಲುಪಜ್ಜೆಗಾಗಿ ಕರ್ಮವನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಲೆ ಮುಕ್ತರಾದರು ಇನ್ನು ಅವರು ಜ್ಞಾನವನ್ನಿನ್ನೂ ಪಡೆಯದಿದ್ದವರೆಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡರೆ ಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ಚಿತ್ತವನ್ನು ಶುದ್ಧಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹಾಗೆಯೇ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪಡೆದು ಮುಕ್ತರಾದರೆನ್ನ ಬೇಕು. ಹಾಗಲ್ಲದೆ ಅವರು ಆತ್ಮವನ್ನರಿತವರಲ್ಲದ್ದರಿಂದಲೆ ಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆಂದೂ ಅರಿತವರಾದ ನಾವೇಕೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದೂ ಯಾರಾದರೂ ಕೇಳಬಹುದು. ಜನರು ಕರ್ಮವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕೆಡದಂತೆ ಅವರಿಗೆ ಮೇಲುಪಜ್ಜೆಯಾಗಿರುವದಕ್ಕಾಗಿಯಾದರೂ ಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ದೊಡ್ಡವರೆನಿಸಿಕೊಂಡವರು ಏನೇನು ಮಾಡುತ್ತಾರೋ ಉಳಿದವರು ಅದನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ದೊಡ್ಡವರೆನಿಸಿಕೊಂಡವರು ಯಾವದನ್ನು ಸರಿಯೆನ್ನುತ್ತಾರೋ ಉಳಿದವರು ಅದನ್ನೇ ಸರಿಯೆನ್ನು

ತ್ತಾರೆ. ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಮೂರು ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಏನೇನೂ ಮಾಡಬೇಕಾದದ್ದಿರಲಿಲ್ಲ; ಆದರೂ ಅವನು ಕರ್ಮದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಯೇ ಇದ್ದನು. ಆಯಾಸವೆಂದು ಬಗೆದು ಅವನು ಎಷ್ಟು ಮಾತ್ರವೂ ಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡದೆ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದರೆ ಜಗತ್ತಿನ ಜನರೆಲ್ಲರೂ ಅವನ ಮೇಲುಪಜ್ಜೆಯನ್ನೇ ತಿಳಿದುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವನು ಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡದೆ ಹೋಗಿದ್ದರೆ ಲೋಕವೇ ಹಾಳಾಗುತ್ತಿತ್ತು ಮತ್ತು ಜಾತಿಗಳ ನಿಯಮಗಳೆಲ್ಲ ಕಲಸಿ ಹೋಗಿ ಹಳಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಇದರಿಂದ ಅವನು ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಹಾಳುಮಾಡಿದವನಾಗುತ್ತಿದ್ದನು. ಆದ್ದರಿಂದ ಜನರ ಹಿತವನ್ನು ಬಯಸುವವನು ತಾನು ಅತ್ಯಂತ ಸ್ವಲ್ಪವನ್ನು ತಿಳಿದವನಾಗಿದ್ದರೂ, ತಿಳಿಯದವರು ಹೇಗೆ ಮಾಡುವರೋ ಹಾಗೆ, ತಾನು ಮಾಡುವವನೆಂಬ ಅಭಿಮಾನವಿಲ್ಲದೆ ಮಾಡಬೇಕು. ತಾನು ಇಂಥದ್ದನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದೂ ತಾನು ಇಂಥ ಫಲವನ್ನು ಉಣ್ಣುವೆನೆಂದೂ ಬಲವಾದ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಉಳ್ಳವರಿಗೆ ಅವರ ಅ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಒಮ್ಮೆಗೇ ಕದಲಗೊಡಬಾರದು. ಅದು ತೀವಳಿಕೆಯಿಂದ ಸಡಿಲವಾಗಬೇಕು. ಆದ್ದರಿಂದ ತಿಳಿದವರು ಸಮತ್ವಬುದ್ಧಿಯನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ತಿಳಿಯದವರಂತೆ ಮಾಡುತ್ತ ಅವರಿಂದ ಮಾಡಿಸಬೇಕು.

—(ಭ ೩-೨೦..೨೬)

ವೇದಾಂತವು ಮೂಗುಹಿಡಿಸಿ ಮೂಲೆಗೆ ಕೂಡಿಸುವದೆಂದು ಕೆಲವರು ಹೆದರುವರು. ಇದು ವೇದಾಂತದ ನಿಜವಾದ ಪ್ರತಿಭೆಯನ್ನು ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಕಾಣದೆ ದೂರದಿಂದ ನೋಡಿ ಏನೇನೋ ತಪ್ಪುತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಅದರ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಕುರಿತು ಏನೇನನ್ನೂ ಕನವರಿಸುತ್ತಿರುವವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಹೇಳುವ ಮಾತು. ವೇದಾಂತವು ಮೂಗು ಹಿಡಿಸುವದೆಂಬ ಮಾತು ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗೆ ನಿಜ. ಆದರೆ ಅದು ಹಾಗೆ ಮಾಡಿ ಅವನ ಶಕ್ತಿಯನ್ನೆಲ್ಲ ಒಮ್ಮುಖಕ್ಕೆ ತಂದು ಹೆಚ್ಚು ಸದುಪಯೋಗವಾಗುವಂತೆ ಅವನಿಂದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿಸುವದೇ ಹೊರತು ಮೂಲೆಗೆ ಕೂಡಿಸುವದಿಲ್ಲ. ಮೂಲೆಗೆ ಕೂಡಿಸುವದು ಕ್ಷಯರೋಗವೇ ಸರಿ. ವೇದಾಂತದ ಸಂಸ್ಕಾರವಿಲ್ಲದವನಲ್ಲಿ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಶಕ್ತಿ ಇದ್ದರೂ ಅದು, ಗಾಳಿಯ ಹೊಯ್ದಾಟದಿಂದ ಬೆಳಕು ಕೊಡಲಾರದ ಪರದೇಶದ ಎಣ್ಣೆಯ ದೀಪದಂತೆ, ಇರುವದು.

ಅದರ ಮೇಲೆ ಗಾಜಿನ ಕೊಳವಿಯನ್ನಿಟ್ಟು ಗಾಳಿಯ ಹೊಯ್ದಾಟವನ್ನು ತಪ್ಪಿ ದೊಡ್ಡನೆ ಅದು ಉಜ್ಜ್ವಲವಾಗಿ ಬೆಳಗುವಂತೆ ವೇದಾಂತದಿಂದ ಮೂಗು ಹಿಡಿದವರ ಶಕ್ತಿಯು ಹೆಚ್ಚು ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುವದು. ವೇದಾಂತದ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯನ್ನು ಮೈಗೂಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದು ಸಂಸಾರವೆಂಬ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಈಜುವದನ್ನು ಕಲಿತಂತೆ. ನೀರಿಗೆ ಬಿದ್ದಾಗ ಈಜು ಬರದವನಂತೆ ಈಜುವುದವನು ಎದೆಗೆಡುವದಿಲ್ಲ. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ. ಅವನು ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ನೀರಿನ ಮೇಲೆ ಬಗೆಬಗೆಯ ನಡಿಗೆಯನ್ನು ಕೂಡ ತೋರಿಸುವನು. ಅದರಂತೆ ನಿಜವಾದ ವೇದಾಂತಿಯು ಎಲ್ಲರ ಮೂಗಿನ ಮೇಲೆ ಬೆರಳೆಡಿಸಿ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ದಕ್ಷತೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುವನು. ಇಲ್ಲಿ ವ್ಯವಹಾರವೆಂದರೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ಪ್ರಪಂಚಿಕರದು ಸಣ್ಣ ಕುಟುಂಬದ್ದಾಗಿದ್ದರೆ ವೇದಾಂತಿಯದು ಲೋಕಕುಟುಂಬದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಸಣ್ಣ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿಬೀಳುವದನ್ನು ವೇದಾಂತಿಯು ತನ್ನ ಯೋಗ್ಯತೆಗೆ ಬಹುಕಡಿಮೆಯೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತಾನೆ. ವೇದಾಂತದ ತಿಳಿವಿನಿಂದ ಅವನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವ ಉತ್ಸಾಹವ ರುಝಿಯ ಅವನನ್ನು ಲೋಕಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಸೆಳೆದೊಯ್ಯುತ್ತದೆ. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಯಾರು ಮಹಾಕರ್ಮವೀರರೆನಿಸಿಕೊಂಡಿರುವರೋ ಅವರಿಗೆಲ್ಲ ತಿಳಿದೊ ತಿಳಿಯದೆಯೋ ವೇದಾಂತವೇ ಸನ್ನೆಯ ಮರವಾಗಿರುವದು. ವೇದಾಂತವೇ ಅವರನ್ನು ಕರ್ಮಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಕುಣಿಸುವದು. ವೇದಾಂತದ ಬೆಂಬಲವಿಲ್ಲದವರ ಕರ್ಮವು ಕಡೆಮೆಯ ತರಗತಿಯದಾಗುವದು. ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದ ವೇದಾಂತಿಗಾದ ಶ್ರೀ ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರೂ ಈಗಿನ ಕಾಲದ ವೇದಾಂತಿಗಾದ ಶ್ರೀನಿವೇಕಾನಂದರೂ ಹೇಗೆ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲೆಲ್ಲ ಗುಡುಗಾಡಿರುವರೆಂಬುದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ವೇದಾಂತಿಗಳ ಕರ್ಮದಕ್ಷತೆಯ ಒಣ್ಣವು ಹೊರಬೀಳುವದು. ಕೆಲವರು ವೇದಾಂತಿಗಳು ಮೂಗು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವನೂ ನಿಜ. ಆದರೆ ಅವರು ಸೋಮಾರಿಗಳಾಗಿ ಕೂತಿರುವದಿಲ್ಲ ಎಲ್ಲರೂ ಓಡಾಡುತ್ತ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಅವರು ಕುಳಿತೇ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವರು. ಅವರು ತಾವು ಇದ್ದಲ್ಲಿಂದಲೇ ಒಬ್ಬರಿಗೂ ಕಾಣದಂತೆ ತಮ್ಮ ಮನಃಶ್ಯಕ್ತಿಯಿಂದ ಧರ್ಮದ ಆಲೆಗಳನ್ನು ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ಹರಿಸುವರು. ಇದರಿಂದ ಅವರು ಬಾಯಿಬಿಟ್ಟು

ಉಪದೇಶಮಾಡದೆ ಜನರಲ್ಲಿ ತಿದ್ದುಪಾಡುಗಳಾಗುವವು. ಇವರ ಕರ್ಮದಕ್ಷ ತೆಯು ಬಹಳ ಉಚ್ಚತರಗತಿಯದು. ಇವರೇ ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಜೀವ. ಇಂಥ ದಕ್ಷತೆಯುಳ್ಳವರನ್ನು ಹೊಂದಿರುವದೇ ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಹೆಚ್ಚುಗಾರಿಕೆ. ಇದನ್ನು ಗುರ್ತಿಸುವ ಯೋಗ್ಯತೆ ಇಲ್ಲದೆ ತಮ್ಮ ಮೂಗಿನ ನೇರಕ್ಕೆ ನೋಡಿ ವಡ್ಡರು ಅವರನ್ನು ಸೊಂವಾರಿಗಳೆಂದು ಭಾವಿಸುವರು. ವೇದಾಂತಿಗಳೆಂಬೆಂದಿಗೂ ಸೊಂವಾರಿಗಳಲ್ಲ. ವೇದಾಂತವು ಸರ್ವೋತ್ತಮರಾದ ಕರ್ಮಯೋಗಿಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸುವ ಸಾಧನ. ಬರೀ ಪ್ರಾಪಂಚಿಕರಾದ ಕರ್ಮಯೋಗಿಗಳು ಎಷ್ಟು ತಿಣಕಿದರೂ ಸಾಧಿಸಲಾಗದ ಮಹಾತ್ಮಾರ್ಯಗಳನ್ನು ವೇದಾಂತವ ಕರ್ಮಯೋಗಿಗಳು ಬೆರಳ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಣದಾಡಿಸುವರು. ವೇದಾಂತಿಗಳಿಗೆ ಕರ್ಮದಿಂದ ತಮ್ಮ ಸ್ವಂತಕ್ಕಾಗಬೇಕಾದದ್ದೇನೂ ಇಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಅವರು ತಮ್ಮ ದಕ್ಷತೆಯನ್ನು ಧಾರಾಳವಾಗಿ ಪರಿಹಿತಕ್ಕೆ ಉಪಯೋಗಿಸುವರು. ಒಂದುಗಡೆಯಾದರೂ ಇಣಕಿ ನೋಡುತ್ತಿರುವ ಸ್ವಪ್ರಯೋಜನದ ದೃಷ್ಟಿಯುಳ್ಳವರಿಗೆ ಅಷ್ಟು ಧಾರಾಳಬುದ್ಧಿಯುಂಟಾಗುವದು ಶಕ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ. ಜ್ಞಾನಿಗಳು ಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡುವದಿಲ್ಲವೆಂಬ ಮಾತಿಗೆ ಅವರು ಆ ಕರ್ಮಗಳೆಲ್ಲ ದೇಹೇಂದ್ರಿಯಗಳಿಂದ ನಡೆಯುವವೇ ಹೊರತು ತಮ್ಮ ಆತ್ಮನಿಂದ ನಡೆಯುವದಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದಿರುವರೆಂದರ್ಥ. ನಿಜವಾಗಿ ಬೆಲೆಯುಳ್ಳ ಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆನ್ನುವವರು ನಮ್ಮ ವೇದಾಂತಕ್ಕೆ ಶರಣು ಬರಲೇ ಬೇಕು.

೧೦—ಭಕ್ತಿಯೆಂಬ ದಾರಿ

ಭಕ್ತಿಯೆಂದರೇನು ?

ಕರ್ಮವೆಂಬ ದಾರಿಯು ವೇದದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ನಿಯಮಗಳಿಗೊಳಪಟ್ಟು ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನಿಡುವ ದಾರಿ. ನಿಯಮಗಳಿಗೊಳಪಟ್ಟು ನಡೆಯುವದು ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಸರಿಬೀಳುವದಿಲ್ಲ. ಮನುಷ್ಯನು ಯಾವಾಗಲೂ ತಾನೇ ತಾನಾಗಿ ತನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಬಂದಂತೆ ನಡೆಯಬೇಕೆಂದು ಬಯಸುವವನು. ಅವನು ತನ್ನ ಮನಸ್ಸು ದೇವರ ಕಡೆಗೆ ಹರಿಯುವದಕ್ಕೆ ಆ ನಿಯಮಗಳೊಂದು

ಬಗೆಯ ತಡೆಯೆಂದು ಭಾವಿಸುವನು. ಅಂಥವರಿಗೂ ಒಂದು ದಾರಿಯುಂಟು. ಅದು ಭಕ್ತಿಯೆಂಬ ದಾರಿ. ಈ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ವೇದದ ತಾಳಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೆಯಾಗಿ ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನಿಡಬೇಕಾದದ್ದಿಲ್ಲ. ಇದರಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸಿನ ಒಲವು ಮುಖ್ಯ. ಒಬ್ಬನಿಗೆ ಮತ್ತೊಬ್ಬರು ಹೇಳುವದನ್ನು ಕೇಳುವ ಒಲವಿದ್ದರೆ ಅವನು ಯಾವಾಗಲೂ ಒಳ್ಳೆ ತಿಳಿದವರಿಂದ ಪರಮಾತ್ಮನ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿರಬಹುದು. ಒಬ್ಬನಿಗೆ ಹಾಡುವ ಒಲವಿದ್ದರೆ ಅವನು ಆ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಹಾಡುತ್ತ ಕಾಲವನ್ನು ಕಳೆಯಬಹುದು. ಒಬ್ಬನಿಗೆ ಒಂಟಿಯಾಗಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವ ಒಲವಿದ್ದರೆ ಅವನು ಪರಮಾತ್ಮನ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ನೆನೆಯುತ್ತ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಒಬ್ಬನಿಗೆ ದುಡಿಯುವ ಒಲವಿದ್ದರೆ ಅವನು ಪರಮಾತ್ಮನ ಭಕ್ತರ ಕೈಕಾಲೊತ್ತುವದು ಮೊದಲಾದದ್ದನ್ನು ಮಾಡಬಹುದು; ಹೂ, ಗಂಧ-ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಂಡು ಮನಸ್ಸು ದಣಿಯುವಂತೆ ಭಕ್ತರನ್ನೂ ಪರಮಾತ್ಮನ ವಿಗ್ರಹಗಳನ್ನೂ ಪೂಜಿಸಬಹುದು; ಅವರಿಗೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ನಮಸ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಹಾಕಬಹುದು; ದೇವರ ಗುಡಿಯನ್ನು ಗುಡಿಸಿ ಸಾರಿಸಿ ರಂಗವಲ್ಲಿಯನ್ನಿಟ್ಟು ಪಾತ್ರೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಬೆಳಗುತ್ತ ಹೂದೋಟವನ್ನು ಬೆಳೆಸಬಹುದು. ಒಬ್ಬನಿಗೆ ಗೆಳೆತನದ ಒಲವಿದ್ದರೆ ಅವನು ದೇವರು ತನಗೆ ಗೆಳೆಯನಾಗಿ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವನೆಂದು ತಿಳಿದು ಅವನ ಒಡನಾಡಿಯಾಗಿರುವಂತೆಯೇ ಭಾವಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರಬಹುದು. ಒಬ್ಬನಿಗೆ ಇತರರ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಭರವಸವನ್ನಿರುವ ಒಲವಿದ್ದರೆ ತನ್ನದನ್ನೆಲ್ಲ ದೇವರಿಗೊಪ್ಪಿಸಿರುವನೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ತಾನು ದೇವರ ಆಳಾಗಿ ದುಡಿಯುತ್ತಿರುವನೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರಬಹುದು. ಹೀಗೆಲ್ಲ ಮನಸ್ಸಿನ ಒಲವನ್ನು ನೋಡಿ ಪರಮಾತ್ಮನ ಮೇಲಿನ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಮೈಗೂಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದು ಭಕ್ತಿಯೆಂಬ ದಾರಿ.

ಭಕ್ತಿಯ ಹೆಚ್ಚು ಗಾರಿಕೆ

(ಅ) ಕರ್ಮವೆಂಬ ದಾರಿಯಲ್ಲಿರುವ ನಿಯಮಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ನಡೆಸಲಿರುವರು ಒಬ್ಬ ಗುರುಗಳ ಮೂಲಕವಾಗಿ ಭಕ್ತಿಯ ದಾರಿಯನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಮುಂದೆ ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನಿಡುತ್ತಾರೆ. ತನುಗೆ ತಿಳಿದಿದ್ದಿರೂ ಗುರುಗಳ ಉಪದೇಶದಲ್ಲಿ ಭರವಸನ್ನಿಟ್ಟ ಅವರು ಕೂಡ ಸಂಸಾರವೆಂಬ

ಮೃತ್ಯುವನ್ನು ದಾಟುತ್ತಾರೆ. --(ಭ ೧೩-೨೫). (ಅ) ಎಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿನ ದುರಾಚಾರಿಯಾಗಲಿ, ನೀನೇ ಗತಿಯೆಂದು ಈಶ್ವರನ ಮೇಲೆ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ, ಅವನು ಹೆಚ್ಚಿನ ಸದಾಚಾರಿಯೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಏಕೆಂದರೆ: ಅವನು ಭಕ್ತಿಯ ದಾರಿಗೆ ತಿರುಗುವ ಧೈರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದು ಅಷ್ಟು ಒಳ್ಳೆಯದು. ಅವನು ಬಹುಜೀವ ಧಾರ್ಮಿಕನಾದ ಮನಸ್ಸಿನವನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಒಂದುಜೀವ ಅವನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಶಾಂತಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಈಶ್ವರನ ಭಕ್ತನಿ ಗೆಂಬಿಗೂ ಹಾಸಿ ತಟ್ಟುವವಿಲ್ಲವೆಂದು ಆಣೆ ಮಾಡಿ ಹೇಳಬಹುದು. ಈಶ್ವರನ ಮೇಲೆ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಮಹಾಮಹಾಪಾಪಿಗಳೂ ಹೆಂಗಸರೂ ಮೈತ್ಯರೂ ರೂದ್ರರೂ ಕೂಡ ಉತ್ತಮವಾದ ಗತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ.

—(ಭ ೯-೨.೦. ೩೨).

ಈಶ್ವರನನ್ನು ಒಲಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಬಹುಸುಲಭ. ಒಂದೆಲೆಯನ್ನೊ ಒಂದು ಹೂವನ್ನೊ ಒಂದು ಹಣ್ಣನ್ನೊ ಒಂದಿಷ್ಟು ನೀರನ್ನೊ ಈಶ್ವರನ ಮುಂದೆ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ತಂದಿಟ್ಟರೆ ಅದನ್ನು ತಂದ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಈಶ್ವರನು ಅವರ ಶುದ್ಧವಾದ ಬುದ್ಧಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿ ಅವರು ತಂದದ್ದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಕೊನೆಗೆ ಅಷ್ಟನ್ನೆಲ್ಲ ತರಬೇಕಾದದ್ದೂ ಇಲ್ಲ. ಭಕ್ತನು ತಾನು ಏನನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾನೋ ಏನನ್ನು ಹೋಮ ಮಾಡುತ್ತಾನೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೆ ನೋದಲಾದವರಿಗೆ ಬಂಗಾರ, ಅನ್ನ-ಮೊದಲಾದ ಏನನ್ನು ಹಾಸ ಮಾಡುತ್ತಾನೋ ಏನು ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾನೋ ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ಈಶ್ವರನಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿ ಬಿಟ್ಟರಾಯಿತು. ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದರೆ ಅವನು ಮಾಡಿದ ಕರ್ಮಗಳ ಒಳ್ಳೆ ಮತ್ತು ಕೆಟ್ಟ ಫಲಗಳೆಂಬ ಕಟ್ಟುಗಳೆಲ್ಲ ಕಳಚಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತವೆ. ಹೀಗೆ ಅವನು ಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಯೋಗಿಯೂ ಆದನ್ನೆಲ್ಲ ಈಶ್ವರನಿಗೊಪ್ಪಿಸಿ ತಾನು ಕೈತೊಳೆದುಕೊಂಡದ್ದರಿಂದ ಸಂನ್ಯಾಸಿಯೂ ಆಗಿ ಬದುಕಿರುವಾಗಲೆ ಈಶ್ವರನನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ. (ಭ ೯-೨೬...೨೮)

(ಅ) ಈಶ್ವರನ ಭಕ್ತರು ಯಾವಾಗಲೂ ಅವನ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಹಾಡಿ ಕೊಂಡಿರುವರು; ಯಾವಾಗಲೂ ಮನಸ್ಸನ್ನೂ ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನೂ ಬಿಗಿಹಿಡಿಯುವ ವ್ರತವನ್ನು ಎಡೆಬಿಡದೆ ಕೈಗೊಂಡಿರುವರು ಮತ್ತು ಯಾವಾಗಲೂ

ಅಡ್ಡಬೀಳುತ್ತಿರುವರು. ಹೀಗೆ ಅವರು ಯಾವಾಗಲೂ ಈಶ್ವರನ ಮೇಲೆ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವರು. —(ಭ ೯-೧೪). (ಅ) ಈಶ್ವರನನ್ನೇ ತಮ್ಮ ಆತ್ಮವೆಂದು ಚಿಂತಿಸುತ್ತ ಯಾರು ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೋ ಹೀಗೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಹೆಣಗುವ ಅವರಿಗೆ ಇಲ್ಲದ್ದನ್ನು ದೊರಕಿಸುವ ಮತ್ತು ಇದ್ದದ್ದನ್ನು ಕಾಪಾಡುವ ಭಾರವನ್ನು ಈಶ್ವರನೆ ಹೊರುತ್ತಾನೆ. ಎಲ್ಲರ ಭಾರವನ್ನೂ ಈಶ್ವರನೆ ಹೊತ್ತಿರುವನೆಂಬುದು ನಿಜ; ಆದರೂ ಒಂದು ವಿಶೇಷವಿದೆ. ಇತರರು ತಮ್ಮ ಯೋಗಕ್ಷೇಮವನ್ನು ತಾವೂ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ; ಈಶ್ವರನೆ ಗತಿಯನ್ನುವ ಭಕ್ತರು ತಮ್ಮ ಯೋಗಕ್ಷೇಮವನ್ನು ತಾವು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವದಿಲ್ಲ. ಅವರಿಗೆ ಬದುಕಿರುವ ಅಥವಾ ಸಾಯುವ ಯೋಚನೆ ಕೂಡ ಇಲ್ಲ. ಅವರು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಈಶ್ವರನಿಗೊಪ್ಪಿಸಿರುವರು. ಆದ್ದರಿಂದ ಈಶ್ವರನೆ ಅವರ ಭಾರವನ್ನು ಹೊತ್ತಿರುವನು. —(ಭ ೯-೨೨). (ಇ) ಈಶ್ವರನಿಗೆ ಎಲ್ಲರೂ ಸಮ. ಒಬ್ಬರು ಹೆಚ್ಚು; ಒಬ್ಬರು ಕಡಿಮೆಯಲ್ಲ. ಅವನಿಗೆ ಒಬ್ಬರು ಬೇಡನಾದವರಲ್ಲ; ಒಬ್ಬರು ಬೇಕಾದವರಲ್ಲ. ಅಗ್ನಿಯು ದೂರದಲ್ಲಿರುವವರ ಚಳಿಯನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸದೆ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಕಾಸಿಕೊಳ್ಳುವವರ ಮೇಲೆ ಅನುಗ್ರಹವನ್ನು ಮಾಡುವಂತೆ ಈಶ್ವರನು ತನಗೆ ಶರಣೆಂದು ತನ್ನ ಮಡಿಲಿಗೆ ಬಿದ್ದವರಿಗೆ ತಾನು ಒಳಗಾಗುವುದು ಸಹಜವಾಗಿದೆ.

—(ಭ ೯-೨೯).

(ಅ) ಈಶ್ವರನಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸನ್ನಿಡಬೇಕು. ಈಶ್ವರನ ಮೇಲೆ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಈಶ್ವರನನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಈಶ್ವರನಿಗೆ ಎರಗಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಈಶ್ವರನೆ ಗತಿಯೆಂದು ಒಂದೇ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಮಾಡಿದರೆ ಅವನು ಈಶ್ವರನನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ. —(ಭ ೯-೩೪). (ಆ) ತನ್ನ ಕರ್ಮಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಈಶ್ವರನಿಗಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕು. ಈಶ್ವರನು ತನ್ನ ಅರಸೆಂದೂ ತಾನು ಅವನ ಆಳೆಂದೂ ದುಡಿಯಬೇಕು. ಹಣ, ಕಾಸು - ಮೊದಲಾದ ಯಾವದರ ಮೇಲೆಯೂ ಪ್ರೀತಿ ಇಲ್ಲದೆ ಪ್ರೀತಿಯೆಂಬುದೆಲ್ಲ ಈಶ್ವರನಿಗೆ ಮೀಸಲಾಗಿರಬೇಕು. ತನಗೆ ಎಷ್ಟೋ ಕೇಡು ಮಾಡಿದವರ ಮೇಲೆ ಕೂಡ ಹಗೆ ತನವಿರಬಾರದು. ಅಂಥವನು ಈಶ್ವರನನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ. —(ಭ ೧೧-೫೫)

(ಇ) ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಆತ್ಮನಾದ ಈಶ್ವರನ ಮೇಲೆ ಹೀಗೆ ಎಡೆಬಿಡದ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡುವವರು ಸತ್ಪುರುಷಸ್ತಮೋಗುಣಗಳನ್ನು ದಾಟುತ್ತಾರೆ. (ಭ ೧೪-೨೬).

ಹೀಗೆ ಎಡೆಬಿಡದೆ ಈಶ್ವರನ ಮೇಲಿನ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಮೈಗೂಡಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಬಂದರೆ ಸಾಯುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಅದೇ ಪಾಸನೆಯುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಆಗಲೂ ಅವನು ತನ್ನ ದೇಹೇಂದ್ರಿಯಗಳಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಬಾಧೆ ಇದ್ದರೂ ತನ್ನ ಪ್ರಯತ್ನವಿಲ್ಲದೆ ಈಶ್ವರನನ್ನೇ ನೆನೆಯುತ್ತಾನೆ; ಅದರ ಫಲವಾಗಿ ಅವನು ಈಶ್ವರನನ್ನೇ ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ಮನುಷ್ಯನು ಕೊನೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಯಾವದರ ನೆನಪನ್ನು ತಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೋ ಸತ್ತ ಮೇಲೆ ಅದನ್ನು ಪಡೆಯುವನೆಂಬುದು ಈಶ್ವರನ ನಿಯಮ. ಕೊನೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಈಶ್ವರನ ನೆನಪಾಗಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ ಬದುಕಿರುವಾಗಲೆಲ್ಲ ಈಶ್ವರನನ್ನೇ ನೆನೆಯುತ್ತಿರಬೇಕು. —(ಭ ೮-೫,೬)

ವಿವೇಕಿಗಳ ಭಕ್ತಿ

ವಿವೇಕಿಗಳು ಈಶ್ವರನೇ ಎಲ್ಲ ಜಗತ್ತಿನ ಆಗುಹೋಗುಗಳಿಗೆ ಕಾರಣನೆಂದೂ ಅವನಿಂದಲೇ ಎಲ್ಲವೂ ಹೊರಬಿದ್ದಿರುವದೆಂದೂ ತಿಳಿದು ಹಾಗೆಯೇ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಗಟ್ಟಿಮಾಡಿಕೊಂಡು ಈಶ್ವರನ ಮೇಲೆ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ಮನಸ್ಸೆಲ್ಲ ಈಶ್ವರನ ಮೇಲೆಯೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಅವರ ಇಂದ್ರಿಯಗಳೆಲ್ಲ ಈಶ್ವರನ ಮೇಲೆಯೇ ಇರುತ್ತವೆ. ಅವರ ಬದುಕಿರುವ ಕೆಯೇ ಈಶ್ವರನನ್ನವಲಂಬಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಅವರು ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಈಶ್ವರನ ಜ್ಞಾನ, ಬಲ, ವೀರ್ಯ-ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತ, ಕೇಳುತ್ತ ಅದರಿಂದಲೇ ಹೊಟ್ಟೆತುಂಬಿದವರಾಗಿ ಅದರಲ್ಲಿಯೇ ಆನಂದಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಹೊರಗಣ ಆಸೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತೊರೆದು ಯಾವಾಗಲೂ ಎಡೆಬಿಡದ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡುವವರಿಗೆ ಈಶ್ವರನು ತನ್ನ ನಿಜಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಅರಿಯಲಾಗುವ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ. ಅವರ ಮೇಲಿನ ಕನಿಕರದಿಂದ ಅವನು ಅವರ ಹೃದಯದಲ್ಲಿರುವ ಅಜ್ಞಾನವೆಂಬ ಕತ್ತಲೆಯನ್ನು, ಎಂದರೆ ದೇಹ ಮೊದಲಾದವುಗಳೇ ತಾವೆಂದಿದ್ದ ತಪ್ಪು

ತೀವ್ರವೇಷೆಯನ್ನು, ಹೋಗಲಾಡಿಸಿ ಝಗಝಗಿಸುವ ಜ್ಞಾನವೆಂಬ ದೀಪವನ್ನು ಹಚ್ಚುತ್ತಾನೆ. ಬ್ರಹ್ಮವೇ ನಾನೆಂಬುದು ಜ್ಞಾನದೀಪ. ಆ ದೀಪಕ್ಕೆ ಭಕ್ತಿಯೆಂಬುದು ಎಣ್ಣೆ. ಈಶ್ವರನೆ ತನಗೆ ಗತಿಯೆಂಬ ಗಟ್ಟಿಮನಸ್ಸಿಂಬುದೇ ಆ ದೀಪದ ಆಹಾರವಾದ ಗಾಳಿ. ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯೆ ಮೊದಲಾದ ಸಾಧನಗಳಿಂದ ಶುದ್ಧವಾದ ಬುದ್ಧಿಯು ಬತ್ತಿ. ವೈರಾಗ್ಯವುಳ್ಳ ಮನಸ್ಸೆಂಬುದೇ ಹಣತೆ. ಪ್ರೀತಿ, ಹಗೆತನ-ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಬೀಸುವಿಕೆ ಇಲ್ಲದೆ ವಿಷಯಗಳಿಂದ ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಿಸಿ ತಂದ ಮನಸ್ಸೇ ಗಾಳಿಯ ಹೊಡೆತವಿಲ್ಲದ ಗೊಡು. ಯಾವಾಗಲೂ ಒಮ್ಮುಖವಾದ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಮಾಡುವ ಧ್ಯಾನದಿಂದಂಟಾದ ಜ್ಞಾನವೇ ಅದರ ಬೆಳಕು. —(ಭ ೧೦-೮. ೧೧)

ಇಂಥ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪಡೆದ ಭಕ್ತನು ತನಗೆ ಹಾನಿಕರವಾದದ್ದರ ಮೇಲೆ ಕೂಡ ಹಗೆತನವನ್ನು ಮಾಡುವದಿಲ್ಲ. ಅವನು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಗೆಳೆಯನಾಗಿರುವನು. ದುಃಖಗಳನ್ನು ಕಂಡರೆ ಅವನ ಮನಸ್ಸು ಕರಗಿ ನೀರಾಗುವದು. ಅವನಿಗೆ ನಾನೆಂಬುದರ ಸೋಂಕಿಲ್ಲ. ಅವನಿಗೆ ತಾನು ಬದುಕಿರುವಷ್ಟಾದರೂ ದೊರಕಲಿ, ಬಿಡಲಿ ಅಥವಾ ಒಳ್ಳೆಯದಾದರೂ ಗಂಟುಬೀಳಲಿ, ಕೆಟ್ಟದಾದರೂ ಗಂಟುಬೀಳಲಿ-ಅವನು ಸಂತೋಷದಿಂದಿರುವನು. ಅವನು ಸುಖವನ್ನೂ ದುಃಖವನ್ನೂ ಸಮವಾಗಿ ಕಾಣುವನು. ಯಾರಾದರೂ ಹೊಡೆದರೂ ಬಯ್ಯರೂ ಕೂಡ ಅವನ ಭಾವದಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಮುಂದೆ ಬಹು ದೊಡ್ಡ ಫಲವೆಂಬ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಕಾಣುವ ಲಕ್ಷಣಗಳೆಲ್ಲ ಇವನಲ್ಲಿ ಮನೆಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವವು. —(ಭ ೧೨-೧೩)

೧೧—ಯೋಗವೆಂಬ ದಾರಿ

ಮ ನ ಸ್ಸ ನ್ನು ಬಿ ಗಿ ಹಿ ಡಿ ಯು ವ ಆ ಗ ತ್ಯ

ವೇದದ ನಿಯಮಗಳಿಗೊಳಪಟ್ಟು ಕರ್ಮವೆಂಬ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದದ್ದರಿಂದಲೂ ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನ ಒಲವನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ ಭಕ್ತಿಯೆಂಬ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದದ್ದರಿಂದಲೂ ಮನಸ್ಸಿನ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಹೊಲಸುಗಳೆಲ್ಲ ಎಷ್ಟೋ

ಮಟ್ಟಿಗೆ ಹಾರಿಹೋಗಿರುವವು. ಆದರೂ ಹೊಲಸುಗಳ ದುರ್ವ್ಯಾಸನೆಯು ಮನಸ್ಸಿನ ಒಳಗಿಳಿದು ಅನನ್ಯೆಲ್ಲ ಕೆಡಿಸಿರುವದು. ಅದು ಹೋಗಬೇಕಾದದ್ದು. ಅದನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕಾಸಬೇಕು. ಲೋಹಗಳಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ಬೆರಕೆಯಾಗಿ ಕೆಟ್ಟಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಕಾಸಿ ಶುದ್ಧಗೊಳಿಸುವಂತೆ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಕಾಸಿ ಶುದ್ಧಗೊಳಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಮನಸ್ಸನ್ನು ಕಾಸುವದು ಹೇಗೆ? ಅದು ಕೈಯಿಂದ ತೆಗೆದು ಒಲೆಯ ಮೇಲೆ ಇಡುವಂಥದ್ದಲ್ಲ. ಅದರ ಸ್ವಭಾವದ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಮಟ್ಟುವದೇ ಅದನ್ನು ಕಾಸುವದು. ಯಾವಾಗಲೂ ಹರಿದಾಡುತ್ತಿರುವದು ಅದರ ಸ್ವಭಾವ. ಅದರ ಕೈಕಾಲುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಒಂದು ಕಡೆ ಉರುಳಿಸಿ ಬಿಟ್ಟರೆ ಆ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುವದಕ್ಕೆ ಅದಕ್ಕೆ ಬಹುತಾಪವಾಗುವದು. ಆ ತಾಪದಿಂದ ಆದರೋಗಿರುವ ಹೊಲಸು ಸುಟ್ಟುಹೋಗಿ ಆಗ ಮನಸ್ಸು ಚೊಕ್ಕವಾಗುವದು. ಮನುಷ್ಯನು ಆ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಒಮ್ಮೆ ವಿಚಾರ ಮಾಡಿದನೆಂದರೆ ಒಡನೆ ಜ್ಞಾನವು ಅದರಲ್ಲಿ ಒಡೆದುಮೂಡುವದು. ಈ ಬಗೆಯ ಶುದ್ಧಿ ಇಲ್ಲದೆ ಈಗ ನಾವು ಮಾಡುವ ವಿಚಾರದಿಂದ ಆ ಫಲವಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಆ ಫಲವಾದ ಹೊರತು ನಮ್ಮ ಉದ್ಧಾರವಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಬಯಸುವವನು ಮನಸ್ಸನ್ನು ಬಿಗಿಹಿಡಿಯುವ ಯತ್ನವನ್ನು ಅಗತ್ಯವಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕು. ಇದೇ ಯೋಗ. ಯೋಗವೆಂಬ ಮಾತಿಗೆ ಪ್ರಾಣಾಯಾಮದ ವಿಶೇಷಗಳೆಂದು ಅನೇಕರು ತಿಳಿಯುವರು. ಪ್ರಾಣಾಯಾಮವು ಇದಕ್ಕೆ ಬಾಲಪಾಠ. ಅದನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದವರ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿದ್ದೇ ಮಾಡುವದೊಳ್ಳೆಯದು. ಅದರ ಬಗೆಬಗೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಅನುಭವಿಸುವದಕ್ಕೆ ಹೋಗುವದು ಅಷ್ಟೇನೂ ಅಗತ್ಯವಾಗಿ ಕಾಣುವದಿಲ್ಲ. ಪ್ರಾಣಾಯಾಮದ ಗರಡಿಯಲ್ಲಿ ಮಣ್ಣು ಮುಕ್ಕದೆ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಬಿಗಿಹಿಡಿಯುವ ಸಾಧನಕ್ಕೆ ಕೈಹಾಕಬಹುದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ಯೋಗವೆಂಬ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಬಿಗಿಹಿಡಿಯುವ ಹೆಜ್ಜೆಯಿಂದ ಮುಂದೆ ಸಾಗಲಾಗಿರುವದು.

ಜೀವನು ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದ ಸಂಸಾರವೆಂಬ ಸಮುದ್ರದ ಈಚೆಯ ಕತ್ತಲೆಯ ಮತ್ತು ಬೆಳಕಿನ ದಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡುವದಕ್ಕೂ ಅಥವಾ ಮೋಕ್ಷವೆಂಬ ಆಚೆಯ ದಡಕ್ಕೆ ಹೋಗುವದಕ್ಕೂ ತಕ್ಕ ದೇಹವೆಂಬ ತೇರಿನ

ಮೇಲೆ ಕುಳಿತಿದ್ದಾನೆ. ವಿವೇಕದಿಂದ ಗೊತ್ತುಮಾಡುವ ಬುದ್ಧಿಯು ಆ ತೇರನ್ನು ನಡೆಸುವವನು; ಯೋಚಿಸುವ ಸ್ವಭಾವದ ಮನಸ್ಸು ಅವನ ಕೈಲಿರುವ ಹಗ್ಗ; ಕಣ್ಣು ಮೊದಲಾದ ಇಂದ್ರಿಯಗಳೇ ಆ ತೇರನ್ನೆಳೆಯುವ ಕುದುರೆಗಳು; ಸದ್ವಿ, ಸೋಂಕು, ರೂಪ-ಮೊದಲಾದ ವಿಷಯಗಳೇ ಆ ಕುದುರೆಗಳು ಹೋಗುವ ಹಾದಿ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ತೇರನ್ನು ನಡೆಸುವ ಬುದ್ಧಿಯೆಂಬ ಸಾರಥಿಯು ಎಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರಿಯಬೇಕೆಂಬುದನ್ನೂ ಎಲ್ಲಿ ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಬೇಕೆಂಬುದನ್ನೂ ಅರಿಯದೆ ಮನಸ್ಸೆಂಬ ಹಗ್ಗವನ್ನು ಸಡಿಲ ಬಿಟ್ಟಿರುವದಾದರೆ ಇಂದ್ರಿಯಗಳೆಂಬ ಕುದುರೆಗಳು ಕೆಟ್ಟ ಕುದುರೆಗಳಂತೆ ಹಾನಿಯಲ್ಲಿ ಕೊನೆಗಾಣಿಸುತ್ತವೆ. ಬುದ್ಧಿಯು ವಿವೇಕವುಳ್ಳದ್ದಾಗಿ ಹಗ್ಗವನ್ನು ಬಿಗಿಹಿಡಿದಿದ್ದರೆ ಒಳ್ಳೆ ಕುದುರೆಗಳಂತೆ ಇಂದ್ರಿಯಗಳೆಂಬ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸುವದಕ್ಕೂ ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಿಸುವದಕ್ಕೂ ಆಗುತ್ತದೆ. ವಿವೇಕವಿಲ್ಲದೆ ಹಗ್ಗವನ್ನು ಸಡಿಲಬಿಟ್ಟ ಬುದ್ಧಿಯು ಜೀವನವನ್ನು ಮೋಕ್ಷಕ್ಕೊಯ್ಯಲಾರದು. ಅದು ಅವನನ್ನು ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿಯೇ ಸುತ್ತಿಸುವದು. ವಿವೇಕವನ್ನು ಟ್ಟುಕೊಂಡು ಹಗ್ಗವನ್ನು ಬಿಗಿಹಿಡಿದ ಬುದ್ಧಿಯು ಅವನನ್ನು ಮೋಕ್ಷಕ್ಕೊಯ್ಯುತ್ತದೆ.

—(ಕ ೨-೨೨.೮)

(ಅ) ಇಂದ್ರಿಯಗಳು ಸದ್ವಿ ಮೊದಲಾದ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ವಿಷಯದ ಕಡೆಗೆ ನುಗ್ಗುವಾಗ ಮನಸ್ಸೂ ಅವುಗಳ ಬೆನ್ನುಹತ್ತಿ ಹೋದರೆ, ಗಾಳಿಯು ಹಡಗನ್ನು ಸಮುದ್ರದ ಮೇಲೆ ಕಂಡಕಂಡಕಡೆಗೊಯ್ದು ಕೆಡಹುವಂತೆ, ಆ ಮನಸ್ಸು ಆ ಜೀವನವನ್ನು ಅಡ್ಡದಾರಿಗಳೆದು ಅವನ ವಿವೇಕವನ್ನು ಹಾಳುಮಾಡುವದು (ಭ ೨-೬೨). (ಆ) ಯಾವನ ಮನಸ್ಸೂ ಇಂದ್ರಿಯಗಳೊದೇಹವೂ ಹಿಡಿತದಲ್ಲಿರುವವೋ ಅವನು ತನಗೆ ತಾನು ಬಂಧು; ಯಾವನಿಗೆ ಅವು ಹಿಡಿತದಲ್ಲಿರುವದಿಲ್ಲವೋ ಅವನು ತನಗೆ ತಾನೆ ಹಗೆ. ದೇಹವನ್ನೂ ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನೂ ಮನಸ್ಸನ್ನೂ ಹಿಡಿತದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವವನಲ್ಲಿ ಪರಮಾತ್ಮನು ಒಳ್ಳೆ ಸಮಾಧಾನದಿಂದಿರುವನು. (ಭ ೬-೬೭)

(ಅ) ಮನಸ್ಸನ್ನು ಬಿಗಿಹಿಡಿಯುವದರ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ಕುರಿತು ಒಂದು ಕಡೆ ಹೇಳಿರುವದೇನೆಂದರೆ : ಮನಸ್ಸು ಎರಡು ಬಗೆ. ಒಂದು ಶುದ್ಧ ;

ಇನ್ನೊಂದು ಅಶುದ್ಧ. ಬಯಕೆಗಳನ್ನು ಹಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುವದು ಅಶುದ್ಧ ; ಬಯಕೆಗಳನ್ನು ಹಚ್ಚಿ ಕೊಳ್ಳದಿರುವದು ಶುದ್ಧ. ಸಂಸಾರದ ಬಲಿಯೊಳಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೂ ಅದರಿಂದ ನುಣುಚಿಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೂ ಮನಸ್ಸೇ ಕಾರಣ. ಮನಸ್ಸು ವಿಷಯಗಳ ಮೇಲೆ ಎರಗುತ್ತಲೆ ಬಲಿಯ ನೇಣು ಕೊರಳಿಗೆ ಬೀಳುತ್ತದೆ; ಮನಸ್ಸು ವಿಷಯಗಳಿಂದ ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟುತ್ತಲೆ ಅದು ಕಳಚಿಕೊಳ್ಳುವದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಬಯಸುವವನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿರುವ ವಿಷಯಗಳ ಸೋಂಕನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಹಾಗೆ ವಿಷಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕೊಡಹಿದ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಹೃದಯದಲ್ಲಿಯೇ ತಡೆದುಬಿಟ್ಟರೆ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಗೆದ್ದಂತಾಗಿ ಮೋಕ್ಷವು ಕೈಸೇರುತ್ತದೆ. ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಮೈಗರೆಯುವ ತನಕ ಅದನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ತಡೆದಿಡಬೇಕು. ಇದೇ ಜ್ಞಾನ. ಇದೇ ಮೋಕ್ಷ. ಇದರ ಹೊರತು ಬೇರೆ ಮಾತುಗಳೆಲ್ಲ ಗ್ರಂಥ ಕ್ಷೊಂದು ಹೊರೆ.—(ಬ್ರ. ಬಿಂ ೧-೫). (ಆ) ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ಹೇಳುವ ದೇನೆಂದರೆ : ಕಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು ಹಾಕದೆ ಹೋದರೆ ಬೆಂಕಿಯು ತನಗೆ ತಾನೆ ಆರಿಹೋಗುವಂತೆ ಹಂದಾಟಗಳನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದ ಮನಸ್ಸು ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾನೆ ತಣ್ಣಗಾಗುವದು. ಮನಸ್ಸೇ ಸಂಸಾರ. ಅದನ್ನು ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ಶುದ್ಧಗೊಳಿಸಬೇಕು. ಮನುಷ್ಯನು ಮನಸ್ಸನ್ನು ಯಾವದರ ಮೇಲಿಡುತ್ತಾನೋ ತಾನೆ ಅದರ ಸ್ವರೂಪನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಇದು ಗುಟ್ಟಾದ ಮಾತು. ಮನಸ್ಸು ಪ್ರಸನ್ನವಾದರೆ ಒಳ್ಳೆ, ಮತ್ತು ಕೆಟ್ಟ ಕರ್ಮಗಳೆಲ್ಲ ಹೇಳುವದಕ್ಕೆ ಹೆಸರಿಲ್ಲದಂತಾಗುತ್ತವೆ. ಪ್ರಸನ್ನವಾದ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವನು ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನಿಟ್ಟು ತುದಿಮೊದಲಿಲ್ಲದ ಸುಖವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಮನಸ್ಸು ವಿಷಯಗಳ ಕಡೆಗೆ ಹೇಗೆ ಎರಗುವದೋ ಹಾಗೆ ಬ್ರಹ್ಮದ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗಿ ಅದನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡರೆ ಯಾರಿಗೆ ತಾನೆ ಮೋಕ್ಷವಾಗದೆ ಇದ್ದೀತು !—(ಮೈ ೪-೧.೫).

(ಆ) ಮನಸ್ಸನ್ನು ಬಿಗಿಹಿಡಿಯುವದೆಂಬುದು ಸುಲಭವಾಗಿ ದಕ್ಕುವ ಮಾತಲ್ಲ. ದೊಡ್ಡ ಸಮುದ್ರವನ್ನು ಕುಡಿದು ಮುಗಿಸುವದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಮೇರುಪರ್ವತವನ್ನು ಬುಡಮೇಲು ಮಾಡುವದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಬೆಂಕಿಯನ್ನು ಮುಕ್ಕುವದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಕಷ್ಟವಾದದ್ದು. —(ಮ ೩-೨೦). (ಆ) ಆದ್ದ

ರಿಂದ ಕೈಕೈಹಿಸುಕಿಕೊಂಡು ಹಲ್ಲುಹಲ್ಲು ಕಡಿದು ದೇಹಕ್ಕೆ ದೇಹದಿಂದ ಮುತ್ತಿಗೆಯನ್ನು ಹಾಕಿ ಮುರಿಯುವಂತೆ ಮೊದಲು ತನ್ನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಗೆಲ್ಲಬೇಕು (ಮ ೫-೨೫). (ಇ) ಹರಿದಾಡುವ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಹಿಡಿತಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಗಾಳಿಯನ್ನು ಮೂಟೆಯಾಗಿ ಕಟ್ಟುವಷ್ಟು ಕಷ್ಟ. ಅಷ್ಟು ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಾದರೂ ಇದ್ದಕಡೆ ಇರುವಂಥದ್ದಲ್ಲ. ಅದು ಶರೀರವನ್ನೂ ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನೂ ಮುಂದು ಮಾಡಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಮತ್ತೊಬ್ಬರ ಕೈಬೊಂಬೆಯಾಗಿ ಮಾಡುವದು. ಆದರ ಶಕ್ತಿ ಬಹಳ. ಅದನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕಟ್ಟುವದು ಅಸಾಧ್ಯ. ಅದು ಬಹು ಗಟ್ಟಿ; ಆದರೂ ಅದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸುವದಕ್ಕೆ ಎರಡು ಉಪಾಯಗಳಿವೆ. ಒಂದು ಆಭ್ಯಾಸ; ಇನ್ನೊಂದು ವೈರಾಗ್ಯ. ಆಭ್ಯಾಸವೆಂದರೆ ಮನಸ್ಸು ಯಾವದಾದರೊಂದೇ ವಿಷಯವನ್ನು ಅಳಿದು ಹೊಯ್ಯುತ್ತಿರುವಂತೆ ಮಾಡುವದು; ವೈರಾಗ್ಯವೆಂದರೆ ಕಂಡ ಮತ್ತು ಕೇಳಿದ ವಿಷಯಗಳೆಲ್ಲ ದೋಷವನ್ನೇ ಕಾಣುತ್ತ ಅವುಗಳನ್ನು ಬಯಸದೆ ಇರುವದು. ವೈರಾಗ್ಯ ಉಂಟಾದರೆ ಮನಸ್ಸು ತನಗೆ ತಾನೆ ಹೊರಬೀಳುವದನ್ನು ತೊರೆದು ಸುಮ್ಮನೆ ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ. — (ಭ ೬-೩೪, ೩೫)

(ಅ) ಬ್ರಹ್ಮನು ಕಣ್ಣು, ಕಿವಿ—ಮೊದಲಾದ ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಹೊರಗಡೆಗೆ ಹರಿಯುವಂತೆ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವು ಹೊರಗಡೆಗೆ ಹರಿಯುತ್ತವೆ. ಒಳಗಿರುವ ಆತ್ಮನ ಕಡೆಗೆ ಅವು ತಿರುಗುವದಿಲ್ಲ. ಆದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೇ ಇನ್ನು ಆತ್ಮನನ್ನು ಕಾಣುವ ಆಸೆಯೇ ಇಲ್ಲವೆಂದು ನಿಟ್ಟುಸಿರಿಸಬೇಕಾದದ್ದಿಲ್ಲ. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಭೋಗರಿಯುತ್ತ ಮುಂದಕ್ಕೆ ನುಗ್ಗುತ್ತಿರುವ ನದಿಯನ್ನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಬೀಕಾದರೂ ತಿರುಗಿಸುವದಕ್ಕಾಗುವಂತೆ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಬಯಸುವ ಜೀವರು ಮನಸ್ಸನ್ನೂ ಹಿಂದಿರುಗಿಸಿ ಒಳಗಡೆಯ ಆತ್ಮನನ್ನು ಕಾಣುವರು. ಅಷ್ಟು ಬುದ್ಧಿ ಇಲ್ಲದವರು ಹೊರಹೊರಗೇ ಹರಿದಾಡುತ್ತ ಮೈಗೆಲ್ಲ ಕಟ್ಟುಬೀಳಿಸಿಕೊಂಡವರಾಗಿ ಹುಟ್ಟುಸಾವುಗಳ ಸುಳಿಯಲ್ಲಿ ಸುತ್ತುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. — (ಕ ೪-೧, ೨). (ಆ) ಐದು ಜ್ಞಾನೇಂದ್ರಿಯಗಳೂ ಮನಸ್ಸನ್ನೂ ಕೂಡ ವಿಷಯಗಳಿಂದ ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಿ ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಕದಲದೆ ನಿಂತರೆ ಅದೇ ಹೆಚ್ಚಿನ ಗತಿ. ಹಾಗೆ ನಿಲ್ಲುವದೇ ಯೋಗ.

ಅದು ಮೈಗೂಡಿದಾಗ ಅದನ್ನು ಕದಲಗೊಡದಂತೆ ಯತ್ನಿಸುತ್ತಿರಬೇಕು. ಏಕೆಂದರೆ: ಆ ಯೋಗವೆಂಬುದು ಮೈಗೂಡತಕ್ಕ ಮತ್ತು ಮೈಗರೆಯತಕ್ಕ ಸ್ವಭಾವದ್ದು. -(ಕೃ-೧೦-೧೧) (ಇ) ಯೋಗದಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸು ಒಕ್ಕಡೆಗೆ ನಿಲ್ಲುವದೇ ಮುಖ್ಯ. ಬರೀ ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ತಡೆದರೆ ಸಾಲದು. ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ತಡೆದು ಮನಸ್ಸನ್ನು ಹರಿಯಬಿಟ್ಟರೆ ಆಗ ಅದು ವಿಷಯಗಳನ್ನೇ ಹಂಬಲಿಸುತ್ತಿರುವದು. ಆ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುವವನ ಯೋಗವು ಬರೀ ನಟನೆಯದಾಗುವದು. -(ಭೃ-೬).

ಧ್ಯಾನದ ಹೊರಗಣ ಸಾಧನಗಳು

ಮನಸ್ಸನ್ನು ಒಂದನ್ನೇ ನೆನೆಯುತ್ತಿರುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆನ್ನುವವನು ಅಹಾರದಲ್ಲಿಯೂ ವಿಹಾರದಲ್ಲಿಯೂ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿರಬೇಕು. ತನಗೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಅರಗುವಷ್ಟಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ತಿಂದರೂ ತಪ್ಪಾಗುವದು, ಊಟವನ್ನೇ ತೊರೆದರೂ ತಪ್ಪಾಗುವದು. ತನಗೆ ಅರಗುವಷ್ಟಾದರೆ ಅದು ಆಯಾಸವನ್ನು ಕೊಡದೆ ಅವನನ್ನು ಸಾಕುವದು. ಹೆಚ್ಚು ತಿಂದರೆ ಅದು ಆಯಾಸವನ್ನೇ ಕೊಡುವದು. ಊಟವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿದರೆ ಶರೀರದ ಪುಷ್ಟಿಗೆ ಸಾಲದಾಗುವದು. ಅರೆಹೊಟ್ಟೆ ಉಣ್ಣಬೇಕು. ಕಾಲುಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಕುಡಿಯಬೇಕು. ಇನ್ನು ಕಾಲು ಹೊಟ್ಟೆಯನ್ನು ಗಾಳಿಯಾಡುವದಕ್ಕಾಗಿ ಬಿಡಬೇಕು. ಊಟದಂತೆ ನಿದ್ರೆಗೂ ಕಟ್ಟುಂಟು. ಅವನು ಬಹಳ ನಿದ್ರೆ ಮಾಡಲೂ ಬಾರದು; ಮಿತಿವಾರಿ ನಿದ್ರೆಗೆಡಲೂಬಾರದು. ಒಡಾಟದಲ್ಲಿಯೂ ಹಾಗೆಯೇ ಮಿತಿ ಇರಬೇಕು. ತಕ್ಕಷ್ಟೆ ಊಟ; ತಕ್ಕಷ್ಟೆ ಒಡಾಟ; ತಕ್ಕಷ್ಟೆ ಕೆಲಸಗಳು; ತಕ್ಕಷ್ಟೆ ನಿದ್ರೆ; ತಕ್ಕಷ್ಟೆ ಎಚ್ಚರ-ಹೀಗಿರಬೇಕು. ಹೀಗಿರುವವನ ಯೋಗವು ಅವನ ದುಃಖವನ್ನು ಕಳೆಯುವದು. — (ಭ ೬-೧೬, ೧೭)

(ಅ) ಧ್ಯಾನವನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ಒಂಟಿಯಾಗಿರುವ ಕಡೆ ನಡೆಸಬೇಕು. ಇತರರ ಸೋಂಕಿದ್ದರೆ ಧ್ಯಾನವು ಮೈಗೂಡುವದಿಲ್ಲ. ಅವನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ತಾನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಉಪಕರಣಗಳೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರಬಾರದು. ಅವಿದ್ದರೆ ಮನಸ್ಸು ಅವುಗಳ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಹಾರಾಡುತ್ತಿರುವದು. — (ಭ ೬-೧೦). (ಆ) ಧ್ಯಾನವನ್ನು ಬೆಳಸಬೇಕೆನ್ನುವವನು ತನ್ನ ವಾಸದ ಮನೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ತಾನೊಂದು ಸೆರೆಮನೆಯಿಂದ ಬಿಡು

ಗಡೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಕಳ್ಳನಂತೆ ದೂರದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಬೇಕು. (ಮೈ ೨-೧೫).
 (ಇ) ಆ ನೆಲವು ಉಬ್ಬುತಗ್ಗುಗಳಿಲ್ಲದೆ ಇರಬೇಕು. ಸಕ್ಕರೆ, ಬೆಂಕಿ, ಮರಳು-ಇವು ಅಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲಿರಬಾರದು. ಸಕ್ಕರೆ ಬಿದ್ದಿದ್ದರೆ ಇರುವೆಗಳು ಬಂದು ಕಚ್ಚುತ್ತವೆ. ಬೆಂಕಿ ಇದ್ದರೆ ಕಾದ ಗಾಳಿಯನ್ನು ಉಸಿರಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಮರಳಿದ್ದರೆ ಒತ್ತುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಸದ್ದು ಕೇಳಬರಬಾರದು ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿ ನೀರೂ ಇರಬಾರದು. ಅದರಿಂದ ಮೈಮೇಲೆ ತಂಗಾಳಿ ಬೀಸುತ್ತದೆ. ಸ್ಥಲವು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಪ್ರಶಸ್ತವೆನಿಸಬೇಕು. —(ಶ್ವೇ ೨-೧೦). (ಈ) ಅಲ್ಲಿ ಅವನು ತಾನಾಗಿ ಶುದ್ಧವಾಗಿರುವ ಅಥವಾ ತಾನು ಶುದ್ಧ ಮಾಡಿಕೊಂಡಂಥ ಒಂದು ಕಡೆ ಅಲ್ಲಾಡದಂಥ ಒಂದು ಪೀಠವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅದು ಬಹಳ ಎತ್ತರವಾಗಿಯೂ ಇರಬಾರದು; ತೀರ ನೆಲಮಟ್ಟವಾಗಿಯೂ ಇರಬಾರದು. ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಪರ್ಫೆಯ ಚಾವೆ, ಅದರ ಮೇಲೆ ಕೃಷ್ಣಾಜಿನ, ಅದರ ಮೇಲೆ ಮೆತ್ತಗಿರುವ ಬಟ್ಟೆ-ಹೀಗಿರಬೇಕು. (ಭ ೬-೧೧).
 (ಉ) ಆ ಪೀಠದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಧ್ಯಾನಕ್ಕಾರಂಭಿಸಬೇಕು. ಓಡಾಡುವಾಗ ಮೈಗೆ ಅಲುಗಾಟವಿರುವದರಿಂದ ಧ್ಯಾನವು ಮೈಗೂಡುವದಿಲ್ಲ. ಮಲಗಿ ಮಾಡೋಣವೆಂದರೆ ನಿದ್ರೆ ಬಂದು ಕವಿಯುವದು. ಕುಳಿತರೆ ಮಾತ್ರ ಮೈ ಅಲ್ಲಾಡುವದಿಲ್ಲ. ಅದರಿಂದ ಕುಳಿತೇ ಧ್ಯಾನವನ್ನು ಸಾಧಿಸಬೇಕು. —(ಸೂ ೪-೧-೬). (ಊ) ಧ್ಯಾನಕ್ಕೆ ಕುಳಿತಿರುವಾಗ ಮೈ, ಕತ್ತು, ತಲೆ- ಈ ಮೂರೂ ಅಲುಗಾಡದೆ ನೆಟ್ಟಗಿರಬೇಕು. ದೃಷ್ಟಿಯು ಮೂಗಿನ ತುದಿಯನ್ನು ನೋಡುವಂತೆ ಇರಬೇಕು. ಇದು ಮನಸ್ಸು ಹೊರಕ್ಕೆ ಹೋಗದಿರಲೆಂದು ಹೇಳಿದ ಮಾತೇ ಹೊರತು ನಿಜವಾಗಿ ಮೂಗಿನ ತುದಿಯನ್ನು ನೋಡಬೇಕಾದದ್ದಿಲ್ಲ. ಅದರಿಂದೇನೂ ಫಲವಿಲ್ಲ. ಮನಸ್ಸು ಆತ್ಮನಲ್ಲಿರಬೇಕು. —(ಭ ೬-೧೩)

ಓಂಕಾರದ ಧ್ಯಾನ

(ಅ) ಆತ್ಮವು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಸಿಕ್ಕತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ; ಮಾತಿಗೂ ನಿಲುಕತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ. ಇಂದ್ರಿಯಗಳಿಗೂ ಕಾಣಬರತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ; ತಪಸ್ಸಿಗೂ ಆಗ್ನಿಹೋತ್ರಾದಿಕರಗಳಿಗೂ ದಕ್ಕತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ. ಅದು ಶುದ್ಧವಾದ ಬುದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಹೊಳೆಯುವದು.

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸು ಹೊರಗಣ ವಿಷಯಗಳ ಮೇಲಿನ ಅಕ್ಕರೆ ಮೊದಲಾದ ಹೊಲಸಿನಿಂದ ಕೂಡಿರುವದರಿಂದ, ಮನುಷ್ಯನಾದ ಕನ್ನಡಿಯಲ್ಲಿ ಹತ್ತಿರದ ವಸ್ತುವಾದರೂ ಒಡಮೂಡದಿರುವಂತೆ, ನಮ್ಮ ಆತ್ಮವು ನಮ್ಮೊಳಗೇ ಇದ್ದರೂ ಅದು ಎದ್ದು ಕಾಣುವದಿಲ್ಲ. ಕದಡಿದ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಬಿಂಬವು ಮೂಡದಿರುವಂತೆ ಹಿಂದಾಟದ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಆತ್ಮ ತತ್ವವು ಮೂಡುವದಿಲ್ಲ. ಕನ್ನಡಿಯ ಮನುಷ್ಯನು ಕಳೆದರೆ ಮತ್ತು ನೀರಿನ ಅಲುಗಾಟವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದರೆ ಪ್ರತಿಬಿಂಬವು ಕಾಣುವಂತೆ ಮನಸ್ಸಿನ ಹೊಲಸನ್ನೆಲ್ಲ ಕಳೆದು ಅದರ ಹಿಂದಾಡವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದರೆ ಅದು ತಿಳಿಯಾಗುವದು. ಆಗ ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನೂ ಮನಸ್ಸನ್ನೂ ಬಿಗಿಹಿಡಿದು ಒಮ್ಮುಖವಾದ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಧ್ಯಾನಮಾಡಿದರೆ ಆತ್ಮನನ್ನು ಕಾಣಲಾಗುವದು. ಆತ್ಮವು ಬಹು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ ವಸ್ತು. ಅದು ಶುದ್ಧವಾದ ಬುದ್ಧಿಗೆ ಮಾತ್ರ ನಿಲುಕತಕ್ಕದ್ದು. ಯಾವ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣ, ಅಪಾನ-ಮೊದಲಾದ ವಾಯುಗಳು ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿವೆಯೋ ಅದೇ ಶರೀರದಲ್ಲಿಯೇ ಅದು ಬುದ್ಧಿಗೆ ತೋರಿಕೊಳ್ಳುವದು. ಆದರೆ ಹಾಗೆ ತೋರಬೇಕಾದರೆ ಹಾಲಿನಲ್ಲಿ ಬೆಣ್ಣೆಯೂ ಕಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಂಕಿಯೂ ಹಾಸು ಹೊಕ್ಕುಗಳಾಗಿ ಅಡಗಿರುವಂತೆ ಪ್ರಾಣಗಳೂ ಇಂದ್ರಿಯಗಳೂ ಬುದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಅಡಗಿರಬೇಕು. ಎಲ್ಲರ ಬುದ್ಧಿಯೂ ಚೈತನ್ಯದಿಂದ ಕೂಡಿರುವದೆಂದು ಲೋಕದಲ್ಲಿಲ್ಲರೂ ಹೇಳುವರಷ್ಟೆ. ಬುದ್ಧಿಯ ಹೊಲಸನ್ನು ಕಳೆದೊಡನೆ ಆ ಚೈತನ್ಯವು ತನ್ನ ನಿಜಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಬಿಳಿಗುವದು. —(ಮುಂ ೩-೧-೮, ೯). (ಅ) ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಬಾಗಿಲುಗಳು, ಬಾಗಿಲು ಕಾಯುವವರು-ಮೊದಲಾದ ಅನೇಕ ಉಪಕರಣಗಳಿರುವದರಿಂದ ಅದೊಂದು ನಗರದಂತೆ ಇದೆ. ಅನೇಕ ಉಪಕರಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದೆಲ್ಲ ಮತ್ತೊಬ್ಬರ ಭೋಗಕ್ಕಾಗಿ ಇರುವದು ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. ಈ ಶರೀರವೆಂಬ ನಗರಕ್ಕೆ ಹನ್ನೊಂದು ಬಾಗಿಲುಗಳಿವೆ. ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಏಳು; ನಾಭಿಯೊಡನೆ ಕೂಡಿ ಕೆಳಗಡೆಯಲ್ಲಿ ಮೂರು ಮತ್ತು ನಡುನೆತ್ತಿಯ ಲೊಂದು- ಇವೇ ಹನ್ನೊಂದು ಬಾಗಿಲು. ಈ ನಗರದ ಒಡೆಯನು ಯಾವಾಗಲೂ ಒಂದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಆತ್ಮ. ಈ ಆತ್ಮನ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು

ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಬಯಕೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಬಿಟ್ಟು ಧ್ಯಾನ ಮಾಡಿದರೆ ದುಃಖವೆಲ್ಲ ಮಾಯವಾಗುವದು. ಹಾಗೆ ಧ್ಯಾನಮಾಡಿದವನು ಬದುಕಿರುವಾಗಲೆ ಮುಕ್ತನಾಗಿದ್ದು ದೇಹವನ್ನು ಬಿಟ್ಟ ಮೇಲೆ ಮತ್ತೆ ಹುಟ್ಟುವದಿಲ್ಲ. —(ಕ ೫-೧). (ಇ) ಹೇಗೆ ಧ್ಯಾನವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹೋಲಿಕೆಯಿಂದ ತಿಳಿಸಲಾಗುವದು. ಉಪನಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಹಿಡಿಯಬೇಕು. ಎಡೆಬಿಡದ ಧ್ಯಾನದಿಂದ ಸಾಣೆಹಿಡಿದ ಬಾಣವನ್ನು ಹೂಡಬೇಕು. ಬ್ರಹ್ಮವೆ ತಾನೆಂಬ ಭಾವನೆಯಿಂದ ತುಂಬಿರುವ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಎಳೆಯಬೇಕು. ಆ ಬ್ರಹ್ಮವೆ ಗುರಿಯಾಗಿರಬೇಕು. ಇದನ್ನು ಇನ್ನೂ ವಿವರಿಸಲಾಗುವದು. ಓಂಕಾರವೆ ಗುರಿಯನ್ನು ಮುಟ್ಟುವ ಬಾಣವನ್ನು ಹೂಡುವ ಧನುಸ್ಸಿನಂತೆ. ಓಂಕಾರವನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡಿಕೊಂಡವನು, ಧನುಸ್ಸಿನ ಸಹಾಯದಿಂದ ಬಾಣವು ಗುರಿಯಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲುವಂತೆ ಯಾವ ಶಡೆಯೂ ಇಲ್ಲದೆ ಬ್ರಹ್ಮದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲುವನು. ನಮ್ಮ ಜೀವನೇ, ಎಂದರೆ ನಿರೀನಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯ ಮೊದಲಾದವರು ಸ್ರವಿಣಿಬಿಂಬದಂತೆ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಬುದ್ಧಿಯ ವ್ಯಾಪಾರಗಳೆಲ್ಲ ಬೆಂಬಲವಾಗಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಒಡೆದು ಮೂಡಿರುವ ಚೈತನ್ಯವೆ ಬಾಣದಂತೆ; ಬ್ರಹ್ಮವೆ ಅದರ ಗುರಿಯಂತೆ ಏಕೆಂದರೆ: ಮನಸ್ಸನ್ನು ಹರಿಯಗೊಡದಿರಬೇಕೆನ್ನುವವರು ಬ್ರಹ್ಮವನ್ನು ತಮ್ಮ ಗುರಿಯಾಗಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವರು. ಹೀಗಿರುವದರಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮವನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕೆಂಬ ಬಯಕೆಯನ್ನು ಸಡಿಲವಾಗಗೊಡದೆ ಜೀವವೆಂಬ ಬಾಣದಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮವನ್ನು ಹೊಡೆಯಬೇಕು. ಆಮೇಲೆ ಬಾಣವು ಗುರಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿರುವಂತೆ ದೇಹ ಮೊದಲಾದವುಗಳು ತಾನೆಂಬ ಮೊದಲಾದ ಭಾವನೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಬಿಟ್ಟು ತಾನು ಬ್ರಹ್ಮವೇ ಆಗಿರುವ ಫಲವನ್ನು ಮೈಗೂಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. —(ಮುಂ ೨-೨-೩,೪)

(ಅ) ವೇದದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡುವವರು ಪೂರ್ವಕ್ಕೂ ಉತ್ತರಕ್ಕೂ ಇದಿರಾಗಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕಷ್ಟೆ. ಧ್ಯಾನಕ್ಕೆ ಆ ನಿಯಮವೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗಿ ತೋರುವದೇ ಮುಖ್ಯ. —(ಸೂ ೪-೧-೭). (ಆ) ಕೆಳಗೊಂದು ಅರಳಿಕಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನೂ

ಮೇಲೊಂದು ಅರಳಿಕಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನೂ ಇಟ್ಟು ಕಡೆದಾಗ ಒಳಗೆ ಅಡಗಿದ್ದ ಅಗ್ನಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದಷ್ಟೆ. ಹಾಗೆ ಈ ದೇಹವೇ ಕಳಗಣ ಅರಳಿಕಟ್ಟಿಗೆ; ಓಂಕಾರವೇ ಮೇಲಿನ ಅರಳಿಕಟ್ಟಿಗೆ. ಧ್ಯಾನವೆಂಬ ಕಡೆತದಿಂದ ಅತ್ಯಜ್ಞೋತಿಯು ಎದ್ದು ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದು. —(ಶ್ವೇ ೧-೧೪).

(ಅ) ಓಂಕಾರದ ಅರ್ಥವೇನೆಂದರೆ: ಓಂ ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ಅ, ಉ ಮ್, -ಎಂಬ ಮೂರಕ್ಷರಗಳಿವೆ. ಈ ಮೂರಕ್ಷರಗಳಿಗೂ ಬೇರೆಬೇರೆ ಅರ್ಥಗಳಿವೆ. ಮೊದಲನೆ 'ಅ' ಎಂಬ ಅಕ್ಷರಕ್ಕೆ ಎಚ್ಚರದ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ತಾನು ತನ್ನದೆಂದಭಿಮಾನಿಸುತ್ತ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಹರಡಿಕೊಂಡಿರುವ ವಿಶ್ವ ಅಥವಾ ವೈಶ್ವಾನರನೆಂಬ ಹೆಸರಿನ ಚೈತನ್ಯವೆಂದರ್ಥ. ಆ ಚೈತನ್ಯಕ್ಕೂ ಅಕಾರಕ್ಕೂ ಹೋಲಿಕೆಯೇನೆಂದರೆ: (೧) ವೈಶ್ವಾನರನು ಎಚ್ಚರದ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಕೊಂಡಿರುವನು; ಅಕಾರವು ಎಲ್ಲ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ತುಂಬಿಕೊಂಡಿರುವದು. (೨) ಮನುಷ್ಯನಿಗಿರುವ ಮೂರು ಅವಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಎಚ್ಚರವು ಮುಖ್ಯವಾದದ್ದೆಂಬ ಭಾವನೆಯ ಮೇಲೆ ವೈಶ್ವಾನರನು ಮೊದಲನೆಯವನು; ಅಕಾರವು ಅಕ್ಷರಗಳೆಲ್ಲ ಮೊದಲನೆಯದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅಕಾರವೂ ವಿಶ್ವನೂ ಒಂದು. ಎರಡನೆ 'ಉ' ಎಂಬ ಅಕ್ಷರಕ್ಕೆ ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ತಾನು ತನ್ನದೆಂದಭಿಮಾನಿಸುತ್ತ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಹರಡಿಕೊಂಡಿರುವ ತೈಜಸನೆಂಬ ಹೆಸರಿನ ಚೈತನ್ಯವೆಂದರ್ಥ. ಈ ಚೈತನ್ಯಕ್ಕೂ ಉಕಾರಕ್ಕೂ ಹೋಲಿಕೆ ಏನೆಂದರೆ: (೧) ತೈಜಸನು ಎಚ್ಚರದ ವಾಸನೆಯಿಂದ ಮೇಲಕ್ಕೆದ್ದಂತಿರುವನು; ಉಕಾರವು ಅಕಾರದಿಂದ ಮೇಲಕ್ಕೆದ್ದಂತಿರುವದು. (೨) ತೈಜಸನು ಎಚ್ಚರದವನಿಗೂ ತನಿನಿದ್ರೆಯವನಿಗೂ ನಡುವಣನಾಗಿರುವನು; ಉಕಾರವು ಅಕಾರಕ್ಕೂ ಮಕಾರಕ್ಕೂ ನಡುವಣನಾಗಿರುವದು. ಮೂರನೆ 'ಮ್' ಎಂಬ ಅಕ್ಷರಕ್ಕೆ ತನಿನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ತಾನೇ ತಾನಾಗಿ ಸುಖವನ್ನನುಭವಿಸುವ ಪ್ರಾಜ್ಞನೆಂಬ ಹೆಸರಿನ ಚೈತನ್ಯವೆಂದರ್ಥ. ಈ ಚೈತನ್ಯಕ್ಕೂ ಮಕಾರಕ್ಕೂ ಹೋಲಿಕೆ ಏನೆಂದರೆ: (೧) ಪ್ರಾಜ್ಞನು ಎಚ್ಚರದ ಜಗತ್ತನ್ನು ನೋಡುವವನನ್ನೂ ಕನಸುಗಾಣುವವನನ್ನೂ ಒಳಗೊಳ್ಳುತ್ತ ಹೊರಚೆಲ್ಲುತ್ತ ಧಾನ್ಯವನ್ನು ಅಳೆಯುವ ಬಳ್ಳದಂತೆ ಇರುವನು; ಮಕಾರವು ಅಕಾರವನ್ನೂ ಉಕಾರವನ್ನೂ ಒಳಗೊಳ್ಳುತ್ತ ಹೊರಚೆಲ್ಲುತ್ತ ಇರುವಂತೆ

ಕಾಣುವದು. (೨) ಎಚ್ಚರದ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಅಭಿಮಾನಗೊಳ್ಳುವವನೂ ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಅಭಿಮಾನಗೊಳ್ಳುವವನೂ ಪ್ರಾಜ್ಞನಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ಒಂದಾದವ ರಂತಾಗುವರು; 'ಓಂ' ಎಂದಾಗ ಆಕಾಂಕ್ಷಾ ಉಕಾರವೂ ಮಕಾರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ಒಂದಾದಂತೆ ಕಾಣುವದು. —(ಮಾಂ ೧-೧೯-೨೧). (ಆ) 'ಓಂ' ಎಂದರೆ ಯಾವ ಅವಸ್ಥೆಯ ಅಭಿಮಾನವೂ ಇಲ್ಲದ ಚೈತನ್ಯಮಾತ್ರ ವೆಂದರ್ಥ. ಅದು ಮೂರವಸ್ಥೆಗಳ ಸಂಬಂಧದಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು. ಅದು ಎಲ್ಲರ ಹೃದಯದಲ್ಲಿಯೂ ಇರುವ ಪರಮಾತ್ಮ. ಅದನ್ನು ಹಿಂದೆ ಕಳೆದ ಮೂರವಸ್ಥೆಗಳ ಎಣಿಕೆಯ ದಾರಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ನಾಲ್ಕನಯದೆನ್ನುವರು. ಅದೇ ಆತ್ಮತತ್ತ್ವ. ಅದನ್ನು ತಿಳಿದವರಿಗೆ ದುಃಖದ ಸಲೆ ಇಲ್ಲ.—(ಮಾಂ ೧-೨೮).

ಎಚ್ಚರ ಮೊದಲಾದ ಅವಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ನಾನು ನನ್ನದೆನ್ನುವದು ಶರೀರದ ಅಳತೆಯೊಳಗೆ ಸಿಕ್ಕುಬಿದ್ದ ಚೈತನ್ಯವಾಗಿರುವಾಗ ಅದನ್ನು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಹರಡಿಕೊಂಡಿರುವದೆಂಬ ಮಾತಿನಿಂದ ಯಾವ ಅಳತೆಗೂ ಸಿಕ್ಕದ್ದನ್ನಾಗಿ ಹೇಳುವದು ಹೇಗೆ ಒಪ್ಪುವದೆಂಬ ಸಂಶಯ ಉಂಟಾಗಬಹುದು. ಗಡಿಗೆಯ ಬಯಲು ಗಡಿಗೆಯ ಅಳತೆಯೊಳಗೆ ಸಿಕ್ಕುಬಿದ್ದದ್ದಾದರೂ ಯಾವ ಅಳತೆಗೂ ಸಿಕ್ಕದ ಸ್ವಭಾವದ್ದಾಗಿರುವಂತೆ ಚೈತನ್ಯವು ಶರೀರದ ಅಳತೆಯೊಳಗೆ ಸಿಕ್ಕುಬಿದ್ದದ್ದಾದರೂ ಯಾವ ಅಳತೆಗೂ ಸಿಕ್ಕದ ಸ್ವಭಾವದ್ದಾಗಿರುವದು. ಆ ಅರ್ಥವನ್ನು ಅನುಭವದಲ್ಲಿಯೂ ತೋರಿಸಬಹುದು. ಚೈತನ್ಯವು ಶರೀರದ ಅಳತೆಯೊಳಗೆ ಸಿಕ್ಕುಬಿದ್ದಿರುವಂತೆ ಕಂಡರೂ ಅದರ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಅದರ ಹೆಚ್ಚಿನ ಯೋಗ್ಯತೆಯು, ಎಂದರೆ ಅದು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ತುಂಬಿರುವಿಕೆಯು, ಎದ್ದು ಕಾಣುವದು. ಅದು ಕಾಣಬರುವ ಜಗತ್ತನ್ನೂ ಕೇಳಬರುವ ಜಗತ್ತನ್ನೂ ಮಾತ್ರವೇ ಅಲ್ಲದೆ ಮನಸ್ಸು ಹುಟ್ಟುಗಟ್ಟುವ ಜಗತ್ತನ್ನೂ ಕೂಡ ತನ್ನ ಜ್ಞಾನವೆಂಬ ಭರಣಿಯ ಒಂದು ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಡಗಿಸಿಕೊಂಡು ಇನ್ನೂ ಎಷ್ಟಿದ್ದರೂ ಒಳಗೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವನ್ನುಂಟಾಗಿರುವಂತೆ ಇರುವದನ್ನು ನಾವು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಅನುಭವಿಸುತ್ತೇನೆ. ಇದರಿಂದಲೇ ಅದು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಹರಡಿಕೊಂಡಿರುವಂಥದ್ದಾಗಿ ಯಾವ ಅಳ

ತೆಗೂ ಸಿಕ್ಕದ ಸ್ವಭಾವದ್ದೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾಗಿರುವದು. 'ಶರೀರದ ಅಳತೆಯೊಳಗೆ ಸಿಕ್ಕಬಿದ್ದಿರುವ ಜೈತನ್ಯಗಳೆಲ್ಲ ಬಿಡಿಬಿಡಿಯಾದವುಗಳೆಂದು ಎಲ್ಲರೂ ತಿಳಿದೇ ಇರುವರು. ಅದನ್ನೇ ಹೇಳಿದರೆ ಶ್ರುತಿಯದೇನು ಹೆಚ್ಚುಗಾರಕೆ? ಸಾವಾನ್ಯವಾಗಿ ಯಾರಿಗೂ ತಾನಾಗಿ ಹೊಳೆಯದಿರುವ ಗಂಭೀರವಾದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಹೇಳಿದರಲ್ಲವೆ ಅದು ಬ್ರಹ್ಮನ ಮುಖದಿಂದ ಬಂದದ್ದೆಂಬ ಗೌರವವು ಅದಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲುವದು! ಗಡಿಗೆಯ ಬಯಲು ಬಿಡಿಯಾಗಿರುವದು ಹೇಗೆ ಶಕ್ಯ ಎಲ್ಲವೂ ಹಾಗೆ ಜೈತನ್ಯವು ಬಿಡಿಯಾಗಿರುವದು ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅದು ಯಾವ ಅಳತೆಗೂ ಸಿಕ್ಕದೆ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ತುಂಬಿಕೊಂಡಿರುವದು.

ಧ್ಯಾನದ ಅಭ್ಯಾಸ

(ಅ) ಬಯಕೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಬಿಟ್ಟು ಮನಸ್ಸು ಒಮ್ಮುಖವಾಗಿ ಆತ್ಮನಲ್ಲಿ ನಿಂತರೆ ಧ್ಯಾನವು ಮೈಗೂಡುವದಕ್ಕೆ ಬಂತೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಧ್ಯಾನವನ್ನು ಮಾಡುವವನ ಮನಸ್ಸು ಗಾಳಿ ಇಲ್ಲದ ಕಡೆಯ ದೀಪದಂತೆ ಅಲುಗಾಡದೆ ಇರುವದು. ಹೀಗೆ ಮನಸ್ಸು ನಿಂತಾಗ ಬುದ್ಧಿಯು ಆತ್ಮನನ್ನು ಕಾಣುತ್ತ ತನ್ನಲ್ಲಿ ತಾನೆ ಆನಂದಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವದು. ಆ ಆನಂದವು ವಿಷಯಗಳಿಂದಾಗುವ ಆನಂದದಂತೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿದ್ದು ಹೋಗತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ: ಅದು ವಿಷಯಗಳಿಂದ ಉಂಟಾದದ್ದಲ್ಲ. ಅದು ಬುದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ತಾನಾಗಿ ತೋರಿಕೊಂಡದ್ದು. ಆ ನೆಲೆಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದವನು ಅಲ್ಲಿಂದ ಕದಲುವದಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿ ದುಃಖದ ಸೋಂಕೇ ಇರುವದಿಲ್ಲ. ಬೇಸರಗೊಳ್ಳದೆ ಅದನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಬೇಕು.—(ಭ ೬-೧೮, ೨೩). (ಆ) ಧೈರ್ಯದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಹಾಗೆ ವಿಶ್ರಾಂತಿಗೊಳಿಸಿ ಹೊರಗಣ ಎನನ್ನೂ ಒಳಕ್ಕೆ ಬಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳದೆ ಇರಬೇಕು. ಹೀಗಿದ್ದರೂ ಮನಸ್ಸು ಚಪಲತೆಯಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೇಳಿ ಹಿಡಿತಕ್ಕೆ ತಂದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. —(ಭ ೬-೨೫, ೨೬). (ಇ) ದರ್ಭೆಯ ತುದಿಯಿಂದ ಸಮುದ್ರದ ನೀರನ್ನೆತ್ತಿ ಹೊರಕ್ಕೆ ಹಾಕುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ನಿರಾಶನಾಗದೆ ಹೇಗೆ ಮಾಡಬೇಕೊ ಹಾಗೆ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಬಿಗಿಹಿಡಿಯುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ನಿರಾಶನಾಗದೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಮನಸ್ಸು ಹೊರಗಣ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಬಯಸಿ ಹೊರಬೀಳು

ವದು ಹೇಗೆ ಕೆಟ್ಟದ್ದೂ ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಯಾಗ ಅಡಗುವದೂ ಹಾಗೆ ಕೆಟ್ಟದ್ದೆ. ಅದ್ದರಿಂದ ಅದನ್ನೂ ತಡೆಯಬೇಕು. ಎರಡನೆಯದೆಂಬುದೆಲ್ಲ ಮಾಯಿಕ ವಾದ್ದರಿಂದ ಬರೀ ದುಃಖವನ್ನೇ ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದೆಂದು ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೇಳಿ ಹೊರಗಣ ವಿಷಯಗಳ ಅಕ್ಕರೆಯಿಂದ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಿಸಬೇಕು. ಕಾಣುವದೆಲ್ಲ ಬ್ರಹ್ಮವೇ ಎಂದು ಶಾಸ್ತ್ರದಿಂದಲೂ ಆಚಾರ್ಯರಿಂದಲೂ ತಿಳಿದು ಕೊಂಡದ್ದನ್ನು ನೆನಪುಗೊಟ್ಟು ಎರಡನೆಯದನ್ನು ಮನಸ್ಸಿಗೇ ತಂದುಕೊಳ್ಳದಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು. ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಅಡಗುವದಕ್ಕೆ ಹೋಗುವ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಎಚ್ಚರಗೊಳಿಸಬೇಕು. ಮನಸ್ಸು ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಅಡಗದೆ ಹೊರಕ್ಕೂ ಹೋಗದೆ ಒಳಗೆ ನೆಟ್ಟಗೆ ನಿಲ್ಲದೆಯೂ ಇದ್ದರೆ ಅವರಲ್ಲಿನೂ ಹೊರಗಣ ವಿಷಯಗಳ ಮೇಲಿನ ಅಕ್ಕರೆಯ ಬೀಜವಿರುವದೆಂದು ತಿಳಿದು ಯತ್ನದಿಂದ ಅದನ್ನು ಕದಲದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಮನಸ್ಸು ನೆಟ್ಟಗೆ ನಿಂತದ್ದರಿಂದಾಗುವ ಸುಖಕ್ಕೂ ಮರುಳಾಗಬಾರದು. ಮನಸ್ಸೆಂಬುದೇ ಇಲ್ಲದಂತಾಗಿ ಅದು ಜ್ಞಾನಸ್ವರೂಪವೇ ಆಗುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು. ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಅಡಗದೆಯೂ ಹೊರಬೀಳದೆಯೂ ಗಾಳಿ ಇಲ್ಲದ ಕಡೆಯ ದೀಪದಂತೆ ಅಲುಗಾಡದೆ ವಿಷಯದ ಆಕಾರವನ್ನು ಪಡೆಯಹೋಗದೆ ಇದ್ದರೆ ಅದು ಬ್ರಹ್ಮಸ್ವರೂಪವಾಯಿತೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಆತ್ಮನಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಎಲ್ಲ ಆನರ್ಥಗಳನ್ನೂ ದಾಟಿ ತಾನೇ ತಾನಾಗಿರುವ ಸುಖವನ್ನು ಅಡಿ ತೋರಿಸುವದಕ್ಕೆ ಬರುವದಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ: ಅದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಗೊತ್ತಾಗತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ. ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ ಆ ಸುಖವು ಯೋಗಿಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಗೊತ್ತು.

—(ಮಾಂ ೩-೪೧..೪೭).

ಫಲ

(ಅ) ಈ ಧ್ಯಾನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ಮಾಡುತ್ತ ನಾನೆಂಬ ಅರಿವು ಕೂಡ ಹೋಗಿ ಬ್ರಹ್ಮ ಒಂದೇ ಉಳಿಯುವವರೆಗೂ ಸಾಧಿಸಬೇಕು. ಅಂಥ ಸ್ಥಿತಿಯು ಬೇಗ ಮೈಗೂಡದಿದ್ದರೆ ಸಾಯುವ ತನಕ ಅದನ್ನು ಸಾಗಿಸಬೇಕು. ಕೊನೆಯ ಭಾವನೆಯಿಂದ ಒಳ್ಳೆ ಅದೃಷ್ಟವು ಹುಟ್ಟಿ ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಫಲವಾಗುತ್ತದೆ. —(ಸೂ ೧-೪-೮). (ಆ) ಧ್ಯಾನವು ಬಲಿತರೆ ಎಳ್ಳಿನಲ್ಲಿ ಎಣ್ಣೆಯೂ

ಹಾಲಿನಲ್ಲಿ ಬೆಣ್ಣೆಯೂ ಅರಳಿಕಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಂಕಿಯೂ ಎದ್ದು ಕಾಣುವಂತೆ ಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಆತ್ಮನು ಎದ್ದು ಕಾಣುವನು. (ಶ್ವೇ ೧-೧೫). (ಇ) ಹಿಂಕಾರದ ಎಲ್ಲ ಮಾತೃಗಳನ್ನೂ ತಿಳಿಯದೆ ಒಂದೊಂದೇ ಮಾತೃಯನ್ನು ತಿಳಿದರೂ ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಫಲ ಉಂಟು. ಅಕಾರವೆಂಬ ಮಾತೃಯ ಅರ್ಥವನ್ನು ಮಾತ್ರ ತಿಳಿದು ಹಿಂಕಾರವನ್ನು ಬ್ರಹ್ಮವೆಂದು ಧ್ಯಾನಿಸಿದರೆ ಅವನು ಮನುಷ್ಯನಾಗಿಯೂ ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾಗಿಯೂ ಶ್ರದ್ಧೆಯುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ ಹುಟ್ಟುವನು. ಆ, ಉ-ಎಂಬ ಎರಡು ಮಾತೃಗಳ ಅರ್ಥವನ್ನು ಮಾತ್ರ ತಿಳಿದು ಹಿಂಕಾರವನ್ನು ಬ್ರಹ್ಮವೆಂದು ಧ್ಯಾನಿಸಿದರೆ ಅವನು ಚಂದ್ರಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಸುಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿ ಮತ್ತೆ ಮನುಷ್ಯನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಆ, ಉ, ಮ-ಎಂಬ ಮೂರು ಮಾತೃಗಳ ಅರ್ಥವನ್ನೂ ತಿಳಿದು ಹಿಂಕಾರದಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮವನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸಿದರೆ ಅವನು ಸೂರ್ಯನಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಸೇರುತ್ತಾನೆ. ಚಂದ್ರಲೋಕದಿಂದ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬಂದಂತೆ ಅವನು ಮತ್ತೆ ಹುಟ್ಟುವದಿಲ್ಲ. ಹಾವು ಪರೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟಂತೆ ಅವನು ಪಾಪಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತೊರೆದು ಸತ್ಯಲೋಕವೆಂಬ ಹಿರಣ್ಯಗರ್ಭಬ್ರಹ್ಮನ ಲೋಕವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ ಅಲ್ಲಿ ಧ್ಯಾನವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿ ಅವನು ಪರಬ್ರಹ್ಮವನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಾನೆ. —(ಪ್ರ ೫-೨. ೫).

(ಅ) ಹೀಗೆ ಮನಸ್ಸನ್ನು ನೆಲೆಗೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿಕೊಂಡ ಯೋಗಿಗೆ ಮನಸ್ಸಿನ ಹೊಲಸೆಲ್ಲ ಹೋಗಿ ಬಹು ಹೆಚ್ಚಿನ ಸುಖವು ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಅವನಲ್ಲಿ ಅಧರ್ಮವೊದಲಾದವುಗಳ ಹುಟ್ಟುಳಿದು ಅವನು ಬ್ರಹ್ಮನೇ ಆಗಿ ಬದುಕಿರುವಾಗಲೆ ಮುಕ್ತನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಧ್ಯಾನದ ಅಡ್ಡಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ದಾಟಿ ಹೀಗೆ ಪಾಪವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಅವನು ಆಯಾಸವಿಲ್ಲದೆ ಬ್ರಹ್ಮದೊಡನೆ ಒಂದಾಗುತ್ತಾನೆ. (ಭ ೬ ೨೨, ೨೮). (ಆ) ಮೊದಮೊದಲು ಕಷ್ಟವಾಗಿ ಸುಖದಲ್ಲಿ ಕೊನೆಗಾಣುತ್ತ ಬುದ್ಧಿಯ ಪ್ರಸನ್ನತೆಯಿಂದ ಆಗುವ ಈ ಸುಖವು ಸಾತ್ವಿಕವಾದದ್ದು. (ಭ ೧೮-೩೨). (ಇ) ಯೋಗದ ವಿಷಯವನ್ನು ಜಿನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದವರು ಮನಸ್ಸು ಕೂಡ ಅಳಿದು ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಬರುವ ಈ ಸಮಾಧಿಯನ್ನು ಧರ್ಮದ ಮೇಳವೆನ್ನುವರು. ಇದು ಧರ್ಮವೆಂಬ ಅಮೃತದ ಧಾರೆಗೆ

ಳನ್ನು ತುದಿನೊದಲಿಲ್ಲದೆ ಮಳೆಗರೆಯುತ್ತಿರುವದು. ಈ ಸಮಾಧಿಯಿಂದ ಮನಸ್ಸಿನ ವಾಸನೆಗಳೆಲ್ಲ ಹುಟ್ಟಿಳಿದು ಹೋಗುವವು; ಪುಣ್ಯಪಾಪಗಳ ಬೀರುಗಳೆಲ್ಲ ಬುಡಮೇಲಾಗಿ ಒಣಗಿ ಹೋಗುವವು. ಮೊದಲು ತಮಗೆ ದೂರವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದ ತತ್ತ್ವವು ಮೊದಲಾದ ಮಹಾವಾಕ್ಯಗಳ ಬೇವು ಬ್ರಹ್ಮೈಕ್ಯಾರ್ಥವು ಈಗ ಅಂಗಯ್ಯೊಳಗಣ ನೆಲ್ಲಿಯ ಕಾಯಂತಾಗುವದು. (ಅಧ್ಯಾಯ ೩೮.೪೦). (ಈ) ಪ್ರಲಯಕಾಲದ ಗಾಳಿಗಳು ಬೀಸಿವರೂ ಸಮುದ್ರಗಳೆಲ್ಲ ಒಂದಾಗಿ ಕಲೆತರೂ ಹನ್ನೆರಡು ಜನ ಸೂರ್ಯರೂ ತಮ್ಮ ಬಿಸಿಯನ್ನು ತೋರಿದರೂ ಮನಸ್ಸು ಅಳಿದಿರುವವನ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಭಂಗವಿಲ್ಲ. (ಮ ೪.೯೭). (ಉ) ಮನಸ್ಸು ಅಳಿದಿರುವವನ ಮೈಯನ್ನು ಶಸ್ತ್ರವು ಕತ್ತರಿಸಿದರೂ ಕೂಡ ಅನನು ಕದಲುವದಿಲ್ಲ. (ಭ ೬-೨೨).

(ಅ) ಇಂಥ ಸಮಾಧಿಯಿಂದೊಂಟಾದ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಕೂಡಿದವನು ಸಾಯುವಾಗ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿಕೊಂಡು ಅಮೇಲೆ ಮೇಲುಗಡೆಗೆ ಹೋಗುವ ಸುಷುಮ್ನೆ ಎಂಬ ನಾಡಿಯ ಮೂಲಕ ಪ್ರಾಣವಾಯುವನ್ನು ಏಕೀಕರಿಸುತ್ತ ಅನೇಕ ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳನ್ನು ದಾಟಿ ಸುಮ್ಮನಾದುವೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಯಾವ ಗಾಬರಿಯೂ ಇಲ್ಲವೆ ಹೊರಬಿದ್ದು ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ — (ಭ ೮-೧೦). (ಆ) ಬ್ರಹ್ಮನ ಹೆಸರಾದ ಓಂಕಾರವನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸುತ್ತ ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತ ಹೀಗೆ ದೇಹವನ್ನು ಬಿಟ್ಟವನು ಉತ್ತಮಗತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಬೇರೊಂದನ್ನು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತಂದುಕೊಳ್ಳದೆ ಸಾಯುವ ತನಕ ಯಾವಾಗಲೂ ಪರಬ್ರಹ್ಮವನ್ನು ನೆನೆಯುವವನಿಗೆ ಅದು ಬಹು ಸುಲಭವಾಗಿ ದೊರೆಯುವದು.

(ಭ ೮-೧೩, ೧೪).

ಯೋಗದಲ್ಲಿ ಕೊನೆಮುಟ್ಟದೆ ಹೋದವನ ಗತಿ

ಧ್ಯಾನದಿಂದ ಉತ್ತಮಗತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುವನೆಂದು ಕರ್ಮಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕೈಬಿಟ್ಟಿರುವಾಗ ಆ ಧ್ಯಾನವೂ ಕೊನೆಮುಟ್ಟದೆ ಹೋದರೂ ಅವನು ಎರಡೂ ಕೆಟ್ಟ ಕುರುಡದಾಸನೇನೂ ಆಗುವದಿಲ್ಲ. ಅವನಿಗೆಂದಿಗೂ ದುರ್ಗತಿ ಇಲ್ಲ. ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನು ಮಾಡಿದವರಿಂದಿಗೂ ಕೆಟ್ಟದ್ದಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಧ್ಯಾನವು

ಕೊನೆಮುಟ್ಟದಿದ್ದರೂ ಅವರು ಅಶ್ವಮೇಧಯಾಗ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದವರು ಪಡೆಯುವ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಬಹುಕಾಲ ಸುಖವಾಗಿದ್ದು ಅಮೇಲೆ ಒಳ್ಳೆ ಶುದ್ಧಮನಸ್ಸಿನವರಾದ ಹಣಗಾರರ ಮನೆಯಲ್ಲಾದರೂ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾರೆ; ಅಥವಾ ಒಳ್ಳೆ ಬುದ್ಧಿವಂತರೂ ಒಡವರೂ ಆದ ಯೋಗಿಗಳ ಮನೆಯಲ್ಲಾದರೂ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾರೆ. ಬಡವರಾದ ಯೋಗಿಗಳ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವದು ಬಹು ಹೆಚ್ಚಿನ ಪುಣ್ಯದ ಫಲ. ಏಕೆಂದರೆ: ಹಣಗಾರರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದರೆ ಆ ಹಣದ ಆಸೆಯ ಸೆಳೆತಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿ ನರಳುವ ಸಂಭವ ಉಂಟು. ಬಡವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದರೆ ಆ ತೊಂದರೆ ಇಲ್ಲ. ಯೋಗಿಗಳ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಲೆ ಹಿಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ತಾನು ಮಾಡಿದ ಯೋಗದ ವಾಸನೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದು. ಅಲ್ಲಿ ಅವನು ಅದನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಸಾಗಿಸುವ ಯತ್ನವನ್ನು ಬಹು ಸುಲಭವಾಗಿ ಮಾಡುವನು. ಅವನು ತನಗೆ ಅರಿವಿಲ್ಲದೆ ಹಿಂದಿನ ಜನ್ಮದ ಅಭ್ಯಾಸದ ಸೆಳೆತಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಕೊಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವನು. ಅವನ ಹಿಂದಿನ ಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಒಲವತ್ತರವಾದ ಪಾಪಕರ್ಮಗಳೇನಾದರೂ ಇದ್ದರೆ ಅವು ಯೋಗದ ವಾಸನೆಯನ್ನು ತುಳಿದು ತಾವು ಮೇಲೆ ಬಂದು ತಮ್ಮ ಆಟವನ್ನು ನಡೆಸುವವರಾದರೂ ಅದು ಮುಗಿದೊಡನೆ ಈ ಯೋಗದ ವಾಸನೆಯು ಎದ್ದೇ ಏಳುವದು. ಎಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲ ಕಳೆದರೂ ಅದು ಹಾಳಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಯೋಗದ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ತಿಳಿಯಬೇಕೆಂಬ ಇಚ್ಛೆಯುಳ್ಳವನು ಕೂಡ ದೊಡ್ಡದೊಡ್ಡ ಕರ್ಮಗಳ ಫಲಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಫಲವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ. ಇನ್ನು ಅದನ್ನು ತಿಳಿದು ನಡೆಸಿದವನ ವಿಷಯವನ್ನು ಹೇಳತಕ್ಕದ್ದೇನು! ಯೋಗಿಯು ಉಪವಾಸ ಮೊದಲಾದ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡುವವರಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನವನು. ಅಷ್ಟೇ ಏಕೆ? ಬ್ರಹ್ಮವಿಷಯಕವಾದ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ನಿಪುಣರಾದವರಿಗಿಂತಲೂ ಶ್ರೇಷ್ಠನು ಮತ್ತು ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರ ಮೊದಲಾದ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡುವವರಿಗಿಂತಲೂ ಮೇಲುಗೈ ಆದವನು. ಆದ್ದರಿಂದ ಯೋಗಿಯಾಗಬೇಕು.

—(ಭ ೬-೪೦.೪೬)

೧೨—ವಿಚಾರವೆಂಬ ದಾರಿ

ಅವಸ್ಥೆಗಳು

ವಿಚಾರವೆಂಬುವದು ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಬ್ರಹ್ಮನ ಬಳಿಗೆ ಮುಟ್ಟಿಸುವ ಕೊನೆಯ ದಾರಿ. ಇದರ ವಿಷಯವು ಕರ್ಮ, ಭಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಯೋಗ-ಎಂಬ ದಾರಿಗಳ ವಿಷಯವಾದ ಮೇಲೆ ಬಂದಿರುವನ್ನು ನೋಡಿ ಅವುಗಳಾದ ಮೇಲೆ ಇದು ಮೊದಲಾಗುವದೆಂದು ಊಹಿಸಬಾರದು. ಇದು ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿರುವ ಎಲ್ಲ ದಾರಿಗಳಿಗೂ ಮೊದಲಲ್ಲಿದ್ದು ಕೊಂಡು ಎಲ್ಲ ದಾರಿಗಳಿಗೂ ಸೇರಿ ಕೊಂಡು ಸಾಗುತ್ತ ಬಂದಿರುವದು. ಬ್ರಹ್ಮವು ಜಗತ್ತಿನ ಬೇರೆಂದು ಒಂದು ಕಡೆ ತಿಳಿಸಿರುವದೂ ಆತ್ಮನನ್ನು ತೋರಿಸುವ ಕೈಮರಗಳೆಂದು ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ಹೇಳಿರುವದೂ ಎಲ್ಲವೂ ವಿಚಾರವೆಂಬ ಮಾತಿನೊಳಗೇ ಸೇರುವವು. ವಿಚಾರವನ್ನು ಮೊದಲುಮಾಡಿಕೊಂಡೇ ಕರ್ಮ ಮೊದಲಾದ ದಾರಿಗಳು ಹೊರಟಿರುವವು. ವಿಚಾರವಿಲ್ಲದೆ ಆ ದಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಗುವದು ಬರೀ ಹೊರ ಮೈಸಾಧನವಾಗುವದು. ಹೀಗೆ ವಿಚಾರವು ಹಿಂದಿನಿಂದ ಇದ್ದರೂ ಇಲ್ಲಿ ವಿಚಾರವೆಂಬ ದಾರಿಯೆಂದು ಹೇಳುವ ಮಾತುಗಳ ಜಾತಿ ಬೇರೆ. ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದ ವಿಚಾರಗಳು ದೂರದೂರದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ನಿಲುಕಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಹೋಗುವವುಗಳು. ಈ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಹೇಳುವ ವಿಚಾರಗಳು ತನ್ನ ಅನುಭವವನ್ನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಅದರ ಬಲದಿಂದ ತನ್ನೊಳಗೆ ತಾನೆ ನಿಲುಕಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಹೋಗುವವುಗಳು. ಮನುಷ್ಯನ ಅನುಭವಗಳು ಮೂರು ಬಗೆಯಾಗಿರುವವು. ಎಚ್ಚರ, ಕನಸು, ತನಿದ್ರೆ-ಇವೇ ಆ ಮೂರು. ಇವುಗಳ ಮೂಲಕ ಆತ್ಮವು ತನ್ನ ಅನುಭವದಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ಕಂಡೇ ಕಾಣುವದು.

ಇದೊಂದನ್ನೇ ಮೊದಲೇ ಹೇಳಿ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಮುಗಿಸದೆ ನಡುವೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ದಾರಿಗಳ ಮಾತನ್ನು ತಂದು ತಲೆಗೇಕೆ ಭಾರವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿ ತ್ತೆಂದು ತೋರಬಹುದು. ನಡುವೆ ಆ ದಾರಿಗಳನ್ನು ತರದೆ ಈ ವಿಚಾರದ ದಾರಿಯೊಂದನ್ನೇ ಹೇಳಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದರೆ ಅದು ಆಗ ತಲೆಗೆ ಬರೀ ಭಾರವಾದದ್ದಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ತನಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಇರುವದೆಂದು ಒಣ ವಿಚಾರವನ್ನು

ಮಾಡಿದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಅದರಿಂದ ಆತ್ಮವು ಮೇಲಕ್ಕೆದ್ದು ತನ್ನ ಆನಂದದ ಮಳೆಯನ್ನು ಸುರಿಸುವದಿಲ್ಲ. ಆ ವಿಚಾರದಿಂದ ಆತ್ಮವು ತನ್ನದೊಂದು ಹೊಳಪನ್ನು ತೋರಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ಅದು ಆ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಆನಂದದ ಝರಿಯನ್ನು ಉಕ್ಕಿಸುವದಿಲ್ಲ. ಸಂಸಾರದ ಒದ್ದಾಟಗಳಿಂದ ಬೆಂದು ಬೆಂಡಾಗಿರುವ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿ ತಲೆದೋರಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ ಆನಂದದ ಝರಿ ಅವರ ಮೇಲೆ ಹರಿಯಬೇಕಾದದ್ದು ಅಗತ್ಯ. ಆತ್ಮನ ಆ ಒಲವು ತನಗಾಗಬೇಕಾದರೆ ತನ್ನ ಬುದ್ಧಿಯು ಕೆಲವು ಸಂಸ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರಬೇಕಾಗುವುದು. ಕರ್ಮವೆಂಬ ದಾರಿಯಿಂದ ಮತ್ತು ಭಕ್ತಿಯೆಂಬ ದಾರಿಯಿಂದ ಬುದ್ಧಿಯು ತನ್ನ ಹೊಲಸುಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಶುದ್ಧವಾಗುವದು. ಯೋಗವೆಂಬ ದಾರಿಯಿಂದ ಅದು ತನ್ನ ಹೃದಯವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿಕೊಂಡು ಒಂದು ಕಡಿ ನಿಲ್ಲುವ ಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುವದು. ಇಷ್ಟು ಸಂಸ್ಕಾರಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಬುದ್ಧಿಯು ವಿಚಾರ ಮಾಡಿದಾಗ ಆತ್ಮವು ತನ್ನ ಪೂರ್ಣವಾದ ಒಲುಮೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುವದು.

ಆತ್ಮನು ಹುಟ್ಟಿಸುವುದುಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೆಂದೂ ಏನನ್ನೂ ಮಾಡದವನೆಂದೂ ಆದೇ ತನ್ನ ಸ್ಮರಣವೆಂದೂ ಮನಗಾಣುವದೇ ಆಗಲಾರದೆಂದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ತೋರುವುದು. ಮನಗಾಣುವದಕ್ಕಾಗದ ಮಾತನ್ನು ಶಾಸ್ತ್ರವೇಕೆ ಹೇಳಿತು ! ಇದು ಧರ್ಮವೆಂದೂ ಇದು ಅಧರ್ಮವೆಂದೂ ಆತ್ಮನು ಇವುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಒಂದು ದೇಹವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಇನ್ನೊಂದು ದೇಹಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಿರುವನೆಂದೂ ಶಾಸ್ತ್ರವು ಹೇಳುವ ಉಪದೇಶವನ್ನು ನಾವು ತಿಳಿಯುವದಕ್ಕಾದಂತೆ ಆ ಆತ್ಮನು ನಿಜವಾಗಿ ಯಾವ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನೂ ಹೊಂದದವನೆಂದೂ ಏನನ್ನೂ ಮಾಡದವನೆಂದೂ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ತಾನೇ ತಾನಾಗಿರುವನೆಂದೂ ಹೇಳುವ ಶಾಸ್ತ್ರದ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ನಾವೇಕೆ ತಿಳಿಯಲಾಗುವದಿಲ್ಲ ? ತಿಳಿಯುವದು ಮನಸ್ಸಷ್ಟೆ. ಅವರೂ ಎಲ್ಲ ಮನಸ್ಸೂ ಇದನ್ನು ತಿಳಿಯಲಾರದು. ಯಾವ ಮನಸ್ಸು ಶಾಸ್ತ್ರದ ಉಪದೇಶವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವದೋ ಮತ್ತು ಗುರುಗಳ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಮೈದುಂಬಿಕೊಂಡಿರುವದೋ ಅದರ ಜೊತೆಗೆ

ಇಂದ್ರಿಯಗಳೊಡನೆ ಒಂದು ಕಡೆ ನಿಲ್ಲುವ ಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿರುವದೊ ಆ ಮನಸ್ಸು ಮಾತ್ರ ಆತ್ಮನನ್ನು ನಿಲಾಕಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲದು.

—(ಭ ೨-೨೧)

ಆದ್ದರಿಂದ ಹೆಜ್ಜೆ ಹೆಜ್ಜೆಗೂ ಉಬ್ಬು ತಗ್ಗುಗಳಿರುವ ವಿಚಾರವೆಂಬ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಜಗ್ಗು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ನಡೆಯಬೇಕಾದರೆ ಹಿಂದಿನ ದಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆದು ನಡೆದು ನಡೆಗೈಯನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅವಲೂಕಿಸಿಕೊಂಡಿರಬೇಕಾದದ್ದು ಆಗತ್ಯ. ಇದನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕರ್ತವ್ಯವೆಂಬ ದಾರಿಗಳನ್ನು ಮೊದಲು ಹೇಳಿ ಈ ವಿಚಾರವೆಂಬ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಲತಡಲಾಗುವದು. ಅವಸ್ಥೆಗಳು ಎಷ್ಟೋ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಹೊಂದಿಕೆ ಇಲ್ಲದವುಗಳಾಗಿ ಕಾಣುವುದರಿಂದ ಒಂದೊಂದವನೆಯ ಆತ್ಮನ ಬೇರೆ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬನೆಂದು ತಿಳಿಯಬಾರದು. ಕನಸು ಕಂಡ ನಾನೆ ನಾವು ನಿದ್ರಿಸಿದ ನಾನೆ ಎಚ್ಚರವನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಿರುವೆನೆಂದು ನಮ್ಮ ಅನುಭವವಿರುವುದರಿಂದ ಆ ಮೂರನೆಯವನೂ ತನ್ನೊಬ್ಬನದೇ ಎಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು ಎಚ್ಚರವನ್ನು ಕಂಡ ನಾನೆ ಕನಸು ಗಾಣುತ್ತಿರುವೆನೆಂದು ಮುಂತಾಗಿ ಅನುಭವವಿಲ್ಲವೆಂಬುದೇನೋ ನಿಜ; ಆದರೆ ಆ ಕನಸು ಸುಳಿದಾಡುವುದು ಎಚ್ಚರವು ಹೇಳುವುದರಿಂದ ಆ ಕೊರತೆಗೆ ಬೆಲೆ ಇಲ್ಲ ನಿವ್ರಿಯಲ್ಲಂತು ಯಾವ ನೆನಪಿಗೂ ದಾರಿ ಇಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿ ಎಚ್ಚರದ ನೆನಪು ತಲೆಹಾಕಲೇ ಆರದು. ನಮಗೆ ಎಚ್ಚರದ ಅನುಭವವೇ ಮುಖ್ಯವಾದದ್ದು. ನಾವು ಕಳೆದ ಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿರುವದು ಎಚ್ಚರದ ದುಃಖಗಳನ್ನೇ ಹೊರತು ಕನಸಿನವುಗಳನ್ನಲ್ಲ. ಕನಸಿನವು ಎಚ್ಚರವಾಗುತ್ತಲೆ ತನುಗೆ ತಾನೇ ಹೋಗಿಬಿಡುವವು. ಆದ್ದರಿಂದ ಎಚ್ಚರದಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರೆ ಮೂರು ಅವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ನೋಡುವವನು ತನ್ನೊಬ್ಬನೇ ಎಂದು ಗೊತ್ತೇ ಆಗುವದು.

ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಮೂರೇ ಅವಸ್ಥೆಗಳಾದರೆ ಮೂರ್ಛೆಯನ್ನು ಯಾವದರಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಬೇಕೆಂದು ಯೋಚನೆಯುಂಟಾಗಬಹುದು. ಆಗ ಅವನಿಗೆ ಏನೂ ತಿಳಿಯದಿರುವದರಿಂದಲೂ ಶರೀರವು ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿರುವದರಿಂದಲೂ ಅದು ಎಚ್ಚರವಲ್ಲ. ಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಅದು ಕನಸಲ್ಲ. ಆಗ ಸುಖವಾಗಿತ್ತೆಂದು ಆಮೇಲೆ ತೋರುವದಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದಲೂ ಉಸಿರಾಡ

ದಿರುವದರಿಂದಲೂ ದೇಹವು ನಡುಗುವದರಿಂದಲೂ ಮುಖವು ಭಯಂಕರವಾಗಿರುವದರಿಂದಲೂ ಕಣ್ಣು ಅಗಲಿಕೊಂಡೇ ಇರುವದರಿಂದಲೂ ಹೊಡೆದರೂ ಎಚ್ಚರವಾಗುವದಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದಲೂ ಅದು ನಿದ್ರೆಯೂ ಅಲ್ಲ. ಪ್ರಾಣವೂ ಬಿಸಿಯೂ ಇರುವದರಿಂದಲೂ ಅವನು ಮತ್ತೆ ಏಳುವದರಿಂದಲೂ ಅದು ಸಾವೂ ಅಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಅದನ್ನು ಯಾವದರಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸುವದಕ್ಕೂ ಬರುವದಿಲ್ಲ. ಅದು ಯಾರೋ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರಿಗೆ ಯಾವಾಗಲೋ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಕಾಣಬರುವದರಿಂದ ಅದನ್ನೊಂದು ಅವಸ್ಥೆಯೆಂದೇ ಎಣಿಸುವ ಏಕಕೆ ಇಲ್ಲ.

—(ಸೂ ೨-೨-೪)

ಅವಸ್ಥೆಗಳ ಭೇದಗಳು

ಸೂರ್ಯ ಮೊದಲಾದ ದೇವತೆಗಳ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಕಣ್ಣು ಮೊದಲಾದ ಇಂದ್ರಿಯಗಳಿಂದಲೂ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದಲೂ ಸದ್ವು ಮೊದಲಾದ ಹೊರಗಣ ಸ್ಥೂಲವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕಾಣುವದು ಆತ್ಮನ ಎಚ್ಚರ. ಎಚ್ಚರದ ವಾಸನೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಹೊರಗೆ ಸದ್ವು ಮೊದಲಾದ ವಿಷಯಗಳಿರುವಂತೆ ಕಾಣುವದು ಆತ್ಮನ ಕನಸು. ಇಂದ್ರಿಯಗಳೂ ಮನಸ್ಸೂ ಎಲ್ಲವೂ ಆಡಗಿದ ಕಾರಣದಿಂದ ಏನನ್ನೂ ಅರಿಯದಿರುವದು ತನಿದ್ರೆ.

—(ಸ. ಸಾ)

ಆತ್ಮನಿಗೆ ನಿಜವನ್ನರಿಯದಿರುವದು, ಒಂದನ್ನೊಂದನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿಯುವದು-ಎಂಬೆರಡು ಕಟ್ಟುಗಳು ಬಿದ್ದಿರುವವು. ಎಚ್ಚರದಲ್ಲಿಯೂ ಕನಸಿನಲ್ಲಿಯೂ ತಾನು ತನ್ನದೆಂಬೆಭಿಮಾನಗೊಳ್ಳುವ ಆತ್ಮನಲ್ಲಿ ಈ ಎರಡು ಕಟ್ಟುಗಳೂ ಕಾಣುವವು. ಅವನಿಗೆ ತನ್ನ ನಿಜಸ್ವರೂಪವು ತಿಳಿದಿರುವದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಅವನು ಹಗ್ಗದಲ್ಲಿ ಹಾವನ್ನು ಹುಟ್ಟುಗಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಹೆದರುವಂತೆ ತನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ಒಂದು ಜಗತ್ತನ್ನು ಹುಟ್ಟುಗಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಅದರಿಂದ ಗಳಿಗೆಗಳಿಗೆಗೂ ಬೆಚ್ಚಿಬೀಳುತ್ತ ಬಾಯಿಬಾಯಿ ಬಿಡುತ್ತಿರುವನು. ಈ ಸ್ಥಿತಿಯು ಎಚ್ಚರಕ್ಕೂ ಕನಸಿಗೂ ಸಮಾನವಾದ್ದರಿಂದ ಅವೆರಡನ್ನೂ ಬೇರೆಬೇರೆಯೆಂದು ಎಣಿಸುವದಕ್ಕಿಂತ ಒಂದೇ ಎಂದು ಎಣಿಸುವದೇ ಹೆಚ್ಚು ಒಪ್ಪುವದು. ತನ್ನ ನಿಜವನ್ನು ತಾನು ಅರಿಯದಿರುವದೆಂಬುದು ಬೀಜ. ತನ್ನಲ್ಲಿ ಜಗತ್ತನ್ನು

ಹುಟ್ಟುಗಟ್ಟುವದೆಂಬುದು ಫಲ. ಎಚ್ಚರವನ್ನೂ ಕನಸನ್ನೂ ನೋಡುವವನನ್ನು ಈ ಎರಡು ಹಗ್ಗಗಳೂ ಬಿಗಿದುಕೊಂಡಿರುವವಷ್ಟೆ. ಗಾಢನಿದ್ರೆಯ ಆತ್ಮನಲ್ಲಿ ತನ್ನ ನಿಜವನ್ನು ತಾನು ಅರಿಯದಿರುವದೆಂಬ ಬೀಜವು ಮಾತ್ರ ಇರುವದು. ಬೀಜವ ಮತ್ತು ಫಲದ ಸೋಂಕಿಲ್ಲದ ಆತ್ಮನನ್ನು ನಾಲ್ಕನೆ ಯವನೆನ್ನುವರು. ನಿಜವಾಗಿ ಆತ್ಮನೆಂಬ ವಸ್ತು ಒಂದೇ ಆದರೂ ಬೀಜದ ಮತ್ತು ಫಲದ ಸೋಂಕಿನಿಂದ ಮೂವರೆಂದು ಹೇಳಿದ ದಾರಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಹೇಳುವಾಗ ಮಾತ್ರ ಅವನು ನಾಲ್ಕನೆಯವನೆನಿಸುವನು. ಅವನು ಶುದ್ಧಾತ್ಮ. ಈ ನಾಲ್ಕನೆಯವನಲ್ಲಿ ತನ್ನ ನಿಜವನ್ನು ತಾನು ಅರಿಯದಿರುವದೆಂಬ ಬೀಜವೂ ಇಲ್ಲ; ತನ್ನಲ್ಲಿ ಜಗತ್ತನ್ನು ಹುಟ್ಟುಗಟ್ಟುವ ಫಲವೂ ಇಲ್ಲ. ಬೀಜವೇ ಇಲ್ಲದ ಮೇಲೆ ಫಲವಿನ್ನೆಲ್ಲಿ ಬಂದಿತು! ತನ್ನಲ್ಲಿ ಜಗತ್ತನ್ನು ಹುಟ್ಟುಗಟ್ಟುವ ಫಲವಿಲ್ಲದಿರುವಿಕೆಯು ಮೂರನೆಯವನೆನಿಸಿದ ಗಾಢನಿದ್ರೆಯ ವನಿಗೂ ನಾಲ್ಕನೆಯವನೆನಿಸಿದ ಶುದ್ಧಾತ್ಮನಿಗೂ ಸಮನಾದ್ದರಿಂದ ಅವರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಸಂಜೋಡಿಯವರೆನ್ನಲೂ ಬಾರದು. ಏಕೆಂದರೆ: ಗಾಢನಿದ್ರೆಯವನಿಗೆ ಆಗ ತನ್ನ ಅರಿವೂ ಇರುವದಿಲ್ಲ; ಇನ್ನೊಂದರ ಅರಿವೂ ಇರುವದಿಲ್ಲ. ನಾಲ್ಕನೆಯವನಿಗೆ ಹಾಗಲ್ಲ. ಅವನು ಅವಿನ ಸ್ವರೂಪವೇ ಆಗಿ ಯಾವಾಗಲೂ ನೋಡುವವನಾಗಿಯೇ ಇರುವನು ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಅವನಲ್ಲಿ ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ಅರಿಯದಿರುವದೆಂಬ ಬೀಜಭಾವವಿಲ್ಲ. ಸೂರ್ಯನು ಯಾವಾಗಲೂ ಜೀಗುತ್ತಿರುವಾಗ ಅದರ ಹೆಗೆಯಾದ ಕತ್ತಲೆಯಾಗಲಿ ಅದರಿಂದ ಕಾಣುವ ಸುಳ್ಳುದೆವ್ವವಾಗಲಿ ಹೇಗೆ ಎದ್ದುಕೊಂಡಾವು? ಎಚ್ಚರದಲ್ಲಿಯೂ ಕನಸಿನಲ್ಲಿಯೂ ಎಲ್ಲಕಡೆಯೂ ನೋಡುವವನಾಗಿರುವವನು ಆ ನಾಲ್ಕನೆಯವನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವನ ನೋಡುವಿಕೆಯೆಂಬುದೆಂದಿಗೂ ಇಲ್ಲದೆ ಹೋಗುವದೇ ಇಲ್ಲ. ತನ್ನಲ್ಲಿ ಜಗತ್ತನ್ನು ಹುಟ್ಟುಗಟ್ಟುವ ಫಲಭಾವವೂ ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ಅರಿಯದಿರುವದೆಂಬ ಬೀಜಭಾವವೂ ಇಲ್ಲದ ಹಾಗೆ ಅದೊಡನೆ ನಮಗೆ ನಾಲ್ಕನೆಯವನ ಸ್ವರೂಪವು ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ.

ಕ ನ ಸಿ ನ ವಿ ವ ರ

ಎಚ್ಚರದಲ್ಲಿ ಹೊರಗೆ ನಿಜವಾಗಿರುವ ವಸ್ತುಗಳಿಂದ ನಾವು ಸುಖ ದುಃಖಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿರುವೆವೆನ್ನುವೆವಷ್ಟೆ. ಕನಸಿನಲ್ಲಿಯೂ ನಾವು ಎಚ್ಚರದಂತೆಯೇ ಸುಖದುಃಖಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರುವೆವು. ಆದರೆ ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ನಮಗಿಂತ ಬೇರೆಯಾಗಿ ಕಾಣುವ ಎಲ್ಲ ಬೇವರಾಶಿಗಳೂ ಜಡವಸ್ತುಗಳೂ ನಿद्रಾದೋಷದಿಂದ ಹುಟ್ಟುಗಟ್ಟಿದವುಗಳು. —(ಕೈ ೧-೧೩)

ಆತ್ಮನು ಕನಸನ್ನು ಕಾಣುವಾಗ ಕಣ್ಣು ಮೊದಲಾದ ಇಂದ್ರಿಯಗಳೆಲ್ಲ ತಮ್ಮ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ತೆಪ್ಪಾಗಿರುವವು. ಪ್ರಾಣವಾಯು ದೇಹವನ್ನು ಕಾಪಾಡುವದಕ್ಕಾಗಿ ಮೂಗಿನಲ್ಲಿ ಓಡಾಡುತ್ತಿರುವದು. ಸೂರ್ಯನು ತನ್ನ ಕಿರಣಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತನ್ನೊಳಕ್ಕೆ ಸೆಳೆದುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಆತ್ಮನ ಮನಸ್ಸು ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತನ್ನೊಳಕ್ಕೆ ಸೆಳೆದುಕೊಂಡು ತಾನೇ ನೋಡುವವನಾಗಿಯೂ ತಾನೇ ಕಾಣಬರುವವನಾಗಿಯೂ ಆಗಿ ತಾನೇ ಬಹು ಬಗೆಯಾದ ತನ್ನ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಹೊರಗಡಹುವದು. ಆಗ ಆತ್ಮನು ತಾನೆ ಹಿಂದೆ ಕಂಡುಕಂಡು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಅಂಟಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಮಕ್ಕಳು-ಮರಿ, ಮೊದಲಾದವರನ್ನೆ ಕಾಣುವನು. ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಗೆಳೆಯರೆಂದು ಕಾಣುವದೂ ಉಂಟು. ಅದರಂತೆ ಹಿಂದೆ ಕೇಳಿಕೇಳಿ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಹತ್ತಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನೆ ಕೇಳುವನು. ಹೀಗೆ ಈ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿಯೋ ಅಥವಾ ಹಿಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿಯೋ ಕಂಡು ಕೇಳಿ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತಗುಲಿಕೊಂಡಿದ್ದವುಗಳನ್ನೆ ಕಾಣುವನು ಮತ್ತು ಕೇಳುವನು. ಎಂದೂ ಕಾಣದ ಮತ್ತು ಎಂದೂ ಕೇಳದ ವಿಷಯಗಳು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವದು ಹೇಗೆ? ಹೀಗೆ ಅವನು ಹಿಂದೆ ಕಂಡು ಕೇಳಿದ ನೀರು ಮೊದಲಾದ ನಿಜವಾದವುಗಳನ್ನೂ ಬಿಸಿಲಗುದುರೆ ಮೊದಲಾದ ಸುಳ್ಳಾದವುಗಳನ್ನೂ ಮನಸ್ಸಿನ ಮೂಲಕವಾಗಿ ನೋಡುವನು. —(ಪ್ರ ೪-೫)

ಜೀವನಲ್ಲಿ ಕೆಟ್ಟ ವಾಸನೆಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದರೆ ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಹಗೆಗಳೋ ಕಳ್ಳರೋ ಬಂದು ತನ್ನನ್ನು ಕೈಕಾಲು ಕಟ್ಟಿ ಹೊಡೆದಂತೆಯೂ ಆನೆ ಯೊಂದು ಓಡಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಂತೆಯೂ ತಾನೊಂದು ಹಾಳುಬಾವಿಗೆ

ಬಿದ್ದಂತೆಯೂ ಕಾಣುವನು; ಒಳ್ಳೆ ವಾಸನೆಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದರೆ ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಅವನು ದೇವರಂತೆ ಪೂಜೆಗೊಳ್ಳುವನು. ತನ್ನ ಆತ್ಮವೆ ಎಲ್ಲರ ಆತ್ಮವೆಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಆಳವಟ್ಟಿದ್ದರೆ ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲವೂ ತಾನೆಯೆಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು ಮೇಲಕ್ಕೇಳುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಕನಸು ತನ್ನ ವಾಸನೆಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಒರೆಗಲ್ಲಾಗಿರುವದು. — (ಬೃ ೪-೨-೨೦)

ಆತ್ಮನು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕಾಣುವ ಸ್ಥಾನಗಳು ಎರಡೇ ಎರಡು. ಒಂದು ಈಗ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರುವ ಲೋಕ; ಮತ್ತೊಂದು ಸತ್ತ ಮೇಲೆ ಅನುಭವಿಸುವ ಪರಲೋಕ. ಆತ್ಮನು ಕನಸಿನಲ್ಲಿಯೂ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕಾಣುವನಾದರೂ ಅದು ಈ ಲೋಕವೂ ಅಲ್ಲ; ಪರಲೋಕವೂ ಅಲ್ಲ. ಅದು ಅವೆರಡಕ್ಕೂ ನಡುವಣವು. ಎರಡೂರುಗಳ ನಡುವಣ ಸ್ಥಲವನ್ನು ಮೂರನೆಯ ಸ್ಥಲವೆನ್ನುವದುಂಟೆ? ಅದರಂತೆ ಕನಸೆಂಬುದು ಮೂರನೆಯ ಸ್ಥಾನವಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ನಡುವಣವೆನ್ನುವದೇಕೆಂದರೆ: ಆಗ ಅವನು ಎರಡು ಲೋಕಗಳನ್ನೂ ನೋಡುವನು. ಅದು ಹೇಗೆಂದರೆ: ಈ ಲೋಕದ ವಾಸನೆಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಅವನು ಸತ್ತ ಮೇಲೆ ಒಳ್ಳೆ ಲೋಕಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವನಷ್ಟೆ. ಅವನ ಆ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯೂ ಕರ್ಮವೂ ಆಗ ಮೊಳಕೆಯಾದಂತೆ ಅವನಿಗೆ ಕಾಣಬರುವವು. ಹೀಗೆ ಅಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಹಿಂದಿನ ಪಾಪದ ಫಲವಾದ ದುಃಖವೂ ಆಗುವದು; ಪುಣ್ಯದ ಫಲವಾದ ಸುಖವೂ ಆಗುವದು. ಈ ಕನಸಿಗೆ ಹೋಗುವಾಗ ಅವನು ಎಚ್ಚರದ ಎಲ್ಲವುಗಳ ವಾಸನೆಯನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿರುವನು. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ತಾನು ದೇಹವನ್ನು ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಕೆಡವಿರುವದಲ್ಲದೆ ಕನಸುಗಾಣುವದಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದು ಸುಳ್ಳು ದೇಹವನ್ನು ಹುಟ್ಟುಗಟ್ಟಿಕೊಂಡು ತನ್ನ ಜೀವಿಕೆಯಿಂದ ಹೊಳೆಯುವ ಅಂತಃಕರಣದ ವೃತ್ತಿಯಿಂದ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಬೆಳಗುವನು. ಕನಸಿನಲ್ಲಿಯೂ ಕಣ್ಣು ಮೊದಲಾದವುಗಳೂ ಅವುಗಳಿಗೆ ಆನುಗ್ರಹವನ್ನು ಮಾಡುವ ಸೂರ್ಯನೆ ಮೊದಲಾದವರೂ ಇರುವಂತೆ ಕಾಣುವದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿಯ ಬೆಳಕನ್ನು ಆತ್ಮನದೇ ಎಂದು ಹೇಳುವದಕ್ಕೆ ಮನಸ್ಸು ಹಿಂದೆಗೆಯಬಹುದು. ಆತ್ಮನ ಬೆಳಕೇ ಉಳಿದ ಬೆಳಕುಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಬೇರು. ಎಚ್ಚರದ ಬೆಳಕೂ ಆತ್ಮನ ಬೆಳಕೇ

ಕಿನಿಂದಲೆ. ಆದರೆ ಆಗ ಅದರ ಜೊತೆಗೆ ಇಂದ್ರಿಯಗಳೂ ಸೂರ್ಯ ಮೊದಲಾದವರೂ ಇರುವರು. ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರಿಯಗಳೂ ಇಲ್ಲ; ಸೂರ್ಯ ಮೊದಲಾದವರೂ ಇಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿ ಆತ್ಮನ ಬೆಳಕೊಂದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಆತ್ಮನು ತನ್ನ ಬೆಳಕಿನಿಂದ ಬೆಳಗುವವನೆಂಬುದನ್ನು ಕನಸು ಮನಗಾಣಿಸುವದು.

—(ಬೃ ೪-೩-೯)

ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಕಾಣುವದೆಲ್ಲ ಅವನು ಹುಟ್ಟುಗಟ್ಟಿದೆ. ಕನಸು ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ ಆತ್ಮನು ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಎಚ್ಚರಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಾನೆ. ಆತ್ಮನು ತನ್ನ ವಾಸನೆಯ ಬಲದಿಂದ ಹರಡಿದ ಕನಸೆಂಬ ಅಟವನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ನೋಡುತ್ತಾರೆ. ಆ ಆತ್ಮನನ್ನು ಮಾತ್ರ ಯಾರೂ ಕಾಣರು. ಹೀಗೆ ಆತ್ಮನು ತನ್ನ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಟ್ಟಿದ ಹಾಗೆ ಮುಂದಿಟ್ಟರೂ ದುರ್ದೈವಿಗಳು ಅವನನ್ನು ನಿಲುಕಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರರು.

—(ಬೃ ೪-೩-೧೦..೧೪).

ತ ನಿನಿ ದ್ರೈ ಯ ವಿ ವ ರ

ತನಿನಿದ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಜೀವನು ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ನಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಆಹಗುವನೆಂದು ಒಂದು ಕಡೆ ಹೇಳಿದೆ; ಬ್ರಹ್ಮದಲ್ಲಿ ಅಡಗುವನೆಂದು ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ಹೇಳಿದೆ. ಈ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ಜೀವನು ಒಮ್ಮೆ ನಾಡಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಒಮ್ಮೆ ಬ್ರಹ್ಮದಲ್ಲಿಯೂ ಅಡಗುವನೆಂದೂ ನಾಡಿಯೂ ಬ್ರಹ್ಮನೂ ಜೀವನು ನಿದ್ರಿಸುವ ಬೇರೆಬೇರೆ ಸ್ಥಳಗಳೆಂದೂ ತಿಳಿಯಬಾರದು. 'ಮಹಡಿಯಲ್ಲಿ ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿದ್ದಾನೆ' ಎಂಬಂತೆ ಜೀವನು ನಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮದಲ್ಲಿ ಅಡಗುವನೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ನಾಡಿಯು ದ್ವಾರ; ಬ್ರಹ್ಮವು ನಿದ್ರೆಯ ಸ್ಥಾನ. ಜೀವನು ಯಾವಾಗಲೂ ಬ್ರಹ್ಮವೇ ಆದರೂ ಎಚ್ಚರದಲ್ಲಿಯೂ ಕನಸಿನಲ್ಲಿಯೂ ಹೊರಗಣ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ತಾನು ತನ್ನದೆಂಬ ಅಭಿಮಾನ ಉಳ್ಳವನಾಗಿ ಬೇರೆ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಪಡೆದಂತಾಗಿರುವನು. ಆ ಎರಡವಸ್ಥೆಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಹೋಲಿಸಿ ನೋಡಿದರೆ ತನಿನಿದ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಅವನು ಬೇರೆ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಪಡೆಯದಿರುವದರಿಂದ ತನ್ನ ನಿಜಸ್ವರೂಪವಾದ ಬ್ರಹ್ಮವಾಗಿ ಇರುವವನಾಗುವನು.

—(ಸೂ ೩-೨-೨).

ಜೀವನು ತನಿನಿದ್ರೆಗಾಗಿ ನಾಡಿಯೊಳಕ್ಕೆ ನುಗ್ಗುತ್ತಲೆ ಅಲ್ಲಿರುವ ಸೂರ್ಯನ ಸಂಬಂಧವಾದ ಪಿತ್ತವೆಂಬ ಬೆಳಕು ಬಂದು ಜೀವನ ವಾಸನೆಯ ಬಾಗಿಲುಗಳೆಲ್ಲ ಅಡ್ಡವಾಗಿ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡುಬಿಡುತ್ತದೆ. ಆಗ ಇಂದ್ರಿಯಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಮನಸ್ಸಿನ ಕಿರಣಗಳೆಲ್ಲ ಹೃದಯದಲ್ಲಿಯೇ ತಡೆಗಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡವುಗಳಾಗುತ್ತವೆ. ಆಗ ಮನಸ್ಸು ಕಟ್ಟಿಗೆಯೊಳಗಣ ಬೆಂಕಿಯಂತೆ ಒಳಗೆ ಅಡಗಿದ್ದಾಗಿ ಹೆಚ್ಚುಗಟ್ಟಲೆಯ ರೂಪನ್ನು ಪಡೆಯುವದಕ್ಕಾಗದೆ ಶರೀರದೊಳಗೆಲ್ಲ ಹರಡಿಕೊಂಡು ತೆಪ್ಪಾಗುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ತನಿನಿದ್ರೆಯೆಂದು ಕರೆಯುವರು. ವಾಸನೆಯ ಬಾಗಿಲುಗಳೆಲ್ಲ ಬೆಳಕಿನಿಂದ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡಿರುವದರಿಂದ ಆಗ ಜೀವನು ಕನಸನ್ನು ಕಾಣುವದಿಲ್ಲ. ಆಗ ತನ್ನ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ತಾನು ಅರಿಯದ್ದರಿಂದ ಏನೇನನ್ನೂ ಬಯಸಿ ಏನೇನನ್ನೂ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಗಂಟುಬಿದ್ದಿದ್ದ ದೇಹವೂ ಇಂದ್ರಿಯಗಳೂ ಸುಮ್ಮನಾಗುವವು. ಅವೆಲ್ಲ ಸುಮ್ಮನಾಗುತ್ತಲೆ ಅವುಗಳ ಸಂಬಂಧದಿಂದ ಬೇರೆಬೇರೆ ರೂಪವನ್ನು ಮೈಮೇಲೆ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಅತ್ಮವು ಆಗ ಎರಡನೆಯದೆಂಬುದಿಲ್ಲದ್ದಾಗಿ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ತುಂಬಿಕೊಂಡದ್ದಾಗುವದು. ಇದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಆಗ ಒಳ್ಳೆ ಸುಖವೆನಿಸುತ್ತದೆ. —(ಪ್ರ ೪-೬)

ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಹಾರಾಡುವ ಗಿಡಗ ಅಥವಾ ಗರುಡನು ಹಾರಿ ಹಾರಿ ಬಳಲಿ ಬೇಸತ್ತು ತನ್ನ ಗೂಡಿನೊಳಕ್ಕೆ ಬರುವಂತೆ ಜೀವನು ನಿದ್ರೆಗೆ ಬರುವನು. ಅಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಎಚ್ಚರದಂಥ ಅಥವಾ ಕನಸಿನಂಥ ಯಾವ ಬಯಕೆಯೂ ಇಲ್ಲ; ಯಾವ ಎರಡನೆಯದರ ಸೋಂಕೂ ಇಲ್ಲ. ಎಚ್ಚರದಲ್ಲಿಯೂ ಕನಸಿನಲ್ಲಿಯೂ ವ್ಯವಹಾರ ಮಾಡಿ ಮಾಡಿ ದಣಿದ ಜೀವನಿಗೆ ಹಾಯಾಗುವದಕ್ಕೆ ಯಾವ ವ್ಯವಹಾರದ ಸೋಂಕೂ ಇಲ್ಲದ ಬ್ರಹ್ಮವೇ ಗೂಡು. ಆದ್ದರಿಂದ ಜೀವನು ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗುತ್ತಾನೆ.

—(ಬೃ ೪-೩-೧೯).

ಸ್ವಭಾವವಾಗಿ ದೇವತಾರೂಪನಾದ ಆತ್ಮನು ಮನಸ್ಸಿನೊಡನೆ ಸಂಬಂಧಗೊಂಡಾಗ ಜೀವನೆನಿಸಿ ಕೇಳುವದು, ನೋಡುವದು-ಮೊದಲಾದ ವ್ಯವಹಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡುವನು. ಮನಸ್ಸು ತೆಪ್ಪಗಾದೊಡನೆ ಅವನು ಆ ಜೀವತ್ವ

ವನ್ನು ತೊರೆದು ತನ್ನ ದೇವತಾಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ತಾನಿರುವನು. ಆಗ ಜೀವನು ಬ್ರಹ್ಮದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಕೊಳ್ಳುವನೆನ್ನುವದು ಕನ್ನಡಿಯಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಸೂರ್ಯನ ಪ್ರತಿಬಿಂಬವು ಕನ್ನಡಿಯ ಅಥವಾ ನೀರಿನ ಸಂಬಂಧವು ತಪ್ಪಿದೊಡನೆ ಸೂರ್ಯನಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಕೂಡಿಕೊಂಡಂತೆ ಇರುವದು. ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಈ ಆತ್ಮನು ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ಅರಿಯದ್ದರಿಂದ ಏನೇನನ್ನೂ ಬಯಸಿ ಏನೇನನ್ನೂ ಮಾಡಿದ ಫಲವಾದ ಸುಖದುಃಖಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತ ಮನಸ್ಸಿನ ಸಂಬಂಧವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವದರಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮದೊಳಹೊಕ್ಕವನಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಜೀವನು ಮೂರವಸ್ಥೆಗಳೊಳಗಿರುವಾಗ ಬ್ರಹ್ಮದಲ್ಲಿ ಸೇರುವದಿನ್ನುವದು ತನಿಸಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವೆ. ಆತ್ಮನು ನಿದ್ರಿಸುವನೆನ್ನುವದಕ್ಕೆ ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ 'ಸ್ತಪಿತಿ' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಆ ಮಾತಿಗೆ ಆಗ ಅವನು ತನ್ನೊಳಗೆ ತಾನು ಸೇರುತ್ತಾನೆಂದರ್ಥ, ಎಂದರೆ ಮನಸ್ಸು ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಸಂಬಂಧದಿಂದ ಆಗಿದ್ದ ಜೀವರೂಪವನ್ನು ತೊರೆದು ತನ್ನ ನಿಜವಾದ ಬ್ರಹ್ಮಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿರುವನೆಂದರ್ಥ. ಬಳಿಕೆ ಹೋಗುವದಕ್ಕೆ ತನ್ನಲ್ಲಿ ತಾನು ತೆಪ್ಪಾಗಿರುವದೇ ಕಾರಣವೆಂದು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಬಲ್ಲರಷ್ಟೆ. ಎಚ್ಚರದಲ್ಲಿಯೂ ಕನಸಿನಲ್ಲಿಯೂ ದಣಿದ ಜೀವನು ತನ್ನ ನಿಜಸ್ವರೂಪವಾದ ಬ್ರಹ್ಮವಾಗಿ ಆ ಬಳಿಕೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವನೆನ್ನುವದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿರುವದು.

—(ಭಾಂ ೬-೮-೧)

ಬೇಡರವನು ದಾರದಿಂದ ಕಟ್ಟಿ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡಿರುವ ಹಕ್ಕಿಯು ಆ ಕಟ್ಟನ್ನು ಕಳಚಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಹತ್ತು ದಿಕ್ಕಿಗೂ ಹಾರಿಹಾರಿ ಬೇಡನ ಕೈಯ ಹೊರತು ನಿಲ್ಲುವದಕ್ಕೆ ನೆಲೆಯನ್ನು ಕಾಣದೆ ಅಲ್ಲಿಗೇ ಬಂದು ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ ಜೀವನು ಎಚ್ಚರದಲ್ಲಿಯೂ ಕನಸಿನಲ್ಲಿಯೂ ತಾನು ತನ್ನ ನೆಲೆಯನ್ನರಿಯದೆ ಏನೇನನ್ನೂ ಬಯಸಿ ಮಾಡಿದ ಕರ್ಮಗಳ ಫಲವಾದ ಸುಖದುಃಖಗಳ ಅನುಭವದಿಂದ ಬಳಲಿ ಬೇಸತ್ತು ದೇಹ, ಇಂದ್ರಿಯ-ಮೊದಲಾದ ಸಮಸ್ತ ಜಗತ್ತಿಗೂ ನೆಲೆಮನೆಯಾದ ಬ್ರಹ್ಮವನ್ನು ಸೇರಿ ಹಾಯಾಗಿರುವನು.

—(ಭಾಂ ೬-೮-೨)

ಹೀಗೆ ಜೀವನು ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮವಾದರೂ ಅದು ಮೋಕ್ಷವೆನಿಸುವ ದಿಲ್ಲಿ. ಜೀವನಿಗೆ ತನ್ನ ನೆಲೆಯನ್ನು ತಾನು ಅರಿಯದಿರುವದೆಂಬುದೊಂದು, ತನ್ನಲ್ಲಿ ತಾನೇ ಏನೇನನ್ನೂ ಹುಟ್ಟುಗಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಅದರಲ್ಲಿಯೇ ತಾನು ತನ್ನ ದೆಂದಭಿಮಾನಿಸುತ್ತ ಅದರಿಂದ ಸುಳ್ಳು ಸುಖದುಃಖಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತ ಬಾಯಿ ಬಾಯಿ ಬಿಡುವ ಹಾನಿಯೊಂದು—ಹೀಗೆ ಎರಡು ಕಟ್ಟುಗಳು ಬಿಗಿದಿರುವವಷ್ಟೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡನೆಯದರಿಂದಲೇ ಹಾನಿ; ಮೊದಲನೆಯದು ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದರೂ ಅದರಿಂದ ಎದ್ದು ಕಾಣುವ ಹಾನಿಯೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಜೀವನು ತನಿನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮವಾದಾಗ ತನ್ನಲ್ಲಿ ತಾನೇ ಏನೇನನ್ನೂ ಹುಟ್ಟುಗಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಅದರಲ್ಲಿ ತಾನು ತನ್ನದೆಂದು ಅಭಿಮಾನಿಸುತ್ತ ಅದರಿಂದ ಜೀವರುವ ಯಾವ ಹಾನಿಯ ಸೆಲೆಯೂ ಅಲ್ಲಿಲ್ಲ; ಅದರೇ ಆಗ ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ಅರಿಯದಿರುವದೆಂಬ ಕಟ್ಟಿನ ಬಿಗಿತವಿನ್ನೂ ಇದ್ದೇ ಇರುವದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಅದು ಮೋಕ್ಷವಲ್ಲ. ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ಕಾಣುವ ಯಾವ ಹಾನಿಯೂ ಇಲ್ಲದೆ ಇರುವದನ್ನು ಮಾತ್ರ ನೋಡಿ ಅದನ್ನು ಬ್ರಾಹ್ಮೀಸ್ಥಿತಿ ಯೆನ್ನಲಾಗುವದು.

ತನಿನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಜೀವನು ಬ್ರಹ್ಮದಲ್ಲಿ ಒಂದಾದ ಮೇಲೆ ಮತ್ತೆ ಎಚ್ಚರವಾಗುವಾಗ ಮೊದಲು ಮಲಗಿದವನೇ ಏಳುತ್ತಾನೋ ಬೇರೊಬ್ಬನು ಏಳುತ್ತಾನೋ ಎಂಬ ಸಂಶಯವು ಬರಬಹುದು. ಏಕೆಂದರೆ: ತನಿನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೋ ಜೀವರು ಬ್ರಹ್ಮದಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿರುವರು. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಆ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿದ್ದ ಜೀವನೇ ಏಳುವನೆನ್ನುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ವಿಚಾರಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಎದ್ದ ಮೇಲಿನ ನಡೆನಳಿಕೆಯಿಂದ ನೋಡಿದರೆ ಮೊದಲು ಮಲಗಿದ ಜೀವನೇ ಏಳುವನೆಂದು ಗೊತ್ತಾಗುವದು. ಏಕೆಂದರೆ: ಅವನು ಹಿಂದೆ ಅರ್ಥ ಮಾಡಿ ಬಿಟ್ಟದ್ದನ್ನು ಮುಂದೆ ಸಾಗಿಸುತ್ತಾನೆ. ಮತ್ತೊಬ್ಬನು ಎದ್ದಿದ್ದರೆ ಅವನಿಗೆ ಹಿಂದೆ ನಡೆದಿರುವದರ ನೆನಪು ಬರುವದಕ್ಕೆ ಅವನ ಕಾಶವಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಆ ಕೆಲಸವು ಅವನಿಂದ ಮುಂದುವರಿಯುವದಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಒಂದೊಂದು ಸಲ ಎಚ್ಚರವಾಗುವಾಗ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬನು ಎದ್ದರೆ ಶಾಸ್ತ್ರವು ಹೇಳುವ ಕರ್ಮವೂ ಉಪಾಸನೆಯೂ ಕೊನೆಮುಟ್ಟುವ ಸಂಭವವೇ ಉಳಿ

ಬುಡಕ್ಕೊಂದು ಕಚ್ಚು ಹಾಕಿದರೆ ಅದರಿಂದ ರಸವು ಒಸರುವದೇ ಹೊರತು ಮರವು ಸಾಯುವದಿಲ್ಲ. ಅದರಂತೆ ನಡುವೆ ಕಚ್ಚು ಹಾಕಿದರೂ ಅದು ಬದುಕಿದ್ದು ರಸವನ್ನು ಸುರಿಸುವದು. ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಕಚ್ಚು ಹಾಕಿದರೂ ಹಾಗೆಯೇ ಆಗುವದು. ಮರದ ಜೀವವು ಮರದಲ್ಲೆಲ್ಲ ಹರಡಿಕೊಂಡಿರುವದರಿಂದ ಅದು ಬೇರಿನಿಂದ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ನೀರನ್ನೂ ಭೂಮಿಯ ರಸವನ್ನೂ ಕೂಡಿದು ನಲಿಯುತ್ತಿರುವದು. ಸೆಟ್ಟಿನಿಂದಲೂ ಅಥವಾ ರೋಗದಿಂದಲೂ ಜೀವನು ಸುಕ್ಕಿಕೊಂಡು ಒಂದು ಕೊಂಬೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಆ ಕೊಂಬೆ ಒಣಗುತ್ತದೆ. ಆದರೂ ಮರವು ಉಂಡುತಂದು ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವದರಿಂದ ಅದರಲ್ಲಿ ಜೀವವಿರುವದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಆ ಜೀವನಿಗೆ ಒಂದು ಅವಯವವು ಬಿದ್ದು ಹೋಗುವಂತೆ ಮಾಡುವ ಕರ್ಮವು ಫಲವನ್ನು ಕೊಡುವದಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ಆ ಜೀವನು ಒಂದು ಕೊಂಬೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟುವನು. ಜೀವನು ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಿದ ಮೇಲೆ ಅದರಲ್ಲಿ ರಸವಿರುವದಿಲ್ಲ. ಜೀವನು ಆ ಮರವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬಿಟ್ಟಾಗ ಆ ಮರವೆಲ್ಲ ಒಣಗಿ ಹೋಗುವದು. ಇದರಂತೆ ಜೀವನು ತೊಲಗಿದ ಶರೀರವು ಸಾಯುವದೇ ಹೊರತು ಜೀವನು ಸಾಯುವದಿಲ್ಲ. ಹುಟ್ಟಿದೊಡನೆ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಮೊಲೆಯುಣ್ಣುವದು, ಹೆದರಿಕೆಯಾಗುವದು—ಮೊದಲಾದವುಗಳು ಕಾಣುವದರಿಂದ ಇವೆಲ್ಲ ಹಿಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಅನುಭವಿಸಿದ ವಾಸನೆಯೆಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುವದು. ಪ್ರಾಣಿಗಳು ತಾವು ಮಾಡಿದ ಕರ್ಮಗಳ ಫಲಗಳನ್ನು ತಾವು ಉಣ್ಣಬೇಕಾದದ್ದರಿಂದಲೂ ಜೀವರಿಗೆ ಸಾವಿಲ್ಲ.

—(ಭಾಂ ೬-೧೧)

ಆತ್ಮನಿಗೆ ಇನ್ನೊಂದರ ಸೋಂಕಿಲ್ಲ

ಕನಸಿನಿಂದಲೂ ನಿದ್ರೆಯಿಂದಲೂ ನಾವೇನು ಕಲಿಯಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ನೋಡೋಣ. ಜೀವನು ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಪಾಪಪುಣ್ಯಗಳೇನನ್ನೂ ಮಾಡದಿದ್ದರೂ ಎಚ್ಚರದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದವುಗಳ ಫಲಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತ, ತಾನು ಅಲ್ಲಿ ಯಾವ ವ್ಯವಹಾರವನ್ನೂ ಮಾಡದಿದ್ದರೂ ನಂಟರಿಷ್ಟರೊಡನೆ ವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ಮಾಡಿದಂತೆ ಕಂಡು ಅದರ ಶ್ರಮವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಪಡೆಯುವನು. ಏನನ್ನಾದರೂ ಮಾಡಿದರೆ ಅದರ ಫಲವು ಬಂದು ಗಂಟು ಬಿದ್ದೀತು. ಜೀವನು

ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಏನನ್ನೂ ಮಾಡದೆ ಮಾಡಿದಂತೆ ನೋಡುವ ಮಾತ್ರದಿಂದ ಅವು ಇವನನ್ನು ಸುತ್ತಿ ಬಿಗಿಯಲಾರವು. ಏನನ್ನಾದರೂ ಮಾಡುವದೆಂಬುದೇ ನಮಗೆ ಮೃತ್ಯು. ಏಕೆಂದರೆ: ಅದೇ ನಮ್ಮ ಸೆರಗಿಗೆ ಹುಟ್ಟು ಸಾವುಗಳನ್ನು ಗಂಟುಹಾಕುವದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವನು ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಸಾವಿನ ಕಡೆಗೆ ಸೆಳೆಯುವವುಗಳಾಗಿ ಸಾವಿನ ರೂಪಗಳೇ ಆಗಿರುವ ಹೊರಗಣ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದದ್ದು ಮಾತ್ರವೇ ಅಲ್ಲ ; ಅವನು ಏನನ್ನೂ ಮಾಡದವನಾಗಿ ಸಾವಿನ ಕಾರಣಗಳಾದ ಪುಣ್ಯಪಾಪಗಳೆಂಬ ಸಾವನ್ನೇ ಗೆದ್ದವನಾಗುವನು. ಇದಲ್ಲದೆ ಇದರಿಂದ ಮಾಡುವದೆಂಬುದು ಆತ್ಮನ ಹುಟ್ಟುಗುಣವಲ್ಲವೆಂದು ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವನ ಹುಟ್ಟುಗುಣವಾಗಿದ್ದರೆ ಕನಸಿನಲ್ಲಿಯೂ ಅವನು ಏನನ್ನಾದರೂ ಮಾಡದೆ ಇರುವದಕ್ಕಾಗುತ್ತಲೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಇದಲ್ಲದೆ ಅವನಿಗೆ ಅದರ ಬಿಡುಗಡೆಗೂ ದಾರಿ ಇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಏನನ್ನಾದರೂ ಮಾಡುವದು ಆತ್ಮನ ಹುಟ್ಟುಗುಣವೆಂದು ಎಚ್ಚರವಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಅದೆಲ್ಲ ಬುದ್ಧಿ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಸಂಬಂಧದ ಪ್ರಭಾವ. ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಜೀವನು ಏನೇನನ್ನೂ ಮಾಡಿದಂತೆ ಕಂಡರೂ ಎಚ್ಚತ್ತಮೇಲೆ ಅದು ಲೆಕ್ಕಕ್ಕೆ ಬರುವದಿಲ್ಲ. ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಏನಾದರೊಂದು ಪಾಪವನ್ನು ಮಾಡಿದಂತೆ ಕಂಡ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಎಚ್ಚತ್ತಮೇಲೆ ತಾನು ಪಾಪಿಯೆಂದು ಯಾರೂ ತಿಳಿಯುವದಿಲ್ಲ. ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಪಾಪವನ್ನು ಮಾಡಿದನೆಂದು ಕೇಳಿ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ದೂರುವದೂ ಇಲ್ಲ ; ಅವನನ್ನು ಹೊರಗೆ ಹಾಕುವದೂ ಇಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಯಾವದೂ ಎಚ್ಚರಕ್ಕೆ ಬರುವದಿಲ್ಲ. ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಏನನ್ನಾದರೂ ಮಾಡಿದಂತೆ ಕಾಣುವದೇ ಹೊರತು ನಿದ್ರೆಯಾಗಿ ಮಾಡಿರುವದಿಲ್ಲ. ಕನಸನ್ನು ಹೇಳುವವರು ಏನೇನನ್ನೂ ಕಂಡಂತಾಯಿತೆನ್ನುವರೆ ಹೊರತು ಮಾಡಿದವೆನ್ನುವದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಆತ್ಮನು ಏನನ್ನೂ ಮಾಡುವವನಲ್ಲ. ಆಕಾರವುಳ್ಳ ದೇಹೇಂದ್ರಿಯಗಳಿಗೂ ಆಕಾರವುಳ್ಳ ವಸ್ತುಗಳಿಗೂ ಸಂಬಂಧವಾದಾಗ ಏನಾದರೂ ಕೆಲಸವಾಗುವದಷ್ಟೆ. ಆತ್ಮನಿಗೆ ಆಕಾರವೇ ಇಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಎರಡನೆಯ ದರ ಸೋಂಕಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಅವನು ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ್ದು ಅವನ ಬೆನ್ನು ಹತ್ತಿ ಬರುವದಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಅವನು ಇನ್ನೊಂದರ ಸೋಂಕಿಲ್ಲದವನಾದ್ದರಿಂದಲೇ ಸಾವಿಲ್ಲದವನು.

—(ಬೃ ೪-೩-೧೫)

ಕನಸನ್ನ ನುಭವಿಸಿದ ಜೀವನು ಮತ್ತೆ ತನ್ನ ದೇಹದಲ್ಲಿ ತಾನು ಎಚ್ಚರ
ಗೊಳ್ಳುವನು. ಮತ್ತು ಎಚ್ಚರದಲ್ಲಿ ವಿನೋದಗೊಂಡು ವ್ಯವಹರಿಸಿ ಸುಖ
ದುಃಖಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಮತ್ತೆ ಕನಸಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿರುವನು. ಎಚ್ಚರದಲ್ಲಿ
ಅವನು ಕಂಡದ್ದೂ ಅವನ ಬೆನ್ನು ಹತ್ತಿ ಬರುವದಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದಲೂ ಆತ್ಮನು
ಇನ್ನೊಂದರ ಸೊಂಕಿಲ್ಲದವನೆಂದು ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಎಚ್ಚರದಲ್ಲಿ ಅವನು
ಪುಣ್ಯಪಾಪಗಳನ್ನು ಮಾಡುವನೆನ್ನು ಬೇಕೇ ಹೊರತು ಅದರ ಫಲವಾದ ಸುಖ
ದುಃಖಗಳನ್ನು ನೋಡುವ ಮಾತ್ರವೆಂದು ಹೇಳುವದು ಹೇಗೆ ಒಪ್ಪಿತೆಂದು
ತೋರಬಹುದು. ಎಚ್ಚರದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಗಳಾಗುವದಿಲ್ಲ ದೇಹದಿಂದ ಮತ್ತು
ಇಂದ್ರಿಗಳಿಂದ. ಆತ್ಮನು ಇವುಗಳಿಗೆ ಬೆಳಕನ್ನು ಮಾತ್ರ ಕೊಡುವನು. ಇಷ್ಟ
ರಿಂದ ಅವನು ಮಾಡಿದನೆನ್ನುವದು ಬರೀ ಉಪಚಾರದ ಮಾತು. ಅವನೇ
ನಿಜವಾಗಿ ಮಾಡುವದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಎಚ್ಚರದಲ್ಲಿಯೂ ಅವನು ತಾನು
ಮಾಡಿದಂತೆ ನೋಡುವನೇ ಹೊರತು ಮಾಡುವದಿಲ್ಲವೆಂಬುದೇ ಸರಿಯಾದ
ಮಾತು. ಬುದ್ಧಿ ಮೊದಲಾದ ಇನ್ನೊಂದರ ಸಂಬಂಧದ ಸೆಲೆಯೇ ಇಲ್ಲದ
ಅವನು ಏನನ್ನೂ ಮಾಡುವದೂ ಇಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಅಂಟಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದೂ ಇಲ್ಲ.
ಎಚ್ಚರದಿಂದ ಕನಸಿಗೆ ಹೋದಾಗ ಎಚ್ಚರದ ಯಾವ ಸೊಂಕೂ ಕನಸಿಗೆ
ಅವನ ಬೆನ್ನು ಹತ್ತುವದಿಲ್ಲ. ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಂತು ಯಾವದರ ಸೊಂಕೂ ಇಲ್ಲ
ದಿರುವದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಆತ್ಮನಿಗೆ ಎಚ್ಚರದ, ಕನಸಿನ
ಮತ್ತು ತನಿನಿದ್ರೆಯ ಯಾವ ಸೊಂಕೂ ಇಲ್ಲವೆಂದಾಯಿತು.

—(ಬೃ ೪-೩-೧೭)

ಒಂದವಸ್ಥೆಯಿಂದ ಇನ್ನೊಂದಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತ ಬರುತ್ತ ಇರುವದರಿಂದ
ಅವನು ಮೂರವಸ್ಥೆಗಳಿಗಿಂತ ಬೇರೆಯಾದವನೆಂದೂ ಆಯಿತು. ಲೋಕ
ದಲ್ಲಿ ಮಹಾಪುನಾಹದಲ್ಲಿ ಹೋಗುವ ದೊಡ್ಡ ಮೀನು ತನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಬಂ
ದಾಗ ಪುನಾಹವನ್ನು ಕೂಡ ಅಡ್ಡಗಟ್ಟಿ ಒಂದು ಸಲ ಆ ಕಡೆಯ ದಡಕ್ಕೆ
ಇನ್ನೊಂದು ಸಲ ಈ ಕಡೆಯ ದಡಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿರುವದೇ ಹೊರತು ಆ
ನೀರಿನ ಸೆಳೆತದಿಂದ ಕೊಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವದಿಲ್ಲ. ಅದರಂತೆ ಆತ್ಮನು

ಒಂದು ಸಲ ಎಚ್ಚರಕ್ಕೆ, ಒಂದು ಸಲ ಕನಸಿಗೆ-ಹೀಗೆ ಸುತ್ತುತ್ತಿರುವನು. ಆದರೂ ತಾನಲ್ಲದ ದೇಹವೂ ಇಂದ್ರಿಯಗಳೂ ಮಾಡುವ ಕರ್ಮಗಳ ಸೆಳೆತಕ್ಕೆ ಅವನು ಸಿಕ್ಕುವದಿಲ್ಲ. —(ಬೃ ೪-೩-೧೮)

ಪಾಪದ ಮತ್ತು ಭಯದ ಸೋಂಕಿಲ್ಲದ ತನಿನಿಪ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಆತ್ಮನು ಎಚ್ಚರದ ಮತ್ತು ಕನಸಿನ ಎಲ್ಲ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನೂ ದಾಟಿದವನಾಗಿರುವನು. ಅಲ್ಲಿ ತಂದೆಗೆ ತಂದೆಯೆಂಬ ಸಂಬಂಧವೆಂಬುದಿಲ್ಲ; ಮಗನಿಗೆ ಮಗನೆಂಬ ಸಂಬಂಧವೆಂಬುದಿಲ್ಲ; ತಾಯಿಗೆ ತಾಯಿಯೆಂಬ ಸಂಬಂಧವೆಂಬುದಿಲ್ಲ; ಕರ್ಮದ ಸಂಬಂಧವೇ ಇಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಕರ್ಮದಿಂದ ಪಡೆಯತಕ್ಕ ಲೋಕಗಳು ಲೋಕಗಳೂ ಅಲ್ಲ; ಕರ್ಮಕ್ಕೆ ಅಂಗಭೂತರಾದ ದೇವತೆಗಳು ದೇವತೆಗಳೂ ಅಲ್ಲ; ವೇದಗಳು ವೇದಗಳೂ ಅಲ್ಲ; ಆಗ ಕಳ್ಳನಿಗೆ ಕಳ್ಳತನದ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲ; ಕೊಲೆಪಾತಕನಿಗೆ ಕೊಲೆಪಾತಕತನದ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲ; ಹುಟ್ಟಿನಿಂದ ಹೊಲೆಯನಾದವನಿಗೆ ಕೂಡ ಹೊಲೆಯ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲ. ಆಗ ಯಾವ ಬಯಕೆಯೂ ಇಲ್ಲ; ಯಾವ ದುಃಖವೂ ಇಲ್ಲ. —(ಬೃ ೪-೩-೨೨)

ಆತ್ಮನು ತನ್ನ ಬೆಳಕಿನಿಂದ ತಾನು ಬೆಳಗುವವನೆಂದೂ ತನಿನಿಪ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮದೊಡನೆ ಒಂದಾದ್ದರಿಂದ ಏನನ್ನೂ ತಿಳಿಯುವದಿಲ್ಲವೆಂದೂ ಹೇಳುವದು ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ವಿರೋಧವಾಗಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಅವನು ತನ್ನ ಹುಟ್ಟು ಗುಣದಂತೆ ನೋಡುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತಾನೆ. ಎಚ್ಚರದಲ್ಲಿಯೂ ಕನಸಿನಲ್ಲಿಯೂ ಇರುವಂತೆ ಇಂದ್ರಿಯಗಳೂ ಮನಸ್ಸೂ ಅಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಆಗ ಅವನು ನೋಡುವದಿಲ್ಲವೆನ್ನಬಾರದು. ಆ ನೋಡುವವನ ನೋಟಕ್ಕೆಂದಿಗೂ ಕೊರತೆ ಇಲ್ಲ. ಆಗ್ನಿಯು ಆಗ್ನಿ ಯಾಗಿರುವ ತನಕ ಹೇಗೆ ಬಿಸಿಯಾಗಿಯೇ ಇರುವದೊ ಹಾಗೆ ನೋಡುವವನು ತಾನಿರುವಾಗಲೆಲ್ಲ ನೋಡುವವನೆ. ನೋಡುವದಿನ್ನುವದು ನೋಡುವವನು ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ಮಾಡುವ ಕೆಲಸವಾಗಿರುವಾಗ ಆ ನೋಡುವಿಕೆಗೆ ಕೊರತೆಯುಂಟಾಗುವದಿಲ್ಲವೆಂಬ ಮಾತು ಹೇಗೆ ಒಪ್ಪುವದೆಂದರೆ ಇದಕ್ಕೆ ಸೂರ್ಯನ ಉದಾಹರಣೆಯು ಸಮಾಧಾನವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಯಾವಾಗಲೂ ಬೆಳಗುವ ಹುಟ್ಟುಗುಣವುಳ್ಳ ಸೂರ್ಯನು ಬೆಳಗುವಂತೆ ಆತ್ಮನ ನೋಡುವಿಕೆ. ಸೂರ್ಯನು ಏನನ್ನಾದರೂ ಬೆಳಗುವದಕ್ಕೆ

ಪುಯ್ಯತ್ತಿಸುವದಿಲ್ಲ. ಆತ್ಮನೂ ಹಾಗೆಯೇ. ಕುರುಡರೂ ಕೂಡ ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ನೋಡುವದರಿಂದ ನೋಡುವವನ ನೋಟಕ್ಕೆ ಕೊರತೆಯಿಲ್ಲವೆಂದು ಗೊತ್ತಾಗುವದು. —(ಬೃ ೪-೩-೨೩)

ತನಿನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಆತ್ಮನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರೂ ಎರಡನೆಯದೇಕೆ ಕಾಣುವದಿಲ್ಲವೆಂದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಅವನಿಗಿಂತ ಬೇರೆಯಾದ ಏನೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಆತ್ಮನು ಏನೇನನ್ನೂ ಕಾಣುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಇಂದ್ರಿಯಗಳೂ ಮನಸ್ಸೂ ಹೊರಗಣ ವಸ್ತುಗಳೂ-ಈ ಅಂಗಡಿಗಳೆಲ್ಲ ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ಅರಿಯದ್ದರಿಂದ ಎದ್ದುಕೊಂಡವುಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಆತ್ಮನು ಬ್ರಹ್ಮದೊಡನೆ ಒಂದಾಗುತ್ತಲೆ ಅವೆಲ್ಲ ಬ್ರಹ್ಮದಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿ ಹೋಗಿರುವವು. ನೋಡುವವನು ಒಂದು ಆಳತೆಗೆ ಸಿಕ್ಕುವವನಾಗಿದ್ದರೆ ಅವನಿಗೆ ಏನೇನೋ ಕಾಣಬರುವದಕ್ಕೆ ಸಾಧನವಾದ ಇಂದ್ರಿಯಗಳೂ ಮನಸ್ಸೂ ಬೇರೆಯಾಗಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತವೆ. ಹೆಂಡತಿಯು ಗಂಡನನ್ನು ತಬ್ಬಿಕೊಂಡು ಒಂದಾದಂತೆ ಆತ್ಮನು ಬ್ರಹ್ಮದೊಡನೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಒಂದಾಗಿರುವಾಗ ಇಂದ್ರಿಯಗಳಾಗಲಿ, ಮನಸ್ಸಾಗಲಿ, ಹೊರಗಣ ವಸ್ತುಗಳಾಗಲಿ-ಹೇಗೆ ಬೇರೆ ನಿಂತಾವು? ಅವುಗಳೆಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಹೆಚ್ಚಿನದೇನೂ ಕಾಣುವದಿಲ್ಲ. ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಕಾಣುವದೆಂಬುವೆಲ್ಲ ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ಮತ್ತು ಮನಸ್ಸಿನ ಕೆಲಸವೇ ಹೊರತು ಆತ್ಮನದಲ್ಲ; ಆದರೂ ಆತ್ಮನದೆಂಬಂತೆ ತೋರಿಕೊಳ್ಳುವದು. ಆದ್ದರಿಂದಲೆ ಆತ್ಮನ ನೋಟಕ್ಕೆ ಕೊರತೆಯುಂಟೆಂಬ ತಪ್ಪು ತಿಳಿವಳಿಕೆಯುಂಟಾಗುವದು. —(ಬೃ ೪-೩-೨೩)

ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ಅರಿಯದಿರುವದೆಂಬುದು ಎಚ್ಚರದಲ್ಲಿಯೂ ಕನಸಿನಲ್ಲಿಯೂ ತನಗೆಗಡನೆಯದಾದ ಏನೇನನ್ನೂ ಹುಟ್ಟುಗಟ್ಟುತ್ತಿತ್ತಷ್ಟೆ. ತನಿನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಅದು ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾನು ಸುಮ್ಮನಿರುವದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿ ಎರಡನೆಯದರ ಸೆಲೆಯೇ ಇಲ್ಲ. ಆಗ ತಿಳಿನೀರು ತಿಳಿನೀರಿನಲ್ಲಿ ಸೇರಿದಂತೆ ಅವನು ಬ್ರಹ್ಮದೊಡನೆ ಒಂದಾಗಿಬಿಡುವನು. ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ತಿಳಿಯದಿರುವದೆಂಬುದು ಹಾವಳಿಯನ್ನಾ ರಂಭಿಸಿದರೆ ಎರಡನೆಯದು ಎದ್ದುಕೊಂಡೀತು. ಅದು ತನಿನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ತೆಪ್ಪಗಿರುವದರಿಂದ ಆತ್ಮನು ಒಂದಾಗಿರುವನು. ಆಗ ಅವನು ಇಂದ್ರಿಯ, ಮನಸ್ಸು-ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಸಂಬಂಧವನ್ನೆಲ್ಲ ತೊರೆದು ಬ್ರಹ್ಮ

ದಲ್ಲಿ ಸೇರಿರುವದರಿಂದ ಅವನು ಪರಮಾತ್ಮನೆ. ಇದೇ ಬಹು ಉತ್ತಮವಾದ ಗತಿ. ಇದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಎಷ್ಟೇ ಉತ್ತಮಲೋಕಗಳನ್ನು ಪಡೆದರೂ ಅವೆಲ್ಲ ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ಅರಿಯದ್ದರಿಂದ ಸುಳ್ಳಾಗಿ ಎದ್ದುಕೊಂಡವುಗಳು. ಇದು ನಿಜವಾಗಿರುವಂಥದ್ದು. —(ಬೃ ೪-೩-೩೨)

ತನಿನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ತಾನು ಬ್ರಹ್ಮನೆಂಬ ಅರಿವು ತನಗಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಅದು ಮೋಕ್ಷವಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ತನಗೆ ಅರಿವಿಲ್ಲದೆ ತಾನು ಬ್ರಹ್ಮನಾದ ಅನುಭವದ ನೆನಪನ್ನು ಬಲವಾಗಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಎಚ್ಚರದಲ್ಲಿಯೂ ತಾನು ಬ್ರಹ್ಮನೆಂಬ ಅರಿವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸುವ ಹಂಚಿಕೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಮೂರವಸ್ಥೆಗಳ ಒಟ್ಟು ವಿಚಾರದಿಂದ ಆತ್ಮನು ಇನ್ನೊಂದರ ಸೋಂಕಿಲ್ಲದವನೆಂಬರ್ಥವನ್ನು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಈ ಮೂರವಸ್ಥೆಗಳ ಸೋಂಕುಳ್ಳವನಂತೆ ತೋರುವ ಆತ್ಮನ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಒಂಕಾರವು ನಿರೂಪಿಸುವದು. ಆದರ ಆಕಾರವೆಂಬ ಮಾತ್ರೆಯು ಎಚ್ಚರದ ಅಭಿಮಾನಿಯನ್ನೂ ಉಕಾರವೆಂಬ ಮಾತ್ರೆಯು ಕನಸಿನ ಅಭಿಮಾನಿಯನ್ನೂ ಮಕಾರವೆಂಬ ಮಾತ್ರೆಯು ಗಾಢನಿದ್ರೆಯ ಅಭಿಮಾನಿಯನ್ನೂ ಸೂಚಿಸುವದೆಂದು ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದ್ದಾಗಿರುವದು. ಈ ಎಲ್ಲ ಅವಸ್ಥೆಗಳ ಸೋಂಕಿನಿಂದ ಹೊರಗಾದ ಆತ್ಮನೆ ಶುದ್ಧಾತ್ಮ. ಈ ಮೂರವಸ್ಥೆಗಳ ವಿಚಾರದಿಂದ ನಾಲ್ಕನೆಯವನಾದ ಶುದ್ಧಾತ್ಮನನ್ನು ನಿಲುಕಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ತನಿನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದು ಕಟ್ಟು ಉಳಿದಿರುವದಷ್ಟೆ. ಏನೇನನ್ನೂ ಕಾಣುವದಕ್ಕೆ ದಾರಿಯನ್ನು ಕೊಡುವದಾಗಿರುವ ಆ ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ಅರಿಯದಿರುವಿಕೆಯೆಂಬ ಕಟ್ಟನ್ನು ಕಳಚಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ ಮನುಷ್ಯನು ಜಗತ್ತಿನ ಮೇಲಿನ ಅಕ್ಕರೆಯನ್ನೆಲ್ಲ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತೊರೆದವನಾಗಬೇಕು. ಹೀಗಾಗಿ ಅವನು ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಆ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಸ್ವರೂಪವು ಅವನಿಗೆ ಒಲಿಯುವದು. ಇದಕ್ಕೆ ಹೆಸರೂ ಆಕಾರವೂ ಉಳ್ಳ ಯಾವ ಶರೀರವೂ ಇಲ್ಲ ; ಕೆಂಪು, ಕಪ್ಪು- ಮೊದಲಾದ ಗುಣಗಳೂ ಇಲ್ಲ. ಇದು ಶುದ್ಧವಾದದ್ದು, ನಿಜವಾಗಿರುವಂಥದ್ದು. ಯಾವನು ಇದನ್ನು ತಿಳಿಯುತ್ತಾನೋ ಅವನು

ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತಿಳಿದವನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿಯದ್ದು ಏನೇನೂ ಇರುವ
ದಿಲ್ಲ ಮೊದಲು ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ಅರಿಯದ್ದರಿಂದ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತಿಳಿದವನಾಗಿ
ರಲಿಲ್ಲ ; ಈಗ ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ತಿಳಿಯುತ್ತಲೆ ತಾನು ಸರ್ವಸ್ವರೂಪನಾಗಾ
ತ್ತಾನೆ. —(ಪ್ರ ೪-೧೦)

೧೩—ಆತ್ಮನು ಏನನ್ನೂ ಮಾಡುವವನಲ್ಲ

ಆತ್ಮನ ಮಾಡುವಿಕೆಯು ಮಾಯೆ

ಆತ್ಮನು ಇನ್ನೊಂದರ ಸೋಂಕಿಲ್ಲದವನಾದ್ದರಿಂದಲೆ ಅವನು ಏನನ್ನೂ
ಮಾಡುವವನಲ್ಲವೆಂಬ ಮಾತು ಹಿಂದೆ ತೇಲಿಬಂದಿದೆಯಷ್ಟೆ. ಅದನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ
ಮೈದುಂಬಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಪ್ರಕರಣವು ಹೊರಬಿರುವದು. ಏಕೆಂದರೆ:
ಇದು ಬಹಳ ಅಗತ್ಯವಾದದ್ದು. ಮನುಷ್ಯನು ವೇದದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ಕರ್ಮಗಳ
ನ್ನಾರಂಭಿಸುವಾಗಲೆ ಆತ್ಮನು ದೇಹ ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಗಿಂತ ಬೇರೆಯೆಂದು
ತಿಳಿದರೂ ಅವನು ಏನನ್ನಾದರೂ ಮಾಡುವ ಸ್ವಭಾವದವನೆಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯ
ಉಂಟಾಗಿರುವದು. ಈಗ ಆ ಧೂಳನ್ನು ಕೊಡಹಬೇಕಾಗಿದೆ. ಆತ್ಮನು
ನಿಜವಾಗಿ ಏನನ್ನೂ ಮಾಡುವ ಸ್ವಭಾವದವನಲ್ಲ ವೇದವು ಆತ್ಮನನ್ನು
ದೇಹ ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಂದ ಬೇರೆಯೆಂದು ಮಾತ್ರ ಹೇಳದೆ ಅವನು ಪಾಪ
ಪುಣ್ಯಗಳ ಸೋಂಕಿಲ್ಲದವನೆಂದು ಕೂಡ ಹೇಳಿ ಅವನನ್ನು ಎನನ್ನೂ ಮಾಡು
ವವನಲ್ಲವೆಂದೂ ತಿಳಿಸಿದೆ. ಅಂಥ ಆತ್ಮನು ಕರ್ಮಕ್ಕೆ ಸಾಧಕನಲ್ಲವಿಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ;
ಬಾಧಕ. ಕರ್ಮಗಳ ವಿಷಯವಾದ ಮಾತು ಹೇಳುವಾಗ ಅವನನ್ನು ಮಾಡು
ವವನೆಂದು ಹೇಳಿರಬಹುದು. ಆ ಮಾತು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಿದ್ದೆ
ಹೊರತು ಅಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನಿಡಲಾರದು ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯರೇ
ಮೊದಲಾದವರು ಕರ್ಮಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತೊರೆದಿದ್ದ ಉದಾಹರಣೆಗಳೂ ಇವೆ.

(ಅ) ಭಗವಂತನು ಕೂಡ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಣ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು
ಹುಟ್ಟಿಸುವದರ ಮೂಲಕ ಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡಿದವನಾಗಿ ಕಾಣಬಹುದು.

ಅವನ ಆ ಮಾಡುವಿಕೆಯು ಮಾಯೆಯಾದ್ದರಿಂದ ಅವನು ಏನನ್ನೂ ಮಾಡಿದವನಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಅದರ ಸೋಂಕೂ ಇಲ್ಲ. ಅದರಿಂದ ಅವನು ಕಟ್ಟುಬೀಳುವದೂ ಇಲ್ಲ. ಅವನು ಕಟ್ಟುಬೀಳದಿರುವ ಮಾತರಲಿ. ಅವನು ಯಾವ ಕಟ್ಟಿಗೂ ಒಳಗಾಗದಿರುವವನೆಂದು ಯಾವನು ತಿಳಿಯುತ್ತಾನೋ ಅವನು ಕೂಡ ಕರ್ಮದ ಗೊಲೆಗೆ ಬೀಳುವದಿಲ್ಲ. —(ಭ ೪-೧೩,೧೪). (ಆ) ಅವನು ಜಗತ್ತನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿದವನಾದ್ದರಿಂದ ಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡಿದವನಾಗುವನೆಂದರೂ ಇದೇ ಉತ್ತರ. ಅವನು ತಾನೊಬ್ಬ ಮಾಡುವವನೆಂದು ತಿಳಿದು ಮಾಡುವದಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಮಾಡಿದವನಾಗುವದಿಲ್ಲ. —(ಭ ೯-೯).

ಭಗವಂತನೊಬ್ಬ ಮಾಡುವನಲ್ಲವಾದರೂ ಜೀವನು ಮಾಡುವವನೆಂದು ಸಂಶಯವು ಬರಬಹುದು. ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡೆಂದು ಶಾಸ್ತ್ರವು ಅವನಿಗೆ ಹೇಳಿರುವದರಿಂದ ಅವನನ್ನು ಮಾಡುವವನೆನ್ನು ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಏನನ್ನಾದರೂ ಮಾಡುವದೇ ಅವನ ಹುಟ್ಟುಗುಣವಾದರೆ ಅವನಿಗೆ ಅದರಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗುವ ಸಂಭವವೇ ಇಲ್ಲ. ದೇಹ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಸಂಬಂಧದಿಂದ ಮಾತ್ರ ಅವನು ಮಾಡುವವನು. ಬಡಗಿಯು ಬಾಚಿಯನ್ನು ಕೈಲಿ ಹಿಡಿದಾಗ ಏನನ್ನಾದರೂ ಮಾಡುವ ಬಡಗಿಯೇ ಹೊರತು ಬರೀ ತನ್ನ ಶರೀರಮಾತ್ರದಿಂದ ಬಡಗಿಯಲ್ಲ. ಅದರಂತೆ ಜೀವನು ತನ್ನ ಹುಟ್ಟುಗುಣದಿಂದ ಏನನ್ನೂ ಮಾಡುವನಲ್ಲ. ಏನನ್ನಾದರೂ ಮಾಡುವ ಚಟದವರನ್ನು ನೋಡಿ ಅವರನ್ನು ತನ್ನ ದಾರಿಗೆ ತಿರುಗಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ವೇದವು ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಹೇಳುವದೆ ಹೊರತು ಅದೇ ಅದರ ಕೊನೆಯ ಉಪದೇಶವಲ್ಲ. —(ಸೂ ೨-೩-೧೪,೧೫)

ಜೀವನು ದೇಹ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಸಂಬಂಧಗೊಂಡಾಗ ಮಾತ್ರ ಮಾಡುವವನಾದರೂ ಈಶ್ವರನು ಅವನಿಂದ ಮಾಡಿಸುವವನಾದ್ದರಿಂದ ಒಬ್ಬರಿಂದ ಒಳ್ಳೆ ಕೆಲಸಗಳನ್ನೂ ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿಂದ ಕೆಟ್ಟ ಕೆಲಸಗಳನ್ನೂ ಮಾಡಿಸುವವನೆಂದು ಈಶ್ವರನಲ್ಲಿ ಪಕ್ಷಪಾತವು ಕಾಣಬರುವದೆಂಬ ಒಂದು ಸಂಶಯವೇಳಬಹುದು. ಜೀವನ ಪ್ರಯತ್ನದಂತೆ ಈಶ್ವರನು ಮಾಡಿಸುವದರಿಂದ ಅವನಲ್ಲಿ ಆ ದೋಷಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಿಲ್ಲ. ಈಶ್ವರನು ಮಳೆಯಂತೆ ಸಾಧಾರಣ

ಕಾರಣ. ಮಳೆಯು ಎಲ್ಲ ನೆಲದ ಮೇಲೆಯೂ ಒಂದೇ ಸಮನಾಗಿ ಬಿದ್ದರೂ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಬಗೆಯ ಬೆಳೆಗಳು ಆಯಾ ಬೀಜದ ಗುಣವನ್ನನುಸರಿಸಿ ಬೆಳೆಯುವಂತೆ ಜೀವನ ಪ್ರಯತ್ನದಂತೆ ಈಶ್ವರನು ಮಾಡಿಸುವನು. ಹಾಗಲ್ಲದೆ ಜೀವನ ಪ್ರಯತ್ನವಿಲ್ಲದೆ ಈಶ್ವರನೇ ಮಾಡಿಸುವವನಾದರೆ ಪುರುಷಪ್ರಯತ್ನ ಮೊದಲಾದವುಗಳೆಲ್ಲ ವ್ಯರ್ಥವೇ ಆದಾವು. ಅದು ಸಲ್ಲದು. ಈಶ್ವರನು, ಮಾಡುವವರನ್ನು ಮಾಡಿಸುವನೇ ಹೊರತು, ತಾನಾಗಿ ಮಾಡಿಸುವದಿಲ್ಲ. ಆ ಮಾಡಿಸುವಿಕೆಯು ಕೂಡ ಮಾಯೆಯಾದ್ದರಿಂದ ಅದರ ಸೋಂಕೂ ಅವನಿಗಿಲ್ಲ. —(ಸೂ ೨-೩-೧೬)

(ಅ) ಆತ್ಮನು ಇನ್ನೊಂದರಿಂದಾದವನಲ್ಲ. ಹಾಗಿದ್ದರೆ ಅವನು ಅವಯವಗಳುಳ್ಳವನಾಗಿ ನಾಶವಾಗಬೇಕಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇದಲ್ಲದೆ ಅವನು ಗುಣಗಳುಳ್ಳವನಲ್ಲ. ಗುಣಗಳಿದ್ದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಅವು ಕರಗುತ್ತ ಬಂದ ಹಾಗೆಲ್ಲ ಅವನೂ ಕರಗಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಹಾಗೂ ಇಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವನು ಶರೀರದಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಏನನ್ನೂ ಮಾಡುವದೂ ಇಲ್ಲ; ಏನನ್ನೂ ಅಂಟಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದೂ ಇಲ್ಲ. ಆತ್ಮನು ಶರೀರದಲ್ಲಿರುವವನೆನ್ನುವ ಮಾತು ಕೂಡ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಅವನು ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದನ್ನು ಸೋಡಿ ಹೇಳುವ ಮಾತೇ ಹೊರತು ಅವನು ಅದರೊಳಗೆ ಸಿಕ್ಕುಬಿದ್ದಿರುವದಿಲ್ಲ. —(ಭ ೧೩-೩೧). (ಆ) ಜೀವರಿಗೆ ಮಾಡುವ ಗುಣವನ್ನಾಗಲಿ, ಮಾಡುವ ಕೆಲಸಗಳನ್ನಾಗಲಿ, ಅವುಗಳ ಫಲಗಳ ಸೋಂಕನ್ನಾಗಲಿ-ಭಗವಂತನೇನೂ ಹುಟ್ಟಿಸಿಲ್ಲ. ಅವರು ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವು ಅರಿಯದಿರುವ ಮಾಯಾಶಕ್ತಿಯು ಅವರಿಂದ ಏನೇನನ್ನೂ ಮಾಡಿಸುವದು. —(ಭ ೫-೧೪).

ಮಾಡುವಿಕೆಯು ದೇಹ ಮೊದಲಾದವುಗಳದು

ಕರ್ಮಗಳ ಮಾತೆಲ್ಲಮುಗಿದ ಮೇಲಿನ ವೇದಾಂತಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡುವವು ಯಾವವೆಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಸುಖ, ದುಃಖ-ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಅನುಭವಕ್ಕೆಲ್ಲ ಆಶ್ರಯವಾದ ದೇಹ, ಅವುಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವ

ಜೀವ, ಇಂದ್ರಿಯಗಳು, ವಾಯುಗಳು, ಇವುಗಳಿಗೆ ಬೆಂಬಲರಾಗಿರುವ ಇಂದ್ರ ಮೊದಲಾದ ದೇವತೆಗಳು-ಈ ಐದರಿಂದ ಕರ್ಮಗಳಾಗುವವು. ಒಳ್ಳೆ ಕೆಲಸ ವಾಗಲಿ, ಕೆಟ್ಟ ಕೆಲಸವಾಗಲಿ-ಎಲ್ಲ ಕೆಲಸಗಳಿಗೂ ಈ ಐದೇ ಕಾರಣ. ಹೀಗಿದ್ದರೂ ವೇದಾಂತಶಾಸ್ತ್ರದ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನರಿತ ಮತ್ತು ಗುರುಗಳ ಉಪದೇಶವನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಬುದ್ಧಿ ಇಲ್ಲದ ಕಾರಣದಿಂದ ತನ್ನ ಅರಿವು ತನಗಿಲ್ಲದೆ ತಾನೆಂದು ಅಭಿಮಾನಿಸಿರುವ ದೇಹ ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಂದ ಆಗುವ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಶುದ್ಧಾತ್ಮನದೆಂದು ಹೇಳುವದು ಬರೀ ಬುದ್ಧಿಗೇಡಿತನ. ಆ ಮಾತು ಓಡುವ ಮೋಡವನ್ನು ನೋಡಿ ಚಂದ್ರನು ಓಡುವನೆಂದು ಹೇಳುತ್ತ ಕುಣಿದಾಡುವ ಹುಡುಗನ ಮಾತಿನಂತೆ ಅಥವಾ ಕುದುರೆ ಓಡುತ್ತಿರುವಾಗ ತಾನೆ ಓಡುತ್ತಿರುವೆನೆಂಬ ತಿಳಿಗೇಡಿಯ ಮಾತಿನಂತೆ ಇರುವದು.

—(ಭ ೧೮-೧೩..೧೬)

ಈ ಐದನ್ನೆ ತಾನೆಂದು ತಪ್ಪು ತಿಳಿದವನು ಸತ್ಪುರಜಸ್ತಮೋಗುಣಗಳಿಂದ ರೂಪುಗೊಂಡಿರುವ ಈ ಐದರಿಂದಾಗುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ತಾನು ಮಾಡಿದೆನೆನ್ನುವನು. ಗುಣಗಳ ಹಣೆಯ ಬರೆಹವನ್ನರಿತವನು ದೇಹೇಂದ್ರಿಯಗಳು ಹೊರಗಣ ವಿಷಯಗಳೊಡನೆ ವ್ಯವಹರಿಸುವವೆಂದು ಅವುಗಳ ಮೇಲೆ ಆಕ್ತರೆಯನ್ನು ಮಾಡದಿರುವನು.

—(ಭ೩-೨೨, ೨೮)

(ಅ) ದೇಹೇಂದ್ರಿಯಗಳಿಂದಾದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಆತ್ಮನಿಂದಾದದ್ದಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿಯುವವನೆ ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲೆಲ್ಲ ಜಾಣನು. ಈ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯೊಂದಿದ್ದರೆ ಅವನಿಗೆ ಎಲ್ಲ ಕರ್ಮಗಳನ್ನೂ ಮಾಡಿದ ಫಲವು ಅದರಿಂದ ದೊರೆಯುವದು. —(ಭ ೪-೧೨). (ಆ) ತಾನು ಮಾಡುವನಲ್ಲವೆಂಬ ತಿಳಿವಿನ ಬಲದಿಂದ ಕರ್ಮಗಳನ್ನೂ ಅದರ ಫಲಗಳನ್ನೂ ದೂರ ಮಾಡಿಕೊಂಡವನಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಭಗವಂತನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ (ಭ ೧೮-೬). (ಇ) ತಮ್ಮ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಶುದ್ಧಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕಾಗಿ ಈಶ್ವರನಿಗೆ ಪ್ರೀತಿಯಾಗಲೆಂದು ಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡುವವರೆಲ್ಲ ತಾವು ಮಾಡುವವರೆನ್ನದೆ ದೇಹೇಂದ್ರಿಯಗಳು ಮಾಡುವವೆಂದು ತಿಳಿದೇ ಮಾಡುತ್ತಿರುವರು (ಭ ೫-೧೧). (ಈ) ಆಗುವ ಕೆಲಸಗಳೆಲ್ಲ ದೇಹೇಂದ್ರಿಯಗಳಿಂದಲೇ ಎಂದು ತಿಳಿದವನೆ ತಾನು

ಮಾಡುವವನಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿಯುವನು. (ಭ ೧೩-೨೯). (ಉ) ತಾನು ಮಾಡುವವನಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದೊಡನೆ ಅವನು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಮಾಡಿದರೂ ಎಲ್ಲ ಕರ್ಮಗಳನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟಂತಾಯಿತು. ಇದೇ ನಿಜವಾದ ಸಂನ್ಯಾಸ. ಇದರಿಂದಲೇ ಮೋಕ್ಷ. ಬರೀ ಕರ್ಮವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕೈಮುರಿದುಕೊಳ್ಳುವ ಮಾತ್ರದ್ದು ಅರ್ಥವತ್ತಾದ ಸಂನ್ಯಾಸವಲ್ಲ. —(ಭ ೧೮-೪೯) (ಊ) ಕೆಲಸಗಳೆಲ್ಲ ಗುಣಗಳ ಹೊರತು ಇನ್ನೆಲ್ಲರಿಂದ ಆಗುವದಿಲ್ಲವೆಂದೂ ತಾನು ಗುಣಗಳಿಂದ ಬೇರೆಯೆಂದೂ ತಿಳಿದವನಿಗೆ ಮೋಕ್ಷ (ಭ ೧೪-೧೯). (ಋ) ತಾನು ಮಾಡುವವನಲ್ಲವೆಂಬ ತಿಳಿವಿನಿಂದ ಕೂಡಿ ಅವನು ಮೂರು ಲೋಕಗಳನ್ನು ಕೊಂದರೂ ಕೊಂದ ಪಾಪವಲ್ಲ (ಭ ೧೮-೪೩). (ಯೂ) ಆದ್ದರಿಂದ ತಾನು ಮಾಡುವವನಲ್ಲವೆಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಮೈಗೂಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇದು ಬಹು ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಮೃತ. — (ಮ ೪-೧೬.)

೧೪—ಜೀವವು ಬ್ರಹ್ಮವೆ

ನೇದದ ಮಾತುಗಳ ಅಭಿಪ್ರಾಯ

ಹಿಂದೆ ಹಿಂದಿನ ವರ್ಣನೆಯನ್ನು ಮಾಡುವಾಗ ಜೈತನ್ಯವು ಎಲ್ಲಿಯೂ ತುಂಬಿರುವಂಥದ್ದೆಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು ಬಂದಿರುವದಲ್ಲದೆ ಜೀವವೂ ಬ್ರಹ್ಮವೂ ಒಂದೇ ಎಂದು ಅನೇಕ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದಾಗಿದೆ. ಆ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯು ನಮಗೆ ವೇದವಿಂದುಟಾಗಬೇಕೇ ಹೊರತು ಬರೀ ನಮ್ಮ ಬುದ್ಧಿಗೆ ನಿಲುಕುವದಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಬುದ್ಧಿಯು ಜೀವರನ್ನೂ ಬ್ರಹ್ಮವನ್ನೂ ಬೇರೆಬೇರೆಯೆಂದೇ ತಿಳಿಯುತ್ತಿರುವದು. ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು ಶ್ರುತಿಗೆ ಒಪ್ಪಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಶ್ರುತಿಯು ಹೇಳಿದರೆ ಅದು ನಾಡಾಡಿಗಳ ಮಾತಿಗೆ ಹಿಮ್ಮೇಳದಂತಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿದ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನೇ ಹೇಳಿದರೆ ಶ್ರುತಿಯದೇನು ಹೆಚ್ಚುಗಾರಿಕೆ? ಯಾರಿಗೂ ಎಂದೂ ಹೊಳೆಯದ ವಿಷಯವನ್ನು ಹೇಳಿದರಲ್ಲವೆ ಅದರ ಹಿರಿಯತನ? ದೀನರಾದ ಜೀವರ ಮೇಲೆ ಕನಿಕರ

ಉಳ್ಳ ಶ್ರುತಿಯು 'ನೀನು ಬ್ರಹ್ಮ' ವೆಂದು ಸಾರಿ ಹೇಳುತ್ತಿರುವದು. ಅದನ್ನು ಒಮ್ಮೆ ಹೇಳಿದರೆ ಸಾಕಾಗಿತ್ತೆನ್ನ ಬಾರದು. ಆ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮೂಡಬೇಕಾದರೆ ಎಷ್ಟು ಸಲ ಹೇಳಿದರೂ ಸಾಲದಾಗುವದು. ಇಲ್ಲಿ ಉಪಾಹರಣೆಗಾಗಿ ಅದು ಅಲ್ಲಿಲ್ಲ ಹೇಳಿರುವ ಕೆಲವು ಮಾತುಗಳ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಕೊಡಲಾಗುವದು.

(೧) 'ತಾನು ಯಾರೆಂಬದನ್ನು ತಿಳಿದವನು ಜಗತ್ತನ್ನೆಲ್ಲ ತನ್ನೊಳಗಣ ಅತ್ಮನಲ್ಲಿದ್ದಂತೆ ಮತ್ತು ಪರಮಾತ್ಮನಲ್ಲಿದ್ದಂತೆ ಕಾಣುವನು.' ಎಂಬ ಮಾತನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಪರಮಾತ್ಮನೂ ತಾನೂ ಒಂದೇ ಎಂದು ಹೇಳಲೇ ಬೇಕಾಗುವದು. —(ಭ ೪-೩೫)

(೨) ಎಲ್ಲ ಶರೀರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಬೆಳೆ ತುದಿಯಿಂದ ನೆತ್ತಿಯ ತನಕ ತಾನೆಂದು ಅಥವಾ ತನ್ನದೆಂದು ನೋಡುವ ಜೀವನನ್ನು ಪರಮಾತ್ಮನೆಂದು ತಿಳಿ. —(ಭ ೧೩-೨)

(೩) ಈ ಶರೀರದಲ್ಲಿರುವ ಪುರುಷನು ಪರಮಾತ್ಮನು —(ಭ ೧೩-೨೨)

(೪) ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದ ಸೂರ್ಯನ ಪ್ರತಿಬಿಂಬವು ಸೂರ್ಯನ ಅಂಶವಾಗಿದ್ದು ನೀರು ಹೋಗುತ್ತಲೆ ಸೂರ್ಯನೆ ಆಗುವ ಹಾಗೆ ಪರಮಾತ್ಮನ ಒಂದಂಶವೆ ಜೀವನೆನಿಸಿದೆ. ಪರಮಾತ್ಮನಿಗೆ ಅಂಶವೆಂಬುದಿಲ್ಲವಾದರೂ ತನ್ನ ನಿಜವನ್ನು ತಾನು ಅರಿಯದೆ ದೇಹವೆಂದೊಲಾದವುಗಳನ್ನು ತಾನೆಂದುಕೊಂಡ ಸಂಬಂಧದಿಂದ ಪರಮಾತ್ಮನ ಅಂಶವೆಂಬ ಮಾತು ಹುಟ್ಟುಗಟ್ಟಿದ್ದಾಗಿರುವದು.

—(ಭ ೧೫-೭)

(೫) ತಾನು ಮಾಡಿದ ಕರ್ಮಗಳ ಫಲಗಳನ್ನು ಣ್ಣುವದಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಒಳಗಿರುವ ಜೀವನನ್ನು ಹಿಂದಿನ, ಈಗಿನ ಮತ್ತು ಮುಂದಿನ ಜಗತ್ತನ್ನೆಲ್ಲ ಆಳುವ ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದ ಮೇಲೆ ಯಾವನೂ ತನ್ನನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಬಯಸುವದಿಲ್ಲ. ಹೆದರಿಕೆ ಇರುವವರೆಗೂ ತನ್ನನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಯೋಚನೆ ಇರುವದು. ಯಾವ ಹೆದರಿಕೆಗೂ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲದಂತೆ ತಾನು ಎರಡನೆಯದಿಲ್ಲದ ಪರಮಾತ್ಮನೆಂದು ತಿಳಿದ ಮೇಲೆ ಇನ್ನೇಕೆ ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಬಯಕೆ ? —(ಕ ೪-೫)

(೬) ಬಿದಿರ ಗೆಣ್ಣಿನೊಳಗಿರುವ ಬಯಲಿನಂತೆ ಶರೀರದ ನಡುವೆ ಹೆಚ್ಚಿಟ್ಟ ನಷ್ಟಿರುವ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸಿನ ಸಂಬಂಧಗೊಂಡಿರುವ ಜೀವನನ್ನು

ಹಿಂದಿನ, ಈಗಿನ ಮತ್ತು ಮುಂದಿನ ಜಗತ್ತನ್ನೆಲ್ಲ ಆಳುವ ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದ ಮೇಲೆ ಯಾವನೂ ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಿಚ್ಛಿಸುವದಿಲ್ಲ.

—(ಕ ೪-೧೨)

(೭) ಹೆಚ್ಚಿಟ್ಟಿನಷ್ಟಿರುವ ಆ ಪುರುಷನನ್ನು ಯೋಗಿಗಳು ಹೊಗೆ ಇಲ್ಲದ ಬೆಂಕಿಯಂತೆ ಕಾಣುವರು. ಅವನೇ ಮೂರು ಕಾಲದ ಜಗತ್ತಿಗೂ ಒಡೆಯನು. ಅವನು ಈಗೂ ಇರುವನು ; ಮುಂದೆಯೂ ಇರುವನು.

—(ಕ ೪-೧೩)

(೮) ಹನ್ನೊಂದು ಬಾಗಿಲುಳ್ಳ ಈ ಶರೀರವೆಂಬ ಸಟ್ಟಿನವು ಹುಟ್ಟು ಮೊದಲಾದ ಬದಲಾವಣೆಗಳಿಲ್ಲದಂಥ ಸರಮಾತ್ಮನೆಂಬ ಅರಸನ ಊರು. ಅವನನ್ನು ತಿಳಿದು ಧ್ಯಾನ ಮಾಡಿದರೆ ದುಃಖವೆಂಬುದು ಉಳಿಯುವದಿಲ್ಲ.

—(ಕ ೫-೧)

(೯) ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ತುಂಬಿಕೊಂಡು ಜಗತ್ತನ್ನು ಹಿಡಿತದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಒಳಗಣ ಆತ್ಮವಾಗಿಯೂ ಒಂದೇ ಬಗೆಯಾಗಿರುವ ತನ್ನನ್ನು ಅನೇಕ ಬಗೆಯಾಗಿ ಮಾಡುವವನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಪರಮಾತ್ಮನೆ ತನ್ನ ಶರೀರದಲ್ಲಿರುವ ಹೃದಯದ ಬಯಲಿನಲ್ಲಿ ಬುದ್ಧಿಯೊಡನೆ ಕೂಡಿದ ಚೈತನ್ಯ ರೂಪದಿಂದ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವನೆಂದು ತಿಳಿಯುವ ಜಾಣರಿಗೆ ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಅಚ್ಚಳಿಯದ ಸುಖವಾಗುವದು. ಅದು ಉಳಿದವರಿಗಿಲ್ಲ. —(ಕ ೫-೧೨)

(೧೦) ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲದ ನೀರು ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಗೆ ಬೆಂಕಿಯಿಂದ ಬಿಸಿ ಮುಂಟಾಗುವಂತೆ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಚೈತನ್ಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತ ಅವರವರ ಕರ್ಮಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕ ಫಲಗಳನ್ನು ಕೊಡುವ ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ತನ್ನ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಕಾಣುವ ಜಾಣರಿಗೆ ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಅಚ್ಚಳಿಯದ ಶಾಂತಿಯುಂಟಾಗುವದು. ಅದು ಉಳಿದವರಿಗಿಲ್ಲ. (ಕ ೫-೧೩)

(೧೧) (ಅ) ಇರುವಿಕೆಯ ರೂಪವಾದ ಬ್ರಹ್ಮವು ತಾನು ಹುಟ್ಟಿಸಿದ ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿಯೂ ನೀರಿನಲ್ಲಿಯೂ ನೆಲದಲ್ಲಿಯೂ ಜೀವರೂಪದಿಂದ ಒಳಹೊಕ್ಕು ಆ ಮೂರು ಭೂತಗಳಿಂದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಹೆಸರುಗಳೂ ಆಕಾರಗಳೂ ಉಳ್ಳ ಮುಕ್ಕೂಟದ ಜಗತ್ತನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಯೋಚಿಸಿ ಅದರಂತೆ ಮಾಡಿತು.

ಯಾವ ತೊಡಕೂ ಇಲ್ಲದ ಬ್ರಹ್ಮವು ತಿಳಿದೂ ತಿಳಿದೂ ತಾನಾಗಿ ದುಃಖವಡುವ ಗೋಜಿಗೆಕೆ ಬಿತ್ತಿಂದು ಯೋಚಿಸಬಹುದು. ತನ್ನ ನಿಜಸ್ವರೂಪದಿಂದ ಹೊಕ್ಕಿದ್ದರೆ ಈ ಅಕ್ಷೇಪವು ಹೊಂದುತ್ತಿತ್ತು. ಅದು ಕನ್ನಡಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸಿದ ಮುಖದಂತೆ ಬುದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದ ತನ್ನ ಪ್ರತಿಬಿಂಬವಾದ ಜೀವ ರೂಪದಿಂದ ಪುನೇರಮಾಡಿತ್ತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ದುಃಖದ ಭಯವಿಲ್ಲ. ಜೀವನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬದಂತಾದ ಮೇಲೆ ಸುಳ್ಳಾದವನಾದ್ದರಿಂದ ಅವನು ಪರಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುವದೂ ಬರುವದೂ ಮೊದಲಾದದ್ದು ಹೇಗೆ ಹೊಂದುವದೆಂದರೆ ಅವನು ಇರುವಿಕೆಯ ರೂಪದಿಂದ ನಿಜವಾದವನಾಗಿರುವನು.

(ಛಾಂ ೬-೩-೨೩). (ಅ) ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಆಗುವ ಭೋಗವು ರಾಜನಾದ ನನ್ನ ಹೊರತು ಮತ್ತಾರಿಗಿಂದು ಯೋಚಿಸಿ ಆತ್ಮನು ತನ್ನ ಆಳಾದ ಪ್ರಾಣನು ಪುನೇಶಮಾಡಿದ ಅಂಗಾಲನ್ನೂ ಸೂರ್ಯ ಮೊದಲಾದ ಇಂದ್ರಿಯಾಭಿಮಾನದೇವತೆಗಳು ಒಳಹೊಕ್ಕ ಕಣ್ಣು ಮೊದಲಾದ ಸ್ಥಲಗಳನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟು ತಾನು ನೆತ್ತಿಯನ್ನು ಸೀಳಿಕೊಂಡು ಒಳಹೊಕ್ಕನು. ಈಗಲೂ ನೆತ್ತಿಯು ಮೇಲೆ ಎಣ್ಣೆಯನ್ನಿಟ್ಟಾಗ ಅದು ಎಣ್ಣೆಯ ತಂಪನ್ನು ತಿಳಿಸುವದು. ಪರಮದಯಾಳುವಾದ ಒಬ್ಬ ಗುರು ಶಿಷ್ಯನ ತಪ್ಪುತಿಳಿವನ್ನು ಕಳೆಯಬೇಕೆಂದು ವೇದಾಂತನೆಂಬ ದೊಡ್ಡನಗಾರಿಯನ್ನು ಅವನ ಕಿರಿಯ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಹೊಡೆದಾಗ ಆ ಬ್ರಹ್ಮವು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಕಾಣಬರುವದು —(ಐ ೩-೧೧.೧೩)

(ಇ) ಸೂರ್ಯನ ಮತ್ತು ಚಂದ್ರನ ಗ್ರಹಣವಿಲ್ಲದೆ ರಾಹು ಹೇಗೆ ಕಾಣಬರುವದಿಲ್ಲವೋ ಹಾಗೆ ಬ್ರಹ್ಮವು ಏನಾದರೊಂದು ವಿಶೇಷಸಂಬಂಧದ ಮೊರತು ಕಾಣಬರುವದಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ: ಅದರಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಸ್ವಂತವಾದ ಯಾವ ವಿಶೇಷವೂ ಇಲ್ಲ. ಬ್ರಹ್ಮವು ಬುದ್ಧಿಯೆಂಬ ಗುಹೆಯ ಸಂಬಂಧಗೊಂಡಿರುವವೇ ಅದು ಕಾಣಬರುವದಕ್ಕೆ ದಾರಿಯಾಗಿರುವದು. ಹೀಗೆ ನೋಡುವವನು ಕೇಳುವವನು-ಮೊದಲಾದ ವಿಶೇಷರೂಪದಿಂದ ಅದು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿರುವದು.

—(ತೈ ೨-೬)

(೧೨) 'ಮೊದಲು ಅನ್ನಮಯನು, ಎಂದರೆ ಸ್ಥೂಲ ಶರೀರನು, ಅದರೊಳಗೆ ಪ್ರಾಣಮಯನು, ಅದರೊಳಗೆ ಮನೋಮಯನು, ಅದರೊಳಗೆ

ವಿಜ್ಞಾನಮಯನು, ಅದರೊಳಗೆ ಆನಂದಮಯನು, ಅದರ ಬುಡದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮ ಎಂದು ಹೇಳಿರುವದರಿಂದ ಶರೀರದಲ್ಲಿರುವ ಜೀವನನ್ನೆ ಬ್ರಹ್ಮವೆಂದಂತಾಯಿತು.

—(ತೈ ೨-೧.೫)

(೧೩) 'ಮನುಷ್ಯನು ಸತ್ತಮೇಲೆ ಅವನ ಆತ್ಮವು ಇರುವದೋ ಇಲ್ಲವೋ?' ಎಂದು ಸಚಿಕೇತನು ಕೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆ (ಕ ೧-೨) ಯಮನು 'ಉಂಟು ; ಎಲ್ಲ ವೇದಗಳೂ ಹೇಳುವದು ಅದನ್ನೆ ; ಎಲ್ಲ ಸಾಧನಗಳೂ ಅದನ್ನು ತಿಳಿಯುವದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ; ಗುರುಕುಲವಾಸ ಮೊದಲಾದ ಕಠಿನವ್ರತಗಳೆಲ್ಲ ಅದನ್ನು ಪಡೆಯುವದಕ್ಕಾಗಿಯೆ ; ಆದಿ ಓಂ ಎಂಬ ಮಾತಿನಿಂದ ಕರೆಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಬ್ರಹ್ಮ' ಎಂದು ಹೇಳಿರುವನು.

—(ಕ ೨-೧೫)

(೧೪) ತಾಯಿ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿದ್ದಾಗಲೆ ತನ್ನ ಹಿಂದಿನ ಜನ್ಮಗಳ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಪುಣ್ಯಗಳೆಲ್ಲ ಹಣ್ಣಾದವರ ಫಲವಾಗಿ ವಾಮದೇವನು ಇಂದ್ರಿಯಾಭಿಮಾನಾದಿವತೆಗಳ ಹುಟ್ಟು ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತನ್ನಲ್ಲಿ ತಾನೆ ತಿಳಿದು ಗಿಡಗನು ಬಲೆಯನ್ನು ಹರಿದುಕೊಂಡು ಹೊರಬಿದ್ದಂತೆ ತಾನು ಶರೀರವೆಂಬ ಬಲೆಯಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದನೆಂದೂ ಮನು, ಸೂರ್ಯ-ಮೊದಲಾದ ಸರ್ವರ ಆತ್ಮವಾದೆನೆಂದೂ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ.

—(ಐ ೪-೫)

(೧೫) ಹಗ್ಗವೆಂಬ ನಿಜವನ್ನರಿಯದೆ ಮಬ್ಬುಗತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಹಾವೆಂದೋ ನೀರಿನ ಕೋಡಿಯೆಂದೋ ಕೋಲೆಂದೋ ಬಹು ಬಗೆಯಾಗಿ ಹುಟ್ಟುಗಟ್ಟುವಂತೆ ಎರಡನೆಯದೆಂಬುದಿಲ್ಲದೆ ಶುದ್ಧಜ್ಞಾನಸ್ವರೂಪ ಒಂದೇ ನಿಜವಾಗಿರುವದೆಂಬುದನ್ನರಿಯದೆ ಅವನನ್ನು ಜೀವನೆಂದೂ ಪ್ರಾಣನೆಂದೂ ಏನೇನನ್ನೂ ಹುಟ್ಟುಗಟ್ಟುವರು.

—(ಮಾಂ ೨-೧೬)

(೧೬) ಪರಮಾತ್ಮನು ದೊಡ್ಡ ಬಯಲಿನಂತೆ. ಜೀವನು ಗಡಿಗೆಯ ಬಯಲಿನಂತೆ. ಗಡಿಗೆಯೊಡೆದೊಡನೆ ಗಡಿಗೆಯ ಬಯಲು ದೊಡ್ಡ ಬಯಲಿನೊಳಗೆ ಕೂಡಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಜೀವರು ಶರೀರ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ತೊರೆದೊಡನೆ ಬ್ರಹ್ಮದೊಡನೆ ಕೂಡಿಕೊಳ್ಳುವರು. —(ಮಾಂ ೩-೩,೪)

(೧೭) ಪ್ರಜ್ಞಾನವು ಮನಸ್ಸಿನ ಸಂಬಂಧಗೊಂಡು ತನ್ನನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕಾಗಿ ಚೇತನಭಾವ, ತಿಳಿವಳಿಕೆ, ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ಮೂಲಕ ವಿಷಯವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸುವದು-ಮೊದಲಾದ ಮನೋವೃತ್ತಿಗಳನ್ನುಂಟುಮಾಡುವದು. ಅದೇ ಇಂದ್ರ. ಆ ಪ್ರಜ್ಞಾನವೆ ಎಲ್ಲರ ಕಣ್ಣು. ಆ ಪ್ರಜ್ಞಾನವೆ ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಆಧಾರ. ಅದೇ ಬ್ರಹ್ಮ. —(ಐ ೫-೨೩)

(೧೮) ಶ್ವೇತಕೇತುವೆಂಬ ಮಗನನ್ನು ಕುರಿತು ತಂದೆಯು “ಒಂನನ್ನು ತಿಳಿದರೆ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತಿಳಿದಂತಾಗುವ ವಸ್ತುವನ್ನು ತಿಳಿದೆಯೇ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದಾಗ ಮಗನು ಅದನ್ನು ನೀನೇ ತಿಳಿಯ ಹೇಳಿದನು. ಆಗ ತಂದೆಯು ಅಂಥ ವಸ್ತು ಬ್ರಹ್ಮವೆಂದು ಹೇಳಿ ನೀನೇ ಆ ಬ್ರಹ್ಮವೆಂದು ತನ್ನ ಉಪದೇಶವನ್ನು ಮುಗಿಸಿರುವನು. —(ಛಾಂ ೬)

(೧೯) ಬುದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಈ ಸಂಸಾರಿಯಾದ ಆತ್ಮನು ಹಸಿವು ಬಾಯಾರಿಕೆಗಳ ಸೋಂಕಿಲ್ಲದ ಬ್ರಹ್ಮವೆ. —(ಬೃ ೪-೪-೫)

(೨೦) ಮೊದಲು ಬ್ರಹ್ಮ ಒಂದೇ ಇದ್ದು ದೇವನಾಗಿ ಆಮೇಲೆ ‘ನಾನು ಬ್ರಹ್ಮನಾಗಿದ್ದೇನೆ’ ಎಂದು ತಿಳಿಯಿತು. ಹೀಗೆ ತಿಳಿದದ್ದರಿಂದ ಅದು ತನ್ನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುಗಟ್ಟಿದ ಬಿಡಿಬಿಡಿಯಾದ ಅನೇಕ ವಿಷಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಹೊರಸರಿಸಿ ಎಲ್ಲವೂ ತಾನೇ ಆಯಿತು. ಆದ್ದರಿಂದ ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲ ಯಾರು ಯಾರು ಹೀಗೆ ತಿಳಿದರೊ ಅವರು ಅದೇ ಆದರು. ಮುಷಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಹಾಗೆಯೇ; ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲಿಯೂ ಹಾಗೆಯೇ. ಇದನ್ನರಿತ ವಾಮದೇವನೆಂಬ ಮುಷಿಯು ಮನುಷ್ಯ ಸೂರ್ಯನೂ ತಾನೇ ಎಂದು ತಿಳಿದನು. ನಾನು ಬ್ರಹ್ಮನಾಗಿದ್ದೇನೆಂದು ಯಾವನು ತಿಳಿಯುತ್ತಾನೋ ಇವೆಲ್ಲವೂ ಅವನೇ ಆಗುತ್ತಾನೆ. ತಾನು ಬ್ರಹ್ಮವೆಂದರಿಯದೆ ಯಾವನು ಯಾವನೋ ಒಂದು ದೇವತೆಯನ್ನು ತನಗಿಂತ ಬೇರೆಯೆಂದು ಶರಣುಹೋಗುವನೋ ಅವನು ನಿಜವನ್ನರಿತವನಲ್ಲ. ದನಗಳು ಮನುಷ್ಯರಿಗಾಗಿ ದುಡಿಯುವಂತೆ ಅವನು ದೇವತೆಗಳಿಗಾಗಿ ಯಜ್ಞ ಯಾಗಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡುವದರಲ್ಲಿ ಹೆಣಗಾಡುತ್ತಿರತಕ್ಕ ವನಾಗುವನು. ಅವನ ಮೇಲೆ ದೇವತೆಗಳ ಆಳಿಕೆ ಇಷ್ಟೇ ಇರುವದು. ಅನೇಕ ದನಗಳುಳ್ಳವನ ಒಂದು ದನವನ್ನು ಹುಲಿ ಮೊದಲಾದದ್ದು ತಿಂದು ಬಿಟ್ಟರೆ ಅವನಿಗೆ

ವಿಷಾದವಾಗುವಂತೆ ಯಾವನಾದರೊಬ್ಬನು ಕರ್ಮದ ಕಟ್ಟಿನಿಂದ ಕಳಚಿಕೊಂಡು ಬ್ರಹ್ಮನಾಗುವದೆಂದರೆ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ವಿಷಾದವಾಗುವದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರು ಅವನಿಗೆ ಅಶ್ರದ್ಧೆ ನೋದಲಾದಗಳನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿ ಅನೇಕ ಆಡ್ಡಗಳನ್ನು ತಂದೊಡ್ಡುವರು. ಅವನಿಂದ ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಂದು ತೇಗಿದ ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯದಿಂದ ಅವನ ಮೇಲೆ ಕನಿಕರ ಉಂಟಾಗಿ ಒಮ್ಮೆ ಅವನಿಗೆ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗಲೆಂದು ಅವರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದರೆ ಆಗ ಅವರು ಅವನಿಗೆ ಶ್ರದ್ಧೆ, ಭಕ್ತಿ-ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ತಲೇ ಎತ್ತುವಂತೆ ಮಾಡುವರು. —(ಬೃ ೧-೪-೧೦)

(೨೧) ಬ್ರಹ್ಮವು ಜಗತ್ತಿಗೆಲ್ಲ ಆಧಾರವಾಗಿ ಬಹುಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಎಲ್ಲರ ಆತ್ಮವಾಗಿರುವದು. ನೀನೆ ಅವನು ; ಅವನೆ ನೀನು. —(ಕೈ ೧೬)

(೨೨) ಜೀವನು ಶಿವನು ; ಶಿವನು ಜೀವನು ; ಆ ಜೀವನು ಶುದ್ಧ ಶಿವನೇ. ಹೊಟ್ಟಿನಿಂದ ಕೂಡಿದರೆ ನೆಲ್ಲ ; ಹೊಟ್ಟನ್ನು ಕಳೆದರೆ ಅಕ್ಕಿ. —(ಸೃ ೬)

(೨೩) ವೇದದಲ್ಲಿ ಜೀವನು ಈಶ್ವರನಿಗಿಂತ ಬೇರೆಯೆಂದು ಹೇಳುವದು ಜನರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹೇಳುವ ಮಾತು ; ಜೀವನಿಗೂ ಈಶ್ವರನಿಗೂ ಭೇದವಿಲ್ಲವೆನ್ನುವದು ತಿಳಿವಳಿಕೆಯನ್ನು ತಿದ್ದುವದಕ್ಕಾಗಿ ಹೇಳಿದ ಮಾತು. —(ಸೂ ೨-೩-೧೭)

ಬೇರೆ ಬೇರೆಯೆಂದರೆ ಹಾನಿ

(೧) ಸೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಹೇಳುವ ವಾಕ್ಯಗಳು ಜೀವನಿಗೂ ಪರಮಾತ್ಮನಿಗೂ ಭೇದವನ್ನು ಹೇಳುವದು ಮುಂದೆ ಒಂದೆಂದು ಹೇಳಲಾಗುವದನ್ನು ಗುರಿಯಲ್ಲಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಜನರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಆಡುವ ಮಾತೇ ಹೊರತು ನಿಜವಾದದ್ದಲ್ಲ. —(ಮಾಂ ೩-೧೪)

(೨) ಮಣ್ಣಾಗಲಿ ಲೋಹವಾಗಲಿ ಜೀರೆ ಬೇರೆ ರೂಪಗಳನ್ನು ತಾಳಿದಂತೆ ಮತ್ತು ಕೆಂಡದಿಂದ ಕಡಿಗಳು ಹೊರಟಂತೆ ಬ್ರಹ್ಮದಿಂದ ಜಗತ್ತೂ ಜೀವರೂ ಆದರೆಂದು ಹೇಳುವದು ಮುಂದೆ ಜೀವನೂ ಬ್ರಹ್ಮನೂ ಒಂದೆಂಬದನ್ನು ತಿಳಿಸುವದಕ್ಕೆ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಹಿಡಿಯಲೆಂದು ಹುಟ್ಟುಗಟ್ಟಿದ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಅದು ನಿಜವಲ್ಲ. ಪ್ರಾಣದ ಹೆಚ್ಚುಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಕೆಲವು ಕಡೆ ಪ್ರಾಣಗಳಿಗೂ ಇಂದ್ರಿಯಗಳಿಗೂ ಮಾತು ನಡೆದು ಪ್ರಾಣವು

ಗದ್ದಿತೆಂದು ಕಥೆಗಳು ಬಂದಿವೆ. ಆ ಕಥೆಗಳು ಒಂದೊಂದು ಕಡೆ ಒಂದೊಂದು ರೀತಿ ಇವೆ. ನಾತು ಒಂದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದಿರುವದೇ ಹೊರತು ಅನೇಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವೆಲ್ಲ ಪ್ರಾಣನ ಹೆಚ್ಚುಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಮನಗಾಣಿಸುವ ಉಪಾಯವೆ ಹೊರತು ಹೇಗೆ ನಿಜವಲ್ಲವೋ ಹಾಗೆ ಸೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಹೇಳುವ ಶ್ರುತಿಗಳೂ ಎರಡನೆಯದಿಲ್ಲದ ಬ್ರಹ್ಮವನ್ನು ತಿಳಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಹುಟ್ಟುಗಟ್ಟಿದ ಕಥೆಗಳು. —(ಮಾಂ ೩-೧೫)

(೩) ಜೀವವೂ ಬ್ರಹ್ಮವೂ ಬೇರೆಬೇರೆಯೆಂದು ಹೇಳುವವರು ದೀನರು. ಅವರು ಯಾವಾಗಲೂ ತಮ್ಮ ಅರಿವು ತನಗಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಹುಟ್ಟುಗಟ್ಟಿದವು. ಇಲ್ಲಿಯೇ ತೊಳಲುವರು. —(ಮಾಂ ೪-೧೪)

(೪) ದೇಹೇಂದ್ರಿಯಗಳೊಳಗಿದ್ದು ಕೊಂಡು ಸಂಸಾರಿಯೆನಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಜೀವನೇ ಸಂಸಾರಿಯಲ್ಲದ ಬ್ರಹ್ಮ. ಸಂಸಾರಿಯಲ್ಲದ ಬ್ರಹ್ಮವೆ ವೇಹ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಸಂಬಂಧಗೊಂಡು ಕಾಣಬರುವದು. ಜೀವಕ್ಕೂ ಬ್ರಹ್ಮಕ್ಕೂ ಕಾಣುವ ಭೇದಕ್ಕೆ ತನ್ನ ಅರಿವು ತನಗಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಹುಟ್ಟುಗಟ್ಟಿದ ವೇಹ ಮೊದಲಾದವುಗಳೇ ತಾನೆಂಬ ಸಂಬಂಧವೇ ಕಾರಣ. ಎರಡನೆಯದಿಲ್ಲದ ಬ್ರಹ್ಮದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮ, ಜೀವ-ಎಂಬ ಭೇದವನ್ನು ಮಾಡುವವರು ಸತ್ತು ಸತ್ತು ಹಣ್ಣಾಗುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. —(ಮಾಂ ೪-೧೦)

(೫) ಬಹು ಕಡಿದಾದ ಬೆಟ್ಟದವೇಲೆ ಬಿದ್ದ ಮಳೆಯ ನೀರು ತಗ್ಗಿಗೆ ಜಾರಿಬಿದ್ದು ಅತ್ತಿತ್ತ ಜಿಲ್ಲೆ ಹೋಗುವಂತೆ ಜೀವರುಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಬೇರೆಯೆಂದು ಶರೀರಭೇದವನ್ನು ಹಿಡಿದು ನೋಡುವವರು ಈ ಶರೀರಭೇದದಂತೆ ತಾವೂ ಒಂದು ಶರೀರದಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು ಶರೀರಕ್ಕೆ, ಇನ್ನೊಂದರಿಂದ ಮತ್ತೊಂದಕ್ಕೆ-ಹೀಗೆ ಸಾಗುತ್ತ ಹಾಳಾಗುವರು. —(ಕ ೪-೧೪)

(೬) ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣದಂಥ, ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ಹೊಂದದಂಥ, ಶರೀರವಿಲ್ಲದಂಥ ಮತ್ತು ಹೀಗೆಂದು ಹೇಳುವದಕ್ಕೆ ಬರದಂಥ ಬ್ರಹ್ಮವನ್ನು ಆತ್ಮವೆಂದು ತಿಳಿದವನು ಎಲ್ಲ ಹೆದರಿಕೆಗಳನ್ನೂ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವನು. ಹಾಗಲ್ಲದೆ ತನ್ನ ಅರಿವು ತನಗಿಲ್ಲದೆ ಬ್ರಹ್ಮಕ್ಕಿಂತ ತಾನು ಬೇರೆಯೆಂದು ಎಳ್ಳಷ್ಟು ಭೇದವನ್ನು ಮಾಡಿದರೂ ಅವನು ಹೆದರಿಕೆಯನ್ನೇ ಮಡಿಲಿಗೆ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. —(ತ್ವ ೨-೨)

೧೫—ಬಹು ದೊಡ್ಡ ಫಲ

ಸ್ವ ರೂ ಪ

ತಾನು ಸುಖದುಃಖಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವ ಬೇವನೆಂಬುದು ನಮಗೆ ಎಷ್ಟೋ ಜನ್ಮಗಳಿಂದ ವೈಯುಂಜುಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವದಷ್ಟೆ. ಆ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕಾಗಿ ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ನಾವು ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನ ಓಟವನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಸುಲಭವಾಗಿ ಒಗ್ಗದೆ ಇರುವ ಕರ್ಮ, ಭಕ್ತಿ, ಯೋಗ, ವಿಚಾರ-ಎಂಬ ದಾರಿಗಳ ಪಯಣವನ್ನು ಒಗ್ಗಿಸಿಕೊಂಡು ಮುಂದುವರಿಯಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಜಿಟ್ಟುವನ್ನು ಹಿಸುಕಿ ಪುಡಿಪುಡಿ ಮಾಡುವಷ್ಟು ಆಯಾಸವಾಗದೆ ಇರುವದಿಲ್ಲ. ಇಷ್ಟು ದೊಡ್ಡ ಆಯಾಸಕ್ಕೆ ಎಂಥ ಫಲವಿರಬಹುದೆಂದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕದ್ದೇ ಇರುವದು. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಹಗುರವಾಗಿ ನಡೆಯುವ ಪ್ರಯತ್ನಕ್ಕೆ ದೊರೆಯುವ ಫಲವು ಹಗುರವಾದದ್ದೇ ಆಗಿರುವದು ; ಹೆಚ್ಚು ಆಯಾಸವಾಗುವ ಪ್ರಯತ್ನಕ್ಕೆ ದೊರೆಯುವ ಫಲವು ಹೆಚ್ಚು ಬೆಲೆಯುಳ್ಳದ್ದೇ ಆಗಿರುವದು. ತಾನು ಸುಖಸ್ವರೂಪವಾದ ಬ್ರಹ್ಮನೆಂಬ ಅವನನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿ ಆಯಾಸವೂ ಬಹುದೊಡ್ಡದು ; ಫಲವೂ ಬಹುದೊಡ್ಡದಾಗಿ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕುವಂಥ ಎಲ್ಲ ಫಲಗಳನ್ನೂ ಅದರ ಮುಂದೆ ನಿವಾಳಿಸಿ ಒಗೆಯುವಂತಿರುವದು. ಅದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಮನುಷ್ಯನ ಊಹೆಗೆಕೂಡ ನಿಲುಕುವದಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ನೋಡುವು ತಿಳಿಸಿಕೊಟ್ಟಿರುವದು. ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಬಹು ಹೆಚ್ಚಿನ ಪುಣ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ ಕೆಲವರು ಮಾತ್ರ ಅದನ್ನು ಅನುಭವಕ್ಕೆ ತಂದುಕೊಂಡಿರುವರು. ಅನೇಕರು ಈ ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ಆಗುವ ಆಯಾಸವನ್ನು ಸಹಿಸಲಾರದೆ ಹೆದರಿಕೊಂಡು ಈ ಫಲಕ್ಕೆ ದೂರದಿಂದಲೆ ಕೈಮುಗಿದು ಹಗುರವಾದ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಮಾಡಿ ಹಗುರವಾದ ಫಲಗಳನ್ನೇ ಪಡೆಯುತ್ತಿರುವರು. ಈ ಪ್ರಯತ್ನದ ಆಯಾಸವನ್ನು ಸಹಿಸುವ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆದಿರುವ ಮನುಷ್ಯನು ಅದನ್ನು ಉಪಯೋಗ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದೆ ಹೋದರೆ ಅವನನ್ನು ದುದೈವಿಯೆಂದು ಅವನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕನಿಕರ ಪಡಬೇಕಾಗಿರು

ನದು. ತಮ್ಮ ಜನ್ಮವನ್ನು ಸಾರ್ಥಕಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆನ್ನುವವರು ಅಗತ್ಯವಾಗಿ ಈ ಆಯಾಸಕ್ಕೆ ತಲೆಗೊಡಬೇಕು. ಅವರ ಫಲದ ಒಳಮೈ ಸೊಗಸಿನ ಹೆಚ್ಚುಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸುವದಕ್ಕಂತು ಯಾವ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಮಾತುಗಳೇ ಸಾಲವಾಗುವವು. ಅದು ಅಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿನದು. ಅನು ಅನು ಭವಿಸಿ ತಲೆದೂಗತಕ್ಕದ್ದೇ ಹೊರತು ಆಡಿತೋರಿಸುವದಕ್ಕೆ ಬರತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ. ಆ ಫಲದ ನೆರಳು ಮಾತ್ರ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಹೊಳೆಯುವಂತೆ ಅದರ ಹೊರಮೈಯ ರೂಪರೇಖೆಯನ್ನು ಗುರ್ತಿಸುವ ಕೆಲವು ಮಾತುಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಲಾಗುವವು.

(ಅ) ಕೆಲವರು ಯಾವ ಆಕಾರವೂ ಇಲ್ಲದ್ದನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಹಿಡಿಯಲಾರದೆ ಅದರ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿ ಮನಸ್ಸನ್ನೋ ಸೂರ್ಯನನ್ನೋ ವಿಷ್ಣುವೊದಲಾದ ವಿಗ್ರಹವನ್ನೋ ಏನನ್ನಾದರೂ ಗುರಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅದನ್ನು ಬ್ರಹ್ಮವೆಂದು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅಳಿದು ಹೊಯ್ಯುತ್ತಿರುವರು. ಮನಸ್ಸು ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಬ್ರಹ್ಮವೆಂದು ಉಪಾಸನೆ ಮಾಡಿದರೆ ಅತಿಥಿ ಮೊದಲಾದವರ ಉಪಾಸನೆ ಮಾಡಿದ್ದಕ್ಕೆ ಬ್ರಹ್ಮವು ಫಲವನ್ನು ಕೊಡುವಂತೆ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಬ್ರಹ್ಮವೆಂಬ ಉಪಾಸನೆಗೂ ಬ್ರಹ್ಮವು ಫಲವನ್ನು ಕೊಡುವದು.—(ಸೂ ೪-೧-೪). (ಆ) ಹೀಗೆ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯನ್ನು ಬ್ರಹ್ಮವೆಂದು ಉಪಾಸನೆ ಮಾಡುವಾಗ ಅವರ ಗುರಿಯು ಪ್ರತಿನಿಧಿಯ ಕಡೆ ಇರುವದರಿಂದ ಅವರು ಬ್ರಹ್ಮವನ್ನು ಉಪಾಸನೆ ಮಾಡಿದಂತೆ ಆಗುವದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಅವರಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕವು ದೊರೆಯುವದಿಲ್ಲ. ಅದರೂ ಅವರ ಉಪಾಸನೆಗೆ ತಕ್ಕ ಬೇರೆಯಾವ ಒಳ್ಳೆ ಗತಿ ದೊರೆಯುವದು. —(ಸೂ ೪-೩-೬) (ಇ) ಇದಲ್ಲದೆ ಬ್ರಹ್ಮದ ಉಪಾಸನೆಯಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ಬಗೆ ಇದೆ. ಬ್ರಹ್ಮವು ಸತ್ತ್ವ, ರಜ, ತಮ-ಎಂಬ ಯಾವದೊಂದು ಗುಣದ ಸೋಂಕೂ ಎಷ್ಟು ಮಾತ್ರವೂ ಇಲ್ಲದ್ದೆಂದು ಹಿಂದಿನ ಪ್ರಕರಣಗಳಿಂದ ಗೊತ್ತಾಗಿದೆಯಷ್ಟೆ. ಅದನ್ನು ನಿಲುಕಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಏಳುವಷ್ಟು ಎದೆ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿಲ್ಲದ ಕೆಲವರು ಅದರಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದೋ ಕೆಲಕೆಲವೂ ಒಳ್ಳೊಳ್ಳೆ ಗುಣಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡು ಆ ಸಗುಣಬ್ರಹ್ಮವನ್ನು ತಾವೆಂದು ಭಾವನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವರು. ಅದಕ್ಕೂ ಉಪಾಸನೆಯೆಂದು ಹೆಸರು. ಅವರಿಗಿನ್ನೂ ತಾವು ಶುದ್ಧಬ್ರಹ್ಮ

ನೆಂಬ ಅರಿವು ಮೈಗೂಡಿರುವದಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಅವರು ಬದುಕಿರುವಾಗಲೇ ಬ್ರಹ್ಮವಾಗಲಾರರು. ಸತ್ತ ಮೇಲೆ ಅವರು ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುವರು. ಅದಕ್ಕಿಂತ ಉತ್ತಮವಾದ ಲೋಕವೇ ಇಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದ ಮೇಲೆ ಅವರು ಅಲ್ಲಿಯ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪಡೆದು ಬ್ರಹ್ಮವಾಗುವರು. ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕದಲ್ಲಿರುವವನು ಸಗುಣಬ್ರಹ್ಮ. ಇವರಿಂದ ಉಪಾಸನೆಗೊಂಡವನು ಅವನೆ ಆದ್ದರಿಂದ ಅವನು ಇವರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಗತಿ. ಸಗುಣಬ್ರಹ್ಮನನ್ನು ಉಪಾಸನೆ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಸಗುಣಬ್ರಹ್ಮದ ಐಶ್ವರ್ಯವೆಲ್ಲ ಬರುವದು. — (ಸೂ ೪-೩-೬)

ಆ ಐಶ್ವರ್ಯವೇನೆಂದರೆ: ಅವರು ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿದರೂ ಸಾಕು; ಬೇರೆಯಾವ ಪ್ರಯತ್ನವೂ ಇಲ್ಲದೆ ಪಿತೃಗಳು ಅವರ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ನಿಲ್ಲುವರು. ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋದವನ ಮೇಲೆ ಬೇರೆ ಯಾರ ಒಡೆಯತನವೂ ನಡೆಯುವದಿಲ್ಲ. ಅವನು ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿದರೆ ಬೇಕುಬೇಕಾದ ಶರೀರಗಳನ್ನುಂಟುಮಾಡಿಕೊಂಡಾದರೂ ಭೋಗಿಸಬಹುದು; ಅಥವಾ ಶರೀರವೂ ಇಂದ್ರಿಯಗಳೂ ಇಲ್ಲದೆ ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಹೇಗೆಯ ಹಾಗೆ ಬರೀ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದಲೇ ಭೋಗಿಸಲೂ ಬಹುದು. ಅವನು ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿದರೆ ಒಂದೇ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಶರೀರಗಳನ್ನುಂಟುಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಒಂದು ದೀಪವು ಅನೇಕ ಬತ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸುವಂತೆ ಅವುಗಳೊಳಹೊಕ್ಕು ಸುಖಿಸಬಹುದು. ಉಪಾಸನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋದವನಿಗೆ ಅಲ್ಲಿಯ ಸಗುಣಬ್ರಹ್ಮನಂತೆ ಜಗತ್ತನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುವ, ಕಾಪಾಡುವ ಮತ್ತು ಕೊನೆಗಾಣಿಸುವ ವ್ಯವಹಾರದ ಹೊರತು ಅವನ ಉಳಿದ ಐಶ್ವರ್ಯಗಳೆಲ್ಲ ಸೂರೆ. ಜಗತ್ತನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುವದು, ಕಾಪಾಡುವದು, ಕೊನೆಗಾಣಿಸುವದು-ಇವು ಮಾತ್ರ ಆ ಸಗುಣಬ್ರಹ್ಮ ಒಂದಕ್ಕೇ ಸರಿ. ಅದೂ ಈ ಉಪಾಸಕರಿಗೆ ಬಂದರೆ ಒಬ್ಬನು ಹುಟ್ಟಿಸಬೇಕೆನ್ನುವಾಗ ಇನ್ನೊಬ್ಬನು ಕೊನೆಗಾಣಿಸಬಹುದು. ಹೀಗೆ ಅವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗುವದರಿಂದ ಆ ವ್ಯವಹಾರವು ಮಾತ್ರ ಸಗುಣಬ್ರಹ್ಮನಿಗೇ ವಾಸಲು. ಆ ಲೋಕದ ಸುಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವ ವಿಷಯವು ಮಾತ್ರ ಸಗುಣಬ್ರಹ್ಮನಿಗೂ ಅವನ ಉಪಾಸಕರಿಗೂ ಸಮ. ಉಪಾಸಕರಿಗುಂಟಾಗುವ ಐಶ್ವರ್ಯದಲ್ಲಿ ಅವನವನ ಉಪಾಸನೆಯ ಬೆಲೆಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಹೆಚ್ಚುಕಡಿಮೆಯೂ ಇರು

ನದು. ಆದರೂ ಅವರಿಗೆ ಅಲ್ಲಿಯ ಸಗುಣಬ್ರಹ್ಮನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಜ್ಞಾನವಾಗಿ ಮೋಕ್ಷವಾಗುವದೇ ಹೊರತು ಮತ್ತೆ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವಿಕೆಯೆಂಬುದಿಲ್ಲ.—(ಸೂ ೪-೪-೪..೭).

ಸಗುಣಬ್ರಹ್ಮನನ್ನು ಉಪಾಸನೆ ಮಾಡಿದವರಿಗೆ ಸಿಕ್ಕುವ ಫಲವು ಕೂಡ ಇಷ್ಟು ದೊಡ್ಡದು. ಇನ್ನು ನಿಗುಣವೂ ನಿರಾಕಾರವೂ ಆದ ಬ್ರಹ್ಮವೆ ತಾನೆಂದು ಮನಗಂಡವರ ವಿಷಯವನ್ನು ಹೇಳುವದೇನು! ಅವರು ಈಗಲೇ, ಈ ದೇಹದಲ್ಲಿರುವಾಗಲೇ, ಬ್ರಹ್ಮ. ಅದಕ್ಕಿಂತ ಉತ್ತಮವೆಂಬುದಿನ್ನಿಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ. ಅವರೂ ಮತ್ತೆ ಹುಟ್ಟುವರೆಂದರೆ ಅಡಿಗೆಗಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕಾದದ್ದು ನ್ನೇಲ್ಲ ಮಾಡಿದರೂ ಅನ್ನವಾಗಲಿಲ್ಲವೆಂದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಉಂಡವನಿಗೆ ತೃಪ್ತಿಯಾಗುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲವೋ ಹಾಗೆ ಬ್ರಹ್ಮವನ್ನರಿತವನು ಮತ್ತೆ ಹುಟ್ಟಬಹುದೆಂಬ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಈ ಸಂಶಯವನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುವ ಕೆಲವು ಪ್ರಸಂಗಗಳಿವೆ. ಅಪಾಂತರತಮನೆಂಬ ವೇದಾಚಾರ್ಯನು ವಿಷ್ಣುವಿನ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ಕೃಷ್ಣದ್ವೈಪಾಯನನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದನೆಂದೂ ಬ್ರಹ್ಮನ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ವಸಿಷ್ಠನು ಒಬ್ಬರ ಶಾಪದಿಂದ ದೇಹವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಮತ್ತೆ ಬ್ರಹ್ಮನ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ಮಿತ್ರಾವರುಣರ ಮಗನಾದನೆಂದೂ ಬ್ರಹ್ಮನ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದಲೇ ಹುಟ್ಟಿದ ಭಗು ಮೊದಲಾದವರು ವರುಣನ ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡರೆಂದೂ ಬ್ರಹ್ಮನ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಸನತ್ಕುಮಾರನು ಕೂಡ ಸ್ಕಂದನಾಗಿ ತೋರಿಕೊಂಡನೆಂದೂ ಹೀಗೆಯೇ ದಕ್ಷ, ನಾರದ-ಮೊದಲಾದವರೆಲ್ಲ ಎಷ್ಟೋ ದೇಹಗಳನ್ನು ತಳೆದರೆಂದೂ ಇತಿಹಾಸಪುರಾಣಗಳು ಹೇಳುತ್ತವೆ. ಕೆಲವರು ಒಂದು ದೇಹವು ಬಿದ್ದುಹೋದ ಮೇಲೆ ಇನ್ನೊಂದನ್ನು ಹೊಂದಿದರೆಂದೂ ಕೆಲವರು ಒಂದು ದೇಹವಿರುವಾಗಲೇ ಜೀರೆ ಅನೇಕ ದೇಹಗಳನ್ನು ಪಡೆದರೆಂದೂ ಶ್ರುತಿಯು ಮಂತ್ರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಣಬರುತ್ತದೆ. ಜ್ಞಾನಿಗಳಾದ ಇವರಿಗೆಲ್ಲ ಮತ್ತೆ ದೇಹವು ಗಂಟುಬಿದ್ದದ್ದೇಕೆಂದು ವಿಚಾರ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಸಮಾಧಾನವಿಲ್ಲದೆ ಇಲ್ಲ. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಧರ್ಮವನ್ನು ಎತ್ತಿ ನಿಲ್ಲಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಈಶ್ವರನಿಗೆ ನೆರವಾಗುವ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು

ಹೊಂದಿದವರು. ಅವರ ಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ಈಶ್ವರನು ಅವರನ್ನು ತನ್ನ ಸಹಾಯಕ್ಕೆಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವನು. ಈಶ್ವರನು ಅಷ್ಟಣೆ ಮಾಡಿದಷ್ಟು ಕಾಲ ಅವರು ಹಾಗೆ ದೇಹವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದು ಅಮೇಲೆ ದೇಹದ ತೊಡಕನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವರು. ಅವರು ಹೀಗೆ ಒಂದು ದೇಹವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಇನ್ನೊಂದು ದೇಹವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರೂ ಅವರ ಆ ಹುಟ್ಟು ಮನೆಯಿಂದ ಮನೆಗೆ ನಾವು ನಮ್ಮ ಮನಬಂದಂತೆ ಹೋಗುವ ಹಾಗಿರುವದೇ ಹೊರತು ಅವರ ಸ್ಮರಣೆಗೇನೂ ಭಂಗವಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಅವರು ಈಶ್ವರನ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಹೊತ್ತು ಜಗತ್ತಿನ ಹಿತಕ್ಕಾಗಿ ದೇಹವನ್ನು ಧರಿಸುವರೆ ಹೊರತು ಕರ್ಮದ ಫಲವಾದ ಹುಟ್ಟುವಿಕೆ ಅವರಿಗಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ: ಜ್ಞಾನದಿಂದ ಅವರ ಕರ್ಮವೆಲ್ಲ ಸುಟ್ಟು ಬೂದಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. —(ಸೂ ೩-೨-೨೨)

ಯಾರಿಗೆ ತಾನು ಬ್ರಹ್ಮವೆಂಬ ಅರಿವಾಗುವದೊ ಅವನು ಅದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಜಗತ್ತಿಗೆಲ್ಲ ಮೇಲುಪಡೆಯಾಗಿದ್ದ ಮಹಾಪಾತಕಿಯಾದರೂ ಅವನ ಪಾಪಗಳೆಲ್ಲ ಹೇಳುವದಕ್ಕೆ ಹೆಸರಿಲ್ಲದಂತಾಗುವವು. ಪಾಪವೆಂಬ ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನವೇ ಹಡಗು. ಪಾಪವನ್ನಡಗಿಸುವದಕ್ಕೆಂದು ಶಾಸ್ತ್ರವು ಎಷ್ಟೋ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತಗಳನ್ನು ಹೇಳಿರುವದು. ಆ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತಗಳೆಲ್ಲ ಆ ಪಾಪಗಳನ್ನು ತಳಕ್ಕೆ ತುಳಿಯಬಲ್ಲವೆ ಹೊರತು ತನ್ನ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಇಲ್ಲದಂತೆ ಮಾಡಲಾರವು. ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನವು ಹಾಗಲ್ಲ. ಯಾರಿಗೆ ಅದು ಹುಟ್ಟುವದೊ ಅವರಿಗೆ ಆ ಪಾಪಗಳ ಸಂಬಂಧವೆ ಕಡಿಮೆ ಹೋಗುವದು. ಇನ್ನೆಂದೆಂದೂ ಅವು ಅವರ ಮುಂದೆ ತಲೆ ಎತ್ತುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ. ಚೆನ್ನಾಗಿ ಉರಿಗೊಳಿಸಿದ ಬೆಂಕಿಯು ಕಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನೆಲ್ಲ ಸುಟ್ಟು ಬೂದಿಮಾಡುವಂತೆ ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನವೆಂಬ ಬೆಂಕಿಯು ಹಿಂದೆ ಮಾಡಿದ ಪಾಪಪುಣ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರವೆ ಅಲ್ಲದೆ ಮುಂದಿನವುಗಳನ್ನು ಕೂಡ ಏಳಿಗೊಡದಂತೆ ಮಾಡುವದು. ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಸಮಾನವಾದ ಪವಿತ್ರವಾದ ವಸ್ತು ಇನ್ನೊಂದಿಲ್ಲ. ಕರ್ಮ, ಭಕ್ತಿ, ಯೋಗ, ವಿಚಾರ-ಇವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮೈಗೂಡಿಸಿಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡವರು ಎಷ್ಟೋ ಕಾಲದ

ಮೇಲೆ ಅದನ್ನು ಪಡೆಯುವರು. ಈ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪಡೆದಾಗ ಮೋಕ್ಷವೆಂಬುದು ತನ್ನ ಹಿಡಿಯಲ್ಲಿಯೇ ತೋರಿಕೊಳ್ಳುವದು.

—(ಭ ೪-೩೬-೩೯)

ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಿಗಳೂ ವಸ್ತುಗಳೂ ಬಗೆಬಗೆಯಾಗಿ ಅನೇಕವಾಗಿ ತೋರುವವಷ್ಟೆ. ಇವೆಲ್ಲಕ್ಕೂ ಒಂದು ಆಧಾರವಿರಬೇಕು. ಎರಡೆಂಬುದು ಮೊದಲುಗೊಂಡು ಕೊನೆ ಇಲ್ಲದಷ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆಗಳೆಲ್ಲ ಒಂದೆಂಬ ಸಂಖ್ಯೆಯ ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಆಡುತ್ತಿರುವವು. ಅದರಂತೆ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಕಾಣುವ ಅನೇಕ ವಸ್ತುಗಳೆಲ್ಲ ಒಂದೇ ಒಂದು ತೊಟ್ಟುಲು ಬೇಕು, ಹಾಗೆ ಇದ್ದೂ ಇದೆ. ಅದೆ ಬ್ರಹ್ಮ. ಅವನ್ನು ಶಾಸ್ತ್ರದಿಂದಲೂ ಗುರುಗಳ ಉಪದೇಶದಿಂದಲೂ ಮನಗಾಣಬೇಕು. ಆಗ ಜಗತ್ತೆಲ್ಲವೂ ತನ್ನ ಆತ್ಮವೇ ಎಂದು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಟ್ಟಿದಂತಾಗುವದು. ಹೀಗಾಗುವಾಗ ಅವನು ಬ್ರಹ್ಮವೇ ಆಗಿರುವನು.

—(ಭ ೧೩-೩೦)

ಒಳ್ಳೆಯದಕ್ಕೆ ಅನೇಕ ಅಡಚಣೆಗಳು ಬರುವದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ತನ್ನ ಆತ್ಮವೇ ಬ್ರಹ್ಮವೆಂದು ತಿಳಿದರೂ ದೇವತೆಗಳೇ ಮೊದಲಾದವರು ತಮ್ಮ ಪದವಿಗಿಂತ ಇವನು ಮೇಲಕ್ಕೇರುವನೆಂದು ಅವನ ಮೋಕ್ಷಕ್ಕೇನಾದರೂ ಅಡಚಣೆಯನ್ನು ತಂದೊಡ್ಡಬಹುದೆಂದು ಸಂಶಯ ಉಂಟಾಗಬಹುದು. ಅವನು ಆ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪಡೆಯುವದಕ್ಕಾಗಿ ಧ್ಯಾನ ಮೊದಲಾದ ಸಾಧನಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿದಾಗಲೆ ಅಂಥ ಅಡಚಣೆಗಳೆಲ್ಲ ದಿಕ್ಕುಗೆಟ್ಟು ಹೋಗಿರುವವು. ಅದ್ದರಿಂದ ತಾನು ಬ್ರಹ್ಮವೆಂಬ ಅರಿವು ಆಗುವದೊಂದೇ ತಡ ; ಅವನು ಬ್ರಹ್ಮವೇ ಆಗುತ್ತಾನೆ. ಅವನು ಬ್ರಹ್ಮವಾಗುವದಕ್ಕೆ ದೇವತೆಗಳೂ ತಡೆಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡಲಾರರು. ಏಕೆಂದರೆ ಅವನು ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಆತ್ಮವೇ ಆಗಿರುವನು. ಹೀಗೆ ಅವನೊಬ್ಬನು ಬ್ರಹ್ಮವಾಗುವದು ಮಾತ್ರವೇ ಅಲ್ಲದೆ ಅವನ ಮನೆತನದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮವನ್ನರಿಯದವರು ಹುಟ್ಟುವದೇ ಇಲ್ಲ. ಏನೇನನ್ನೂ ಬಯಸುವದರಿಂದ ಮನಸ್ಸಿಗಾಗುವ ಸಂತಾಪವನ್ನು ಅವನು ಬದುಕಿರುವಾಗಲೆ ದಾಟಿರುವನು. ಅವನು ಪಾಪಪುಣ್ಯಗಳ ಕಣ್ಣೆಯನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕಳಚಿಕೊಂಡಿರುವನು.

—(ಮುಂ ೩-೨-೯)

ತನಗೆರಡನೆಯದೆಂಬ ಯಾವದೂ ಇಲ್ಲವೆ ತಾನು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ತುಂಬಿ ಕೊಂಡಿರುವ ಸುಖಸ್ವರೂಪನೆಂದು ನೋಡುವವನು ತಿಳಿಸಿರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿರು ಸೇರಿ ದರೆ ಹೇಗೂ ಹಾಗೆ ತಾನು ಬ್ರಹ್ಮದೊಡನೆ ಒಂದಾಗಿರುವನು. ಆದ್ದರಿಂದ ಎಲ್ಲವೂ ನಿಜವಾಗಿ ಬೇರೆಬೇರೆಯೆಂದು ಹುರುಳಿಲ್ಲದ ಒಣಮಾತುಗಳ ಅಂಗಡಿ ಯನ್ನು ಹೂಡುವವರನ್ನೂ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮವೆಂಬೊಂದಾಧಾರವಿಲ್ಲದೆ ಅದು ತ್ರಿಶಂಕುಸ್ವರ್ಗದಂತೆ ಅಂತರಾಳದಲ್ಲಿ ನೇತಾಡುತ್ತಿರುವದೆನ್ನು ವವರನ್ನೂ ದೂರದಲ್ಲಿಯೇ ಕೈಬಿಟ್ಟು ತಂದೆತಾಯಿಗಳಿಗಿಂತ ಸಾವಿರಪಾಲು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ನಮ್ಮ ಹಿತವನ್ನು ಬಯಸುವಂಥ ವೇದವು ತಿಳಿಸುವಂತೆ ತನ್ನ ಆತ್ಮವು ಬ್ರಹ್ಮ ವೆಂಬ ಅರ್ಥಕ್ಕೆ ಮನ್ನಣೆಯನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು. —(ಕ ೪-೧೫)

ಆತ್ಮ ಒಂದೇ ನಿಜವೆಂಬ ಅರಿವಾಗುತ್ತಲೆ ಸುಳ್ಳಾದ ಹೊರಗಣ ದೇನನ್ನೂ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದೆ ಹೋಗುವದರಿಂದ ಕಟ್ಟಿಗೆ ಇಲ್ಲದ ಬೆಂಕಿಯು ಹಾಗೆಯೇ ತಣ್ಣಗಾಗುವಂತೆ ಮನಸ್ಸು ತನ್ನ ಅಲ್ಲಾಟವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಸುಮ್ಮನಾಗುವದು. ಅಲ್ಲಾಡಿದರೆ ಮಾತ್ರ ಮನಸ್ಸು. ಅಲ್ಲಾಡದೆ ಹೋದರೆ ಅದು ಮನಸ್ಸೇ ಅಲ್ಲ. ಅದು ಬ್ರಹ್ಮವೆ. ಜಗತ್ತೆಲ್ಲ ಮನಸ್ಸಿನ ಅಲ್ಲಾಟದಿಂದ. ಅದು ತನ್ನ ಅಲ್ಲಾಟವನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಉಳಿವೇ ಇಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಎರಡನೆಯದನ್ನು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳದ ವಿವೇಕಿಯು ಸ್ಥಿತಿಯು ತನಿಗಿದ್ರೆಯಂತಿರುವದು. ತನಿಗಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಎರಡನೆಯದಿಲ್ಲ; ಇವನಿಗೂ ಎರಡನೆಯದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ತನಿಗಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಅರಿವು ತನಗಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಅನೇಕ ಕೆಟ್ಟವಾಸನೆಗಳು ಮೈ ಉಡುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಅವನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅಡಗಿರುವವು. ಆತ್ಮ ಒಂದೇ ನಿಜವೆಂದು ಅರಿತವನಲ್ಲಿ ಅವನ ಆ ಅರಿವೆಂಬ ಬೆಂಕಿಯಿಂದ ಆ ವಾಸನೆಗಳ ಬೀಜಗಳೆಲ್ಲ ಸುಟ್ಟುಹೋಗಿರುವವು. ಇದೇ ತನಿಗಿದ್ರೆಯ ವನಿಗೂ ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನಿಗೂ ಭೇದ. ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ಅರಿಯದ್ದರಿಂದ ಏನೇ ನನ್ನೂ ಹುಟ್ಟುಗಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದ ಹೊಲಸೆಲ್ಲ ತೊಳೆದು ಹೋಗುತ್ತಲೆ ಅವನು ಬ್ರಹ್ಮವೆ ಆಗುತ್ತಾನೆ. ಎರಡನೆಯದೆಂಬುದೇ ಹೆದರಿಕೆಯ ಬೀಜ. ಎರಡ ನೆಯದಿಲ್ಲವಾಗುತ್ತಲೆ ಹೆದರಿಕೆಯ ಬೀಜವು ಇಲ್ಲವಾಗುವದು.

—(ಮಾಂ ೩-೨೪,೨೫)

ಅದ್ವೈತವೇ ಮಂಗಲ

ಆತ್ಮನು ತಾನೊಬ್ಬನು ನಿಜವಾಗಿದ್ದು ಕೊಂಡು, ನಿಜವಾಗಿರುವ ಹೆಗ್ಗವು ಸುಳ್ಳು, ಹಾವನ್ನೂ ಕೋಲನ್ನೂ ನೀರ ಕೋಡಿಯನ್ನೂ ಹೊವಿನ ಮಾಲೆಯನ್ನೂ ಹುಟ್ಟುಗಟ್ಟುವಂತೆ, ಪ್ರಾಣ ಮೊದಲಾದ ಸುಳ್ಳಾದವುಗಳನ್ನು ಹುಟ್ಟುಗಟ್ಟುವನಷ್ಟೆ. ಬುಡದಲ್ಲಿ ನಿಜವಾದ ಏನಾದರೊಂದಿಲ್ಲದೆ ಸುಳ್ಳಾದವುಗಳನ್ನು ಹುಟ್ಟುಗಟ್ಟುವದೇ ಆಗುವದಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಸುಳ್ಳಾದವುಗಳನ್ನು ಹುಟ್ಟುಗಟ್ಟಿದಾಗಲೂ ಬುಡದಲ್ಲಿರುವ ನಿಜವಾದದ್ದರಲ್ಲಿ ಏನೇನೂ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗಿರುವದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಎರಡನೆಯದೆಂಬುದಿಲ್ಲದ ಸ್ಥಿತಿಯೇ ಮಂಗಲಕರವು. ಹುಟ್ಟುಗಟ್ಟಿದ್ದ ಮಾತ್ರ ಅಮಂಗಲ. ಏಕೆಂದರೆ: ಹುಟ್ಟುಗಟ್ಟಿದ ಹಾವು ಮೊದಲಾದವುಗಳು ಭಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವವು. ಎರಡನೆಯದೆಂಬುದಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಹೆದರಿಕೆಯ ಸೆಲೆ ಇರುವದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅದೇ ಮಂಗಲ.

—(ಮಾಂ ೨-೩೩)

ಎರಡನೆಯದರ ಸಂಬಂಧವನ್ನೇ ತೀರ ತೊರೆದಂಥ ಈ ಸ್ಥಿತಿಯ ವಿಷಯವು ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವದು. ವೇದಾಂತಶಾಸ್ತ್ರದ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಇಲ್ಲದವರಿಗೆ ಇದರ ಸವಿ ತೋರುವದು ಕಷ್ಟ. ತನ್ನ ಆತ್ಮ ಒಂದೇ ನಿಜವಾದದ್ದೆಂಬ ಅರಿವು ಉಳ್ಳವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಇದು ಮೀಸಲು. ಇದರಲ್ಲಿ ಹೆದರಿಕೆಯ ಸೆಲೆ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಅವಿವೇಕಿಗಳು ಇಂಥ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ತಾವು ಪಡೆದರೆ ತಾವೆ ಎಲ್ಲ ನಾಶವಾಗುವೆವೋ ಎಂದು ಬೆಚ್ಚಿ ಬಿಳುವರು.

—(ಮಾಂ ೨-೩೪)

ಭಗವಂತನೆಂದರೆ ಯಾವದೋ ಒಂದಾನೊಂದು ವಿಗ್ರಹಮಾತ್ರವೆಂದೂ ಆ ಬೊಂಬೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೊಬ್ಬ ಈಶ್ವರನಿಲ್ಲವೆಂದೂ ತಿಳಿದು ಕೊಂಡು ಅದು ಯುಕ್ತಿಗೆ ಹೊಂದುವದೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂಬದನ್ನು ನೋಡಿ ಕೊಳ್ಳದೆ ಹೃದ್ರವೂ ಸುಳ್ಳೂ ಆದದ್ದನ್ನು ತಿಳಿಯುವ ತಿಳಿವು ತಾಮಸ. ಆತ್ಮನು ಒಂದೊಂದು ದೇಹಕ್ಕೊಬ್ಬೊಬ್ಬನು ಬೇರೆಬೇರೆಯಾಗಿರುವನೆಂದು ತಿಳಿಯುವ ತಿಳಿವು ರಾಜಸ. ನಾಲ್ಕು ಮುಖದ ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನು ಮೊದಲು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಒಂದು ಹುಲ್ಲು ಕಡ್ಡಿಯವರೆಗೂ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಬ್ರಹ್ಮವೆಂಬ

ಒಂದೇ ವಸ್ತು ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ಹೊಂದದೆ ಇರುವದೆಂದೂ ದೇಹಗಳು ಬೇರೆಬೇರೆಯಾದರೂ ಅವುಗಳೊಳಗಿರುವ ಆತ್ಮವಸ್ತು ಆಕಾಶದಂತೆ ಒಂದೇ ಎಂದೂ ತಿಳಿಯುವ ತಿಳಿವಳು ಸಾತ್ವಿಕ—(ಭೃಗು-೨೦..೨೨)

ಶುದ್ಧ ಸತ್ತ್ವಗುಣದವರಿಂದ ಮಾತ್ರ ತಿಳಿಯಲಾಗುವ ಈ ಅದ್ವೈತ ಸ್ಥಿತಿಗೆ, ಎಂದರೆ ಎರಡನೆಯದಿಲ್ಲದಿರುವಿಕೆಗೆ, ನಮ್ಮ ದೇಶವೇ ತೊರುವು. ಇತರ ದೇಶದವರು ತಮ್ಮ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ನಮಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರೂ ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯರು ತಮ್ಮ ಸಾತ್ವಿಕಪ್ರಭಾವದಿಂದ ತಾವು ಅನುಭವಿಸಿ ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಹಿಡಿದಿರುವ ಇದನ್ನು ಇನ್ನೂ ಗ್ರಹಿಸುವದಕ್ಕೆ ಕೂಡ ಅಸಮರ್ಥರಾಗಿರುವರು. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ರಜಸ್ತಮೋ ಗುಣಗಳು ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವದರಿಂದ ದ್ವೈತಮತಗಳೇ, ಎಂದರೆ ಎರಡನೆಯವುಗಳ ಇರುವಿಕೆಯನ್ನೊಪ್ಪುವ ದಾರಿಯವರೆ, ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವರು. ಎರಡನೆಯವುಗಳ ಇರುವಿಕೆಗೆ ಶ್ರುತಿಯ ಬೆಂಬಲವಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಅದು ಬರೀ ಬುದ್ಧಿಯ ಬಲದ ಮೇಲೆ ನಿಲ್ಲಬೇಕಾಗಿರುವದು. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಬೇರೆಬೇರೆ ಬುದ್ಧಿ ಶಾಲಿಗಳು ಅದಕ್ಕೆ ಬೇರೆಬೇರೆ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ನಿಲ್ಲಿಸಿರುವರು. ಹಾಗಾಗಿರುವದೇ ಆದರಲ್ಲಿ ಹುರುಳುಲವೆಂದು ತೋರಿಸುವದು. ಅದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಸ್ವರೂಪವಿದ್ದೀತೇ ಹೊರತು ಬೇರೆಬೇರೆಯವರು ಹೇಳುವ ಬಗೆ ಬಗೆಯ ಸ್ವರೂಪಗಳು ಇರುವದು ಶಕೃವಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಯಾರೇ ಅಗಲಿ ದ್ವೈತಕ್ಕೆ ಇಕ್ಕಟ್ಟಾಗಿಯೋ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟಾಗಿಯೋ ಮುಕ್ಕಟ್ಟಾಗಿಯೋ ಅಥವಾ ಕಟ್ಟುಹರಿದ ಪಂಜಾಗಿಯೋ ಇರುವ ಯಾವ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಪ್ರತಿಸಾದಿಸಿದರೂ ಅದು ಹತ್ತರ ಜೊತೆಯ ಹನ್ನೊಂದನೆಯದಾಗುವದೇ ಹೊರತು ಹೆಚ್ಚುಗಾರಿಕೆಯದಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಹೆಚ್ಚುಗಾರಿಕೆಗಳೆಲ್ಲ ಅದ್ವೈತಕ್ಕೆ ಮೀಸಲು.

ಹೆಚ್ಚು ಗಾ ರಿ ಕೆ ಗ ಳು

ಯಾರ ಯಾರ ಮೇಲೆಯೂ ಇದಕ್ಕೆ ಹಗೆತನವಿಲ್ಲದಿರುವದೊಂದು ಹೆಚ್ಚುಗಾರಿಕೆ. ಎರಡನೆಯದರ ನೋಂಕಿಲ್ಲದ ಸ್ಥಿತಿಯು ಅದ್ವೈತವೆಂದೂ ಎರಡನೆಯವೆಲ್ಲ ನಿಜವೆಂಬ ಸ್ಥಿತಿಯು ದ್ವೈತವೆಂದೂ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಹೆಸರು ಗೊಂಡಿರುವದು. ಹಗೆತನವೆಂಬುದೆಲ್ಲ ದ್ವೈತಕ್ಕೆ ಧಾರೆಯೆರೆದ ಮಾತು.

ದ್ವೈತದಲ್ಲಿ ಒಕ್ಕುಟ್ಟಲ್ಲ. ಆತ್ಮನ ನಿಜಸ್ಥಿತಿಯ ಬುಡವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅಲ್ಲಾಡಿಸಿ ವಿಚಾರ ಮಾಡುವಷ್ಟು ತಾಳಿಮೆ ಇಲ್ಲದ ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಂತು ದ್ವೈತಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯೇ ಹೆಚ್ಚು. ಆದರೆ ದ್ವೈತಸಿದ್ಧಾಂತವೇನೆಂಬುದನ್ನು ನೋಡಹೋದರೆ ತಲೆಗೊಂದು ವಾತಾಗುವದು. ಯಾರಯಾರಿಗೆ ಏನೇನು ಹೊಳೆಯುತ್ತದೋ ಅವರವರಿಗೆ ಅವೇ ಸಿದ್ಧಾಂತ. ಹೀಗಾಗುತ್ತ ಬಂದು ದ್ವೈತಸಿದ್ಧಾಂತವು ನೆಲೆಗೆ ನಿಲ್ಲದೆ ಹೋಗಿರುವದು. ಜೀವನ ವಿಷಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ದೇಹವೇ ಜೀವವೆಂದೊಬ್ಬರು; ಜೀವನು ಈಶ್ವರನ ದೇಹವೆಂದು ಇನ್ನೊಬ್ಬರು; ಜೀವರು ಈಶ್ವರನ ಅಡಿಯಾಳೆಂದು ಮತ್ತೊಬ್ಬರು; ಜೀವರು ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಬೇರೆಯಾದರೂ ಈಶ್ವರನಿಗಿಂತ ಬೇರೆಯಲ್ಲವೆಂದು ಮಗದೊಬ್ಬರು. ಈಶ್ವರನ ವಿಷಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ರಾಜನ ಹೊರತು ಈಶ್ವರನೆಂಬೊಬ್ಬ ಬೇರೆ ಇಲ್ಲವೆಂದೊಬ್ಬರು; ಅವನು ಸಗುಣನಾಗಿ ಬೇರೆ ಇದ್ದಾನೆಂದು ಇನ್ನೊಬ್ಬರು; ಅವನು ಬರೀ ತನ್ನ ಇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಸೃಷ್ಟಿಸುವನೆಂದು ಮತ್ತೊಬ್ಬರು; ಜೀವರ ಕರ್ಮಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ಸೃಷ್ಟಿಸುವನೆಂದು ಮಗದೊಬ್ಬರು. ಜಗತ್ತಿನ ವಿಷಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ಕಾಣುವದೆಲ್ಲ ಕಾಣುವಂತೆ ನಿಜವೆಂದೊಬ್ಬರು; ಕಾಣುವ ಯಾವದೂ ಇಲ್ಲವೆಂದೂ ಇದ್ದರೂ ಕ್ಷಣಿಕವೆಂದೂ ಇನ್ನೊಬ್ಬರು; ಇದೆಯೆಂದಾಗಲಿ ಇಲ್ಲವೆಂದಾಗಲಿ ಹೇಳುವದಕ್ಕೆ ಬರುವದಿಲ್ಲವೆಂದು ಮತ್ತೊಬ್ಬರು; ಜಗತ್ತೂ ಜೀವರೂ ಪರಮಾತ್ಮನ ಶರೀರವೆಂದು ಮಗದೊಬ್ಬರು; ಎಲ್ಲವೂ ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಬೇರೆ ಬೇರೆಯೆಂದು ಬೇರೊಬ್ಬರು. ಮೋಕ್ಷದ ವಿಷಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ಮರಣವೆ ಮೋಕ್ಷವೆಂದೊಬ್ಬರು; ಯಾವದೂ ಇಲ್ಲವೆಂಬ ವಾಸನೆಯೇ ಮೋಕ್ಷವೆಂದು ಇನ್ನೊಬ್ಬರು; ಯಾವಾಗಲೂ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಿರುವದೇ ಮೋಕ್ಷವೆಂದು ಮತ್ತೊಬ್ಬರು; ಈಶ್ವರನನ್ನು ಸೇವಿಸುತ್ತಿರುವದೇ ಮೋಕ್ಷವೆಂದು ಮಗದೊಬ್ಬರು. ಹೀಗೆ ತನುತಮಗೆ ತೊರುವ ಸಿದ್ಧಾಂತವೆ ನೆಲೆಗೆ ನಿಂತದ್ದೆಂಬ ಮರಾಗ್ರಹಪಿಶಾಚಿಯು ಎಲ್ಲರ ಮೇಲೆಯೂ ತನ್ನ ಕಾಣಿಕವನ್ನು ತೋರುತ್ತಿರುವದು. ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಬುದ್ಧಿಯೆಂಬ ಊರುಗೋಲಿನ ಬಲದ ಮೇಲೆ ನಿಂತುಕೊಂಡಿರುವ ದ್ವೈತಮತದವರೆಲ್ಲರೂವೇದವೆಂಬ ಊರುಗೋಲಿನ

ಬಲದ ಮೇಲೆ ನಿಂತುಕೊಂಡಿರುವ ಅದ್ವೈತದವರ ಮೇಲೆ ಭೋಗರಿಯು ವದು ನಿಜ. ಹೀಗೆ ದ್ವೈತದವರು ಹಗೆತನವನ್ನು ತೋರಿಸಿದರೂ ಅದ್ವೈತದವರಿಗೆ ಅವರ ಮೇಲೆ ಹಗೆತನವಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ: ದ್ವೈತವೆಂಬುದು ಅದ್ವೈತದ ಮೇಲೆಯೇ ಹುಟ್ಟುಗಟ್ಟಿದ್ದು. ಈಗ ಇರುವ ದ್ವೈತಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಇನ್ನೂ ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲದಷ್ಟು ಹೊಸ ಹೊಸ ದ್ವೈತಗಳು ಹೊರಟರೂ ಅವೆಲ್ಲ ಅದ್ವೈತದ ಒಂದು ಕೂದಲ ಗುಂಡಿಯಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ಕಾಣುವವುಗಳೇ ಆಗಿರುವವು. ತನ್ನಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ಕಾಣುವದರ ಮೇಲೆ ತಾನು ಹಗೆತನವನ್ನು ಮಾಡುವದುಂಟೆ? ಇದಲ್ಲದೆ ದ್ವೈತವು ಸುಳ್ಳಾದದ್ದು ; ಅದ್ವೈತವು ನಿಜವಾದದ್ದು. ನಿಜವು ಸುಳ್ಳಿನ ಮೇಲೆ ಹಗೆತನವನ್ನು ತೋರುವದುಂಟೆ? ಯಾವದರಿಂದ ತನಗೆ ಬಾಧೆ ತೋರುತ್ತದೋ ಅದರ ಮೇಲೆ ಹಗೆತನ ಉಂಟಾಗುವದು ಸ್ವಭಾವವಾಗಿದೆ. ಅದ್ವೈತದಿಂದ ದ್ವೈತಕ್ಕೆ ಬಾಧೆಯುಂಟೇ ಉಂಟು. ಆದ್ದರಿಂದ ದ್ವೈತದವರು ಅದ್ವೈತದವರ ಮೇಲೆ ಕಣ್ಣುಕೆಂಪಗೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವದು ಒಪ್ಪಬಹುದು. ದ್ವೈತದಿಂದ ಅದ್ವೈತಕ್ಕೆ ಬಾಧೆ ಇಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅದ್ವೈತಕ್ಕೆ ದ್ವೈತದ ಮೇಲೆ ಹಗೆತನ ಉಂಟಾಗುವದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇ ಇಲ್ಲ. ಅದ್ವೈತದಿಂದ ದ್ವೈತಕ್ಕಿರುವ ಬಾಧೆಯನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದೆಂಬುದು ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಆಗದ ಮಾತು. ಆದ್ದರಿಂದ ದ್ವೈತಿಗಳು ಮಾಡುವ ಹಗೆತನವು ತಮ್ಮ ಮನಸ್ಸನ್ನೇ ತಳಮಳಗೊಳಿಸುವ ಹಗೆತನದಲ್ಲಿ ಮುಗಿಯುವದೇ ಹೊರತು ಅದ್ವೈತದ ಒಂದು ಕೂದಲನ್ನು ಕೊಂಕಿಸುವದೂ ಅದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಹಗೆತನವು ದ್ವೈತಿಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಹೊರತು ಅದ್ವೈತಿಗಳಲ್ಲಿಲ್ಲ. ದ್ವೈತವು ಮೇಲೇರಿ ಬಂದಾಗ ಅದ್ವೈತವು ಅದರಲ್ಲಿ ಹುರುಳಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದು ಅದರ ಮೇಲೆ ಕೈ ಎತ್ತುವದು ತನ್ನ ಘನತೆಗೆ ಸಲ್ಲದೆಂದು ಉದಾಸೀನದಿಂದಿರುವದು. ನೆಲದಮೇಲೆ ಕುಕ್ಕರಿಸಿ ಕಸದ ಗುಂಡಿಯಲ್ಲಿರುವ ಒಬ್ಬ ಹುಚ್ಚನು ತನ್ನ ಮುಂದೆ ಮುಗಿಲು ಮುಟ್ಟುವಷ್ಟು ಎತ್ತರವಾದ ಮದ್ದಾನೆಯ ಮೇಲೇರಿ ಅಟ್ಟಹಾಸದಿಂದ ಬರುತ್ತಿರುವವನನ್ನು ನೋಡಿ 'ನಾನೂ ಆನೆಯನ್ನು ಹತ್ತಿದ್ದೇನೆ; ನನ್ನ ಮೇಲೆ ನಿನ್ನ ಆನೆಯನ್ನು ನಡೆಸು' ಎಂದು ಹೇಳಿದರೂ ಅವನು ಅದನ್ನು ಕಿವಿಗೆ ಹಾಕಿ

ಕೊಳ್ಳದಿದುವಂತೆ ಆದ್ವೈತದವರು ತಮ್ಮನ್ನು ಎದುರಿಸುವ ದ್ವೈತವನ್ನು ಕಡಿಗಾಣುವರು. —(ಮಾಂ ೩-೧೭, ೧೮)

ಆದ್ವೈತದವರಲ್ಲಿ ಹಗೆತನವಿಲ್ಲದಿರುವದಿಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ; ಅವರಲ್ಲಿ ಪ್ರೇಮದ ಬುಗ್ಗೆಯು ಉಕ್ಕಿ ಹರಿಯುತ್ತಿರುವದು. ನಿಜವಾದ ಪ್ರೇಮವೆಂಬುದು ಆದ್ವೈತದವರಿಗೇ ಮೀಸಲು. ದ್ವೈತದವರು ಎಷ್ಟೇ ಪ್ರೇಮವನ್ನು ಮಾಡಿದರೂ ತನ್ನ ಮೇಲೆ ತನಗಿರುವಷ್ಟು ಪ್ರೇಮವನ್ನು ತನಗೆರಡನೆಯವರ ಮೇಲೆ ಮಾಡಲಾಗುವದಿಲ್ಲ. ದ್ವೈತಿಗೆ ಉಳಿದವರೆಲ್ಲ ತನಗೆರಡನೆಯವರ. ಆದ್ವೈತಿಗೆ ಎಲ್ಲರೂ ತಾನೇ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವನು ತನ್ನ ಮೇಲೆ ಮಾಡುವ ಪ್ರೇಮವನ್ನೇ ಅವರ ಮೇಲೆ ಮಾಡುವನು. ಆದ್ವೈತದ ಮೊಳಕೆಯಾದ ಇಂಥ ಉಚ್ಚ ತರಗತಿಯ ಪ್ರೇಮಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ದೇಶವೇ ತಾರುನುನಿ. ಈ ಪ್ರೇಮದ ತಳಹದಿಯ ಮೇಲೆಯೇ ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ಏರ್ಪಟ್ಟಿರುವದು. ಆದ್ವೈತವು ಈಶ್ವರನಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದ ತಿಳಿವಳಿಕೆ. ಅದರ ಮೇಲೆ ಹುಟ್ಟು ಗಟ್ಟಿರುವ ಬಗೆಬಗೆಯ ದ್ವೈತಗಳೆಲ್ಲ ಮನುಷ್ಯಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದವು. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಅವುಗಳ ಬಾಲವನ್ನು ಹಿಡಿದ ಪರದೇಶದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳು ಬಹು ದಿನ ಬಾಳುವದಿಲ್ಲ. ಆದ್ವೈತದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ಕಾಲವೂ ದೇಶವೂ ಹುಟ್ಟಿದಾಗಿನಿಂದ ನಡೆದು ಬಂದದ್ದಾಗಿರುವದು ; ಕಾಲವೂ ದೇಶವೂ ಇರುವವರೆಗೂ ಇರುವದು. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ. ಸೃಷ್ಟಿಯೇ ಹೋದರೂ ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಅಳವಿಲ್ಲ. ಅದು ಬೀಜರೂಪದಲ್ಲಿದ್ದ ಮುಂದಿನ ಸೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದು. ಆದ್ವೈತದ ಅರಿವಿನಿಂದಲೇ ನಮ್ಮ ಹಿಂದೂಸ್ಥಾನವು ಬಗ್ಗುತ್ತಿಗೇ ಗುರುವಾಗಿ ಶೋಭಿಸುವದು. ಇದನ್ನರಿತು ಆದ್ವೈತದ ತಳಹದಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ತನ್ನ ಮೇಲೆ ತಾನು ಮಾಡುವ ಪ್ರೇಮವನ್ನು ಇತರರ ಮೇಲೆ ಮಾಡುವದನ್ನು ಕಲಿಯಬೇಕು.

ಎಲ್ಲ ವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಬ್ರಹ್ಮವನ್ನೂ ಬ್ರಹ್ಮದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ವಸ್ತುಗಳನ್ನೂ ನೋಡುವವನಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮವು ಎಷ್ಟು ಮಾತ್ರವೂ ದೂರವಲ್ಲ. ಆ ಬ್ರಹ್ಮಕ್ಕೆ ಅವನೂ ದೂರವಲ್ಲ. ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಒಂದೆ. —(ಭ ೬.೩೦)

ತಾನು ಬ್ರಹ್ಮವಾಗುವದರಿಂದಾಗುವ ಆನಂದಕ್ಕೊಂದಳತೆಯೇ ಇಲ್ಲ. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆ ತರುಣನಾಗಿಯೂ ತೀಲಸಂಪನ್ನ ನಾಗಿಯೂ ವೇದವನ್ನು ಓದಿದವನಾಗಿಯೂ ಎಲ್ಲರ ಮೇಲಿನ ಯಜಮಾನನಾಗಿಯೂ ಬಲವಾದ ಮೈ ಕಟ್ಟುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ ಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ ಇರುವವನಿಗೆ ಬೇಕುಬೇಕಾದ ಸುಖಸಾಧನಗಳಿಂದ ತುಂಬಿತ್ತುಳುಕುವ ಭೂಮಂಡಲದ ಅರಸುತನವು ದೊರೆ ತರೆ ಅವನಿಗೆ ಆಗುವ ಆನಂದವು ಒಂದು ಮಾನುಷಾನಂದವೆಂದೆನಿಸುವದು. ಅಂಥ ನೂರರಷ್ಟಾದರೆ ಅದು ಮನುಷ್ಯರಾಗಿದ್ದು ಒಳ್ಳೆ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಗಂಧರ್ವರಾದವರಿಗೆ ದೊರೆಯುವ ಒಂದಾನಂದ. ಮನುಷ್ಯಗಂಧರ್ವರಿಗೆ ಅಂತ ಧಾರ್ವಾಕವಾಗುವ ಶಕ್ತಿ, ಸುಖದುಃಖಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುವ ಶಕ್ತಿ, ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಸುಖಸಾಧನಗಳು - ನೋದಲಾದವುಗಳಿರುವದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಸುಖ ಹೆಚ್ಚು. ಆ ಮನುಷ್ಯಗಂಧರ್ವರ ನೂರರಷ್ಟಾನಂದವು ಹುಟ್ಟುವಾಗಲೆ ಗಂಧರ್ವರಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದ ದೇವಗಂಧರ್ವರ ಒಂದಾನಂದ. ಅದರ ನೂರರಷ್ಟು ಬಹುಕಾಲವಿರುವ ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಪಿತೃಗಳ ಒಂದಾನಂದ. ಅದರ ನೂರರಷ್ಟು ಸ್ಮೃತಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದರ ಫಲವಾಗಿ ದೇವತೆಗಳಾದವರ ಒಂದಾನಂದ. ಅದರ ನೂರರಷ್ಟು ಸ್ಮೃತಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದರ , ಾಗಿ ದೇವತೆಗಳಾದವರ ಒಂದಾನಂದ. ಅದರ ನೂರರಷ್ಟು ದೇವ ತೆಗಳೆಲ್ಲರ ಒಡೆಯನಾದ ಇಂದ್ರನ ಒಂದಾನಂದ. ಅದರ ನೂರರಷ್ಟು ಇಂದ್ರನ ಗುರುಗಳಾದ ಬೃಹಸ್ಪತಿಗಳ ಒಂದಾನಂದ. ಅದರ ನೂರರಷ್ಟು ಮೂರು ಲೋಕವನ್ನೂ ಶರೀರವಾಗಿ ಉಳ್ಳ ವಿರಾಟ್ಟಿರುಷನ ಒಂದಾನಂದ. ಅದರ ನೂರರಷ್ಟು ಹಿರಣ್ಯಗರ್ಭನೆಂಬ ಬ್ರಹ್ಮನ ಒಂದಾನಂದ. ಶ್ರುತಿಯನ್ನು ಬಲ್ಲ ವನಾಗಿಯೂ ಪಾಪವಿಲ್ಲದವನಾಗಿಯೂ ಬಯಕೆಗಳಿಂದ ಬಳಲದವನಾ ಗಿಯೂ ಇರುವವನ ಆನಂದವು ಆ ಬ್ರಹ್ಮನ ಆನಂದವನ್ನೂ ಮೀರಿಸಿರುವದು. ಇಂಥ ಆನಂದವೆಂಬ ಅಮೃತವು ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ನಿಲುಕುವಂತಿರುವಾಗ ಅದಕ್ಕೆ ಕೈ ನೀಡುವದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ವಿಷಯಸುಖವೆಂಬ ಕಿಲುಬಿದ ಹುಳಿ ಮಜ್ಜೆಗೆಗೆ ಜೊಗಸೆಯನ್ನೊಡ್ಡುವದು ಎಂಥ ತಿಳಿಗೇಡಿತನ! —(ಶೈ ೨.೧..೪)

೧೬—ಅನುಭವಿಗಳ ನಡೆವಳಿಕೆ

ನಡೆನುಡಿಗಳು

ಬದುಕಿರುವಾಗಲೇ ತಾವು ಶುದ್ಧಬ್ರಹ್ಮವೆಂದೂ ಜಗತ್ತೆಲ್ಲ ತಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನ ಅಲುಗಾಟದ ಮಾತ್ರವೆಂದೂ ಮನಗಂಡವರ ನಡೆವಳಿಕೆ ಹೇಗಿರುವದೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಯಬೇಕೆಂದು ಕುತೂಹಲ ಉಂಟಾಗಬಹುದು. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ತಾವು ಕ್ಷುದ್ರರಾದ ಜೀವರೆಂದೂ ಜಗತ್ತು ಯಾವಾಗಲೂ ಇರುವಂಥದ್ದೆಂದೂ ತಿಳಿದು ನಡೆಯುತ್ತಿರುವರು. ತಾವು ಬ್ರಹ್ಮವೆಂದರಿತವರ ಬಗೆಯು ಲೋಕದವರ ನಡೆವಳಿಕೆಗಿಂತ ಬೇರೆಯಾಗಿರುವದು. ಅದ್ದರಿಂದಲೇ ಅವರನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ಬಯಕೆಯುಂಟಾಗುವದು. ತಾವು ಬ್ರಹ್ಮವೆಂದರಿತವರು ಕಾಣಬರುವದೇ ಕಡಿಸಿಯಾಗಿರುವವರಿಂದ ಅವರ ನಡೆವಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ನೋಡುವದಕ್ಕೆ ದೊರೆಯುವ ಸಂಭವವು ಕಡಿಮೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನು ನಾವು ಗ್ರಂಥದಿಂದ ಗೊತ್ತು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಆದರೆ ಅಂಥ ಜ್ಞಾನಿಗಳು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಇಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿಯಬಾರದು. ಅವರು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ಗುರುತು ಹಿಡಿಯುವ ಯೋಗ್ಯತೆಯುಳ್ಳವರೇ ಕಡಿಮೆ. ಕಾಡುಗಲ್ಲುಗಳಂತೆ ಜೀವರತ್ನಗಳು ಕಂಡ ಕಂಡ ಕಡೆಯಲ್ಲೆಲ್ಲ ದಾರಿಯಲ್ಲ ಬಿದ್ದಿರುವವೆನು ? ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ರತ್ನಗಳೆಲ್ಲ ನೆಂದಿಲ್ಲ. ಅವು ಎಲ್ಲಿಯೋ ಒಂಪೊಂದು ಕಡೆ ಇರುತ್ತವೆ. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ದೈವಯೋಗದಿಂದ ಏನಾದರೊಂದು ಹೆಚ್ಚಿನ ಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನು ಪಡೆದವರು ಅವರನ್ನು ತಾವೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸಾರಿಕೊಂಡು ತಿರುಗುವರಷ್ಟೆ ಹಾಗೆ ತಾವು ಶುದ್ಧಬ್ರಹ್ಮವೆಂದರಿತವರು ತಾವು ಇಂಥವರೆಂದು ಡಂಗುರವನ್ನು ಹೊಡೆದುಕೊಂಡು ತಿರುಗುವದಿಲ್ಲ. ಅವರ ಬಗೆಯು ಲೋಕದವರ ಬಗೆಗಿಂತ ಬೇರೆಯಷ್ಟೆ. ಅವರು ಸುಮ್ಮನು ಸುಮ್ಮನೆ ತಮ್ಮ ಜೀವಕನ್ನು ಹೊರಗೆ ಬಿಡಿಸದೆ ತಮ್ಮಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾವು ಮರೆಯಾಗಿರುವರು. ತಮ್ಮಿಂದ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪಡೆಯುವದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಶಿಷ್ಯನು ಬಂದಾಗ ಅವರು ಒಳ್ಳೆ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ತಮ್ಮ ಯೋಗ್ಯತೆಯ ಜೀವಕನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹತ್ತು ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನೂ ಪ್ರಭಾಮಯವಾಗಿ ಮಾಡುವರು. ಆ ಶಿಷ್ಯನು ಆಗ ಅವರ ನಡೆವಳಿಕೆಗಳ ಕಡೆಗೆ ಮನಸ್ಸು ಹಾಕಿದರೆ ಇಲ್ಲಿ

ಹೇಳುವ ಮಾತುಗಳೆಲ್ಲ ತನ್ನ ಕಣ್ಣೆದುರಿಗೆ ರೂಪುಗೊಂಡು ನಿಂತಂತಾಗುವದು. ಈ ಉಪಯೋಗವನ್ನು ಗುರಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಇಲ್ಲಿ ಜೀವನ್ಮುಕ್ತರ ನಡೆನುಡಿಗಳ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಗುವವು.

(ಅ) ಅವರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬಯಕೆಗಳೆಂಬುವೆಲ್ಲ ತೊಳೆದು ಹೋಗಿರುವವು. ಅವರು ಏನನ್ನಾದರೂ ಬಯಸಿ ಅದನ್ನು ಪಡೆದು ಅದರಿಂದ ತೃಪ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದತಕ್ಕವರಾಗಿರದೆ ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ತಾವೇ ಯಾವಾಗಲೂ ತೃಪ್ತರಾಗಿರುತ್ತಾ ಇರತಕ್ಕವರಾಗಿರುವರು. —(ಭ ೨-೫೫). (ಆ) ಒಂದು ಪಕ್ಷ ಯಾವಾಗಲಾದರೂ ಬಯಕೆಯುಂಟಾದರೂ, ನದಿಗಳು ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಹೊಕ್ಕು ತಮ್ಮ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ, ಅದು ಹುಟ್ಟಿದಲ್ಲಿಯೇ ಇಂಗಿ ಹೋಗುವದು (ಭ ೨-೬೦). (ಇ) ಹೊರಗೆ ಎಷ್ಟೋ ವಿಷಯಗಳಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಅವರು ತಮ್ಮ ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ಅವುಗಳ ಮೇಲೆ ಹರಿಯಗೊಡದೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಬಿಗಿಹಿಡಿದಿರುವರು. ಏಕೆಂದರೆ: ಅವರ ಮನಸ್ಸೆಲ್ಲ ಎಲ್ಲರ ಒಳಗೂ ಆತ್ಮನಾಗಿರುವ ಪರಮಾತ್ಮನೆ ತಾನೆಂಬ ಕಡಿ ನೆಲೆಗೊಂಡಿರುವದರಿಂದ ಅದು ಇಂದ್ರಿಯಗಳಿಗೆ ಬೆಂಬಲವಾಗಿ ಹಿಡಿಯುವದಿಲ್ಲ. —(ಭ ೨-೬೧). (ಈ) ಅಥವಾ ಅದು ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಏನಾದರೂ ತಲೆ ಎತ್ತಿದರೆ ಅವನು ತನಗೆ ಎಂಥ ಲೋಕವಾಗಲಿ ಎಂಥ ಸುಖಸಾಧನಗಳಾಗಲಿ ಏನು ಬಯಸಿದರೂ ಒಡನೆ ಅವು ಅವನ ಪಾದಧೂಲಿಯಲ್ಲಿ ಉರುಳುವವು. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ. ಆ ಲೋಕಗಳಾಗಲಿ ಆ ಸುಖಸಾಧನಗಳಾಗಲಿ ಮತ್ತೊಬ್ಬರಿಗೆ ಆಗಲೆಂದು ಬಯಸಿದರೂ ಕೂಡ ಅದು ಹಾಗೆ ಆಗಿಯೇ ತೀರುವದು. ಅದ್ದರಿಂದ ಏಳಿಗೆಯನ್ನು ಬಯಸುವವರು ಅವರ ಕಾಲು ತೊಳೆದು ನನುಸ್ಮಾರ ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಂದ ಅವರನ್ನು ಸೇವೆಮಾಡಬೇಕು. —(ಮುಂ ೩-೧-೧೦).

(ಅ) ಎಲ್ಲ ಜನರೂ ಪ್ರಾಪಂಚಿಕವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಜಾಗರೂಕರಾಗಿರುವರಷ್ಟೆ. ತಾವು ಬ್ರಹ್ಮವೆಂದರಿತ ಜೀವನ್ಮುಕ್ತರು ಅತ್ತ ಕಡೆಗೆ ಕಡೆಗೆ ಣ್ಣನ್ನು ಕೂಡ ಹಾಕುವದಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಉದಾಸೀನರಾಗಿರುವರಷ್ಟೆ. ಜೀವನ್ಮುಕ್ತರು ಅದರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೇ ತುಂಬ ಜಾಗರೂಕರಾಗಿರುವರು. —(ಭ ೨-೬೯), (ಆ)

ಅವನು ಹೊರಗಣ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಬಳಸಿದಾಗ ಇಂದ್ರಿಯಗಳು ಅವುಗಳೊಡನೆ ಕೂಡಿ ನಡೆದವೆಂದೂ ತಾನು ಏನನ್ನೂ ಮಾಡುವವನಲ್ಲವೆಂದೂ ತಿಳಿಯುವನು (ಭ ೫-೨೯). (ಇ) ಅವನಿಗೆ ತನ್ನೊಳಗೇ ಸುಖ; ತನ್ನೊಳಗೇ ಆಟ; ತನ್ನೊಳಗಣವೇ ಬೆಳಕು. (ಭ ೫-೨೪).

ಅವರ ಸಮಬುದ್ಧಿಯು ಕೊಂಡಾಡತಕ್ಕದ್ದಾಗಿರುವದು. ಒಳ್ಳೆ ಸತ್ತ್ವಗುಣದಿಂದ ಕೂಡಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕಲಿತವನೂ ವಿನಯವಂತನೂ ಆದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಲ್ಲಿಯೂ ನಡುತರವಾದ ರಜೋಗುಣದಿಂದ ಕೂಡಿ ಉತ್ತಮಸಂಸ್ಕಾರವಿಲ್ಲದಿರುವ ಆಕಳಿನಲ್ಲಿಯೂ ಕೇಳಾದ ಬರಿ ತನೋಗುಣದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಅನೆ, ನಾಯಿ, ಹೊಲೆಯ-ವೊದಲಾವವರಲ್ಲಿಯೂ ಅವನು ಅವರ ಒಳಗಣ ಆತ್ಮವನ್ನು ಬ್ರಹ್ಮವೇ ಎಂದು ಕಾಣುವನು. —(ಭ ೫-೧೮)

ತನಗೆ ದುಃಖವನ್ನು ಕೊಟ್ಟವರ ಮೇಲೆ ಕೂಡ ಅವನಿಗೆ ಹಗೆತನವಿಲ್ಲ. ಅವನು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಗೆಳೆಯ. ನೊಂದವರನ್ನು ಕಂಡರೆ ಅವನಿಗೆ ಬಹುದಯ. ಅವನಿಗೆ ನಾನುನನ್ನದೆಂಬುದಿಲ್ಲ. ಅವನು ದುಃಖವನ್ನು ಹೊಗೆನ್ನುವದಿಲ್ಲ; ಸುಖವನ್ನು ಬಾರೆನ್ನುವದಿಲ್ಲ. ಯಾರಾದರೂ ತನ್ನನ್ನು ನೋಯಿಸಿದರೆ ತಾನು ನೊಂದುಕೊಳ್ಳುವದಿಲ್ಲ; ತಾನು ಯಾರನ್ನೂ ನೋಯಿಸುವದಿಲ್ಲ. ತನಗೆ ಬದುಕಿರುವಷ್ಟಾದರೂ ಸಿಕ್ಕಲಿ, ಬಿಡಲಿ-ಅವನಿಗೆ ಯಾವಾಗಲೂ ತೃಪ್ತಿ. ತನ್ನ ಆತ್ಮವು ಬ್ರಹ್ಮವೆಂಬ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅವನ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯು ಚೇಗಾಗಿರುವದು. ಅವನ ಮನಸ್ಸೂ ಬುದ್ಧಿಯೂ ಯಾವಾಗಲೂ ಪರಮಾತ್ಮನಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವದು. ಅವನು ಒಳಗೂ ಹೊರಗೂ ಕೂಡ ಯಾವಾಗಲೂ ಶುಚಿ. ಯಾವ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಕೈ ಹಾಕಿದರೂ ಅದನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ನೆರವೇರಿಸುವದರಲ್ಲಿ ಅವನು ಬಹುಗಟ್ಟಗ. ಅವನು ಯಾರ ಪಕ್ಷವನ್ನೂ ಹಿಡಿಯುವದಿಲ್ಲ. ಅವನ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಹೆದರಿಕೆಯೆಂಬುದು ತಲೇ ಎತ್ತವದೇ ಇಲ್ಲ. ಅವನು ಏನನ್ನಾದರೂ ಪಡೆಯಬೇಕೆಂದು ಯಾವ ಕೆಲಸವನ್ನೂ ಹಿಡಿಯುವದಿಲ್ಲ. ಅವನಿಗೆ ಒಂದು ಕಡೆ ನೆಲೆಯಾದ ವಾಸವಿಲ್ಲ. —(ಭ ೧೨-೧೩-೧೪)

ಅವನ ಮಾತುಗಳ ಬಗೆಯೇ ಬೇರೆ. ಅದು ಹೇಗಿರುವದೆಂದರೆ: ನಾನು ಎರಡನೆಯದಿಲ್ಲದ ಬ್ರಹ್ಮರೂಪದಿಂದ ಮೂರು ಲೋಕಗಳನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡಿ

ದ್ದೇನೆ. ಹಿರಣ್ಯಗರ್ಭನೆಂಬ ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನು ಮೊದಲುಗೊಂಡು ಸಣ್ಣದಾದ ಹುಳ
ದವರೆಗೂ ಎಲ್ಲವೂ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವುಗಳಾಗಿವೆ. ಹಣಗಾರನಿಗೆ ಬಡತನ
ಹೇಗಿಲ್ಲವೋ ಹಾಗೆ ಆನಂದಸ್ವರೂಪನೇ ಆದ ನನ್ನ ಸುಖಕ್ಕೆ ಹೊರಗಣ
ವಿಷಯಗಳು ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಬ್ರಹ್ಮಾನಂದದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದವನಿಗೆ ವಿಷಯಗಳ
ಮೇಲೆ ಬಯಕೆ ಹೇಗೆ ಹುಟ್ಟೀತು ! ವಿಷವೂ ಅಮೃತವೂ ಎರಡೂ ಕಾಣು
ವಾಗ ಜಾಣನು ವಿಷವನ್ನು ಬಿಡುತ್ತಾನಷ್ಟೆ. ನಾನು ನನ್ನ ಅತ್ಮಸ್ವರೂಪ
ವನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು ನಾನಲ್ಲದ ಹೊರಗಣವುಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡುತ್ತೇನೆ.
ಗಡಿಗೆಯನ್ನು ಬೆಳಗುವ ಸೂರ್ಯನು ಗಡಿಗೆಯು ಒಡೆದರೆ ಹೋಗುವದಿಲ್ಲವಷ್ಟೆ.
ದೊಹವನ್ನು ಬೆಳಗುವ ಸಾಕ್ಷಿಯಾದ ನಾನು ದೇಹವು ಸತ್ತ ಮಾತ್ರಕ್ಕೇ
ಸಾಯುವದಿಲ್ಲ. ನನಗೆ ಯಾವ ಕಟ್ಟು ಬಿದ್ದಿಲ್ಲ. ನಾನು ಯಾವದರಿಂ
ದಲೂ ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದದ್ದಿಲ್ಲ. ನನಗೆ ಶಾಸ್ತ್ರವೂ ಇಲ್ಲ; ಗುರುವೂ ಇಲ್ಲ.
ಅವೆಲ್ಲ ಮಾಯೆಯಿಂದಾದವುಗಳು. ನಾನು ಮಾಯೆಯನ್ನು ದಾಟಿದವನು.
ಪ್ರಾಣವಾಯುಗಳು ಓಡಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಿ; ಮನಸ್ಸು ಬಯಸಿಕೊಂಡಿರಲಿ; ಆನಂ
ದದಿಂದ ತುಂಬಿರುವ ನನಗೆ ದುಃಖವೆಂತಾದೀತು ! ನಾನು ನನ್ನ ಸ್ವರೂಪ
ವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡೆನು. ನನ್ನ ಅಜ್ಞಾನವು ಎಲ್ಲಿಯೋ ಕಾಲಿಗೆ
ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೇಳಿತು. ನಾನು ಮಾಡುವವನೆಂಬ ಭ್ರಾತಿಯು ಹೋಯಿತು.
ನಾನು ಏನನ್ನಾದರೂ ಮಾಡಬೇಕಾದದ್ದೆಂಬುದು ಇಲ್ಲ. ಮೂರು ಕಾಲದ
ಲ್ಲಿಯೂ ಹಗ್ಗದ ಹಾವು ಹೇಗಿಲ್ಲವೋ ಹಾಗೆ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಜಗತ್ತಿಲ್ಲ. ನಾನು ಎರಡ
ನೆಯದಿಲ್ಲದವನು. — ಈ ಬಗೆಯಲ್ಲಿರುವದು. — (ಆ. ಬೋ ೧೪-೨೧)

ಪ್ರಾ ರ ಬ್ಧ ಕ ರ್ಥ

ತಾನು ಏನನ್ನೂ ಮಾಡದ ಬ್ರಹ್ಮವೆಂಬ ಅರಿವಾಗುತ್ತಲೆ ಗುಡ್ಡೆಗುಡ್ಡೆ
ಯಾಗಿ ಹಿಂದೆ ಬಿದ್ದಿರುವ ಕರ್ಮಗಳೆಲ್ಲ ಸುಟ್ಟು ಬೂದಿಯಾಗುತ್ತವೆ; ಮುಂದೆ
ಆಗುವ ಕರ್ಮಗಳ ಸೋಂಕು ತಗಲುವದಿಲ್ಲ. ಕರ್ಮಗಳು ನಾಶವಾಗುವಾಗ
ದುಃಖವನ್ನು ಕೊಡುವ ಕೆಟ್ಟವೆನಿಸಿದ ಪಾಪಕರ್ಮಗಳು ಮಾತ್ರ ಹೋಗುವ
ವೆಂದೂ ಒಳ್ಳೆಯವೆನಿಸಿದ ಪುಣ್ಯಕರ್ಮಗಳು ಮಾತ್ರ ಸುಖವನ್ನು ಕೊಡುವದಕ್ಕೆ
ಋಳಿಯುವವೆಂದೂ ತಿಳಿಯಬಾರದು. ಪುಣ್ಯದ ಫಲವಾದ ಕ್ಷಣಿಕಸುಖವು

ಜ್ಞಾನದ ಫಲವಾದ ನಿತ್ಯಸುಖಕ್ಕಿಂತ ಎಷ್ಟೋ ಕೀಳು ಇದಲ್ಲದೆ ಪುಣ್ಯವು ತನ್ನ ಫಲವಾದ ಸುಖವನ್ನು ಕೊಡುವವಕ್ಕಾಗಿ ಜನ್ಮವನ್ನು ಕೊಟ್ಟೇ ಕೊಡುವದು. ಜ್ಞಾನಿಗೆ ಮತ್ತೆ ಜನ್ಮವಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಪುಣ್ಯಕರ್ಮವು ಉಳಿಯುವದೆನ್ನಬಾರದು. ಈಗ ಬಂದಿರುವ ಜನ್ಮವು ಕೊನೆಯಾಗುವವರೆಗಿನ ಪ್ರಾರಬ್ಧವು ಮಾತ್ರ ದೇಹವು ಸಾಯುವತನಕ ಇರುವದು. ಪ್ರಾರಬ್ಧಕರ್ಮವೂ ಹೋಗಿ ಬಿಟ್ಟರೆ ಶರೀರವೇ ಬಿದ್ದುಹೋಗಿಬಿಡಬೇಕಾಗುವದು. ಆಮೇಲೆ ಆ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವದಕ್ಕೆ ದಾರಿಯೂ ಇರುವದಿಲ್ಲ; ಇತರರಿಗೆ ಅವರ ಉಪದೇಶವು ಮೊರೆಯುವ ಸಂಭವವೂ ಇರುವದಿಲ್ಲ. ದೇಹವೂ ಇದ್ದು ಜ್ಞಾನಿಗಳೂ ಆಗಿರುವವರನ್ನು ಇಲ್ಲವೆನ್ನಲಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಜ್ಞಾನವು ಬಂದ ಮೇಲೆಯೂ ದೇಹವಿರಬಹುದು. ಆ ದೇಹವಿರುವ ಪ್ರಾರಬ್ಧಕರ್ಮದಿಂದ ಜ್ಞಾನಿಗೆ ತನಗೆರಡನೆಯದಾದ ಜಗತ್ತು ತೋರಿವರೂ ಅದು ಸುಖ್ಯಾದುಃಖ್ಯಾದು ಅವನಿಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗೊತ್ತಿರುವದು. ಜ್ಞಾನಿಗಳು ಜ್ಞಾನವಾಗುವದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಒಳ್ಳೆಯ ಮತ್ತು ಕೆಟ್ಟ ಎಷ್ಟೋ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಿರುವರಷ್ಟೆ. ಅವು ಸುಟ್ಟುಹೋಗುವವೆಂದರೇನು? ಕಟ್ಟಿಗೆಯು ಬೆಂಕಿಯಿಂದ ಸುಟ್ಟುಹೋಗುವಂತೆಯೇ? ಅಲ್ಲ. ಅವು ಅವರ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲದಂತಾಗಿ ಅವುಗಳೆಲ್ಲ ಒಳ್ಳೆಯವು ಅವರನ್ನು ವಂದಿಸುವವರ ಭಾಗಕ್ಕೂ ಕೆಟ್ಟವು ಅವರನ್ನು ನಿಂದಿಸುವವರ ಭಾಗಕ್ಕೂ ಹಂಚಿಹೋಗುವವು. ಇದೇ ಅವುಗಳ ನಾಶ.

--- (ಸೂ ೪-೧೯ . . ೧೨)

ಬಿಲ್ಲಿನಿಂದ ಗುರಿಯ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಟ ಬಾಣವು ತನ್ನ ಗುರಿಯನ್ನು ಮುಟ್ಟದೆ ಹೇಗೆ ಬಿದ್ದು ಹೋಗುವದಿಲ್ಲವೋ ಹಾಗೆ ಪ್ರಾರಬ್ಧಕರ್ಮವು ತನ್ನದಿಲ್ಲ ಮುಗಿಯುವವರೆಗೂ ಫಲವನ್ನು ಕೊಡದೆ ಬಿಡುವದಿಲ್ಲ. ಹುಲಿಯೆಂದು ತಿಳಿದು ಬಿಟ್ಟ ಬಾಣವು ಆಮೇಲೆ ಅದು ಆಕಳೆಂದು ತಿಳಿದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಅದಕ್ಕೆ ತಾಕದೆ ಬಿಟ್ಟೀತೆ? ಅದರಂತೆ ಜ್ಞಾನಿಯ ಪ್ರಾರಬ್ಧವು ಉಳಿದಿದ್ದು ಅವನಿಗೆ ಫಲವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿರುವದು. ನಿಜವಾಗಿ ನೋಡಿದರೆ ಜ್ಞಾನಿಗೆ ಪ್ರಾರಬ್ಧವೆಂಬುದು ಲೋಕದ ಜನರ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೆಯಾಗುವದಕ್ಕೆ ಹೇಳುವ ಮಾತೇ ಹೊರತು ತಾನು ಹುಟ್ಟಿಸಾವುಗಳಲ್ಲದವನೆಂದರಿತವನಿಗೆ

ಅವನ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಪ್ರಾರಬ್ಧವೆಲ್ಲಿಯದು? ಅವನು ತನಗೆ ಪ್ರಾರಬ್ಧ ಉಂಟೆಂದು ತಿಳಿದರೆ ದೇಹವನ್ನೇ ತಾನೆಂದು ತಿಳಿದಿರುವನೆನ್ನಬೇಕಾಗುವದು. ಅವನು ಹಾಗೆಂದಿಗೂ ತಿಳಿಯನು. ಚೆನ್ನಾಗಿ ವಿಚಾರ ಮಾಡಿದರೆ ಪ್ರಾರಬ್ಧವು ದೇಹಕ್ಕೆನ್ನುವ ಮಾತು ಕೂಡ ನಿಲ್ಲುವದಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ: ದೇಹವು ನಿಜವಾದದ್ದಲ್ಲ; ಹುಟ್ಟಿಗಟ್ಟಿದ್ಧ. ಇಂಥ ಸುಳ್ಳಾದದ್ದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಬ್ಧವೆಲ್ಲಿಯದು? 'ತಾನು ಏನನ್ನೂ ಮಾಡದ ಬ್ರಹ್ಮವೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತಲೆ ಅವನ ಅಜ್ಞಾನವೂ ಆ ಅಜ್ಞಾನವು ಹುಟ್ಟಿಗಟ್ಟಿದ ದೇಹ ಮೊದಲಾದವುಗಳೂ ಎಲ್ಲ ಹೋಗಬೇಕಾಗಿರುವಾಗ ದೇಹವು ಉಳಿದಿರುವಂತೆ ತೋರುವದೇಕೆ?' ಎಂಬ ದಡ್ಡರ ಮಾತಿಗೆ ಉತ್ತರವನ್ನು ಹೇಳುವದಕ್ಕೆ ಶ್ರುತಿಯು ಪ್ರಾರಬ್ಧವೆಂಬ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳುವದು.

— (ಅಧ್ಯಾಯ ೫೩..೫೯)

(ಅ) ಶರೀರವಿದ್ದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೇ ಜ್ಞಾನಿಯು ಮನಸ್ಸು ಬಂದಂತೆ ಹೊಲಸು ರೀತಿಯಿಂದ ಇರಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಎರಡನೆಯದೆಂಬುದಿಲ್ಲವ ಸ್ಥಿತಿಯು ಯಾವ ಅನರ್ಥಕ್ಕೂ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕೊಡದೆ ಮಂಗಲಕರವಾಗಿರುವದರಿಂದ ಆ ಸ್ಥಿತಿಯು ಹೆಚ್ಚುಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತಂದುಕೊಂಡು ಅವನು ತನ್ನ ಆತ್ಮವು ಬ್ರಹ್ಮವೆಂದು ತಿಳಿದು ತಾನು ಇಂಥವನೆಂಬುದನ್ನು ಲೋಕಕ್ಕೆ ತಾನಾಗಿ ತಿಳಿಯಗೊಡದೆ ಇರಬೇಕು. ಒಬ್ಬರನ್ನು ಹೊಗಳುವದು, ತಾನು ಹೊಗಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದು, ಒಬ್ಬರಿಗೆರಗುವದು, ತಾನು ಎರಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದು— ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಬಿಟ್ಟು, ಯಾವಾಗಲಾದರೂ ಉಟಿಲುಡಿಗೆಗಳ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ತಾನು ದೇಹದಲ್ಲಿರುವವನೆಂಬ ಕಲ್ಪನೆಬಂದರೂ ಉಳಿದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ತಾನು ಬ್ರಹ್ಮವೆಂದು ತಾನಾಗಿ ದೊರೆತ ಕೌಪೀನ, ಉಟಿ-ಇವುಗಳಿಂದ ಬದುಕಿರುವ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ನೆರವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿಕೊಂಡಿರಬೇಕು. - (ಮಾಂ ೨-೩೬,೩೭).

(ಆ) ಇದರ ಮೇಲೆ ಅವನು ಹೇಗಿದ್ದರೂ ಬ್ರಹ್ಮವೆ. ಅವನ ಮೋಕ್ಷಕ್ಕೇನೂ ಅಡ್ಡಿ ಇಲ್ಲ. —(ಭ ೬—೩೧).

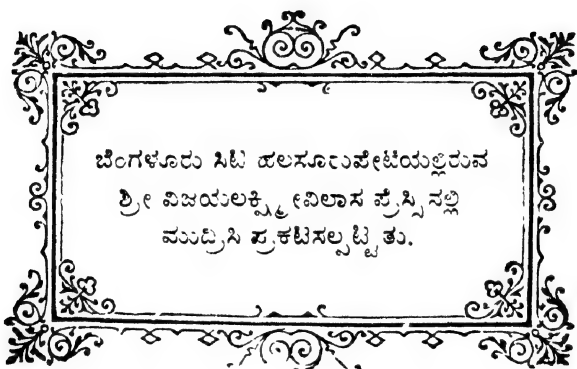
ವಿವೇಕಮುಕ್ತಿ

(ಅ) ಪ್ರಾರಬ್ಧಕರ್ಮವು ಮುಗಿದು ದೇಹವು ಸತ್ತುಹೋಗುತ್ತಲೆ, ಹರಿಯುವ ನದಿಗಳು ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಸೇರಿ ತಮ್ಮ ಹೆಸರನ್ನೂ ರೂಪನ್ನೂ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ, ಅವನು ತನ್ನ ಹೆಸರನ್ನೂ ರೂಪನ್ನೂ ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಪರಮಾತ್ಮನಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿ ಹೋಗುವನು - (ಮುಂ ೨-೨-೨). (ಇ) ಅವನು ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾದದ್ದಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಅವನ ವಾಕ್ಯ ಮೊದಲಾದವುಗಳು ಶರೀರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡುವದಿಲ್ಲ; ಇದ್ದಲ್ಲಿಯೇ ಇಲ್ಲವಾಗುವವು. ಅವನು ಇತರರಿಗೆ ದೇಹದೊಡನೆ ಕೂಡಿರುವನಾಗಿ ಕಂಡರೂ ಅವನು ಬದುಕಿರುವಾಗಲೂ ಬ್ರಹ್ಮವೆ ಆಗಿದ್ದು ಬ್ರಹ್ಮದೊಡನೆ ಕೂಡಿ ಕೊಳ್ಳುವನು. ಹಾವು ಬಿಟ್ಟು ಪರೆಯು ಹುತ್ತುದಲ್ಲಿ ಸತ್ತುಬಿದ್ದಿರುವಂತೆ ಜ್ಞಾನಿಯು ಅಗಲಿದೆ ದೇಹವು ಇದ್ದಲ್ಲಿಯೇ ಸತ್ತುಬಿದ್ದಿರುವದು. — (ಬೃ ೪-೪-೬,೭). (ಆ) ದೇಹವು ಸತ್ತು ಮೇಲೆ ಜೀವನ್ಮುಕ್ತನು ವಿವೇಕಮುಕ್ತನೆನಿಸಿ ಅಲ್ಲಾಡದ ಗಾಳಿಯಂತಾಗಿ ನಿತ್ಯಸುಖಸ್ವರೂಪನಾಗಿರುವನು. (ಮುಕ್ತಿ ೨೬).

ಓಂ ತತ್ ಸತ್

ನೋಡಿದರೆ ಬಿಡದೆ ಇರುವ ಪುಸ್ತಕಗಳು

ತೀಗನ್ನಡ!

ಲೇಖಕ-ಹೊಸಕೆರೆ ಚಿದಂಬರಯ್ಯ

ಸುಲಭ ಶೈಲಿ!!

ವೇದಾಂತಗ್ರಂಥಗಳು

ಅರ್ಯಭಟ ಪ್ರದೀಪ:- ಹುಡುಗರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಬಿಂಬಿಸುವಂತೆ ಹಿಂದೂ ಮತದ ಧರ್ಮಸೂಕ್ಷ್ಮಗಳನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ವಿವರಿಸಿ ಅದಕ್ಕೆ ಅನೇಕ ಶಾಸ್ತ್ರ ವಚನಗಳನ್ನೂ ಧಾರ್ಮಿಕ ಮಹಾಪುರುಷರ ಉಕ್ತಿಗಳನ್ನೂ ಪ್ರಮಾಣವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟು ಯುಕ್ತಿಗಳಿಂದಲೂ ಪುಷ್ಟಿಗೊಳಿಸಿ ಪುರಾಣಪುರುಷರ ದೃಷ್ಟಾಂತಗಳ ದುಂದುಮಾಡಿರುವ ಗ್ರಂಥ. ಇದೊಂದು ಹಿಂದೂಧರ್ಮದ ಕೈಗನ್ನಡಿ. ಬೆಲೆ ೨-೦-೦

ಗೀತಾರ್ಥಚಂದ್ರಿಕೆ:- ಇದರಲ್ಲಿ ಅನ್ವಯಕ್ರಮವಾಗಿ ಪ್ರತಿಪದದ ಅರ್ಥ ಮೊಡನೆ ಹಿತವೂ ಮಿತವೂ ಆದ ವಿವರಣೆಯು ರತ್ನಕ್ಕೆ ಕುಂದ ಣವನ್ನು ಕೆತ್ತಿದಂತೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಿರುವುದು. ತೂಕದ ವಿಚಾರಗಳು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಒಡೆದು ಮೂಡುವಂತೆ ಯುಕ್ತಿಗಳೂ ಅನುಭವದ ಮಾತುಗಳೂ ಬೇಕಾದಷ್ಟಿರುವವು. ಅರ್ಥವಿಲೇಷಗಳೂ ಪಾಠಾಂತರಗಳೂ ಅಧಾರವಾಕ್ಯಗಳೂ ಕೂಡ ಸಮೃದ್ಧಿಯಾಗಿ ದ್ದು ಇದು ಕಣ್ಣಿಗೂ ಮನಸ್ಸಿಗೂ ಕೂಡ ಆನಂದವನ್ನು ಸೂರೆಮಾಡುವುದು. ಬೆಲೆ ೨-೪-೦

ಪಂಚದಶೀತತ್ವಾರ್ಥ:- ವೇದಾಂತವೆಂಬ ಸಮುದ್ರದ ತಲದಲ್ಲಿರುವ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಮುತ್ತರತ್ನಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಇದು ಅಂಗಯ್ಯಗಳಿಗೆ ಬರಿಸುವುದು. ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಸುರಿಯದಂಥ ಗಡುಸಾದ ವಿಚಾರಗಳೆಂಬ ಉಕ್ಕಿನ ಕಡಲೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಇದು ಯುಕ್ತಿಗಳ, ಉದಾಹರಣೆಗಳ ಮತ್ತು ಅನುಭವದ ಮಾತುಗಳ ಹೆಣಿಗೆಯೊಳಗೆ ಒತ್ತಿ ಹಾಕಿ ರಸವನ್ನು ಚಿಮ್ಮುವ ದ್ರಾಕ್ಷೆಯ ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾರ್ಪಡಿಸಿರುವ ಸರಳವಾದ ವಚನರೂಪ. ಬೆಲೆ ೨-೦-೦

ಎಸ್. ಎಸ್. ಎನ್. ಬುಕ್ ಡಿಪೋ, ಬಸವನಗುಡಿ, ಬೆಂಗಳೂರು ಸಿಟಿ.

ನೋಡಿದರೆ ಬಿಡದೆ ಇರುವ ಪುಸ್ತಕಗಳು

೨೪೫೩ !

ಲೇಖಕ-ಹೊಸಕೆರೆ ಚಿದಂಬರಯ್ಯ

ಸುಲಭ ಶೈಲಿ !!

ಭಗವದ್ಗೀತಾಸಾರವಿಚಾರ:- ಭಗವದ್ಗೀತೆಯ ಗೂಢಾರ್ಥಗಳ ಸರ್ವಸಾರವೂ ಇದರಲ್ಲಿ ತಿಳಿಗನ್ನಡದ ಉಪನ್ಯಾಸದರೂಪದಲ್ಲಿ ಸೂರಿಯಾಗಿರುವದು. ಶ್ರುತಿಸ್ಮೃತಿಪುರಾಣೀತಿಹಾಸಗಳ ಸದುಪದೇಶಗಳ ಅರ್ಥಗಳೆಲ್ಲ ಇದರ ಹಾಸುಹೊಕ್ಕುಗಳಾಗಿರುವವು. ಲೌಕಿಕವಾದ ಉದಾಹರಣೆಗಳೂ ಅನುಭವದ ಮಾತುಗಳೂ ಸಾಧಕರಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಆನೇಕ ವಿಚಾರಗಳೂ ಇದರಲ್ಲಿ ತುಂಬಿತ್ತುಳುಕುತ್ತ ತಿಳುವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವವು. ಬೆಲೆ ೧-೮-೦

ವೇದಾಂತದ ಜೀವಾಳ:- ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಅಭಿಪ್ರಾಯದ ಬೆರಕೆ ಇಲ್ಲದೆ ಶ್ರೀಶಾಂಕರಭಾಷ್ಯವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಹಿಡಿದು ನೇರವಾಗಿ ಶ್ರುತಿಸ್ಮೃತಿಸೂತ್ರ (ಪ್ರಸಾನ್ತತ್ರಯ) ಗಳಿಂದಲೇ ಆರಿಸಿದ ಸಂಗತಿಗಳ ಹೊಂದಿಕೆಯಿಂದ ವೇದಾಂತದ ಮೂಲಸ್ವರೂಪದ ಮುದ್ದನ್ನು ಕನ್ನಡಿಗರ ಮುಖದ ಮುಂದಿಡುವದಕ್ಕೆ ಇದೇ ಮೊದಲು. ಬಹು ಬೆಲೆಯುಳ್ಳ ವಿಚಾರಗಳ ಎಲ್ಲ ಸೊಗಸೂ ಇದರಲ್ಲಿ ಸರಳವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಬಿಡಿದು ಮೂಡುವಂತೆ ಬಳಕೆಯಾದ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ರೂಪುಗೊಂಡಿದೆ. ಸ್ವಲ್ಪದರಲ್ಲಿ ವೇದಾಂತದ ಎಲ್ಲ ಮುಖ್ಯತತ್ವಗಳ ಸಂಪೂರ್ಣಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಟ್ಟಿದ ಹಾಗೆ ಮಾಡುವ ಇದರಲ್ಲಿ ಯುಕ್ತಿಗಳ ಸೂರಿ ! ಅನುಭವದ ಮಾತುಗಳ ಸುಗ್ಗಿ. ಬೆಲೆ ೧-೮-೦

ಅನುಭವಾಮೃತ:- ಕಠಿನಶಬ್ದಗಳ ಅರ್ಥವನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟು ವಿಚಾರದ ಸ್ವಾರಸ್ಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಚೆನ್ನಾಗಿ ವಿವರಿಸಿ ಬೇರೆಬೇರೆ ಗ್ರಂಥಗಳ ಆಧಾರವಾಕ್ಯಗಳನ್ನೂ ಬೋಡಿಸಿರುವ ಶುದ್ಧಪ್ರತಿ. ಬೆಲೆ ೧-೮-೦

ಮಾಂಡೂಕ್ಯಸಂವಾದ:- ಇದು ವೇದಾಂತವೆಂಬ ಅರಮನೆಯ ತಿಖರದ ಮೇಲಿನ ಕಲಶದಂತಿರುವ ಮಾಂಡೂಕ್ಯೋಪನಿಷತ್ತಿನ ಶಾಂಕರಭಾಷ್ಯದ ಸರಳಾನುವಾದ. ಗುರುತಿಷ್ಠರ ಮಾತುಗಾರಿಕೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ. ವೇದಾಂತದ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಸಾವಿರಾರು ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಓದಿದರೂ ಇದರ ವಿಚಾರಸರಣಿಗೆ ಶರಣುಬಂದ ಹೊರತು ಗತ್ಯಂತರವಿಲ್ಲ. ಬೆಲೆ ೦-೮-೦

ಎಸ್. ಎಸ್. ಎನ್. ಬುಕ್ ಡಿಪೋ, ಬಸವನಗುಡಿ, ಬೆಂಗಳೂರು ಸಿಟಿ.

ನೋಡಿದರೆ ಬಿಡದೆ ಇರುವ ಪುಸ್ತಕಗಳು

ಅಳಗನ್ನಡ !

ಲೇಖಕ-ಹೊಸಕೆರೆ ಚಿದಂಬರಯ್ಯ

ಸುಲಭ ಶೈಲಿ !!

ಗೀತೆಯ ತಿರುಳು:- ಗೀತೆಯೊಳಗೆ ಅಳವಲ್ಲಿರುವ ಅರ್ಥವಿಶೇಷಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಮೇಲಕ್ಕೆ ತಂದು ಹಿಗ್ಗಿಸಿರುವ ಒಳ್ಳೆ ಸಂವಿಕಟ್ಟಾದ ಮಾತುಗಾರಿಕೆ. ಸ್ವಲ್ಪದರಲ್ಲಿ ಬಹಳವನ್ನು ತಿಳಿಸುವದು. ಬೆಲೆ ೦-೪-೦

ಗೀತೆಯ ಕೈಗನ್ನಡಿ:- ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಶ್ಲೋಕ, ಅದರ ಕೆಳಗೆ ಅದರ ಸೊಗಸನ್ನೆಲ್ಲ ಭಟ್ಟು ಇಳಿಸಿದ ಕನ್ನಡ ತಾತ್ಪರ್ಯ - ಹೀಗೆ ಮುದ್ದಾಗಿ ಮುದ್ರಿಸಿರುವದು. ಬಹು ಅಗ್ಗವಾದ ಪ್ರತಿ. ಬೆಲೆ ೦-೪-೦

ಮಕ್ಕಳ ಕೈಗೀತೆ:- ಮೂಲದ ಅರ್ಥವನ್ನೆಲ್ಲ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕೂಡ ತಿಳಿಯುವ ಮಾತಿನ ರೂಪಕ್ಕೆ ಇಳಿಸಿರುವದು. ಕಥೆಯ ಸಾರಾಂಶವೂ ಅಡಕವಾಗಿದೆ. ಕೇವಲ ಚಿತ್ರಗಳೂ ಇವೆ. ಬೆಲೆ ೦-೪-೦

ಧರ್ಮನೀತಿಗ್ರಂಥಗಳು

ನೀತಿಗಳ ನೆಲಗಟ್ಟು:- ಬೇರೆಬೇರೆ ನೀತಿಗಳ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ವಿವರಿಸಿ ಪುರಾಣೀತಿಹಾಸಗಳ ಬೇರೆಬೇರೆ ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನೂ ಒಂದೇ ಕಡೆಗೆ ತಂದು ಅವುಗಳನ್ನು ಬೇರೆಬೇರೆ ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳಾಗಿ ಮಾಡಿ ನೀತಿವಿಚಾರಕ್ಕೆ ಮೊಳಪು ಕೊಟ್ಟಿರುವದು. ಬೆಲೆ ೧-೮-೦

ಭರತಖಂಡದ ಜೀವಜ್ಯೋತಿಗಳು:- ದಿಗಂತಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತಮ್ಮ ಪ್ರತಿಫಲಿಯಿಂದ ಪ್ರಕಾಶಗೊಳಿಸಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾಗಿರುವ ಧರ್ಮಾಭಿಮಾನಿಗಳೂ ದೇಶಾಭಿಮಾನಿಗಳೂ ಆದ ಅನೇಕ ಐತಿಹಾಸಿಕಮಹನೀಯರ ಚರಿತ್ರೆಗಳ ತಿರುಳನ್ನು ರಸಭರಿತವಾಗಿ ವಿವರಿಸಿರುವ ಸಚಿತ್ರ ಗ್ರಂಥ. ಅನೇಕ ಭಾವಚಿತ್ರಗಳೂ ಇವೆ. ಬೆಲೆ ೧-೪-೦

ಆತ್ಮಶಕ್ತಿಯ ತೇಜಸ್ಸು:- ಮನುಷ್ಯನಲ್ಲಿ ಅಪ್ರತಿಮಸಾಮರ್ಥ್ಯವು ಅವಿಭಕ್ತವಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿ ಕೀರ್ತಿಶರೀರರೂಪವಾದ ಚಿರಜೀವಿತ್ವವನ್ನು ತಂದುಕೊಡುವಂಥ ಆತ್ಮಶಕ್ತಿಯ ವಿವಿಧವಿಚಾರವಿಶೇಷಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದ ಮಹಾವಿಭೂತಿಗಳನ್ನು ಉದಾಹರಿಸಿ ಹೊಸ ಜೈತನ್ಯವನ್ನು ತುಂಬುವದು. ಬೆಲೆ ೧-೨-೦

ಶ್ರೀ ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯಕಾವ್ಯ:- ಹೊಸ ಬಗೆಯ ಕಲ್ಪನೆಗಳೂ ಹೊಸ ಬಗೆಯ ವರ್ಣನೆಗಳೂ ಇದ್ದು ಶಬ್ದಾರ್ಥಗಳ ಚಮತ್ಕಾರಗಳಿಂದ ಕೂಡಿ ವಿವಿಧವೃತ್ತರೂಪದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮಾಭಿಮಾನವನ್ನೂ ದೇಶಾಭಿಮಾನವನ್ನೂ ಹುರಿದುಂಬಿಸುವ ಲಲಿತವಾದ ಚಂಪೂಕಾವ್ಯ. ೧-೦-೦

ಎಸ್. ಎಸ್. ಎನ್. ಬುಕಾಡಪೋ, ಬಸವನಗುಡಿ, ಬೆಂಗಳೂರು ಸಿಟಿ.

ನೋಡಿದರೆ ಬಿಡದೆ ಇರುವ ಪುಸ್ತಕಗಳು

೨೪೫೧೧೧!

ಲೇಖಕ-ಹೊಸಕೆರೆ ಚಿದಂಬರಯ್ಯ

ಸುಲಭ ಶೈಲಿ!!

ಕೀರ್ತನಕಂಠಾಭರಣ:- ಕರ್ಣಾಟಕಭಾಷಾಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ಹೊಸಬಗೆಯ

ಸಾಹಿತ್ಯವಾಗಿ ಕೀರ್ತನಕಾರರನ್ನು ಸಜೀವಗ್ರಂಥಂಧಾರ
ವೆನಿಸುವ ಕೀರ್ತನ-ಹರಿಕಥೆ-ಗಳು. ಆಯಾ ಕಥೆಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕ
ಧರ್ಮನೀತಿಗಳ ಪ್ರತಿಪಾದನೆಯ ಬೇರೆಬೇರೆ ಪೀಠಿಕೆಗಳೊಡನೆ

(೧) ಸಂಪೂರ್ಣ ರಾಮಾಯಣ (೧೦ ಕಥೆಗಳು) ೧-೮-೦;

(೨) ಭಾರತದ (೧೦) ಕಥೆಗಳು ೧-೦-೦; (೩) ಭಾಗವತದ

(೧೦) ಕಥೆಗಳು ೧-೦-೦; (೪) ಉಪಾಖ್ಯಾನಗಳು (೯) ೧-೦-೦;

(೫) ಸತ್ಪುರುಷರು (೯) ೧-೦-೦; ಎಲ್ಲ ಸೇರಿದರೆ ೫-೦-೦

ಭರತನ ಬಂಧುಪ್ರೇಮ:- ಪ್ರಾಚೀನಸಂಪ್ರದಾಯಗಳನ್ನು ಆಧುನಿಕ

ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸಕಾರಣವಾಗಿ ವಿವರಿಸಿರುವ ತುಲಸೀರಾಮಾ
ಯಣದ ಕಥೆ. ಬಹು ಮನೋಹರವಾದದ್ದು. ಬೆಲೆ ೦.೧೦-೦

ತಾರಾನಾಥ ತರ್ಕವಾಚಸ್ಪತಿ:- ಆಪ್ರತಿಮಪಂಡಿತನಾಗಿ ಉದ್ಯೋಗಬಲ

ದಿಂದ ತನ್ನ ಜೀವಿಕೆಯನ್ನು ಉನ್ನತ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು

ಧರ್ಮಾರ್ಥವಾಗಿ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡಿ ಸರೋಪಕಾರ

ದಿಂದ ಸಮಸ್ತರಾಜರನ್ನೂ ಬೆರಗು ಮಾಡಿದ ಚರಿತ್ರೆ. ೦-೧೦-೦

ಗುಣನಿರೂಪಣೆ:- ಇತಿಹಾಸದಿಂದ ಉದಾಹರಿಸಿ ಗುಣಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ವೀರ್ಯವತ್ತ

ರವಾಗಿ ಬಣ್ಣಿಸಿ ಅದರ ಎಳೆಗೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುವದು. ಬೆಲೆ ೦-೮-೦

ವಾಲ್ಮೀಕಿಯ ಜಯ:- ಜ್ಞಾನಬಲಕ್ಕಿಂತ ಮತ್ತು ಬಾಹುಬಲಕ್ಕಿಂತ ಪ್ರೇಮ

ಬಲವೇ ಬಗತ್ತಿನ ನೆಮ್ಮದಿಗೆ ಕಾರಣವೆಂದು ತೋರಿಸುವ ಬಹು

ಅಶ್ವತ್ಥಕರವಾದ ಬಂಗಾಲೀ ಕಾದಂಬರಿಯ ಅನುವಾದ. ೦-೮-೦

ಶ್ರೀ ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರ ಅಖ್ಯಾನ-ಹರಿಕಥೆಯ ರೂಪ. ೦-೮-೦

ಚೂಡಾಲೆ, ಉಪದೇಶಪಂಚಕ, ಪಟ್ಟದೀರ್ಘೀಂಕಾರ, ಮನಸ್ಸಿಗುಪದೇಶ,

ಶ್ರೀರಾಮನುಹಿವೆ:- ನೊದಲಾದವುಗಳು.

ಭಾರತದ ಸವಿಕೆಟ್ಟು:- ಭಾರತ ಚಂಪುವಿನ ಬಹು ಸರಸವಾದ ಅನುವಾದ.

ಹೊಸಕೆರೆ ಶ್ರೀನಿವಾಸಮೂರ್ತಿ ಕೃತ. ೦-೧೨-೦

ಎಸ್. ಎಸ್. ಎನ್. ಬುಕ್ ಡಿಪೋ, ಬಸವನಗುಡಿ, ಬೆಂಗಳೂರು ಸಿಟಿ.

